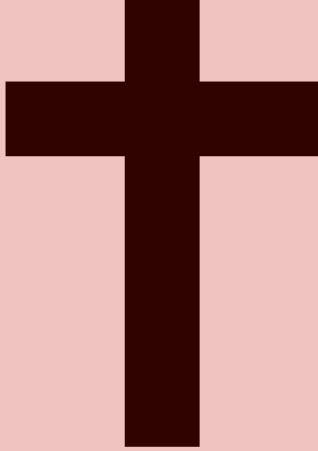

Kwaromp Kwapwe Kare Kar

The New Testament in the Karkar-Yuri Language of Papua New
Guinea

Kwaromp Kwapwe Kare Kar
The New Testament in the Karkar-Yuri Language of Papua New
Guinea
Nupela Testamen long tokples Karkar-Yuri long Niugini

Copyright © Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karkar-Yuri

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
7103f8db-88c2-5fec-8ac4-0edfac04e885

Contents

Matyu	1
Mak	77
Luk	124
Jon	205
Aposel	261
Rom	333
1 Korin	369
2 Korin	402
Galesia	426
Efesus	438
Filipai	450
Kolosi	459
1 Tesalonika	467
2 Tesalonika	474
1 Timoti	478
2 Timoti	488
Taitus	495
Filemon	500
Hibru	502
Jems	530
1 Pita	539
2 Pita	549
1 Jon	555
2 Jon	564
3 Jon	566
Jut	568
Érik Yénkép	571

Matyu Kumwimp Kwapwe Kare Kar Mekia Akwapnámp Kar

Matyu te ankwap e Livaino. Mao te Rom Gavmanén téreteria takis sámponámp aropono. Aenámpan wakmwaek Jisas man wumwirianánko, Jisasomp arop yakámpon.

Jisas narek pok tenánko, wakmwaek 35 yopwar niamp arake fek, Matyu námokuráp arop fi Juda firampor māmá buk kumwi námpon. Juda firao Krai koropea king yak naenámp ke wae wonae fik námprá ninik napan maok, Matyu 'Jisas te Mesaia támao, tá Judamp Kingono'rá yénképria kumwi námpon. Mao takrá yénkép námpon te, wokwaek profet fákáreao sériap kar sámprá, 'Oukoumwan te wae kare korop námprá érik farákámp námpon. Tá Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp firan kápae kare wounápnámp kar farákámp námpon.

Jisas Krai yakámp fi mekamp appeyaenámp e

¹ Māmá te Jisas Krai yakámp fi mekamp appeyaenámpo: Manénkir yakámp te Abraham. Tá am feknámp koropea Devit. Tá am fekampao Jisas Krai koropámpon.

² Abraham te Aisakomp naropwar.

Tá Aisak te Jekomp naropwar.

Jekomp te Juda mwearoamp naropwar.

³ Tá Juda te Peres, Seramp naropwar. Am tárápyaromp éntupwar te Tamar.

Peres te Hesronomp naropwar.

Hesron te Ramomp naropwar.

⁴ Ram te Aminadapomp naropwar.

Aminadap te Nasonomp naropwar.

Nason te Salmonomp naropwar.

⁵ Salmon te Boasomp naropwar. Boasomp éntupwar te Rahap.

Boas te Obetomp naropwar. Obetomp éntupwar te Rut.

Obet te Jesimp naropwar.

⁶ Jesi te King Devitomp naropwar.

Devit te Solomonomp naropwar. Maomp éntupwar te wokwaek Yuraiamp yupu yakámp.

⁷ Solomon te Rehoboampomp naropwar.

Rehoboamp te Abaijamp naropwar.

Abaija te Asamp naropwar.

⁸ Asa te Jehosafatomp naropwar.

Jehosafat te Jehoramomp naropwar.

Jehoram te Usaiamp naropwar.

⁹ Usai te Jotampomp naropwar.

Jotamp te Ahasomp naropwar.

Ahas te Heseкаиamp naropwar.

¹⁰ Heseкаи te Manasamp naropwar.

Manasa te Amonomp naropwar.

Amon te Josaiamp naropwar.

¹¹ Josaia te Jehoiakin ntia maomp mwearoamp naropwar. Am ke fek táman Babilon mekamp ami koropea Israel fi éréképa tukupea Babilon mek fápákamánki kákapono.

¹² Tukupea am Babilon mek yakápap fekamp Jehoiakin Sealtielomp naropwar.

Sealtiel te Serubabelomp naropwar.

¹³ Serubabel te Abiutomp naropwar.

Abiut te Elaiakimomp naropwar.

Elaiakim te Asoromp naropwar.

¹⁴ Asor te Sadokomp naropwar.

Sadok te Akimomp naropwar.

Akim te Eliutomp naropwar.

¹⁵ Eliut te Eleasaromp naropwar.

Eleasar te Matanomp naropwar.

Matan te Jekopomp naropwar.

¹⁶ Jekop te Josepomp naropwar.

Josep te Mariamp poumarop.

Maria te Jisas sámpámpono. Man te 'Krais'rá sér i konapono.

¹⁷ Am te am kear ponankor Abraham feknámpia koropea King Devit yakámp fek te ankár fére-sámp ramp kearono. Tá King Devit yakámp feknámpia ponankor koropea Israel fi Babilon mek tukupea fákapa yakámp nap te, ankár fére-sámp ramp kearono. Tá Babilon mek fákapa yakámp nap te, ankár koropea Krais yakámp fek te, ankár fére-sámp ramp kearono.

Josepo enselén nkemp kar

Luk 2:1-7

¹⁸ Maria Jisasén sámpámp kar te ará: Man Josepo sámp naenámpria kar yoroiapon. Aenapan maok, oukoumwan Josepént yak mo nánko, Yiki Kor Spirit yare mek ék nánko, Maria táráp yakánko nkeapon. ☆ ¹⁹ Maompor kar yoroinap arop Josep te, yae-párák yakeanámp yupu sámp nae ri námp kwamp, pwar naeria. Aenámpao maok, Maria pwarápa antánoria, man yopor mo, sánánkar porokwe fek pwar naeria ninik. ²⁰ Josepo takrá ninikia kumuruk amprá yém nkenko maok, Kwaromp enselo Josepén sérrá, "Josep, Devitomp ou fekamp táráp e! Amo apápriaka amo sámp nanap yupu Marian pwar kwapono. Amo wawae! Am táráp Mariamp yare mek yak námp te Yiki Kor Spiritao sánk námpono. ²¹ Mao poumou-táráp sámp naenámpmon. Am táráp sámpeanánko, amo maomp e 'Jisas' ri papampo. Am te arak naenámpmon: Koumteouráp aropamp kwatae ninik tirá épériaka am fárákan warko érékép naenámpmon." Enselo makrá sérimpono. ☆

²² Manénkir kar Kwaro náráp profetén ninik sánkánko, profet wawiaka arakrá sér, ²³ "Wawenke! Yupu oukoumwan énkirao, táráp yare yakea, poumou-táráp sámp naenámpmon. Aenánko maomp e te 'Immanuelono'rá sér mwanapono." Am e fi te arakrianono: Kwaro nomont yak námpon. ☆

²⁴ Josepo am yém nkea pwarará fárámp rá Kwar Tokwaeramp enselo man séri námpaok yupu wae fwap sámp. ²⁵ Aempao maok, mao te mént yarak mo, akwapea Maria poumou-táráp sámpa yakánko, maomp e 'Jisas' ri papámp.

2

Ankwap fi mekamp mérnáp aropao koropea Jisasén nkeap kar

¹ Herot king yakámp ke fek, Maria distrik Judia mekamp taun Betlehem mek Jisasén tankámp. Wae tank nánko, wakmwaek ankwap fi mekamp térmeramp paokop yurukuprá mér i konap arop fárákámp yámar aoknámp mwaeknámp taun tokwae Jerusalem mek aokapono. Aokea maok, arakrá sér, ² “Táráp yink mapek sámnpap Juda firamp king te maok yakáne? Mao koropnámp ke fek yámar aoknámp mwaeknámp térme tokwae wourékam aok námp. Aenánko yino man lotu mwaria korop námp.” ³ King Heroto am kar wawiaka apápiaka kour me woukoup. Jerusalem mekamp kounteouráp aropao kor apápria kour me woukouriap. ⁴ Heroto pris tokwae fákáre, tá Israel mekamp lo yénkrá fárákámp konap arop makiaka ponankor koupoukarea fákeyakrá turunkup, “Krais te mam némpouk korop naenámpo?” ⁵ Aeránko maok, am fárákámpo man sérrá, “Judia mekamp taun Betlehem mek korop naenámpo. Profet wokwae kar kumwimp kar makrá sénámpo, ✱

⁶ ‘Judamp apár mekamp Betlehem e!

Juda mekamp am meknámp arop tokwae koropnap taunrént amo te e tokwaeráp karenono.

Nánkámp wakmwaek amo feknámp arop tokwae koropeaka onomp Israel fi taokeyaknámp arop yak naenámpo.’” ✱

⁷ Aerapo maok, Herot kánánkámp am koropnap mérnáp aropan wumwiria fákeyakrá am fákáreran turunkrá, “Makár am térme tokwae korop námpo?” ⁸ Aeria maok, am fárákámp, yumo Betlehem mek tukupenkria tirá kérépria maok, sérrá, “Yumo tukupeaka am táráp fwapnae karia oupouroukia nke kipo. Táte yumo nkea nap kwamp te, yumo koropea onan sénapo, ono kuri akwapeaka man lotu nanámpo.”

⁹ Aeránko maok, kingomp kar wawiaka man pwarará wae tukup. Tukup napo, am térme tokwae manénkir yámar aoknámp mwaeknámp aokánko nkeap támao, mekia akwap nánko, wakmwaek tukup napo, táráp tanknámp nap fununként yámar mek yakámp. ¹⁰ Am fárákámpo térme nkeaka warákára wae. ¹¹ Aea maok, nap mek yinkeá, táráp ntiaka éntupwar Marian nkea maok, kwaráp torokomprá apárok me pékéria, am tárápan lotu. Aeria maok, am fákáreráo paus aokor-aokoria maok, man mani tokwae fekamp ankank nénkap te gol, paura nánákáre yankap konap, sanda kwapwe kare, makia nénkapono. ✱ ¹² Takia napo maok, Kwaro am fárákámp yémén sérrá, “Yumo te warko Herotonámpok tukup kwapono.” Makrá sérámpantá maok, am fákáreráo ankwap mwae-porok námokuráp némpouk tukupapono.

Josepo táráp kounte éréképea Isip mek akwapámp kar

¹³ Takia tukupapó maok, wakmwaek Kwaromp ensel kumuruk yémén Josepén sérrá, “Herot te am táráp oupouroukia porokwap pap naereane. Amo fárámpará táráp kounte éréképrá Isip mek fárákapea akwapae. Amo Isip mek yak napo, nánkár ono warko amwan sénanko, korop nanámpo.” ¹⁴ Kwaro aerá séránko maok, Josepo ankár am kumuruk táman fárámpará táráp sérar éréképea Isip mek akwapá yakrá akwapea, Heroto wae sumpwi. ¹⁵ Am ke feking te Tokwae Karao profetomp top kor fek sérimp kar mént pwi námpo. Mao sérrá,

“Onomp poumou-táráp Isip mek yak námp wumwi nanko, korop naenámpón.” ✧

Heroto séránko kápae kare tárápu fupukrá kákap kar

¹⁶ Heroto am yámar aoknámp mwaekamp mér tokwaeráp aropan, yumo Judamp kingén lotuia pwararea, warko koropea onan sér kipria yépék. Yépékrá yak nángo, námwan yankar séri nap wae méria yonkwae pwarámp. Mao am yámar aoknámp mwaekamp mér i konap aropan térme nkea sériap ke táman ninik. Aeria, arop ankwap fárákap Betlehem mek tirá kérépria maok sérrá, “Yumo tukupeaka Betlehem mek, tá am fekmwaek némp wonae fik yak námpan oupourounkrá, poumou-tárápu ponankor oukouwman yinink yopwar monap fupukrá kákenke.” ¹⁷ Am tak nap te, Kwaro profet Jeremiaian sánkámp karao kare korop námpono. Am te arakrá sérimpon:

¹⁸ “Wa napo, Rama mek éménka waeria yonkwae fi. Am te Resel náráp tárápuantá ém nángo, kounteouráp arop fárákap man yonkwae porokwe pap mwanap pourou mono. Waeman maomp tárápu te ankwap yiki yak mono, ponankor kar fupukrá kák napono.” ✧

Josepo táráp kounte éréképea arákarrá koropámp kar

¹⁹ Wakmwaek Herot wae sumpwi tenánko maok, Kwaromp enselo kumuruk Josepén Isip mek yém sérrá, ²⁰ “Am arop fákáre táráp porokwap pap mwaria nap te wae surumpwi tenape. Amo fárámp rá waráp táráp kounte éréképea warko arákarrá Israel fi mek akwapampo.” ²¹ Aenko maok, Josep wae fárámp rá táráp kounte éréképra Israel fi mek tukupa-pono.

²² Josep Isip meknámp koropánko maok, arakrá sér, “Arkelaus te maomp naropwar Heroto apár Judia mek king yakámp éri mek warko maok king yakáne.” Makrá sérápo maok, Josep apápiaka ampok akwap mo. Aenko maok, Kwaro kumuruk Josepén yém sénámpantá maok, warko am feknámp distrik Galili mek akwapeaka, am mekamp taun Nasaret mek yak. ²³ Tá taknámp, profeto sériap kar mént pwi námpono. Mao sérrá, ‘Man te Nasaret mekamp arop rá mwanap’rá sérimpono. ✧

3

Ént mek nérrá kák konámp Jono farákápámp kar

¹ Warko wakmwaek arop ént mek nérrá kák naenámp Jon koropea distrik Judia mek arop yak mo apár mek yakrá kounteouráp aropan kar farákápria arakrá sér, ² “Yumo kwatae ninik te ankár younkwe mwaek sirarrá Kwaronámpok koropenke! Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp te waeman wonae fik korop námpón.” ✧ ³ Am Jon te wokwaek Kwaro profet Aisaian ninik sánkánko sérimp arop támaono. Mao arakrá sér, “Arop yak mo apár meknámp arop ankárankao wumwia sérrá, ‘Tokwae Karao korop naenámp mwae

nánapria fwapokwapenke!

Mao korop naenámp mwae kup korokorenámp ékékérrá párakopenke!’ ”

⁴ Mao te waempyam kamel pwae fek yoroi napan yirimpea amore mek let fákap te konámpono. Aeria mao te yao pwae mekamp tákár ntia éntu éntan saráp fárimpon. ⁵⁻⁶ Am ke fek táman kápae kare arop Jerusalem mekamp, tá kápae kare Judia mekamp, tá ént Jordan fik mwaeakamp Jononámpok koropea náráp kwatae ninik farákáprá sénapo, Jono am arop farákapan ént Jordan mek nérrá kákámpon.

⁷ Aeria Jono nke nánko, kápae kare Farisi fákáre ntia Sadyusi fákáre ént mek nér mwaria korop napo maok, mao am farákapan sérrá, “Yumo kwatae kare arop yumo te tákam-ti kwatae niampon! Yumo yiráp kwatae ninik taki fákeyakápria ént mek néria napo, Kwaro yumwan yopor mo naenámpria nape?” ⁸ Táte yumo yae-párak kare paokop nap fek kwatae ninik younkwe mwae sirarrá Kwaronámpok korop nap érik yénképano.

☆

⁹ Tá yumoku kok sérarrá, ‘Yino Abrahamomp ou fekamp tárápuara, yinan Kwar te yopor mo, fwap naenámp’ an mpwe kwapono. Aerá sénapan maok, ono yumwan sénampon: Kwaro yumwan wampwe kwaeri pwarará, fwap mapekamp máma yumwi kápae karean Abrahamomp tárápu yororá kák naenámpon. ☆

¹⁰ Ankomwar wae yao karámp naenámp nánapi yak námpono. Yao ponankor kwapwe kare ki tank mo i konámp te, kar-tokopea yaomwi mek épér mwanapono.

¹¹ Ono yumwan ént fek nérrá kák namp te, yumo wae kwatae ninik younkwe sinapan yénkép námpon. Aeno arop wakmwae korop naenámp te, yumwan Yiki Kor Spirit ntia yaomwi fek nérrá kák naenámpon. Maomp kárakáre te onomp kárakáreran kámákár akwap námpon. Ono te apárok kánanke kare nampara, maomp su samp nanamp * pourou mo nampon. ☆ ¹² Mao námokuráp sabol yaek sayakrá wit yorokwaerá narek épér nánko, ouwirao tiri amwar poporokomprá, námokuráp wit kare wit koupoukour konap nap mek kákea pwarará, tiri te ankár torokwar mo i konámp yaomwi mek yank naenámpon.”

Jisas Jonomp yaeknámp ént mek anámpámp kar

Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34

¹³ Aenánko am ke fek táman Jisas apár Galili pwarará ént Jordan mek akwap. Mao Jononámpok akwapea maomp yaeknámp ént mek anámp naeria. ¹⁴ Aenánko maok, nopok Jono man taokarrá sérrá, “Nopok amo maok onan ént mek anámpá papae. Amo te mokopia ononampok korop napono?” ¹⁵ Tá nopok Jisas man sérrá, “Fwapono. Amo ono sénampaok napo, Kwaro arop warko érékép naenámp ninik ponankor pwi yakano.” Aeránko maok, Jono wae Jisas sénámpaok. ¹⁶ Jisas wae ént mek anámpea koupour kar forokor tará aokrá kárak fek fokopeyakrá yámar mek nke nánko, yámar mek fákárámp akwap nánko, Kwaromp Yiki Kor Spirit ant yuri niamp arákarea ékia Jisasomp pourouk tank. ¹⁷ Aenánko

☆ **3:8:** Ap 26:20 ☆ **3:9:** Jo 8:33-40; Ro 4:11-12 * **3:11:** ‘Su samp nanamp’: Arop tokwaeramp pukamp su fekamp paok aokoroepa sámpnám tére kwatae te, maomp kwaporok tére konámp aropao saráp i konámpono. Jonomp ninik te ‘Jisas te Kwar Tokwae nampara, námo take pourouráp tére konámp aropamp yae ankore mek yak namp’rá sénámpon. ☆ **3:11:** Jo 1:33; Ap 1:5

yámar meknámp arop kar niampao wumwiria sérrá, “Támáte onomp tárápono. Ono man warákár tokwaeria ono man nke namp te, kwapwe kare námpono.” ✱

4

Satano Jisasén poupwekámp kar

¹ Am ke fek táman Satano Jisasén poupwekápanoria, Yiki Kor Spiritao Jisasén warámpea arop yak mo apár mek sakwapá pwar. ✱ ² Aenáńko Jisas fir fár monámp yae te, yiawor fére-sámpramp yámar ntia kumur yakria, mao mwae touwe tokwae. ³ Aenáńko man poupwekámp naenámp arop wae koropea sérrá, “Amo Kwaromp tárápao nap kwamp te, má tankápnámp yumwi má sénapo, pan arákár náńko fárae.” ⁴ Aenáńko maok, nopok Jisaso man sérrá, “Kwaromp Buk fek te arakrá sénámpon, ‘Fír támao mwar te aropan yiki yak sánk mono. Arop Kwaromp Kar sám námpao maok, yiki yak sám konámpon.’” ✱

⁵ Aerá sénáńko, Satano warko Jisasén warámpá akwapea Kwaromp yiki kor taun tokwae Jerusalem mekamp lotu nap tokwae yumuntuk narekamp wi fek páte yakrá ⁶ man sérrá, “Amo Kwaromp Tárápao nap kwamp te, amo apárok far-kirékapae. Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon: ‘Mao náráp ensel fárákapan sénáńko, amwan yaewourria, mao fwap amwan náráp yaek sampiká apárok pap napo, amwan yumwirao pu kwae mek párákap mo, fwapon.’” ✱ ⁷ Nopok Jisaso man sérrá, “Kwaromp Buk fek ankwap kar sénámpon: ‘Amo waráp Kwar Tokwae Karan poupwekápi kwapon.’” ✱

⁸ Tá warko Satano Jisasén warámpá pokea narek faonkwe tokwae fek yakria, apár fi tokwae ponankor ntia am mek yakápnámp ankank ponankor yénkria sérrá, ⁹ “Amo onan kwaráp torokomprá me kor wouk-ouprá lotu napo te, mámá kápae kare ankank máte amwan sánk nanampon.” ¹⁰ Aerá sénáńko, nopok Jisaso man sérrá, “Satan, amo nkwampok akwapea! Kwaromp Buk fek sérrá, ‘Amo ankár waráp Kwar Tokwae Kar ankárankan saráp loturia ankár maomp térean saráp téreampo’rá sénámpon.” ✱

¹¹ Aeráńko maok, Satan wae Jisasén pwarará akwap náńko, ensel fárákap koropea Jisasén yaewouriapon. ✱

Jisaso distrik Galili mek térerá akwapámp kar

Mak 1:14-15; Luk 4:14-15

¹² Am ke fek Jisaso wa náńko, ‘Jonén kalabus mek fákapa pap nap’rá sénapantá, mao distrik Galili mek akwap. ¹³ Akwapea taun Nasaret mekia akwapeaka Kaperneam mek yak. Am Kaperneam te ént aokore fek apár Sebulun ntia Naptali fi yaknámp mwae yak námpon. ¹⁴ Mao tak námp te waeman Aisaia wokwae sérinámp kar méntér pwi námpon. Mao sérrá, ¹⁵ “Sebulun fi ntia Naptali fi mwae ént aokore fek akwapnámp mwaeak akwapea Jordan mek ankwap arop fárákapan distrik Galili mek kounteouráp arop kirikip mek tankápria wae tokwae nke napono.

¹⁶ Am kounteouráp arop fárákapan

sumpwi mwanap kirikip tokwae mek tankáp napo,
am fárákapaonapok wae tokwae korop námpon.” ☆

¹⁷ Am ke feknámpia Jisas wae kar fárákápria mao sérrá, “Yumo kwatae ninik wae pwarenke! Kwaro maomp firáp taokeyaknámp te wae wonae fik korop námpon.”

Jisaso arop yiaworaopwe éréképámp kar

Mak 1:16-20; Luk 5:1-11

¹⁸ Jisaso ént Galili aokore firi akwaprá nke nánko maok, Saimon Pita ntia Andru mwear ént aokore mek umben sirarrá yak. Am arop yawor te takrá éntékam ti ko am fek mani sámp konepono. ¹⁹ Jisaso am arop yaworan sérrá, “Yumo onomp wakmwaek koropenke! Ono yumwan Kwaronámpok arop éréképá korop nenep yénkép nae.” ²⁰ Aeránko maok, am arop yawor koupour kar umben fekamp tére pwarará Jisasomp wakmwaek akwapepono.

²¹ Takia akwaprá ankwap ke fek nke nánko, Sebedimp táráp Jems ntia maomp nánae Jon, tá maomp naropwar Sebedi makia bot mek yakáprá náráp umben me aompoprá fwapokwaprá yakáp. Aenapo Jisaso am arop yaworan wumwi nánko, ²² am arop yawor náráp bot ntia naropwar pwarará Jisasomp wakmwaek akwapepono.

Jisas Kwaromp kar fárákápria kápae kare aropamp pourou fwapo-kwapimp kar

Mak 3:7-8; Luk 6:17-19

²³ Mao akwapea Galili mekamp kápae kare némpouk mwaek yárákrá koumteouráp aropan lotu nap mekkar yénkrá fárákáp. Mao Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp Kwapwe Kare Kar fárákápria, arop fárákapamp pouroukamp nkwakwe make touwe fwapokwaprá kákámpon. ²⁴ Mao takrá térenámp kar sérarrá tukupea apár Siria mek mwaekamp ponankor némpouk. Aenapo maok, am mekamp kápae kare arop nkwakwe make touwe sámpnap arop, tá pourou mek touwe tokwae sámp nap arop, tá kwatae-aropao pourou mek noumpoukoup námp, tá arop apárok piká párákaprá kour me woukoupá wae konap arop, tá kour ponankor surumpwinámp arop fárákáp, am ponankor Jisasomp wonae fik éréképá korop napo, Jisaso am fárákapan fwapokwaprá kákámpono. ²⁵ Aenánko kápae kare koumteouráp arop Galili mekamp, tá Dekapolis mek mwaekamp, tá Jerusalem mekamp, Judia mek mwaekamp, Jordan ankwapmwaek fik mwaekamp, am fárákáp nke mwaria Jisasomp wakmwaek tukupapon.

5

Jisaso faonkwe wi feknámp fárákápámp kar

¹ Jisaso am kápae kare koumteouráp arop táman nkea ankwap faonkwe fek poká tank nánko, mao éréképá yárák i konámp arop fárákáp maonámpok korop. ² Aenapo, Jisaso am fárákapan arakrá sér,

Kwaro ourour nénk naenámp kar

³ “Am arop fárákáp, Kwaromp ninikan mér mwanámp pwi moianrá ninik napan te, Kwaro ourour nénk naenámp. Mao te Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp mek yakáp mwanapon.

⁴ Tá arop fárákap éménkrá yakáp napan te, Kwaro ourour nénk naenámpón. Am ourour te ará: Mao fwap am fárákapamp ninik kwapwe karerá kák naenámpón. ☆

⁵ Arop fárákap námokuráp e anámprá sánánkar yakáp i konapan te, mao ourour nénk naenámpón. Am ourour te ará: Mao ‘Am fárákapán kápae kare ankank nénk nanamp’rá sérinámp ti mwanapon. ☆

⁶ Arop fárákap Kwaromp ninikaok akwap nae kar kikiankria fir fánae kar námp niamp, tá éntan níkip námp niamp námpán te, Kwar ourour nénk naenámpón. Am ourour te ará: Mao am fárákapamp ninik mek pwirá kák naerámpón.

⁷ Tá arop fárákap arop ankwap fárákapán aropomp napan te, Kwaro ourour nénk naenámpón. Am ourour te ará: Mao nopok am fárákapán aropomp naerámpón. ☆

⁸ Arop fárákap maomp ninik yiki kukarrá yakáp napan te, Kwaro ourour nénk naenámpón. Am ourour te ará: Am fárákap fwap man nke mwanapon. ☆

⁹ Arop fárákap arop ankwapao yoporrá yorowar napo, taki kwaponoria yonkwae porokwe pap napan te, Kwaro ourour nénk naenámpón. Am ourour te ará: Mao am fárákapán ‘Yumo te onomp tárápuno’rá sénaenámpón.

¹⁰ Arop fárákap yae-párak kare ninikaok tukup nap fek, aropao touwe kwatae sánk napo te, Kwaro am fárákapán ourour nénk naenámpón. Am ourour te ará: Am fárákap te Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek yakáp mwanapon. ☆

¹¹ Táte arop fárákapao yumwan nke napo, yumo ononampaok napo, am fek yumwan wouroump kar sérarrá yumwan sámpá yampourourá, nkwaekwe make kwatae kar kwekarrá sérar napo te, Kwaro yumwan ourour nénk naenámpón. ☆ ¹² Yumo fwapono, yonkwae kárámprá warákarrá yakáp kip. Yumo nopok sámp mwanap ankank tokwae te yámar mek tank námpón. Yumwan am tak nap te, wokwaek profet fákáreran mékir sámpá yampourouiap táman napón.” ☆

Jisasomp firáp arop oukwe ntia wae niamp’rá sénámp kar

Mak 9:50; Luk 14:34-35

¹³ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo onan éntér papnap arop fárákap yumo te oukwerao napenámp niampón. Aeno táte oukwe nape konámp pwar nánko te, nomo mokopianánko am oukwe warko nape naenámpón? Taknámp oukwe te warko nape naenámp pourou mo námpara, arop fárákapao apárok wakár-sitenapo, arop am fek pumpur i konapono.

¹⁴ Yumo te apárokamp wae niampón. Némp narek faonkwe wi fek yak námp te, am fekamp yaomwi wae te mek wouroumpéyak mo i konámpón. ☆ ¹⁵ Tá arop lam pounkouroupea te, tap woukwapá pap mo i konapón. Ankár narek kákánar fek páte napo, am nap mek yakápnap arop fárákapán wae sánk konámpón. ☆ ¹⁶ Táte taknámp yiráp waerao kor kounteouráp arop nke nap fek wae kwapwe nánko, am fárákapao yumo kwapwe kare ninik nap nkea am fárákap fwap yámar mek yaknámp yiráp Naropwaromp e narek sampok mwanapono.” ☆

☆ 5:4: Yé 7:17 ☆ 5:5: Ef 4:2 ☆ 5:7: Je 2:12-13 ☆ 5:8: 1 Jo 3:2-3 ☆ 5:10: 1 Pi 3:14
☆ 5:11: 1 Pi 4:14 ☆ 5:12: Je 1:2 ☆ 5:14: Jo 8:12 ☆ 5:15: Mk 4:21 ☆ 5:16: Jo 3:21; Ef 5:8-9; 1 Pi 2:12

Kwaromp lo kar

¹⁷ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo te ono lo ntia profet fákáreramp kar sámp-sinaeria ék nampam mpwe kwapono. Ono te am táman tirá épér mono. Ono korop namp te pwi kare pap nanampria korop nampono. ✱ ¹⁸ Ono yumwan kare kar sénampon: Nánkárap mokopia yámar ntia apár pwar námpon kor, lo kar ankwap kánanke moyak mono. Ankár lo te taki yakrá akwapea am kápae kare ankank loao sénámp korop naerámpon. ✱ ¹⁹ Aeno táte arop lo kar ankwapmwaek kánanke wae sir konámpao, arop ankwapan kor, take pourouráp ninik fek yénk námpt te, maomp e te Kwaromp firáp arop yakáp nap mek te kánanke kwarok námpon. Aeno arop lo karwaokria, kounteouráp aropan kor ‘Mántwaokenk’ ria farákáp námpt te, maomp e te Kwaromp firáp arop yakáp nap mek tokwae kari yak námpon. ✱ ²⁰ Ono waeman yumwan sénampon: Yiráp Kwaromp karwaok ninik kwapwe, lo yénk i konap arop ntia Farisi fákáreao i konap ninikan kámákár akwap mo námpt te, yumo Kwaromp firáp mek yakáp mwanap pourou mo karenono.” ✱

Arop ankwapént kar fwapokwap i konap kar

²¹ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Am lo kar wokwaek yiráp appeyaenáp sámpap te yumo wae wawi napon. Am te arakrá sénámp: Amo arop sámp-wouroump kwapono. Tá arop ankwapao arop sámp-wouroump námpt te, mao te ankár kot naenámpon. ✱ ²² Aeno ono yumwan sénampon: Arop náráp ankwapnápén yoporianámpt te, mao te kot naenámpon. Tá arop ankwap náráp ankwapnápén wouroump kar sénámp arop te, mao te Juda Kaunsil fákáre ou mek kot naenámpon. Tá arop ankwap ankwapao pwarápae tokwae sámp naenámpt kar sénámp te, Kwaro man yaomwi mek sinaenámpon. ✱

²³ Ae naenámpara, amo waráp ofa lotu nap tokwae mek Kwarén sánk naeria sakwap napao, amo waráp ankwapnáp amo maninapan ninik tokwaenámpt ninik nap kwamp te, ²⁴ amo ankár waráp ofa alta wonae fik pátará, manénkir akwapea waráp ankwapnápént amo aminap kar fwapokwapampo. Amo fwapokwapia pwarará maok, amo warko akwapea waráp ofa Kwarén sánkampo. ✱

²⁵ Táte arop ankwapao amwan kot naerianánko te, yumo oukoumwan mwaeak akwap nep fek táman amo koupour méntér kar fwapokwapampo. Takria amwan am aropao kot i konámp aropamp yaek pap nánko, kot i konámp aropao amwan plismanomp yaek pap nánko, amwan plismano yae-souwe fákapea kalabus nap mek papantáno. ²⁶ Ono amwan kare sénampon: Amo ankank ponankor manénkir nopok sánk moia te, amo kalabus nap te pwar akwap mono.”

‘Poumarop ankwapamp yupu nkea kikianki kwapono’rá sénámp kar Mak 10:11-12; Luk 16:18

²⁷ Tá Jisaso ankwap kar sérrá, “ ‘Ankwapamp yupurént, poumaropént kokopori kwapono’rá sénámp te wae wawi napon. ✱ ²⁸ Táte ono yumwan sénampon: Arop ankwapao yupu ankwapan yi fek saráp nkea, man kikiank námpt te, waeman maomp ninik mek te wae méntér kokopor námpon.

✱ 5:17: Ro 3:13 ✱ 5:18: Lu 21:33 ✱ 5:19: Je 2:10 ✱ 5:20: Mt 23:3; 2 Ti 3:5 ✱ 5:21: Kis 20:13 ✱ 5:22: Je 3:6; 1 Jo 3:15 ✱ 5:24: Mk 11:25 ✱ 5:27: Kis 20:14

²⁹ Takria te, waráp yirao amwan kwatae ninik mek sámpá akwap nánko te, amo ankár am yi wurukupea sirampo. Yae-párák am taknámp pourou ankwapmwaek moyak nánko, amo fwap waráp pourou ponankor yaomwi mek pik mo naenámpon. ³⁰ Táte amo waráp yae-párák mwaek yae koranánko, kwatae ninik mek piká párák nap kwamp te, amo ankár am yae kor karámp-tákapea sirampo. Am pourou ankwapmwaek ták-sirarea napo maok, fwap waráp pourou ponankor yaomwi mek pik mo naenámpon.”

‘Arop yupu pwar kwapono’rá sénámp kar

³¹ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Wokwaek te arakrá sér i konapono: ‘Arop ankwap náráp yupu pwar naerámp kwamp te, ankár am yupu pwar konap pepa kumwia man sánkea pwar naenámpon.’” ✱

³² Aenámpan maok, ono yumwan sénampon: Aropao náráp yupu arop ankwapént kokopor mo námpan kwaporok pwar nánko, akwapá ankwap nap mek tank námp te, am arop támao nánko, am yupu poumou nap mek tank naenámp lo kwe-pwararea kokopor námpon. Tá taknámp, arop ankwap poumaropao pwate nánko yaknámp yupu sámp námp te, maok poumou nap mek tanknámp loan kwe-pwararea kokopor námpon.”

‘Narekamp ankankráp’rá séri kwapono

³³ Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Tá ankwap kar appeyaenáp fákáreráo sámpap yumo wokwaek wawi nap te ará: ‘Amo ankwap ankankan “Kare kar narekamp ankankráp tak nanamp”rá sénap kwamp te, kwekária pwar kwapono. Amo ankár Kwar Tokwae nke námp fek am sérinapaok taknámp karampo.’” ✱ ³⁴ Aean maok, ono yumwan sénampon: Yumo ‘Narekamp ankankráp’rá séri kwapono. Ankár mo karono. Yumo kar ankwap fou e séria ‘Yámar me’ séria, am fek fou e séri kwapono. Am te Kwaro am fek tank námp támaono. ³⁵ Yumo ‘Mámá apár’ séria, am fek fou e séri kwapono. Am te Kwaro tankria am fek pu pátea tank námp támaono. Tá yumo ‘Taun Jerusalem’ séria, am fek fou e séri kwapono. Am Jerusalem te King Tokwaeramp taun nono. ³⁶ Tá amo waráp yépe kor séria am fek fou e séri kwapono. Am te amo me pwae ankwap wupwi pap, tá yákáre pap nanap pourou mono. ³⁷ Aeno am take pourouráp kar farákáp nap te, Satano nénk námpon. Yumo ankár ‘Yeno’rá sér, tá ‘Mono’rá sénap te, wae támaono.’” ✱

‘Yumwan napo te, nopoki kwapono’rá sénámp kar

Luk 6:27-31

³⁸ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Wokwaek arop fárákapao arakrá séráp yumo wae wawiapon: ‘Arop ankwapao waráp yi porokwapá ko-raokop nánko te, nopok kor am aropamp yi porokwapá koraokopampo. Tá arop ankwapao waráp yu kor porokwapá kirikip napo te, nopok kor am aropamp yu kor porokwapá kirikipampo.’” ✱ ³⁹ Aerá séri napan maok, oukoumwan te ono yumwan sénampon: Arop yumwan kwatae sokoro napo te, nopoki kwapono. Arop ankwap waráp wapra kor fek porokwap nánko te, amo ankár sámp-arákarrá ankwapmwaek wapra kor sánkampo. ✱ ⁴⁰ Táte arop ankwap amwan kotria waráp siot sámp naeria nánko te, amo waráp saketan kor man sánkampo. ✱ ⁴¹ Táte ami mekamp arop ankwapao amwan, náráp kápae sámpea, mwae kup ankárankamp

kilomita fek akwapaeria kárákáre nánko te, amo ankár méntér akwapea mwae kup anánk kilomita fek yárakampo. ⁴² Táte arop ankwap amwan ‘Ankank sápa’e’rá sénánko te, amo ankár man sánkampo. Táte arop ankwap ‘Amwan nánkár nopok sánk nanampan sápa’e’rá sénánko te, man monoria younkwe sánk kwapono.”

Yopor aropan nouroup i konap kar

⁴³ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Wokwaek arop fárákapao arakrá séráp te yumo wae wawí napon: ‘Amo ankár waráp nouroupén saráp warákárria waráp yopor aropan te kokwarokampo.’” ✧ ⁴⁴ Aerá sériapan maok, oukouwman te ono yumwan sénampon: Yumo ankár yiráp yopor aropan kor nouroupria, yumo ankár am arop fárákap yumwan sámpá yampourou nap ‘Man yaewourampo’ ria Kwarén sér kipo. ✧ ⁴⁵ Takria maok, yumo te yiráp yámar mek yaknámp Naropwaromp tárápu kare yakáp mwanapon. Mao te kwatae aropan kor yaewour, tá kwapwe kare aropan kor yaewourria yámar yokwap naenámpria narek pap námpon. Tá yae-párak karenap aropan kor yaewour, tá yae-párak monap aropan kor yaewourria warákam sámp-kérép konámpon. ✧ ⁴⁶ Táte yumo arop yumwan nouroup napan saráp nouroup nap te, yumo am fek nopok apae sámp mwanapon? Takis sámp konap arop fárákapao kor * waeman tak i konapon. ⁴⁷ Táte yumo yiráp ankwapyaenápén saráp ‘Gude’rá sénap te, yumo apae ankank fek arop ankwap fárákapamp ninik kwapwe kámákár tukup napon? Kwarén mér monap arop fárákapao kor waeman tak i konapono. ⁴⁸ Yumo ankár yámar mek yaknámp yiráp Naropwar yae-párak kare yak námpnámp taknámp yumo kor yiráp ninik mek yae-párak kare yakáp kipo.” ✧

6

Arop ankwapan yaewour i konap ninik

¹ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo mér kipo: Yumo aropao ‘Náráp kwapwe kare ninik nkeanápono’ ria, mao érik nke nap fek saráp arop yaewouri kwapono. Yumo takria te, yiráp yámar mek yaknámp Naropwaromp yaekamp nopok sámp mono. ✧

² Táte amo ankank monámp aropan ankank sánk naeria te, am ‘Námo ankank nénk namp koropá nkeanápono’ ria karmékir sérarrá yáraki kwapono. Am te kwekár i konap aropao lotu nap mek mwae, tá mwae kupuk mwae takrá paokop i konap niampono. Am fárákap tak nap te arop fárákapao náráp kwapwe kare ninik nkea náráp e sakap mwanapria napon. Ono yumwan kare kar sénampon: Taknap arop fárákap te waeman nopok kor sámp nap támaono. Kwaro man ankwap mént tapokwap mono. ✧ ³ Táte amo ankank monap arop fárákapan yaewour nae nap kwamp te, waráp yae-mánkwan mwae kamp yae te yae-párak mwae kamp yaerao sánk námp te mér naeane. ⁴ Tak napo maok, waráp aropomprá tére nap sánánkar mek yak naenámpmon. Waráp

✧ 5:43: Lo 23:6 ✧ 5:44: Lu 23:34; Ap 7:60; 1 Ko 4:12-13; 1 Pi 3:9 ✧ 5:45: Ef 5:1

* 5:46: ‘Takis sámp konap arop’rá sénámp te, Juda arop fárákap Rom firamp ninikaokria am fek mani sámp, tá náráp arop firamp yaekamp takis sámp napao maok, ankwapmwae te námoku mwanámpria sámp konapono. Am fárákapan te Juda firao ‘Kwatae ninikráp arop’rá sér i konapono.

✧ 5:48: Lu 6:36; 1 Pi 1:15-16 ✧ 6:1: Mt 23:5 ✧ 6:2: Mt 25:37-40

Naropwar te ankank mek yak námp nke konámpara, mao fwap nopok amwan sánk naenámpon.” ✱

Kwarén kar toropwap mwanap kar

Luk 11:2-4

⁵ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo Kwarén kar toropwap mwaria te kwekár arop fárákapao i konapnámpi kwapono. Am fárákap te aropao ‘Námwan nkeanápono’ ria lotu nap mek, tá arop koupoukour konap nap mek yakáprá Kwarén kar toropwap mwar kar kíkiank i konapono. Ono yumwan kare kar sénampono: Am arop fárákap oukoumwan waeman nopok sámp naponno. ✱ ⁶ Aeno amo waráp Naropwar Kwarén kar toropwap naeria te, amo ankár waráp nap aokore mek youmpea ménki kéri pwatea waráp Naropwar mek yaknámp man kar toropwapampo. Waráp Naropwar te ankank mek yak námp nkea mér námpara, amwan fwap nopok sánk naenámpon.

⁷ Nánkár yumo kar toropwapria te kwaporok kápae kare kar mwar tokwaeri kwekár kwarén lotu i konap arop fárákapao i konap niamp fek séri kwapono. Am fárákap te ‘Yino kápae kare kar sénánko maok, Kwaro yinan fwap am ankank sámp naenámp’rá nínikria ni konapono. ⁸ Yumo te am fárákapao i konap nínikaok tukup kwapono. Yumo oukoumwan Kwarén sér mo nap fek, yumo monap kápae kare ankank te mao wae méri yak námpon. ✱

⁹ Yumo ankár arakrá kar toropwap kip: Yámar mek yak konámp yinomp Naropwar e!

Waráp e te ankár yiki kare yakano.

¹⁰ Tá waráp firáp taokeyaknap ke ankár koropano.

Waráp térenap arop yámar mek waráp nínikaok tukup napnámp taknámp, yino kor ponankor apárok mapek ankár waráp nínikaok tukup mwanámpono.

¹¹ Amo yinan mámá yae fek fir fár mwanám pwi naenámp sámpampo.

¹² Yino yinan aropao kwatae napo, maomp kwataenap nínik ník mo, pwar námpnámp taknámp, amo kor yino amwan kwatae nínik námp ník mo pwarampo. ✱

¹³ Amo yinan mokop nap nke naerianám ankank kwatae mek párapok kwapono. Amo yinan Satanomp kwataenám ankank mekamp éréképrá fwapnae mwae párapokampo.’ ✱

¹⁴ Yumo wawenk! Yumo arop ankwap fárákapao yumwan napo te, yumo am fárákapamp kwataenap nínik ník mo pwar kip. Yumo tak napo maok, yumo yiráp yámar mek yaknámp Naropwarén kwatae nínik napan kor, mao am tirá épéria ník mo pwar naenámpon. ¹⁵ Aeno táte yumo arop ankwap fárákapao yumwan napo, maomp kwatae nínik ník mo pwar mo napo te, yiráp Naropwaro kor yumo man kwatae nínik nap tirá épéria ník mo pwar mo naerámpono.” ✱

Kwarén sér mwanap ke fek fir wuri konap kar

✱ **6:4:** Kl 3:23-24 ✱ **6:5:** Mt 23:5; Mk 11:25; Lu 18:10-14 ✱ **6:8:** Mt 6:32 ✱ **6:12:** Mt 18:21-22 ✱ **6:13:** Lu 22:40; Jo 17:15; 2 Te 3:3 ✱ **6:15:** Mk 11:25-26; Je 2:13

¹⁶ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo Kwarén fwapnae karia sér mwaria fir wuri nap kwamp te, kwekár aropao i konap niampia paokopi kwapono. Am fárákap te ‘Nomwan arop fárákapao “Fir wuri napon”rá wuri nkea méranápono’ ria éntupia me pwae fárákap moitea paokop i konapono. Ono yumwan kare kar sénampon: Am taknap arop fárákap te aropao waeman oukouwman am aropamp e sámpea narek sampok napo, nánkár Kwaro maomp e narek sampok mono. ☆ ¹⁷ Aeno yumo Kwarén sér mwaria fir wuri nap kwamp te, yumo ankár warákárnámp aropamp yimetáp niamp fek paokop kip. ¹⁸ Yumo tak napo maok, arop fárákapao kor yumo fir wuri nap am wuri nke mo mwanapon. Yiráp Naropwar mek yak námp mao mwar fwap mér námpara, ankank mek yak námpan nkea nopok sánk naenámpon.”

‘Ankank kénki kwapono’rá sénámp kar

Luk 11:34-36; 12:33-34; 16:13

¹⁹ Tá Jisaso ankwap kar sérrá, “Yumo mámá apárok mapek yiráp kwapwe kare ankank kénkrá kákrá yakápi kwapono. Mámá apár mek te sárárao fánánko, tá sorok woukouria turupwi konámpono. Tá arop ankwap fárákap nap far párámpa ankank oukun ti konapono. ☆ ²⁰ Aeno yumo yumokuráp ankank kwapwe kénkrá kák mwaria te, yámar mek maok kénkrá kák kipo. Yámar mek te sárar ntia sorokao ankank fépéránko, turupwi mo, tá oukun aropao kor nap far párámpa, oukun ti mo, fwapono. ²¹ Am waráp kwapwe kare ankank yaknámp némpouk te, waráp ninikao kor am némpouk yak naenámpon.” ☆

Arop pourou mek wae pouri yak naenámp kar

Luk 11:34-36

²² Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yi te pourou mekamp lam niampon. Táte waráp yi kwapwe kare námp te, waráp pourou ponankor wakor wae niampon. ²³ Aeno táte waráp yi kwatae námp te waráp pourou ponankor kirikip námpon. Aenámpara, táte waráp pourou mek yaknámp lam kirikip nánko te, am kirikip akwapea tokwae kar naenámpon.”

‘Arop ankárankao mani téresént Kwaromp tére naenámp mono’rá sénámp kar

Luk 12:22-31

²⁴ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Arop ankárankampao anánkaopwe arop tokwaeramp tére naenámp mono. Mao am takria te, ankwap arop tokwaeran kokwarokria, ankwapan saráp warákár naerámpon. Tá ankwapamp karwaokria ankwapan younkwe sánk naeria námpon. Yumo te Kwaromp yae ankore mek yakáprá, maniamp yae ankore mek méntér yakáp mwanap pourou mono.

²⁵ Aenámpara, ono yumwan sér rae: Yiráp pourouan ninik tokwaeria ‘Nomo fir te apae fár mwareano, maokamp ént fár mwareano?’rá séri kwapono. Tá yiráp pourouk waempyam yirir mwanapan ninik tokwaeria ‘Maokamp waempyam sámpea yirir mwareano?’rá séri kwapono. Yiráp yiki yakáp nap te waeman firan kámákár akwap, tá yiráp pourouao kor waempyaman kámákár akwap námpon. ☆ ²⁶ Yumo antan nkenke. Mao te yopwar mek fir yoro moria, fir nap mek tirá koupoukour mo i konapono. Ae konapan maok, yiráp Naropwar yámar mek yak námp

☆ **6:16:** Ais 58:5-9 ☆ **6:19:** Je 5:1-6; 1 Ti 6:9-10 ☆ **6:21:** Lu 18:22; Kl 3:1-2 ☆ **6:25:** Fl 4:6; Hi 13:5; 1 Pi 5:7

mao támao am antan fir nénk konámpono. Aeno arop yumo te tokwae karara, Kwaro yumwan waeman mér námpon. ✧ ²⁷ Tá yumo mekamp te wa taknámp ninik tokwae fek fwap námokuráp yiki yak naenámpon ankwap ke kírímprá pap naenámpon? Am te tak mwanap pourou mono.

²⁸ Yumo apaeritea waempyam ankankantá ninik tokwae rap? Yumo yao fu émémi ‘Mokope pourouráp yakáp nap’rá nkenke! Mao te térea waerá waempyam wour mo i konapon. ²⁹ Aeno ono yumwan sénampon: Wokwaek Solomono kápae kare mopor kákámpan maok, maomp mopor te am yao fu kwapwe kare niamp take mono. ✧ ³⁰ Yao fu oukouwman yopwar mek yakeanámpon te, oumpouran arop fárákapao am fárákapea yaomwi mek sir mwanapon. Am yao fu mwar wuriman, Kwaro mopor kwapwe pap konámpon. Aeno yumo koumteouráp arop yiráp mér te kánanke kwarokono. Yumo fwapia mérenke: Yumo yiráp yirir i konap ankank mo námpan kor, Kwaro fwap yumwan taokeyak naenámpon. ³¹ Yumo te ninik tokwaeria arakrá séri kwapono, ‘Nomo fir apae fár mwareano, ént apae fár mwareano, waempyam yirir mwareano?’rá niniki kwapono. ³² Am te Kwarén mér monap arop fárákapao yonkwae sékérrá kápae kare ankankantá takrá oupourounk i konapon. Aeno yiráp Naropwar yámar mek yak námp te yumo ankár am kápae kare ankank fwap takrá ti mwanapria méri yak námpon. ³³ Aenámpan maok, Kwaro náráp firáp taokeyak konámpon ntia maomp yae-párak kare ninik te manmékir oupourounkia nke kipo. Yumo tak napo maok, nánkár mao fwap yumwan am kápae kare ankankan kor nénk nae-námpon. ✧ ³⁴ Aenámpara, yumo oumpouran mank te ninik tokwae kwapono. Oumpouran mank te nánkár oumpouran táman ninik mwanapon. Yumo oukouwman mámara yae fekamp yumonapok koropnámpon ninik tokwae te mámara yae fek saráp támaono.”

7

‘Arop ankwap fárákapan yurukupi kwapono’rá sénámpon kar

¹ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo te arop ankwapao kwatae ninik námpan yurukupia man ‘Mao te kwataenámpon’ ria wouroumpra séri kwapono. Yumo takia napo te, yumwan kor Kwaro yurukupia ‘Kwataenap arop’rá sénaeane. ✧ ² Yumo mokope pourouráp ninik fek arop ankwapan yurukupia yoporia napo te, Kwaro kor yumwan take pourouráp fek yurukupia yopor naeane. Yumo aropan mokope pourouráp ninik feki nap te, ankár take pourouráp ninik puri fek Kwaro yumwan yurukup naenámpon. ³ Amo mokopia waráp ankwapnápomp yi mekamp tiri kánanke nke napao maok, amokuráp yi mek yaknámpon yao kárakére nik mo rape? ⁴ Amo mokopia fwap waráp yi mek yao kárakére yak nánko, waráp ankwapnápén sérrá, ‘Ono waráp yi mekamp tiri sámp-sinae’rá sénanapon? ⁵ Amo tak nap te, amo kwekár i konap aropono! Manénkir te amo ankár waráp yi mek yaknámpon yao kárakére tokwae sámp-sirampo. Takitea maok, amo wakmwaek fwap énoukoup karia waráp ankwapnápomp yi mekamp tiri kánanke sámp-sinanapon.

⁶ Yumo yiki kwapwénámpon ankank te asan sánk kwapono. Tá yumo yiráp anani kor kwapwe kouan sánk kwapono. Takria mao am anani kor pumpuri fápákárápria takakarrá yumwan yourounkweantáno.”

✧ **6:26:** Lu 12:6-7 ✧ **6:29:** 1 Kin 10:23 ✧ **6:33:** Sng 37:4,25; Lu 18:29-30; Ro 14:17 ✧ **7:1:** Ro 2:1; Je 4:11-12

Kwaro nomo sénámp karan wawia yaewour naenámp ninik

Luk 11:9-13

⁷ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo ankank moria Kwarén kar sénapo, mao yumwan am monap ankank fwap sánk nae-námpon. Yumo ankár ankank sámp mwaria, térerá oupourouunkria maok, yumo fwap nke mwanapon. Yumo ankár ménki fek poporokwap napo, Kwaro yumwan ménki kik-pwar naenámp. ✱ ⁸ Am te apae riteanápe, kápae kare arop wa mokop Kwarén kar toropwap nap te, wae fwap ankank ti konapon. Arop ankank sámp naeria oupourouunk námp te, fwap am ankank nke konámpon. Arop ménki fek poporokwap nángo te, Kwaro man ménki kik-pwar nae-námpon. ✱

⁹ Táte arop ankwapamp tárápao naropwarén ‘Pan sápaé’rá sénánko te, fwap yumwi sánk naenámp nie? Mono. ¹⁰ Táte tárápao naropwarén sérrá, ‘Éntékam sápaé’rá sénánko te, tákam-ti sánk naenámp nie? Am táman kor mono! ¹¹ Ae konapara, táte yumo kwatae ninikráp arop fárákap wuriman yiráp tárápan kwapwe kare ankank kwaporok sánk napara, am táman mér kipo: Yiráp Naropwar yámar mek yak námp te fwap man kar toropwapnap aropan kwapwe kare ankank nénk naenámp. ✱

¹² ‘Arop námwan yaewouranápono’ ria ninik i konámp taknámp, yumo kuri arop ankwapan kor tak kipo. Mámá te Kwaromp lo kar fi kor, tá profet fákáreao sériap kar fi támaono.” ✱

‘Yiki yakáp mwanap mek youmpnámp ménki kánanke’rá sénámp kar

Luk 13:22-24

¹³ Tá Jisaso ankwap kar sérrá, “Yumo te ankár kánanke kwarok ménki páraok tukup kipo. Aeno yaomwi mek pik mwanap mwaek akwapnámp mwae kup te yinkae tokwaeno. Aenánko kápae kare koumteouráp arop am mwaek tukup napon. ¹⁴ Aeno yiki yakáp mwanap mwaek akwapnámp ménki te kánanke kwarokia mwae koukounkour napon. Aenánko, ankákárank koumteouráp aropao mwar am mwae kup oupourouunkia nke konapon.” ✱

Nomo ankár kwekár profetén mér mwanámp kar

Luk 6:43-45; 13:24-27

¹⁵ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo te kwekár profetén mér kip. Am fárákap te sipsip yipi yiriria yumonapok korop napao maok, mek te yao pwae mekamp as kwatae kare niampono. ✱ ¹⁶ Aenapara, yumo fwap maonap ninikan nkea, mao te profet kare ni mo nierá yurukup mwanapon. Arop te fwap wain ki wiráp paok arák fekamp kánánkap mwanap nie? Ae te arop fwap kwantae ki káre apwar pwae fek tank nángo kánánkap konap nie? Am te mono. ✱ ¹⁷ Tá taknámp kwapwe kare yao te kwapwe kare ki tank konámpon. Tá kwatae yao te ki kwatae tank konámpon. ¹⁸ Kwapwe kare yao te kwatae yao ki tank mo i konámpon. Tá kwatae yao te kwapwe kare yao ki tank mo i konámpon. ¹⁹ Kápae kare yao kwapwe kare ki tank mo i konámp te, arop fárákapao karrá tokopea yaomwi mek yank i konapon. ✱ ²⁰ Ae konapara, yumo te kwekár profet fákáre mao námokunap ninik aran yumo fwap mér mwanapon.

²¹ Yumo sérrá, ‘Náráp Tokwae Kar, náráp Tokwae Kar!’rá sér i konap koumteouráp arop, Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek te ponankor

✱ **7:7:** Mk 11:24; Jo 14:13-14 ✱ **7:8:** Je 1:5; 1 Jo 5:14-15 ✱ **7:11:** Je 1:17 ✱ **7:12:** Lu 6:31; Ro 13:8-10 ✱ **7:14:** Jo 10:9; Ap 14:22 ✱ **7:15:** Ap 20:29; 2 Pi 2:1 ✱ **7:16:** Je 3:12 ✱ **7:19:** Jo 15:6

tukup mwanámpan mpwe ninik mwanape. Onomp Naropwar yámar mek yaknám maomp ninikaok tukupnap arop fárakapao mwar, Kwaro náráp firáp taokeyaknám mek tukupá yakáp mwanapon. ✧ ²² Nánkár am Kwaro aropan yurukupnám yae fek kápae kare arop onan sérrá, “Tokwae Kar, Tokwae Kar, yino waráp e fek profet tére námpon. Tá waráp e fek yino kwatae arop yéreprá kérépámpon. Tá waráp e fek yino kápae kare kárakáre tokwae yororoimpon.” ²³ Aerá sénapo, ono am ke fek am fárakapan érik arakrá sénanampon: ‘Ono yumwan kánanke mér mo nampon. Yumo te kwatae ninik i konap aropono. Onomp wonae fik te yakápi kwapono.’ ✧

Nap ti konap anánkaopwe ninikan sénámp kar

Luk 6:47-49

²⁴ Tá Jisas warko ankwap kar sérrá, “Arop ono sénámp kar má wawia mántwaok nám te, arop ankwap ninik kwapwerápao nap tiria oupwar fi mek yumwi épéria fampá pwate nánko, nap kárakáre yak nám niampon. ²⁵ Aenánko warákam ékria éntenk tokwae korop, tá kárakáre kor ouwi koropria am nap panánkár nánko, am nap tukur mo, fwap yak konámpon. Am te apae riteanápe, am oupwar waeman kwar mek yak nánko, yumwi fémpéri tenapo, waeman am fek kárakáre yak námpon. ²⁶ Aeno arop ono farákápnám kar máma wawia mántwaok mo nám te, épépérép arop ankwapao ént woupwi mek oup mek nap oupwar yoroia tinám niampon. ²⁷ Takianánko te, warákam ékia éntenk korop nánko, kárakáre kor ouwi koropria am nap panánkár nánko te, am nap tukur pik naerámpon. Waeman kare kar tukur pikia kwatae akwap naenámpon.”

²⁸ Jisas am kar farákápá pwaránko, kápae kare koumteouráp arop fárakap wawia kokorokoria ninik tokwae. ²⁹ Am te apae riteanápe, lo kar yénkrá farákáp konap arop fárakapao farákáp konap niamp mono, ankár mér tokwaeráp aropamp kar kárakáre niamp fek am fárakapan yénkrá farákáp námpono. ✧

8

Jisas lepra touweráp arop fwapi papámp kar

¹ Jisas wae am kar farákáprá yaknám am faonkwek pwarará pikánko, kápae kare koumteouráp arop maomp wakmwaek tukup. ² Aenapo, oukoumwan arop ankárankamp lepra touwe kwataerápao * koropea Jisasén nkea kwaráp torokomprá me kor woukoupria sérrá, “Tokwae Kar, amo fwap tak naeria nap kwamp te, onan fwapi papae.” ³ Aeránko maok, Jisaso maonámpok nárakarrá maomp pourouk yae papria sérrá, “Onomp ninik te amo oukoumwan fwapi yak nanaponno.” Aeránko maok, ankár am ke fek táman maomp pourouk kamp lepra touwe wae moyak nánko, am aropamp pourou wae kwapwe kare. ⁴ Aenánko Jisas man sérrá, “Amo te máma ankank waráp pourouk korop nám máte, arop ankwapan séri kwapono. Amo akwapea waráp pourou prisén yénképria

✧ **7:21:** Lu 6:46; Je 1:22,25 ✧ **7:23:** 2 Ti 2:19 ✧ **7:29:** Lu 4:32; Jo 7:46 * **8:2:** ‘Lepra touweráp arop’rá sénámp te, Juda fi te lepra touwe sámprám aropan te Kwaro nke nám fek oum námponoria panek far-pwate napo, yak konámpono. Aeno am arop yiki kukur nám kwamp te, náráp pourou sakwapea pris fákárean yénképea maok, fwap aropamp wonae fik korop konámpono. “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 68 fek nkea.

Moseso wokwaek sérimpnámp taknámp Kwarén ofa sánkampo. Aenapo maok, arop fárákap waráp touwe wae fwapnámp mér mwanapon.” ✧

Jisas ami fákáreamp Keptenomp tére arop fwapi papámp kar
Luk 7:1-10

⁵ Jisas wae Kaperneam mek akwap nánko maok, Rom mekamp arop 100 soldia poukwapnámp koropea Jisasén námwan aropomp naenámp kar fek arakrá turunk, ⁶ “Tokwae Kar e! Onomp tére konámp arop mao touwe sámpea nap mek amp námpono. Maomp kour te sumpwi yak nánko, am kour touweantá arokwap námpon.” ⁷ Aeránko maok Jisas man sérrá, “Ono akwapea man fwapi pap nanampono.” ⁸⁻⁹ Tá nopok kepteno Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, ono apae kwapwe kare aropao nanko, onomp nap mek akwap nanapanápe? Amo párák kar fek saráp sénapo, onomp tére arop warko fwapano. Ono kuri ankwap poukeyakáp konap arop fárákamp yae ankore mek yak nampono. Aenaman maok, ono kuri soldia ankwap fákáre onomp yae ankore mek yakáp napon. Aenapo, ono ankwapan sérrá, ‘Amo koropae’ ranko te, mao korop konámpon. Tá ono onomp tére konámp aropan sérrá, ‘Amo arakrá téreae’rá sénanko te, mao takrá tére konámpon.” ¹⁰ Jisas am aropamp kar wawia ninik tokwaeria maomp wakmwaek tukupnap arop fárákapan sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Ono Israel fi mekamp arop ankwap make pourouráp mér nap te nke moi nampono.” ✧

¹¹ Ono yumwan sénampon: Kápae kare ankwap firáp arop yámar aoknámp mwaeknámp, tá yámar porokornámp mwaeknámp korop nap, am fárákap te fwap Abraham, Aisak, Jekop, méntér Kwaro náráp firáp taokeyak námmp mek fir fár mwanapon. ✧ ¹² Aeno kounteouráp arop Kwaro maompor náráp firáp taokeyak naenámp nánapi námpan maok, am fárákap am mek tukup mo napo, Kwaro am fárákapan panek kirikip mek tirá kérép nánko, tukupea yakápria touweantá apánki tikirá you kor kikipia wae mwanapon.” ✧

¹³ Aeria Jisas keptenén sérrá, “Amo akwapeae! Onomp ninik te am ankank amo onan mér napnámp taknámp korop naenámp.”

Aeránko maok am ke fek táman keptenomp tére arop warko touwe fwapimpon.

Jisaso Pitamp yupuamp éntupwarén fwapi papámp kar
Mak 1:29-34; Luk 4:38-41

¹⁴ Takia pwarará, Jisas Pitamp nap mek akwapea nke nánko maok, Pitamp yupuamp éntupwar touwe sámpea nap mek ampi yak. ¹⁵ Aenánko, Jisas maomp yaek toupoukour nánko, am touwe waeman worokor akwap. Aenánko, mao fárámpea Jisasompor fir yankapámp.

Jisas kápae kare kounteouráp aropan fwapokwaprá kákámp kar

¹⁶ Takia pwaránko, kumur mek kápae kare kounteouráp arop pourouk kwatae-arop woukouri yakápnámp arop éréképea, Jisaso-námpok korop. Aenapo, mao sénánko, am kwatae-arop fákáre wae arop pouroukamp worop akwapránk. Tá kápae kare touwenap aropan kor wae fwapokwaprá káká pwar. ¹⁷ Am tak námmp te, wokwaek Kwaro profet Aisaian ninik sánk nánko, sérimp kar niamp méntér pwi námpon. Mao arakrá

sér: “Mao námoku nomp pouroukamp touwe ponankor te námokuráp pourouk kákea ti-akwap tenámpón.”

Arop Jisasomp wakmwaek tukup mwaria napan sénámp kar

Luk 9:57-62

¹⁸ Jisas nke náńko, kápae kare kounteouráp arop fárákáp koropá man íkirapo, Jisas námoku éréképá yárák i konámp arop fárákapan sérrá, “Nomo bot mek kounkouria ént aokore tápamprá nkwaemwaek fi mwaek tukup mwaro.” ¹⁹ Aeria tukup mwaria napo maok, lo yénkrá farákáp konámp arop ankáránkamp koropea Jisasén sérrá, “Tisa, amo apae némpouk akwap nap te, ono fwap amont akwap nanampon.”

²⁰ Aeránko Jisas nopok man sérrá, “Mwaep te némp mek yak námpono. Tá ant fákáre te wokwae námokuráp taok mek yak námpon. Aeno Aropamp Táráp te mao yépe kor norokor naenámp nap te yak mo kareno.” ✧ ²¹ Aeránko táte mao éréképá yárák i konámp arop ankáránkamp Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, onomp naropwar yépékrá yakea sumpwi náńko maok, pátea korop nanamp te fwap nie?” ²² Táte Jisaso nopok man sérrá, “Wampweno, sumpwi arop fákáre námokuráp arop yákáre sámp-farákár mwanapono. Amo te onomp wakmwaek koropae.”

Jisas séránko ouwi tokwae pwararámp kar

Mak 4:35-41; Luk 8:22-25

²³ Jisas wae bot mek korokwap náńko, maomp éréképá yárák i konámp arop fárákapao kor énéńki kounkouria ént pirékarrá tukup napo, ²⁴ ouwi tokwae koropria ént surukupa waeria bot mek kwampá pik naeria wae náńko, Jisas te ampi yak. ²⁵ Aenánko, am arop fárákáp tukupea Jisasén kéménkia sérrá, “Tokwae Kar e! Amo yinan yaewourae! Nomo ponankor ént mek pik mwanámp pourouiane!” ²⁶ Aerapo maok, nopok Jisas am fárákapan sérrá, “Yumo apaerá apáp rape? Yumo te fwapia mér mo naponon!” Aerá séria pwarará, fárámprá ouwi ntia ént surukupan yopor náńko, ouwi ntia ént ounk wae moyak. ✧ ²⁷ Aenánko am mao éréképá yárák i konámp arop fárákáp am táman nkea, ninik tokwaeria sérarrá, “Mámáte mokoep pourouráp aropono? Ouwi ntia ént maomp kar wa námp tene!”

Jisas arop anánkaopweamp pouroukamp kwatae-arop yéréperá kérépámp kar

Mak 5:1-20; Luk 8:26-39

²⁸ Jisas wae akwapea ént aokore nkwaemwaek fi mwaek Gadara fiamp apár mek. Aenánko maok, kwatae-arop noumpoukoupá yaknámp arop anánkaopwe koropea Jisasén mwaeak kikip. Am arop yawor te arop kák nap fek mwaek yakria yopora wae nepara, aropao kor apápria am arop yawor yaknep mwaek te paokop mo i konapono. ²⁹ Am arop yawor Jisasén tékén sérrá, “Kwaromp Táráp e! Amo yinan apae nae nape? Kot nanap ke oukoumwan sik námp te, amo mapek koropea yinan touwe sámp nae nape?” ✧ ³⁰ Aenepo am fek ankwap kou kápae kare panek tae morok fépérrá yakáp. ³¹ Aenapo am kwatae-arop fákáre támao námwan aropomp naenámp kar fek Jisasén tékén sérrá, “Amo yinan yérepe nae nap kwamp te, kou kápae kare ará yakáp nap maomp pourou mek tirá kérépae.” ³² Aerapo maok, Jisaso am kwatae-arop fárákapan sérrá, “Yumo am mek tukupenke!” Aeránko, am kwatae-arop fákáre am arop anánkaopwean

pwarará kouamp pourou mek tukup. Aenapo am kou kápae kare te am kwatae-arop woukouria foporakoránka waeria, ént aokore yaknám furuk pikrinkia ént aokore mek ént fépéria am mek surumpwi.

³³ Aenapo am kou wun i konap arop fákáre ek pirikimpea taun mek tukupea am kou surumpwimp kar farákáp. Aeria am kwatae-arop noupoukounpánamp arop yaworan Jisaso yaewourimp kar táman kor farákáp. ³⁴ Aenapo, am mekamp kápae kare kounteouráp arop koropea Jisasén kikip. Am fárákáp man nkea apáp tokwaeriaka kar kárákáre fek sérrá, ‘Yinomp apár mek mamek te pwarará ankwapmwaek akwapae’ ria waeapon.”

9

Jisaso pu kor yae kor yoronkwae tankám arop fwapi papám kar

¹ Jisas bot ankwap mek korokwaprá ént aokore nkwanwaek fi mwae arákarrá námoku yak konám taun Kaperneam mek akwap. ² Aenáno arop fárákápao pu kor yae kor yoronkwae tanknám arop sunkwiar mek papea sankorop. Aenapo, Jisas am fárákápamp méran nkea am pu yae yoronkwae tanknám aropan sérrá, “Táráp e! Fwapon, amo warákárampo. Ono waráp kwatae ninik wae tirá épéri pwar nampono.”

✧ ³ Aeránko maok, lo yénkrá farákáp konap arop fárákápao wawia, námokuráp ninik mek mwar arakrá ninik, “Mámá arop máte Kwarén wouroump sénámpwae!”

⁴ Aerá ninikapo maok, Jisas am arop fárákápamp ninik mek wae méria sérrá, “Yumo apaeritea yiráp ninik mek kwatae ninik sámp rape?” ⁵⁻⁶ Onomp ninik te Aropamp Táráp te mámá apár mekamp aropamp kwatae ninik tirá épér naenámp kárákáreao yak námpan ‘Yumo mérenk’ ria nampon. Ono ‘Waráp kwatae ninik tirá épér namp’rá sénanko, yumo kar karean sénampará mér mono. Aeno táte ono ‘Amo fárámpea akwapae’rá sénanko, yumo mao náno nkeaka ‘Karenó’rá sér mwanapon.” Aerá séria maok, am pu yae yoronkwae tanknám aropan sérrá, “Amo fárámprá amo am fek yunkupá ampinap ankank sámpea amokuráp nap mek akwapae.” ✧ ⁷ Aeránko maok, am arop wae fárákáp námokuráp nap mek akwap. ⁸ Aenáno maok, kounteouráp arop fárákáp am táman nkea apáp tirink. Aeria maok, am fárákáp Kwaromp e sakapria maomp kárákáre fek arop fárákáp takrá tére napan, ‘Aesio’rá sériapon.

Jisaso Matyun wumwiria warámpamp kar

Mak 2:13-17; Luk 5:27-32

⁹ Jisas takia pwarará akwapea nke náno maok, arop ankwap takis sámp konap nap mek tank. Maomp e te Matyu. Aenáno, Jisas man sérrá, “Ononampaok koropae.” Aerá sénánko, mao wae fárámprá Jisasomp wakmwaek akwap.

¹⁰ Jisas akwapea Matyump nap mek tankrá fánánko maok, takis sámp konap arop fákáre ntia aropao ‘Kwatae ninikráp arop’rá sér i konap fákáre méntér tankáprá fépér. Maomp éréképá yarak i konám arop fárákápao kor énéni tankáp. ¹¹ Aenapo, Farisi fákáre táman nkea Jisas éréképá yarak i konám arop fárákápan sérrá, “Yiráp tisa te apaeritea takis sámp konap arop ntia kwatae ninikráp aropént tankrá fánámpon?” ✧

¹² Jisas am kar wawia am fárákapan nopok kar pwarokwaprá sérrá, “Arop fárákap touwe fwapnap apaeritea doktanámpok tukup mwanapon? Touwenap arop fárákapao saráp doktanámpok tukup konapon.” ¹³ Yumo tukupea Kwaromp Buk fek yaknámp kar nkea mér sámpenke: ‘Ono te ofa sáp napan warákár mono. Arop aropompan ono warákár nampon.’ Ono ék namp te, námo yae-párák kare ninikrápao namprá niniknap aropan te érékép mono. Arop, námo kwatae ninikrápao namprá niniknap arop fárákapan wumwia érékép naeria ék nampon.” ✱

Jisas fir wuri konapan sénámp kar

Mak 2:18-22; Luk 5:33-39

¹⁴ Am ke fek táman Jon éréképá yarak i konámp arop fárákap koroepa Jisasén sérrá, “Apaeritea yino ntia Farisi fákáre ará Kwarén kar toropwap mwaria fir wuri nángo, waráp éréképá yarak i konap arop fákáre fir wuri mo napon?” ✱

¹⁵ Aerapo maok, Jisasó nopok am fárákapan kar pwarokwaprá sérrá, “Táte yupu wourékam sámpnámp arop oukouwman náráp nouroup arop fárákapént yak námp fek te mokopia yonkwae touwe mwanapanáp? Nánkár wakmwaek am yupuráp aropan sámpá tukup tenapo, náráp nouroup aropént yak mo nángo maok, am ke fek táman am fárákapao fir wuri mwanapon.” ✱

¹⁶ Arop ankwap waempyam fákáre wourékam sámpea épi fek paprá ✱ aomp mo i konámp. Táte mao tak nángo te, am waempyam me fek paprá aompinámp támao nénérep nángo, ankár porok waempyam épi am pearákár tokwae naerámpon. ¹⁷ Tá arop ankwap wain ént wourékam sámpea meme yipi fekamp botol épi mek kér mo i konapon. Táte tak napo te, meme yipi fápákáráp nángo, wain apárok kwarákár nángo, am meme yipiao kor kwatae akwap naenámpon. Aeno ankár wain ént wourékam te ankár meme yipi wourékam fekamp botol mek kéria napo, anánkaopwe énékér fwap yak konepon.” ✱

Jairusomp yupu-táráp ntia touwenámp yupuamp kar

Mak 5:21-43; Luk 8:40-56

¹⁸ Jisas oukouwman am kar farákáprá yak nángo, lotu nap taokeyaknámp arop ankwap koroepa Jisasomp wonae fik kwaráp torokompria sérrá, “Onomp yupu-táráp wae oukouwman sumpwi námpono. Aenámpan amo koroepa maomp pourouk waráp yae pap napo, mao warko fárámpea yiki yakano.” ¹⁹ Aeránko maok, Jisas fárámprá maomp wakmwaek akwap nángo, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapao kor méntér tukup.

²⁰ Aenapo maok, yupu ankárankamp yaknámp, mao te kápae kare por e-furuk pikria ankár taki yak námp te akwapea éntér-sámpramp yopwar. Aenámpao am yupu koroepa Jisasomp wonae fik younkwe mwaeek yakria maomp waempyam fu fek sámp. ✱ ²¹ Mao te, námo maomp waempyam fek yae pap nanko te, ono e-furuk pik namp wae fwap nae namponria ninikia yae pap. ²² Aenámpan maok, Jisas wae sámp-arákarrá man nkea sérrá, “Táráp e, amo oukouwman te yonkwae kakére fek akwapampo.

✱ **9:13:** Mt 12:7; 1 Ti 1:15 ✱ **9:14:** Lu 18:11-12 ✱ **9:15:** Jo 3:29 ✱ **9:16:** ‘Épi ankank’rá sénámp te, Mosesomp loak saráp tukup napan sénámpon. ‘Wourékam ankank’rá sénámp te, oukouwman Jisaso farákápnámp ninikan sénámpon. ✱ **9:17:** 1 Ko 10:21; 2 Ko 6:16 ✱ **9:20:** Mt 14:36; Mk 5:25; Lu 8:43

Amokuráp mérao amwan wae fwapi pap námpon.” Aeránko maok, am ke fek táman am yupu wae fwap. ✧

²³ Takia pwarará, Jisas wae akwapea lotu taokeyaknám aropamp nap mekria nke nángo maok, arop poum-ke mek wur fokoprá youenka wae. ²⁴ Aenapo Jisas am fárákapán sérrá, “Yumo senke! Yupu-táráp te sumpwi mono, párák amp námpono.” Aeránko maok, táte am fárákapao, waeman sumpwi yak nám teria amomoránk. ✧ ²⁵ Aenapo, am fárákapán ek tirá kérépá pwarará, Jisas mwar nap mek youmpea am yupu-táráp yákáre táman yaek sámp nángo, mao wae fárámp. ²⁶ Am takianánko, am kar te am apár mekamp kápae kare némpouk mwaek sérarrá paokopiapon.

Jisaso yi néneráp arop anánkaopwe ntia top kour aompi yaknám arop fwapokwapimp kar

²⁷ Jisas wae takia am némp pwarará akwap. Aenánko maok, yi néneráp arop anánkaopwe maomp wakmwaek akwaprá arakrá wumwi, “Devitomp ou fekamp arop e! Amo yinan aropompae!” ✧

²⁸⁻²⁹ Aerepo maok, Jisas wae nap mek akwap nángo, am yi néneráp arop yawor maonámpok korop. Aenepo, Jisas am arop yaworan sérrá, “Ae te yumo fwap ono yumwan fwapi pap nanamp am wae mér nep nie?” Táte am arop yaworao nopok sérrá, “Tokwae Kar e, yeno. Yino wae mér nempon.” Aerepo, Jisas wae am arop yaworamp yi mek yae papria sérrá, “Yumo onan mér nepon. Am tak nep támao yumo warko fwap nepon.” ✧ ³⁰ Aeránko am arop yaworamp yi wae firikir. Aenánko Jisas am arop yaworan kar kárákáre arakrá sér, “Yumo mér kar kipo. Takria yumo arop ankwapan fárákáp nepo, wawia mérantáno.” ³¹ Aerá sérimpan maok, am arop yawor ek akwaprá Jisas fwaprá káknám kar am fárákáp nepo, am fekamp kápae kare némpouk mwaekamp arop wawiapono.

³² Manénkir am arop yawor wae akwap neria nepo, arop ankwap fárákapao kwatae-aropao top kor aompi papnám arop Jisaso-námpok warámpá korop. ³³ Aenapo, Jisas am kwatae-arop yérépea kérép nángo, am top kor aompi yaknám arop wae fwap kar sér. Aenánko kounteouráp arop ninik tokwaeria sérrá, “Wokwae te mámake pourouráp ankank Israel fi mek korop moimpon.” ✧ ³⁴ Aerapo maok, Farisi fákáre sérrá, “Mao te kwatae-arop taokeyak-nám aropamp kárákáre fek kwatae-arop yéréperá kérép konámpon.” ✧

Jisaso kounteouráp aropan aropomprá sérimp kar

³⁵ Jisaso kápae kare taun tá némp kánanke-táráp am mekmwaek yárakrá kounteouráp aropan maomp lotu nap mek kar yénkrá fárákápámpono. Mao te Kwaro náráp firáp taokeyak naenám Kwapwe Kare Kar fárákápria kápae kare aropamp pouroukamp nkwakwe make touwe fwapokwaprá kákámpon. ³⁶ Mao kápae kare kounteouráp aropan nkea yonkwae touwe tokwae. Am te apae riteanápe am arop fárákapamp ninik te épérépia kwatae kare yakáp napon. Am fárákáp te sipsipao taokeyak naenám arop mo nángo, námoku mwar yakáp nap niampi yakáp napon. ✧ ³⁷ Aenapo maok, Jisas námoku éréképá yarak i konám arop fárákapán wounáp kar sérrá, “Fir te yopwar mek kápae kare nounoumouri námpan maok, am mek tére nae-nám kápae kare tére arop mo námpon. ✧

✧ 9:22: Mk 10:52; Lu 17:19 ✧ 9:24: Jo 11:11 ✧ 9:27: Mt 1:1 ✧ 9:28-29: Mt 8:13; 15:28
✧ 9:33: Mt 12:22 ✧ 9:34: Mt 12:24; Mk 3:22 ✧ 9:36: Mt 14:14; Mk 6:34 ✧ 9:37: Lu 10:2;
Jo 4:35

³⁸ Aenámpara yumo ankár am yopwar naropwarén kar toropwap napo, mao tére arop sámp-kérép nángo, akwapea maomp fir tirá koupoukour nae-námpon.”

10

Éntér-sámpramp arop aposel yakápnámp kar

¹ Jisas náráp éréképá yarak i konámp éntér-sámpramp arop fákáreran koropenkria éréképá tankrá am fárákapao touwenap arop fwapokwaprá kákria arop pouroukamp kwatae-arop yéréperá kérép mwanap kárákáre nénkámpon. ☆

² Am éntér-sámpramp aposel * fákáreramp e te ará: Ankwap te Saimon, maomp ankwap e te Pita, maomp nánae te Andru. Ankwap te Jems Sebedimp táráp ntia maomp nánae Jon. ³ Ankwap te Filip, ankwap te Bartolomyu, tá ankwap te Tomas, ankwap te wokwaek takis sámpámp Matyu, ankwap te Alfiusomp namoráp Jems, ankwap te Tadius. ⁴ Ankwap te Saimon Selot, ankwap te Jisasén outiri naenámp arop Judas Iskariot.

Jisaso náráp éntér-sámpramp aposel fákáreran tére nénkea tirá kérépámp kar Mak 6:7-13; Luk 9:1-6

⁵ Jisaso am éntér-sámpramp arop fárákap tirá kérép naeria am fárákan kar arakrá sér, “Yumo te ankwap fi aropaonapok tukup kwapono. Tá yumo Samaria mekamp némp-némp tukup kwapono. ⁶ Yumo te ankár Israel fi mekamp sipsip wae moyakáp nap niamp námpara, am mek tukup kipo. ☆ ⁷ Yumo tukupea kar arakrá farákáp kip: ‘Kwaro yámar mekamp náráp firáp taokeyak naenámp te wae wonae fik korop námpon!’ ⁸ Yumo tukupea touwenap arop fwapokwaprá kákrá, sumpwinap arop kékéménkrá kákrá, lepra touwe sámpnap arop fwapokwaprá kákria, kwatae-arop arop pourouk woukouri yakápnap yéréperá kérép kipo. Ankank yumo sámp nap te kwaporok sámp napara, yumo kor am ankank kwaporok nénk kipo.

⁹ Nánkár yumo tukupria te, yiráp yam kánanke mek golráp mani, silva, tá mani kaparáp, mámá ankank kékéria tukup kwapono. ¹⁰ Nánkár yumo paokop nap te yumo yam, waempyam ankwap, tá su, mear yaopwae ará te ti-sámp kwapono. Arop tére námp te fwap am tére námp fek tapek nopok ankank sámp naenámp. ☆ ¹¹ Táte yumo ankwap taun mek, tá némpouk tukupria te, yumo ankár fwapia nkea mér kip. Am némpoukamp arop kwapwe kare yae-párak arop yak nángo te, yumo ankár méntér saráp yakápa nánkár wakmwaeak am némp pwarará tukup kip. ¹² Táte yumo ankwap nap mek tukup nap kwamp te, yumo am nap mekamp koumteouráp aropan ankár arakrá sér kipo: ‘Kwaromp yonkwae porokwe yumont yakano.’ ¹³ Aerá sénapo, am nap mekamp koumteouráp arop yumwan warákárria érékép napo te, yumo sénap kar kwapwe fwap am fárákan yaewour naenámp. Aeno táte mao yumwan warákárria érékép mo napo te, yumo sénap kar kwapwe warko yumwan mwar yaewour naenámp. ¹⁴ Táte arop ankwap yumwan

☆ **10:1:** Mk 6:7; Lu 9:1 * **10:2:** ‘Aposel’rá sénámp kar fi te ‘Arop ankwapao sámp-kérépnámp arop’ támaono. Am fákáre te Jisaso man náráp kar arop ankwap fárákaonapok farákápenkria tirá kérép nángo, tukupea farákáp napon. Jisas éréképá yaráknámp arop fárákan, tá Pol ntia Barnabasén kor ‘Aposel’rá sénapon. (Aposel 14:14 fek nkeae.) ☆ **10:6:** Jer 50:6; Mt 15:24

☆ **10:10:** 1 Ko 9:14; 1 Ti 5:18

warákárria éréképea yiráp kar wa mo napo te, yumo ankár am némpráp, am nap mek te ankár fori pwararea warko tukup kwapono. ✧ ¹⁵ Ono yumwan kare kar sénampon: Nánkárap Kwaro kounteouráp aropan kot naenámp fek, Sodom ntia Gomora mek sánkámp touwe kwatae kámá-pwarará yoporop touwe tokwae am némpao sámp mwanapon.” ✧

‘Nkwakwe make touwe korop naenámp’rá sénámp kar

Mak 13:9-13; Luk 21:12-17

¹⁶ “Yumo wawenk! Ono yumwan yao pwae mekamp as niamp ou mek sipsip niamp tirá kérép nampono. Aenampara, yumo ankár tákamao i konámpnám yonkwae kour fek tére kipo. Yumo ankár ant yuri i konámp ninikaokria yumo sánánkar porokwe fek yakáp kipo. ✧ ¹⁷ Yumo arop fárákapan fwapia mér kipo. Yumwan náráp kaunsilo nke námp fek éréképá tukupá kot mwarea napon. Tá yumwan lotu nap mek ti fákeyakáprá yumwan fupuk mwarea napon. ¹⁸ Yumo ononampaok napa, yumwan Gavman ntia king fákáreaonapok éréképea tukup mwarea napon. Aenapo, yumo am fárákapan kar farákápria ankwap fi aropan kor farákáp mwanapon. ✧ ¹⁹ Yumwan érékép tukupea kot napo te, apápi kwapono. Yumo takria, ‘Yino am fárákapan te apaerá sér mwareano’rá ninik mwanape. Tá ‘Yino yinan turunk napo te, apae kar nopok sér mwareano’rá ninik mwanape. Yumwan am ke fek táman yumo kar farákáp mwanap kar Kwaro yiráp ninik mek pap naenámpono. ²⁰ Apae yumoku am kar farákáp mwanapanápe, yiráp Naropwaromp Yiki Kor Spiritao yiráp top korént puiyakria am kar farákáp naenámpon. ✧

²¹ Arop fárákáp náráp ankwapyenápén kot nángo, tirá wour mwarea napon. Naropwaro náráp tárápan tak nángo, tá tárápuao kuri náráp éntupwar naropwarén yoporria tirá wour mwarea napon. ²² Waeman kápae kare arop yumwan kokwarok mwarea napon. Am te apae riteanápe, yumo waeman onomp firáp yakáp napantá napon. Aeno arop ankár mér kárakáre fek yakrá akwapea pwarnámp yae fek nángo te, Kwaro man fwap warko warámp naenámpon. ✧ ²³ Táte yumwan ankwap taun mekamp yérépe napo te, yumo ankár pirikimpea ankwap taun mek tukup kipo. Ono yumwan kare kar sénampono: Yumo oukoumwan Israel firamp taun mekamp tére pwar mo napo, Aropamp Táráp waeman ék naeria námpon.

²⁴ Skul táráp te náráp tisan kámákár akwap mono. Táte tére konámp aropao kor náráp arop tokwaeran kámákarrá nareki yak mono. ✧ ²⁵ Skul táráp akwapea maomp tisa yaknámp niampnám te wae fwap pwi námpono. Táte tére konámp aropao kor akwapea náráp arop tokwae yaknámp niampnám te wae fwap pwi námpono. Am arop fárákapao nap naropwarén e tokoprá ‘Belsebul’rá sénapara, mámá nap mek énéski yakápnáp arop fárákapan kor kwatae e takrá tokoprá kák mwanapon.” ✧

Arop ankár Kwarén saráp apáp naenámp kar

Luk 12:1-9

²⁶ Warko Jisas ankwap kar arakrá sér, “Aropao yumwan kwatae pap mwaria napo te, yumo apápi kwapono. Kápae kare ankank mek oupouroupá yak námp te, nánkárap érik korop naerámpon. Tá kápae kare

✧ **10:14:** Ap 13:51; 18:6 ✧ **10:15:** Stt 19:14-28; Ju 1:7 ✧ **10:16:** Jo 10:12; Ap 20:29 ✧ **10:18:** Ap 25:23 ✧ **10:20:** Jo 14:26 ✧ **10:22:** Mt 24:9,13; Jo 15:18-21 ✧ **10:24:** Jo 13:16 ✧ **10:25:** Mt 12:24; Mk 3:22; Lu 11:15

kar mek yak námp te, nánkár arop ponankor fwap mér mwanapon. ✱
 27 Ono kar yumwan kumuruk farákáp namp te, yumo ankár wae fek farákáp kipo. Tá kar yumo sánánkar woupwi fek wa nap te, yumo ankár koupoukarrá tankáp konap mwaek fokoheyakrá, am kar farákáp kipo.
 28 Yumo te arop pourouan saráp tirá wouria yiráp waempén te kwatae pap mo mwanap arop táman apápi kwaponono. Táte mono. Yumo ankár arop pourou ntia waemp yaomwi mek sámp-sinaenámp Kwar táman saráp apáp kipo. ✱

29 Arop ant kánanke anánkaopwe mani kánanke 2 toea fek sámp konaponono. Aeno táte yiráp Naropwar monorianánko te, am ant kánanke te ankwap apárok piká párákap mono. 30 Aeno yumwan te mao waeman yiráp me korokamp me pwae wuriman wae kouroumpea pwi pwate námpon. 31 Aenámpara yumo te apápi kwaponono. Yumo te waeman Kwaro nke námp fek am ant kápae kare kánanke-táráp kámá-pwar napara, mao amwan fwap taokeyak kor naenámpon.” ✱

Jisasomp e érik sér mwanap kar

32 Jisas warko ankwap kar arakrá sér, “Arop kounteouráp aropao nke nap fek onomp e érik farákarrá sénámp te, ono kuri am aropamp e onomp yámar mek yaknámp Naropwaro nke námp fek maomp e érik farákarrá sénanampon. 33 Aeno aropao kounteouráp aropao nke nap fek ‘Ono te Jisasomp firáp mono’rá sérianámp te, nopok ono kor onomp yámar mek yaknámp Naropwaro nke námp fek am aropan ‘Mao te onomp firáp mono’rá sénæ rampon.” ✱

Jisasén saráp ninik mwanap kar

Luk 12:49-53; 14:25-27

34 Jisas warko ankwap kar arakrá sér, “Yumo te ono apárokamp yorowaran poporokwerá kák naeria ék nampam mpwe niniki kwaponono. Ono apae apárokamp yorowaran poporokwerá kák naeria ék nampanápe, mono. Ono te bainatan sámpea ék namponono. 35 Ono éknamp fi te arop náráp naropwarén yorowar nánko, tá yupuao kor náráp éntupwarén nánko, tá yupuao kor náráp yupu táparápén yorowar, mak mwanaponono. 36 Námodu ankárankamp nap mekamp arop kok yorowar mwanapon. 37 Arop náráp éntupwar naropwarén saráp ninik tokwaeria, mao onan ninik tokwae mo námp te, mao te onomp nouroup yak naenámp pourou mono. Arop náráp poumou-táráp, tá yupu-tárápan saráp ninik tokwaeria onan ninik tokwae mo námp te, támao kor onomp nouroup yak naenámp pourou mono. 38 Tá arop ono touwe sámp nampaokria, onomp wakmwaek korop mo námp te, mao te onomp nouroup yak naenámp pourou mono. 39 Arop námoku támao yiki yak kare sámp naenámp te, maomp yiki yak te waeman akwapá moyak naenámpon. Aeno arop onan ninikia námokuráp yiki yak wampwe pwar námp te, mao fwap yiki yak kare sámp naenámpon.” ✱

Arop yaewouri námp fek nopok sámp naenámp kar

Mak 9:41; Jon 13:20

40 Jisas warko ankwap kar arakrá sér, “Arop yumwan éréképea yaewour nap te, onan kor warámpea yaewour napon. Tá arop onan warámpea yaewour nap te, onan sámp-kérép nánko ono ék namp Kwarén

✱ 10:26: Mk 4:22; Lu 8:17 ✱ 10:28: Je 4:12 ✱ 10:31: Mt 6:26 ✱ 10:33: Mk 8:38; 2 Ti 2:12

✱ 10:39: Mt 16:24-25; Mk 8:34-35; Jo 12:25

kor warámpea yaewour napon. ✧ ⁴¹ Arop námo profetén yaewour naerá ninikia profetén warákárria náráp nap mek warámpá akwap námp te, am profet sámp konámpnám taknám nopok sámp naenámp. Tá arop, ono yae-párák kare arop warákárria onomp nap mek warámpá akwap naerá ninikianám te, am yae-párák kare aropao sámp námpnám taknám nopok kor am ankank kwapwe sámp naenámp. ⁴² Aropao ono éréképá tanknám arop ou mekám e moráp arop ankwapan nkea, mao te Jisasomp wakmwaek akwapnám aropara, yaewour naerá ninikia man ént yink-sánkeanám te, ono yumwan kare kar sénampon: Am taki námp te kwaporok mono, ankár nopok kor sámp naenámp.” ✧

11

Jono náráp éréképá yarak i konámp arop fárákáp Jisasnámпок tirá kérépámp kar

¹ Jisas námoku éréképá yarak i konámp éntér-sámpramp arop fárákapan am tére mwanap kar fárákáp. Takia kar wae pwarará, am némp pwarará am mwaekamp némpouk mwaek akwaprá koumteouráp arop fárákapan Kwaromp kar yénkrá fárákáprá yarak.

² Jono man fákaepa páte napo yakria, Kraiso kápae kare térerá yaráknám kar wa. Aeria maok, Jon námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapan, Jisasén turunkenkria tirá kérép. ³ Aenánko maok, am fárákáp tukupea Jisasén turunkrá, “Amo te am korop naenámpria yépéknám arop támao ni, yino nánkár ankwapan yépékrá yakáp mwanám nie?” ✧

⁴ Tá nopok Jisas am fárákapan arakrá sér, “Yumo tukupea kápae kare ankank yumo wawi nap, tá yumo yi fek nke nap, am táman Jonén sér kipo: ⁵ Yi néneráp arop fárákáp warko fwap nke, tá pu kwataeráp arop fárákáp wae paokop, tá pourouk lepra touwe sámpnap arop wae pourou yiki kwapwe, tá woupwi kérnáp arop fárákáp warko fwap kar wa, tá sumpwinap arop fárákápao kor warko fárámp, tá ankank moráp arop fárákápao kor wae Kwapwe Kare Kar wa napon. ✧ ⁶ Aeno táte arop ankwap mao onan mérámp pwar mo námp te, Kwaro man ourour sánk naenámp.”

⁷ Am Jonomp éréképá yarak i konámp arop fárákáp wae tukup tenapo, Jisaso Jon táman koumteouráp arop fárákapan sérrá, “Wokwaek yumo arop yak mo apár mek te apaie ankankan nke mwaria tukupapon? Ae te yumo ént woupwi mekám kaeak ankárak ouwirao nánko, nárákár akwapá koropá námp táman nke mwaria tukupap nie? Am te mono! ⁸ Yumo apaie ankank nke mwaria tukupapon? Ae te arop ankwap kwapwe kare waempyam moporia yak nánko, táman nke mwaria tukupap nie? Táman kuri mono! Arop fárákáp waempyam kwapwe moporia nap te kingomp nap mek yakáp i konapono. ⁹ Aeno yumo te apaen nke mwaria tukupapon? Profet ankárakan nke mwaria tukupap nie? Ye. Tá kare, ono yumwan sénampon: Mámá yaknám profet máte kápae kare ankwap profetén kámákár akwapea arop tokwae námpon. ¹⁰ Am arop táman Kwaro maomp Buk fek arakrá sénampon:

‘Wawenke!

Onomp kar fárákáp naenámp arop sámp-kérép nanko, amwan manénkir meki akwap naenámp.

✧ **10:40:** Mk 9:37; Lu 9:48; Jo 13:20; Ga 4:14 ✧ **10:42:** Mt 25:40; Mk 9:41; Hi 6:10 ✧ **11:3:** Mal 3:1 ✧ **11:5:** Mt 8:2-4

Mao amo akwap nanap mwae kup nánapia pwar naenámpon!’ ✧

¹¹ Ono yumwan kare kar sénampon: Arop ént mek nérrá kák-námp Jon te apárokamp ponankor arop fárákapan kámákár akwap námpon. Aenámpan maok, arop Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek arop apárok kar kánanke kwarok yak námpao maok, Jonén kámákár akwap námpon.

¹² Arop ént mek nérrá kák konámp Jon yakámp ke feknámpia koropea oukoumwan námp te, arop yoporráp kárákáre kor arop fárákapao Kwaro náráp firáp taokeyak námp te yorowarrá apárok anámpá pap mwaria wae napon. ¹³ Ponankor profet fákáre ntia Mosesomp loao kor Kwaromp kar fárákáprá koropea Jon koropámp ke fek naenámp karan sériapon. ¹⁴ Aeno táte yumo wa mwaria te yumo wawenke! Jon te Elaija am arop korop naenámp támaono. ✧ ¹⁵ Aenámpara, woupwiráp arop te ankár māmá kar má wa kuno.

¹⁶ Oukoumwan māmá ke fekamp koumteouráp aropan te ono wani-amprá sénanampono? Am fárákap te tárápu anánk fákáre koropea némpouk tankáprá ankwap fákáreráo ankwap fárákapan sér i konap niamp námpon. ¹⁷ Mao sérrá, ‘Yino yumwan wur fokop námpan maok, yumo tár pounk mo. Tá yino yonkwae touwe mwanap tár sámp námpan maok, yumo te éménk mo i konapon.’ ¹⁸ Tá taknámp Jon koropea fir tokwae fár mo, wain ént fár mo námpono. Aenáno arop fárákapao man sérrá, ‘Kwatae-arop maomp pourouk woukoupeyak námp’rá sénapon. ✧ ¹⁹ Aeno Aropamp Táráp ékia mao fir fárrá, wain ént fár, mak nánko, arop fárákapao man sérrá, ‘Yumo nkenke! Mao te fir fár tokwae konámp arop, tá wain ént fár tokwae konámp aropono. Mao te takis sámp konap arop ntia kwatae ninikráp aropamp nouroupono.’ Aenámpan maok, mao tére námpao Kwaromp mér yénkép námp te kare kar ankankono.” ✧

Kwatae ninik pwar monap arop firan aropompnámp kar

Luk 10:13-16

²⁰ Ankwap némpouk mwae Jisas kápae kare kárákáre tokwae yénkép námpan maok, am fárákap te kwatae ninik younkwek sir mono. Aenapantá, am ke fek táman Jiso am fárákapan yoporimpono. ²¹ Takria arakrá sér, “Yumo taun Korasin mekamp arop fárákap, yumo te koupoutáráp nape! Tá yumo taun Betsaida mekamp arop fárákap, yumo te koupoutáráp nape! Arop ankwap ankwap fi mekamp taun Taia ntia Saidon mek ono yiráp taun mek yénképnamp kárákáre niamp yénképankoria te, am fárákap Taia ntia Saidon fi yonkwae touweria képér i konap waempyam képéria yaomwi éntu mek yakápria kwatae ninik wae-man younkwe mwae sir mwarapono. ²² Aeno ono yumwan sénampon: Kwaro koumteouráp aropan yurukupia touwe kwatae nénk naenámp yae fek te taun Taia ntia Saidon firao sámp mwanap touwe te, yumo sámp mwanap touwe tokwae niamp take mono. ✧ ²³ Tá Kaperneam mekamp arop fákáre, yumwan te arop ankwap fákáreao kakapea yámar mek sampok mwanap nie? Mono. Yumo ankár yaomwi mek pik mwarea napon. Táte arop ankwapao taun Sodom mek ono yumwan mapek kárákáre yénkép namp niamp take pourouráp yénképankoria te, am Sodom oukoumwan fwap makánko yak naempon. ✧ ²⁴ Aeno ono amwan sénampon: Kwaro koumteouráp aropan yurukup naenámp yae

✧ **11:10:** Mal 1:3; Mk 1:2; Jo 3:28 ✧ **11:14:** Mt 17:10-13 ✧ **11:18:** Mt 3:4 ✧ **11:19:** Lu 15:1-2 ✧ **11:22:** Amo 1:9-10 ✧ **11:23:** Stt 19:24-28; Ju 1:7

fek te amo sámp nanap touwe tokwae te Sodom mek sámpap touwean kámákár akwap námp sámp nanapon.” ✱

Jisasonámpok tukupea anepér sámp mwanap kar

Luk 10:21-22

²⁵ Am ke fek táman Jisas Kwarén arakrá sér, “Ayao, amo yámar mek ntia apár taokeyak konap Tokwae Karono. Amo mámá ankank mér tokwaeria ninik kour kwapwenap arop fárákapan te mek wouroumpria, amo tárápunámp yakápnar aropan saráp yénkép nap táman, ono amwan ‘Aesio’rá sénampono. ✱ ²⁶ Ayao, am te karenó. Waráp ninik te taki yak námpono!”

²⁷ Jisaso am taun mekamp aropan warko ankwap kar sérrá, “Onomp Naropwaro onomp yaek ponankor ankank káká pwate námpon. Arop ankárankamp Kwaromp Tárápan mér mono. Naropwar Kwar námoku saráp mérámpono. Tá arop ankwap Naropwarén mér mono. Kwaromp Tárápao saráp mérámpono. Aenámpara, Kwaromp Tárápao am fárákapan náráp Naropwar Kwar yénkép nánko, am fárákapao saráp Naropwar Kwarén mér napon. ✱

²⁸ Yumo arop fárákápe tére tokwae wae, tá ankank kakap napo, kápae nánko te, yumo ponankor ononampok korop napo, ono yumwan anepér nénk nanampon. ²⁹ Ono yumwan sánknamp am yaopwae kápae yiráp yápare mek porokop tenamp te, ✱ yumo fwap sámp mwanapon. Tá ono yumwan sampenkria sánknamp ankank te kápae mono. Am te apae riteanápe ono te onokump ninik te apárok anámpea aropan sánánkar porokwe fek i konampono. Aenámpara, yumo fwap anepér sámp mwanapon. ³⁰ Mámá yaopwae ono yiráp yápare mek pap namp te, yumwan kokwae sánk mono. Tá ankank ono yumwan sampenkria nénk namp te kápae mo, kakére fwaponó.” ✱

12

‘Sabat yae fek tére kwapono’rá sénap kar

¹ Wakmwaek ankwap Sabat yae fek Jisas witráp yopwar mekmwaek náráp éréképá yarak i konámp arop éréképea akwap. Aenángo am fárákapao yae porokwe nánko, wit kánánkáprá yipi kokwarrá fépérrá tukup. ✱ ² Aenapo, Farisi fákáre am táman nkea Jisasén sérrá, “Amo nkeae! Waráp éréképá yarak i konap arop fárákápe nko, Sabat yae fek lo kákánk konap ankank te tak napon.” ³ Aerá sénapo maok, Jisas nopok am fárákapan sérrá, “Ae te yumo Devitoimp kar Kwaromp Buk fek yak námp te nke mák napon? Ono sénamp te am ke fek Devit ntia maomp arop fárákápe yae porokwe nánko, ⁴ Kwaromp lotu nap mek yinkeá Kwarén ofa sánknamp pan fáriapono. Am pan te fouara, arop fár mono. Pris fákáreráo saráp fári konapan niapon. ✱ ⁵ Ae te yumo am kar lo fek yak námpan kor nke mori kwapono? Pris fákáre Sabat yae fek lotu nap tokwae mek lo kwe-pwararea tére napan maok, am fek te kwatae ninik yak mono. ✱ ⁶ Ono yumwan sénampon, mapek yak námp te támao lotu nap tokwaeran kwe-pwar námpon. ⁷ Kwaro sérrá, ‘Ono te ofa fek warákár mono. Ono

✱ **11:24:** Mt 10:15; Lu 10:12 ✱ **11:25:** 1 Ko 1:26-29 ✱ **11:27:** Mt 28:18; Jo 1:18;

3:35 ✱ **11:29:** ‘Yaopwae yápare mek porokop’ te bulmakaump yápare mek porokop tenapo, éréképea akwap nánko, ankore mekamp plau yaopwaerao kwar mek yokoroprá akwap konámpan sénampon. “Juda Tére konap Ninik” kware 7 fek nkeampo. ✱ **11:30:** 1 Jo 5:3 ✱ **12:1:** Lo 23:25

✱ **12:4:** 1 Sml 21:1-6 ✱ **12:5:** Nam 28:9-10

te ankwapan aropompan saráp warákár nampon.’ Aeno táte yumo am mek yaknámp kar fwapia mér nap kwamp te, arop kwatae ninik mo, fwapnap aropan, kwatae ninik naprá yurukup mo mwanapono. ✱
 8 Am te apae riteanápe, Aropamp Táráp mao námoku Sabat yaeran kor poukwap konámpono.”

Jisas Sabat yae fek arop yae kwataenámp fwapi papámp kar

Mak 3:1-6; Luk 6:6-11

9 Takia Jisas am fek pwarará akwapea, ankwap taun mekia am fárákapamp lotu nap mek akwap. 10 Aenánko maok, am mek yaknámp arop ankáránkamp maomp yae te yonkwae yak. Aenánko maok, arop ankwap fárákap Jisasén kot mwanámpria, mokopon nke mwar ritea man turunkrá, “Ae te nomo fwap Sabat yae fek touwenámp arop fwapi pap mwanámp ni mo nie?” 11 Aerapo maok, nopok Jisas am fárákapán sérrá, “Yumo ou mekamp arop ankwap náráp sipsip Sabat yae fek apár me mek piká yak nángo te, mao fwap náráp sipsip warko ka-pap konámp te yumo wae mér napon. 12 Aeno arop te sipsipan kámákár akwap námpon. Aenámpara, nomo fwap Sabat yae fek arop ankwapan yaewour mwanámpon.” 13 Aerá séria pwarará am aropan sérrá, “Waráp yae kor ékékérae.” Aeránko maok, am arop wae náráp yae kor ékékéer nángo, maomp yae kor wae kwapwe kareria ankwapmwaek yae kor niampi yak. 14 Aenánko, Farisi fákáre am nkea, lotu nap pwarará tukupea koupoukarrá tankáprá Jisasén sámp-wouroump mwaria kar sérar.

Jisas te Kwaromp tére arop kareno’rá sénámp kar

15 Jisas am Farisi fákáre námwan kwatae pap mwarianap ninik wae méria am taun pwarará akwap. Aenánko kápae kare koumteouráp arop maomp wakmwaek tukup napo, mao touwenap arop ponankor fwapokwaprá kák. 16 Aeria maok, am fárákapán sérrá, “Yumo onan, mao tére námponorá arop ankwap fárákapao wa nap fek érik séri kwapono.” 17 Aenánko maok, am kar te wokwaek Kwaro profet Aisaia amp táp feknámp sérimp kar wae méntér pwi námpono. Aisaia arakrá sér,

18 “Mámáte onomp tére aropan
 ono wae nánapi pwara nampon.

Ono man warákár tokwaeria
 ono te man yonkwae kárámp nampon.

Onomp Spirit maomp pourou mek pap nanko
 mao yae-párák kare ninik fekamp kar
 ankwap fi mekamp arop fárákapán
 fárákap naenámp. ✱

19 Mao te arop yopor kar sér mo,
 kar tokwae tékén sér mo.

Mao koupoukour konap mwaek érik fokopeyakra
 wumwi kar fek kar fárákap mono. ✱

20 Kaeak nunuri yak námp te,
 am te ponankor tákár mono.

Táte kárákáre monámp lam mekamp wik
 yurunk kánanke kwarok námp te
 ponankor torokwari pap mono. *

✱ 12:7: Hos 6:6; Mt 9:13 ✱ 12:18: Mt 3:17 ✱ 12:19: 2 Ti 2:24 ✱ 12:20: Mao te aropan porokwe fek i konámpan wounáp kar takrá sénámpono.

Mao fwap térerá yakrá akwapea
yae-párak kare ninik pwi yak námp naenámpon.

²¹ Táte kápae kare ankwap fi mekamp arop
man méria, man yépékrá yakáp mwanapon.” ☆

*Jisas te Belsebulomp kárakáre fek tére námp'rá sénap kar
Mak 3:20-30; Luk 11:14-23*

²² Am ke fek táman arop fárakapao arop ankárankamp kwatae-arop
noupoukoupá yak námp Jisasnámпок warámpá korop. Mao te yi ntia
top kour aompi yak. Aenánko Jisas man fwapi pap nánko, mao wae
kar séria yi fwap nke. ²³ Aenánko kápae kare kounteouráp arop nkea
kokorokoria sérrá, “Ae te mámá arop te Devitomp fekamp táráp ni mo
nie?” ☆ ²⁴ Aenapan maok, tá Farisi fákáre am wawia sérrá, “Am
arop te Belsebul kwatae-arop fákáre taokeyak námp maomp kárakáre fek
kwatae-arop yéréperá kérép námpono.” ☆

²⁵ Aerapan maok, Jisas am fárakapamp ninik mek wae méria am
fárakapan sérrá, “Ankárakamp firáp arop taokeyakáp nap mekamp kuk
pirékarea yorowar napo te, am fi te mokopia kárakáre yak naenámpon?
Waeman kwatae akwap naenámpon. Táte ankárakamp némpoukamp
arop, tá ankárakamp nap mekamp arop kuk pirékarea yorowar nánko
te, am némp ntia am nap mekamp arop te fwapi yakáp mono. ²⁶ Aeno
táte Satan kok námoku yorowar nánko te, am Satanomp fi te waeman
pipirikiri akwap naerámpon. Aenámpara, mao náráp firáp taokeyak
konámp te mokopia kárakáre yak naenámpanáp? ²⁷ Táte kare, Belsebul
onan yaewour nánko, ono kwatae-arop yéréperá kérép nampan nánko te,
wa yiráp arop fárakapan yaewouránko kwatae-arop yéréperá kérép kon-
apon? Aenámpara yumokunap fi támao maok warko yumwan yurukup
námpon. ²⁸ Aeno táte yumo nke napo, Kwaromp Yiki Kor Spiritao onan
yaewouránko, ono kwatae-arop yéréperá kérép nanko te, yumo táman
nkea, Kwaro náráp firáp taokeyak naenám te yumo nke nap fek wae ék
námp, ará mér kipo. ☆

²⁹ Mokopia aropao ankwap kárakáre kor aropamp nap mek akwapea
maomp ankank ti naenámpon? Mao tak naeria te, manénkir akwapea am
kárakáre kor arop sámpea, paok fek yarokwapea pátea maok, mao fwap
nap mek paprará am mek tankápnámp ankank fwap ti naenámpon. ☆
³⁰ Táte arop onomp nouroup mo námp te onomp yopor aropono. Arop
onont ankára mek kounteouráp aropan koupoukour mo námp te, mao
am fárakapan ti-yérépe nánko, pirikimp konapon.

³¹ Aeria ono yumwan sénampon, ‘Kwar te kounteouráp arop fárakapao
kwatae ninik ntia man wouroump sénap fwap tirá épér naenámpon. Aeno
arop Kwaromp Yiki Kor Spiritan wouroump sénap fekamp kwatae ninik
te tirá épér mono. ☆ ³² Arop fárakapao Aropamp Tárápan kar kwatae
sénap fekamp kwatae ninik te fwap tirá épér i konámpon. Aeno Kwaromp
Yiki Kor Spiritan kar kwatae sénap te, Kwaro am fekamp kwatae ninik
tirá épér mo nánko, oukoumwan taki yak, nánkár kor ankár taki yak
naenámpon.”

Aropamp ninik mek yak námp maomp karao érik yénképnámp kar

³³ Tá Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Kwapwe kare yao te kirao kor kwapwe kare ki tank námpon. Táte kwatae yao te, kirao kor kwatae ki tank námpon. Arop fárakáp, kwapwe kare yao ni, kwatae yao niera mér mwaria te kiran saráp nkea mér i konapon. ³⁴ Yumo kwatae kare arop takam-ti kwatae niamp te, yumo mokopia kwapwe kare karan sér mwanapon? Arop ninik mek kwatae nkwakwe make ninik yak námpon te, am támao maomp táp meknámp am takeniamp kar sérar i konámpon. ☆ ³⁵ Kwapwe kare arop te maomp ninik mek kápae kare kwapwe kare ninik mwar yak námpara, maomp táp meknámp kor kwapwe kare ninik fekamp karan saráp sérar i konámpon. Arop kwatae te maomp ninik mek kápae kare ninik kwatae yak námpara, am kwatae ninik táman saráp sérar i konámpon.

³⁶ Aeno ono yumwan sénampon: Kwaro arop kot naenámp yae tokwae fek te, kounteouráp aropan yumo ponankor kar kwatae-námp nik mo, kwaporok sérar i konap, am fek yurukup nae-námpon. ³⁷ Amoku waráp sénap kar táman Kwaro yurukupia, amwan ‘Kwapwe kare arop’rá sér, tá ‘Amo kwatae arop’rá sénaenámpon.”

*Jisas kárakáre yénképano’ ria sériap kar
Mak 8:11-12; Luk 11:29-32*

³⁸ Aenánko am ke fek táman lo yénkrá farákáp konap arop ntia Farisi fákáre Jisasén sérrá, “Tisa, yino amo Kwaromp kárakáre yénképano, nke mwaro.” ☆

³⁹ Tá nopok Jisas am fárakapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Mámá ke fekamp kounteouráp arop fákáre te Kwarén pwarnap kounteouráp arop kwataerao ‘Kwaromp kárakáre nke mwar’rá sénapon. Táte ono am fárakapan Kwaromp kárakáre fwap yénképan nanampan maok, am fek te profet Jonanimp Kwaromp kárakáreran saráp yénképan nanampono. ⁴⁰ Wokwaek kar Jona te éntékam tokwaeramp yare mek yámar yinink, kumur yininki yakámpon. Aeno Aropamp Tárápao kor kwar mek yámar yinink, kumur yininki yak naenámpon. ☆ ⁴¹ Wokwaek kar Ninive mekamp arop fákáre waeman Jona Kwaromp kar farákáp nánko wawia kwatae ninik pwar napon. Aeno mapek yaknámpon arop ankwap te Jona kámákár akwap námpan maok, yumo maomp kar younkwek sinapon. Aenapara, nánkár Kwaro kounteouráp arop fárakapan yurukup námpon fek, Ninive mekamp arop fákáre Kwaro arop ponankor yurukup námpon fek fokouri yakáprá yumoinap kwatae ninik érik farákáp mwanapon. ☆ ⁴² Wokwaek kar yae-mánkwan mwaek panek yaknámpon kwin te apár faek karaok yak námpao maok, Solomonono kwapwe kare yonkwae kour kar farákáp nánko, wa naeria koropámpon. Aeno mapek yaknámpon arop ankwap te, Solomonén kámákár akwap námpan maok, yumo maomp kar younkwek sinapon. Aenapara, nánkár Kwaro kounteouráp aropan yurukup námpon fek yae-mánkwan mwaek panek yaknámpon Kwin am mek fokopeyakria, mámá ke fekamp kounteouráp aropamp kwatae ninik érik sérar naenámpon.” ☆

*Kwatae-arop warko arákarrá koropnámpon kar
Luk 11:24-26*

⁴³ Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Aeno táte kwatae-arop arop ankwapan pwarará te, akwapea ént yak monámpon apár mekmwaek

yáarak. Yáarakria, am mek anepér sámp naenámp nap oupourounk námpao maok, mao nke mono. ⁴⁴ Aeria maok, mao sérrá, ‘Wampweno. Ono manénkir yakea koropnamp nap mek akwap nae’ ria koropea nke nángo, am nap te tiri farákápea fwapokwapia pwate napo, am nap te kwaporok yak. ⁴⁵ Aenángo te, mao warko akwapea ankwap fákánek kwatae-arop maomp kwatae ninikan kámákár námp éréképá koropea am nap mek tukupea yakáp. Wokwaek am arop te maomp pourouk kwatae-arop yak nángo, kwatae yakámpao maok, oukouwman te warko ankár porok kwatae kare yak námpon. Tá taknámp oukouwman māmá ke fekamp kounteouráp arop fárákapao kor, takeniamp arop yakáp mwarea napon.” ☆

Jisasomp éntupwar ntia nánaeounáp fákáre koropnap kar
Mak 3:31-35; Luk 8:19-21

⁴⁶ Jisas kounteouráp aropan am kar farákáprá yak nángo, maomp éntupwar ntia nánaeounáp koropea oumpwik furuk yakápria Jisasént kar sér mwaria. ☆ ⁴⁷ Aenapo, arop ankwapao Jisasén sérrá, “Amo wawae! Waráp éntupwar ntia waráp nánaeounáp māmá amont kar sér mwaria koropá ek yakáp nape.”

⁴⁸ Táte Jisaso nopok am aropamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Onomp éntupwar te wanono? Onomp nánae te wanono?” ⁴⁹ Aeria námoku éréképá yáarak i konámp arop fárákapan yae kurépi fokoprá arakrá sér, “Amo nkeae! Onomp éntupwar ntia onomp nánaeou te māmá fárákapono. ⁵⁰ Arop onomp yámar mek yaknámp Naropwaromp ninikaok akwap námp te, támao maok onomp nánae, onomp antáp, onomp éntupwarono.” ☆

13

Arop yopwar mek ankankou yirirínámp wounáp kar

¹ Am yámarao táman Jisas am nap pwarará akwapea ekria maok, ént aokore tokwae woupwi fek tank. ² Aenángo, kápae kare kounteouráp arop koropea am fek koupoukour. Aenapo, mao am feknámp bot mek korokwapea tank nángo, kounteouráp arop ponankor ént woupwi mek fougouri yakáp. ³ Aenapo Jisas am fárákapan kápae kare wounáp kar farákáp. Aeria sérrá, “Yumo wawenke! Arop ankárankamp akwapea yopwar mek ankankou yirir námpono. ⁴ Mao yirir nángo maok, ankankou ankwapmwaek mwae kupuk piká tankáp nángo, antao koropea fépér. ⁵ Tá ankwapmwaek péri kor yárákár námp fek pik nángo, kwar tokwae mo námp fek piká tankáp. Aeria kwar mek pik mo nángo, am ankankou wae koupour kar páre námpao maok, ⁶ yámar narek aokrá yokwap nángo, kwar kánanke kwarokia am arák yonkwaeria ankankou yákáre námpon. ⁷ Tá ankwapmwaek wiráp paok wi forokoraenámp mek piká tankáp nángo, am wiráp paok wi támao woukoupria oupoupouri yak. ⁸ Aeno ankankou ankwapmwaek kwar émi kwapwe mek piká tankáp námp te, waeman fwap párea, warko ki kwapwe tankáp i konámpon. Aeria ankwap 100 ki tankáp, ankwap 60 ki tankáp, ankwap 30 ki tankáp i konámpono. ⁹ Arop woupwirápao námp kwamp te, māmá kar ankár wa kuno.”

☆ **12:45:** 2 Pi 2:20-22 ☆ **12:46:** Mt 13:55; Mk 3:31; Jo 2:12; Ap 1:14 ☆ **12:50:** Jo 15:14; Ro 8:29; Hi 2:11

Jisas wounáprá sér i konámp kar fi

Mak 4:10-17; Luk 8:9-10

¹⁰ Jisas am kar farákápea pwar nángo, maomp éréképá yarak i konámp arop farákápea koropea Jisasén turunkrá, “Amo apaeritea am farákápea wounáp kar farákápea naponono?” ¹¹ Tá nopok Jisas am farákápea arakrá sér, “Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp kar fi mek wouroumpéyak námp, Kwaro yumwan wae yénkép námpono. Aeno máná arop farákápea te mono. ✧ ¹² Táte arop Kwaromp kar kárákáre fek niki samp nángo te, Kwaro man warko ankwap ninik kwapwe méntér tapokwaprá kápae kare sánk naenámp. Aeno táte arop kar wawia niki-samp mo námp te, Kwaro am ninik kánanke kwarok yak námpa maomp yaekamp pwarokwap naenámp. ✧ ¹³ Am taki yak námp táman, ono am farákápea wounáp kar sénampon: Am farákápea am ankank énoukoup napao maok, am farákápea te ankank ankwap wuri nke mono. Mao te kar wa mwaria woupwi pap napao maok, mao te wawia mér samp mono. ¹⁴ Am koumteouráp arop farákápea mwanapan, profet Aisaia sérimp kar te wae érik korop námpon. Mao sérrá,

‘Yumo waeman kar wa napao maok, am kar fi te mér mo mwarea napon.

Yumo wae énoukoup napao maok, ankank ankwap wuri nke mo mwarea napon.

¹⁵ Am koumteouráp arop farákápea ninik te kárákáre yak námpon.

Aeria am farákápea kar wawantá woupwi kákaria yi wouri yakáp napon.

Aenapara, am farákápea te ankank ankwap nkeria, maomp woupwi kar wawia

maomp ninik mek kar fi mérantánoria napara, mao warko arákarea ononampok korop napo, am farákápea fwapokwaprá kákantáno.’ ✧

¹⁶ Aeno yiráp yi fwap ankank nke, tá yiráp woupwi fwap kar wawi konapara, Kwaro yumwan ourour sánk naenámp. ¹⁷ Ono yumwan kare kar sénampon, wokwaek kápae kare profet fákáre ntia yae-párak kare arop farákápea oukoumwan yumo nkenap ankank má nke mwar karapao maok, nke moiapon. Tá oukoumwan yumo wanap kar má wa mwar karapao maok, wa moiapon.” ✧

Ankankou fek wounápnámp kar fi

Mak 4:13-20

¹⁸ Jisas am farákápea sérrá, “Yumo am ankankou yopwar mek yirir i konap fekamp wounáp kar fi wawenk. ¹⁹ Arop Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp karan wa námpa maok, am kar fi fwapia mér mo nap te, mwaeak piká tanknámp ankankou niampon. Satano koupour kar koroprá am kar Kwaro arop ninik mek ankank ounámp yimp námp te, mao ti-akwap konámpono. ²⁰ Ankankou ankwapmwae ankore mek péri kor yárakárnámp kwar yumuntuk piká tank námp te arop koupour kar kar wawia sámpea warákár. ²¹ Aenapao maok, am kar te arák kwar mek pik mono. Am te kánanke kwarok ke fek saráp yak nángo maok, mao Kwarén mérámp táman ankwapao námwan kar kwatae sérrá,

nkwakwe make sokoro napo, maomp mér nám̄p te koupour kar kwatae akwap konám̄pon. ✧ ²² Tá ankankou ankwap wiráp paok wi fi mek piká tank nám̄p te, arop wae kar sám̄p nám̄pao maok, apárokamp ankankantá ninik tokwaerá kápae kare mani kénk naerianám̄p ninikao Kwaromp kar oupouroupá pap nánko, mao te ki tank mo nám̄pon. ✧ ²³ Aeno am ankankou kwapwe kare kwar mek piká tank nám̄p niamp te, arop kar wawia am kar fi mér nám̄pono. Aenánko mao fwap ki 100, 60, 30 arakrá tankáp konám̄pono.”

Yopwar mekamp apwar pwae kwataeran wounápnám̄p kar

²⁴ Warko Jisas ankwap wounápnám̄p kar arakrá sér, “Yámar mekamp Kwaro náráp firáp taokeyak konám̄p te, arop ankwapao wit ou yopwar mek yirir i konám̄p niamp̄on. ²⁵ Aenám̄pao maok, am kounteouráp arop pampi yakáp napo, kumuruk maomp yopor arop kánánkámp koropea kwatae apwar pwae ki wit fi mek yiriria pwarará akwap te. ²⁶ Wakmwaek am wit párea wae ki tank naeria nánko, nke napo, am apwar pwae kwataeo kor mént forokor. ²⁷ Aenánko, am yopwar mek tére konap arop tukupea yopwar naropwarén sérrá, ‘Arop Tokwae, yino nik nám̄p te, amo waráp yopwar mek te ankankou kwapwe mwar yoroi napon. Mokopia apwar pwae kwatae am mek yakáp nám̄pono?’

²⁸ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, ‘Yopor arop ankáránkampao am apwar pwae kwatae sira nám̄pon.’ Aeránko, am tére aropao sérrá, ‘Ae te amo nik nap te, yino tukupea am apwar pwae kwatae moroprá koupoukour mwanám̄p nie?’ ²⁹ Aerapo maok, nopok mao am fárákapan sérrá, ‘Mono! Yumo takria apwar pwae kwatae moroprá wit méntér morop mwanape. ³⁰ Énénkér taki yakea nepo, nánkár wit moropnap ke fek yumo apwar pwae kwataeran mékir moroprá pupuria yaomwi mek yanki pwatea, wakmwaek wit koupoukarea onomp fir kák konamp nap mek kák mwanapon. ’” ✧

Mastet ki ntia yisan wounápnám̄p kar

Mak 4:30-32; Luk 13:18-21

³¹ Tá warko Jisas am fárákapan wounápnám̄p kar arakrá sér: “Kwaro náráp firáp taokeyak konám̄p te, arop ankáránkao mastet ou sám̄pea yopwar mek yoroinám̄p niamp̄on. ³² Am mastet ou te ankwap ankankou niamp tokwae mono. Am te kánanke kwarok kareno. Aenám̄pao maok, nánkár wakmwaek akwapea tokwaeria te ankwap pourouráp yopwar mekamp firan kámákár akwap nám̄pon. Akwapea yao niamp nánko, antao kor fwap koropea am yowe mek tankáp i konám̄pon.”

³³ Tá warko Jisas ankwap wounápnám̄p kar arakrá sér, “Kwaro náráp firáp taokeyak konám̄p te yis niamp̄on. Yupu ankáránkampao am yis sám̄pea plaua dis mek yokwapea méntér arákareanánko, yám̄pea tokwae kar i konám̄p niamp̄on.”

Jisas wounápnám̄p kar mwar farákápnám̄p kar

Mak 4:33-34

³⁴ Am kápae kare kar Jisaso kounteouráp aropan farákápnám̄p te wounápnám̄p kar mwar farákápnám̄pono. Mao te am fárákapan érik farákarrá kar ankwap sér mono. Ankár wounápnám̄p kar mwar farákápnám̄pono.

³⁵ Aenámpan am te wokwaek profet ankwapao sérimp kar méntér pwi námpono. Wokwaek mao sérrá,
 “Ono am fárákan kar farákápan nanamp te
 wounáp kar fek sénanampon.
 Ono am arop fárákan
 wokwaek Kwaro mámá apár yoro námp feknámpia
 mek wouroumpea yakrá koropea
 oukoumwan námpan sénanampon.” ✧

Apwar pwae kwataeran wounápnámp kar fi

³⁶ Takia pwarará Jisas koumteouráp arop párapoprá wae nap mek akwap. Aenánko maomp éréképá yarak i konámp arop fárákan koropea man sérrá, “Amo yinan am apwar pwae kwatae yopwar mek forokornámp wounáp kar fi farákápae.”

³⁷ Tá nopok Jisaso am fárákan arakrá sér, “Arop kwapwe kare ankankou yoro námp te Aropamp Tárápono. ³⁸ Yopwar te mámá apárono. Kwapwe kare ankankou te Kwaro náráp firáp taokeyak-námp mekamp koumteouráp aropono. Apwar pwae kwatae te Satanomp koumteouráp aropono. ✧ ³⁹ Am apwar pwae ou kwatae yirir námp te Satan nono. Am fir yápaenámp ke te mámá apár pwar naenámp yaenono. Yopwar mek tére konap arop te ensel fákáreno. ⁴⁰ Am apwar pwae kwatae koupoukarea yaomwi mek yankap nap te taknámp nánkár mámá apár pwarnámp yae fek tak mwanapon. ⁴¹ Aropamp Táráp mao náráp ensel fákáre tirá kérép nánko, náráp firáp taokeyaknámp mekamp arop fárákan ménap kwatae pap konámp ankank, ntia kápae kare kwatae niniknap arop fárákan fárarámpará párapop mwanapon. ⁴² Am fárákan tia yaomwi tokwae mek épéri tenapo, am yaomwi mek yakáprá éménka waeria yu kikimpia wae mwanapon. ⁴³ Am ke fek táman yae-párak kare koumteouráp arop fárákan te náráp Naropwaro maomp firáp taokeyaknámp mek yakáprá yámarnámp wae tákapá yakáp mwanapon. Arop woupwirápao námp kwamp te, ankár mámá kar má wa kuno.” ✧ ✧

Arop mani bokis kwar mek tank nánko nkenámp wounáp kar

⁴⁴ Tá Jisaso warko arakrá sér, “Kwaro yámar mekamp náráp firáp taokeyak námp te make niampon: Maniráp bokis yopwar mek manénkir kwar mek wouroump tenapo, arop ankwapao akwapá kwar yokoropea nkeaka warko oupourí pwar. Aetea mao warákár karia akwapá námokuráp ankank ponankor koupoukarea arop nénkria, am fek mani sámpea warko am mani fek yopwar am sámpan námp niampon.”

Anani kor kwapwe niampan wounáprá sénámp kar

⁴⁵ Tá ankwap wounáp kar arakrá sér: “Kwaro yámar mekamp náráp firáp taokeyak konámp te, arop ankwap solwara mekamp anani kor émi kwapwe kare * bisnis téreria am fek mani sámpan. ⁴⁶ Ae konámpao, mao nke nánko, anani kor ankwap ankárak kwapwe kare kare nánko, mao akwapea námokuráp ankank ponankor nénkria mani tia, am mani fek am anani kor kwapwe námoku naenámp sámpan námp niampon.”

Umbenan wounápnámp kar

✧ **13:35:** Sng 78:2 ✧ **13:38:** 1 Ko 3:9 ✧ **13:43:** Dan 12:3 ✧ **13:43:** Mt 25:31-46 * **13:45:** ‘Solwara mekamp anani kor émi’rá sénámp te, solwara mek kour mekampao yumwi fek kárakap yak nánko, sámpea am fek mani tokwae ti konapon. Koumteouráp arop te am ankank táman kikiank kare konapon.

⁴⁷ Jisaso ankwap wounáp kar arakrá sér: “Kwaro yámar mekamp náráp firáp taokeyak konámp te arop ankwap ént aokore mek umben sirarea kápaé kare nkwakwe make éntékam ti. ⁴⁸ Am umben mek te top pwarámpeyak nángo, forokwapea sakwap paprá tankáprá, baket mek éntékam am kwapwe karenámp kákrá, kwatae éntékam épér i konap ni-ampono. ⁴⁹ Nánkár māmá apár pwarnámp yae fek taknámp mwanapon. Ensel fákáre ékia yae-párak kare arop ou mek kwatae ninikráp arop yakáp napan farámp rá párapop mwanapon. ⁵⁰ Am fárákapan tia yaomwi tokwae mek épér tenapo, am fárákap yaomwi tokwae mek yakáprá éménka waeria yu kikimpia wae mwanapon.”

Manénkirkamp kare kar ntia wourékam kare kar

⁵¹ Jisaso námoku éréképá yárak i konámp arop fárákapan turunkrá, “Yumo te māmá kar fi ponankor wae mér nap nie?” Aeránko maok, nopok am fárákapao Jisasén sérrá, “Yeno.” ⁵² Aerapo Jisaso am fárákapan sérrá, “Wokwaekamp lo mérap arop fárákap te Kwarén méria náráp firáp wourékam taokeyak konámp mek korop napao maok, am fárákap te arak napon: Nap naropwaro náráp nap mekamp maniráp ankank wourékam épirént ankár mek tapokwapea tia érik ti-mank námp ni-ampon.”

Nasaret mekamp arop fárákap Jisasén younkwe sánpap kar

Mak 6:1-6; Luk 4:16-30

⁵³ Jisas am wounáp kar fárákápea pwarará am némp pwarará akwap. ⁵⁴ Mao akwapea námokuráp taun mekria am fekamp kounteouráp arop am fárákapan námokuráp lotu nap mek Jisaso kar fárákáp. Aenánko am fárákap wawia kokorokoria sérrá, “Am māmá mér ntia Kwaromp kárakáre yénkép námp máte maokamp sámpea námpon? ☆ ⁵⁵ Māmá arop te kamdamp tárápono. Maria te maomp éntupwarono. Jems, Josep, Saimon, Judas, am fárákap te maomp nánaeounápono. ☆ ⁵⁶ Maomp antáponáp fákáre te nomont yakáp napon. Maomp mér ponankor te maokamp sámp námpon?” ⁵⁷ Aeria am fárákap Jisasén kokwarok. Aenapan maok, Jisas am fárákapan sérrá, “Profet te kápaé kare némpouk e yak námpon. Aenámpan maok, mao námokuráp némpouk, tá námokuráp nap kare mek te e yak mono.” ⁵⁸ Aenámpara, Jisaso am taun mek Kwaromp kárakáre kápaé kare yénkép mono. Waeman mér mo napantá námpon.

14

Arop ént mek nérrá kák konámp Jon sumpwinámp kar

¹ Am ke fek Galili taokeyak konámp Gavman Heroto Jisas térenámp kar korop nángo wa. ² Mao náráp tére aropan sérrá, “Am arop te arop ént mek nérrá kák konámp Jono warko apár me meknámp fárámp námpono. Aenámpara, maomp yaek-námp Kwaromp kárakáre tokwae korop námpon.” ³⁻⁴ Am te arakimp: Wokwaek Heroto náráp nánae Filipomp yupu Herodiasén pwarokwap nángo, Jono Herotén sérrá, “Amo sámpnap yupu Herodias am te pwi yak mo námpon.” Aeránko maok, Heroto Jonén sámpea sen fek yarokwapea kalabus nap mek páte napo yakámpon. ☆ ⁵ Mao Jonén sámp-wouroump naerianámpao maok, kounteouráp arop fárákap te, Jon te profetonoria ninik nap ara, mao am fárákapan apáprá

man sumpwi pap mo, párák kalabus mek páte nánko yak. ⁶ Aenámpan maok, ankwap yae fek Heroto námwan éntupwaro sámpámp yaeran níkia fir kékérouria arop éréképeanánko, koupoukarrá fépér. Aenángo, am ke fek am Herodiasomp namom éni am arop ou mek kaerá yarak nánko, Herot nkea warákár tokwae. ⁷ Aeria maok, man kar papria sérrá, “Kare kar yámar mek yak námpráp amo námwan sápaeria sénap ankank te ankár sénap táman sánk nanampono.” ⁸ Aeránko maok, maomp éntupwar Herodiaso Jonén yonkwae pwarámpámp kwamp sumpwianoria man ninik sánkria sérrá, “Amo Herotén sénapo, arop ént mek nér i konámp Jonomp me kor karámp-fárákapea plet mek papea sánk naenámpo.” ⁹ Aerá sénánko maok, king te, mokop tak naeria ninik tokwae. Aenámpao maok, kápae kare arop fákáre koupoukarrá tankáprá fánap, mao wa nap fek fou e séri tenámp kwamp maok, ‘Sánken’rá sérimpon. ¹⁰ Mao arop ankárank sámp-kérép nánko, kalabus nap mek akwapea Jonomp yápare kor karámp-fárákap. ¹¹ Takia am yépe kor plet mek papea sankoropá am yupu-tarápan sánk. Aenángo mao sámpá akwapea éntupwarén sánk. ¹² Aenapo maok, Jono éréképá yarak i konámp arop fárákap koropea maomp yákáre samp-tukepa apár me mek papea pwarará, am fárákap tukupea Jisasén sériapono.

Jisaso 5,000 aropan fir wunimp kar

Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15

¹³ Jisas Jon sumpwimp am kar wawia am yaknám némp pwarará bot sámpea arop yak mo apár mek námoku mwar ampok akwap naeria akwap. Aenángo maok, kounteouráp arop mao akwap nám wawia am yakápnep némp pwarará, Jisas akwap tenámp mwaek apáraok tukup. ¹⁴ Wakmwaek Jisas akwapea ankwapmwaek woupwi fek nke nánko, kápae kare kounteouráp arop ou má néntépá yakáp. Aenapo, Jisaso am fárákapan yonkwae touweria maomp pouroukamp touwe fwapokwaprá kák. ☆

¹⁵ Tá wae kumur mek maomp éréképá yarak i konámp arop fárákap maonámpok koropea Jisasén sérrá, “Mámá ke mek te arop yakáp mo napo, wae kumur naeria námpono. Amo mámá kounteouráp arop wae tirá kérép napo, wonae fik mwaekamp némpouk tukupanápono. Aeria námokuráp mani fek fir tirá fáranápono.” ¹⁶ Aerapo maok, nopok Jisaso sérrá, “Apaeritea tukup mwanapono? Yumo támao fir nénkenke.” ¹⁷ Tá nopok am fárákapao sérrá, “Yino te mapek fir tank mono. Pan yankapramp éntik, tá éntékam anánkaopwe arakia támao saráp tank námpono.” ¹⁸ Aerapo maok, Jisas am fárákapan sérrá, “Am fir onomp wonae fik mapek ti-koropenke.”

¹⁹ Aeria maok, kounteouráp arop fárákapan sérrá, “Apwar pwae fek tankápenke.” Aeria maok, mao am pan éntik, tá éntékam anánkaopwe takia yaek tia fákeyakrá yámar mek tokore yakrá Kwarén ‘Aesio’rá sér. Aea pwarará, am pan fápákária, mao námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapamp yaek nénk nánko, mao am kounteouráp arop táman nénk. ²⁰ Aenapo, am arop fárákap ponankor fépéria wae yare. Aenapo, fir ankwapmwaek tankáp nánko, koupoukarea éntér-sámp ramp basket mek kákapo, top-popwarámpimpon. ²¹ Am arop fárákap te 5,000 niamp arakerao fáriapon. Am te kounteou tarápu te kouroump mono. ☆

Jisaso ént yumunturik koropámp kar

Mak 6:45-52; Jon 6:16-21

²² Jisaso námoku éréképá yáarak i konámp arop fárákapan sérrá, “Yumo manénkir bot mek kounkouria ént aokore ankwapmwaek fi mwaek tukupenke.” Aeria maok, námoku mwar kounteouráp arop fárákáap tirá kérép naeria. ²³ Mao kounteouráp arop tirá kérépá pwarará, námoku mwar narek faonkwe wi fek Kwarén kar toropwap naeria. Wae kumur nángo, mao námoku mwar am faonkwe wi fek yak. ²⁴ Bot waeman akwa-pea ént aokore tokwae kuk nángo, ouwi bot me kour mwaeknámp koropea bot panánkár. ☆ ²⁵ Aenánko, wae wakor naenámp fápaé nángo, Jisas námoku ént yumunturik koropea am fárákáamp wonae fik. ²⁶ Aenánko, am fárákáap mao ént yumunturik koropnámp nkea, kour me woukouria sérrá, “Námwan nkote! Ént arop kwataerao korop ri kane!” Aeria apápria fépénénka wae. ☆ ²⁷ Aenapo, Jisas am fárákapan koupour kar sérrá, “Yumo sánánkar kárákáre fek yakápenke! Máte ono támao korop nampono. Yumo apápi kwapono!”

²⁸ Aeránko maok, tá Pita maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tokwae Kar e! Amo nap kwamp te, amo onan sénapo, ono kor ént yumunturik amonapok korop nae.” ²⁹ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo koropae!” Aeránko, Pita wae bot pwarará ént yumunturik Jisasnámpok akwap. ³⁰ Aenámpao maok, ouwi tokwaeran nkea apápria wae, ént mek pikria Jisasén sérrá, “Tokwae Kar, amo onan yaewourae!”

³¹ Aeránko Jisaso koupour kar yae paprá Pitan yae tokoropea sérrá, “Amo te mér tokwae mono. Amo apaeritea anánkaopwe ninik sámp napon?” ³² Aeria Jisas ntia Pita wae bot mek korokwap nepo, ouwi tokwae wae pwar. ³³ Aenánko bot mek tankápnáp arop fárákáap man loturia sérrá, “Kare kar, amo te Kwaromp Tárápono!” ☆

Jisaso Genesaret mek kápae kare touwenap arop fwapokwaprá kákámp kar

Mak 6:53-56

³⁴ Mao wae am ént aokore kuk meknámp pirékarrá tukupea nkwaemwaek fik apár Genesaret mek. ³⁵ Aenapo am mekamp kounteouráp arop Jisasén wuri nkea maok, am fek wonae fik mwaekamp kápae kare némpouk kar sámp-kérép napo, am fárákápao kápae kare touwenap arop Jisasnámpok éréképá korop. ³⁶ Aeria am fárákápao Jisasén sérrá, “Amo taki yakrá, waráp pourou yénképá yak napo, am arop fárákápao waráp waempyam fu fek toupoukour napo, am fárákáamp touwe wae fwap naenámpom.” Takrá séri pwarará maok, maomp pouroukamp waempyam fek yae papnap arop fárákáamp touwe warko wae fwap námpom. ☆

15

Kwaromp lo appeyaenámpom loan kwe-pwarnámp kar

¹ Am ke fek Farisi fákáre ntia lo mérnáp arop fárákáap Jerusalem meknámp Jisasnámpok koropea sérrá, ² “Apaeritea amo éréképá yáarak i konap arop fárákáap nomp appeyaenápo nomwan sápap lo kar ták-sinapono. Am fárákáap fár mwarianap ke fek te yae yárár i konapaok mo nap tene.”

³ Nopok Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Apaeritea yumo Kwaromp lo kwe-pwarará, yiráp tékénouamp loaok saráp tukup napon? ⁴ Am te Kwaro sérrá, ‘Amo ankár waráp éntupwar naropwaromp karwaokampo.’ Tá ‘Arop náráp éntupwar naropwarén kar kwatae séria te, am arop ankár sumpwi naenámpón.’” ⁵ Aeno yumo te arop fárákapan ‘Arakenk’rá sér i konapon: ‘Yumo mani ankank yiráp éntupwar naropwarén yaewour mwanapan kor, am anákwapan sérrá, “Ono wae am ankank te Kwarén sánk nanampria nánapi páte nampara, yumwan nénk mono”rá fwap sénanapono.’ Yumo aerá sér i konapono. ⁶ Am taknap ninik támao yumo Kwaromp kar apárok sámp-anámprá yiráp tékénou káknap loan saráp narek samp-tukup napon. ⁷ Yumo te kwekár i konap aropono! Profet Aisaia te waeman yumwan táman kare sénámpon:

⁸ ‘Am arop fárákap te náráp kar mwar onomp e sakap napon. Aeno maomp ninik te onan panek yakáp napon.

⁹ Am fárákap aropamp lo karan saráp fárákápria sérrá,
“Máte Kwaromp karono.”

Aenapara,
am fárákap te onan kwaporok mwar lotu napon.”” ^{*}

Ankank arop ninik mek oumi pap konámp kar

Mak 7:14-23

¹⁰ Aerá séria maok, Jisas kounteouráp aropan koropenkrá wumwiria maok sérrá, “Yumo te fwapi wawia ninik kourénke. ¹¹ Ankank táp mek pik námp te arop ninik mek kwatae pap mo i konámpono. Aeno ankank arop ninik mek yak námpao maomp táp meknámp ek oukur korop námp te, am támao arop ninik mek kwatae pap námpon.” ^{*}

¹² Am ke fek táman Jisas éréképá yarak i konámp arop fárákap koropea Jisasén sérrá, “Ae te amo Farisi fákáre waráp kar wawia kokwarok nap te wae mér rape?”

¹³ Aerapo maok, nopok Jisas arakrá sér, “Onomp yámar mekamp Naropwar te mao wae yopwarrápono. Kápae kare ankank mao námoku yoro moi tari námpan te, am ponankor fi make mokwap naenámpón. ¹⁴ Yumo am Farisi fákáre námoku mwar taki yakápanápon pwarenke! Am fárákap te yi wuri yakáp napao ankwap yi wuri yakápnep arop fárákapan mwae kup yénkép mwaria napon. Aenapan maok, yi wurumpi yaknámp arop ankwap yi wurumpi yaknámp aropan mwae kup yénképria te, énénkér apár me mek pik nerea nepon.” ^{*}

¹⁵ Táte Pita Jisasomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo am arop ninik mek oumi papnámp kar fi wounáp nap yinan érik fárákarrá sénapo, yino wa mwaro.” ¹⁶ Jisas nopok sérrá, “Yumo kuri oukoumwan épérép rape? ¹⁷ Ae te kápae kare ankank táp mek pikianánko, yare mek tankea tukwi mwae-párak akwapea tukwi nap mek pik námp te mér mák rape? ¹⁸ Aeno ankank táp meknámp ek oukur korop námpao maok, am te ninik meknámp korop námpon. Aenámpara, am támao maok arop ninik oumi pap konámpon. ¹⁹ Ankank ninik meknámp koropánk i konámp te arakono: Ninik kwataenap, táte arop sámp-wouroump mwanap ninik, tá poumou nap mekamp yupu kokopor mwanap ninik, tá pwarápaé sánk konámp

kokopor ninik, tá oukun i konap ninik, tá arop kot nap fek kwekárrá sér i konap ninik, wouroump sokwak i konap ninik. ✧ ²⁰ Ará ankank támao maok, arop ninik mek oumi pap konámpón. Aeno arop manénkir yae yárár moi yakrá fir fárámp te aropamp ninik mek oumi pap mono.”

Ankwap fi mekamp yupu Jisasén mér karimp kar

Mak 7:24-30

²¹ Jisas am némp pwarará ankwap fi arop yakápnep taun Tair ntia Saidon mekmwaek akwap. ²² Aenánko Kenan fi mekamp yupu ampok yak námpao maonámpok koropea Jisasén tékén arakrá sér, “Tokwae Kar, Devitomp ou fekamp táráp e! Amo ankár onan aropompae! Kwatae-arop onomp yupu-tárápamp pourouk woukoupea kwatae papáne!” ²³ Aeránko maok, Jisas te am yupuan kar pwarokwaprá sér mono. Mao éréképá yárák i konámp arop fárákapao koropea Jisasén sérrá, “Mámá yupu má nomp wakmwaek wumwirá koropáne. Amo sámp-kérép napo akwapano.”

²⁴ Aerapo maok, tá nopok Jisaso sérrá, “Kwaro onan ankwap firan yaewouraeria sámp-kérép mo. Israel fi mekamp sipsip moyakáp napantá Kwaro onan sámp-kérép námpono.” ²⁵ Aeránko maok, am yupu koropea Jisasomp wonae fik kwaráp torokomprá me kor woukoupria sérrá, “Tokwae Kar, amo onan yaewourae!” ²⁶ Tá nopok Jisaso maomp kar pwarokwaprá wounáprá sér, “Takria nomo tárápuamp fir sámpea asan * sámkantáno.” ²⁷ Aeránko maok nopok yupuo sérrá, “Tokwae kar e! Amo te waeman kare kar sénapon. Aeno nap mek yakápnep as te naropwaro fánámp fir tiri párákop pikrink nángo, fwap am tirá fári konapono.” ²⁸ Mao aerá séránko maok, Jisaso am yupuamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Waráp mér te tokwae kar námpara, amo sámp naeria kikiank nap take pourouráp amo fwap sámp nanapon.” Aeránko maok, am ke fek táman maomp yupu-táráp wae fwapimpono. ✧

Jisas kápae kare touwenap arop fwapokwaprá kákámp kar

²⁹ Oukoumwan Jisas am némp pwarará Galili ént aokore wonae fik akwap. Aea mao pokea narek faonkwek tank. ³⁰ Aenánko, kápae kare koumteouráp arop fárákap koropea maomp wonae fik koupoukour. Am fárákapao pu kwataenap arop, yi néneráp arop, kour korokorenámp arop, tá top kor aompi yaknámp arop, tá kápae kare ankwap touwenap aropan kor éréképá koropea Jisasomp pu wonae fik kák. Aenapo, mao am arop fwapokwaprá kák. ³¹ Aenánko am arop fárákap táman nkea kokorokoria sérrá, “Wakwe! Am top kor aompiyaknámp arop kar sénámpwae! Kour korokorenámp arop warko fwap námpwae! Tá pu kwataeráp arop fwap yárák námpwae! Tá yi néneráp arop fwap nke námpwae!” Aeria maok, am fárákap Israel firamp Kwaromp e sakapiapon.

Jisas 4,000 arop fir nénkámp kar

Mak 8:1-10

³² Takia pwarará Jisas námoku éréképá yárák i konámp arop fárákapan wumwi nángo, korop napo sérrá, “Ono mámá arop fárákapantá yonkwae touwe nampono. Mao onont wae yinink yae yakápi napao fir mo námpono. Ono te yae porokwe make tirá kérép mono. Takria arop ankwap yae porokweraoia mwaeak poporokweantáno.” ✧ ³³ Tá nopok

✧ **15:19:** Ga 5:19-21 * **15:26:** 24 ntia 26: ‘Tárápu’ ntia ‘sipsip’rá sénámp te, Israel firan sénámpón. ‘As’rá sénámp te, ankwap fi aropan sénámpón. ✧ **15:28:** Mt 8:10,13 ✧ **15:32:** Mt 14:14

mao éréképá yarak i konámp arop fárakapao sérrá, “Máte arop yak mo apárono. Nomo maokamp kápae kare pan māmá arop ou tokwae má pwi naenámpono?” ³⁴ Tá nopok Jisaso am fárakapan sérrá, “Yumo pan apaekamp tankáne?” Nopok am fárakapao sérrá, “Yinomp pan te fákánek tank námpono. Tá ankákárank éntékam kánanke tankáp námpono.”

³⁵ Aerapo maok, tá Jisaso am kounteouráp aropan sérrá, “Yumo apárok tankápenke.” ³⁶ Mao am pan fákánek sámp, éntékam ankákárank tia Kwarén ‘Aesio’rá séri pwarará, fápákária mao éréképá yarak i konámp arop fárakapamp yaek nénk. Aenángo, am kounteouráp aropan nénk napo, ³⁷ wae ponankor fépéria pwi. Aenapo maok, tá oukounwan ankwapmwaek tankáp nángo, Jisasomp arop fákáre am fir koupoukarea fákánek basket mek kák napo, top koupour yak. ³⁸ Am fárap arop te 4,000 niamp arake. Aenámpan maok, yupu ntia táráp te kouroump mono. ³⁹ Takia Jisaso am kounteouráp arop fárakap tirá kérépea pwarará, bot mek korokwaprá apár Magadan mekmwaek akwapámpon.

16

Jisasén ‘Kwaromp kárakáre yéncép napo nke mwar’rá sériap kar

¹ Farisi fákáre ntia Sadyusi fákáre koroepa Jisasén mokoponrá nke mwaria man sérrá, “Amo ankár yámar mekamp Kwaromp kárakáre yéncép napo, yino nke mwaro.” ✱ ² Aeapan maok, nopok Jisas am fárakapan sérrá, “Kumur mek yumo nke napo, yámar noumouri nángo, nkea sérrá, ‘Oukounwan te yámar kwapwe naeane.’” ³ Tá kounounek yumo arakrá sér i konapono: ‘Yámar mek támáre nángo, oukounwan te ouwi warákam korop naeane.’ Tá kare! Yumo waeman take pourouráp ankank nkea yae-párak yámar mek yurukup i konapan maok, yumo oukounwan māmá ke fek koropánknámp ankank fwapia yurukup mo napon. ⁴ Yumo te Kwarén pwarnap kounteouráp arop kwataerao ‘Kwaromp kárakáre nke mwar’rá sénapon. Aenapan maok, ono yumwan Kwaromp kárakáre ankwap ankárakank yéncép mono. Yumo Jonanimp kárakáre aran saráp nke mwanapono.” Aerá séria Jisas wae am fárakapan pwarará akwap. ✱

Yisan wounáprá sénámp kar

Mak 8:14-21

⁵ Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárakap wae ént aokore tokwae tápampea tukupea nkwmwaek fik napao maok, am fárakap te pan sámp mo, ník mo pwarará tukup. ⁶ Aenapo maok, Jisaso am fárakapan sérrá, “Yumo fwapia taokeyakápria yumo Farisi fákáre ntia Sadyusi fákáreramp yisan mér kar kipo. ✱ ⁷ Aenángo, am arop fákáre námoku támao téréménkrá arakrá sérarrá, “Am te nomo pan sámp mo, yaenémipi korop námpan sénámpono.” ⁸ Jisas wae am fárakapamp kar wawia sérrá, “Yumo te yiráp mér kánanke kare námpono. Yumo apaeritea yumoku sérarrá, ‘Yino pan mo námp’rá sérarapon?’ ⁹ Ae te yumo oukounwan mér mo nap nie? Ae te yumo 5,000 aropao pan éntik fépéria napo te, apaekamp basket mek tirá kákapono? ✱ ¹⁰ Ae te yumo pan fákánek 4,000 aropao fépéria napo, ankwapmwaek tankáp nángo te, apaekamp basket mekia kákapono? ✱ ¹¹ Ae te mokopono? Yumwan ono ‘Pan sámpenk’rá sér moi namp te, yumo mér mo napon? Ono sérrá: Yumo ankár Farisi fákáre ntia Sadyusi

fákáreramp yis te yumo ankár fwapia mér kar kipo.” ¹² Aeránko maok, am fárakapao wae mér, Jisas te ankár ‘Pan mekamp yisan mér kar kip’rá sér mono, ‘Am fárakap ankár Farisi fákáre ntia Sadyusi fákáerao yénkrá farákáp konap karan mér kar kip’rá sénámponrá ninikiapon.

Pita Jisasén ‘Krais’rá sérimp kar

Mak 8:27-30; Luk 9:18-20

¹³ Jisas akwapea taun Sisaria Filipai mekmwaekria maok, mao námoku éréképá yárák i konámp arop fárakapan turunkrá, “Koumteouráp arop fárakap te Aropamp Táráp onan te wanonorá sénapon?” ¹⁴ Aerá tu-runkánko maok, am fárakapao sérrá, “Amwan te ankwap fárakapao ‘Arop ént mek éné i konámp Jon’rá sér. Ankwap fárakapao ‘Mao te Elaija’rá sér. Ankwap fárakapao ‘Mao te Jeremaia’, tá ‘Ankwap profet’rá sénapon.” ✱ ¹⁵ Aerapo maok, tá Jisas am fárakapan sérrá, “Yumoku kare te onan te ‘Wa’rá sénapon?”

¹⁶ Aeránko maok, Saimon Pita maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo te Krais, ✱ amo yiki yak konámp Kwaromp Tárápono.” ✱ ¹⁷ Aeránko maok, Jisas maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Jonomp táráp Saimon, Kwaro amwan ourour sánk nánko, amo waeman kare sénapon! Apárokamp arop ankwapao am kar amwan yénkép mono. Onomp Naropwar yámar mek yak námp mao támao amwan yénkép námpono. ✱ ¹⁸ Ono amwan sérrá: Amo te Pita. Amo te yumwino. Ono am yumwi yumuntuk onomp sios am fek yoro nanampono. Aenanko sumpwiramp kárákáre te am siosén apárok tirá épér mono. Ono amwan Kwaro náráp firáp taokeyak konámp némpoukamp ménki fekamp ki sánk nanampono. ✱ ¹⁹ Apae ankank amo apárok mapek taokor napo te, Kwaro kor yámar mek taokor naenámpon. Tá apae ankank apárok mapek aokorop pwar napo te, Kwaro kor yámar mek aokorop pwar naenámpon.” ✱ ²⁰ Aeria maok, Jisas námoku éréképá yárák i konámp arop fárakapan kar kárákáre fek ‘Yumo arop ankwapan “Mao te Krais támaono”rá séri kwaponó’rá sérimpon.

Jisas ‘Námo sumpwia fárámp nanamp’rá sérimp kar

Mak 8:31-38; Luk 9:21-27; Jon 12:23-26

²¹ Takia pwarará am ke fek táman Jisas mao éréképá yárák i konámp arop fárakapan sérrá, “Ono ankár Jerusalem mek akwap nanampon. Aenanko, lotu taokeyakáp konap arop ntia pris tokwae fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop mao onan touwe tokwae sáp napo, sámp nanampon. Takia am fárakapao onan faropea pap napo, péri me mek páte napo, yininki yakea nanko, Kwaro onan warko fárámpá pap naenámpon.”

²² Aeránko Pita man warámpá akwapea mwar fek yoporrá sér, “Tokwae Kar, amo te tak mo karenono. Amo am sénap kar te waráp pourouk koropantáno.” ²³ Aeránko maok, Jisas sámp-arákarrá Pitan nkea sérrá, “Satan, amo nkwampok akwapae! Amo onomp mwae kup taokor kwaponno. Amo te Kwaromp ninikaok mono, aropamp ninikaok saráp napon.”

²⁴ Aeri pwarará Jisas náráp éréképá yárák i konámp arop fárakapan sérrá, “Arop onomp wakmwaek korop naenám kwamp te, ankár námokuráp ninik te wampwe pwarará, ono touwe sámp nampaokria maok, onomp

✱ 16:14: Mk 6:14-15 ✱ 16:16: “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 68 fek nkeae.

✱ 16:16: Jo 6:69 ✱ 16:17: Mt 17:5 ✱ 16:18: 1 Ko 3:11; Ap 4:10-12; Ef 2:20 ✱ 16:19: Jo 20:23

wakmwaek korop naenámpon. ✧ ²⁵ Arop námokuráp yiki yak námp sámp-fákeyak naerianámp te, maomp yiki yak te akwapá moyak naenámpon. Aeno táte arop ankwap onan ninikria náráp yiki yak wampwe pwar námp te, mao fwap námokuráp yiki yaká yak sámp naenámpon. ²⁶ Táte arop ankwap apárokamp kápae kare ankankan saráp sámprá yak námpao maok, mao yiki yaká yak naenámpon mo nánko te, am kápae kare ankank te mokopia man yaewour naenámpon? Arop te apae ankank man sánk nánko, warko náráp yiki yak naenámpon am fek yamokwapea sámp naenámpon? ²⁷ Ono makrá sénamp te, Aropamp Táráp maomp Narop-waromp wae tokwae ntia maomp ensel fákáre méntia ék naenámpon. Am ke fek mao ponankor kounteouráp aropainap ankank yurukupia nopok take pourouráp nénk nae-námpon. ✧ ²⁸ Ono yumwan kare kar sénampon: Mámá yakápnap arop ankwap fárákap oukounwan sumpwi mo, yakápná, manénkir Aropamp Táráp † king yoroia ék námp ankár nke mwanapon.” ✧

17

Jisasomp pourou mek wae tokwae nkeap kar

¹ Takia tokwampok yae akwap tenánko, Jisaso Pita, Jems, maomp ankwapnáp Jon, makia éréképea ankwap faonkwe tokwae narek karaok pokea, mao námoku mwar yakáp. ² Aeapo maok, am fárákapao nke nap fek Jisasomp pourou mwar pourourápi akwap. Maomp yimetáp te yámarao tákapnám wae tokwae niamp, tá maomp waempyámráp ankank te wupwi kor kareria, wae tákapa wae. ✧ ³ Aenánko, wokwae kar yakep arop yawor Moses ntia Elaija * am fek koropea méntér yakria Jisasént kar sénepo, am arop yaworan kor wae nke. ⁴ Aeria maok, Pita am táman nkea Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Nomo mapek yakáp mwanámpon te kwapwe karenó. Amo ‘Takae’rá sénapo te, ono fwap sákáe yinínkaopwe mapek woukour nanampono. Ankwap waráp por, ankwap Mosesomp, ankwap Elaijampor.”

⁵ Oukounwan takrá sérrá yak nánko, am fek táman wae tákap-námpon kounwe wupwi ékia am fárákan oupouroup. Aenánko am meknámpon arop kar niampao am yinínkaopwean sérrá, “Mámáte onomp Tárápono. Ono man warákár tokwaeria ono man yonkwae kárámp nampono. Yumo ankár maomp kar wa kipo.” ✧

⁶ Aeránko, am arop yinínkaopwe am kar wawia me kor woukourrá apárok yimetáp kákrá apáp tirínka waeapon. ⁷ Aenapo Jisaso am fárákapamp wonae fik koropea maomp pourouk yae papria sérrá, “Yumo apápi kwaponó. Ferámpenke!” ⁸ Aeránko ferámpyá narek nke napo maok, arop ankwap te yak monó. Jisas mwar yak nánko nke.

⁹ Takia maok, mao wae faonkwek pwarará émpi fek pikria Jisaso am fárákan kar kárákáre sérrá, “Yumo arop ankwapan yumo nkenap ankank mámáte séri kwaponó. Ankár yakrá akwapea Aropamp Táráp apár me meknámpon Kwaro warko fárámpá pap-námpon ke fek naenámpon.”

✧ **16:24:** Lu 14:27 ✧ **16:27:** Mt 25:31; 26:64; Mk 8:38; Lu 9:26; Ro 2:6; 1 Pi 1:17; Yé 22:12

† **16:28:** “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 84 fekamp kar nkeae. ✧ **16:28:** Mk 9:1; Lu 9:27 ✧ **17:2:** 2 Pi 1:16-18 * **17:3:** ‘Moses ntia Elaija’: Moses te lo fárákpánámp arop. Elaija te Kraiss korop naenámpan profet kar sérariap ou mekamp profetono. Jisas te lo kar ntia profet fákáreráo sériap kar táman wae pwi pap námpono. ✧ **17:5:** Mt 3:17

¹⁰ Aeránko maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárákap man turunkrá, “Mokopia lo yénkrá farákáp konap arop fárákap sérrá, ‘Elai-jamékir warko korop nángo, Krai wakmwae korop naenámp’rá sénapon?” ☆ ¹¹ Tá nopok Jisaso sérrá, “Am te kare, Elaija ankár koroepa kápae kare ankank fwapokwap naenámp. ¹² Ae naenámpan maok, ono yumwan sénampon, Elaija te wae korop námpan maok, arop fárákapao man wuri nke moiaka námoku man nkwakwe make napon. Aropamp Tárápan kor sámpea takia pap mwanapon.” ☆ ¹³ Jisas takrá sénánko, mao éréképá yarak i konámp arop fárákap wae méria, mao te arop ént mek nér i konámp Jonén sérianrá ninikiapon. ☆

Jisaso kwatae-arop woukoupeyaknámp táráp fwapi papámp kar

Mak 9:14-29; Luk 9:37-45

¹⁴ Wae tukupea koumteouráp arop ou yakáp nap fek napo maok, arop ankáránkamp koroepa Jisasomp wonae fik kwaráp torokomprá arakrá sér, ¹⁵ “Tokwae Kar e! Amo onomp poumou-táráp má aropompae! Mao te mánmánria maomp pourou te kwatae kare yak námpon. Kápae kare por yaomwi mek piká párákap, tá kápae kare por ént mek piká párákap. ¹⁶ Mak i konámpan waráp éréképá yarak i konap arop fárákapaonapok warámpá akwap nanko, am fárákap te fwapi pap mwanap pourou mo napon.” ¹⁷ Aeránko maok, nopok Jisaso arakrá sér, “Yumo koumteouráp arop yumo Kwarén mér moria, onomp kar younkwe mwae sinap te, ono apaekampor yumont yak nanko, yumo onan wanonorá mér mwanapon? Apaekampor yiráp kápae sámprá yumwan yaewour saráp yak nanampon? Yumo am táráp mampok warámp-sankoropenke.” ¹⁸ Aeria maok, am kwatae-aropan yoporánko, am tárápan pwarará worokor akwap nángo maok, oukoumwan táman am táráp wae kwapwe kare. ¹⁹ Aenko mao éréképá yarak i konámp arop fárákap koroepa Jisasén turunkrá, “Yino te mokopia kwatae-arop yérépera kérép mwanámp pourou mo námpon?”

²⁰ Táte Jisas am fárákapan sérrá, “Yiráp mér te kánanke kwarok námpara, yumo te pwi mono. Ono yumwan kare sénampon: Yiráp mér mas-tet ki kánanke niampao kuri, yumo fwap máná faonkwe man sérrá, ‘Amo fárámpea ankwapmwae akwapae’ napo te, mao ampok akwap naenámp. Yumo tére ankwap yumwan pwi mo naenámp te yak mono. ☆ ²¹ Take pourouráp kwatae-arop yérepe mwanap mwae kup te ankwap yak mono, Kwarén sér mwarea nap fek fir wuri mwanap mwar yak námpon.”

Jisas námoku sumpwi naenámp ankwap por sérímp kar

Mak 9:30-32; Luk 9:44-45

²² Jisas énéngi Galili mek tukupria maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapan sérrá, “Aropao Aropamp Tárápan ankwap fárákamp yaek pap mwanapon. ²³ Aenapo am fárákapao faropea péri me mek páte napo, yinink yae yakea warko fárámp nae-námpon.” Aeránko maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárákap am kar wawia yonkwae touweria ninik tokwae. ☆

Jisaso lotu nap tokwae mek takis mani sirarámp kar

²⁴ Wakmwaek am fárákap tukupea Kaperneam mek napo maok, lotu nap tokwae mekamp takis sámp konap arop fárákap koropea Pitan arakrá sér, “Yiráp tisa te lotu nap tokwae mek takis sir ko-námp nie?”
 ✧ ²⁵ Aerapo maok, Pita sérrá, “Yeno. Wae sir ko-námpono.” Aeria mao wae nap mek youmpea Jisasén am táman sénaeria námpao maok, Jisaso manénkir Pitan wounáprá turunkrá, “Saimon, amo ník nap te apaeno? Apárokamp king fákáre takis sámp nap te, ankwap fi aropao nap fekamp sámp konap ní, námokuráp firáp aropao nap fekamp sámp konap nie?”
²⁶ Aerá turunk náńko maok, nopok Pita sérrá, “Ankwap fi aropao nap fekamp sámp konapono.” Aenánko nopok Jisaso man sérrá, “Takianánko te námokuráp fi arop te takis sir mono. Apárokamp kingao tak i konapao maok, nomo Kwarompara, lotu takis sánk mono.”
²⁷ Aeno lotu nap tokwae mekamp takis ti konap arop nomwan yoporantáno. Amo akwapea ént aokore mek wouk-sirarea éntékam manénkir érékép nap maomp top kor kununkwapea am mekamp mani náparamp sámpae! Amo am mani sámpae am fárákapan sánk napo, nomo énéńkér nomp takis pwi naenámpon.”

18

‘Kwaro maomp firáp taokeyaknámp mek wa tokwae kari yak námpono’rá sénámp kar

¹ Am ke fek Jisas éréképá yarak i konámp arop fárákap Jisasnámpok koropea sérrá, “Kwaromp firáp taokeyaknámp mek te wa narek tokwae kari yak námpon?” ✧

² Aerapo maok, Jisaso táráp káńanke ankwap koropae ráńko koropea am fárákapamp amore mek fokopeyak náńko yénkép. ³ Aeria mao sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Táte yumo épér morok táráp káńanke niamp arákár moria te, Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek te yoump me karenó.” ✧
⁴ Arop námoku te wampwe pwarará, épér morok tárápao yak konámp niamp námpao maok, am arop te Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mekamp arop ponankor kámákár akwap námpon. ✧

⁵ Táte arop ankwap onan níńkria mámake pourouráp táráp káńankeran warákárria warámp námp te, mao onan kor warákárria warámp námpon.” ✧

Arop ankwapamp mér námp kwatae pap konámp kar

Mak 9:42-47; Luk 17:1-2

⁶ Jisaso warko arakrá sér, “Aeno táte arop ankwapao táráp káńanke onan mér námpan maoianánko am táráp onan mér námp pwar námp te, wae manénkir arop fárákapao am aropamp yápare kor fek yumwi tokwae tokoropea man ént you tokwae mek sitenapo, tak moano mpupo.”

⁷ Apárokamp arop fárákap arop ankwapan yampourou napo, mao kwatae níńik nap te am yampourounap arop fárákap te koupoutáráp nape. Tá kare, kwatae níńik te waeman korop námpan maok, am kwatae níńik sámpá koropá papnámp aropao maok koupouteane.

⁸ Táte waráp yae kor, tá waráp pu kor támao amwan kwatae níńik mwae sakwap naerianánko te, amo ankár am waráp pu kor ní, yae kor nie, am karámp-tákapea sirampo. Amo takria maok, yae kor ankárank mwae ní, pu kor ankárank mwae nie, am fek fwap yiki yak nanapon.

Takria amo pu kor ntia yae kor énékér mwaek yak napo, amwan torokwar mo i konámp yaomwi mek sirantáno. ⁹ Táte waráp yirao amwan kwatae ninik mwaek sakwap nángo te, wampweno. Amo am yi ankwapmwaek wur-sirarea ankárank mwaek yi fek saráp yiki yak sámpá yak nanapon. Takria amo énékér mwaek yi sámpá yak napo, amwan ponankor yaomwi tokwae mek sirantáno.

¹⁰ Yumo fwapia mér kip: Takria yumo mekamp ankwap ankárankampao am kánanke-táráp tárápu te kánanke kwataerao námpwe mwanap. Mono. Ono yumwan arakrá sénampon: Yámar mek te am fárákan taokeyakáp konap ensel fákáre * te onomp Naropwar yámar mek yak námp, maomp yimetáp te wae nke konapon. ✧ ¹¹ Am te apae riteanápe, Aropamp Táráp te arop fárákap moyakáp napan warko érékép naeria ék námpon.” ✧

Sipsip moyak konámp wounáp kar

¹² Tá Jisaso warko arakrá sér, “Yumo te mokoprá ninik rape? Arop ankárankampao 100 sipsip wunianánko, táte sipsip ankwap ankárank moyak nángo te, mao te akwapea oupouroung mo naenámp nie? Mono. Am 99 sipsip faonkwek yakáp napo pwarará ankárankamp moyak námp táman oupouroung i konámp. ¹³ Ono yumwan kare kar sénampon: Mao am sipsip akwapea oupouroungia warámpria te, am sipsip ankárankan warákár námp te am 99 fwap yakáp nap táman warákár konámp kámákár akwap námp. ¹⁴ Aeno taknámp yiráp Naropwar yámar mek yak námp, mao kuri máma tárápu kánanke-táráp má ankwap moyak te ‘Mono’ ria námpon.”

Arop ankwap kwatae ninik napo man fwapokwap mwanap kar

¹⁵ Tá Jisaso warko arakrá sér, “Táte waráp ankwapnápo amwan kwatae niniki tenánko te, amo akwapea méntér yumoku mwar tankria maomp kwatae ninik érik yénekémpo. Táte mao waráp kar wa námp te, amo am aropan warko warámp napo, yumo énékér ankárankamp ninik fek yak nepono. ✧ ¹⁶ Tá mao waráp kar wa mo nángo te, amo ankár arop ankárank, anánkaopwe arake éréképá akwapea waráp ninik sénapo, nopok am aropao sénámp kar anánk, yininkaopwe arakerao wa mwanapon. ✧ ¹⁷ Aeno táte mao am fárákapamp kar wa mo nángo te, amo ankár sios fákárean sérampo. Táte mao siosomp karan kor wa mo nángo te, mao te waeman Kwarén mér monámp arop ntia takis sámp konámp arop niamprá ninikampo.

¹⁸ Ono yumwan kare kar sénampon: Ankank ponankor yumo apárok mapek taokor napo te, am táman Kwaro yámar mek taokor naenámp. Tá ankank ponankor yumo apárok mapek aokorop pwar napo te, táman Kwaro kor yámar mek am aokorop pwar naenámp. ✧

¹⁹ Ono warko yumwan sénampon: Táte yumo má apárok yakáp nap fekamp anánkaopwerao ankárankamp ankank sámp neria, ankárankamp ninik fek kar toropwap nepo te, onomp Naropwar yámar mek yak námp fwap am anánkaopweran am ankank nénk naenámp. ✧ ²⁰ Ye.

* **18:10:** “Taokeyakáp konap ensel’rá sénámp te, Juda firamp ninik te arop ponankor te ankárank ensel man taokeyakáprá, Kwaromp wonae fik akwap-korop konámp mé mánpon.

✧ **18:10:** Lu 15:1-7 ✧ **18:11:** Lu 19:10 ✧ **18:15:** Lu 17:3; Ga 6:1 ✧ **18:16:** Jo 8:17

✧ **18:18:** Jo 20:23 ✧ **18:19:** Jo 15:7

Táte arop anánkaopwe yinínkaopwe arakerao onan nínikia ankwap fek koupoukour napo te, onoku am fárákapamp ou mek yak nanampon.”

Tére arop maomp ankank kwaporok sám nap nik mo pwar monámp kar Luk 17:3-4

²¹ Am ke fek táman Pita koropea Jisasén turunkrá, “Tokwae Kar, apaekampor onomp ankwapnápo onan nánko, ono maomp kwatae nínik nik mo pwar nanampon? Ae te fákánek por nie?”

²² Tá nopok Jisaso man arakrá sér, “Ono amwan ‘Fákánek por wae támaono’rá sér mono. Ono sérrá, ‘Fákánek fére-sámpramp fákánek por’rá sénampon.

²³ Aeno, Kwaromp firáp taokeyak konámp te, king ankwapao náráp tére aropao, ankank nánkár nopok sánk mwanámpria kwaporok tia napo, am tére aropan kwaporok tinap ankank fwapokwap námp niampono.

²⁴ Mao am téteria am nopok sánk mwanámpria, kwaporok sámprámp arop warámpá tukup napo, am arop te 10 milion kina kwaporok sám námp, mao te nopok sánk mono. ²⁵ Aenámpao maok, am nopok sánk naenámp mo nánko, kingo arop fárákapam sérrá, ‘Am arop ntia maomp yupu, maomp tárápu, maomp kápae kare ankank arop ankwapan sánkea, am fekamp mani mao kwaporok sámprámp ankank fek nopok sankopenke.’ ²⁶ Aeránko maok, táte am maomp tére konámp aropao koropea kingomp wonae fik kwaráp torokomprá man arakrá sér, ‘Amo onan aropompria kánámpár yépékae. Nánkár waráp ankank kwaporok sám nampara, ponankor nopok sánk nanampono.’ ²⁷ Tá maomp arop tokwae am tére konámp aropamp kar wawia man aropompria maok, mao kwaporok sámprámp ankankan kor ‘Nopok sáp kwaponon, wampweno’rá sér.

²⁸ Takia pwar nánko, am tére arop ek akwapea nke nánko, mao énékér tére konep arop ankwap maomp 10 kina ‘Nopok sánk nanamp’ ria kwaporok sámprámp arop korop. Aenámp mao náráp énékér tére konep arop táman sámpea, ounpour kor fek sámprá fákápa fákeyakrá yopor tokwaeria sérrá, ‘Amo onomp 10 kina koupour nopok sápa!’

²⁹ Aeránko maok, am méntér tére konep arop támao man sérrá, ‘Amo onan aropompria kánámpár yépékae! Nánkár fwap nopok sánk nanampon.’ ³⁰ Aerámpam maok, tá nopok mao monoria man sámprámp-akwapea kalabus mek pap nánko, yakea fwap am K10 nopok sánk naenámp am fek akwapanoria.

³¹ Aenámp mao, tá méntér tére konap arop fárákap mao taknámp táman kokwarokria tukupea arop tokwaeran sér. ³² Aenapo arop tokwaerao am tére aropan sérrá, ‘Amo te kwatae kare tére aropono. Manénkir amo onan “Námwan aropompae” ria ém napo, amo am kwaporok tinap ankank “Nopok sáp kwaponon” ri pwara nampon. ³³ Ono amwan aropompi namp te, amo apaerá waráp méntér tére konep aropan aropomp moi napon?” ³⁴ Aeria maomp arop tokwae am te yonkwae pwarámpa man kalabus nap taokeyak konap arop fárákapamp yaek pap nánko, mao man touwe kwatae sánk napo, mao kwaporok sámprámp ankank warko nopok sánk naenámp, am fek akwapea pwar naenámp. ³⁵ Táte yiráp ankwapnápo yumwan napo kor, yumo yiráp nínik meknámp kar maonap kwatae nínik nik mo, pwar mo napo te, onomp Naropwar yámar mek yak námp mao kuri yumwan ankár taknámp naerámpon.” ✧

19

Jisaso 'Poumou nap mekamp yupu pwar kwapono'rá sénámp kar

¹ Jisaso am kar farákápea pwarará, mao distrik Galili pwararea, distrik Judia mek ént Jordan tápamprá nkwamwaek fi mwaek akwap.

² Aenánko kápae kare arop fákáre maomp wakmwaek tukup napo, am arop farákapamp touwe am fek fwapokwaprá párapok.

³ Aenánko Farisi fákáre koropea Jisasén mokopean nke mwar ritea arakrá sér, “Ae te nomo nomp lo fek fwap nkwakwe make ankank fek poumou nap mekamp yupu pwar mwanámp nie?”

⁴ Tá nopok Jisaso am farákapan sérrá, “Ae te yumo lo fek yaknámp kar am te nke mori kwapon? Am te arakrá sénámp: ‘Wokwaek kar Kwaro kápae kare ankank yoromp fek, mao poumarop ntia yupu yoroi námpon.’

✧ ⁵ Aeria Kwaro sérrá, ‘Arop náráp éntupwar naropwar pwararea yupunt koump námp te, am anánkwap waeman ankárankamp pouroui yak nepon.’ ✧ ⁶ Aerá sénámpara, am anánkwap te warko anánkaopwe mono. Am anánkwap te waeman ankárankamp pourou támaonono. Aenámpara, ankank Kwaro koumpea pwate námp te, arop te poporori kwapono.”

⁷ Aeránko maok, Farisi fákáreráo man sérrá, “Ae te Moseso nomwan lo sápría sérrá, ‘Arop fwap pas kumwía am yupuan sánkrá am yupu pwarampo.’ Aerá sérímp te mokopono?” ✧

⁸ Táte Jisaso am farákapan sérrá, “Kwaro, yupu pwar kwaponoria am lo pap námpan maok, yumoku támao, yupu pwar mwarrá kárákáre napantá, Moseso yumwan, yumoku takenkria pwara námpon. Aeno wokwaek kar te am ninik yak mono. ⁹ Ono yumwan arakrá sér rae: Táte yupu ankwap aropént kokopor mo námpan maok, am poumaropao man pwarará, ankwap yupu sámp námp te, mao te náráp yupuan kwatae ninikria kokopor námpon.”

¹⁰ Aeránko maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop farákapao man sérrá, “Táte arop yupurént yakáp i konap ninik takanángo te, poumarop yupu sámp te wampweno.”

¹¹ Aerapo maok, nopok Jisaso am farákapan arakrá sér, “Kápae kare koumteouráp arop yumo sénap ninik am te ampaok mwanap pourou mono. Kwaro kárákáre sánknámp ankwap farákapao saráp tak napon.

¹² Aeno yumo wawenk! Nkwakwe make arop farákap yupu ti mono. Mapekamp ankwap farákap éntupwaro farákap námp feknámpia kwaporok taki yakáp napon. Tá ankwap farákap kémpiarák fár-pwate napo, yupu sámp mwanap pourou mo nángo, kwaporok yakáp napon. Tá ankwap farákap Kwaro náráp firáp taokeyak konámp táman ninikria námoku támao, yupu ti monorá séria kwaporok yakáp napon. Arop mámá kar fwap sámp naenámp kwamp te, sámpea ninik naenámpon.”

Jisaso tárápu kánanke-tárápan ourour nénkámp kar

Mak 10:13-16; Luk 18:15-17

¹³ Jisas am kar farákáp nángo, am ke fek táman arop farákapao tárápu kánanke-táráp maonámpok éréképá korop. Am farákapamp ninik te, Jisaso am tárápuan yae papria ourour nénkanoria. Aenapo maok, tá Jisas éréképá yarak i konámp arop farákapao am arop farákapan yopor. ¹⁴ Aenapo Jisaso sérrá, “Yumo yopori kwapono. Am tárápu numwar ononámpok kopropanápono. Kwaro náráp firáp taokeyak konámp te mámake pourouráp

arop fárákap-ampono.” ☆ 15 Aerá séria maok, mao am tárápuamp pourouk yae papea pwarará wakmwaek am apár pwarará akwap.

Ankank tokwaeráp arop tár-ménkiraoimp kar

Mak 10:17-31; Luk 18:18-30

16 Aenánko maok, arop ankárankamp koropea, Jisasén sérrá, “Tisa, ono te ankár mokopia kwapwe kare ninikria ono yiki yaká yak nanamp sámp nanampon?”

17 Táte Jisaso am aropan sérrá, “Amo onan apaeritea kwapwe kare ninikan turunk rap? Kwar ankárankamp mwar kwapwe kareno. Táte amo yiki yak sámp naeria te amo ankár lo ponankor mántwaokampo.”

18 Aeránko nopok am aropao sérrá, “Mokope lonono?” Tá Jisaso man sérrá, “Ará lo aráne: Amo arop sámp-wouroump kwapono. Yupuráp arop, poumouráp yupu, amo kokopori kwapono. Amo oukuni kwapono. Aropan kot napo, amo ‘Maoínámp’ ria kwekár kar ankwap séri kwapono.

19 Amo ankár waráp éntupwar naropwaromp yae ankore mek yakria, maomp karwaokampo. Amo ankár waráp pourouan aropomp i konapnámp taknámp, waráp nouroupén aropompampo.”

20 Aeránko maok, tá am arop tár-ménki támao sérrá, “Am lo ponankor te ono wae mántwaok i konampono. Aeno ono apae ankankan mo nampon?”

21 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo ankár kwapwe kare nae nap kwamp te, amo waráp kápae kare ankank aropan nénkea, am fekamp mani sámpa ankank monap arop fárákapán nénkampo. Amo takria maok, yámar mekamp kwapwe kare ankank sámp nanapono. Aenanapara, amo te onomp wakmwaek koropae.”

22 Tá nopok am arop tár-ménki am kar wawia, ae te mokop nanamponorá ninik tokwaeria Jisasén pwarará akwap. Am te apae riteanápe, náráp ankank tokwaeran arop nénk te monoria námpon.

23 Aenánko maok, Jisaso mao éréképá yarak i konámp arop fárákapán sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Kápae kare ankankráp arop te Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp mek yink naenámp te kour-sir kare námpon. 24 Ono yumwan warko sé-nampon: Kamel te ankank aomp i konap nil me mek yoump naenámp wuriman kour-sir námpono. Aeno ankank tokwaeráp aropao Kwaro náráp firáp taokeyak konámp mek yoump naenámp te kour-sir kare námpon.”

25 Aeránko, maomp éréképá yarak i konámp arop fákáre am kar wawia kokorokoria sérrá, “Takanánko te, wa mokop am mek yoump naenámp pwi námpon?”

26 Tá Jisaso am fárákapán younkoupia sérrá, “Arop fárákap te pwi mono. Aeno Kwaro mwar fwap kápae kare ankank pwi námpon.”

27 Aerá sénánko maok, tá Pita maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo nkeae. Yino waeman yinomp ankank ponankor pwararea waráp wakmwaek tukup námpon. Aeno yino apae ankank sámp mwanámpon?”

☆

28 Aeránko maok, Jisas am fárákapán sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Nánkár wakmwaek ankank ponankor wourékam yoro námpek te, Aropamp Táráp e tokwae sámpa, sia King fek tank nángo, am ke fek táman, yumo arop fárákap onan éntér papá paokop nap, yumo kuri éntér-sámpramp sia fek tankápria éntér-sámpramp Israel fi taokeyakáp

mwanapon. ☆ 29 Apae apae arop ononampaokria, náráp nap, náráp ankwapnáp, náráp antáp, náráp naropwar, náráp éntupwar, tárápu, yopwar, mao ará ankank pwar námp te, Kwaro nopok kápae kare ankank sánk nánko, am fárákap yiki yaká yakáp mwanapon. 30 Aeno kápae kare arop mekia tukup nap te, warko wakmwaek kar yakáp mwarea napon. Táte nopok kápae kare arop oukoumwan wakmwaek kar tukup nap te, ér-pwarará mekia tukup mwarea napon.”

20

Wain yopwaran wounápnámp kar

1 Tá Jisaso warko ankwap wounáp kar arakrá sér, “Yámar mekamp Kwaromp firáp taokeyak námp te, arop ankwap apár tokwae nánkáráp námp niampon. Aeria koumounek kar wakor ék námp fek, mao wain yopwar mek tére mwanap arop érékép naeria akwap. 2 Mao am fárákap wae fwap ankárak yae fek térea sámp konap mani sámp mwanapria sénánko, ‘Yeno’ ria sénapo, mao am fárákap, náráp wain yopwar mek térenkria tirá kérép-ámpon. 3 Tá warko sarakok ke nánko, mao akwapea nke nánko, arop ankwap fárákap koupoukour konap fek kwaporok yakáp. 4 Aenapo mao am fárákapán sérrá, ‘Yumo kuri tukupea onomp wain yopwar mek térea napo, yumwan fwap mani yae-párak nénk nanampono.’ 5 Aerá sénánko, am fárákap wae tére mwaria tukup. Tá éntér-sámpramp ke fek, tá yinink ke fek mao warko akwaprá takrá arop tirá kérép.

6 Kumur mek yámar éntik ke niamp arake fek akwapea warko arop ankwap fárákap yakáp napo nkea sérrá, ‘Yumo te apaeritea mapek kwaporok yakáp rape?’

7 Tá nopok am fárákapao sérrá, ‘Yinan tére sáp naenámp arop mo námpantá yakáp námpono.’ Tá mao sérrá, ‘Yumo kuri onomp wain yopwar mek tukupá térenke.’

8 Wae kumur nánko, am wain yopwar naropwar tére taokeyak konámp aropan sérrá, ‘Amo tére konap arop fárákapán wumwiria nopok mani nénkae. Amo wakmwaek kar koroepa térenap arop feknámpia nénkrá akwapea manmékir koropá tére nap fek pwarampo.’

9 Aeránko maok, arop fárákap kumur mek éntik ke nánko koropá tére nap am fárákap ankárak yae fek térea sámp konap mani ti. 10 Aenapo, manmékir kar koropá tére nap te, nomo wae mani tokwae sámp mwanámpán mpwe ninik. Aenapan maok, am fárákapao kuri ankár take pourouráp ankárak yae fek térea sámp konap mani ti. 11 Mao am mani tia yopwar naropwarén kar yorowarrá sérrá, 12 ‘Mámá arop fárákap wakmwaek kar koroepa ankárakamp ke fek saráp tére nap te, amo yino sámpnám niamp puri fek nénk naponno. Aeno yino te manénkir kar koumounek-námpia tére tokwae nánko, yinan yámar tákapa wae námpono.’

13 Aerapo maok, nopok yopwar naropwaro am ou mekamp arop ankárakan kar pwarokwaprá arakrá sér, ‘Onomp nouroup e, ono amwan te kwatae moi nampono. Ae te nomo ankárak yae fek térea sámp konap mani sámp nanaprá kar pap moi námp nie? 14 Amo waráp mani sámpea akwapea. Ono mani amwan sánk namp te, onoku ninikia man kor ankár take pourouráp puri fek mámá arop fárákap wakmwaek kar koropá tére napao maok, sánk nampono. 15 Am te onokump ankankono. Ae te ono onoku ninik nampaok takrá nénk naeria namp te fwap takrá

nénk nanamp nie? Ono waeman kwapwe kare ninik fek nénk namp te, amo apaeritea kokwarok rape?’¹⁶ Aeno táte taknámp wakmwaek kar yakápnep fárákap te meki tukup napan kár-pwarará mekok tukup mwanapon. Tá nopok arop meki tukup nap te wakmwaek kar yakápnep mwanapon.”

Jisaso yininkan sérrá, ‘Sumpwia fárámp nanamp’ rimp kar

Mak 10:32-34; Luk 18:31-34

¹⁷ Jisaso Jerusalem mek akwapria mao éréképa yarak i konámp éntér-sámpramp arop fárákap mwar éréképea akwap. Aeria mwaeak Jisaso am fárákapan arakrá sér,¹⁸ “Yumo wawenke: Oukoumwan nomo Jerusalem mek tukup námpon. Am mekamp arop fárákap Aropamp Táráp pris tokwae fákáre ntia lo yénkrá fárákap konap arop fárákapamp yaek pap mwanapon. Aenapo, am fárákap kotria man sámp-wouroump mwanap kar pap mwanapon. ✱ ¹⁹ Tá man ankwap fi arop fárákapamp yaek sánk napo, am fárákapao man wouroump kar séria man tárapore kákákia yaop-wae porokopramp fek pukup mwanapon. Takia napo, mao sumpwia péri me mek yininki yakea, warko fárámp naenámpon.”

Jems ntia Jon ‘Arop tokwae yak nene’ ria ninikep kar

Mak 10:35-45

²⁰ Am ke fek táman Sebedimp tárápyaramp éntupwar am náráp tárápyarént akwapea Jisasomp wonae fik kwaráp torokomprá ankwap ankank turunk naeria. ²¹ Aenánko Jisaso man sérrá, “Amo apaeran kikiank rape?” Mao Jisasén sérrá, “Amo sénapo, amo king yak nap fek, onomp tárápyar máte waráp wonae fik, ankwap waráp yae-párák mwaek tank nánko, ankwap waráp yae-mánkwan mwaekia tank nenepón.”

²² Aerá sénánko maok, Jisas maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo te am ankank yumo mér mo napan turunk napon. Ae te ono touwe sámp namp niamp kap te yumo fwap sámp nenep nie?” Aeránko maok, nopok am arop yaworao sérrá, “Yino fwapon.” ✱

²³ Tá Jisas am arop yaworan sérrá, “Tá kare, yumo ono touwe sámp nanamp kap mekamp fánenepono. Aeno wa mokop onomp yae-párák mwaek tank naenámp, wa mokop onomp yae-mánkwan mwaek tank naenámp, am te onomp ankank mono. Am népe te am arop fárákapampor onomp Naropwaro nánapi páte námpon.”

²⁴ Aeránko maok, fére-sámpramp arop fárákap am kar wawia am mwearan yopor. ²⁵ Aenapo, Jisas am fárákapan wumwiria koropenk ritea sérrá, “Yumo wae mérapono: Ankwap firamp king fákáre te am fárákapan poukwap konapon. Te arop nununkwiao kor koumteouráp arop fárákap náráp karwaokenkria kárákárea wae konapon. ²⁶ Aeno take pourouráp ninik te yumo ou mek yak naeane. Mono. Arop yumo ou mek tokwae kar yak naeria nám kwamp te, ankár yiráp tére arop yak kun. ²⁷ Tá arop yépe sirarea meki akwap naerámp kwamp te, ankár wakmwaek kar yaknámp kwaporok tére konámp arop niampi yak kuno. ✱ ²⁸ Tá taknámp Aropamp Táráp te arop fárákapao námwan yaewouranáponoria ék mono. Mao ék nám te námoku wampwe pwarará arop fárákapan yaewourrá, sumpwia warko yamokwap nanampria ninámpon.”

✱ 20:18: Mt 16:21; 17:22-23 ✱ 20:22: Mt 26:39; Mk 14:36; Jo 18:11 ✱ 20:27: Lu 22:27; Fl 2:7

Jisaso arop yawor yi fwapi papámp kar

Mak 10:46-52; Luk 18:35-43

²⁹ Mao wae takia Jeriko pwarará tukup napo, kápae kare kounteouráp arop Jisasomp wakmwaek tukup. ³⁰ Aenapo, yi néneráp arop yawor mwaeak wonae fik tank. Am arop yawor Jisas mwae-párak mwae koropnám kar wawia tékén arakrá wumwi, “Tokwae Kar, Devitomp ou fekamp Táráp * e! Amo yinan aropompae!” ☆ ³¹ Aerepo maok, kounteouráp arop fárakap am arop yaworan kar kárakáre fek taokor. Aenapan maok, am arop yawor te wa mono, ankár tékén arakrá sér, “Tokwae Kar, Devitomp ou fekamp Táráp e! Amo yinan aropompae!”

³² Aerepo maok, Jisaso fokoheyakrá am arop yaworan wumwiria korop nepo sérrá, “Yumo nik nep te, ono yumwan apae aeria nepe?”

³³ Aeránko am arop yaworao man sérrá, “Tokwae Kar e, amo yinomp yi firékarrá papae!”

³⁴ Aerepo maok, Jisaso yonkwae touweria maok, am arop yaworamp yi mek yae pap nánko, oukountwan táman am arop yawor te yi wae fwapi nke. Aeria maok, am arop yawor Jisasén éntér paprá akwap.

21

Jisaso King niampia Jerusalem mek akwapámp kar

¹ Am fárakap wae tukupea Jerusalem mek wonae fik, Oliv Faonkwekamp némp Betfage wonae fik yakáp. Aeria maok, Jisas éréképá yarak i konám arop anánkaopwe tirá kérépria maok, ² am arop yaworan sérrá, “Yumo am némpouk akwapea koupour kar nke nepo, donki éntupwar kounte paok fek tokoroepa pwatenap, yumo am aokorop pwararea ononampok éréképá koropenke. ³ Aenepo, yumwan arop ankwapao kar sénapo te, yumo ankár arakrá sér kipo, ‘Tokwae Karao am donki fek tére nae-námpono.’ Aerá sénepo, mao am donki anánkaopwe koupour kar tirá kérép naenámpono.”

⁴ Am ankank korop nám te wokwaek profeto sérimp kar méntér pwi námpono:

⁵ “Yumo Saion * mekamp kounteouráp aropan

arakrá sérenke:

Yumo nkenke,

yiráp king yumonapok korop námpono.

Mao te porokwe kare fek ninik i konámpao,

mao donki fek narek tankea korop námpono.

Mao te donki oukountwan anképe

yumuntuk tank námpono.” ☆

⁶ Am arop yawor wae akwapea Jisaso séri námpaok mántwaok. ⁷ Am arop yawor donki morok kounte Jisasnámok éréképá koropria maok, am arop yawor náráp waempyam woropea narek donki fek kák nepo, Jisaso am fek tank. ⁸ Aenepo, kounteouráp arop ankwap fárakap náráp waempyam tirá Jisas akwap naenám mwaeak yunk napo, tá ankwap

* **20:30:** ‘Devitomp ou fekamp Táráp’rá sénám te, Juda fákáre Krai te Devit yaknám fi mekamp korop naenámponoria yépék napara, am yi néneráp arop yawor Jisasén wuri nkea mér nep kwamp, ‘Devitomp ou fekamp Táráp’rá sénepo. Tá “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 84 fek nkeae. ☆ **20:30:** Mt 9:27 * **21:5:** ‘Saion’rá sénám te, taun tokwae Jerusalem yaknám faonkweran sénámpon. Tá ankwap ninik te Kwaromp kounteouráp arop yakáp mwanap némp yámar mek yak námpan wounáp námpon. ☆ **21:5:** Sek 9:9

fárákap yao yowe tokoprá mwaeaoak yunkrá tukup. ⁹ Tá kápae kare koumteouráp arop fárákap manmékír meki tukup nap, tá Jisasomp wakmwaek tukupnap arop fárákap, makia mao wumwi karan arakrá sér,

“Devito yakámp fi mekamp Táráp māmá warákárenke!

Kwar Tokwae Karao námokuráp e fek koropnámp aropan

warákár tokwae námpono.

Narek karaokamp Kwaromp e sakap mwaro.” ☆

¹⁰ Jisaso donkimp pourouk tankea Jerusalem mek akwap nánko, am taun tokwae mekamp koumteouráp arop kokorokoria sérrá, “Mámá arop te wanono?”

¹¹ Tá méntér koropnap koumteouráp arop fárákapao sérrá, “Máte distrik Galili mek Nasaret mekamp profet Jisasono.”

Lotu nap tokwae mek ankank nonopoknap arop fárákapan Jisaso yérépemp kar

Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-17

¹² Takia pwarará, Jisas lotu nap tokwae mek youmpea nke nánko, arop ponankor am mek ankank nonopokrá yakáp. Aenapo, mao am fárákapan yéréperá kérép. Tá ankwap firamp mani tia lotu nap tokwaeramp mani nopok nénknep kákánarráp, ntia sia arop fárákapao am fek tankrá ant nénkrá, maknap ponankor apárok wakárrá souroumpour. ¹³ Aeria am fárákapan sérrá, “Kwaromp buk fek te arakrá sénámpono, ‘Onomp nap te “Kar toropwap i konap naponó”rá sér mwanaponó.’ Aeno yumo am nap te mákiaka arop fupukrá ankank pouroukoup konap aropao mek wouroumpá yakáp konap apár me niampi pap nape.” ☆

¹⁴ Jisas takia pwarará am lotu nap tokwae mek yak nánko, arop ankwap fárákap yi kwataeráp, tá pu kwataenámp maonámpok korop napo, fwapokwaprá párapópámpono. ¹⁵ Aenko maok, pris tokwae fákáre ntia lo yénkrá fárákap konap arop fákáre Jisas yénképnámp kárákáre táman nkeria wa napo, tárápu kánanke-táráp lotu nap tokwae mek wumwinkrá arakrá sér, “Devit yakámp fi mekamp Táráp warákár mware!” Aenapo, am fárákap kokwarokia, ¹⁶ Jisasén sérrá, “Ae te amo am tárápu amwan sénap kar wae wa rape?”

Tá Jisas am fárákapan sérrá, “Yeno, ono wae wa nampono. Aeno yumo Kwaromp kar Buk fek yak námp te, yumo nkea fárákap moi napon? Am te arakrá sénámpon: ‘Kwar e! tárápu kánanke-táráp, tá táráp yink éntupwaromp mom fek yak námp maomp top kor kununk-pwar napo, waráp e sakapanápono.’” ☆ ¹⁷ Aeria mao am fárákapan pwarará taun tokwae Jerusalem younkwek akwapea némp Betani mek am kumuruk am mek ampimpono.

Jisas sénánko yao fik yákárenámp kar

Mak 11:12-14,20-24

¹⁸ Tá warko koumounek kar Jisas taun tokwae mek arákarrá mwae-páraok akwapria maok, yae porokwe. ¹⁹ Aenánko maok, mao yao fik am akwapnámp mwae fik yak nánko, wonae fik akwapea nke námpao maok, yao ki tank mo, pwae mwar yak. Aenánko mao am yao fikan sérrá, “Amo te warko ki tank mo kareno.” Aerá sénánko maok, koupour kar am yao fik wae yákáre.

²⁰ Aenánko, mao éréképa yarak i konámp arop fárakap am táman nkea kokorokoria sérrá, “Mokopia am yao fik koupour kar yákáre námpon?”

²¹ Tá nopok Jisas am fárakapan arakrá sér, “Ono yumwan kare kar sénampon: Yumo mér kareria anánk nínik sámp moria te, yumo fwap ono yao fikani nampnámp taknámp mwanapon. Aeria yumo am táman saráp mono. Táte yumo māmá faonkweran sérrá, ‘Amo fárámpea solwara mek férékapae.’ Aerá sénapo te fwap tak naenámpon. ☆ ²² Táte yumo méria kar toropwapria te, yumo am ankank sámp mwaria kar toropwap nap, am ankank fwap yumo sámp mwanapon.” ☆

*Jisasén ‘Amwan wa kárakáre sánk námpon’rá turunkiap kar
Mak 11:27-33; Luk 20:1-8*

²³ Jisas lotu nap tokwae mek youmpea kounteouráp aropan kar fárakáp. Aenánko pris tokwae fákáre ntia Juda fi taokeyakáp konap arop fákáre maonámpok koropea man kokwarokria turunkrá, “Amo te wa kárakáre sánkeanánko, mokope kárakáre fek am tére tére napon?” ☆

²⁴ Tá nopok Jisas am fárakapan arakrá sér, “Ono kuri ono yumwan ankárankamp ankank turunk nae. Táte yumo am kar onan fárakarrá sénapo te, ono kuri yumwan mokope kárakáre fek am tére namprá sénanampon. ²⁵ Jono ént mek nérá kákámp te, Kwaromp ankank ni, aropamp ankank nie?”

Am fárakap námoku kok sérarrá, “Táte nomo ‘Am te Kwaromp ankankono’rá sénánko te, nomwan ‘Ae te yumo apaera maomp kar mér morap?’rá sérantáno? ²⁶ Táte nomo ‘Aropamp ankankono’rá sér mwanámp te, waeman kounteouráp arop Jon te profetonorá nínik napantá apápreano?” ☆ ²⁷ Aeria maok, Jisasén sérrá, “Yino te mér mo námpono.”

Táte Jisas am fárakapan sérrá, “Ono kuri am kárakáre maokamp sámpeaka am fek tére namp te yumwan sér mono.”

Tárápyar anánkaopweran wounáprá sénámp kar

²⁸ Jisaso aerá séria pwarará, am pris tokwae fákáre ntia lotu taokeyakáp konap arop fákáreran turunkrá, “Yumo te mokoprá nínik rape? Arop ankárankamp táráp anánkaopwerápao naropwaro akwapea nae-tárápan sérrá, ‘Oukoumwan amo te onomp wain yopwar mek akwapá térae!’ ²⁹ Aeránko am tárápao ‘Ono te mono’rá sénámpao maok, warko nínikia térerá akwap. ³⁰ Tá warko naropwar akwapea nánae-tárápan manénkir nae-tárápan séri námpnám taknámp sénánko, mao sérrá, ‘Fwap tak nanampono’rá sénámpao maok, akwapá tére mo. ³¹ Am tárápyar te wa mokop naropwaromp nínikaok námpon?”

Tá am fárakapao sérrá, “Nae-tárápao námpon.”

Jisas am fárakapan sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Takis sámp konap arop ntia kokopor yupu yumwan kár-pwarará Kwaromp firáp taokeyak konámp mek yink napon. ³² Am te apae riteanápe, Jon te yumonapok koropea yumwan yae-párak kare paokop mwanap nínik yénkép námpan maok, yumo man mér moiapono. Aeno takis sámp konap arop fárakap ntia kokopor kounteou fárakap te waeman méri napon. Am tak nap yumo wae nke napao maok, yumo ankwap nínik sámpea man mér moiapon.” ☆

Kwataenap arop fárákap wain yopwar taokeyakáp nap wounáp kar

Mak 12:1-12; Luk 20:9-19

³³ Tá Jisas am fárákan warko arakrá sér, “Yumo ankwap wounáp kar wawenke. Arop ankáránkamp apár tokwaerápao mao wain yopwar yimpea yumwi fek farmaea pwar. Takia yopwar mek wain ént pumpurékamp mwanap yumwi yukuria yoroi pwarará, taokeyak konámp aropampor nap tia pwar. Takia am yopwar arop ankwap fárákapamp yaek sánká pwarará, arakrá sér, ‘Yumo onomp wainráp yopwar taokeyakáprá térerá yakápenke.’ Aerá séria pwarará, mao akwapea panek ankwap némpouk yak. ³⁴ Takia wakmwaek wae wain ki koupoukour mwanap ke fek náráp tére arop wain yopwar mek, ampok wain ki ankwapmwaek ti-koropenkria tirá kérép. ³⁵ Aenánko, am yopwar mek tére konap arop fárákap am tére arop éréképea ankwapan párák porokwap, tá ankwapan yákáre porokwap pap, ankwapan yumwi fek arokopá sumpwi pap. ³⁶ Aenapo, am yopwar naropwar warko tére arop ankwapmwaek tirá kérép. Am manénkir tirá kérépámp kámá-pwarará náre tae morok tirá kérép nánko, am yopwar mek térenap arop am fárákan kor wae manmékiri napnámp taknámp. ³⁷ Tá wakmwaek mao námokuráp táráp sámp-kérépria am naropwar arakrá sér, ‘Am tére arop fárákap te wae fwap onokump tárápamp kar wa mwanapon.’ ³⁸ Aenámpan maok, am yopwar mek térenap fárákap am tárápan nkea námoku kok sérarrá, ‘Má yopwar máte am aropamp naropwaro man wakmwaek sánkantá. Nomo koupour man sámp-wouroumpea nomo maomp yopwar ponankor sámp mwanámp. ³⁹ Aeria maok, man sámpá tukupea yopwar aop fek faropea pap napon. ✱ ⁴⁰ Aeno yumo te apaerá ninik rap? Wakmwaek wain yopwar naropwar koropria te, am yopwar mek térenap arop fárákan te mokop naenámpon?”

⁴¹ Am Juda taokeyakápnap arop fárákapao Jisasén sérrá, “Mao te koropria am yopwar mek térenap arop kwataeran momwarrá tirá wour naenámp. Aeria am wain yopwar ki sámp konap ke fek wain ki sánk mwanap arop ankwap firan sánk naenámp.”

⁴² Jisas am fárákan sérrá, “Karenó. Ae te yumo Kwaromp Buk fek kar ará yaknámp te mér mák napon?

‘Mamá yumwi nap ti konap arop fárákapao far-sitenap te,

fwap nap woupwiramp yumwi kwapwe yak naenámp.

Tokwae Karao am ankank nánapinámp tére yino nke nánko, kwapwe kare kare námpono.’ ✱

⁴³ Aenámpara, ono yumwan sénámp: Kwaro náráp firáp taokeyak konámp yiráp yaekamp pwarokwapea ankwap fi arop yaonámp ki tanknámp fárákan sánk naenámp.

⁴⁴ Arop mamá yumwi yumuntuk piká párákap nánko te, am aropamp pourou te fápákárápi akwap naerámp. Táte mamá yumwi arop ankwapamp pourouk piká párákapria te, am aropan fwerápea tiri oui pap naerámp.”

⁴⁵ Pris tokwae fákáre ntia Farisi fákáre Jisas wounáp kar sénámp am wawia am fárákap wae mér, am wounáp kar te nomwan sénámpnórá ninik. ⁴⁶ Aeria maok, am fárákap wae Jisasén sámp mwaria napao,

koumteouráp aropao Jisasén waeman méria, mao te profetonorá ninik napantá, am fárákapan apáp.

22

Yupu warámpria fir kékérou i konap wounáp kar

¹ Jisaso am Juda taokeyakáp konap arop fárákapan wounáp kar ankwap arakrá sér, ² “Kwaro náráp firáp taokeyak nám̄p te kingao i konám̄p niampon. Maomp namoráp yupu sám̄p naerianánko, toupour tokwae. ³ Mao tak naeria te manénkir am toupour fek apae aropan koropenkri-anámpan saráp wumwiria pwatea, wae am toupour naenám̄p yae fek mao náráp tére arop tirá kérép nánko, tukupá érékép mwaria. Aenapan maok, am fárákapao monoria korop mo. ⁴ Aenapo warko tére arop ankwap fárákap am manénkir séri tarinám̄p arop fárákapan éréképenkria tirá kérépria maok sérrá, ‘Yumo tukupea sérrá, “King wae náráp fir nánapi nám̄pono. Yumo wawenk! Wae náráp bulmakau ntia pourouráp nape fir mao fwapria nánapia kák nám̄pono. Kápae kare ankank te wae nánapi pwarono. Yumo am yupu warámpnám̄p toupour fek koropenke.”’

⁵ Aeránko maok, am tére arop fákáre tukupea am kingo sérinám̄p kar takrá sénapo maok, tá am fárákapao maomp kar wa mo, pwarará turukump. Ankwap náráp yopwar mek akwap nánko, ankwap náráp bisnis tére mek akwap. ⁶ Tá ankwap fárákapao am kingomp tére arop tia fupuka waeria tirá wouri pwar. ⁷ Aenapo maok, king yonkwae pwarámpea maomp soldia fákáre tirá kérép nánko, tukupea am tére aropan tirá wourinap arop fárákapan ponankor yénképi pwarará, taun méntér yaomwi poupounki pwar. ⁸ Aeria king warko náráp tére arop fárákapan sérrá, ‘Yupu warámp namp fekamp toupour te wae nánapi yak nám̄pan maok, arop fárákap ono koropenkrá sérinamp arop fárákap te korop mwanap pwi mo, kwatae kare nape. ⁹ Aenámpara, yumo ankár taun mekamp mwae kiri poro mekmwaek tukupea arop ponankor yumo nke nap kwamp te man sénapo, onomp fir toupour fek koropanápono.’ ¹⁰ Mao aerá sénánko, am tére arop fákáre wae turukumpia paokoprá am taun mekamp kápae kare arop nkea kikipia maok, am arop fárákap te ankwap arop fwapnae, ankwap te arop kwataenám̄p takia éréképá koropea am yupu warámpnám̄p toupour fek koupoukarea nap fákeyak.

¹¹ Koumteouráp arop ponankor wae fir fár mwaria tankáp napo maok, King námoku nke naeria nap mek yoump. Mao youmpea nke nánko maok, arop ankwap te yupu warámpná fir fánap ke fek yirimp konap waempyam * yirimp moitea tank. ¹² Aenánko maok, Kingo man sérrá, ‘Nouroup e, amo apaeritea yupu warámpnap yae fek yirimp konap waempyam yirimp moitea mamek mank napon?’ Aenánko maok, am arop te waeman kar tákap mo tank. ¹³ Aenánko maok, kingo náráp tére arop fárákapan arakrá sér, ‘Yumo mámá aropan pu yae fek yarokwapea ek sitenapo, kirikip tokwae mek yakano. Aeria am kirikip tokwae mek apánka waeria you kikipia waeano.’ ¹⁴ Jisaso am wounáp kar séri pwarará, arakrá sér, “Yeno, Kwar te kápae kare arop fárákapan takrá wumwi nám̄pan maok, am ou mek te ankákárank arop fárákapan saráp náráponoria nánkáráp nánko, mao náráp firáp taokeyaknám̄p mek korop napono.”

* **22:11:** Yupu warámpnap fir poukwapnám̄p arop te arop ponankor korop napan waempyam nénk konám̄pono.

Jisasén Sisarén takis sánk mwanap turunkiap kar

¹⁵ Farisi fákáre te, nomo Jisasén poupwekáp nángo, apae mokope kar nopok séran wawia man kot mwanámpria tukupea námoku kok kar sérar. ¹⁶ Aeria maok, am Farisi fákáreráo éréképa paokop i konap arop fákáre ntia Herotomp arop fárákáap Jisasonámpok tirá kérép napo, am fárákáap tukupea Jisasén sérrá, “Tisa, yino wae mér námpono, amo te kare kar sér i konap aropono. Am kare kar sér i konap fek tapek maok, kounteouráp aropan Kwaro i konámp ninik yénkrá farákáap konapono. Amo te amwan aropao ninik mwanapan apáp mo i konapono. Amo te waeman ankáránkamp pourouráp ninik fek ponankor aropan ninik i konapono. ¹⁷ Ae konapara, amo ankár yinan sérae: Amo ník nap te apaeno? Mosesomp loao nomwan ‘Fwap King Sisarén takis sánk mwanámpono’rá sénámp ni mo nie?”

¹⁸ Aerapo maok, Jisas am fárákáapamp poupwekáp ninik wae mérámp kwamp sérrá, “Yumo te kwekár i konap aropono. Yumo apaeritea onan poupwekáp rape? ¹⁹ Yumo onan takis mani náparamp yénképenke!” Aerángo am fárákáap wae mani sankoropá man yénkép. ²⁰ Aenapo, mao am fárákáap turunkrá, “Am mani fek yaknámp arop wunéri ntia am e te wampono?”

²¹ Aerángo, nopok am fárákáapao sérrá, “Sisarompono.” Aerapo, Jisas am fárákáap sérrá, “Takanángo te, Sisaromp ankank te Sisarén sánk kip. Kwaromp ankank te yumo ankár Kwarén sánk kip.” ☆

²² Aerá sénángo, am fárákáap am kar wawia kokorokoria Jisasén pwarará wae tukup.

*‘Sumpwinap arop te ferámpá mák mwanapon?’rá turunkiap kar
Mak 12:18-27; Luk 20:27-40*

²³ Am yae fek táman Sadyusi ankwap fárákáap Jisasnámpok korop. Am fárákáap te ‘Surumpwinap arop fárákáap te warko ferámp mono’rá sér i konapara, am Sadyusi fákáre Jisasén turunk, ☆ ²⁴ “Tisa, Moseso wokwaek sérimp kar amo wae mérápono: ‘Arop ankwap táráp sámp moria sumpwi nángo te, maomp nánaerao maomp yupu kae sámpeanángo, naeramp weri mek yak naenámp tárápu fékér naenámpo.’ ☆ ²⁵ Aerá sénámp te, wokwaek yino ou mek arop fákánek mwearo yakápiapono. Aeria maok, nae-tárápao yupu sámpea yakria sumpwi nángo, maomp fekamp táráp yak mo. Aenángo, maomp nánaerao am yupu sámp. ²⁶ Tá am nánaerao kor sumpwi nángo te, maomp nánaerao sámp. Ankár takrá akwapea fákánek mwearo ponankor pwar. ²⁷ Takia am ponankor surumpwi pwar napo, yupuao kor wae sumpwi. ²⁸ Aenámp te amo yinan sérae: Nánkárap surumpwinap arop ferámp nap fek te, waomp yupu yak naenámpo? Amo wae mér napono, am fákánek mwearo te ankáránkamp yupu támao tankrá akwap námpono.”

²⁹ Tá nopok Jisas am fárákáapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo te Kwaromp Buk fekamp kar ntia Kwaromp kárákáreran kor mér moria yumo épépérép kar sérarapon. ³⁰ Nánkárap sumpwi arop warko ferámp nap fek te kounteou te poumou nap mek tankáp mono. Waeman yámar mekamp ensel fákáreráo yakáp nap niamp pourouráp yakáp mwanapon.”

³¹ Aeria Jisas ankwap kar sérrá, “Am sumpwinap arop ferámp mwanap kar te ono yumwan turunk nae nae: Ae te Kwaro yumwan mámá kar arakrá sénámp te nke mori kwapono?” ³² ‘Ono te Abraham, Aisak, Jekop, maomp Kwarono.’ Mámá Kwar te sumpwinap aropamp Kwar mono. Mámá Kwar te yiki yakápnap aropamp Kwarono. Am te apae riteanápe, nomp wokwaekamp appeyaenáp Kwarént yiki yakáp naponno.” ✱

³³ Jisas am kar séri pwaránko maok, kounteouráp arop fárákap maomp kar wawia kokorokoriapono.

Kwaromp manénkir yaknámp lo kar

Mak 12:28-34; Luk 10:25-28

³⁴ Am Jisas sénámp kar támao Sadyusi fákáreamp kar taokarea pap nánko, Farisi fákáre am kar wawia koropea Jisasomp wonae fik koupoukour. ³⁵ Aenapo am ou mek lo mérámp arop ankárankamp Jisasén moko-ponrá nke nae ritea turunk, ³⁶ “Tisa, apae lorao ankwap loran kámákarea tokwae kar námpon?”

³⁷ Tá Jisas nopok man sérrá, “Am te ará: ‘Tokwae Kar te waráp Kwarono. Amo waráp yonkwae kare ponankor, waráp waemp ponankor, waráp ninik ponankor, nouroup karampo.’ ✱ ³⁸ Mámá lo te mao támao tokwae karia kámákár akwap námpon. ³⁹ Lo anánk te ankár take pourouráp aráno: ‘Amo ankár waráp firáp aropan aropomp nap te, amoku waráp pourouran aropomp i konapnámp taknámpampo.’ ⁴⁰ Mámá anánkaopwe lo te ponankor lo kar ntia profet fákáreramp kar am fi fek tukuri yak námp támaono.” ✱

Jisaso Farisi fákáreran ‘Krais te wanono’rá turunkimp kar

Mak 12:35-37; Luk 20:41-44

⁴¹ Farisi fákáre oukoumwan koupoukour yakáp napo, Jisaso am fárákapan turunk, ⁴² “Yumo Kraisén te mokoprá ninik rape? Mao te wa yaknámp fi mekampono?” Tá am fárákapao sérrá, “Devitomp fi mekampono.”

⁴³ Mao am fárákapan sérrá, “Takanánko te, apaeritea Yiki Kor Spiritao Devitén sérimpan? Mao arakrá sér:

⁴⁴ ‘Tokwae Karao onomp Tokwae Karan arakrá sér,

“Amo onomp yae-párak mwaek tankrá akwapea

nánkár ono waráp yopor arop fákáre

waráp pu ankore mek kák tenanko,

yakáp mwanapono.” ’ ✱

⁴⁵ Devito takrá sérimpan maok, ono yiráp kar wa nae: Devit námoku man ‘Tokwae Kar’rá sénámp te mokopia mao Devitomp fi mekamp yak námpon?”

⁴⁶ Aerá sénánko maok, am fárákap te ankwap ankárankampao Jisasomp kar pwarokwaprá sér mwarap pourou mono. Aeria maok, ankár am yae feknámpia akwap námp te waeman apápia wakmwaek Jisasén ankwap ankank turunk mo, wae pwar.

23

Lo méria farákáp konap ntia Farisi fákárerao i konap kar

¹ Wakmwaek Jisas námoku éréképá yarak i konámp arop fárákap ntia kounteouráp aropan kar arakrá farákáp, ² “Lo mérap arop fárákap ntia Farisi fákáre yumwan Mosesomp wokwaekamp lo karan farákáp napon. ³ Aenapara, am yumwan sánknar kar ponankor yumo ankár wawia mántwaok kipo. Aeno mao i konap ninik te yumo mántwaoki kwapon. Mao yumwan ‘Am karwaokenk’rá farákáp napao maok, mao kare námoku te mántwaok mo i konapon. ⁴ Am fárákap te kápae kare lo kánanke-táráp kák napo, kounteouráp arop fárákap kére tokwaeani kwapnám am kápae sámpea ninik tokwae napan maok, am fárákap námoku te yaewourrá ankwapmwaek kánanke sámp mo i konapon. ⁵ Kápae kare ankank tére mwaria nap te aropao námwan nkeanáponoria kwekarrá paokop i konapon. Ye, am fárákap te Kwaromp kar kukumwinap yae sarak tokwae yiriri pwatea, waempyam fu fek mopor kwapwe kákea képeria paokop i konapon. ✱ ⁶ Tá toupour fek ankár arop tokwae tankáp konap sia fek tankáp mwar kar, tá lotu nap mek arop nke mwanap fek tankáp mwar kar i konapon. ⁷ Táte námwan arop ou mek ‘Gude’rá séria, e ‘Tisa’rá sérenk kar i konapon.

⁸ Aeno arop fárákap yumwan ‘Tisa’rá sér mwanape, mono. Ankárankamp támao maok yiráp tisa nángo, yumo ponankor te mwearoi yakáp napon. ⁹ Yumo mámá apárok mapek te arop ankwapan ‘Yiráp naropwar’rá séri kwapon. Ankárankamp kare yámar mek yak námpao maok, yiráp Naropwarono. ¹⁰ Yumo arop ankwapan ‘Arop taokeyaknám arop’rá séri kwapon. Yiráp arop taokeyak konámp arop te Krai ankárankampon. ¹¹ Yiráp arop tokwae te ankár yiráp tére arop yak kuno. ✱ ¹² Arop, námo tokwae kar namponoria námokuráp e narek sampok nángo te, Kwaro man apárok sámp-anám naerámpon. Aeno arop námokuráp e apárok sámp-anám nángo te, Kwaro maomp e narek sampok naenámpon.” ✱

Jisaso tisa fákárean ‘Kwatae ninik nap’rá sérimp kar

Luk 11:39-42,44,52

¹³ Jisaso warko sérrá, “Yumo lo yénkrá farákáp konap arop fárákap ntia Farisi fákáre, yumo te kwekár i konap aropono! Yumo te fwapia mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane. Yumo te kounteouráp aropao Kwaromp firáp taokeyak konámp mek yink mwanap ménki te yumo támao nánánkári fákeyakáp napon. Yumoku kor am mek yink mo napara, kounteouráp arop am mek yink mwaria napo, am fárákapan mwae kup kákar napon.”

¹⁴ Tá Jisas warko sérrá, “Yumo lo yénkrá farákáp konap arop fákáre ntia Farisi fákáre, yumo te kwekár i konap aropono. Yumo te fwapia mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane! Yumo te kae kounteouran poupwékápria, maomp nap pouroukoup konapon. Yumo te am yiráp kwatae ninik oupoupourrá paokoprá arop nke nap fek Kwarén kar toropwap éri konapon. Ae konapara, nopok am fek touwe kwatae sámp mwanapono.

¹⁵ Yumo lo yénkrá farákáp konap arop fárákap ntia Farisi fákáre, yumo te kwekár i konap aropono. Yumo te fwapia mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane. Yumo te solwara mekmwaek, tá kápae kare apárok yiráp wakmwaek paokop mwanap arop oupouounkrá paokoprá

érékép konapono. Takia napo, am arop fárákap yiráp arop yakápria waeman yumo niamp yaomwi mek pik mwanap arop yakáp napono. Yumo am fárákapan mákia yumonap kwatae ninik kámákarea kwatae kare kák nape.

¹⁶ Yumo arop ankwap fárákapan mwae kup yénkép mwaria nap te yi wurumpi yakáp napono! Yumo mér kip. Yumwan touwe kwatae korop naeane. Yumo arakrá sér i konapono: 'Arop lotu nap tokwaeramp e séria fou sénap te kánankeno. Aeno arop am lotu nap tokwae mekamp gol e séria fou e sénapo maok, ankár am séri námpaok tak naenámpón.'

¹⁷ Aerá sénapan maok, yumo épépérépia yiráp yi te wuri yak námpono. Apae ankankao tokwae kar námpon? Ae te golao tokwae kar ni, lotu nap tokwae am mek tanknám gol yiki kukarrá papnám, am támao tokwae kar nie? ¹⁸ Tá yumo sérrá, 'Arop alta séria fou e sénám te kánankeno, aeno táte ofa séria fou e sénap te mao ankár am séri námpaok tak naenámpón.'

¹⁹ Aerá sénapan maok, yumo te yi wuri yakáp napono. Apae ankankao tokwae karonó? Ae te ofa támao tokwae kar ni, alta ofa yiki kukarrá pap konám am támao tokwae kar nie? ²⁰ Arop alta séria fou e sénám te, waeman am alta ntia ankank ponankor alta yumuntuk tank nám fek fou e sénámpono. ²¹ Arop lotu nap tokwae séria fou e sénám te, waeman lotu nap ntia Kwaro námoku lotu nap mek yak nám fek táman fou e sénámpon. ²² Tá arop yámar mek séria fou e sénám te waeman Kwaromp sia ntia am arop am sia fek tank nám fek táman fou e sénámpon. ☆

²³ Yumo lo yénkrá fárákap konap arop ntia Farisi, yumo te kwekár i konap aropono. Yumo te fwapia mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane. Yumo te fir mek sirarrá fépér i konap nánákáre konám ankank táman tia fére-sámpramp fi píir-pwararea Kwarén ankárank fi sánk konapono. Aeno yumo tokwae kar lo yénk i konap ninik ponankor mántwaok mo, pwar napono. Am te yae-párak kare ninikria arop yurukup, tá aropomp i konap ninik, tá Kwarén mér i konap ninik te pwar napono. Kwarén fére-sámpramp aopwe pírékarea sánk konap lo te pwar kwapono. Aeno mámara tokwae kar lo fekamp ankank máte yumo ankár kare kar mént tére kipo. ²⁴ Yumo arop mwae kup yénkép mwaria nap te, yumo yi néneráp niamp nape! Yumo te ampwae kánankeran saráp yiráp fir mek koropantá yérépe napono. Kamel tokwae te yumo méntér fária nonkorop napon.

²⁵ Yumo lo yénkrá fárákap konap arop fárákap tá yumo Farisi, yumo te kwekár i konap aropono! Yumo te fwapia mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane. Yumo kap ntia plet younkwe mwaek saráp yárar i konapono. Aeno mek te ankank pouroukoup konap ninik ntia yumokuráp pourou fekamp ninikaok paokop napon. ²⁶ Farisi yumo te yi nénerápono. Manénkir te yumo ankár kap éntér mekmékir yáraria yiki kwapwe nángo maok, younkwe mwaek kuri yiki kwapwe naenámpón.

²⁷ Yumo lo mérap arop fárákap tá yumo Farisi, yumo mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane. Yumo te kwekár i konap aropono! Yumo te arop papnap apár merao yumuntuk mopor kwapwe yak nángo, mek arop kour ntia kápae kare ankank kwatae top pwarámpeyak nám niampono. ²⁸ Yumo kuri taknámpi yakáp napono. Arop fárákapao yiráp pourouan nke napo, yae-párak kare arop niampono. Aeno yiráp

ninik mek te kwekár i konap ninik ntia lo ták-sir konap ninikao yiráp ninik mek top pwarámpeyak námpon.” ✱

Jisaso tisa fákárean ‘Nopok touwe sámp mwanap’rá sénámp kar

²⁹ Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Yumo lo yénkrá farákáp konap arop farákáp, tá yumo Farisi yumo te kwekár i konap aropono! Yumo mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane. Yumo te profet fákáreran kákap fekmwaek nap yumwi fek térerá, tá yae-párák kare arop farákapamp kwar yu fek mopor kwapwe kák konapono. ³⁰ Aeria yumo sérrá, ‘Yino wokwaek appenápo yakápap ke fek yakápámpañria te, yino am profet fákáre tirá wour mo mwarámpono.’ ³¹ Aerá sénapan maok, yumo am takrá sénap kar támao yénképrá: Yumo te profet fákáreran tirá wouriap arop farákapamp tárápuno. ✱ ³² Yumo koupour tukupea yiráp appeyaenápoínap kwatae ninik pwi papenke! ³³ Yumo te fou-tákam kwataeno! Yumo mokopia pirikimpá tukup mwanapanáp? Kwaro yumwan waeman kotianánko, yaomwi mek tukup mwanapono. ✱

³⁴ Aenapono yumo wawenke! Nánkár ono onomp profet ankwap farákáp, tá ninik kourráp, tá lo yénkrá farákáp konap arop yumonapok tirá kérép nanko, yumonapok tukup napo, yumo ankwap farákáp tirá wourrá, tá ankwap farákapan yaopwae porokopramp fek pukuprá, tá ankwap farákapan yiráp lotu nap mek fupukrá, mak mwanape. Aeria yumo am farákapan ankwap taun mekamp yérépea ankwap taun mek kérép mwanape. ✱ ³⁵ Tak napo, yae-párák kare arop farákáp apárok yakápnap arop farákapao man tirá wour nap te, waeman yumo támaoi napon. Am farákapao, yae-párák kare arop farákáp Abel feknámpia tukupea Sekaraia Berekaímp táráp am te yumo lotu nap ntia alta amore mek faropea pap nap te, am te yiráp kwatae ninik fek támaono. ✱ ³⁶ Ono yumwan kare kar sénampon: Am fek nopok touwe kwatae te oukoumwan yumo mámara kear fek yakápnap koumteouráp aropao sámp mwanapon.” Jisaso arakrá sérimpon.

Jisas Jerusaleman yonkwae touwemp kar

Luk 13:34-35

³⁷ Jisaso Jerusaleman yonkwae touweria sérrá, “Jerusalem e! Amo te profet fákáreran tirá wour i konapono! Yumo te Kwaro yumonapok tirá kérépnámp tére aropan yumwi fek yénképrá kák konapono. Kápae kare ke fek ono koumteouráp arop yumwan kakaruk éntupwaro i konámpnámp yowe pwae mek wouri fákeyak nae rampan maok, yumo monorá napon. ✱ ³⁸ Yumo wawenke! Oukoumwan yiráp némp te kwaporok yak naenámpono. ³⁹ Ono yumwan arakrá sénampon: Yumo te warko onan nke mono, yakrá akwapea nánkáráp yumo sérrá, ‘Kwar Tokwae námokuráp e fek koropnámp arop táman warákár tokwae námpono’rá sér mwanapon.” ✱

24

Jisaso lotu nap tokwae ‘Kwatae akwap naean’rá sénámp kar

¹ Jisas lotu nap tokwae pwarará akwap nánko, mao éréképa yarak i konámp arop farákáp koroepa Jisasén, ‘Nko lotu nap tokwae mekamp nap-nap nkeae’ ria yénkép. ² Aenapan maok, nopok mao am farákapan

arakrá sér, “Yumo am táman nkea ninik tokwae rape? Aenapao maok, yumwan kare kar sénampon: Nánkár te yumwi ankwap, ankwap yumwi yumuntuk tank mono. Ponankor mént worépámp rá épér napo, apárok píkrink naenámpon.” ✱

Jisas ‘Kápaé kare touwe kwatae korop naean’rá sénámp kar

Mak 13:3-20; Luk 21:7-24

³Jisas akwapea Oliv faonkwek tank nángo, mao éréképá yárák i konámp arop fárákap námoku saráp Jisasnámпок koropea sérrá, “Amo yinan sérae: Mokope ke fek am ankank fopwar naenámpon? Apae manénkir yénkép nángo, yino amo arákarrá ék napo, mámá apár pwar naenámp ke mér mwanámpon.”

⁴Nopok Jisas am fárákapan arakrá sér, “Takria arop ankárankampao yumwan kwekárantáno mér kip. ⁵Kápaé kare arop koroprá onomp e séria sérrá, ‘Ono támao ono Kraiso nae’rá sérantáno. Arop fákáre kápaé kare kourmteouráp aropan kwekár mwanape. ✱ ⁶Yumo panek mwaekamp, wonae fik mwaekamp yorowarnap kar wa mwanapon. Yumo am kar korop nángo waria te yumo mér kip. Yumo táman korokop kwapono. Am ankank te kare korop naenámpan maok, pwarinámp yae kare te oukoumwan sikono. ⁷Ankwap fi aropao ankwap fi aropént yorowar. Tá ankwap kingomp firao ankwap kingomp firan yorowar mwanapon. Tá ankwapmwaek kirikirikamp arop fárákap yae porokwe tokwae korop nángo, tá némp yérur tokwae korop naenámpon. ⁸Am kápaé kare ankank korop naenámp te, yupuao táráp sám naeria manénkir touwe tokwae arokwap konámp niamp kápaé kare apárok korop naenámpon.

⁹Am ke fek te yumwan tia touwe nénkria yumwan tirá wour mwanape. Tá kápaé kare kourmteouráp arop fárákap yumwan kokwarok kare mwanape. Am te apae riteanápe, yumo onomp arop fárákap yakáp napara, yumwan tak mwarea napon. ✱ ¹⁰Am ke fek te kápaé kare kourmteouráp arop Kwarén mér nap pwarará, mao náráp ankwapyaenápén yopor aropamp yaek papria, námoku kuri náráp ankwapyaenápén yopor mwarea napon. ¹¹Tá kápaé kare kwekár profet koroprá kápaé kare kourmteouráp aropan kwekár sérar mwanape. ✱ ¹²Kápaé kare kwatae ninik tokwae kari akwap nángo, arop yonkwae touwe i konap ninik te wae pwar mwarea napon. ¹³Aeno kourmteouráp arop kárákáre yakáprá tukupea pwarinámp yae fek napo te, Kwaro man fwap warko érékép naenámpon. ¹⁴Tá arop fárákap am Kwaro náráp firáp taokeyaknámp Kwapwe Kare Kar kápaé kare apárok mwaek farákáp napo, ponankor kourmteouráp arop fwap wawia napo, wakmwaek pwarinámp yae korop naenámpon.” ✱

Kwatae kare ankank korop naenámp kar

Mak 13:14-23; Luk 17:23-24

¹⁵Tá Jisas ankwap kar arakrá sér. “Tá yumo nke napo, am kwatae kare ankank wokwae profet Danielo sérimp, am ankank lotu nap tokwae mek koropea fokopeyakea oumi pap naerámpon. (Arop mámá kar te nkea fwapia niki samp kuno.) ✱ ¹⁶Tá am ke fek te kourmteouráp arop fárákap Judia mek yakáp nap te fwap yakáp mwaria te, pírikimpea faonkwek tukup mwanapono. ¹⁷Arop náráp kaerik tank námp te warko

✱ 24:2: Lu 19:44 ✱ 24:5: Mt 24:23-24; 1 Jo 2:18 ✱ 24:9: Mt 10:22; Jo 16:2 ✱ 24:11: 1 Jo 4:1 ✱ 24:14: Mt 28:19 ✱ 24:15: Dan 11:31

nap mek youmpea náráp ankank sámp mono. ¹⁸ Tá arop yopwar mek yak námp te arákarrá akwapea náráp nap mekamp waempyam sámp mono. ¹⁹ Táte koumteou tárápu yakáp nap, tá táráp yink yaek fákeyakáprá mom wun nap, am fárákap te koupoutáráp nape! Mao te tére tokwae mwanape. ²⁰ Komontok korop námp fek, tá lotunap ke fek am ankank koropantánoria, yumo ankár Kwarén kar toropwap kipo. ²¹ Am ke fek te kápae tokwae koropnámp kenono. Wokwae Kwaro apár wourékam yoroimp ke fek te take pourouráp korop moimpono, tá wakmwaek kor take korop mono. ✧ ²² Táte Kwaro am ke amor mek ták-pwar mo nánkoria te, koumteouráp arop ponankor moyakáp mwarapon. Aeno Kwaro koumteouráp arop fárákapan námoku nánkáráp tarinámp ninikria maok, am ke amor mek ták-pwar námpon.

²³ Am ke fek arop ankwapao yumwan sérrá, ‘Yumo nkenke, Kraiss te mapek yak námpon.’ Tá ‘Nkwampok yak námpon.’ Aerá sénapo te, yumo, kare karan mpweria méri kwapono. ²⁴ Waeman ankwap fárákap yankarrá arakrá sér mwanape, ‘Ono te Kraisono.’ Ankwapao sérrá, ‘Ono profetono.’ Makrá poupwekáp sérar mwanape. Tá kárakáre tokwae momwar pourouráp téreria, am fek Kwaro nánkáráp tenámp koumteouráp aropamp ninik sámpá yampourou mwanape. ✧ ²⁵ Yumo wawenk! Ono tak mwanap kar táman yumwan ‘Oukoumwan mérenk’ ria séri pwar nampon.

²⁶ Aeria am fárákapao yumwan sérrá, ‘Nkenke! Mao arop yak mo apár mek yak námp’rá sénapo te, yumo ampok tukup kwapono. Táte am fárákapao sérrá, ‘Yumo nkenke! Mao te mámara nap mek yak námp’rá sénapo te, am kar wawia méri kwapono. ²⁷ Mékér wae tokwae yámarao knámp mwaeknámpia, ponankor wae tákaprá akwapea yámar porokor námp mek i konámp te, nánkár wakmwaek Aropamp Táráp arákarrá ék námp fek kor taknámp naenámp.

²⁸ Apae ankank mákare nángo, ampwae yákare koropea koupoukour konapon. Taknámp niamp Aropamp Táráp yámar meknámp ék námp fek, arop ponankor am fek koupoukour mwanapon.”

Aropamp Táráp nánkár ék naenámp kar

Mak 13:24-27; Luk 21:25-28

²⁹ Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Am kápae tokwae koropnámp ke pwar nángo, koupour kar yámar kirikip nángo, yunkao kor wae mo nángo, yámar mekamp térme mukarea apárok ékrink naenámp. Tá yámar mekamp kárakáre kor ankankao kor wuwia wae naenámp. ✧

³⁰ Aenángo, am ke fek táman Aropamp Táráp korop naenámp yarápae yámar mek érik farákár nángo, kápae kare némpoukamp arop am nkea náráp pourouantá éménk mwanapon. Tá am fárákap Aropamp Táráp yámar mek narek karaok koumwe yumuntu knámp kárakáre tokwae ntia wae tokwae fek ék nángo nke mwanapon. ✧ ³¹ Tá mao náráp ensel fákare kárakáre fek wur fokopnámp wa nap fek tirá kérép nángo, mao apár yarápae pwar námp fek tukupea, Kwaro nánkáráp tarinámp koumteouráp arop éréképa koropea, ankár mek koupoukour mwanapon.” ✧

Yao fikan nkea mér i konap wounáp kar

Mak 13:28-31; Luk 21:29-33

✧ **24:21:** Dan 12:1 ✧ **24:24:** 2 Te 2:9; Yé 13:13-14 ✧ **24:29:** 2 Pi 3:10; Yé 6:2-13 ✧ **24:30:** Mt 26:64; Yé 1:7 ✧ **24:31:** 1 Ko 15:52; 1 Te 4:16

³² Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Yumo te fwap yao fikan nkea mér mwanapono. Am yao yowe ént fékiria pwae pére nánko te, yumo wae méria ‘Oukoumwan te yámar kwapwe naenámp ke’rá sér i konapono. ³³ Táte taknámp am ankank ponankor koropánk námp nkea, yumo fwap mér mwanapono: Aropamp Táráp korop naenámp yae wae wonae fik koropea ménki fek yak námp. ³⁴ Ono yumwan kare kar sénampon: Mámá kear mekamp kounteouráp arop fárákap oukoumwan sumpwi mo napo, am ankank ponankor korop naenámp. ³⁵ Yámar mek ntia apár te akwapá pwar naenámp. Aeno onomp kar te pwar mo kareno.”

Jisas ék naenámp yae te mér mo kareno’rá sénámp kar

Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36

³⁶ Jisaso warko sérrá, “Aeno arop ankárankamp am yae ntia am ke te mér mo kareno. Yámar mekamp ensel fákáreráo kor mér mo, Kwaromp Tárápao kor mér mono. Kwar Naropwar námoku saráp méri yak námp. ✧ ³⁷ Wokwaek Noa yakámp ke fek ninikiapnámp taknámp oukoumwan Aropamp Táráp arákarrá ék naenámp fek kor taknámp mwarea napon. ✧ ³⁸ Oukoumwan éntenk tokwae korop monámp ke fek te, fir fépérrá ént fépérrá, kounteou tirá takrá tukupea, Noa sip mek papárámp ke fekiapono. ³⁹ Am fárákap te náráp pourouk sámp mwarap te nik moitea yakáprá takrá tukupapo, éntenk tokwae koropria kounteouráp arop ponankor éntao timpono. Tá taknámp Aropamp Táráp ék naenámp ke fek kor tak mwarea napon. ✧ ⁴⁰ Arop anánkaopwe yopwar mek tére nep te Kwaro ankwap ankárankamp warámpria, ankwap pwar naenámp. ⁴¹ Tá yupu anánkaopwe ni yaprá yak nep te, Kwaro ankárankamp warámpria, ankwap te am fek pwar nánko yak naerámp. ⁴² Ae naerámpara, yumo ankár fwapia mér kipo: Yumo te mokope ke fek yiráp Tokwae Kar ék naenámpaoean mér mono. ✧ ⁴³ Yumo ará ankankan ninik kipo: Arop nap naropwaro mokope ke fek arop koropea náráp nap mekamp ankank oukun naenámpaoeanria kumuruk amp mono, ankár yérék nánko, oukun arop te maomp nap mekamp ankank oukun mo, fwapon. ✧ ⁴⁴ Ae konámpara, yumo kor ankár nánapi yakáp kip. Aropamp Táráp yumo oukoumwan ék mo naenámpan mpweria nik mo pwar napo, am ke fek táman ék naenámp. ”

Kwapwe kare tére arop ntia kwatae tére aropan wounáprá sénámp kar

Luk 12:41-48

⁴⁵ Jisaso ankwap wounáp kar arakrá sér, “Apae tére arop kwapwe kare ninikria, maomp tére yae-párak taokeyak konámp? Am ankank naropwar man ankwap tére aropan taokeyakria, man fir nénk naenámp ke fek nénk konámp. ⁴⁶ Aetenánko, wakmwaek am ankank naropwar arákarrá koropea am tére arop wae námoku séri pwate akwapnámp ninikaok téreanámp nke nánko, pwi yak nánko te, am tére arop támao fwap warákár tokwae konámp. ⁴⁷ Ono yumwan kare kar sénampon: Am aropan te waeman náráp ankank taokeyak naenámp arop tokwae yoroi pap naenámp. ✧ ⁴⁸ Aeno am tére arop kwataeria námoku támao ninikrá, ‘Onomp arop tokwae te koupour korop mono.’ ⁴⁹ Aeria am énéni tére konap aropan fupukrá yárákrá, fir fárrá mánmán ént fépér i konap aropént ént fárrá mánmánrá yárák. ⁵⁰ Aenánko, maomp arop tokwae

✧ 24:36: Ap 1:7; 1 Te 5:1-2 ✧ 24:37: Stt 6:5-8 ✧ 24:39: Stt 7:6-23 ✧ 24:42: Mt 25:13

✧ 24:43: Yé 3:3 ✧ 24:47: Mt 25:21,23

am tére arop te korop mo naenámpan mpweria am tére aropao kor oukoumwan apae yae fek, apaekamp ke nánko, korop naenámpaoeaná mér mo. ⁵¹ Aenáńko am arop tokwae te koroepa am tére aropan fukia man sámpea kwekár ninikaok i konap arop fárákapént páte nánko, am mek apánka waeria you kikipia wae mwanapon.”

25

Fére-sámpramp éńkénki kounteouramp wounáp kar

¹ Tá Jisaso wounáp kar ankwap arakrá sér, “Nánkár am ke fek te Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp te fére-sámpramp éńkénki kounteou niampon. Arop ankárankamp oukoumwan táman yupu sámp naeria koropnám yae fek, am éńkénki kounteou náráp lam tia man mwaeao k yépékia warámpá korop mwaria tukup. ✧ ² Aenapo maok, ankwap éntik te yonkwae kour mo, aeno ankwap éntik te fwap yonkwae kourráp. ³ Aeria yonkwae kour monap kounteou te lam ti-korop napao maok, wel te méntér ti-korop mo. ⁴ Aeno yonkwae kourráp kounteou te wae botol mek wel kéria náráp lamént tia korop. ⁵ Aenapo maok, am yupu wourékam sámp naenámp arop te koupour korop mo nánko, am kounteou ponankor ouwipi nánko, pampi yakáp.

⁶ Aenapo akwapea kumur kupuk ‘Yupu sámp naenámp arop wae koropán’rá wumwi kar sérrá, ‘Yumo tukupea man mwaeao k kikipia warámpá koropenke!’ ⁷ Aerapo maok, am éńkénki kounteou ponankor fápárámp rá náráp lam nánap. ⁸ Tá yonkwae kour moráp kounteou náráp lam wel mo nánko, yonkwae kournap kounteouran sérrá, ‘Yumo yinan wel ankwapmwae k sápenke. Yinomp lam torokwar naeria waeane!’ ⁹ Aerapo maok, yonkwae kourráp kounteou nopok sérrá, ‘Mono! Mámá wel te yinan kor pwi mo, tá yumwan kor pwi mono. Fwapono, yumo tukupea yumoku mwanap stua mek kamp wel mani fek sámpenke.’ ¹⁰ Aerá sérapo maok, am fárákap wae wel sámp mwaria stua mek tukup te. Aenapo maok, am yonkwae kouria nánapi yakápnep kounteou am yupu wourékam sámp naenámp aropént yinkea, nap mek fépérrá tankápria ménki kéri pwate.

¹¹ Aenapo am ankwap éntik éńkénki kounteou wakmwae arári koroepa sérrá, ‘Tokwae Kar e, amo yinan ménki kik-pwarae!’ ¹² Aerapo maok, táte am aropao nopok sérrá, ‘Yumo apae kounteou nape? Ono yumwan mér mo rae!’ ” ✧ ¹³ Jisas takrá séri pwarará, arakrá sér, “Yumo fwapia mér kip. Yumo am Aropamp Táráp ék naenámp yae ntia ke te mér mono.” ✧

Tére arop yinínkaopweran wounápnám kar

Luk 19:11-27

¹⁴ Jisaso warko arakrá sér, “Tá ankwap te, Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp te arop ankárankamp tokwae panek ankwap nempouk akwap naeria, náráp tére konap aropan wumwiria, náráp ankank ponankor am fárákapamp yaek néńk nám niampon. ¹⁵ Mao am tére arop ankákárankaomp tére mwanap kárákáre niníkria take pourouráp puri fek ‘Náráp mani fákeyakáprá, am fek térenk’ ria néńkria, ankwap aropan K5,000 sánk, tá ankwapan K2,000 sánk, tá ankwapan K1,000 sánk. Taki pwarará mao wae akwap. ✧ ¹⁶ Mao wae akwap tenánko, am K5,000 sámpnám arop koupour kar térea kámákarrá warko K5,000 sámp. ¹⁷ Tá

am K2,000 sámpnám̐ arop mao kuri térea warko kámákará ankwap K2,000 sámp. ¹⁸ Aeno arop K1,000 sámp nám̐ te sámpá akwapea apár me yokoroepa náráp arop tokwaeramp mani te mek wouroumptea yak.

¹⁹ Aenapo, wae kápae kare ke akwap tenánko, wakmwaek am tére arop fárákapamp arop tokwae wae arákarrá korop. Wae koropea, náráp mani nénk tarínám̐ am arop fárákapan yurukup naeria. ²⁰ Aenánko maok, tá arop K5,000 sámp nám̐ sankoroepa sánkria sérrá, ‘Arop Tokwae, amo onan K5,000 sámp napan ono am fek térea, warko ankwap K5,000 sámp namp má nkeae.’ ²¹ Aeránko maok, am arop tokwaerao sérrá, ‘Amo te kwapwe kare tére aropono! Amo tére kwapwe kareria tére taokeyak kwapwe napon. Amo kánanke kwarok ankank fwap taokeyak napara, onomp ninik te amo fwap kápae kare ankank taokeyak nanapono. Amo koropea onont warákárae.’ ☆

²² Arop ankwap K2,000 sámp nám̐ mao kuri koropea sérrá, ‘Arop Tokwae, amo onan K2,000 sámp napon. Amo nkeae. Ono am fek térea warko K2,000 ankwap sámp nampono.’ ²³ Aeránko maomp arop tokwaerao man sérrá, ‘Amo te tére nap pwar moria, yae-párák kare térea napon. Amo kánanke kwarok ankank yae-párák taokeyak napara, amo fwap tokwae kar ankank poukwap nanaprá ninik nampon. Amo koropea onont warákárae.’

²⁴ Tá K1,000 sámpnám̐ arop mao kuri koropea sérrá, ‘Arop Tokwae, ono wae mérampono, amo te tére poukwapá yakrá fopwaoka wae, tá amo te arop ankwapao yoroinap yopwar mekamp firan kor ti konapono. Tá ankwap aropao kwar mek ankankou yiriri tenap fekamp fir ti konapono. ²⁵ Ae konapantá ono táman apápria waráp K1,000 má kwar mek wouroump tari nampono. Waráp mani má nkeae.’

²⁶ Táte arop tokwaerao maomp kar pwarokwaprá sér, ‘Amo te kwatae kare tére aropono! Amo te kokwae kare aropono! Ono ankwapao yopwar yoroinap fir ti konamp, tá ankwapao kwar mek ankankou yiriri tenap mekamp fir ti konamp, amo táman mérapono. ²⁷ Takria te amo apaeritea onomp mani beng mek pap moi napon? Ono koropea onomp K1,000 sámpria am fek kámákár nám̐ méntér sámp nae mpupo.’ ²⁸ Aeria am arop tokwaerao am fek yakápn̐ap arop fárákapan sérrá, ‘Ae te yumo K1,000 am pwarokwapea K10,000 sámpnám̐ aropan sánkenke. ²⁹ Am te apae riteanápe, aropao ponankor ankank ankwap fwapi taokeyak nánko te, warko ankwap ankank man nénk mwanapono. Aeno táte arop ankwap ankank mo nám̐ te, mao fákeyaknám̐ kánanke kwarok ankank akwapá moyak naenám̐on. ☆ ³⁰ Am tére arop kwatae te ek kirikip mek far-sitenapo, am mek apánka waeria yu kikipia arokwapano.’ ”

Aropamp Táráp ponankor arop firan yurukup naenám̐ kar

³¹ Tá Jisaso ankwap wounáp kar sérrá, “Nánkár wakmwaek Aropamp Táráp King yakea náráp ponankor ensel fákáre méntér arákarrá éknám̐ ke fek, mao kingo tank konám̐ sia king fek tank naenám̐on. ☆ ³² Tá ponankor arop fi mao nke nám̐ fek wonae fik koupoukour mwanapon. Aenapo, am arop fi kuk pirékarea anánk fi pwar naenám̐ono. Sipsip taokeyaknám̐ aropao sipsip pirékarrá ankwap mwaek pwar, meme pirékarrá ankwap mwaek pwar konám̐ niamp naenám̐on. ³³ Mao te sipsip tirá yae-párák mwaek kák, meme tirá yae-mánkwan mwaek kák

naenámpon. ³⁴ Takria kingo yae-párák mwaek yakápnep arop fárákapan arakrá sér, ‘Yumwan te onomp Naropwar Kwaro warákár námpono. Yumo onomp Naropwaro náráp firáp taokeyak naenámpon oukounwan apár wourékam yoro námpek yiráp por nánapi páte námpek am sámpenke. ☆ ³⁵ Am te apae riteanápe, wokwaek ono yae-porokwe nanko, yumo onan fir sápapono. Tá ono ént níkip nanko, yumo onan ént sápapono. Ono ankwap némpouknámpek korop nanko, onan yiráp nap mek warámp-sira napono. ³⁶ Ono waempyam mo nanko, yumo onan waempyam sápapono. Ono touwe nanko, yumo onan taokeyakápi napono. Ono kalabus mek yak nanko, yumo onan koropá nkeapono.’

³⁷ Aeránko, tá yae-párák kare arop fárákapan nopok maomp kar pwarokwaprá arakrá sér mwanapon: ‘Tokwae Kar, mae ke fek amo yae-porokwe napo, yino amwan fir sánkámpon? Tá mae ke fek amwan ént níkip nánko, yino ént sánkámpon? ³⁸ Tá mae ke fek amo ankwap némpouknámpek korop napo, yino amwan nap mek warámp-sirarimpon. Tá mae ke fek amo waempyam mo napo, yino amwan waempyam sánkámpon? ³⁹ Mae ke fek yino amo touwe napo koropá amwan nke námpon, tá mae ke fek amo kalabus mek yakapo, koropá amont kar táráparimpon?’

⁴⁰ Nopok kingo man kar pwarokwaprá arakrá sénaenámpon, ‘Ono yumwan kare kar sénampon: Yumo máná kápae kare ankank onomp mapekamp e tokwae monámpek nánae ankwapan takrá tére nap te, onan kor tak napon.’ ☆

⁴¹ Aeria mao am yae-mánkwan mwaek yakápnep arop fárákapan arakrá sénaenámpon, ‘Yumo te moyakáp mwanap arop fárákapon. Yumo onan pwarará, yumo te onomp Naropwaro Satan ntia maomp ensel fákárerampor nánapi pwatanámpek torokwar mo i konámpek yaomwi mek píkenke. ⁴² Am te apae riteanápe, wokwaek ono yae-porokwe nanko, yumo onan fir sápek moi napono. Ono ént níkip nanko, yumo ént sápek moi napono. ⁴³ Ono ankwap némpouknámpek korop nanko, yumo onan yiráp nap mek warámp moi napono. Ono waempyam mo nanko, onan waempyam sápek moi napono. Ono touwe nanko, tá ono kalabus mek yak nanko, yumo onan koropá nke moi napon.’

⁴⁴ Aerá sénánko, am fárákapao kor nopok man sérrá, ‘Tokwae Kar, mae ke fek yino nke nánko, amo yae-porokwe napo, tá ént níkip nánko, tá amo ankwap némpouknámpek korop napo, tá amo waempyam mo napo, tá amo touwe sápek napo, tá amo kalabus nap mek yak napo, amwan yaewour moi námpon?’

⁴⁵ Tá nopok mao arakrá sénaenámpon: ‘Ono yumwan kare kar sénampon: Yumo mapekamp e moráp arop ankwapan tak moi nap te, yumo onan kor tak moi napon.’ ⁴⁶ Aenapará, am fi arop te tukupea touwe kwatae sámpea arokwanákrá ankár yakápá yakáp mwanapon. Aeno yae-párák kare arop te yiki yak sámpea yakápá yakáp mwanapon.’

26

Taokeyakáp konap arop Jisasén farop mwaria kar papap kar

¹ Jisas am kar ponankor farákápea pwarará, am ke fek táman mao éréképá yarak i konámpek arop fárákapan sérrá, ² “Yumo wae mérapon, Pasova fir fár mwanámpek yae te anánk yae mwar tank námpon. Aeno

tá wakmwaek Aropamp Táráp yopor aropamp yaek pap napo, am fárákapao yaopwae porokopramp fek pukup mwanapon.” ✧

³ Am ke fek táman Pris Tokwae fákáre ntia Israel fi taokeyakáp konap arop, pris taokeyak konámp arop tokwae Kaiafasomp nap mek koupouk-our. ⁴ Aeria am fárákap Jisasén sámpá farop mwanámpria e-poup kar sérarrá tankáp. ⁵ Aeria sérrá, “Mono. Nomo kápae kare arop koupoukarrá Kwarén lotunap yae fek am ankank tak nánko, kounteouráp arop fárákap nomwan yorowarantáno.”

Yupu ankwap Jisasomp me korok sanda kwarákarimp kar
Mak 14:3-9; Jon 12:1-8

⁶ Jisas Betani mek wokwae lepra touwe sámpámp arop Saimonomp nap mek yak. ⁷ Aenánko yupu ankárankamp mao botol kwapwe kare yumwi fekamp am mek sanda kwapwe top pwarámpeyak námp sankorop. Am sanda te mani tokwae fekampono. Jisaso fir fárrá tank nánko, am yupuao náráp sanda sankoropea maomp me korok kwarákár. ⁸ Aenánko, mao éréképá yárák i konámp arop fákáre nkea kokwarokria sérrá, “Apaeritea mámá sanda kwaporok akwap námpono? ⁹ Nomo am sanda arop sánkria am fek nomo mani tokwae sámpea ankank monap arop fárákapan nénk mwar mpupo.”

¹⁰ Jisas maomp kar wae méria man sérrá, “Yumo apaeritea mámá yupuamp ninik mek kápae sánk rape? Mao te onan kwapwe kare ninik fek námpono. ¹¹ Kápae kare por ankank monap arop fárákap te yumont yakáp mwanapon. Aeno ono te yumont kápae kare por yak mono. ¹² Mámá yupu am sanda onomp pourouk kwarákárámp te onan apár me mek pap mwanapan nánap námpono. ✧ ¹³ Ono yumwan kare kar sénampon: Ponankor kápae kare apár mekmwaek mámá Kwapwe Kare Kar farákápria am mámá yupuraoinámp karan kor méntér farákáp napo, arop fárákap am táman ninik mwanapon.”

Judas ‘Jisasén faropenk’ ria arop outirimp kar
Mak 14:10-11; Luk 22:3-6

¹⁴ Am ke fek táman éntér-sámpramp arop ou mekamp arop ankárankamp, maomp e te Judas Iskariot, mao pris tokwae fákáreaonapok akwapea sérrá, ¹⁵ “Yumo onan apae ankank sáp napo, ono yiráp yaek Jisas pap nanampono?” Aeránko maok, am fárákapao man 30 mani silva sánk. ¹⁶ Tak napo maok, am ke fek táman mao, moko ke fek am fárákapamp yaek Jisas sánk nanampaoeánrá mwae oupourouk.

Jisas Pasova fir fárimp kar
Mak 14:22-26; Luk 22:7-13

¹⁷ Yis Moráp Pan Fépér mwarap Yae manénkir ankárankamp yae korop námp fek, Jisaso éréképá yárák i konámp arop fárákap koropea Jisasén turunkrá, “Amo ninik nap te yino maok Pasova fir nánapiánánko, amo Pasova fánanapono.” ✧ ¹⁸ Tá mao sérrá, “Yumo taun mek tukupea ono méramp arop ankárankampan sérrá, Jisaso sérrá, “Ono nanamp ke te wae wonae fik námpono. Ono onomp éréképá yárák i konamp arop fárákapént waráp nap mek Pasova fir fánae.” ’ ” ¹⁹ Aerá séránko maok, am arop fárákap wae Jisaso sérimpaok takia Pasova fir nánapi pwar.

²⁰ Tá wae kumur mek am éntér-sámpramp arop fárákáp éréképea méntér tankáprá fépér. ²¹ Am fárákáp fépérrá tankápria Jisasó sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Yumo ou mekamp arop ankáránkamp onan yopor aropamp yaek pap naerámpon.” ²² Arop ponankor am kar wawia yonkwae touweria maok, ankáránkrap turunkupria sérrá, “Tokwae Kar e, ae te onoi kano?” Aerá sérar. ²³ Aenapo mao nopok arakrá sér, “Am arop dis mek tanknám sup mek onont pan anám námp te mao onanenkria outiri naenám arop támaono. ✱ ²⁴ Tá kare Aropamp Táráp te waeman Kwaromp Buk fek sénámpaok touwe sám naenámpon. Aeno am arop Aropamp Tárápan yopor aropamp yaek pap námpao maok, koupouteane! Éntupwaro man fárákáp te wampwe mpupo! Mao tak námp fek waeman touwe kwatae sám nae-rámpon.” ²⁵ Aeránko Judas man yopor aropamp yaek sánk naenám mao arakrá turunk, “Tisa, ae te onoi kano?” Tá Jisas man sérrá, “Wae amoku sénap támaono.”

Jisasó pan ntia wain ént nénkámp kar

Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Korin 11:23-25

²⁶ Mao fépérrá tankáp napo, Jisas pan sámpea Kwarén ‘Aesio’rá séria, mao am pan fárákapea éréképá yarak i konám arop fárákapan nénk. Aeria mao sérrá, “Máte onomp pourouno. Yumo sámpea färenke.” ✱ ²⁷ Tá wain éntáp kapan kor Kwarén ‘Aesio’rá séria am fárákapan nénkria sérrá, “Yumo ponankor mámá färenke. ²⁸ Am te onomp yiri fek kontrak yoro nampono. Ono kápae kare aropamp kwatae ninik yárari akwapanoria kwarákár na-nampono. ✱ ²⁹ Ono yumwan sénampon: Ono wain ént te warko fár mono, ankár akwapea Kwaro náráp firáp taokeyak konám korop nánko, am mek yumont wain ént wourékam fánanampono.”

³⁰ Takia pwarará tár ankáránkamp sámpea wae ek tukupea Oliv Faonkwek tukup.

Jisasó Pitan ‘Amo námwan pwar nanap’rá sérimp kar

Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38

³¹ Jisas am fárákapan sérrá, “Yiráp onan mérnáp te mámá kumuruk kwatae akwap naerámpon. Kwaromp Buk fek sérrá, ‘Ono sipsip taokeyak konám arop farop nanko, sipsip fákáre pirikimpea tukup mwanapon.’ ✱ ³² Aeno wakmwaek ono warko fárámpea Galili mek yumwan mekia akwap nanampon.” ✱ ³³ Tá Pita nopok man arakrá sér, “Táte kápae kare aropamp mér kwatae akwap námpo kor, onomp mér mwar kwatae akwap mo karenol!” ³⁴ Jisas man sérrá, “Ono amwan kare kar sénampon: Mámá kumuruk kakaruk oukoumwan fárámp mo nánko, amo yinink por sérrá, ‘Námo man te mér mono’rá sénaerapon.’ ✱ ³⁵ Nopok Pita man sérrá, “Wampweno! Ono fwap amont sumpwi nanampono. Ono amwan ‘Mér mono’rá sér te mo karonol!” Ponankor mao éréképá yarak i konám arop fárákápao kor ankár takrá sér.

Jisasó Getsemani yopwar mek Kwarén kar toropwapimp kar

Mak 14:32-42; Luk 22:39-46

³⁶ Takia pwarará, Jisas am fárákápént Getsemani yopwar mek tukup. Tukupea mao éréképá yarak i konám arop fárákapan sérrá, “Yumo mapek yakápenke. Ono nkwaepk youmpea kar toropwap nae.” ³⁷ Aeria maok,

✱ 26:23: Sng 41:9 ✱ 26:26: Jo 6:54-56 ✱ 26:28: Kis 24:8; 1 Ko 10:16 ✱ 26:31: Jo 16:32; Sek 13:7 ✱ 26:32: Mt 28:7 ✱ 26:34: Mt 26:69-75

mao Pita ntia Sebedimp namoráp yaworan mwar éréképea akwap. Oukoumwan te maomp ninik kápae nánko, yonkwae touwe tokwaerao man oupouroup. ³⁸ Aenánko am fárákapán sérrá, “Ono wae sumpwi nanamp wonae fek nánko, ono yonkwae touwe tokwae rae. Yumo mapek yakáprá onont yérékrá yakápenke.” ✧ ³⁹ Aeria yoump tae morokria yimetáp mwae knámp apárok woukouprá arakrá kar toropwap, “Onomp Ayao! Amo fwap tak naeria te, ono touwe tokwae sámp nanamp kap má sámpsinanapon. Aeno amo onomp ninikaoki kwaponon, wampweno. Amo ankár waráp ninikaok sarámpampo.” ✧

⁴⁰ Aeria pwarará akwapea mao éréképá yarak i konámp arop yininkaopwean nke nánko, mao pampi yakáp. Aenapo, mao Pitan sérrá, “Yumo te moko pono? Yumo onont ankár ankamp ke fek yépék mwanap pourou mo nie? ⁴¹ Yumo te ankár yérékrá kar toropwapenke! Takria yumo kwatae ninik fek tukupantáno. Tá kare, yiráp ninik te, fwap tak nae ninik napan maok, yiráp pourou te kárákáre mo námpon.”

⁴² Aeria maok, mao warko anánkan youmpea arakrá kar toropwap, “Onomp Ayao! Amo fwap má má touwe sámp nanamp kap onan kárákár pik naenámp pourou mo nánko te, amo waráp ninikaok nanapon.” ✧ ⁴³ Tá warko youmpea nke nánko, am arop yininkaopwe ouwipi kápae nánko pampi yakáp. ⁴⁴ Mao am fárákapán pwarará warko yininkan youmpea am manénkir kar toropwapi námp táman warko takrá sér.

⁴⁵ Warko mankea am arop fárákapán sérrá, “Yumo te oukoumwan pampria anepér rape? Yumo nkenke! Aropamp Tárápan kwatae ninikráp aropamp yaek pap naenámp ke te wokwae koropáne. ⁴⁶ Yumo ferámp napo, nomo wae tukup mware. Arop onan yopor aropamp yaek sánk naerianámp wokwae wonae fik koropáne.”

Judas Jisasén yopor aropamp yaek papnámp kar

Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11

⁴⁷⁻⁴⁸ Jisas oukoumwan kar sérrá yak nánko, Judas am éntér-sámpramp arop ou mekamp wae korop. Pris tokwae fákáre ntia Israel fi taokeyakáp konap aropao tirá kérépnep arop ou tokwae Judasént bainatráp yao ke tia korop. Aeria Judas am fárákapán sérrá, “Yumo nke napo, ono akwaprá man koupwiyakrá aop mukur namp te, am arop te Jisas támaono. Yumo ankár sámp kipo.” ⁴⁹ Aerá séri pwarará, koupour kar Jisasnámpok koropria sérrá, “Kumuruk, Tisa.” Aeria mao wae man koupwiyakrá aop mukur. ⁵⁰ Aenánko Jisas man sérrá, “Onomp nouroup e, amo am naeria korop nap te koupour takae!” Aeránko maok, arop fárákap wae koroprá paokoprá Jisasomp pourouk yae paprá wae sámp.

⁵¹ Aenapo maok, arop ankár ankamp Jisasént yak námpao náráp bainat ak-sámp rá pris taokeyaknámp aropamp tére aropan woupwi kor porokwapá aop-sir. ✧ ⁵² Aenánko Jisas man sérrá, “Bainat warko am mek norokorae! Arop ponankor bainat fek yorowaria te, ponankor bainat fek surumpwi mwarea naponon. ⁵³ Amo te mér mori kwaponon? Ono yorowar naeria te ono fwap onomp Naropwarén turunk nanko, mao fwap onan kápae kare ensel fákáre éntér-sámpramp fi ami kámákár akwap námp sámp naenámponon. ⁵⁴ Aeno táte ono tak nanko te, Kwaromp Buk fek yaknámp kar te mokopia kare kar naenámpon? Kwaromp Buk fek sérrá, ‘Ankank ankár taknámp korop naenámprí námp támao korop námpon.’ ”

⁵⁵ Am ke fek táman Jisas am arop fákáreran sérrá, “Yumo onan sámp mwaria korop nap te, oukunrá yorowarinámp aropan sámp mwaria ni konap niamp bainatráp yao ke tia korop napwae! Ono kumur méntép lotu nap tokwae mek tankrá koumteouráp aropan kar farákápamp fek te, yumo onan sámp moiapono. ⁵⁶ Aeapan maok, mámá ankank ponankor yumo onan napan maok, profet fákárerao kumwiap kar méntér pwi námpon.”

Tá mao éréképá yarak i konámp arop fárákap te waeman Jisasén pwarará pirikimpá tukup. ✱

Jisasén kotiap kar

Mak 14:53-65; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:12-14,19-24

⁵⁷ Lo yénkrá farákáp konap arop fárákap ntia arop taokeyakáp konap arop, pris taokeyaknámp arop Kaiafasomp nap mek koupoukour yakáp. Aenapo arop fárákap Jisasén sámpea am nap mek warámpá tukup. ⁵⁸ Aenapo, Pita maomp wakmwaek akwap námpao maok, akwapea panek tae morok yak. Mao am Kaiafasomp nap yári tenap mek youmpea plisman fákárerént tank. Mao te Jisasén apae mokop naprá nke nae ritea yépékrá tank.

⁵⁹ Pris tokwae fákáre ntia Kaunsil * fákáre arop ‘Jisas te arak námp’ ria yankar sénánko, am fek Jisasén farop mwaria ‘Am tak naenámp arop te maeno?’rá turunkup. ⁶⁰ Kápae kare arop koroepa yankar sérar. Aenapan maok, am kot wanap arop fárákap te am fek Jisasén farop mwanap ankank te nke mo kare. Aenapo wakmwaek arop anánkaopwe korop. ⁶¹ Am anánkaopwerao sérrá, “Mámá arop te sérrá, ‘Ono fwap Kwaromp lotu nap tokwae párámpea yinink yae fek saráp warko ti pwar nanamp’rá séri námpono.’” ✱

⁶² Tá pris taokeyak konámp aropao fokokeyakrá Jisasén sér, “Amo te mae kar pwarokwaprá sénape? Mámá kar amo taki naprá sénap máte mokopono?” ⁶³ Aerámpan maok, Jisas te kar sér mo. Aenánko mao warko sérrá, “Ono amwan yiki yak konámp Kwaromp e fek turunk nampono: Amo oukoumwan narekamp fou e sérae! Amo te Kraiss, Kwaromp Táráp ni mo nie?” ✱

⁶⁴ Nopok Jisas man sérrá, “Amo sénap támaono. Aeno ono yumwan sénampon: ‘Aropamp Táráp kápae kare kárakáreráp Kwaromp yae-párák mwaek yámar mek tankea wakmwaek koumwe yumuntukia ék nángo, nke mwanapon.” ✱

⁶⁵ Jisas aerá sénánko, pris taokeyak konámp arop am kar wawia námokuráp waempyam pearákapria sérrá, “Mao te Kwarén wouroumpra sénámpono! Nomo apaerá arop ankwapamp kar wa mwaria wumwi mwanámpanáp? Mao waeman Kwarén wouroumpra sénánko, oukoumwan táman yumo wae wawi napon. ⁶⁶ Aeno yiráp ninik te mokop rape?” Tá nopok am fárákapao sérrá, “Mao te waeman kwatae ninik námpono. Ankár sumpwi naenámpo.” ✱

⁶⁷ Aeránko oukoumwan arop fárákapao Jisasomp yimetápok atopia man porokwap. Tá ankwap fárákapao man yae kwae fek táraporeria ⁶⁸ sérrá,

✱ **26:56:** Mt 26:31; Jo 16:32 ✱ **26:59:** ‘Kaunsil’: 14:55 ntia 15:1 fek kor yak námpon. “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kwae 55 fek nkeae. ✱ **26:61:** Jo 2:19-21 ✱ **26:63:** Ais 53:7
✱ **26:64:** Dan 7:13; Mt 24:30 ✱ **26:66:** Wkp 24:16; Jo 10:33; 19:7

“Amo Kraisao nap kwamp te, amoku ninikia profet kar fek sérae, amwan te wa porokwapáne?” ☆

Pita ‘Jisasén mér mo nampon’rá sérimp kar

Mak 14:66-72; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18,25-27

⁶⁹ Pita am nap topok yár ménki porok youmpea tank. Aenánko am mek tére konámp yupu maomp wonae fik koropea sérrá, “Amo kuri amo Galili mekamp Jisasént yakapono.” ⁷⁰ Táte Pita kápae kare arop wa nap fek sérrá, “Mono! Ono te amo sénap kar am te mér mo nampono.” ⁷¹ Aeria mao yár ménki wonae fik akwap naeria nánko, am mek tére konámp yupu ankwap man nkea wonae fik yakápnep kounteouráp aropan arakrá sér, “Mámá arop máte wokwaek Nasaret mekamp Jisasént yakámp aropono.” ⁷² Tá Pita monoria warko arakrá sér, “Kare kar narekampráp, ono am arop te mér mo nampono.” ⁷³ Aeránko maok, wakmwaek tae morok arop ankwap fárakap am fek yakáp nap koropea Pitan sérrá, “Kare karono, amo te am fi mekamp aropono. Waráp kar te am fi mekamp aropamp kar niamp sénapono.” ⁷⁴ Oukoumwan te Pita ankár kar kárakáre fek arakrá sér, “Kare kar narekampráp, ono am arop te mér mo nampono.” Takrá séri pwar nánko wae kakaruk aráp. ⁷⁵ Aenánko Pita warko námwan Jisaso sérimp kar ninik. Mao sérrá, “Kakaruk oukoumwan aráp mo nánko amo yinink por onan ‘Mér mo namp’rá sénanapono.” Aerimpan ninikia Pita wae yár younkwek oukur akwapea éma waempon.

27

Jisasén warámpea Pailatonámpok tukupap kar

¹ Wae takrá yakáp napo akwapea wakor nánko, pris tokwae ponankor, tá Israel fi taokeyakáp i konap arop fárakap takia Jisasén farop mwanap kar sérar. ² Takia pwarará, am fárakapao Jisasomp yae yawor sen fek yarokwapea Gavman Tokwae Pailatonámpok sámpá tukup.

Judas sumpwimp kar

Aposel 1:18-19

³ Oukoumwan te am Jisasén arop outirinámp arop Judas te mao nke nánko, Jisasén kotria man sumpwi pap mwanap niamp. Aenapantá mao warko ankwap ninik sámpea am 30 mani silva am pris tokwae fákáre ntia arop taokeyakáp i konap aropaonapok arákarrá sámpá akwap. ☆ ⁴ Aeria sérrá, “Ono kwatae niniki tenae! Ono kwapwe kare aropan yopor aropamp yaek páte nanko, mao sumpwi naenámp niampáne.” Aeránko maok, am fárakapao sérrá, “Am te yinomp ankank mono. Amoku waráp ankankono.” ⁵ Aerapo maok, Judas am mani silva lotu nap tokwae mek sirarrá pwarará akwapea námoku paok fek oumpour kor fek tokoropea sumpwi yak.

⁶ Pris tokwae fákáre am mani silva am sámpea sérrá, “Mámáte arop sumpwi pap nap fekamp manino. Nomo lotu nap tokwae mekamp manint pap mwareano.” ⁷ Aeria maok, námoku kar papea fákeyakáprá, am mani fek apár kwar fekamp sospen yoro i konámp aropamp apár sámp. Aeria am arop fárakapamp ninik te “Am apár mek panekamp arop koropá yakria sumpwi nánko, am mek pap mwanámpon!” ⁸ Aeria maok, am apár e tákaprá ‘Yiriráp Apár’ ri papapon. Tá am e te oukoumwan taki yak námpon. ⁹⁻¹⁰ Aenámpan am te wokwaek Kwaro Profet Jeremaiamp

top korént purá sérímp kar te oukoumwan take pourouráp wae korop námpon. Mao sérrá, “Arop fárakapao am 30 mani silva sámpea napo, Israel fákárerao am aropan nopok sánk mwanámpria séri tari napan, am mani fek kwar fekamp sospen yoro i konámp aropamp apár sámp mwanapon. Tokwae Karao onan arakrá sérímp niampon.” ✱

Pailato Jisasén turunkimp kar

Mak 15:1-5; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38

¹¹ Jisasén santukupea Gavman Tokwaerao nke námp fek pwate napo, fokokeyak. Aenánko Gavman Tokwaerao man turunkrá, “Amo te Juda firamp king nie?” Tá Jisas sérrá, “Amoku támao takrá sénapon.” ¹² Pris tokwae fákáre ntia arop taokeyakáp konap arop wae man nkwakwe make kar fek kot. Aenapan maok, Jisas te nopok kar ankwap pwarokwaprá sér mo. ✱ ¹³ Aenánko Pailato man sérrá, “Arop ponankor amwan kotria má sérarnap kar te wa mák rape?” ¹⁴ Tá Jisas nopok Pailatomp kar pwarokwaprá sér mo. Aenámpantá maok, Gavman Tokwae te ninik tokwae.

Pailato ‘Takenk’rá sénánko, Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar

Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16

¹⁵ Yopwar méntép am anepérnap yae fek Gavman Tokwaerao kalabus nap mekamp arop ankárakamp sámp-kérép konámpon. Ae konámpara, koumteouráp aropao námoku arop ankárakamp sámp-kérépaeria maomp e sénapo, Pailato am arop táman mwar sámp-kérép konámpono. ¹⁶ Arop ankárakamp maomp e te Barabas, arop ponankor, kwatae kare aroprá ninik i konap yak námpono. Jisasén kot nap ke fek Barabasén kalabus nap mek páte napo yak. ¹⁷ Koumteouráp arop koupoukarrá yakáp napo, oukoumwan Pailato am fárakapan turunkrá, “Yumo ninik nap te, ono kalabus mekamp wan yumonapok sámp-kérép nanampono? Ono Barabasén sámp-kérép nanamp ni, Jisas ‘Krais’rá sér i konap man sámp-kérép nanamp nie?” ¹⁸ Mao te wae mér, am Juda taokeyakápnap arop fárakap te arop fárakap Jisasén warákarrá man éntér paprá tukup napo, am táman kokwarokria man kot napon. ✱

¹⁹ Pailato arop yurukup i konámp sia fek tank nánko, maomp yupuao kar arakrá sámp-kérép, “Amo te am yae-párak kare aropan te nkwak maki kwapono. Ono kumuruk man yém nkea pwate yonkwae sakáp tokwae nampono.”

²⁰ Pris tokwae fákáre ntia arop taokeyakáp konap arop fárakap koumteouráp aropamp ninik mek koupoump napo, am fárakapao ankár Pailatén wumwirá, ‘Barabasén te sámp-kérépae! Jisasén te faropanápono’ ria wae. ²¹ Tá Pailato warko turunkrá, “Yumo nik nap te, mámá arop yawor te maeran sámp-kérép nanampono?” Am fárakapao sérrá, “Barabasén sámp-kérépae!” ✱ ²² Pailato am fárakapan sérrá, “Ae te ‘Jisas Krais’rá sér i konap man te mokop nanampono? Aeránko am fárakap ponankor sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” ²³ Tá Pailato sérrá, “Apae riteanono? Apae kwatae ankanki námpono?” Aeránko am fárakap tékén kárakáre fek sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke!”

²⁴ Oukoumwan te Pailat ninik nánko maomp kar te ankore mek yak nánko, arop fárákapao kar yorowar tokwae napantá, mao ént yínkipea arop fárákapao nke nap fek yae yáraria pwarará sérrá, “Máte onomp kwatae ninik mono. Táte máma arop sumpwi námp te yumoku naponó.”

²⁵ Tá koumteouráp arop ponankor nopok sérrá, “Am te yinokunámp ankankono. Kotria te, yinoku, tá yinomp tárápuamp pourouk korop naenámpono!” ²⁶ Aenapantá Pailat Barabasén am fárákapao napok sámp-kérép. Tá Jisasén maomp soldia fákáreráo ain takáre tokoropramp paok fek Jisasomp younkwe mwaek porokwap. Takia sámpá tukupea yaopwae porokopramp fek pukup mwaria.

Soldia fákáre Jisasén wouroumprá sériap kar

Mak 15:16-20; Jon 19:1-3

²⁷ Gavman Tokwaeramp soldia fákáre Jisasén porokwapea pwarará Gavman Tokwaeramp nap mek warámpá yinkeá soldia ponankor man íkir yakáp. ²⁸ Aeria man wouroumpria maok, námokuráp waempyam koupour kar worokwapea sirarrá paokoprá, kingo yirímp konámp ni-amp waempyam noumouri sámpéa Jisasomp pourouk yirímpea pwar. ²⁹ Tá wiráp paok wi moukoupea kingomp kump niampia maomp me korok yirímp. Tá kingo sámpá tank konámp niamp yaopwae sámpéa maomp yae-párák mwaekamp yaek sánk. Aeria maomp wonae fik kwaráp torokomprá kar wouroumprá séria arakrá sér, “Yo...! Juda firamp king e!” ³⁰ Aeria man atopia maomp yaekamp yaopwae pwarokwaprá Jisasén me korok wiráp paok wi yirímp tenap yumuntuk purá porokwap. ✧ ³¹ Man wouroumprá séria pwarará, am waempyam noumouri worokwapea paprá námokuráp waempyam warko yirímpá pwar. Takia pwarará, waeman yaopwae porokopramp fek pukup mwaria sámpá tukup.

Soldia fákáre Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar

Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-24

³² Mao tukupria mwaeáok Sairini mekamp arop ankárank maomp e te Saimon, man Jisasén pukup mwanap yaopwae Jisas námoku samp námp, má sampaeria wae napo, mao am kake samp.

³³ Wae tukupea apár e Golgota fek am e fi te ará, “Arop Me Kor Yaknámp Apár.” ³⁴ Aeria am fárákapao wain ént more konámp marasin méntér ouroukoup ramp, touwe anámp tae morokanoria Jisasén sánk. Aenapo, mao kánanke mi námpao maok, fár mo. ✧ ³⁵ Am fárákapao wae Jisasén yaopwae porokopramp fek nil fek pukupá pwarará, maomp waempyam ankank te wa mokol sámp naenámpaoeánr nke mwaria, satu pilairá tankáp. ✧ ³⁶ Am fárákap am fek tankáprá yépékrá tankáp. ³⁷ Narek Jisas yépe kor páte yak námp fek kar Jisasén kotinap am arakrá kumwi: Mámáte Jisas Juda firamp Kingono.

³⁸ Wonae fik Jisasén pukup tenap fek yorowaria ankank pouroukoup nep arop anánkaopwe, ankwap Jisasomp yae-párák mwaek, ankwap yae-mánkwan mwaekia pukupá pwar. ✧ ³⁹ Aetenapo, koumteouráp arop fárákap am mwaek tukupá koroprá te, Jisasén narek pukup tenap táman nke ko me kor párámpárrá kar wouroumprá sér. ⁴⁰ Aeria sérrá, “Amo te ‘Lotu nap tokwae párámpéa yinínk yae fek saráp ti nanamp’ ri napara, amo amoku yaewourae! Amo Kwaromp Táráp kareao nap kwamp

te, yaopwae porokopramp pwarará apárok ékael!” ✧ ⁴¹ Pris tokwae fákáre ntia lo yénkrá farákáp konap arop farákáp, tá arop taokeyakáp konap arop farákápao kor narek Jisasén nkea arakrá wouroumprá sér, ⁴² “Mao te arop ankwapan yaewour i konámpao maok, námoku kare te yaewour naenámp pourou mono. ‘Námo Israel firámp King’rá sér i konámpara, yaopwae porokopramp pwarará apárok ék nánko, yino táman nkea mér mwaro. ⁴³ Mao Kwaromp Tárápria námwan fwap mao yaewour naenámprá mérámpara, Kwaro man warákár námp kwamp te, mao fwap oukoumwan yaewourano.” ✧ ⁴⁴ Loan yorowaria ankank pouroukoupnep arop yawor Jisasomp wonae fek pukup tenap arop mao kuri ankár taknámp wouroumprá sér.

Jisas sumpwimp kar

Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30

⁴⁵ Yámar kuk nánko kirikip tokwae ponankor apár oupouroupá yakrá akwapea kumur mwaek yámar yinink ke nánko, ⁴⁶ tá yámar yinink ke námp fek táman Jisaso Kwarén tékén arakrá wumwi, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Am kar fi te arakrá sér, “Onomp Kwar e! Onomp Kwar e! Amo onan apaerá pwararape?” ✧ ⁴⁷ Táte, arop ankwap farákáp wonae fik fougouri yakáp nap, am kar wawia sérrá, “Mámá arop te Elaijan wumwi námpono.” ⁴⁸ Aeria arop ankárankamp koupour kar akwapea yir niamp ankank sámpea top i konámp wain ént mek anámpea yaopwae fek paprá yarokwapea narek Jisasén fánanoria maomp táp mek sánk. ✧ ⁴⁹ Aenángo maok, ankwap farákápao sérrá, “Sikono! Nánkár Elaija koropea man yaewour te mokopon nke mwaro!” ⁵⁰ Aenapo maok, Jisas warko tékén wumwiria maomp waemp sámp-kéréprá sumpwi.

⁵¹ Am ke fek táman waempyam tokwaeri lotu nap tokwae fek tokorop tenap nareknámpia pearákarrá pikia ankorek fu fek por-pwararea anánk mwaek peari yak. Aenángo némp yérur tokwaeria péri tokoprá pikrink. ⁵² Aenángo Kwaromp firáp kápae kare kounteouráp arop wokwaek surumpwiapo, apár me mek kákap, am apár me kikirip akwapránk nánko, warko fápárámp. ✧ ⁵³ Am farákáp apár me pwarará wakmwaek Jisas warko fárámp nánko, am farákáp yiki kor taun Jerusalem mek yink napo, kápae kare arop am farákapan nkeapono.

⁵⁴ Kepten ntia soldia fákáre mént yakáprá Jisasén yépékrá yakápap farákáp am némp yérur nánko, koropnámp ankank táman nkea apáp tirinka wae. Aeria am farákápao sérrá, “Námwan kare karonó! Mámá arop te Kwaromp Tárápono!”

⁵⁵ Kápae kare kounteou wokwaek Jisasomp wakmwaek paokop i konap Galili meknámp man yaewour mwaria korop nap, am kounteou farákáp panek tae morok yakáprá tokor yakáp. ✧ ⁵⁶ Ankwap am ou mekamp te Makdala mekamp Maria, ankwap te Jems ntia Josepomp éntupwar Maria, ankwap te Sebedimp tárápyaramp éntupwar.

Jisasomp yákáre péri kor me mek papap kar

Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42

⁵⁷ Takia kumur mek Arimatea mekamp mani tokwaeráp arop maomp e te Josep, mao korop. Mao kuri Jisasén mérnámp arop támaono. ⁵⁸ Mao akwapea Pailatén turunkia Jisasomp yákáre sámp naerianánko maok,

✧ **27:40:** Sng 22:7; Jo 2:19 ✧ **27:43:** Sng 22:8; Jo 5:18 ✧ **27:46:** Sng 22:1 ✧ **27:48:** Jo 20:28-29 ✧ **27:52:** Kis 26:31-33; Hi 10:19-20 ✧ **27:55:** Lu 8:2-3

Pailato soldia fákáreran sénánko, am yákáre sámpea Josepén sánk. ✱
⁵⁹ Josep am yákáre sámpea yiki kare wupwi kor waempyam fek pap-
 pea yarokwap. ⁶⁰ Yarokwapea sakwapea péri kor me wourékam mao
 námokuráp por fourrá youmpnámpek mek pap. Aea maok, péri kor worare
 tokwae sámp-farfarrá koropea me fek kéri pwar. Mao taki pwarará, wae
 akwap. ✱ ⁶¹ Aenánko Makdala mekamp Maria ntia ankwap Maria am
 yupuyarao mwar yakria am péri kor me yak námpek fek tankrá tokor tank.

Soldia fákáre Jisasén pap nap fekyépekrá yakápiap kar

⁶² Pampia koumounek am sabat yae fek táman pris tokwae fákáre ntia
 Farisi fákáre tukupea Pailatonámpok koupoukour. ⁶³ Am fárákapao sérrá,
 “Arop Tokwae, yino am yankar sérar i konámp arop oukoumwan yiki
 yakámp fek sérímp kar níkríano. Mao sérrá, ‘Nánkár wakmwaek yinink
 yaek yakea warko fárámp nanámp’rá sérímp. ✱ ⁶⁴ Takria maomp
 éréképá yarak i konámp arop fárákap kánánkámp koropea yákáre sámpá
 tukup tea koumteouráp aropan kwekárá sérrá, ‘Mao warko fárámp
 námpono’rá sérantáno. Aenapo am oukoumwan kwekárá sénap kar am
 wokwaekamp kwekárá sér i konapan kámákár akwapantáno. Aeantáno,
 amo soldian sénapo, péri ménki fek kárákáre fek kéri pwate napo,
 yinink yae fek am fek yérékrá yakáp mwanapon.” ⁶⁵ Tá am fárákapan
 Pailato sérrá, “Takanánko te, yumo tukupea taokeyakáp mwanap arop
 éréképenke. Aeria yumo tukupea am yákáre paprámp péri kor me táp
 kárákáre fek kéri pwarenke.”

⁶⁶ Aeránko maok, am fárákap tukupea péri kor me topok kéria pwarará,
 am mek yoump tenapo nke mwanapria péri kor me táp fek táraoki
 pwarará, soldia ankwap fárákap am fek yérék mwanap káká pwar.

28

Jisas warko fárámpámp kar

¹ Sabat yae akwapá pwar nánko, yae ankáránk Sande fek yámar aok
 naenám wonae fik nánko, Makdala mekamp Maria ntia ankwap Maria
 am Jisasén papnap péri kor me nke neria korop. ² Aenapo koupour kar
 némp yérur tokwae nánko, Tokwae Karamp ensel yámar mek pwarará,
 ékia péri me táp fek oupouroupá yaknám yumwi worare tokwae sámp-
 farfarrá akwapria am yumwi worare yumuntuk tank. ³ Maomp yimetáp
 te mékér wae niamp nánko, maomp waempyam te yámar mekamp
 koumwe waentar niámpono. ⁴ Aenánko soldia fákáre am táman nkea
 apáp tirínkrá kour me woukouria, ke sorokwamprá wae surumpwi
 yakáp nap niamp pourouráp.

⁵ Aenapo maok, ensel am yupuyaran sérrá, “Yumo te apápi kepono?
 Ono wae mér, yumo te am Jisas, arop fárákapao yaopwae porokopramp
 fek pukupap táman oupourounkrá korop nepono. ⁶ Mao te mapek yak
 mono. Mao wokwaek sérímpnám taknám wae fárámp teane. Yumo
 koropea mao ampinám népe nkenke. ✱ ⁷ Yumo koupour akwapea
 maomp éréképá yarak i konámp arop fárákapan sér kipo: ‘Mao te wae péri
 me meknám fárámp tenámpono. Mao te yumwan mekia akwapea Galili
 mek nánko, yumo man ampok nke mwanapon.’” Aerá séria yupuyaran
 sérrá, “Kwaro onan, am kar séraerá sámp-kérépnám fi támaono.” ✱

✱ 27:58: Lo 21:22-23 ✱ 27:60: Ais 53:9 ✱ 27:63: Mt 16:21; Jo 2:19-20 ✱ 28:6: Mt 16:21
 ✱ 28:7: Mt 26:32

⁸ Tá am yupuyar te apáp nepao maok, warákár tokwaeria koupour kar péri kor me pwarará, mao éréképá yárák i konámp arop fárákapan séneria fárakoprá akwap. ⁹ Tá Jisaso am yupuyaran mwaeao kikipia sérrá, “Koumounek, yupuyar e!” Aeránko, am yupuyar akwapea maomp wonae fikria puk sámpria man lotu. ¹⁰ Aenepo, Jisas am yupuyaran arakrá sér, “Yumo te apápi kepono. Yumo akwapea onomp ankwapyae fákáreran, ‘Mao te “Galili mek tukupea onan ampok nke mwanapono” ’rá sér kipo.” ☆

Soldia fákáreram kar

¹¹ Am yupuyar oukoumwan akwap nepo, péri kor me tápok yérékiap soldia fárákap taun mek tukupea pris tokwae fákáreran am ankank korop námp am sérar. ¹² Aenapo, pris tokwae fákáre ntia taokeyakáp konap arop fárákap námoku kar papea fákeyakáprá séraria, am soldia fákáreran mani tokwae nénkea, ¹³ sérrá, “Yumo ankár ‘Yino pampi tenánko, maomp éréképá yárák i konámp arop fárákapao kumuruk koroepa maomp yákáre sámpá tukup tenap’rá sérar kipo. ☆ ¹⁴ Táte Gavman Tokwae yumo am péri kor fwapia taokeyakáp monap kar mámá wa nánko te, yino fwap man ankwap kar sénánko, yumo te fwapono.” ¹⁵ Aeria am soldia fákáre pris tokwaerao sénapaokria ‘Jisasomp firáp aropao maomp yákáre sámpá tukup tenap’rá sérarrá, tukupea napo, oukoumwan kor am kar Judia fi mek taki yak námpon.

Jisaso náráp éréképá yárák i konámp arop fárákapan ‘Tére kip’rá sérimp kar Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Aposel 1:6-8

¹⁶ Am mom-sámpramp arop tukupea Galili mek Jisas ‘Tukup kip’rá sérimp faonkwek tukup. ¹⁷ Aeria maok, am fárákapao am fek Jisasén nkea man lotu. Aeapao maok, ankwap fárákap te oukoumwan, mao te kare Jisas támaoiane? rá ninik. ¹⁸ Tá Jisas am fárákapamp wonae fik koroepa sérrá, “Kwaro onan mámá apár mek yaknámp ankank ntia yámar mekamp ankank ponankor taokeyak nanamp kárákáre tokwae sáp námpono. ¹⁹ Aenámpara, yumo te ankár tukupea kápae kare arop fi onomp firáp arop arárrá kák kipo. Aeria yumo am fárákapan onomp Naropwaromp e fek, tá onomp e fek, tá Yiki Kor Spiritamp e fek ént mek nérrá kák kipo. ²⁰ Tá yumo ankár am fárákapan ono yumwan farákápnamp kar am mántwaokanáponrá farákápnamp kipo. Yumo fwapia wawenk: Ono fwap ponankor ke fek yumont yakrá akwapea am yae pwar námp fek nanampono.”

Mako Kumwimp Kwapwe Kare Kar Mekia Akwapnámp Kar

Makomp e te Jon Mak. Mao te Jisaso éréképá yárák i konámp éntér-sámp ramp arop ankwap mono. Maomp taun kare te Jerusalem.

Pol ntia Barnabas yárákria kounteouráp aropan Jisasomp kar farákáp nepo, Mak am arop yaworan yaewourimpon.

Jisaso pok tenánko, wakmwaek 35 yopwar niamp arake fek, Mak te Rom aropan Jisaso kwapwe kare yárákimpan mérenkria máma kar má kumwimpon.

Rom mekamp arop fárákáp te kárákáre kor ankank kwapweantá kikiánk napo, Mako man sérrá, 'Jisas te Kwaromp kárákáre yénképnámp ankank yorororia, kárákáre fek tere námpon'rá kumwimpon.

Ént mek nérrá kák konámp Jono farákápámp kar

¹ Máma kar mámate Kwaromp Táráp Jisas Kraisoimp Kwapwe Kare Karono.

² Máma manénkir korop námp máte profet Aisaia wokwaek kumwimp niampon. Kwaro arakrá sér:

“Wawenke! Ono onomp kar farákáp naenámp

arop ankárankamp sámp-kérép nanko,

manénkir mao akwapeaka

waráp por mwae kup yoroano.

³ Arop yak mo apár meknámp kar ankwap

tékén arakrá sér:

“Tokwae Karampor mwae kup yoroenke!” ✱

Mao akwap naenámp mwae kup fwapokwapenke!” ✱

⁴ Kwaro séri námpnámp taknámp Jon ént mek éné i konámp arop mao te arop yak monámp apár mek akwapea maok, mao kounteouráp aropan kar farákápria sérrá, “Yumo te yiráp kwatae ninik pwararea ént mek nér napo maok, Kwaro yiráp am ninik kwatae tirá épér naenámp.” ✱

⁵ Aeránko maok, apár Judia mekamp kounteouráp arop ponankor, tá Jerusalem mekamp kounteouráp arop ponankor Jononámpok tukupea náráp kwatae ninik am farákáp napo maok, Jono am fárákapan ént Jordan mek nérrá kák.

⁶ Jon te kamel pwae fek yoroinap waempyam yirimpea maok, fir yipi fekamp sépér fákáp. Aea maok, mao te tákár ntia yao pwae mekamp éntu éntan fárimpon. ⁷ Aeria maok, mao kar arakrá farákáp: “Arop ankárank onomp wakmwaek korop námp te maomp kárákáre onomp kárákáreran kwe-pwar námpon. Ono te apárok kánanke kare yak nampara, ono maomp wonae fik kwaráp torokompria maomp su fekamp paok aokorop nanamp * pourou mono. ⁸ Ono te yumwan ént fek nérrá kák nampono. Mao te yumwan Yiki Kor Spirit fek nérrá kák naenámp.” ✱

Jono Jisasén ént mek anámpámp kar

Matyu 3:13-17; 4:1-11; Luk 3:21-22; 4:1-13

✱ 1:3: Ais 40:3; Mal 3:1; Lu 7:27 ✱ 1:4: Lu 1:77; Ap 13:34 ✱ 1:7: Matyu 11:3 fekamp kar fi nkeampo. ✱ 1:8: Ap 1:5

✱ 1:7: Matyu 11:3 fekamp kar fi

⁹ Am ke fek táman maok, Jisas apár Galili mekamp Nasaret meknámp korop nángo, Jono man ént Jordan mek anámpámp. ¹⁰ Aeanánko maok, ént meknámp forokor tará aokrá kárák fek fokop nángo, koupour kar narek yámar me kikir akwap nángo, nke nángo maok, Yiki Kor Spirit ant yuri niampao maonámpok ék. ✱ ¹¹ Aenko maok, yámar meknámp arop kar niamp wumwiria sérrá, “Amo te onokump táráp kare ara, ono amwan warákár tokwae nampon. Amo kwapwe kare ninik nap te, ono yonkwae kárámp nampono.” ✱

Satano Jisasén poupwekápimp kar

¹² Aenko am ke fek táman, Yiki Kor Spiritao Jisasén kwar saráp mek sámp-kérép. ¹³ Aenko maok, mao am kwar saráp mek am mek 40 yámar yakánko maok, tá Satano koropea man poupwekáp. Mao yao pwae mekamp firént yakánko maok, ensel fákáre man yaewouriapon. ✱

Jisaso Galili meknámpia térerá akwapámp kar

Matyu 4:13-22; Luk 5:1-11

¹⁴ King Herot Jonén fákapa papánko maok, Jisas distrik Galili mek koropeaka Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáprá yarakimp. ¹⁵ Mao sérrá, “Kwaro sérimp ke te oukoumwan te wae korop námpon. Kwaromp firáp taokeyak naenámp te wae wonae fik korop námpon. Yumo kwatae ninik pwarará Kwapwe Kare Kar má wawiaka, karenorá mérenke!” ✱

Jisaso arop yiaworaopweran sérianánko, énénti tukupap kar

Matyu 4:18-22

¹⁶ Jisaso ént aokore Galili firi pokria nke nángo maok, Saimon ntiaka Andru mwearao ént aokore mek umben sirarrá yak. Am arop yawor te éntékam tirá am fek mani sámp konepon. ¹⁷ Aepo maok, Jisas am arop yaworan sérrá, “Yumo te onomp wakmwaek koropenke! Ono yumwan Kwaronámpok arop éréképá korop konap yénkép nanampono.” ¹⁸ Aeránko maok, am arop yaworao kor koupour kar umben fekamp tére pwarará maomp wakmwaek akwap. ✱ ¹⁹ Takia tukup tae morokria nke nángo maok, Sebedimp tárápyar Jems ntiaka Jon mwearao kor bot mek yakrá umben aompoprá fwapokwaprá yak. ²⁰ Aepo maok, Jisaso wumwi nángo, am arop yaworao kor naropwar Sebedi ntia tére konap arop mént bot mek yakáp napo maok pwarará, am arop yawor Jisasén éntér paprá akwap.

Jisaso arop ankwapamp pouroukamp kwatae-arop yérépemp kar

Luk 4:31-37

²¹ Aea maok, am fárákapao taun Kaperneam mek tukupea maok, Sabat yae fek Juda firamp lotu nap mek youmpea maok, Jisas koumteouráp aropan kar farákáp. ²² Aenko maok, am fárákapao kor maomp kar wariaka kokorokor. Mao te Kwaromp lo yénkrá farákáp konap arop fárákapamp kar farákáp niamp mono, ankár mér tokwaeráp aropamp kar kárákáre niamp fek am fárákan yénkrá farákáp námpon. ✱

²³ Am ke fek táman am fárákapamp lotu nap mek koropnámp arop ankwap, maomp pourouk kwatae-aropao noumpoukoupá yaknámp Jisasén tékén wumwi kar fek sérrá, ²⁴ “Nasaret mekamp Jisas, amo yinan te apae naeria nape? Ae te amo yinan kwatae pap naeria korop rape? Ono te wae mér nampon: Amo te Kwaromp yiki kare aropono.” ✱

✱ 1:10: Jo 1:32 ✱ 1:11: Sng 2:7 ✱ 1:13: Hi 4:15 ✱ 1:15: Mt 3:2 ✱ 1:18: Mt 19:27

✱ 1:22: Mt 7:28 ✱ 1:24: Mk 5:7; Jo 6:69

²⁵ Aeránko maok, Jisas am kwatae-aropan yoporia sérrá, “Amo kari kwapono. Am arop pwarará akwapae!” ²⁶ Aeránko maok, am kwatae-arop am aropamp pourouk noumpoukoupá yakeanám te pu yae youria fépén tokwaea pwarará worokor pik. ²⁷ Aenánko maok, koumteouráp arop ponankor kour me woukouria maok, am fárákapao námoku támao sérarrá, “Máte apaenono? Máte kar wourékamono! Mámá arop máte kárakáre kourono! Aenámpara, mao am kwatae-aropan kar sénánko, am fárákapao maomp kar wawi konapono!” ²⁸ Aenánko maok, maoinám kar Galili mekamp arop fi am ponankor am kar koupour yáarak nánko wawia pwi napon.

*Jisaso Pitamp yupuramp éntupwar touwe fwapi papámp kar
Matyu 8:14-17; Luk 4:38-41*

²⁹ Am fákáreráo lotu nap meknám youmpea ek tukup. Tukupea maok, koupour Saimon ntiaka Andrump nap mek yoump. Tá Jems ntiaka Jon méntér akwap. ³⁰ Aeapo maok, Saimonomp yupuramp éntupwar kákánar fek pourou touwe fokornám touwe sámpea amp. Aenko maok, koupour Jisasén ‘Touwean’rá sér. ³¹ Aeapo maok, Jisasó maonámpok youmpea man yaek sámpea papánko maok, am pourou touwe fokornám touwe am worokor pikánko maok, mao fárámpea am fárákapao fár mwanap fir yankapámpon.

*Jisaso kápae kare touwenap arop fwaprá kákámp kar
Matyu 8:16-17; Luk 4:40-41*

³² Takia maok, kumuran yámar porokor nánko, † ankwap fárákap touwenap arop éréképeaka maonámpok korop. Aeria maok, koumteouráp aropan kwatae-arop noumpoukoupea yaknám fárákapan kor éréképá korop. ✱ ³³ Aeria maok, am taun mekamp koumteouráp arop ponankor koroapeaka am nap topok koupoukour. ³⁴ Aeapo maok, Jisasó koumteouráp arop kápae kare nkwakwe make touwe sámpá yakáp napan fwapokwap. Aeria maok, am fárákapamp pouroukamp kwatae-arop kápae kare yérépérá kérép. Aemantá maok, am kwatae-aropao kor mao te wanonorá mérapantá maok, mao am fárákapan ‘Kar sérari kwapono’ ria maok, fou e séri pwar. ✱

*Jisas apár Galili mek térerá yáaraknám kar
Luk 4:42-44*

³⁵ Koumounek kar oukoumwan kirikip yak nám mek, Jisas fárámpeaka oukur tará apárok arop yak mo nap fek akwapea námoku mwar am fek yakrá Kwarén kar toropwap. ✱ ³⁶ Aenánko maok, tá wakmwaek Saimon ntia maomp ankwapyaenáp fárákap tukupea Jisasén nke. ³⁷ Am fárákap man nkea maok, sérrá, “Ponankor koumteouráp arop amwan oupourounk nape.” ³⁸ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Ae te wampweno. Nomo wonae fik mwaekamp némp-némp paokoprá tukup mwaro. Ono am fárákapan kor kar farákáp nanampria am táman ono korop nampono.” ³⁹ Aea maok, mao am apár Galili mekamp ponankor

† **1:32:** Yámar porokor nám fek, Sabat yae pwar námpara, (Ves 21 fek nkeae.) koumteouráp arop fwap panek mwaek paokop mwanapon. Ae mwanapara, arop ankwap fárákap náráp touwenap arop fákáreran éréképea Jisasnámok tukup napon. “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 72 fek nkeae. ✱ **1:32:** Mt 4:24 ✱ **1:34:** Mk 3:11-12; Ap 16:17-18 ✱ **1:35:** Mt 14:23; Lu 5:16

némpoukmwaek yárákria maok, am arop firamp lotu nap mek am fárákapan kar farákáprá yárák. Aeria maok, kwatae-arop yéréperá kérépámpo. ✧

Jisas lepra touweráp aropan fwapi papámp kar

Matyu 8:1-4; Luk 5:12-16

⁴⁰ Aenko maok, lepra arop ankárankamp maonámpok koropea maok, kwaráp torokompria man koupoute kar sérrá, “Jisas, amo tak naeria nap kwamp te, onan fwapi pap napo, onomp pourou fwap yiki kukur naenámpo.” ⁴¹ Aeránko maok, Jisaso man aropompria maok, maonámpok nárákarrá maomp pourouk yae papria sérrá, “Onomp ninik te waráp touwe wae pwar náńko, amo fwapi yakae.” ⁴² Aeránko maok, am fek táman am lepra touwe wae pwar náńko, mao wae kwapwe kare yak. ⁴³⁻⁴⁴ Jisaso man kar kárákáre fek arakrá sér, “Amo te mámá ankank waráp pourouk korop námp máte, arop ankwapan séri kwaponono. Amo akwapea prisén waráp pourou yénképria maok, Moseso sérimpnámp waráp lepra touwe fwapnámp ofa sánkampo. Aenapo maok, arop nkea waráp touwe wae pwar námp mér mwanapono.” Aerá séria pwarará, man sámp-kérép. ✧ ⁴⁵ Aerá séránko, akwapámpao maok, kounteouráp aropan am kar farákápria maok, kápae kare némpoukmwaek farákáp. Aemantá maok, Jisaso kor, taun mek akwap nanko, kounteouráp arop kápae kare námwan koropá ikirantánoria akwap mo. Mao te ankár am arop yak mo nap fek am fek saráp yak náńko maok, kounteouráp arop némp-némp ponankor maonámpok korop. ✧

2

Jisaso arop ankwap pu yae surumpwi tanknámp fwapi papámp kar

¹ Aea maok, ankwap kumuruk Jisas warko taun Kaperneam mek arákarrá akwapeaka, nap mek yak. Aenáńko maok, kounteouráp aropao, mao nap mek yakánrá sénap kar wa. ² Aeria maok, kápae kare kounteouráp arop koropea nap mek néntépapo, am nap te wae fákapánko maok, táte ménki fek mwaek kor népe yak mo. Aenáńko maok, mao am fárákapan kar farákáp. ³ Aenáńko maok, arop ankwap maomp kour ponankor surumpwi yaknámp, arop yiworaopwerao sunkwiar mek papea Jisasnámpok sankorop. ⁴ Sankoropea maok, nkeapo am fek te kounteouráp arop néntépa waeapo maok, am Jisasomp wonae fik sayink mwanap pourou mo. Aenámpantá maok, am arop kakapea nap yumuntuk pokea maok, nap oupouroup tenap ankank keakapea am meknámp am arop sunkwiar paok fek tokoropea, yaek fákeyakáprá ér-popwarrá pikia Jisasomp wonae fik pap. ⁵ Aenapo, Jisaso am fárákapao man ménap nkea maok, am touwenámp arop táman sérrá, “Táráp e! Ono waráp kwatae ninik te wae sámp-sinampono.” ✧

⁶ Aeránko maok, am nap mek tankápnep Kwaromp lo yénkrá farákáp konap arop ankwap fárákap náráp ninik mek arakrá ninik, ⁷ “Am arop te apaeritea takrá séri námpon? Mao am kar sénámp te Kwarén ér-pwar námp nie? Arop ankwap ankárankampao kwatae ninik tirá épér naenámp pourou mono. Am te Kwar ankárankao saráp maok tak i konámpono.” ✧

⁸ Aerapo maok, Jisas koupour kar am fárákapamp ninik wae méria maok, arakrá turunk, “Apaeritea yumo takrá ninik napono?” ⁹ Ono

mokope kar fwap pwi yaknám sénénampon? Ae te ono sérrá, ‘Ono waráp kwatae ninik sámp-sitenamp’rá sénéamp támao fwap pwi yak nám ni? Tá ono sérrá, ‘Amo fárámprá waráp am fek ampinap ankank sámpea akwapae’rá sénéamp támao fwap pwi yak nám nie? ¹⁰ Aeno ono nik namp te yumo ankár arakrá mérenkria nampon: Aropamp Táráp Kwaro man, mámá apár fek takaeria kárákáre sánkeanánko, am fek mao fwap aropamp kwatae ninik tirá épér naenámpon.” Aerá séri pwarará maok, am kour surumpwi yaknám aropan sérrá, ¹¹ “Ono amwan sér rae: Amo fárámpea waráp ampinap ankank sámpea amokuráp nap mek akwapae!”

¹² Aeránko maok, mao fárámprá am koumteouráp aropao nke nap fek koupour náráp amp i konám ankank sámpea akwap. Aenánko maok, arop ponankor kokorokoria maok, Kwaromp e sakapria arakrá sér, “Wokwaek kar yino te make ankank nke moimpon!” ☆

Jisaso Livain warámpamp kar

Matyu 9:9-13; Luk 5:27-32

¹³ Takia pwarará, Jisaso warko ént aokore yaknám mwae akwap nánko maok, koumteouráp arop kápae kare maonámpok korop napo maok, mao Kwaromp kar am fárákapan farákáp. ¹⁴ Aea maok, mao akwapea nke nánko, Alfiusomp táráp Livai takis sámp konap nap mek tank. Tank nánko maok, Jisaso man sérrá, “Onomp wakmwaek koropae.” Aeránko maok, mao kor fárámprá maomp wakmwaek akwap.

¹⁵ Wakmwaek Jisaso námoku éréképá yarak i konám arop fákárerént Livaimp nap mek tankáprá fépér. Aenapo maok, kápae kare takis sámp konap arop, tá aropao ‘Kwatae ninikráp arop’rá sér i konap am arop fárákáp Jisas apaean nke mwaria maomp wakmwaek paokop nap, am ankwap fárákáp énéni tankáprá fépér. ¹⁶ Tá lo yénkrá farákáp konap Farisi fákárerao nkeapo maok, Jisaso takis sámp konap arop, tá kwatae ninikráp arop makia mént tankáprá fépérapo maok, am fárákápao Jisas éréképea yáakinámp fákáreran sérrá, “Mao te apaeritea am takis sámp konap arop ntia kwatae ninikráp aropént tankrá fánámpon?” ☆

¹⁷ Aerapo maok, Jisas wawia mao am fárákapan sérrá, “Touwe fwapnap arop te doktanámpok tukup mo i konapon. Touwenap aropao saráp doktanámpok tukup konapono. Taknám ono ék namp te, námo yae-párák kare ninikrápao namprá niniknap aropan te mono. Arop námo kwatae ninikrápao namprá niniknap aropan wumwia érékép naeria ék nampono.” ☆

Fir wuri konap kar

Matyu 9:14-17; Luk 5:33-39

¹⁸ Ankwap ke fek Jono éréképá yarak i konám arop, tá Farisi fákárerao kor Kwarén kar toropwap mwaria fir wuri napo maok, ankwap fárákáp koropea Jisasén arakrá turunk, “Jono éréképá yarak i konám arop fákáre ntia Farisi fákárerao kor Kwarén kar toropwap mwaria te fir wuri konapono. Aeno amo éréképá yarak i konap arop fákárerao fir wuri mo i konap te apaeritea napon?”

¹⁹ Aerapo maok, Jisaso am fárákapan wounáp kar sérrá, “Arop ankárankamp yupu sámp naerianámp oukoumwan yak nám fek te, maomp nouroup fwap fir wuri konap nie? Mono! Am arop yupu sámp naerianámp oukoumwan am nouroup aropént yak nám fek te

fir wuri mo i konapono. ✱ ²⁰ Aeno nánkár wakmwaek am yupu sámp naerianámp aropan sámpá tukup tenapo maok, maomp nouroup arop yonkwae touweria fir wuri mwanapono.

²¹ Arop te wourékam waempyam fákáre sámpeaka waempyam épi me fek paprá aomp mo i konámp. Táte mao tak nángo te, am waempyam wourékam támao épi waempyaman nikir nánko, warko pearákár tokwae naerámp. ²² Arop te meme yipi fekamp botol épi mek te wain wourékam ✱ kér mo i konapono. Aeno am mek kérapo te, wainao am meme yipi fekamp botol am te fápárákápi papria wain ént kwarákár naeria námpon. Aeria am wain ntia meme yipi fekamp botol épi te énékér kwatae akwap neria nepon. Aeno arop te ankár wain wourékam te meme yipi wourékam fekamp botol mek kér i konapono.” ✱

Sabat yae fek tére mo i konap kar

Matyu 12:1-8; Luk 6:1-5

²³ Ankwap Sabat fek Jisas ntiaka mént paokop i konap arop wit yoroi tenap yopwaraok tukup. Tukupea maok, Jisasomp fákáre am wit ankwapmwaek fár mwanámpria kánánkápapo maok, ✱ ²⁴ tá Farisi fákáreráo Jisasén sérrá, “Wae! Am te Sabat yae fek kákánk i konap te apaerá tére napono?”

²⁵ Aerapo maok, Jisas am fárákapan sérrá, “Ae te yumo wokwae Devitoimp kar buk fek yak námp te nke mori kwapono? Ono sénamp te am ke fek Devit ntia maomp arop fárákap ankank mo nángo yae-porokwe napono. ²⁶ Abiatar pris taokeyak konámp arop yaknámp ke fek, Devito Kwaromp Nap mek youmpea, pan Kwaro éntér sinámp mwaek am fek páte nap fária maok, náráp mént koropnap aropan kor ankwapmwaek nénkámpon. Am pan te fouara, pris fákáreao saráp fépér i konapan nimpon.” ✱

²⁷ Jisaso am fárákapan ankwap kar sérrá, “Kwar te, Sabat yaeran yaewour naenámpria arop yoro mono. Sabat yae te arop anepér mwanap yaewour naenámpria pap námpon. ✱ ²⁸ Aenámpara, Aropamp Táráp te mao námoku Sabat yaeran kor poukwap námpon.”

3

Sabat yae fek Jisaso yae yonkwaenámp arop fwapi papámp kar

¹ Jisaso warko lotu nap mek yoump nángo maok, arop ankárank yae yonkwae yak námp am mek yak. ² Aenángo maok, am Farisi fárákap támao Jisasén, mao te Mosesomp lo ták-pwararea Sabat yae fek am arop fwapi pap te mokopean nkea man kot mwaria yépekrá yakáp. ✱ ³ Aeapo maok, mao am yae ankwapmwaek yonkwae yaknámp aropan sérrá, “Amo koropae!” Aenángo am arop te koropea kuk fokopeyak. ⁴ Aenko maok, mao am fákáreran sér, “Lo te nomo tére mo i konámp sabat yae fek ‘Apaenk’rá sénámpon? Ae te nomo arop ankwapan yaewour mwanámp ni, ankwapan kwatae pap mwanámp nie? Ae te nomo te arop yaewour nángo yiki yak naenámp ni, porokwapá pap mwanámp nie?” Aerá sénángo maok, am fárákapan kor kar sér mo. ⁵ Aeapo maok, Jisaso fokopeyakrá énoukoupá yakea am fárákap te aropan yonkwae touwe mono, loan saráp ninik kárákáre napo, am táman nkea yopor yonkwae

✱ **2:19:** Jo 3:29 ✱ **2:22:** Matyu 9:16 fekamp kar fi nkeae. ✱ **2:22:** Mt 9:16-17; Lu 5:36-39; 1 Ko 10:21; 2 Ko 6:16 ✱ **2:23:** Lo 23:25 ✱ **2:26:** 1 Sml 21:1-6 ✱ **2:27:** Lo 5:14 ✱ **3:2:** Lu 13:14

pwarámpao maok, yonkwae touwe méntér. Aeria maok, Jisaso am yae yonkwaenámp aropan sérrá, “Waráp yae kor ékékérae.” Aeránko maok, mao yae ékékéránto maok, maomp yae warko fwap. ✧⁶ Aenánko maok, táte Farisi fákáre koupour ferámp rá lotu nap pwarará tukupea Herotomp arop fákárerént tapokwapea Jisasén farop mwanámpria kar sérar. ✧

Kápae kare koumteouráp arop ént aokore fik koupoukourap kar

⁷ Jisas námoku éréképá yárák i konámp aropént am taun pwarará ént aokore Galili fik tukupapo maok, koumteouráp aropao kor méntér tukup. ⁸ Am arop fi te distrik Galili mekamp, tá distrik Judia mekamp, tá taun Jerusalem mekamp, distrik Idumea mekamp, ént Jordan nkwamwaek fi mwae kamp, tá taun Tair ntiaka Saidon mek mwae kamp arop fi kápae kare támao Jisaso térenámp kar wawia maok, maonámpok korop. ⁹ Aeapo maok, Jisaso námoku éréképá yárák i konámp aropan sérrá, “Arop kápae kare koropea onan ikir mwanape. Ae mwarea napara, yumo onompor bot sankoropea wonae fik nánapi fákeyakáp napo, ono am mek korokwap nanampono.” ¹⁰ Am te wokwaek kápae kare koumteouráp aropan touwe fwapokwaprá kák tenámpantá maok, kápae kare arop fi námwan fwapi papanoria maomp pourouk yae pap mwaria koropea maomp wonae fik koupoukour. ¹¹ Aenapo maok, am arop pourouk woukouri yakápnámp kwatae-arop fárakap man nkeria te, kwaráp torokomprá tékén wumwi kar fek ‘Amo te Kwaromp Táráp’rá sér i konapono. ¹² Aenapo, mao am fárakapan ‘Námo te wanonorá séri kwapono’ ria tae fek sér.

Jisaso éntér-sámpramp arop ‘Aposel’ yoroi káknámp kar
Matyu 10:1-4; Luk 6:12-16

¹³ Jisaso am arop ou pwarará námoku mwar faonkwek poka maok, arop ankwap fárakap maonámpok korop mwanap sénaeria, ponankor wumwi nánto, korop. ¹⁴ Am arop ou mekamp éntér-sámpramp arop nánkárapea ‘Aposel’rá sérianánko, am fárakap méntér yakáp napo, mao te am fárakapan Kwaromp kar fárakápenkria tirá kérép, ¹⁵ tá Kwatae-arop tirá kérép mwanap kárakáre nénk nanampria námpon. ✧ ¹⁶ Am éntér-sámpramp aropamp e te ará: Saimonén ankwap e ‘Pita’rá sér. ✧ ¹⁷ Tá Sebedimp táráp Jems ntia maomp nánae Jonén man kor ankwap e ‘Boanerges’ ri pap. Am e fi te ‘Oukuréao párákapnámp niamp arop’rá sénapono. ✧ ¹⁸ Tá Andru ntia Filip, tá Bartolomyu, tá Matyu, tá Tomas ntia Jems Alfiusomp táráp, tá Tadius, tá Saimon te Selot pati^{*} mekamp, ¹⁹ tá Judas Iskariot mao te nánkár Jisasénenkria outiri naenámp aropono.

Jisas Belsebulént tére námp’rá sénap kar
Matyu 12:22-37; Luk 11:14-23

²⁰ Jisaso akwapea nap mekánko maok, tá kápae kare koumteouráp arop koropea warko koupoukourapo maok, táte Jisas ntia mao éréképá yáráknámp fárakap mao tankáprá fár mwanap ke te yak mo. ✧ ²¹ Aenko maok, táte námokuráp kar nánaeounáp Jisas takrá tére námp wawia maok, mao te épépérépri kanrá warámp mwaria korop. ✧

✧ **3:5:** Mt 9:13 ✧ **3:6:** Mt 22:15-16 ✧ **3:15:** Lu 9:1 ✧ **3:16:** Jo 1:42 ✧ **3:17:** Lu 9:54

* **3:18:** ‘Selot pati’ arop fárakap te Rom firao Juda firan poukwap te monoria kákánk i konap arop fárakapono. ✧ **3:20:** Mk 6:31 ✧ **3:21:** Jo 10:20

²² Lo mérnáp arop Jerusalem meknámp korop. Koropea maok, arakrá sér, “Belsebul Jisasént yak námpon.” Tá “Mao te kwatae-arop poukwap konámp Belsebulomp kárakáre fek am kwatae-arop fákáre yéréperá kérép námpon.” ✧ ²³ Jisaso am fákáreran wonae fik koropenkria maok, mao am fárákapán wounáp kar arakrá sér, “Satan te mokopia Satan yéréperá kérép naenámpon? ²⁴ Arop ankáránkamp firao kuk pirékarea nonopok yorowar nep te, am arop fi fwapi kárakáre yak naenámp pourou mono. ²⁵ Tá ankáránkamp nap mekamp aropao yorowaria te, am nap mekamp arop te fwapi tankáp mono. ²⁶ Tá Satan poukeyak námp mekamp ankwap-ankwap fákáre nonopok yorowaria te, am fi pipirikir tukup napo te, mao kor kárakáre yak mono, pwar naerámpon.

²⁷ Arop ankáránkao kárakáre kor aropamp nap mek ankank pourouk-oup naeria te, kwaporok yoump mo i konámp nie? Mao te am taenámp aropanénkir sámpea yarokwapea pátea maok, am aropamp nap mekamp ankank ponankor ti konámpono. ✧

²⁸ Ono te yumwan waeman kare sér rae: Kwar te kounteouráp aropamp ponankor kwatae ninik ntia ponankor wouroump kar sér i konap te fwap tirá épér naenámpon. ²⁹ Aeno aropao Yiki Kor Spiritan wouroump sénámp te, Kwar te maomp am wouroump yérinámp kwatae ninik te sámp-sir mono. Oukoumwán, tá nánkár wakmwaek kor am ninik kwatae te ankár taki yaká yak naerámpon.”

³⁰ (Am fárákapao ‘Kwatae-arop man noumpoukoupeyak námp’rá sénapantá, Jisaso makrá sénámpono.) ✧

*Jisasomp éntupwar ntia nánaeounáp koropnap kar
Matyu 12:46-50; Luk 8:19-21*

³¹ Am ke fek táman, Jisasomp éntupwar ntia nánaeounáp Jisasnámпок korop. Koropea ek yakáprá ‘Mao mankano’rá sér. ✧ ³² Aeapo maok, kounteouráp arop kápae kare man ko-sitea tankáprá maok, man arakrá sér, “Amo wawae! Waráp éntupwar ntia waráp nánaeounáp ek yakáprá amwan wumwi nape.” ³³ Aenapo maok, mao am kar pwarokwaprá arakrá sér, “Wa onomp éntupwar ntia onomp nánaenono?” ³⁴ Aeria maok, kounteouráp arop tankáp nap táman yénkrá sérrá maok, “Nkenke! Onomp éntupwar ntiaka onomp nánaeou tárápu te mámánono. ³⁵ Apae kounteouráp aropao Kwaromp ninikaok yarak námp te, mao támao maok onomp nánae, tá onomp antáp, tá onomp éntupwarono.” ✧

4

Ankankou épérnap wounáp kar

¹ Jisaso warko ént aokore Galili fik akwapea kounteouráp aropan Kwaromp kar yénkrá farákáp. Aeria maok, kounteouráp arop kápae kare koropea koupoukour napantá maok, mao ént mek tanknám bot mek pokea tank. Aenánko, ponankor kounteouráp arop am ént fik táman néntép. ² Aeria maok, mao am fárákapán kápae kare wounáp kar farákápria am fárákapán arakrá sér, ³ “Ono kar sénae. Yumo wawenke. Arop ankáránkao akwapeaka yopwaraok ankankou yirir. ⁴ Am te épér nánko maok, ou ankwapmwaek pikia mwaeao tankáp. Aenámp te, antao koropea fépér. ⁵ Tá ankwapmwaek yumwi tokwae ankore mek yak nánko, kwar worare fek yumuntuk yak námp mek piká tank. Aenámp

te, am te wae koupour páre kwapwe námpao maok, ⁶ arák yumwi fek tikipeyak nángo, yámar yokwapria, am ankankou páre yonkwae pap nángo, yákáre námpono. ⁷ Tá ankankou ankwapmwaek paok wi ou mek piká tank nángo maok, am paok wi páre támao am páreran woukoupea pap. Aenángo maok, yao ki tank mo. ⁸ Aeno ankankou ankwapmwaek kwar émi kwapwe kare mek pik námp te, kwapwe kare párea tokwaeria maok, wae ki tankria maok, ankwap aopwe 30 tank, táte ankwap aopwe 60 tank, tá ankwap aopwe 100 tank.” ⁹ Makrá séri pwarará, Jisaso am fárákapan sérrá, “Arop woupwiráp te má kar má fwapia wa kuno.”

Jisaso wounáprá sénámp kar fi

Matyu 13:10-17; Luk 8:9-10

¹⁰ Wakmwaek Jisas námoku nápar yak. Aenko maok, am arop éntér-sámpramp, tá ankwap fárákap Jisasént yakáp napao kor man wounáp kar táman turunk. ¹¹ Tá mao am fárákapan sérrá, “Kwar te maomp fákáreran taokeyaknámpamp mek-wouroumpeyaknámp kar fi kor yumwan wae yénkép námpono. Aeno am arop kwaporok yakáp nap te, wounáp karan saráp wawi konapono. ✱ ¹² Aenapara, ‘Am te wae énoukoupapan maok, am ankank te ankwap wuri nke mo, tá kar te wa napan maok, am fi te fwapia mér mono. Aenapara, am fárákapao Kwaronámpok tukup napo, Mao am fárákapamp kwatae ninik tirá épérantáno.’” ✱

Am ankankou wounáprá sénámp kar fi

Matyu 13:18-23; Luk 8:9-15

¹³ Tá Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo mámá wounáp kar te mér mo nap nie? Ae te yumo ponankor ankwap wounáp kar mokopia mér mwanapon? ¹⁴ Am arop ankankou yoro námp te Kwaromp karan yoro námpon. ¹⁵ Tá kar mwaeak piká párákap námp te, kounteouráp aropao kar wa napan maok, am ke fek táman Satan koroprá am Kwaromp kar am fárákapamp ninik mek yak námp ti-akwap konámpan sénámp. ¹⁶ Tá kounteouráp arop ankwap fárákap am te ankankou apár yumwi kor táránkápnámp mek pik námp niamp námp te, am fárákapao kar wawia koupour sámpria maok, am táman warákár. ¹⁷ Aenapao maok, am fárákapao Kwaromp kar te ninik mek sámpá yak mo. Aenapo, arák mek pik monámp taknámp, wakmwaek arop ankwap fárákapao Kwaromp kar sámpá anámprá paprá, am kounteouráp aropan nkwakwe make kar sénapo, am fárákapao koupour Kwaromp kar pwar napon. ✱ ¹⁸ Tá kounteouráp arop ankwap fárákap te ankankou paok wi mek kuk piká tank námp niamp taknámp, am fárákap te kar wa napao maok, ¹⁹ tá apárokamp ankankan ninik kápae kare, mani tokwaeantá ninikrá paokopria maok, tá nkwakwe make ankankantá kikiankrá paokoprá, mak napo maok, am ankankao Kwaromp kar oupouri pap. Taknámp arop te maomp ninik mek te ki tank mono. ✱ ²⁰ Aeno ankankou ankwapmwaek kwar émi kwapwe mek piká tankria páreanámp te, ki tankria ankwap 30 tank,

✱ **4:11:** 1 Ko 2:10 ✱ **4:12:** Ais 6:9-10; Jo 12:40 ✱ **4:17:** Kl 2:7 ✱ **4:19:** Mk 10:21-22; 1 Ti 6:9-10

ankwap 60 tank, ankwap 100 tank. Aenámp te, kourmteouráp arop ankwap fárákáp kar wawia sámpea niki paokop napan sénámpon.”

Lam poukouroupea pap konap wounáp kar

Luk 8:16-18

²¹ Jisaso ankwap kar am fárákapan sérrá, “Ae te arop lam sámpea korop námp te, baket mek pap konámp nie? Tá kákánar ankore mek pap konámp nie? Mono. Mao te narek kákánar fek pap konámpono. ²² Ponankor ankank mek wouroumpeyak námp, tá oupouroupá pwate nap te, nánkár wakmwaek érik korop naeria námpon. ²³ Arop woupwiráp te máná kar máná wa kipo.”

²⁴ Mao am fárákapan warko ankwap kar arakrá sér, “Kar yumo wa nap te fwapiaka ninik kour kipo. Yumo arop ankwapan mokope puri fek nénk nap te, Kwaro yumwan take pourouráp sánkria kánámpár ankwap yumuntuk kák naenámpon. ²⁵ Táte arop Kwaromp kar kárákáre fek niki-samp nánko, Kwaro man warko ninik kwapwe méntér tapokwap naenámpon. Aeno arop am kar sámp-fákeyak mo nánko te, maomp mér kánanke te Kwaro maomp yaekamp pwarokwap naerámpon.”

Ankankou forokor konámp wounáp kar

²⁶ Jisaso warko sérrá, “Kwaro náráp firan taokeyak konámp te arop ankáránk ankankou kwar mek épéri pwatea, ²⁷ kumur méntép am arop kumuruk amp i ko, wae fek fárámpá, námokuráp térerá yarak. Aenámpao maok, am ankankou te mokopia párea akwapea tokwae kar naenámpaoeáná mér mono. ²⁸ Kwar támao arákan wouri sánk nánko, párea téképea, wakmwaek ki tank konámpon. Manénkir te páre pokea, pwae fukarea, tá wakmwaek aopwe tokwaeria me ku mek ki tanka wae konámpon. ²⁹ Tá am ki yápae nánko, féké mwanap ke korop nánko. am arop akwapea féké i konámpon.” ☆

Mastet ouramp wounáp kar

Matyu 13:31-32,34; Luk 13:18-19

³⁰ Jisaso warko arakrá sér, “Nomo Kwaro náráp firáp taokeyak námp te apae niamprá sér mwanámpon? Nomo mokope pourouráp wounáp kar sér mwanámpon? ³¹ Kwaro náráp firáp taokeyak námp te mastet ki kánanke niampon. Am te ankwap yao ki niamp mono. Kánanke kare námpono. Aropao am mastet ki kwar mek yoro i konapon. ³² Arop fárákápao yimp tenapo, pérea pokea tokwae karria te, yopwar mekamp ankankan kámákár akwapria yowe tokwaeri akwapránk. Aenángo, ant fákáre fwap am yao yowe néntékép mek koropá taok naenámpon.”

Jisas wounáp kar fek sénámp kar

Matyu 13:34-35

³³ Jisaso kourmteouráp aropan kápae kare wounáp kar farákáp námp te, am arop fákáreramp ninik mwanap puri fek farákáp námpon. ³⁴ Am kar kourmteouráp aropan farákápámp te érik farákáp mono. Wounáp karan saráp farákáp námpon. Aeria maok, námoku éréképá yarak i konámp arop fárákápao mwar yakáp nap fek saráp am kar fi kor érik farákáp konámpono. ☆

Jisaso sénánko ouwi tokwae pwaranámp kar

Matyu 8:23-27; Luk 8:22-25

³⁵ Takia pwarará am makár táman kumur mek, Jisas mao éréképá yáarak i konámp arop fárákapan arakrá sér, “Nomo te ént aokore fik nkwaemwaek fimwaek yink mwaro.” ³⁶ Aerá séria pwarará maok, kounteouráp arop kápae kare am fek yakáp napo pwarará, Jisaso éréképá yáarak i konámp arop fárákap Jisas am mek tank námp am bot mek kunkuria man warámpea tukup. Aenapo maok, tá ankwap fárákap bot tiaka wakmwaek tukup. ³⁷⁻³⁸ Aenapo maok, Jisas bot mek weaok mwaek tankria maok, pilo fek me tankoritea amp. Aenánko maok, ouwi tokwae koropria ént bot mek kupur naeria wae. Aenánko maok, am fákáreráo man sérrá, “Tisa, nomo te wae ént mek pik mwanámp niamp námp te, amo yonkwae touwe mo rape?” ³⁹ Aerapo maok, Jisas fárámprá ouwi ntia éntan yopor, “Wae támaono, pwarae!” Aeránko maok, ouwi wae pwaránko, ént wae fwap porokwe fek yak. ⁴⁰ Aenánko maok, wokwae námoku éréképá yáarak i konámp fákáreran sérrá, “Yumo te apaeritea apáp napon? Apaeritea onan mér mo napon?” ☆ ⁴¹ Aeránko korokoprá paokopria maok, námoku támao sérarrá, “Mámá arop máte wa nángo, ouwi ntia éntan sénánko, maomp kar wa námpo?” ☆

5

Jisaso arop ankárankampamp pourouk kwatae-aropan yérépemp kar

¹ Am fárákapao ént aokore Galili nkwaemwaek fimwaek Gerasa firamp apár mek tukup. ² Tukupria maok, am bot pwarará tukup napo maok, arop ankárank kwatae-arop maomp pourouk woukoupeyáknámp arop koropea maok, Jisasén kikip. Am arop te arop kák konap fek mwaek yáarakia korop. ☆ ³⁻⁴ Am arop te man paok fek yarokwapá pap napo kor, fápárákápi sir akwap konámpon. Kápae kare por pu ntiaka yae sen fek fáká ko pap napo maok, mao te kárákáre korara, pu fákápnámp am sen ntiaka yae-souwe fápárákápi sir konámpono. Ae konámpara, arop man sérémékér mwanap pourou mo napo, arop kák konap péri me fek mwaek amprá yáarak i konámpono. ⁵ Wae fek, tá kumuruk kor ankár arop kák konap fek, tá you tokwae mek saráp apánkrá yáarakrá yumwi fek námokuráp pourouk pipirá yáarak i konámpon.

⁶ Ae konámpao nke nángo, Jisas oukoumwan panek korop nángo, mao fárakoprá koropea Jisasomp wonae fik kwaráp torokomp. ⁷⁻⁸ Jisaso am kwatae-aropan sérrá, “Amo mámá aropamp pourouk woukoupeyak nap worokor pikae!” Aeránko maok, am kwatae-aropao apápria tékén fépéna waeria maok, “Jisas, Kárákáre Tokwaeráp Kwaromp Táráp e! Amo te onan apae naeria nape? Ono amwan Kwaromp e fek kare kar sér rae: Amo onan kwatae pap kwapono.” ☆ ⁹ Aenánko maok, Jisaso man turunkrá, “Ae te waráp e te apaeno?” Makránko maok, mao man sérrá, “Yino te kápae kare ara, onomp e te ‘Ami’ no.” ¹⁰ Aea maok, apáp tirínkria Jisaso námwan aropomp naenámp kar fek sérrá, “Amo te yinan mámá apár má pwarará tukupenkria yérépe kwapono.”

¹¹ Am ke fek kou kápae kare am faonkwe fi mekmwaek táman yakáprá am fek apwar pwae fépérrá yakáp. ¹² Aeapo maok, am kwatae-arop fákáre támao Jisasén kar tae fek sérrá, “Ae te amo yinan tirá kérép napo, tukupea kou fákáreamp pourouk woukouri yakáp mwaro.” ¹³ Aerapo maok, Jisaso am kwatae-arop fákáre táman ‘Takenk’rá sénánko maok,

am kwatae-arop fákáre támao kor am arop pwatará tukupea, kouamp pourouk woukour. Aenapo maok, am kou fákárerao kor mánmánria foporakorrá tukupea, yinkri furuk mek am mek pik napo maok, am kou te 2,000ao am ént aokore mek am mek ponankor pikiaa ént fépéria nékér popwarámpia, ponankor surumpwi pwar.

¹⁴ Aeapo maok, kou wun i konap arop te nkea pirikimpá tukupea maok, taun mek, tá taun wonae fikamp aropan am kar farákápapo maok, koumteouráp arop am ankank nke mwaria korop. ¹⁵ Am fárákapao Jisasnámпок koropea nke napo maok, am kwatae-arop woukoupeyakámp arop te maomp ninik wae fwapria maok, oukoumwan waempyam kámpea tank. Aenko maok, koumteouráp arop te táman nkeaka apáp tirink. ¹⁶ Am arop fárákapao am arop pourouk kwatae-arop yakámp, oukoumwan fwap tank námp, táte kou fákáreaoi nap nkenap arop fárákap támao am koropnap arop fárákan am kar farákáp. ¹⁷ Aeapo maok, koumteouráp aropao Jisasén tékén sérrá, “Amo mapek te yak kwaponó! Amo ankár ankwap apárok akwapae!”

¹⁸ Aerapo maok, Jisas bot mek koropwap nángo maok, am kwatae-arop maomp pourouk woukoupeyakámp aropao kor kárákáre fek Jisasén sérrá, “Ono te ankár amont akwap nae kar nampono?” ¹⁹ Aeránko maok, Jisaso monoria man sérrá, “Amo te amokuráp némpouk akwapea waráp némpouk aropan Tokwae Karao amwan aropompria yaewourinámp kar farákápae.” ²⁰ Aeránko maok, am aropao akwapea distrik Dekapolis mekamp némpouk mwaek námwan yaewourimp kar farákáp nángo maok, tá am koumteouráp arop ponankor wawia maok, ninik tokwae.

Jairusomp yupu-táráp ntia touwenámp yupuamp kar

Matyu 9:18-26; Luk 8:40-56

²¹ Jisas bot meknámp warko ént aokore tápampea nkwaemwaek fimwaek akwap nángo maok, táte kápae kare koumteouráp arop koropea Jisasomp wonae fik ént aokore fik am fek néntépapo maok, ²² lotu nap taokeyak konámp arop Jairuso Jisasén nkea maok, koropea maomp wonae fik pumpuri yak námp fek kwaráp torokomp. ²³ Kwaráp torokomprá me kor woukoupria, námwan aropompae karria arakrá sér, “Onomp yupu-táráp sumpwi naeane. Amo koropea maomp pourouk yae pap napo, touwe fwap nángo, yiki yak naenámpono.” ✧ ²⁴ Aeránko maok, Jisaso kor mént akwap.

Aenko maok, táte kápae kare koumteouráp arop maomp wakmwaek tukupea maok, man kuk sir. ²⁵ Aeapo maok, yupu ankárankao e furuk pikia taki yaknámp mwar akwapea éntér-sámpramp yopwar. ²⁶ Am yupu te dokta fákáreaonapok akwap saráp yakria, mani ponankor nénk saráp yak námpao maok, maomp touwe te pwar mono, warko ankár porok taki yak. ²⁷⁻²⁸ Am yupu te Jisas térenámp kar wawia námp kwamp maok, koropea am koumteouráp arop tukupnap ou mekia Jisasomp wakmwaek korop. Mao ninikrá, “Ono maomp waempyam fek saráp yae sámpria te warko fwap nanampon.” Aeriaka Jisasomp waempyam fek yae sámp. ✧ ²⁹ Aenko maok, e furuk pikia taki yaknámp wae koupour kar fárákár nángo maok, námoku wae fwap námp mér.

³⁰ Aenko maok, Jisaso náráp kárákáre ankwapmwaek worokor pik námp méria maok, arákarrá arakrá sér, “Wa onomp waempyam fek yae

sámp námpono?" ☆ 31 Aenko maok, námoku éréképá yarak i konámp arop fárakapao man sérrá, "Ae! Amo nkeae! Koumteouráp arop kápae kare mámá amwan kuk-sirarrá néntép nap máte, warko apaerá amo, onomp waempyam fek te wa toupoukouranrá turunk rape?" 32 Aerá sérapo maok, Jisaso kor, wa onan toupoukouranria am mek oupourouk. 33 Aenko maok, am yupurao kor maomp pourouk koropnámp ankank te wae méria maok, apáprá kour me woukoupria maok, koropea Jisasomp wonae fik kwaráp torokompria maok, am ankank ponankor man érik farákáp. 34 Aenko maok, Jisaso man sérrá, "Táráp e! Amoku mér napara, am fek waráp touwe wae fwap námpono. Amo yonkwae kakére fek akwapae. Waráp touwe te wae pwar námpono." ☆

35 Jisaso makrá sérrá yakánko maok, arop ankwap fárakap lotu nap taokeyak konámp aropamp nap meknámp koropea maok, naropwarén sérrá, "Waráp táráp te waeman sumpwi yak námp te. Apaerá warko tisan tére tokwae sánk nae rape?" 36 Aerapo maok, Jisaso kor am fárakapao séráp kar am te wampwe pwarará lotu nap taokeyaknámp aropan sérrá, "Amo te apápi kwapono. Ankár mérampo." 37 Aerá sériaka pwarará maok, am mént yakápnep fárakapan 'Mampok korop kwapono' ria séria pwarará maok, tá Pita, Jems, Jon Jemsomp nánae makia am yininkaopwe támao saráp mént énéni tukup. 38 Tukupeaka lotu nap taokeyak konámp aropamp nap ménki fekria Jisaso nke nángo maok, arop kápae kare koropá nouroumpria maok, éménkrá kar ounka wae. 39 Aenapo maok, mao am mek youmpea turunkrá, "Yumo te apaerá éménkrá kara wae rape? Mámá táráp máte sumpwi mono, párák amp námpono." ☆ 40 Aeránko maok, am fákáreráo, waeman sumpwi yak námp teria amomoránk. Tá mao am koumteouráp aropan tirá apárok kérépea pwarará maok, naropwar ntia éntupwarén saráp warámpea, tá námoku éréképá yarak i konámp arop yininkaopwean saráp éréképea am fárakapao saráp táráp ampnámp aokore mek yink. 41-42 (Am tárápamp yopwar te énté-sámp ramp yopwarono.) Am fárakap yinkea maok, Jisaso man yae topwe fek sámpriaka am yupu-tarápan námokuráp kar fek sérrá, "Talita kum!" Am kar te arakrá sénámpon: "Yupu-taráp kánanke, ono amwan sér rae: Amo fárámpae!" Aeránko maok, am yupu-tarápao kor wae fárámpeaka yarak. Aenko maok, man nkea kokorokor. ☆ 43 Aeapo maok, Jisaso kar kárakáre fek sér, "Yumo te arop ankwapan mámá ankank korop námp kar te séri kwapono." Aeria maok, tá am anánkwapan sérrá, "Yumo am yupu-tarápan fir sánkenke!"

6

Nasaret mekamp arop Jisasén younkwe sinap kar

1 Jisas am némp pwarará námokuráp taun mek akwap. Aenánko maok, mént paokop i konap arop te énéni tukup. 2 Tukupea maok, Sabat yae fek mao lotu nap mek Kwaromp kar koumteouráp aropan yénkrá farákápánko maok, táte am kápae kare koumteouráp aropao kor am kar wawia kokorokoria maok, arakrá sér, "Nomwan má arop te má ankank ponankor te maokamp sámp námpon? Man sánknep yonkwae kour máte tokwae kar námpon! Máte mokopia mwar pourouráp kárakáre yororo námpon? ☆ 3 Má arop máte kamda tére konámp nomo wae

☆ 5:30: Lu 6:9 ☆ 5:34: Mk 10:52; Lu 7:50; 17:19 ☆ 5:39: Jo 11:11 ☆ 5:41-42: Lu 7:14

☆ 6:2: Jo 7:15

mérámpon. Máte Mariamp táráp, tá maomp nánaeounáp te Joses, tá Judas, tá Saimon. Tá maomp antáponáp te nomont mapek yakáp naponon.” Am fárákapao makrá séria maok, kokwarok napon. ✱ ⁴ Aerapo maok, Jisaso am fákárean sérrá, “Profet te maomp e te kápae kare némpouk yak konámpono. Aeno námokuráp némpouk, tá námokuráp fi arop ou mek, tá námokuráp nap mek e yak mono.” ⁵ Tá am náráp taun mek te kárákáre yororo naenám pourou mono. Tá ankákárank touwenap aropan saráp yae papria fwapokwaprá kák námpon. ⁶ Tá mao maomp taun mek kamp kounteouráp arop man mér mo napantá ninik tokwae námpon.

Jisaso námoku éréképa yarak i konámp aropan tére nénkámp kar Matyu 10:5-15; Luk 9:1-6

Aeria maok, am taun pwarará ankwap némpouk mwaek kounteouráp aropan Kwaromp kar fárákáprá yarak. ⁷ Takria maok, mao éréképea yaráknámp éntér-sámpramp arop fárákapan térenkria anánánkrá tirá kérép naeria, koropenkrá wumwi. Aea maok, am arop fákárean arop pourou mek woukournámp kwatae-arop yéréperá kérép mwanap kárákáre nénk. ⁸⁻⁹ Aeria maok, am fárákapan sérrá, “Yumo tukupria te, máná ankank mént sámpea tukup kwaponon: Pan, tá yam, tá mani ti-tukup kwaponon. Tá waempyam anánkaopwe ti-tukup kwaponon. Ankárankan mwar sámpea maok, su mwar yiriria, mear yaopwaeran saráp tia paokop kip.” ✱ ¹⁰ Aeritea maok, mao am fárákapan sérrá, “Yumo tukupeaka ankwap némpouk napo, aropao yumwan warákárria nap mek érékép nánko te, am nap ankárank mek saráp yakáprá tukupea, wae am némp pwarará tukup mwanap ke fek maok, am nap pwarará tukup kipo. ¹¹ Táte ankwap némpouk aropao yumwan éréképea pokea nap mek kák moia, yiráp kar wa mo napo te, yumo ankár am némp pwarará tukupria, yiráp pukamp woup am fek poporokompia pwar ✱ napo maok, am támao yénképrá, ‘Yumoku nap kwataeno.’” ✱ ¹² Aerá séria pwar nánko, am fárákapan tukupea maok, arakrá sér, “Yumo kwatae ninik nap te ankár younkwe mwaek pwar kipo!” ¹³ Aerá séria maok, táte kwatae-arop yéréperá kérépria maok, touwenap aropamp pourouk wel kokorarrá fwapokwaprá kák. ✱

Heroto Jisasén arop ént mek nér i konámp Jon támao námpwe ninikimp kar Matyu 14:1-12; Luk 9:7-9

¹⁴ Kápae kare apárok te Jisaso tére nánko, maomp e tokwae kari yak nánko, Heroto am kar wa. Aenánko maok, kounteouráp arop ankwap fárákapao arakrá sér, “Ént mek nér i konámp arop Jon te warko apár me meknámp fárámp námpon. Aenámpara, mao wae kárákáre yoro naenám kárákáre tokwaeráponon.” ¹⁵ Tá ankwap fárákapao sérrá, “Mono! Táte Elaijanonon.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Mao te wokwaekamp profet niamponon.” ✱ ¹⁶ Mak rapo maok, king Heroto am kar wawiaka maok, arakrá sér, “Am te ono wokwaek séranko, yápare kor karámp-fárákapap arop ént mek nér i konámp Jon támao oukoumwan warko fárámp námpon.”

¹⁷⁻¹⁸ Manénkir te Heroto maomp nánae Filipomp yupu Herodias sámpánko, Jono Herotén sérrá, “Amo amokuráp nánaeramp yupu sámp nap am te pwi yak mo námponon!” Aeránko maok, Heroto arop fárákapan tirá kérép nánko, tukupea Jonén sámpea kalabus nap mek pap. ¹⁹ Am

✱ 6:3: Jo 6:42 ✱ 6:8-9: Lu 10:1 ✱ 6:11: Matyu 10:14 fekamp kar fi fek nkeae. ✱ 6:11: Ap 13:51; 18:6 ✱ 6:13: Je 5:14 ✱ 6:15: Mt 16:14

yupu Herodias támao Jonén sámp-wouroump nae karámpao maok, mao tak naenámp pourou mono. ²⁰ Am te apaeria námpánae, Heroto wae mér, Jon te kwapwe kateria Kwaro nke námp fek yae-párak kare aropara, Heroto Jonén apáp námpono. Aeria maok, Herot Jonén taokeyakria maok, maomp kar wawia maok, kápae kare ninik tokwae námpao maok, 'Maomp kar wa nae kar'rá warákár konámpon.

²¹ Wakmwaek Herodiaso Jonén sámp-wouroump nanampria mwae oupourouk. Heroto námwan éntupwaro fárakapnámp yae ninikrá fir nánapria maok, maomp Gavman taokeyakáp konap arop, tá ami taokeyakáp konap arop, tá Galili mekamp arop éréképá tankáp konap arop, makia am fárakapan wumwi. ²² Aeanánko, mao tankáprá fépérapo maok, táte Herodiasomp yupu-táráp énki mankea kaerá wounk nánko maok, am fárakapao man warákárria maok, kingo am yupu-táráp énkiran arakrá sér, "Amo am kwapwe kare kae nap te am fek apae sámp naeria nap onan sénapo te, fwap sánk nanampono." ²³ Aeria maok, Heroto man sérrá, "Ono te narekampráp amwan waeman kare kar sér rae: Amo te apae ankankan sámp naeria sénap te, ono amwan sánk nanampono. Amo onan, waráp apár fi taokeyak nap kuk fár-pwararea ankwapmwaek sápaeria nap kwamp te, onan sénapo sánk nanampono."

²⁴ Aeránko maok, am yupu-tárápao ek youmpea éntupwarén turunkrá, "Ono te apae ankank 'Sápae'rá sénanampono?" Aeránko maok, éntupwaro sérrá, "Ae te amo sérrá, 'Arop ént mek nér i konámp Jonomp me kor karámp fárakapea sápaerá sérampo." ²⁵ Aeránko maok, am yupu-táráp énki warko tákarákarrá koupour koropea kingén sérrá, "Oukoumwan koupour kar amo arop ént mek nér i konámp Jonomp me kor plet mek papea sápa." ²⁶ Aerá séránko maok, king te, mokop tak naeria yonkwae touwe námpao maok, warko am arop fákárerént fépérrá tankria fou e séri tenámp kwamp, am yupu-tárápamp kar ták-pwar moimpon. ²⁷ Aeria maok, mao soldia ankwap sámp-kérépria sérrá, "Amo akwapea kalabus nap mek Jonomp yápare kor kar-fárakapea me kor sankoropae." Mao akwapea Jonomp me kor karámp-fárakapea maok, ²⁸ plet mek papea sankoropá am yupu-táráp énkiran sánkánko maok, tá mao sámprá éntupwarén sánk. ²⁹ Aeapo maok, Jonomp éréképá yarak i konámp aropao am kar wawia maok, koropea Jonomp yákáre sámpá tukupea péri me mek papapono.

Jisaso 5,000 aropan fir nénkámp kar

Matyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15

³⁰ Jisaso mént paokop i konap aropan tirá kérépánko, tukupap, wae paokopia arári koropea Jisasnámпок. Aeria maok, am térerá paokopiap kar, tá kar ponankor kounteouráp aropan farákápap man farákáprá sér. ☆ ³¹ Aeapo maok, kápae kare kounteouráp arop te Jisasnámпок tukupá koropá saráp yakápapo maok, mént paokop i konap fákáreao kor tankrá fir fár mwarap ke te yak mo. Aenapo maok, Jisaso am fárakapan sérrá, "Nomo te tukupea arop yak monap ke fek nomoku mwar anepérrá tankáp mwaro." ³² Aea maok, bot sámpea arop yak monap apárok tukupea maok, am fárakapao saráp yakáp mwanámpan mpwe.

³³ Tak mwaria napo maok, kápae kare kounteouráp arop Jisasomp fárakapan nkeaka wuri nke. Aeapara maok, kápae kare taun mek

mwaekamp arop ponankor Jisas akwap naenámp mek apár mwaek manénkir mekia tukup. ³⁴ Jisaso youmpea ént woupwi mekria kápa kare am kounteouráp aropan nke nángo maok, am fárákáp te sipsipao taokeyak naenámp mo nángo, námoku yakáp nap niamp napo, yonkwae touwe námpono. Aeria maok, am ke feknámpia mao kápa kare kar yénkrá fárákáp. ☆ ³⁵⁻³⁶ Aenángo, wakmwaek yámar pik naeria nángo maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárákápao koropea Jisasén sérrá, “Mámá apár te arop yakáp mo napo, yámar porokor naereane. Amo mámá kounteouráp arop tirá kérép napo tukupea maok, am apár mwaek paokopria am némpoukamp námoku fár mwanap fir tianápono.” ³⁷ Aerapo maok, Jisaso am fárákápamp kar pwarokwaprá sér, “Yumoku man fir nénkenke.” Aeránko maok, am fákáreráo sérrá, “Waráp ninik te yinan ‘200 kina santukupea am fek pan tia am fárákapan nénkenk’ ria nape?” ³⁸ Aerapo maok, Jisaso sérrá, “Yiráp pan te apaekamp tankánrá tukupá nkenke.” Aeránko maok, nkeaka, “Yino te pan éntik, tá éntékam anánkaopwe mwar tank námpono.”

³⁹ Aerapo maok, am fárákapan sérrá, “Yumo sénapo, kounteouráp arop apár pwae kwapwe fek mapek ankwap fárákáp ankwap fek, ankwap fárákáp ankwap fekrá tankápanápono.” ⁴⁰ Aeránko maok, am fárákáp apárok néntépría maok, ankwap fi tankápap 100 arop, ankwap fi tankápap 50 arop, takrá tankáprá tukupea pwar. ⁴¹ Aeapo, Jisaso pan éntik sámpea maok, éntékam anánkaopwe sámpea sampeyákrá narek yámar mek toko-reyákrá ‘Aesio’rá séria maok, pan fékéria námoku éréképá yarak i konámp aropan kounteouráp aropan nénkanáponoria maomp yaek nénk. Tá éntékam anánkaopwean kor taknámp tokopea nénk. ⁴² Nénkea napo maok, fépéria wae pwi. ⁴³ Aenángo maok, pan ntia éntékam ankwapmwaek tankánko tia éntér-sámpramp basket mek kák. ⁴⁴ Am pan fépériap te poumou mwar kouroump nap te 5,000. ☆

*Jisaso ént yumunturik akwapámp kar
Matyu 14:22-23; Jon 6:16-21*

⁴⁵ Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop fákárean sérrá, ‘Yumonkir ént aokore nkwa mwaek fik koupour bot mekia Betsaida mek tukupenk’ ria manénkir tirá kérép. Námoku te kounteouráp arop tirá kérép naeria yak. ⁴⁶ Takia maok, am kounteouráp arop tirá kérépea pwatea maok, mao námoku faonkwek pokeaka Kwarén kar toropwap. ☆ ⁴⁷ Kirikip naerianánko, bot ént aokore mek kuk yakánko maok, Jisas námoku nápar ént woupwi fik yak. ⁴⁸ Aeriaka nke nángo maok, bot me kor mwaekamp ouwi koropria bot panánkár nángo kárákáre fek ént pirékarrá tukup. Pirékarrá tukup napo, wae wakor worae nángo maok, Jisaso ént aokore yumunturi-aok akwapá párákaprá, am fárákapan kámá-pwarará akwap naeria. ⁴⁹ Aenámpan maok, mao éréképá yarak i konámp arop fákáre Jisas ént yumunturiaok korop námp nkea am fárákáp te ént aropao námpwe. Aeria maok, am fárákápao apápría apánki tikia wae. ☆ ⁵⁰ Ponankor man nkeaka apápa waeapo maok, Jisaso koupour am fárákapan arakrá sér, “Máte ono nae. Yumo kárákáre fek yakápenke. Apápi kwapono.” ⁵¹ Aeria maok, mao bot mek pokrá am fárákápént bot mek tank nángo maok, ouwi wae pwar. Aenángo maok, am fárákápao kokorokoria ninik tokwae. ⁵² Am

te apae riteanápe, Jisaso arop fákáreran pan nénkámp te, am fi kor fwapi mér mwanap pourou mo, oukoumwan épérépi yakáp naponó. ☆

Jisaso Genesaret mekamp touwenap arop fwapokwaprá kákámp kar Matyu 14:34-36

⁵³ Jisas ntia am fákáre ént aokore tápampá tukupea nkwamwaek fimwaek Genesaret apár mek tukupeaka woupwi mek bot tokoropá pwar. ⁵⁴ Am fárákap bot wae pwarará tukup napo maok, táte arop fákárerao wae Jisasén koupour wuri nke. ⁵⁵ Aeria maok, am arop fákárerao am mwaekamp ponankor némpouk mwaek paokoprá am arop fákáreran 'Jisas koropán'rá sérarapo maok, am arop fákáre wae wawia maok, touwenap arop tirá sunkwiar mek kákrá koupoumpea maok, maonámpok ti-tukup. ⁵⁶ Tukupea maonámpokapo maok, tá némp-némp ponankor, taun mekamp arop ponankor Jisaso am mekmwaek yarak. Aenánko maok, touwenap arop ti-koroprá apárok kákria maok, Jisasén tae fek sérrá, "Amo yinan takenkria napo, touwenap aropao waráp waempyam fu fek saráp yae sámpea maok, am fárákapamp touwe warko fwap mwanaponó." Tá ponankor koumteouráp arop takria maomp pourou wae fwap napon. ☆

7

Kwaromp loao tékénouamp karan kámákár akwapnámp kar

¹ Farisi fákáre te lo yénkrá farákáp konap arop fárákapént tapokwapea Jerusalem meknámp Jisasén nke mwaria korop. ² Aeaka nkeapo maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop fákárerao Farisi fákáreramp loaok yárar konapnámp yae yárar moi yakáprá fépér. ³ (Am te Farisi ntiaka Juda fi ponankor te náráp wokwaekamp appeyaenápo i konap ninikaokria ént mek yae yarária saráp fári konaponó. Moia nap te, fár mono. ⁴ Maket mek tukupea koropnap ke fek kor oukoumwan éntup moria te, fár mo i konaponó. Náráp wokwaekamp appeyaenápo i konapaokria ankwap ankank, kap, sospen, tá dis, tá fári konap kákánaran kor yárar i konaponó.) ⁵ Aeria maok, Farisi fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop makia am fárákapao Jisasén turunkrá, "Apaeritea amo éréképá yarak i konap arop fákáre te nomp tékénouamp loaok tukup mo napon? Am fárákapamp yae yárar moriaka mént fánapo, Kwaro nke námp fek oum námp tane." ⁶ Aerapo Jisaso am fárákapán sérrá, "Profet Aisaia kumwimp te, yumo kwekár mwanap arop, yumo mwanapan kare kar séri tenámpón. Mao Kwaro sénámp karan arakrá kumwi námpono: 'Am fi arop te kar mwar onomp e sakap naponó. Aeno maomp ninik te onan te mwar paneki yakáp naponó.

⁷ Am fi te aropamp lo kar táman farákáprá paokopria maok, "Máte Kwaromp karon?"rá sénaponó. Aenapara maok, onan lotu nap te, kwaporok táman lotu napon." ☆

⁸ Aerá séria maok, Jisaso am fek warko sérrá, "Yumo te Kwaromp lo wae pwararea aropamp ninikan saráp sámpea kárákáre naponó."

⁹ Aeria maok, am fárákapán sérrá, “Yumo te mér kare aropao námp rape? Yumo te Kwaromp lo kwe-pwarará yiráp tékénouamp loaok saráp tukup napon. ¹⁰ Moseso wokwaek sérrá, ‘Amo te ankár warko éntupwar naropwaromp yae ankore mek yakria, maomp karwaokampo. Aeno arop naropwarén wouroump, tá éntupwarén kor wouroump, maknámp te, mao ankár sumpwi naenámpono.’ ☆ ¹¹ Aerá sérimpan maok, nopok yumo arop ankwapan arakrá sér i konapono: ‘Amo éntupwar naropwarén sánk nanapan maok, am anánkwapan sérrá, “Mámá mani te Kwarén sánk nanamp”rá séria páte nap kwamp te, ¹² éntupwar naropwarén yaewour nanap loan wampweno’rá sér i konapono. ¹³ Takria maok, yumo te yiráp wokwaekamp tékénouamp loaokria, Kwaromp kar anámpá pap napon. Tá yumo ankwap nkwakwe make kápae kare ninikaok takrá paokop i konapono.”

Ankank aropamp ninik mek oumi pap konámp kar

Matyu 15:10-20

¹⁴ Jisaso koumteouráp aropan warko koropenkrá wumwiria am fárákapán arakrá sér, “Yumo ponankor onomp kar má wawia ninik kipo. ¹⁵ Ekamp fíran sámpea fánap te, am támao te am aropan oumi pap mono. Aeno aropamp ninik meknámp ek korop námp, am támao maok am aropan oumi pap námpon. ☆ ¹⁶ (Arop woupwiráp te mámá kar má wa kipo!”

¹⁷ Jisas aerá séri pwarará am koumteouráp arop pwarará nap mek yoump. Námodu éréképá yarak i konámp arop fákáreráo am wounáp kar fi am turunk. ¹⁸ Aeapo maok, mao am fárákapán arakrá sér, “Yumo kuri ninik yak mo nie? Kápae kare ankank ek yak námpao arop yare mek pik námp te, Kwaro nke námp fek am aropan oumi pap mo i konámp te, yumo am te mér mo nie? ¹⁹ Am te apae riteanápe, am ankank te aropamp ninik mek pik mono. Am te yare mek pikianánko tukwi konapono.” (Am ankank Jisaso sénámp te fári konap ankank ponankor te Kwaro nke námp fek yiki kukur kwapwe námpan séri námpon.) ²⁰ Aeritea maok, mao arakrá sér, “Aropamp ninik mek yak námpao ek korop námp te, am támao man oumi pap námpon. ²¹ Am ninik mek yak námpao érik korop konámp ankank te ará: Kwatae mwaek ninik i konap ninik, kokopor i konap ninik, oukun i konap ninik, arop tirá wour i konap ninik, yupuráp aropao kokopor i konap ninik, ²² kikiank i konap ninik, nkwakwe make kwatae ninik, yankar i konap ninik, yupu faperá kwekár i konap ninik, kokwarok i konap ninik, arop wouroumprá sér i konap, ‘Ono nkwak i mak i konamp’rá sér i konap ninik, fwapia ninik mo épépérép i konap ninik. ²³ Mámá ninik kwatae má ponankor arop ninik mek yakea ek korop námp te, támao Kwaro nke námp fek am aropan oumi pap námpon.”

☆

Ankwap fi Fonisia mekamp yupuaouimp kar

Matyu 15:21-28

²⁴ Jisas apár Galili meknámp akwapea Tair taun ntia Saidon wonae fik maok, arop ankárankampamp nap mek youmpea maok, arop námwan nkeantánoria kánánkámp am mek tank naeria. Aenámpan mao mek tank naenámp pourou mono. ²⁵⁻²⁶ Ankwap fi kantri Siria mekamp Fonisia fi mekamp yupu ankárank Jisas koropá tank námp wa. Maomp

yupu-táráp ankárank maomp pourouk kwatae-arop woukoupá yak nánko maok, koupour koropea Jisasomp wonae fik kwaráp torokompria Jisasén námwan aropomp naenámp kar fek sérrá, “Amo onomp tárápamp pourouk kamp kwatae-arop yak nám yérépe napo worokor akwapano.”
 ✧ ²⁷ Aeránko maok, Jisaso Juda firan ninikrá wounáp kar arakrá sérrá, “Nomo ankár manénkir te tárápuan fir nénk mwanámpon. Takria nomo tárápuamp fir sámpea asan * nénk mwareano.”

²⁸ Aeránko maok, yupurao man kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tokwae Kar e! Tá karean maok, as kákánar ankore mek yakria tárápamp yaekamp fir kánanke párapop pikrínk nánko, tirá fári konámpon.”

²⁹ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo takrá sénapara, amo warko arákarrá akwapae. Waráp tárápamp pourouk kamp kwatae-arop te wae worokor pik tenámpono.” ³⁰ Aeránko maok, am yupu arákarrá akwapae námokuráp nap mek nke nánko maok, kwatae-arop worokor pik tenánko maok, yupu-tárápao népek kwapwe kare amp. ✧

Woupwi ntia top kor kéri yaknám aropamp kar

³¹ Jisas taun Tair mekmwaeknám taun Saidon mekmwaeknám akwapea maok, am feknám Dekapolis † mekmwaekia maok, warko ént aokore Galili mek akwap. ³² Jisas ént aokore Galili fik akwapeaka am fekánko maok, tá arop ankárank woupwi kérrá, tá sérékam kárakapeyak nánko, kar fwapia sér mo i konám. Man warámp-sankoropnap aropao Jisasén námwan aropomp naenámp kar fek sérrá, “Amo am aropamp pourouk yae papae!” ✧ ³³ Aerá sérapo maok, Jisaso am arop warámpea koumteouráp arop am fek párapop tará maok, námoku mwar arop warámpea akwap. Táte Jisaso am aropamp woupwi mek yae kurépi fek noropea maok, tá yae kurépi fek atop féki papea sérékam fek pap. ³⁴ Aetea maok, tate yámar mek tokoreyakra, yonkwae touweria maok, nékér aksirarrá námokuráp kar fek arakrá sér, “Efata!” Am takrá sénám kar fi te ‘Amo kikir akwapae!’rá sénámpon. ³⁵ Aenánko maok, am aropamp woupwi koupour kar kikir akwapea maok, sérékamao kuri kárakap yakámp te wae fwapánko maok, am aropao kor kar yae-párak kare sér. ³⁶ Aenko maok, Jisaso am fárákapan, mámá aropan koropnám ankank máte ankwapan séri kwaponoria taokarrá pwara námpan maok, am fárákap te maomp kar wa mono. Ankár kárákáreria am kar farákárapono. ³⁷ Aenapo, koumteouráp arop am kar wawia kokorokoria maok, arakrá sér, “Kápa kare ankank mao tére nám te ankár yae-párak námpono. Mao nánko, woupwi kérap arop oukoumwan te kar wa, tá top kor kéri yaknám arop warko kar fwapnae sérar napono!”

8

Jisaso 4,000 aropan fir nénkám kar

¹ Wakmwaek am ke fek táman kápa kare koumteouráp arop ou tokwae warko koropea koupoukour. Aeapo maok, fár mwarap fir wae pwar nánko, Jisaso námoku éréképa yarak i konám aropan wumwi nánko maok, korop napo am fárákapan arakrá sér, ² “Ono mámá arop fárákapan onont yinink yae yakápa napo, fir wae mo nánko, aropomp nampono.

✧ 7:25-26: Mk 9:17-19 * 7:27: Matyu 15:24 fekamp kar fi fekkeae. ✧ 7:30: Jo 4:50-51

† 7:31: ‘Dekapolis’ te Grik kar fek ‘Fére-sámpramp taun’rá sénámpon. ✧ 7:32: Mk 5:23

³ Táte mao yae-porokwe yakápia napo, ono warko námokuráp nempouk tirá kérép te mono. Am te apaeriaka ankwap fárakapao kor panek tukup mwanapara, tukupria mwaeak poporokweria nempouk tankáp mwanape.” ⁴ Aeránko maok, mao éréképá yarak i konámp arop fákáreran nopok man arakrá sér, “Mapek arop mo námp te, pan te maokamp sámpea am kounteouráp aropan nénk nánko, pwi naenámpo?” ⁵ Aerapo Jisaso am fárakapan turunkrá, “Ae te yiráp pan te apaekamp tank námpono?” Aeránko maok, am fárakapao sérrá, “Fákánek tank námpono.”

⁶ Aerá sérapo maok, mao kounteouráp aropan sérrá, “Yumo apárok tankápenke.” Aeritea maok, mao am pan fákánek sámpea, Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, fékériaka námoku éréképá yarak i konámp arop fákáreran nénk nánko, mao am tia kounteouráp aropan nénk. ⁷ Aetea maok, éntékam kánanke táráp ankákárank tankáp nánko, am táman kor Jisaso Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, námoku éréképá yarak i konámp arop fákáre táman sérrá, “Máman kor taknámp nénkenke.” ⁸ Aeránko maok, am fákáreran fir nénkapo maok, fépéria wae pwiapo maok, fir ankwapmwaek tankáp nánko, Jisasomp arop fákáre am ponankor popokiaka fákánek basket mek kák napo, top koupour yak. ⁹ Am kounteouráp arop te 4,000 niamp arakeno. Takia Jisaso am fárakapan tirá kérépá pwarará maok, ¹⁰ mao náráp éréképá yarak i konámp arop fárakapént koupour kar bot mek kounkouria maok, distrik Dalmanuta mek tukup. ✱

Jisasén ‘Kárákáre yénnképae’rá sériap kar

Matyu 16:1-4

¹¹ Aenapo maok, Farisi fákáre koropea Jisasént kar yorowarria maok, am fárakapao “Mao ankár Kwaromp térean tére námponoria yénnképnámp kárákáre yoro nánko, nke mwaro.” Am fárakap takrá sénap te, man moko-pon nke mwar ritea naponno. ✱ ¹² Tak napo maok, Jisaso am fárakapamp ninikan kokwaeria tékén nékér ak-sirarrá maok, sérrá, “Mamá ke fekamp kounteouráp arop te apaeria kárákáre nke mwarria wumwi napon? Ono te yumwan waeman kare kar sér rae: Ono am fárakapan te kárákáre yénnkép mo karenno!” ¹³ Aerá séria maok, am fárakapan pwarará náráp arop fákárerént warko bot mek korokwaprá ént aokore nkwaemwaek fimwaek tukup.

Farisi fákáre ntia Herotomp yisan wounápnámp kar

¹⁴ Jisas éréképá yarak i konámp arop fárakap te pan sámp mwarap te ník mo pwarará, yaenémpe bot mek tankáp napo, pan ankárankamp mwar bot mek tank. ¹⁵ Aenapo maok, am fárakapan kar kárákáre fek arakrá sér, “Yumo fwapia mér kipo. Yumo te Farisi fákáre ntia Herotomp yis fwapia ninik kipo.” ¹⁶ Aeránko maok, am fárakap námoku támao “Am takrá sénámp te, apaeritea námpanápe, nomo pan mo námpantá námpon.” ¹⁷ Aerapo maok, Jisas wae maomp ninik méria am fárakapan sérrá, “Apaeritea yumoku kok ‘Pan moian’rá sérar rape? Ae te yumo oukoumwan ninik mo rape? Ae te yiráp kae mek te fákárámp mo nie?” ¹⁸ Yumo waeman yi-ráp te, mokopia ankank nke mo napon? Yumo waeman woupwiráp te, mokopia kar wa mo napon? Yumo onoi namp wae ník mo pwar nap nie? ¹⁹ Ae te ono arop ou 5,000 aropampor pan éntik fékéria nanko te, yumo te am pan ankwapmwaek tank námp te apaekamp basket mek kák naponno?” Aeránko maok, am fárakapao

sérrá, “Éntér-sámpramp basket mek kák námpon.” ²⁰ “Táte ono 4,000 arop ouampor pan fákánek fékéria nanko te, yumo am pan ankwapmwaek tank námp te, yumo apaekamp basket mek kák naponono?” Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Fákánek basket mek kák námponono.” ²¹ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Tak napara, ankank tank mo nánko te, ono fwap sánk nanamp te yumo mér mori kwapon?”

Betsaida mek arop yi fwapi papámp kar

²² Jisas mao tukupea Betsaida mek napo, arop ankwap fákárerao yi wurumpi yaknámp arop warámp-sankoropea Jisasén námwan aropomp naenámp kar fek sérrá, “Amo māmá aropamp pourouk yae papae.” ²³ Aerapo, Jisas am yi wurumpi yaknámp aropamp yaeek sámpea némp yarápae fek warámpá akwapeaka, yae kurépi fek atop fékia maomp yi mek papria maok, man turunkrá, “Amo te ankank nke rape mo nie?” ²⁴ Aeránko maok, am aropao énounkoupia maok sérrá, “Ono arop ankwap fárákap wae nke namp te, yao niamp paokop naponono.” ²⁵ Aeránko maok, Jisas warko maomp yi mek ankwap por yae pap. Aenko maok, am arop yi tae fek firékarea nke nánko maok, táte kápae kare ankank wae érik karaok yakáp. ²⁶ Aenko maok, Jisas am aropan námokuráp nap mek sámp-kérépria sérrá, “Amo te warko némpouk mwaek akwapea am kar sérari kwaponono.”

Pita Jisasén te ‘Amo Krai’s’rá sénámp kar

Matyu 16:13-20; Luk 9:18-20

²⁷ Jisas námoku éréképá yáarak i konámp arop éréképea maok, taun Sis-aria Filipai wonae fikamp némp-némp kánanke mek tukupea mwaeakria maok, am fárákapan arakrá turunk, “Am kounteouráp arop te onan te wawanrá sénaponono?” ²⁸ Aeránko maok, am fákárerao man sérrá, “Ankwap fárákapao sérrá, ‘Máte arop ént mek nér i konámp Jon’rá sér i konapon. Tá ankwap fákárerao ‘Elaija’rá sér i konapon. Tá ankwap fákárerao sérrá, ‘Profet ankwaponono’rá sér i konaponono.’” ²⁹ Aerá sérapo maok, táte Jisaso man turunkrá, “Ae te yumoku kare te onan te wará sér i konapon?” Aeránko maok, Pita maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo te Kraisono.” * ☆ ³⁰ Aeránko maok, mao sérrá, “Ae te arop ankwap wa nap fek yumo am kar takrá séri kwaponono.”

Jisaso ‘Sumpwia warko fárámp nanamp’rá sénámp kar

Matyu 16:21-28; Luk 9:21-27; Jon 12:23-26

³¹ Aeria maok, am fek arakrá sér, “Aropamp Táráp te ankár touwe tokwae sámp naenámp. Tak naenámp te, Juda fi taokeyakáp i konap arop, tá pris fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop am fákáre támao man younkwe sirarrá man sámp-wouroump mwanapon. Takia napo, yininki yakea warko fárámp naenámp.” ³² Mao am kar érik am fárákapan farákápánko maok, tá Pita Jisasén warámpea youmpea ankwap fek yakrá man “Taki kwaponono’rá yopor.” ³³ Aeránko maok, Jisaso warko arákarrá námoku éréképá yáarak i konámp fákáreran énounkoupia maok, tá Pitan arakrá yopor, “Satan, seae! Onan taokor kwaponono. Amo te Kwaromp ninikaok mono, aropamp ninikaokria sénaponono.”

³⁴ Jisaso kounteouráp arop ntia námoku éréképá yáarak i konámp aropan ‘Yumo koropenk’rá wumwia maok, am fárákapan sérrá, “Arop

* **8:29:** ‘Krais’rá sénap e fi te “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 kware 68 fek nkeae. ☆ **8:29:** Jo 6:69

ankárankamp onomp wakmwaek korop naenámp kwamp te, mao námokuráp ninikan wampwe pwarareaka, mao te ono nampnámp maknámp touwe sámpea, onoinampaok korop kun. ³⁵ Arop námokuráp ninik fek yárák námp te, mao te sumpwi naeria námp. Aeno arop onan ninikria, onomp Kwapwe Kare Kar ponankor sámpea farákáp námp te, arop am fek man sámp-wouroump nap te, mao fwap yiki yak sámp naenámp. ³⁶ Aeno arop ankárankao apárokamp ankankan ninik tokwaeria térerá yárákianámp te, sumpwi nángo te, am ankank ponankor támao man mokopiaka yaewour naenámp. ³⁷ Ae te am arop te apae arean fek yamokwapea warko yiki yak sámp naenámp. ³⁸ Aeno arop ankwap Kwarén younkwe sánkea kwatae ninik fek paokopnap arop ou mek yakria, ‘Ono Jisasomp’rá séria, onomp kar farákáp naenámp pwarápaenanámp te, tá nánkár wakmwaek kor, Aropamp Táráp maomp yiki kor enselént, tá Naropwaromp wae tokwae mént ék námp fek te, am aropan kor ‘Ono amwan mér moi namp’rá sénaenámp.’ ✱

9

¹ Jisaso sérrá, “Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Yumo máma yakápnap arop ankwap farákap te, oukouwman sumpwi mo, yakápria, Kwaromp firáp taokeyak naenámp, maomp kárákárerént korop nángo, nke mwarea napon.”

*Jisasomp pourouk wae pouri yakánko nkeap kar
Matyu 17:1-13; Luk 9:28-36*

² Takia tokwampok yae akwap tenánko, wakmwaek Jisaso Pita, Jems, Jon man éréképea, mao saráp pokea faonkwe wi fek narek karaok poká yakápria maok, Jisasomp pourou te am yininkaopweao tokore yakápapo, ankwap pourou arákár. ✱ ³ Aeria maok, maomp waempyam ankank te wupwi pouri akwap nángo maok, apárokamp arop waempyam take pourouráp wupwi kukarrá pap mo i konapono. ⁴ Aenko maok, wokwaek kar yakep arop yawor Elaija ntiaka Moses * kwaporok am fek Jisasént fokoheyakepo maok, am farákapao nkeapo maok, am arop yaworao Jisasént kar sérrá yak. ⁵ Tá Pita am táman nkea maok, Jisasén arakrá sér, “Tisa, nomo te mapek yakáp mwanámp te kwapwe kareno. Aenámpara, yino mapek sákae yininkaopwe tiria maok, ankwap waráp por, ankwap Mosesomp, ankwap Elaijampor.” ⁶ Am farákap apáp tirinkria maok, Pita am sénaenámp kar mér moria sérimpon. ⁷ Aerá séránko maok, am farákapamp pourouk kouwme oupouroupánko maok, am kouwme meknámp arop kar arakrá sér, “Támáte onomp tárápono. Ono man warákár nampono. Yumo ankár maomp kar wa kipo.” ✱ ⁸ Aeránko maok, koupour énoukoup napo maok, arop ankwap yak mo. Jisas ankárank mwar am farákapént yakánko nke.

⁹ Takia am faonkwek wae pwarará pikapo maok, am yininkaopweran toropwapria fou e sérrá, “Yumo nkenap ankank máma te arop sérari kwapon. Nánkár Aropamp Táráp apár me meknámp warko fárámpeanánko, am kar wakmwaek fwap farákáp mwanapon.”

¹⁰ Aeránko maok, am farákapao námoku am kar wawia niki-samp paokopria maok, “Máma kar ‘Apár me meknámp warko fárámp’rá sénámp te apae ankankono?” ¹¹ Aeria maok, man turunk, “Ae te

✱ 8:38: Mt 10:33 ✱ 9:2: Mk 5:37 * 9:4: ‘Elaija ntiaka Moses’: Matyu 17:3 fekamp kar fi fek nkeae. ✱ 9:7: Mt 3:17; 2 Pi 1:16-18

apaeritea lo mér i konap aropao sérrá, ‘Elaijamékir warko korop náńko, Krais wakmwae korop naenámpoń’rá sénapon?’ ¹² Aerá sérapo maok, tá Jisaso am fárákapan arakrá sér, “Táte kare, Elaija manénkir koropeaka ankank ponankor fwapokwap naenámpoń. Aeno ankwap kar Kwaromp Buk fek yaknámp arakrá sénámpoń: ‘Aropamp Táráp mao touwe tokwae sámp, tá arop fárákapan maomp kar ták-sir mwanap’rá sérimp te mokopono? ☆ ¹³ Aeno ono yumwan sénamp te Elaija wae korop námpoń. Aenáńko maok, aropao námokuráp ninikaok tukupriaka man nkwakwe make sokoro napono. Am te wae Kwaromp Buk fek sénámp niamp napon.”

Jisaso kwatae-arop woukoupeyaknámp táráp fwapi papámp kar Matyu 17:14-21; Luk 9:37-43

¹⁴ Am fárákapano ékiaka nkeapo maok, kápae kare kourteouráp arop néntépa waeapo maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárákapan yakáp napo, lo yénkrá fárákapan konap arop fárákapan mént kar yorowar. ¹⁵ Am kourteouráp arop ponankor nkeapo, Jisaso korop náńko maok, kokorokoria maonámpok foporakorrá tukupea, fwaprá kar korop naponoria warákarea warámp. ¹⁶ Aerapo maok, mao námoku éréképá yarak i konámp arop fákáreran sérrá, “Yumo am fárákapént kar yorowar nap te apaerani napon?” ¹⁷ Aeráńko maok, am kourteouráp arop ou mekamp arop ankárankao kar pwarokwaprá sérrá, “Tisa, onomp poumou-táráp ankárankan top kor kéri yaknámp kwatae-arop woukoupeyak námp amonapok warámp-sankorop nampono. ¹⁸ Ankár maomp pourouk woukoupeyakrá kárákáreria maok, man apárok sámp-yankop náńko, maomp táp meknámp aroponk koropánkria yu kákánákia maok, tá pourou tae pári yak konámpoń. Aenámpantá, ono amo éréképá yarak i konap arop fárákapan turunkrá, ‘Yumo te onomp tárápamp pourouk kamp kwatae-aropan yérépenk’ ria sénanko, am fárákapan te yérépe mwanap pourou mono.”

¹⁹ Jisaso am kar wawia maok, ponankor kourteouráp aropan sérrá, “Yumo te Kwarén mér monap arop fino. Ono apaekampor yumont yak nanko, yumo onan wanonorá wuri nkea mér mwanapon? Yumwan apaekampor yiráp kápae sámprá yumwan yaewour saráp nanampon?” Aerá séri pwarará maok, naropwarén sérrá, “Waráp táráp mampok warámp-sankoropae.” ²⁰ Aeráńko maok, am fárákapano am táráp maonámpok warámp-sankorop napo maok, am kwatae-arop Jisasén nkea maok, am tárápan sámpa fopwaokáńko, am táráp te kour me woukoupea maok, apárok sikiripea arokwapria maok, táp meknámp aroponk korop.

²¹ Aenka maok, Jisaso naropwarén turunkrá, “Mokope ke fek am yak námpoń?” Makrá séráńko maok, naropwaro sérrá, “Wokwae ankár épér morok káńanke fekampao yak námpoń. ²² Kápae kare por am kwatae-aropao am tárápan sumpwi pap nae yonkwaerá, maomp pourouk woukoupeyak náńko, mao yaomwi mek pik, tá ént mek pik konámpoń. Aeno amo fwap tak nae rap kwamp te, yinan aropompria yaewourampo.”

²³ Aeráńko maok, Jisaso sérrá, “Amoku támao Kwarén méria te, amo fwap kápae kare ankank tére nanapon.” ☆ ²⁴ Aeráńko maok, naropwaro sérrá, “Ono te wae amo tak nanaprá mér nampao maok, onomp mér fae tákárenono. Amo onan yaewourae.” ☆ ²⁵ Jisaso nke náńko, am kourteouráp arop wonae fik foporakorrá korop. Aenapo, mao am

tárápamp pourouk woukoupeyaknámp kwatae-arop táman arakrá yopor, “Amo top kor kér, woupwi kériramp kwatae-arop e! Amo am tárápamp pourouk pwarará ankár worokor pikae! Warko maomp pourou mek akwap kwaponó.” ²⁶ Aeránko maok, am kwatae-arop apánka waeria maok, am tárápan sámpea fopwaokria maok, wae sumpwi yak námp niampi yak. Aenko maok, arop kápae kare nkea sérrá, “Mao te wae sumpwi yakáne!” ²⁷ Aerapo maok, Jisaso man yaek sámpea kakapánko maok, mao fárámpeyak.

²⁸ Takia maok, Jisaso nap mek youmpánko maok, námoku éréképá yárák i konámp arop námoku mwar mént yakápia man turunk, “Ae te apaeritea yino am kwatae-arop yérepe mwanámp pourou mo námpon?” ²⁹ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Kwarén sénap fek saráp, kwatae-arop yérepe mwanapon. Ankwap mwae kup yak mono.”

Jisaso ‘Sumpwia fárám nanamp’rá ankwap por sénámp kar

Matyu 17:22-23; Luk 9:44-45

³⁰⁻³¹ Jisas ntia mao éréképá yárák i konámp arop fárákap am némp pwarará tukupea distrik Galili mek amore mek, arop námo yak namp mérantánoria kánánkámp am mek yak. Am te apae riteanápe náráp éréképá yárák i konámp aropan saráp kar yénkrá farákáp naeria. Aeria maok, am fárákapan sérrá, “Nánkár Aropamp Tárápan arop fárákapamp yaek pap napo, faropea sumpwi páte napo, yininki yakeaka warko fárám naenámpo.” ³² Aeránko maok, am fárákapao am kar fi fwapia mér moap kwamp, apápria man turunk mono. *

‘Wa nareki yak námpono’rá turunknap kar

Matyu 18:1-5; Luk 9:46-48

³³⁻³⁴ Takia pwarará, Jisas mao taun Kaperneam mek tukupria, mwaeao maok éréképá yárák i konámp arop fárákap námo ou mek arop éréképá yak naenámp arop tokwae te wanonorá kánánkámp sérarrá turunkuprá tukup. Takrá tukupea Kaperneam mekria am fárákapao yinkea nap mek napo maok, Jisaso man turunkrá, “Yumo mwaeao sérarinap kar te apaeran sérari naponó?” Aeránko pwarápaeria maok, maomp kar pwarokwaprá sér mo. ³⁵ Aeapo maok, tankria am éntér-sámpramp aropan koropenkria sérrá, “Arop ankwap yépe kor yoroia meki akwap naeria námp kwamp te, mao ankár wakmwae kar yakria, ponankor aropan yaewour naenámp tére arop yak naenámpo.” *

³⁶ Aeritea maok, Jisaso épér morok táráp kánanke warámpea kuk papria yae yukup mek yirip fákeyakrá am fárákapan sérrá, ³⁷ “Arop onan ninikia mámake pourouráp táráp kánankeran warákárria warámp námp te, onan kor warákárria warámp námpon. Tá arop onan warákárria warámp námp te, mao te onan saráp mono. Onan sámpe-kérép nánko ék namp, onomp Naropwarén kor warákárria warámp námpon.” *

‘Arop nomwan yopor mo námp te, nomp nouroupono’rá sénámp kar

Luk 9:49-50

³⁸ Tá Jono Jisasén arakrá sér, “Tisa, yino nke nánko, arop ankárankao waráp e sériaka kwatae-arop yérepera kérép námpao, mao te nomonámpaok yárák mo námpantá, yino man takrá tére kwaponorá taokor námpono.” ³⁹ Aerá séránko maok, Jisaso man sérrá, “Yumo te

* 9:30-31: Mk 8:31 * 9:32: Lu 18:34 * 9:35: Mk 10:43-44; Lu 22:24 * 9:37: Jo 13:20

* 9:38: Nam 11:27-29

man taokor kwapono. Arop ankárankao onomp e sériaka kárákáre yoroia te, mao te koupour onan kwatae kar sér mono. ⁴⁰ Tá arop nomwan yopor mo námp te, nomp nouroupono. ✧ ⁴¹ Aeno arop ankárankao yumwan nkea, ono te Kraisomp arop fákáre yaewour naeran ninikia, yumwan kap mek ént yink-sánk námp te, ono yumwan waeman kare kar sénampon: Mao nopok ankank kwapwe sámp naenámp te kwaporok pwar naenámp pourou mono.”

Arop ankwapamp ninik kwataerao arop ninik épérépi pap konámp kar Matyu 18:6-9; Luk 17:1-2

⁴² Jisaso warko arakrá sér, “Táte am arop épér morok táráp make niampao onan mér nángo, maomp ninik épérépi pap nángo, mao onan younkwek pwar námp te, am arop te manénkir yápare kor fek yumwi tokoropea solwara mek sitenapo, mao tak moan mpupo. ⁴³ Aeno waráp yaerao amwan kwatae ninik mwaek sámpá akwap nángo te, amo am yae ankwap mwaekamp karámp-tákapea sirampo. Aeriaka maok, amo yae-párák yiki yak sámp nanapon. Takria amo yae énékér sámpá yakria, amo torokwar mo i konámp yaomwi mek pik nanape. ⁴⁴ (Am némp te sáráp kánanke arop pourou mek fánámp te sumpwi mo, tá pourou wouroukournámp yaomwirao kor torokwar mo i konámpon.) ⁴⁵ Aeno waráp pu korao amwan kwatae ninik mwaek sámpá akwap nángo te, amo am pu kor karámp-tákapea sirampo. Aeria maok, am pu ankárank fek saráp yiki yak sámp nanapon. Tá amo pu énékér sámpá yak napo te, amwan yaomwi mek sir mwanape. ⁴⁶ (Am némp te sáráp arop pourou mek fánámp te, sumpwi mo i konámpon. Tá pourou wouroukournámp yaomwirao kor torokwar mo i konámpon.) ⁴⁷ Tá waráp yirao amwan kwatae ninik mwaek sámpá akwap nángo te, amo ankár wurukupea sirampo. Aeria amo ankárank mwaek yi fek saráp yakria maok, Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek yoump nanapon. Tá amo yi anánkaopwe sámpá yak napo te amwan yaomwi mek sir mwanape. ⁴⁸ Am némp te sáráp arop pourou mek fánámp te, sumpwi mo i konámpon. Tá pourou wouroukournámp yaomwirao kor torokwar mo i konámpon.

⁴⁹ Oukwe ofa mek yirir i konap te ofa yiki kukur naenámpria ni konapon. Tá taknámp, yaomwirao aropamp ninik mekamp kwatae ninikan kor wourékimpria ninik yiki kukarrá kák naenámp. ⁵⁰ Oukwe te yae-párák kare ankankono. Aeno maomp nape konámp akwapá moyak nángo te, yumo fwap mokopia napo, am oukwe warko nape naenámpono? Táte taknámp oukwe nape niamp yiráp ninik mek yak nángo maok, yumo fwap yiráp ankwapnápént yonkwae porokwe kwapwerá tankápria warákár mwanapono.” ✧

10

Jisaso yupu pwar konap ninikan sénámp kar

¹ Jisaso distrik Galili meknámp distrik Judia mek koropea ént Jordan mek nkamwaek fimwaek tápamprá yoump nángo, táte kápae kare koumteouráp arop koropeaka warko maomp wonae fik koupoukourapo maok, mao námoku i konámp ninikaok am fárákapan Kwaromp kar farákáp.

² Aenko maok, Farisi fákáre koropea man mokopon nke mwar ritea turunkrá, “Nomp lo te yupu pwar mwanámp te ‘Fwapono’rá sénámp ni mo nie?” ³ Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Moses te Juda fi yumwan apae lo sánkámpon?” ⁴ Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Moses te ‘Arop yupu pwar námp kwamp te, pas kumwiaka yupuan sánkria, pwar mwanap te fwapono’rá sérímpono.” ☆ ⁵ Aerapo maok, tá Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Táte yumo Juda fi yumokunap ninikaokrá paokop napantá am lo kumwimpono. ⁶ Táte me koun sik te Kwaro ankank ponankor yoroia, tá poumou ntia yupu yoroimpon. Kwaromp Buk fek makrá sénámpon. ☆ ⁷ Kwaro sérrá, ‘Arop yupu sámpria éntupwar naropwar pwarará maomp yupunt kounp námp te, am anánkwap te waeman ankárankamp pourounono. ⁸ Am anánkwap te warko anánkaopwe mono.’ Waeman ankárankamp pourou niamp kare yak nepono. ☆ ⁹ Aenámpara, Kwaro fekarea fákapa pwatenámp yupu anánkwap te aropao poporori kwapono.”

¹⁰ Wakmwaek Jisaso éréképa yarak i konámp arop fákáreráo tukupea nap mek yupu pwar konap kar warko turunk. ¹¹ Mao am fárákapán sérrá, “Arop ankárankao yupu pwarará ankwap yupu sámp námp te, náráp yupuan kwatae ninikria, mao ankwap yupurént kokopor námpono. ☆ ¹² Tá yupurao poumarop pwarará akwape ankwap nap mek tank námp te, náráp poumaropan kwatae ninikria ankwapént kokopor námpon.”

Jisaso tárápuan ourour wor-pwararimp kar

Matyu 19:13-15; Luk 18:15-17

¹³ Koumteouráp arop fárákap Jisaso ‘Náráp tárápuan yae papria ourour sánkano’ ria maonámpok éréképa korop. Aeapo maok, Jisaso éréképa yarak i konámp arop fárákap nkea am arop fárákapán yopor. ¹⁴ Jisaso takapo nkea maok, náráp fárákapán yoporia arakrá sér, “Tárápu te numwar ononampok koropanápono, pwareнке. Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek te mámá tárápu kánanke-táráp niampi yakápnap arop fárákapao maok, am mek yakáp mwanapono. ¹⁵ Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Táte arop ankwap mámake tárápu kánanke-tárápao Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek yink konap niamp tak mo námp te, mao te am mek yoump naenámp pourou mo karenono.” ☆ ¹⁶ Aerá séria pwarará tárápu ankákárankrá yae yukup mek fákeyakrá me korok yae paprá ourour nénk.

Ankank tokwaeráp arop Jisasén turunknámp kar

Matyu 19:16-26; Luk 18:18-27

¹⁷ Jisaso takia pwarará fárámpará akwap naerianánko maok, arop ankárankao fárakoprá koropea kwaráp torokompria man arakrá turunk, “Kwapwe kare tisa, ono te mokopiaka yiki yaká yak sámp nanampon?” ¹⁸ Aeránko maok, nopok Jisaso sérrá, “Amo te apaeria onan ‘Kwapwe kare’rá sénapon? Kwar ankárankampao saráp kwapwe kareno. ¹⁹ Lo kar te amo wae mér napon: ‘Yumo arop tirá wouri kwapon. Yumo ankwapamp koumteou poumou tárápunt kokopori kwapon. Yumo oukuni kwapon. Yumo arop ankwap kwekárá koti kwapon. Yumo arop ankwapamp ankank kikiankiaka pouroukoup kwapon. Yumo te ankár yiráp éntupwar

☆ 10:4: Lo 24:1-4 ☆ 10:6: Stt 1:27 ☆ 10:8: Stt 2:22-24; Ef 5:31 ☆ 10:11: 1 Ko 7:10-11

☆ 10:15: Mt 18:2-3

naropwaromp yae ankore mekria maomp karwaok saráp kipo.’” ✧
 20 Aeránko maok, am aropao Jisasén sérrá, “Tisa, ono te wokwaek épér mo feknámpia koropea, oukoumwan namp te waeman am loaok saráp yak nampon.” 21 Aeránko maok, Jisaso man énoukoupia warákár tokwaeria man sérrá, “Amo ankáránkamp ankank te oukoumwan pwi mo napon. Amo akwapea waráp ankank ponankor aropan nénkea maok, am fekamp mani tia amo ankár ankank moráp aropan nénkamp. Amo takria maok, yámar mekamp kwapwe kare ankank sámp nanapono. Amo takia pwarará, ononampaok koropampo.” ✧ 22 Aeránko maok, am arop am kar wawia yépe kákárápea ninik kápaeria maok, Jisasén pwarará námokuráp némpouk arákarrá akwap. Am te apae riteanápe náráp ankank kápaeran aropan nénk te monoria námpon. ✧

23 Jisaso námoku éréképá yáarak i konámp arop fákáreran énoukoupia sérrá, “Arop fárákap kápa kare ankankráp te Kwaro náráp firáp taokeyak nám p mek yoump naenámp te kour sir kare námpon.” 24 Aeránko maok, námoku éréképá yáarak i konámp arop fárákap maomp am kar wawia maok, kokorokor. Aeapo maok, Jisaso warko sérrá, “Tárápu! Ankank tokwaeráp arop Kwaro náráp firáp taokeyaknám mek yoump naenámp te kour-sir kare yak námpon. 25 Kamel * tokwaerao nil me kánanke mek yoump naerianánko, fákápnám, kounkour i konámpnám taknám, ankank kápaeráp aropao kor Kwaro náráp firáp taokeyaknám mek yoump naenámp te kour-sir tak námpon.” 26 Aeránko maok, námoku éréképá yáarak i konámp arop fárákap támao kokorokoria maok, námoku támao sérarrá, “Ae te takanánko te, wa mokop am mek yoump naenámp pwi námpon?” 27 Jisas am fárákapan énoukoup karia maok, sérrá, “Arop námoku te am tak mwanap pourou mono. Kwaro mwar kápa kare ankank fwap tak naenámp pwi námpon.” ✧

28 Aeránko maok, Pita Jisasén kar ankáránkamp arakrá sérrá, “Amo nkeae! Yino te kápa kare ankank te ponankor pwarará waráp wakmwaek korop námpon.” ✧ 29 Tá Jisaso sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop ponankor onan, tá Kwaromp Kwapwe Kare Karan ninikria, náráp nap, ankwapnáp, antáp, éntupwar, naropwar, náráp tárápu, náráp yopwaran kor kwaporok pwarareanám te, 30 nopok fwap warko 100 por sámp naenámp. Oukoumwan mámá ke fek yakáp nap fek Kwaro fwap kápa kare ankank ponankor nénk nánko, manénkir ti-fákeyakápi napan kámákár akwap naenámp. Am fárákap fwap kápa kare nap sámp, kápa kare ankwapnáp, antápnáp, éntupwar, tárápu, tá kápa kare yopwaran kor sámp mwanapon. Tá arop ankwap fárákapao nkwaekwe make ninik kwatae nénkea napan kor, nánkár wakmwaek kor mao te yiki yakáp mwanap sámp mwanapon. 31 Kápa kare arop fárákap oukoumwan mekia tukup nap te, nánkár te wakmwaek kar yakáp mwarea napon. Tá kápa kare arop fárákap oukoumwan wakmwaek kar yakáp nap te, am fárákap nánkár mekia tukup mwarea napon.”

Jisaso yinink por ‘Sumpwiaka warko fárámp nanamp’rá sénámp kar Matyu 20:17-19; Luk 18:31-34

32 Jisas mao Jerusalem mek tukup mwaria mwaeao tukupria, Jisaso mekia akwap. Aenko mao éréképá yáarak i konámp arop fárákapao ninika

✧ 10:19: Kis 20:12-17 ✧ 10:21: Mk 8:24 ✧ 10:22: Mk 4:18-19 * 10:25: ‘Kamel’: ‘Juda Tére konap Ninik’ kware 46-47 fek nkeae. ✧ 10:27: Lu 1:37 ✧ 10:28: Mk 1:16-20; Lu 5:28

waeapo maok, kounteouráp aropao maomp wakmwaek tukupria maok, apáp tirink. Tá Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop éntér-sámpramp warko éréképea maok, am fárákapan 'Námwan mwanap' ria farákápria arakrá sér, ✱ ³³ “Yumo wawenk! Oukoumwan te nomo Jerusalem mek tukupeanánko, arop ankárankao Aropamp Táráp warámp-santukupea pris tokwae ntia lo yénkrá farákáp konap aropaon-apok mwanapon. Aenapo, am fárákapao man kotia maok, faropea sumpwi pap mwanap kar papea ankwap firamp yae pwar mwanapon. ³⁴ Aenapo maok, am arop fárákap man wouroump-séria, tá man atoprá, man faropea sumpwi páte napo maok, yininki yakea warko fárámp naenámpn.”

Jems ntiaka Jon 'Arop tokwae yak nene'rá niniknep kar Matyu 20:20-28

³⁵ Sebedimp namoráp yawor Jems ntiaka Jon koropea Jisasén sérrá, “Tisa, yino amwan apae ankank sápaeria sénenko, yinan sáp te mokop nanaprá turunk reno.” ³⁶ Aerepo maok, mao am arop yaworan sérrá, “Yumwan te apae nanampon?” ³⁷ Am arop yaworao man sérrá, “Nánkár wakmwaek amo wae apár ponankoramp King Tokwae yaknap ke fek, amo yinan waráp sia king fek ankwap yae-párák mwaek tank naenámp, tá ankwap yae-mánkwan mwaek tank naenámpia yororoi kákampo.”

³⁸ Aerá sénepan maok, Jisaso am arop yaworan sérrá, “Yumo te am onan turunknep kar fwapia mér mo nepon.” Aeritea maok, Jisaso am arop yaworan wounáp kar kánanke arakrá turunk, “Ae te ono oukoumwan am mek fánaerianamp kap mek te yumo fwap am mek fánenep nie? Ono oukoumwan sumpwi naeria namp te, yumo fwap taknámp sumpwi nenep nie?” ✱

³⁹ Aeránko maok, am arop yaworao man sérrá, “Yino te fwap tak nenempon.”

Aerepo maok, Jisas am arop yaworan sérrá, “Tá kare, ono oukoumwan fánanamp kap te yumo kor fánenepon. Tá ono oukoumwan sumpwi naeria namp te yumo kor tak nenepon. ✱ ⁴⁰ Aeno arop onomp yae-párák mwaek tank naenámp, tá yae-mánkwan mwaek tank naenámp te, am te apae ono nánapnamp ankankanápe mono. Am sia te Kwar námoku nánapi pwatenámp arop fárákapampono.”

⁴¹ Aeránko maok, ankwap fárákap fére-sámprampao am turunknep kar wawia maok, Jems ntia Jonén yopor. ⁴² Jisaso am fárákapan koropenk ritea maok, sérrá, “Yumo te wae mér naponon: Ankwap fi arop te arop poukeyakápria, náráp firan fopwaoka wae konapon. Tá arop tokwae kar yakáp nap te kounteouráp arop fárákap ankár 'Náráp karwaokenk' ria kárákárea wae konapon. ⁴³ Aeno am ninik te yumo ou mek yak naeane, mono. Yumo ou mek arop tokwae yak naeria námp kwamp te, mao te ankár ponankor aropamp tére arop yak kuno. ✱ ⁴⁴ Arop meki akwapnámp arop tokwae yak naerámp kwamp te, mao ankár wakmwaek kar yaknámp ponankor aropamp kwaporok tére konámp arop niampi yak kuno. ⁴⁵ Am te apae riteanápe, Aropamp Tárápao kor arop fárákapao náráp téreria námwan yaewour mwanapria korop mono. Mao korop námp te am fárákapan yaewouria maok, tá námokuráp

pourouran faropanáponoria aropan sánkea maok, am fek táman kápae kare kounteouráp arop warko yamokwap nanampria námpon.” ✱

Jisas Bartimeusomp yi fwapi papámp kar

Matyu 20:29-34; Luk 18:35-42

⁴⁶ Jisas ntia am fárákap tukupea taun Jeriko mekia maok, Jeriko pwarará tukupapo maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop, tá kounteouráp arop ou tokwae énéenki am fárákapént tukup. Aeapo maok, Timeusomp táráp Bartimeus, yi aompi yak nánko, mwae fik tankria kounteouráp arop tukup napo, am feknámp ‘Mani ankank sápenk’ ria sér i konámp. ⁴⁷ Mao wa nánko, Nasaret mekamp Jisas koropánko maok, man kárákáre fek wumwi, “Jisas, Devitomp ou fekamp Táráp † e! Amo onan aropompae!” ✱ ⁴⁸ Aeránko maok, arop fárákapao man ‘Kar sér pwarae’ ria yopor. Aenapan maok, mao ankár tékén arakrá sér, “Devitomp ou fekamp Táráp e! Amo ankár onan aropompae!” ⁴⁹ Aeránko maok, Jisas fokopeyakra sérrá, ‘Man wumwi napo koropano’rántko maok, am fárákapao am yi wurumpi yaknám aropan wumwiria maok, man sérrá, “Jisas amwan wumwiane. Amo warákárrá fárámpae.” ⁵⁰ Aerapo maok, mao náráp waempyam sirarrá koupour fárámprrá Jisasnámпок akwap. Aenánko Jisaso man arakrá turunk, “Amo te ono amwan te apae aeria nape?” ⁵¹ Aeránko maok, am yi wurumpi yaknám arop támao sérrá, “Tisa, ono te yi nke nae rae.” ⁵² Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Fwapono. Amo wae akwapae. Waráp mér nap támao amwan fwapi pap námpon.” Aeránko maok, táte mao wae fwap nkeria maok, Jisasén éntér paprá mwae-páraok akwap. ✱

11

Jisaso King niampia Jerusalem mek akwapámp kar

Matyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19

¹⁻³ Mao wae tukupea Jerusalem mek mwariaka némp Betfage ntiaka Betani mek wonae fik Oliv faonkwekria Jisaso éréképá yarak i konámp arop yaworan sérrá, “Yumomékir am nomo nkenámp némpouk am fek akwapenke. Yumo akwapea am némpoukria koupour kar nke nepo, arop donki soup arop oukountwan am fek tank moianámp tokorop tenapan, aokorop-pwararea sankorop kipo. Aenepo, yumwan arop ankárankao ‘Am apae nenepo?’ ria turunk nánko te, yumo arakrá sér kipo: ‘Tokwae Karao am fek tére naenámpono. Mao téreaka pwarará koupour kar warko sámp-kérép naenámpon.’ ” Aerá séria pwarará maok, Jisas am arop yaworan sámp-kérép. ⁴ Aeria maok, am arop yaworao akwapea nke nepo, am donki soup ankárankamp nap méni fek wonae fik apárok mwae fik tokorop tenapo maok, am táman aokorop. ⁵ Aenepo maok, arop ankwap fárákap wonae fik yakápia am arop yaworan arakrá turunk, “Yumo te apae neria am donki soup aokorop repe?” ⁶ Aerapo maok, am arop yaworao am fárákan Jisas manénkir sérinám kar sérepo maok, am fárákapao kor “Takenke.” ⁷ Aerapo maok, am arop yaworao donki soup warámpea Jisasonámпок koroepa maok, námokuráp waempyam am donki paonkore kor fek yunkupá pwarepo maok, Jisaso am fek tank. ⁸ Aenánko maok, arop kápae karerao kor, Jisas tanknám donki am

✱ 10:45: 1 Ti 2:5-6

† 10:47: Matyu 20:30 fekamp kar fi fek nkeae.

✱ 10:47: Mt 9:27

✱ 10:52: Mk 5:34

fek pumpurékamprá akwapanoria mwaeao k náráp waempyam ankank woroprá yunk. Tá ankwap fárakapao yopwar mek mwaeakamp yao yowe karámp-tokoprá mwaeao k yunk. ⁹ Aenapo, kounteouráp arop ankwap fárakap mekia tukup nap, tá ankwap fárakap wakmwae k éntér káki tukup nap, mao ponankor fáparákrá tékén arakrá sér,

“Nomo Kwarén warákár mwaro!

Am arop Kwaro námokuráp e fek sámp-kérépeanámp aropara, man ourour sánkano.

¹⁰ Nomp ounáp Devit

kápae kare aropan taokeyaknámp taknámp

oukounwan kor māmá arop nomwan taokeyak naenámpon.

Ae naenámpara,

nomo Kwaromp e narek karaok sampok mwaro.” ✱

¹¹ Tá Jisaso akwapea Jerusalem mekria maok, lotu nap tokwae mek youmpea ankank ponankor énounkoupá yarak. Takia pwarará maok, yámar porokor naeria námpantá mao náráp éréképá yarak i konámp éntér-sámp ramp arop fárakapént Betani mek arári tukup.

*Jisaso yao fikan ‘Tank kwapono’rá sérimp kar
Matyu 21:18-19*

¹² Wokwae ankwap kumuruk Betani meknámp Jerusalem mek aok mwaria maok, Jisas mwaeao k yae-porokwe nángo maok, ¹³ nke nángo, yao fik* panek tae morok yakánko pwae kápae kare. Aemantá maok, mao akwapea wonae fik am fek ki tank mákeanrá oupourounk námpan maok, ki ankárak tank mo kare, pwae mwar yak. Am te apaeria námpanápe, oukounwan tank konámp ke mono. ¹⁴ Aenánko maok, Jisaso am yaon arakrá sér, “Amo warko ki tank napo, arop fárakap am ki fár mo karenó.” Aerá séránko, mao éréképá yarak i konámp arop fárakap am takrá sénámp kar wae wa. ✱

*Jisaso lotu nap tokwae mek arop bisnis tére napo yérépemp kar
Matyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-17*

¹⁵ Jisas ntia mao éréképá yarak i konámp arop fárakap tukupea Jerusalem mek, tá Jisas lotu nap tokwae mek youmprá maok, am mek bisnis térenap arop fárakapan ek yéréperá kérép. Aeria ankwap firamp mani tia lotu nap tokwaeramp mani nopok nénknep kákánarrápan, tá am arop fárakap am fek tankáprá, ant mani fek nénknep sia méntér wakárarrá souroumpour. ¹⁶ Aeria maok, mao arop ponankoran ‘Yumo nkwakwe make ankank tiaka lotu nap yár meao k paokopi kwapono’rá sér. ¹⁷ Aeritea maok, mao am fárakapan yénkrá farákáprá sérrá, “Kwaromp Buk fek kar arakrá sénámpono: ‘Onomp nap máte “Kápae kare arop fi onan kar toropwap i konap nap”rá sér mwanapono.’ Aeno yumo mákiaka arop fupukrá ankank pouroukoup mwanap aropao, mek wouroumpeyakáp konap apár niampi pap nape.” ✱ ¹⁸ Pris tokwae fákáre ntia Kwaromp lo yénkrá faráká k konap arop fákáre am kar wawia Jisasén farop mwanap mwae kup oupourounk. Am tak nap te apae riteanápe kounteouráp arop ponankor Jisasomp kar wa napo, kwapwe kare námpantá, táman kokorokoria napon. ✱ ¹⁹ Aeapo maok, kumuran

✱ **11:10:** Sng 118:25-26 ✱ **11:13:** ‘Yao fik’: “Juda Tére konap Ninik” kware 36-37 fekamp kar ntia wunéri nkeae. ✱ **11:14:** Mk 11:20 ✱ **11:17:** Ais 56:7 ✱ **11:18:** Mk 14:1

Jisas námoku éréképá yarak i konámp arop fákárent Jerusalem pwarará Betani mek tukupapono.

Kwarén mér kare námp fek kar toropwapria ankank sámp naenámp kar Matyu 21:20-22

²⁰ Wakmwaek ankwap yae fek koumounek kar Jisas ntia mao éréképá yarak i konámp arop fárákáp tukupria am yao fik nkeapo maok, wae yákáre yak. Tá maomp pwae ntia arák te wae yoronkwae yak. ✱

²¹ Aenko maok, Pita am yao fikan Jisasó sérimpan ninikia sérrá, “Tisa, amo yipirman mámá yao fikan ‘Kwatae akwapano’rá séri nap te, oukoumwan wae yákáre yakáne!” ²² Aeránko maok, Jisasó am fárákápamp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo ankár Kwarén mér kárákáre kipo. ²³ Ono yumwan kare kar sér rae: Arop anánk ninik yak moria, námo am ankank fwap nke nanamponorá mér kare námp te, am arop te fwap mámá faonkweran sérrá, ‘Amo fárámprá solwara mek far-kirékapae’rá sénánko te, mao te fwap am ninik námp niamp take pourouráp sámp naenámp. ✱ ²⁴ Ae naenámpara, yumo ankank sámp mwaria, fwap sámp mwanámpon ninikria, Kwarén kar toropwap nap te, yumo waeman sénap niamp take pourouráp sámp mwanapon.” ✱

²⁵ Yumo Kwarén kar toropwap nae nap kwamp te, arop ankwapao yumwan kwatae ninikianánko, yumo mao amwan kwatae niniki námp ninik nap kwamp te, yumo maomp kwatae ninik nik mo pwar kipo. Am takia pwarapo, yiráp Naropwar Kwar yámar mek yak námp waráp ninik kwataeran kor nik mo pwar naenámp. ✱ ²⁶ Aeno yumo am aropao yumwaninámp kwatae ninik nik mo pwar moia napo te, Naropwar Kwar yámar mek yak námp mao te yiráp kwatae ninikan kor sámp-sir mo naerámpon.

Jisasén ‘Amwan wa kárákáre sánk námpono?’rá turunknap kar Matyu 21:23-27; Luk 20:1-8

²⁷ Jisasomp fákáre warko tukupea Jerusalem mek napo maok, Jisasó akwapea lotu nap tokwae yár mek yarak nánko maok, pris tokwae fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop, tá Juda fi taokeyakáp i konap arop makia maonámpok korop. ²⁸ Aeria maok, mao lotu nap tokwae mek bisnis térenap arop yéréperá kérépámpan ninikrá man turunkrá, “Amwan te wa kárákáre sánkrá, takrá téreaerianánko tére napon? Amo am kárákáre te maokamp sámpea, am fek tére napon?” ✱

²⁹ Jisasó am arop fákáreran sérrá, “Ono kor yumwan ankwap ankank ankárank turunk nae nae. Táte yumo ono turunknap kar pwarokwaprá sénapo maok, nopok ono kor am kárákáre wa sámp námp yumwan fwap sénanampon. ³⁰ Wokwaek Jono arop ént mek nérrá kák námp te yumo ninik nap te, am te Kwaromp ankank ni, aropamp ankank nie? Yumo onan sérenke.”

³¹ Aeránko maok, am fárákápao námoku kok sérarrá maok, arakrá sér, “Táte nomo ‘Kwaromp ankank’rá sénánko te, nomwan ‘Ae te yumo apaera man mér mo napon?’rá sénaeane. ³² Táte nomo ‘Aropamp ankankono’rá sénánko te am kar te pwi mono.” Am takrá sénap te apae riteanápe waeman arop ponankor ‘Jon te profet kare’rá sénapantá, apápria napon. ✱ ³³ Ae nap kwamp maok, Jisasomp kar pwarokwaprá

✱ 11:20: Mk 11:14 ✱ 11:23: Lu 17:6 ✱ 11:24: Mt 7:7; Jo 14:13-14 ✱ 11:25: Mt 6:14-15
✱ 11:28: Jo 2:18 ✱ 11:32: Mt 21:46

sérrá maok, “Mono. Yino te mér mono.” Aerá sérapo maok, Jisas kor am fárákapan sérrá, “Ono kor am kárákáre maokamp sámpeaka am fek tére namp te yumwan sér mono.”

12

Kwataenap arop wain yopwar taokeyakápnap wounáp kar

¹ Jisaso Juda fi mekamp arop nununkwiramp ninikan wounáprá arakrá sér, “Arop ankárankao wainampor yopwar yimpea, farmaea pwar. Aea maok, yumwi youkoupea wain ki sokwap mwanap tang yoroí pwar. Tá am yopwarantá yérék naenámp aropampor nap tia pwar. Aea maok, am yopwar te am mek térerá mani sámp mwari-anap aropamp yaek pwarará, mao námoku te akwapea panek ankwap némpouk yak. ² Akwapá yakea maok, wae wain ki yápaenámp ke fek wain ki, námwan ankwapmwaek sápanáponoria náráp tére arop am wain yopwar taokeyakápnap aropaonapok sámp-kérép nánko, akwap. ³ Akwapea maok, am yopwar taokeyakápnap arop fárákaponapok nánko maok, am fárákapao man sámpá fukia kwaporok yérépe sámp-kérép. ⁴ Aeapo maok, tá am yopwar naropwar tére konámp arop ankwap sámp-kérép nánko, akwap nánko, man me korok porokwapea pwarápaé sánk. ⁵ Aeapo warko ankwap tére arop sámp-kérépánko maok, man kor fukia sumpwi pap. Aeapo, warko kápaé kare tére arop tirá kérép námpan maok, am arop fárákapao ankwap fárákap párák fupukria, ankwap fárákap wae fupukrá yákáre kák. ⁶ Takia pwar napo maok, arop ankárank kare mwar yak. Am arop te mao warákár kare konámp námokuráp tárápono. Aenámpan maok, wakmwaek kar am táráp sámp-kérép naeria sérrá, ‘Am fárákap te fwap onomp tárápamp kar wa mwanapono.’ Aeria sámp-kérép nánko, am yopwar taokeyakápnap aropaonapok akwap. ⁷ Aenámpan maok, am yopwar mek térenap arop fárákapao man nkeaka námoku ou mek kar arakrá sérarapon, ‘Mamá arop máte naropwaromp weri mek yakria ankank ponankor wakmwaek ti naeria námpono. Nomo koupour man kor sámp-wouroump mwaro. Nomoku má yopwar má ankár sámp mwanámpono.’ ⁸ Aeria maok, man sámpá fukia maomp yákáre te yopwar farmae younkwek sitenapono.” ☆

⁹ Am wounáp kar séria pwarará, Jisas kounteouráp aropan turunkrá, “Am yopwar naropwar koroepa te apae naenámpo? Mao koroepa te, am yopwar mek térenap arop fárákapan tirá wouria pwarará, am yopwar arop ankwap fárákapan sánk nae-námpon.

¹⁰ Ae te yumo Kwaromp kumwi kánanke te nkea farákáp moi napon? Am te arakrá sénámpon:

‘Am yumwi te térenap aropao kwataenoria pap napon.

Aeno oukoumwan te, mao nap sámp-fákeyak konámp nap kouprér niampon.

¹¹ Tokwae Karao námokuianánko, máma ankank korop nám p te,

yino nke nánko, am te kwapwe kare námpon.’ ” ☆

¹² Aenánko, am arop nununkwi fákáre Jisaso am wounáp kar sénámp te, waeman yinan táman sénámponrá mér. Aeria maok, Jisasén sámp mwaria

napao maok, kounteouráp aropan apáp ap kwamp maok, pwarará tukupap.

Jisasén ‘Sisarén takis sánk mwanámp ni mo nie?’rá turunknap kar

Matyu 22:15-22; Luk 20:20-26

¹³⁻¹⁴ Aeria maok, Farisi ankwap fárakap, tá Herotént yakáp konap arop ankwap fárakap tukupea maok, Jisasén, mokoprá séran wawia man kot mwar ritea poupwekáprá sérrá, “Tisa, yino te wae mérono, amo te aropan apáp mo, ankár kare kar saráp sér i konapono. Amo te ankárankamp pourouráp ninik fek ponankor aropan tére konapon. Aeno amo nik nap te mokopono? Mosesomp loao nomwan ‘Fwap Sisarén takis sánk mwanapono’rá sénámp ni mo nie?”

¹⁵ Aenapan maok, Jisas te am fárakapamp poupwekáp ninik te wae mérámp kwamp maok, am fárakapan sér, “Ae te yumo te onan apaerá kwekár napon? Mani náparamp sankorop napo, ono nke nae.” ¹⁶ Aeránko, am fárakapao mani náparamp sankoropea sánkapo, mao am fárakapan turunk, “Mámá wunéri tá e máte wampono?” Aeránko maok, am fákáreráo sérrá, “Am te Sisarompono.” ¹⁷ Tá nopok Jiaso am fárakapamp kar pwarokwaprá sér “Tá Sisaromp te Sisar námokuráp sánk kip, tá Kwaromp te Kwar námokuráp sánk kip.” Aeránko maok, am fárakapao maomp kar wawia kokorokor. ☆

Jisasén arop sumpwiaka warko fárámp konap turunknap kar

Matyu 22:23-33; Luk 20:27-40

¹⁸ Warko Sadyusi ankwap fárakapao, arop sumpwi nap te warko fárámp monorá mér i konap kwamp, koropea Jisasén arakrá turunk, ☆ ¹⁹ “Tisa, Moseso kar ankwap kumwia nomwan arakrá sér, ‘Arop ankárankao táráp mo námpao sumpwi nánko, tá yupu mwar yak nánko te, nánaerao sámpeanánko, am yupu tárápu tianánko, naerao yaknámp weri mek yak nánko, am fi tomoro mo naenámp.’ ☆ ²⁰ Amo am kar fwap mérapo te, yino amwan ankwap kar turunk mwaro: Tá fákánek mwearo yakáp nap kwamp te, nae-tárápao yupu sámpea táráp sámp moitea sumpwi nánko, ²¹ tá warko nánaerao sámp. Sámpea tanknámp, táráp sámp moia sumpwi nánko, warko am nánaerao kor taknámp tak. ²² Takrá akwapea am fákánek mwearo am ponankor am yupu sámpea táráp sámp moiaka, ponankor faokaria napo te, wakmwaek yupurao kor taknámp sumpwi. ²³ Amo te wae mér, am fákánek aropamp yupu te am ankárankamp támaono. Tá nánkár wakmwaek kor sumpwinap arop fárámpnap ke fek am yupu te wamp yupu yak naenámp?”

²⁴ Aerapo maok, Jiaso am fákáreran sérrá, “Yumo te Kwaromp Buk fekamp kar fwapia mér moria maok, yumo épérép kar sérarapon. ²⁵ Nánkár sumpwinap arop apár me meknámp warko ferámpnap ke fek te yupu sámp mono. Kwaromp yámar mekamp ensel fákáreráo yakáp napnámp taknámp yakáp mwanapon.

²⁶ Aeno mámá sumpwinap arop warko ferámp mwanap kar te, yumo Mosesomp buk fekamp kar yao kánanke mek yaomwirao yurunk námpao maok, yao fár mo námp te yumo nkerá farákáp moi napon? Am farákápnámp kar te Kwaro Mosesén sérrá, ‘Ono te waráp wokwaekamp appeyaenáp Abraham, Aisak, Jekop, maomp Kwarono.’ ☆ ²⁷ Kwar

te sumpwinap aropamp Kwaranápe mono. Am Kwar te yiki yakápnap aropamp Kwarono. Aenámpan maok, yumo te épérép kare kar sénapon!”

Kwaromp lo mek tokwae kari yaknámp loan sénámp kar

Matyu 22:34-40; Luk 10:25-28

²⁸ Lo yénkrá farákáp konámp arop ankárank koropea wa nánko, am arop fárakapao Jisasént kar yorowarrá yakáp. Aenapo Jisas nopok yae-párak kare kar fek am fákáreran sérámpantá maok, mao Jisasén turunk, “Apae lorao tokwae kari yakria ponankor loan kámákár akwap námpon?”

²⁹ Aeránko Jisaso am kar pwarokwaprá arakrá sér, “Lo tokwae kari yak nám te aránon: ‘Israel, yumo wawenk. Tokwae Kar te nomp Kwar Tokwae ankárankamp támaono. ☆ ³⁰ Yumo ankár yiráp yonkwae kare ponankor, yiráp waemp ponankor, yiráp ninik ponankor, tá yiráp kárakáre ponankor fek Kwarén warákár tokwae kipo.’ ³¹ Lo anánk te ará: ‘Amo ankár waráp firáp aropan warákár nap te, amokuráp pourouran warákár konapnámp taknámpampo.’ Lo ankwap te am anánkaopwe man kámákár akwap mono.” ☆

³² Aeránko maok, am lo mérnámp arop Jisasén sérrá, “Tisa, amo sénap kar te kwapwe kareno. Tá amo kare sénapon, Tokwae Kar ankárankampao saráp Kwarono. Ankwap kwar yak mono. ³³ Aeno nomo te ankár nomp yonkwae kare ponankor, nomp ninik ponankor, tá nomp kárakáre ponankor fek man warákár kare mwanámpon. Tá nomo ankár námoku warákár konámpnámp taknámp arop ankwap fárakapan kor taknámp rá warákár mwanámpon. Am lo anánkaopwe támao ampaok nánko te, am ninik támao ponankor ofa yaomwi mek yankap, tá ponankor nkwakwe make ofaran kámákár akwap námpon.” ☆

³⁴ Jisas am kar wa nánko maok, arop mér kwapwenámp aropamp kar niamp nánko maok, Jisaso man arakrá sér, “Amo te Kwaro náráp firáp taokeyak nám mek te panek yak mo napon.” Aeránko maok, arop ponankor te apápria, Jisasén kar ankwap turunk mono.

‘Krais te wanono’rá turunknámp kar

Matyu 22:41-46; Luk 20:41-44

³⁵ Jisaso lotu nap tokwae mek yakriaka kounteouráp aropan kar yénkrá farákáp. Aeriaka mao arakrá turunk, “Lo yénkrá farákáp konap arop te mokopia ‘Krais te Devitomp táráp’rá sénapon? ³⁶ Tá wokwaek kar Yiki Kor Spiritao Devitén ninik sánk nánko, Devit námoku sérrá:

‘Tokwae Karao onomp Tokwae Karan arakrá sér,
“Amo onomp yae-párak mwae tankrá akwapea napo,
waráp yopor arop waráp yae ankore mek kák tenanko,
yakáp mwanapon.” ’ ☆

³⁷ Devit námoku am aropan ‘Náráp Tokwae Kar’rá sénámp te, mokopia am arop warko Devitomp fi mekamp yak naenámpon?” (Jisaso am kar séránko maok, kápae kare kounteouráp arop maomp kar wawia warákár.)

Lo mérnámp aropamp ninik kwatae

Matyu 23:1-12; Luk 11:43; 20:45-47

³⁸ Tá Jisaso am fárakapan kar yénkrá farákápria arakrá sér, “Yumo te lo mérnámp arop fárakapan fwapiaka mér kip. Am fárakap te waempyam

☆ 12:29: Lo 6:4-5 ☆ 12:31: Wkp 19:18; Ro 13:9-10; Ga 5:14 ☆ 12:33: Hos 6:6 ☆ 12:36: Sng 110:1; Ap 2:34-35

éri kéréria paokop mwar kar i konapono. Tá koupoukour nap fek kounteouráp aropao, námwan ‘Gude’rá sérenk kar i konapono. ³⁹ Am fárákap te lotu nap mek arop nke nap fek mekok tankáp mwar kar i konapon. Aeria maok, fir tokwae fánap fek kor mér arop tank konap sia fek tankáp mwar kar i konapon. ⁴⁰ Am fárákap te kae kounteouran poupwékáprá tukupea, wakmwaek maomp ankank ti konapono. Am nínik yak námpan maok, kwekárá kar toropwap éri konapono. Nánkár kot mwanap ke fek am fárákap touwe tokwae kwatae sámp mwanapon.”

Ankank moráp yupurao Kwarén ofa sánkámp kar

Luk 21:1-4

⁴¹ Jisaso ankwap ke fek lotu nap tokwae mek koropea mani kák konap bokis tokwae páte nap fek am wonae fik tankrá nke nángo maok, kounteouráp arop am mek mani sir. Mani kápae kareráp aropao bokis mek mani kápae kare épér. ⁴² Táte ankank moráp kae yupu ankwap koropea mani kánanke wan toea niamp anánkamp am mek sir. ⁴³ Aenko Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapan koropenk ritea maok, am fárákapan sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Mámá ankank moráp kae yupu máte mao mani tokwaeráp kounteouráp arop sinap mani kámákarea yoporop mani tokwae sinámpón. ☆ ⁴⁴ Mámá ponankor kounteouráp arop te mani kápae kare tank nángo, aopwek kánanke ankwapmwaek saráp bokis mek sinapono. Aeno táte am yupu te mani mo námpara, fir sámpá fánaenámpao kor tank mono, am kánanke táman mwar ponankor sirari námpón.”

13

‘Lotu nap tokwae nánkár kwatae akwap naean’rá sénámp kar

¹ Jisaso lotu nap tokwae pwarará akwap nángo maok, mao éréképá yarak i konámp arop ankwap ankárankao sérrá, “Tisa, am yumwi nununkwi kwapwe nkeae. Tá nap kokwapwe nko nkeae.” ² Tá Jisas maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo nap nununkwi kwapwe táman nke rape? Nánkár wakmwaek te, arop fárákapao, yumwi ankwap yumuntuk taki tankanoria pwar mono. Arop fárákapao am te ponankor momontokoria apárok sir mwanapon.” ☆

‘Kápae kare touwe korop naean’rá sénámp kar

Matyu 24:3-14; Luk 21:7-19

³ Jisaso Oliv faonkwek tankria nke nángo, lotu nap tokwae nkwampok yak. Tá Pita, Jems, Jon, Andru, am yiworaopwerao saráp tukupea man turunkrá, ⁴ “Amo yinan sérae: Mam ke fek am ankank korop naenámpón? Apaeraomékir korop nángo, nkea am ankank korop naenámp te wae wonae fikeanrá mér mwanámpón?”

⁵ Aerá turunkapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo te fwapia mér kip! Takria arop ankárank yumwan kwekár naeane. ⁶ Kápae kare aropao koropeaka onomp eran ‘Ono támao nae.’ Makrá sér mwanape. Aeriaka kápae kare kounteouráp aropan kwekár mwanape. ☆ ⁷ Nánkár yumo wa napo, ‘Yorowar koropán’rá sér, tá panekamp yorowar kar sérarrá korop. Aenapo kor, táman wawia korokop kwapono. Am ankank te waeman korop naenámpan maok, má apár pwar naenámp yae te oukouwman sikono. ⁸ Arop ankwap firao ankwap-ankwap firént

yorowar. Tá ankwap kingomp firao ankwap kingomp firént yorowar mwanap. Ankwap apárok némp yérur korop náńko, táte ankwap apárok yae-porokwe tokwae korop naenámpón. Am ankank koropánk námp te yupurao táráp fárákáp naeria manénkir touwe sámp konámp niamp take koropánk naenámpón.

⁹ Am ke fek te yumoku támao fwapia mér kip. Yumwan ankwap fárákapao náráp lotu nap mekamp kaunsilonámpok santukupá kot mwanape. Aeria maok, yumwan lotu nap mek porokwap mwanap. Yumo onont paokop napara, arop yumwan éréképá tukupea gavman fákáre, tá king fákáre nke nap fek párapop napo te, yumo te onomp kar am fárákapan fwap fárákáp mwanapon. ¹⁰ Nánkár ponankor arop fi ankár Kwapwe Kare Kar fárákáp napo, wawia napo, apár pwar naenámpón. ☆ ¹¹ Yumwan sámpá yarokwapea santukupea kot napo, yumo apápria, yino apae kar sér mwareanrá niniki kwapono. Ponankor kar te Kwaro yumwan nénk náńko, am ke fek táman yumo ankár fárákáp mwanapon. Am te apae riteanápe yumoku saráp kar fárákáp mono. Yiki Kor Spiritao am kar yumwan sáńk naenámpón. ¹² Tá arop náráp nánaeran arop outiri náńko, man foupouri pap. Tá naropwaryaenápo kuri náráp tárápuan taknámp mwanapon. Tá táráp ankwapao kor éntupwar naropwarén yoporia arop outiri napo, foupouri pap mwanapon. ¹³ Tá yumo onont paokop napara, arop ponankor te yumwan kokwarok mwarea napon. Aeno aropao kárákáre yakrá akwapea, pwarnámp yae feknámp te Kwaro man warko warámp naenámpón.” ☆ ☆

Kwatae kare ankank wakmwaek korop naenámp kar

Matyu 24:15-28; Luk 17:23-24

¹⁴ Jisaso warko sérrá, “Yumo nke napo, kwatae kare ankank Kwaromp yiki kor taun mek fokopeyak naeane. (Arop máma kar nkerá fárákáp námp kwamp te, ankár fwapia ninik kuno.) Am ke fek te kounteouráp arop Judia apár mek yakáp nap te ankár pirikimpea faonkwek pok mwanapon. ☆ ¹⁵ Táte arop naepik yakeanámp te warko nap mek youmpeaka náráp ankank sámp mono. ¹⁶ Tá arop yopwar mek yak námp te, arákarrá akwapea náráp nap mekamp waempyam sámp mono. ¹⁷ Am ke fek te kounteou arop yareráp, tá yupu-táráp mom wurump nap te koupoutáráp nape! Mao te pirikimpea foporakorrá tukup mwanap koursir napono. ¹⁸ Yumo te am kwatae ankank te námpare korop konámp ke fek koropantáno, Kwarén kar toropwap kipo. ¹⁹ Am ke fek te yoporop touwe tokwae kar korop naenámpón. Wokwaek Kwaro kápae kare ankank yoro námp fekia koropea, oukouwman námp te take pourouráp touwe tokwae korop moimpon. Tá nánkár wakmwaek kor warko take pourouráp touwe tokwae korop mo naenámpón. ☆ ²⁰ Táte Tokwae Karao am touwe tokwae korop naenámp ke fek fae ták-pwar moianámp te, kounteouráp arop ponankor wour mwanapon. Ae mwanapan maok, mao námoku nánkárápnámp aropan ninik námp kwamp, am ke fae ták-pwara námpon.

²¹ Am ke fek arop ankárankao yumwan sérrá, ‘Yumo nkenke! Krais máyakáne!’ Tá ankwapao sérrá, ‘Yumo nkenke! Nkoyakáne!’ Aerá sénánko te, yumo te maomp kar wawi kwapono. ²² Aeno arop ankwap fárákapao koropea yumwan kwekárrá sérrá, ‘Ono te Kraisono.’ Tá

☆ **13:10:** Mt 28:19 ☆ **13:13:** Jo 15:18-21 ☆ **13:13:** Mt 10:17-20 ☆ **13:14:** Dan 11:31

☆ **13:19:** Dan 12:1

ankwap kar sérrá, ‘Ono profetono.’ Aeriaka kárakáre yororoiaaka ankwap pourouráp ankankan kor tére mwanape. Ono waeman kare kar sér rae: Koumteouráp arop Kwaro náráponoria náńkáráp náńp te, am taknap arop fárákáp támao fwap man poupwekáp mwarea napon. ✱ ²³ Ae mwarea napara, yumo te fwapia mér kip. Ono waeman yumwan kápae kare ankank korop naenáńp séri nampono.”

Náńkár wakmwaek Aropamp Táráp kare korop naenáńp kar

Matyu 24:29-31; Luk 21:25-30

²⁴ Jisaso warko sérrá, “Náńkár am touwe tokwae am akwap tenáńko, yámar kirikip náńko, yunk warko yokor mo. ²⁵ Tá yámar mekamp térme ponankor mukarrá ékrink naenáńpon. Yámar mekamp kárakáre kor ankankao kor wuwia wae naenáńpon. ✱ ²⁶ Aenáńko, am ke fek táman Aropamp Táráp koumwe mek tankria kárakáre tokwae ntia maomp wae mént ék náńko, arop nke mwanapon. ✱ ²⁷ Am ke fek táman mao ensel fákáre tirá kérép náńko, ékiaka apár yarápae pwar náńp fek tukupea, Kwaro náńkáráńp arop fárákáp koupoukarea, ponankor am fi érékép mwanapon.” ✱

‘Yao fikan nkea mér kip’rá sénáńp kar

Matyu 24:32-35; Luk 21:30-33

²⁸ Jisaso warko sérrá, “Yumo te yao fikan nkea mér sáńp mwanapon. Maomp yowe kor ént féki yak náńp te, pwae wourékam arokwe náńko, am te kwapwe naenáńp kenono. ²⁹ Taknáńp náńkár wakmwaek kor yumo nke napo, am ankank kwatae koropáńk náńko te, yumo am táman mér kip. Aropamp Táráp korop naenáńp yae wae wonae fik ménki fek yak náńpon. ³⁰ Ono waeman yumwan kare kar sénampon: Mámá kear mekamp koumteouráp arop oukouwman sumpwi mo, yiki yakápria, mámá ankank ponankor korop náńko, nke mwanapon. ✱ ³¹ Tá yámar ntiaka apár máte akwapá pwar naenáńpon. Aeno onomp kar máte pwar mono.”

‘Arop ankwap am ankank korop naenáńp yae mér mono’rá sénáńp kar

Matyu 24:36-44; Luk 21:34-38

³² Jisaso warko arakrá sér, “Tá arop ankwap am ankank korop naenáńp ke ntia yae te mér mono. Onomp Naropwar námoku saráp am mér náńpon. ✱

³³ Yumo te fwapia mér fek yérékrá yakáp kip. Am te apae riteanápe, am te mae ke fek korop naenáńpaoean yumo mér mono. ✱ ³⁴ Am te arak náńpon: Arop ankárakao náráp nap pwatea akwap naeria, maomp tére konap arop ankákárankan arakrá kar toropwap: Náńp nap mekamp ankank má fwapia taokeyakáp kipria maok, arop ménki fek taokeyak konáńp aropan, ‘Amo yérékrá yakamp’rá séritea akwap konáńp niampon. ³⁵ Mak ri konáńpńáńp taknáńp fwapia yérékrá yakáp kip: Yumo te mér mo mam ke fek am nap nouroup korop naenáńp te, kumuran korop ni, táte kumuruk korop ni, tá kom fáráńp náńko korop ni, tá koumounek kar korop nie, am te yumo mér mono. ³⁶ Takria mao koupour koropria yumo pamp nap nkeantáno. ✱ ³⁷ Mámá kar ono

✱ 13:22: 2 Te 2:9; Yé 13:13 ✱ 13:25: 2 Pi 3:10; Yé 6:12-13 ✱ 13:26: Mt 26:64 ✱ 13:27: 1 Te 4:16-17 ✱ 13:30: Mámá yére 30 fek yaknáńp kar te yére 24-27 fek pwarnáńp karan sénáńpon.
✱ 13:32: Ap 1:7 ✱ 13:33: Mt 25:13 ✱ 13:36: Lu 12:37-38

yumwan farákáp namp máte koumteouráp arop ponankoran sénampono: Yumo fwapia yérékria yakáp kip.”

14

Jisasén farop mwaria kar papnap kar

¹ Wakmwae anánki yakea maok, Pasova Yae Tokwae ntiaka Pan Yis Moráp Fári konap Yae korop naenámp yae tank nánko maok, pris tokwae fákáre, táte lo yénkrá farákáp konap arop fákáreráo sérrá, “Nomo te mokopiaka Jisasén poupwekápia kánánkámp sámpeaka foupouri pap mwaro?” ✱ ² Am fárakapao sérrá, “Nomo lotu i konap yae tokwae fek te am ankank tak mono. Takria koumteouráp arop nkea kokorokorra nomwan yorowar mwanape.

Yupurao Jisasomp me korok sanda kwarákarimp kar

Matyu 26:6-13; Jon 12:1-8

³ Am ke fek te Jisaso Betani mek akwapea, wokwae lepra touwe sámpá yakámp arop Saimonomp nap mek tank. Mao fánaeria tank nánko maok, yupu ankárank korop. Mao te yumwi fekamp botol kwapwe kare am te nánákáre kwapwe konámp sanda mani tokwae fekamp, am botol nás kor ták-pwarea maok, Jisasomp me korok am sanda kwarákár. ⁴ Aenánko maok, arop ankwap fárakap yakáp nap man nkea kokwarokria maok, námoku kok arakrá sérar, “Apaeritea mao am sanda kwaporok kwarákarrá pwar námpon?” ⁵ Tá nomo arop sánk nánko sámpriaka 300 mani silva sáp napo, tá ankank monap aropan sánk mwanámp tene!” Makrá séria maok, am yupuran yopor. ⁶ Aerapo maok, Jisas am fárakapan sérrá, “Yumo am yupu numwar takano pwareнке. Apaerá yumo man ninik kápae sánk rape? Mao te onan kwapwe kare ninik námpon. ⁷ Nánkár am ankank monap arop fárakap te yumont kápae kare por yakáp napo, yumo am fárakapan yaewour saráp yakáp mwaria te tak mwanapon. Aeno ono te yumont kápae kare por yak mono. ⁸ Ankank mámá yupuaoui námp te fwap tak naenámp pwi nánko námpon. Ono oukoumwan sumpwi mo nanko, mao onomp pourouk sanda kwarákárámp te onomp pourou apár me mek pap mwanap nánap námpon. ✱ ⁹ Ono yumwan waeman kare sénampon: Ponankor apár mekmwae tukuprá Kwapwe Kare Kar fárakápria mámá yupuaoinámp ankank máman kor méntér sérar napo, arop fárakap man ninik mwanapon.”

Judasó pris tokwae fákárean ‘Jisas yiráp yaek pap nanae’rá sérimp kar

Matyu 26:14-16; Luk 22:3-6; Jon 11:45-54

¹⁰ Am ke fek mént paokop i konap arop éntér-sámpramp ou mekamp Judas Iskariot mao pris tokwae fákáreaonapok Jisasén am fárakapamp yaek pap naenámp kar akwapá sérar. ¹¹ Aenko am fárakapao am wawia maok, warákáránkria maok, am fárakapao man sérrá, “Amwan mani ankwapmwae sánk mwanámpon.” Aerapo maok, Judaso am aropamp yaek sánk naenámp mwae kup oupouroukimpon.

Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop fákárerént Pasova fáriap kar

Matyu 26:17-25; Luk 22:7-13

¹² Yis Moráp Pan Fépér i konap Yae ankárank korop nánko, Kwaro Israel firan yaewouránko fwapi yakápiap ke ninikrá fári konap sipsip morok faopornap ke. Aenánko maok, námoku éréképá yarak i konámp arop

fákáreráo Jisasén turunkrá, “Amo ninik nap te, yino te maok tukupea am Pasova fir nánap mwanámpon?” ✧ ¹³ Aerapo maok, Jisaso námoku éréképá yárák i konámp arop anánkaopweran tirá kérépria arakrá sér, “Yumo akwapea Jerusaleam mek nepo, arop ankáránk sospen mek ént yinkipea koropea * mwaeao kumwan kikip náńko te, yumo man éntér papea akwap kipo. ¹⁴ Aenepo maok, akwapea nap mek yoump náńko, yumo nap naropwarén turunkrá arakrá sér kip: ‘Tisa sérrá, “Onoku éréképá yárák i konámp fákárerént Pasova fánanamp nap aokore te maen?” rá séri náńpo.’ ¹⁵ Aerá sénépo maok, yumwan nap aokore tokwae narekamp yénkép náńko maok, am mek te tankáp i konap ankank wae nánapi tank námpon. Yumo am mek fir nánap kipo.” ¹⁶ Aeránko maok, am arop yaworao akwapea am taun mek Jisaso sérimpaok nkea maok, am mek fir nánap.

¹⁷ Kumuran Jisas námoku éréképá yárák i konámp arop éréképea mént korop. ¹⁸ Aeaka am fárákap fépérrá tankáprá maok, Jisaso sérrá, “Ono te yumwan waeman kare kar sénampon: Yumo ou mekamp arop ankáránkamp onan yopor aropamp yaek pap naerámpon.” ✧ ¹⁹ Aeránko maok, am námoku éréképá yárák i konámp arop fárákap támao yonkwae touweria maok, man ankákáránk rá turunkup, ‘Ae te amo onan séri kwapon’ rá sér. ²⁰ Aerapo maok, Jisaso am fárákapán sérrá, “Am arop te yumo éntér-sámpramp ou mekamp ankáránkamp pan sámpea onont dis mekamp sup mek anámpea fánámp támaono. ²¹ Kare, Aropamp Táráp te Kwaromp Buk fek sénámp niamp ankár takrá sumpwi naenámpon. Aeno am arop Aropamp Tárápan yopor aropamp yaek papnám aropao maok koupouteane! Man éntupwaro fárákap te wampwe mpupo!”

Jisas Komunion sám mwanap yénképámp kar

Matyu 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Korin 11:23-25

²² Am fárákapao fir fépérrá tankápapo maok, Jisaso pan ankáránk sámpea Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, fékéria am fárákapán nénkria sérrá, “Máte onomp pourouno. Má sámpea fárenke.” ²³ Aeaka warko wain éntéráp kap sámpria Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, am fárákapán nénkria maok, ²⁴ am fárákapán sérrá, “Máte onomp yiri yumont kontrak wourékam yoro nampon. Ono kápae kare koumteouráp aropan yaewourria kwarákár nanampon. ✧ ²⁵ Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Ono te warko wain fár morá akwapea, Kwaro náráp firáp taokeyaknám mek wourékam wain ént fánanampon.”

²⁶ Takia pwarará, am fárákapao tár kar ankáránk sámpea pwarará maok, taun pwarará Oliv faonkwek pok.

Jisaso Pitan ‘Námwan pwar nanap’rá sérimp kar

Matyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 6:36-38

²⁷ Jisaso am fárákapán sérrá, “Yumo ponankor te onan mérnáp pwararea pirikimp mwarea naponno. Kwaromp Buk fek am táman sérrá, ‘Ono sipsip taokeyak konámp arop porokwap pap nanko, maomp sipsip pirikimp mwanapon.’ ✧ ²⁸ Aeno ono te warko fárámpea yiki yakria, ononkir yumwan mekia Galili mek akwap nanampon.” ✧ ²⁹ Pita sérrá,

✧ **14:12:** Kis 12:6,14-20 * **14:13:** Arop ankáránk sospen mek ént yinkipea korop nám te, sospen mek ént yinkipá me korok papá samp te koumteouramp térean maok, youén Jisas sérinám kar arop yaworao wuri nke nenepan ninámpon. ✧ **14:18:** Sng 41:9 ✧ **14:24:** Kis 24:8; 1 Ko 10:6; Jo 6:54-56 ✧ **14:27:** Jo 16:32; Sek 13:7 ✧ **14:28:** Mk 16:7

“Arop ankwap fárákap amwan pwarará píríkimp napo kor, wampweno. Ono mwar amwan pwar nanamp mono.” ³⁰ Tá Jisaso man sérrá, “Ono amwan kare sér rae: Oukoumwan kumuruk kakaruk oukoumwan anánk por aráp mo nánko, amo yinink por ‘Ono te man mér mono’rá sénanapon.” ☆ ³¹ Aerámpan maok, Pita ankár kar kárákáre fek sérrá, “Wampweno! Ono ankár amont sumpwi naeria te, ono amwan ‘Mér mo namp’rá sér mo kareno!” Tá mént paokop i konap arop ponankor takrá sérar.

*Jisaso Getsemani yopwar mek Kwarén kar toropwapimp kar
Matyu 26:36-46; Luk 22:39-46*

³² Aea maok, am fárákapao tukupea oliv pékri Getsemani mekria maok, Jisaso námoku éréképea yárákinámp arop fárákapán sérrá, “Yumo mapek yakápenke. Ono akwapea Kwarén kar toropwap nae.” ³³ Aeritea maok, Pita, Jems, Jon man éréképea am yininkaopwe támao mént tukup. Aeapo maok, Jisaso náráp pourouk korop naenámp touwe tokwae wakmwaek sámp naenámpan yonkwae sakápria yonkwae touwea wae. ³⁴ Aeria maok, mao am fárákapán sérrá, “Ono yonkwae touwea waeria, wae sumpwi nanamp pourouiane. Yumo mapek yakáprá yérékenke.” ☆ ³⁵ Aeria mao yoump tae morokria mao éntér mwaeknámp apárok piká párákapea Kwarén kar toropwapria sérrá, “Amo onan korop naenámp ankank kwatae kwe-pwar nanap mwae kup yak nánko te, fwap kwe-pwar nanapon.” ☆ ³⁶ Aeritea maok, mao sérrá, “Ayao! Amo te ponankor ankank fwap tére nanapono. Aeno ono ník namp te, ono sámp nanamp touwe sámp-siraeria nampan maok, wampweno. Amo ankár amokuráp ninikaokampo.” ☆

³⁷ Takia maok, warko akwapea am yininkaopwean nke nánko, pampi yakáp. Aenapo, mao Pitan arakrá turunk, “Saimon, amo te amp rape? Amo ankáránkamp ke fek saráp yérékrá yak nanap pourou mo nie? ³⁸ Yumo ankár yérékria Kwarén kar toropwaprá yakápenke. Yumo am ankank korop nánko, píríkimp mwanape. Ninik te wae am tére naeria warákár námpan maok, pourourao kárákáre mono.”

³⁹ Warko akwapea manénkiri námpanámp taknámp Kwarén kar toropwap. ⁴⁰ Aea maok, warko arákarrá koropea námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapán nke nánko maok, pampi yakáp. Am te apae riteanápe, am fárákapamp yi te ouwipi kápae. Aeapara, mao am fárákapán kékéménk námp fek te, am kar pwarokwaprá sér mwanap te mér mo napara, sér moiapon.

⁴¹ Jisas warko yininkan akwapeaka koropea am fárákapán sérrá, “Yumo te oukoumwan pampria anepér rape? Wae támaono. Fápárampea nkenke! Oukoumwan te Aropamp Tárápan kwatae ninikráp aropamp yaek sánk mwanap ke wae koropáne. ⁴² Yumo fárámp napo tukup mwaro. Nkenke! Onan outirinámp arop wae koropáne.”

*Judasao wae Jisasén yopor aropamp yaek papnámp kar
Matyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11*

⁴³ Jisas kar sérrá yak nánko maok, táte am éréképá yarak i konámp arop éntér-sámpramp arop ou mekamp ankwap ankáránkamp Judaso korop. Aenángo, pris tokwae fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop, tá Juda taokeyakápnep arop fárákapao tirá kérépnep arop kápae kare, bainatráp

yaopwae tia Judasén éntér kákrá korop. ⁴⁴ Manénkir am outirinámp arop am arop fárákapan arakrá sér: “Nánkár ono akwapea nouroupria aop mukur namp te, am arop te Jisas támaonon. Yumo man sámpea maok, fwapia taokeyakea sámpá tukup kip.”

⁴⁵ Aeritea maok, Judas koupour kar akwapea Jisasonámpokria te, “Tisa’rá séria man koupwiyakrá aop mukur. ⁴⁶ Aenánko maok, am fárákap wae Jisasomp pourouk yae paprá sámp.

⁴⁷ Aeapo maok, arop ankwap ankárank bainat sámpá pris taokeyak konámp aropamp tére aropan woupwi kor karámpá aop-sir. ⁴⁸ Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo onan sámp mwaria korop nap te, oukunria yorowar i konámp aropan sámp mwaria ni konap niámp bainat, yaopwae makia tia korop rape? ☆ ⁴⁹ Wokwaek ono yumwan lotu nap mek kar farákáp saráp yak konamp fek onan sámp mwarap tane apaeapon? Yumo mámá nap te wokwaek Kwaromp Buk fek kumwiap karao kare koropanoria napon.” ⁵⁰ Aerá séránko maok, Jisasént paokop i konap arop fákáre man pwarará pirikimpea tukup. ☆

Arop tár-ménki ankárank farákapá akwapámp kar

⁵¹ Arop tár-ménki ankárank Jisasomp wakmwaek koropámp, mao te waempyam wupwi kor mwar woukwapeanámpao, am fárákapao man sámpria maok, waempyam fek saráp sámp napo maok, ⁵² mao waempyam wor-sirarrá pourou mwar farákapá akwap.

Jisasén sámpea kaunsilo nke námp fek kotiap kar

Matyu 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:12-14,19-24

⁵³ Am fárákapao Jisasén sámpea pris taokeyak konámp aropamp nap mek santukup. Tá pris tokwae ponankor, Juda taokeyakáp konap arop, lo yénkrá farákáp konap arop makia koupoukour yakáp. ⁵⁴ Pita te Jisasomp wakmwaek akwap námpao maok, mao panek tae morok yak. Mao pris taokeyak konámp aropamp naepik yár éntér mek lotu nap tokwae taokeyakáprá yérék i konap plisman fákárerént yaomwi fek pourou yirinkrá yak.

⁵⁵ Pris tokwae fákáre ntia kaunsil † fákáre ponankor, arop ankwap fárákapan ‘Koropea Jisasoinámp kar farákápenk’ ria wumwi. Aenapan maok, am fárákap te maoinámp kwatae ninik nkea am fek sumpwi pap mwaria oupourouknapao maok, mao am fek sumpwi naenámp kwatae ninik nke mono. ⁵⁶ Aeapo maok, táte kápae kare arop man kwekárá sérapan maok, am fárákapamp kar te ankárankamp pourouráp mo. ⁵⁷ Aeapo ankwap farákáp yakápia ‘Jisaso araki námpono’rá kwekária sér, ⁵⁸ “Yino wa nánko, mao sérrá, ‘Ono lotu nap tokwae aropao ti nap te, ono párampeaka yinink kumur fek ono ankwap pourouráp nap ti nanampan maok, arop yae kor fek ti mono’rá sérimpon.” ☆ ⁵⁹ Tá am kar sérar napao kor ankár épépérépi akwapria ankárankamp pourouráp moimpon.

⁶⁰ Aeapo maok, pris taokeyak konámp arop kaunsil fákáreamp yik fokokeyakrá Jisasén arakrá turunk, “Amo te kar pwarokwaprá sénanap kar mo nie? Amwan mámá kar sérarap te mokopono?” ⁶¹ Aeránko maok, Jisaso kor man kar takáprá sér mo.

☆ 14:48: Jo 18:20 ☆ 14:50: Mt 26:31; Jo 16:32 † 14:55: ‘Kaunsil’: “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fek kware 55 fek nkeae. ☆ 14:58: Jo 2:19-21

Aenko maok, pris taokeyak konámp arop man warko turunkrá, “Amo te arop ponankor lotu i konap Kwaromp Táráp Kraís támao ni mo nie?” ☆ ⁶² Jisaso sérrá, “Am te ono támaono. Nánkár Aropamp Táráp ponankor kárákáre tokwaeráp Kwaromp yae-párák mwaek tankea yámar mekamp kounwe yumuntuk ék nánko nke mwanapon.” ☆ ⁶³ Aeránko maok, pris taokeyak konámp arop am kar wawia korokopria yopor yonkwae pwarámpria, námokuráp pouroukamp waempyam pearákapria maok, sérrá, “Nomo wae táman wa námp te, warko apaerá arop ankwap wumwi mwanámpnon? ⁶⁴ Yumo wae wa napo, mao Kwarén wouroump sénámpnon. Yumo nomo man te mokop mwanámpná ninik rape?” Aeránko maok, am arop fárákapao ponankor sérrá, “Mao te kwatae niniki tenámpara, ankar sumpwiano.” ☆

⁶⁵ Aerapo maok, arop ankwap fárákapao man atatopria maok, táte waempyam sámprá yimetápok woukoupea fákeyakáprá man porokwapria sérrá, “Amo oukoumwan profet kar fek sérae: Oukoumwan amwan te wa porokwapriane?” Aeria maok, lotu nap taokeyakáprá yérék i konap plisman fákáre yae faeran sámprá tárapore. ☆

Pita ‘Jisasén mér mo namp’rá sénámp kar

Matyu 26:69-75; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18,25-27

⁶⁶ Pita te ek yár éntér mek yakánko maok, tá pris taokeyak konámp aropamp tére konámp yupu ankárank koropea ⁶⁷ nke nánko maok, Pita yaomwi fek tank. Aenáno maok, yupurao man tokor kari yakrá arakrá sér, “Amo kor wae Nasaret mekamp Jisasént yak konapon.” ⁶⁸ Aerámpan maok, Pita monoria arakrá sér, “Mono! Ono te amo sénap kar am te mér mo kare nampon!” Makri pwarará oukur tará ek youmpra nap ménki fek nánko maok, kakaruk ankárank aráp. ⁶⁹ Aenko am tére konámp yupurao kor warko man nkea maok, wonae fik am fek yakápap arop fárákapan sérrá, “Mámá arop máte wae am fi támaonono.” ⁷⁰ Tá Pita warko sérrá, “Mono!”

Aeránko maok, wakmwaek arop ankwap fárákap wonae fik am fek yakáp napao sérrá, “Wi! Amo te waeman am fi támaono. Waráp kar te Galili mekamp aropamp kar niamp naponno.” ⁷¹ Tá Pita kar arakrá sér, “Ono te yumwan waeman narekampráp kare kar sér rae: Ono am yumo sénap arop te mér mo nampon. Táte ono kwekár sénanko te, Kwaro onan kwatae pap naenámpnon.” ⁷² Takrá séri pwar nánko maok, koupour kar kakaruk anánk por aráp. Aenáno maok, Pita warko Jisaso sérimp kar ník: “Nánkár kakaruk oukoumwan anánk por fárámp mo námp fek, amo yinink por ‘Ono te man mér mono’rá sénanaponno.” Aeria maok, Pita aropompria éma waempon. ☆

15

Jisasén Pailatonámpok warámpá tukupap kar

¹ Koumounek kar pris tokwae fákáre ntia Juda taokeyak konap arop fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop fákáre, tá ponankor kaunsil fákáre makia maok, koupoukarrá am mwanap kar pap. Takia pwarará, wakmwaek Jisasén sámpea yaek sen fek yarokwapea santukupea, Rom mekamp arop érékép-tank konámp gavman Pailatonámpok santukup. ² Aeapo maok, Pailato man turunkrá, “Amo Juda firamp king nie?” Aerá

☆ **14:61:** Ais 53:7; Mk 15:5 ☆ **14:62:** Dan 7:13; Mk 13:26 ☆ **14:64:** Wkp 24:16; Jo 19:7

☆ **14:65:** Ais 53:5 ☆ **14:72:** Mk 14:30

séránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá maok, “Wae amoku sénap támaono.” ³ Aeránko maok, pris tokwae fákárerao Jisas tak moimp karan kwekárá nkwakwe make kar farákáp. ⁴ Aeapo maok, Pailato man warko turunkria maok, “Amo wa napo, amwan kápae kare kar sénap máte, nopok kor ankwap kar sér mo nie?” ⁵ Aeránko maok, Jisaso kor ankwap kar pwarokwaprá sér mo nánko maok, Pailat ninik tokwae. ✱

Pailato ‘Takenk’rá sénánko Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar

Matyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16

⁶ Yopwar méntép Pasova fári konap yae fek Pailato fákápá yaknámپ arop ankáránk aokorop pwar konámپ. Am te kounteouráp aropao arop ankáránk fákápá yak námپ maomp e sénapo, Pailato am arop aokorop-pwar konámپon. ⁷ Am ke fek te arop ankwap gavmanén yorowaria arop sumpwi yénképia napo, gavman am fárákáp fápákamánkia kák tenapo, yakáp napon. Am ou mek arop ankáránkamp maomp e te Barabas. ⁸ Aeria maok, am kounteouráp aropao kor Pailatén ‘Wokwaek i konámپnámپ taknámپ, arop kalabus mekamp ankáránk sámp-kérépae’rá sér. ⁹ Aerapo maok, Pailato nopok am fárákapan arakrá turunk, “Yumo te ono yumo Judamp king, man sámp-kérépenkria nape?” Am takrá turunk námپ te apae riteanápe, Pailato wae mér, ¹⁰ pris tokwae fákárerao Jisasén párák kokwarokria warámpá korop tenapantá. ✱ ¹¹ Aenámپan maok, pris tokwae fákáre kounteouráp aropan, takrá sérenkria fopwaoka wae napo maok, am fárákapao Pailatén ‘Amo Jisasén te sámp-kérép kwaponono. Barabasén sámp-kérépae’ ria wae. ¹² Aerapo maok, Pailato warko turunkrá, “Yiráp ninik te mámá arop yumo ‘Judamp king’ ri konap man te mokopaeria nape?” ¹³ Aeránko maok, táte am fárákapao warko sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” ¹⁴ Aerapo maok, Pailato am fárákapan sérrá, “Apae riteanonono? Mao te apae kwatae niniki námپon?” Aerá turunkámپan maok, am fárákáp ankár kárákárea waeria sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” ✱ ¹⁵ Aerapo, Pailato am kounteouráp aropao warákáranáponoria Barabasén am arop fákáreaonapok sámp-kérép. Aeria mao sénánko, soldia Jisasén wip ain fekamp nil tokoroپeyak námپ fek am fek porokwapá pwarará maok, yaopwae porokopramp fek pukupenkria soldiamپ yaek sánk.

Soldia fákárerao Jisasén amomoria wouroumpra sénap kar

Matyu 27:27-31; Jon 19:1-3

¹⁶ Aenko am soldia fákárerao Jisasén warámp santukuپea Rom mekamp kiap tokwaeramp nap népikria maok, soldia ponankor ‘Koropenk’ ria wumwi. ¹⁷ Am fárákapao maomp waemپyam worokwapea papria maok, kingo yirimp konámپ niamp waemپyam noumouri fek Jisasomp pourouk yirimp. Tá wiráp paok wi moukouپea kingo yirimp konámپ kumpan wounáprá maomp me korok yirimpá pwar. ¹⁸ Am soldia fákárerao wouroumپria sérrá, “Yo...! Juda firamp king e!” ¹⁹ Aeria maok, am fákárerao man yaopwae fek me korok fuk. Tá am fárákapao man atopria táman e tokwae sánk námپria wouroumpra maomp wonae fik kwaráp torokomp. ✱ ✱ ²⁰ Am fákárerao man wouroumپea pwarará, maomp pouroukamp waemپyam noumouri worokwapea paprá, tá

✱ 15:5: Mk 14:61; Ais 53:7 ✱ 15:10: Jo 11:47-48; 12:19 ✱ 15:14: Ap 3:14 ✱ 15:19: Ais 50:6 ✱ 15:19: Lu 23:11

námokuráp waempyam am yirimpea maok, man yaopwae porokopramp fek pukup mwaria taun younkwek santukup.

Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar

Matyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-24

²¹ Aleksander ntiaka Rufusomp naropwar Saimon Sairini meknámp koropeaka, taun mek akwap naerianánko maok, táte am fákáreráo man, Jisasomp yaopwae porokopramp sámpaeria kárákáre.

²² Am fárákapao Jisasén santukupea faonkwek Golgota mek. Am faonkwe e fi te ‘Arop Me Kor Yaknámp Apár’rá sér i konapon. ²³ Arop ankwapao Jisasén wain ntiaka touwe námpare yak naenámp marasin mént ouroukoupea sánk mwaria napo maok, Jisaso fár mo. ²⁴ Am soldia fákáreráo Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupia pwatea maok, yakáprá satu pilairiaka, wa mokop kárákáreaka am waempyam ankank tianrá nke mwaria. ✱

²⁵ Man yaopwae porokopramp fek kountounek sarakok ke námp fek pukupapono. ²⁶ Aetea maok, narek me kor yarápae fek arop am fek kotia pukupnap kar kumwiria maok, arakrá sér: Juda Firamp Kingono. ²⁷ Aetea arop yorowaria ankank pouroukounep arop anánkaopwe wonae fik am fek ankwapan yae-párák mwaek, ankwapan yae-mánkwan mwaekia pukupapono. ²⁸ Aeapara Kwaromp Buk fekamp kar ankárankamp yak námp máte oukoumwan te kare karonó. Am kar te arakrá sénámpón: ‘Aropao man kwatae ninikinámp aropént kountapwar napon.’ ✱

²⁹ Aetea maok, kounteouráp arop fákáreráo mwaeak tukup koroprá man wouroump-sérria maok, “Amo, lotu nap tokwae soumpouriaka yinink yae fek warko ti nanamp ri konap aropao nap. ³⁰ Oukoumwan te amoku támao yaewouria yaopwae porokopramp pwarará ékael!” ✱

³¹ Tá pris tokwae fákáre, lo yénkrá farákáp konap arop fákáreráo kor man wouroump. Námodu támao sérarrá arakrá sér, “Mao te wokwae fikamp aropan yaewouri námpao maok, námodu te yaewour naenámp pourou mono. ³² Mao te Kraís, Israel firamp kingao námp kwamp te, yaopwae porokopramp am pwarará ék nánko, nomo man nkeaka man te Kraís karenorá mér mwaro.” Tá arop yawor Jisasént yaopwae porokopramp fek pukup napao kor man wouroumpepono.

Jisas wae sumpwimp kar

Matyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30

³³ Yámar kukkwaráokánko, kumur niamp kirikip tokwae kar apár ponankor oupouroupeyará akwapea 3 kilók. ³⁴ Aenko am ke fek táman Jisas tékén arakrá wumwi, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” Makrá sérimp te arak: “Onomp Kwar e, onomp Kwar e, amo onan apaerá pwararape?” ✱

³⁵ Aeránko arop ankwap fárákap wonae fik am fek yakáp nap wawia maok, sérrá, “Wawenke! Mao te Elaijan wumwi námpon.” ³⁶ Aerapo maok, arop ankwap ankárankamp fárakoprá akwapea yao yir niamp fek top i konámp wain ént mek anámpeaka Jisaso fáranoria yaopwae fek norokarea sánk. Aeria maok, am aropao sérrá, “Nomo yépékrá yakáp mwaro. Elaija te koropea aokoropea sámpék ni mokopon nke mwaro.” ✱

³⁷ Aeapo maok, Jisaso tékén fépéna waeria maok, wae worokor.

✱ 15:24: Sng 22:18 ✱ 15:28: Ais 53:12 ✱ 15:30: Sng 22:7; Jo 2:19 ✱ 15:34: Sng 22:1

✱ 15:36: Sng 69:21

³⁸ Aenánko maok, Jisas worokorámp ke fek te, waempyam tokwae lotu nap tokwae mekamp aokore kuk mek ménki fek nánkáráp tariap te nareknámpiaka pearákarrá ékia fu fek por-pwar nánko maok, am waempyam anánk mwaek peari yak. ✱ ³⁹ Tá soldia fi éréképá yak konámp kepteno Jisas yakámp fek wonae fik fokoheyakea Jisas worokor námp nkea arakrá sér, “Kare karono. Mámá arop máte Kwaromp Tárápono!”

⁴⁰ Koumteou ankwap fárákapao kor panek tae morok yakáprá maok, yérépékrá yakáp. Ankwap ankárank maomp e te Magdala mekamp Maria, ankwap te Maria, nánae Jems ntiaka Josesomp éntupwar, tá ankwap te Salome. ⁴¹ Am koumteou te Jisas wokwaek Galili mek yakámp ke fek maomp wakmwaek tukuprá man yaewouriacono. Tá Jisas Jerusalem mek koropánko, koumteou kápae kare mént tapokwapea koropap fek, mao kuri am fek yakápiapon.

Jisasomp yákáre péri kor me mek papap kar

Matyu 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42

⁴²⁻⁴³ Kumuran taun Arimatea mekamp Josep korop. Mao te Kaunsil ankwap koumteouráp arop nke nap fek e kwapweráp arop, tá mao kor Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp keantá yépékrá yak konámp. Oumpouran te anepér i konap yae ara, oukoumwan te ankank nánapnap yaenon. Aeria maok, Josep te Pailatén nkea apáp mono, youmpea maok, man sérrá, “Ono te Jisasomp yákáre sámpá akwapá pap nae rae.” ⁴⁴ Aeránko maok, Pailato ninik tokwaeria maok, man sérrá, “Mao te wae sumpwi námp nie?” Aeria maok, keptenén koropae ritea man turunkrá, “Jisas te wae sumpwi námp nie?” ⁴⁵ Mao wae keptenomp kar wawia, Josepén sérrá, “Amo akwapea am yákáre sámpae.” ⁴⁶ Aeránko maok, Josepo akwapeaka waempyam wupwi mani fek sámpea maok, tá akwapea narekamp Jisasomp yákáre sámpá ékia am waempyam wupwi fek papea yarokwap. Aea sakwapea péri me wokwaek yoroiap me mek papria maok, Josepo péri kárakére tokwae fáparákarrá youmpea péri me táp fek woukoupá pwar. ⁴⁷ Aenko Makdala mekamp Maria ntia Josesomp éntupwar Maria am anánkaopwerao Jisasén pap nap wae nkea méri pwarará akwap.

16

Jisas fárámpámp kar

¹ Anepér i konap Sabat yae pwar ✱ nánko maok, Makdala mekamp Maria ntiaka Jemsomp éntupwar Maria, tá Salome, makia am fárákapao welráp nánákáre konámp ankank mani fek tia Jisasomp yákáre koupour mákáreantá forokwapá pap mwanámpria nánapia patea pamp. ² Pampia maok, koumounek kar Sande fek am ankank tiaka péri kor me fek tukup. ³ Tukupria maok, námoku am fárákap támao sérarrá tukuprá, “Wa mokop nomwan yaewouria am péri kor me táp fekamp péri kárakére tokwae kikipia far-farrá akwap naenámpon?” ⁴ Aeritea am fárákapao nkeapo maok, am péri kor me táp fekamp te yak mo. Am me táp fekamp érsayoumpea aop mwaek pwate. Am péri kor worare te yoporop tokwae kar. ⁵ Aenko am fárákapao péri kor me mek yinkea nkeapo maok, arop

✱ **15:38:** Kis 26:31-33; Hi 10:19-20 ✱ **16:1:** ‘Anepér i konap yae pwar’rá sénámp te, Sarere fek yámar porokor námp fek am lotunap yae pwar nánko, am ke fek táman koumteouráp arop fwap paokopria stua mekamp ankank ti mwanapono. “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fek kware 72 fek nkeae.

tár-ménki waempyam wupwi éri yirimpea, yae-párak mwaek tankánko maok, am fárakapao nkerá paokoprá kokorokor.

⁶ Aeapo maok, mao am fárakapan sérrá, “Yumo te kokorokori kwapon! Ono wae mérampon, yumo te Nasaret mekamp Jisasén yaopwae poroko-pramp fek pukup nap táman oupourounkrá korop napon. Mao te wae fárámp tenámp. Mao te mapek yak mono. Man papap yowae má nkenke. ⁷ Yumo tukupeaka maomp arop fákáreran séraria maok, Pitan kor sér kip, ‘Jisas te wae manénkir Galili mek mekia akwap naenámp. Aenángo, yumo te mao wokwaek yumwan sérimpnámp taknámp ampok man nke mwanapon.” ✱

⁸ Aeránko maok, am kounteouao kor péri kor me meknámp ek ouroumpá mankrá apápria kour me woukour riaka pirikimpea tukupria maok, arop ankárankan kar sér mo.

Makdala mekamp Maria Jisasén nkemp kar

Matyu 28:9-10; Jon 20:11-18

⁹ Jisas yae ankárank Sande fek kountounek kar fárámpámp. Aea maok, manénkir te, mao akwapea Makdala mekamp Marian kikipimpon. Am yupu te wokwaek kar kwatae-arop fákánekao maomp pourouk woukouri yakápánko, Jisaso yéréperá kérépámp yupunono. ✱ ¹⁰ Maria akwapea am Jisasént wokwaek paokopiap arop fákáreran sénaeria nke nángo maok, am arop fárakapao kor Jisasén yonkwae touweria maok, éménkrá yakáp. ¹¹ Yakápapo maok, am fárakapan sérrá, “Ono nke nanko, Jisas te yiki yak námpono!” Aerá séránko maok, am fárakap wa napao maok, kare karonorá ninik mo.

Mént paokopiap arop anánkaopweao Jisasén mwaeaok nkenep kar

Luk 24:13-35

¹² Nánkár wakmwaek Jisasént paokopiap arop anánkaopwerao taun pwarará akwapepo maok, Jisas arop ankwap niampia akwapea am arop yaworan mwaeaok kikip. ¹³ Aenko maok, am arop yaworao kor akwapea Jisasént paokop i konap arop ankwap fárakapan am kar fárakapepo maok, am fárakapao kor am arop yaworamp kar wawia karenorá mér mo.

Jisaso mao éréképá yárákimp aropan ‘Tére kip’ ria sérimp kar

Matyu 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Aposel 1:6-8

¹⁴ Wakmwaek Jisasént paokop i konap mom-sámp rampao tankáprá fépérapo maok, Jisaso maonapok akwap. Am fárakap te kounteouráp aropao ‘Jisas te warko fárámp nángo nke námpono’rá sénapan maok, mao te karenorá ninikia mér mo. Aenapantá maok, Jisaso am fárakapan yoporimpon. ¹⁵ Aeria maok, mao am fárakapan arakrá sér, “Yumo tukupea apár-apár ponankor Kwaromp Kwapwe Kare Kar ponankor aropan farákáp kipo. ¹⁶ Aenapo, arop Kwarén mériaka, ént mek anámp námp te, Kwaro man warko warámp naerámpon. Aeno arop man mér mo námp te, kotia yaomwi mek pik naerámpon. ✱ ¹⁷ Kwar te arop man mér nángo te, maomp kárákáre am aropamp yaek puiyákrá náráp kárákáre yororo naenámp. Tá maomp e fek kwatae-arop yéréperá kérép, tá ankwap-ankwap wourékam kar farákáp mwanapon. ¹⁸ Am fárakapao fou-tákam fwap yae fek sámp mwarea napon. Tá arop sumpwi pap konap fou

fánapao kor, sumpwi mo, fwapono. Tá am fárákap touwenap aropan kor pourouk yae pap napo, am touwe fwap naeria námpon.” ☆

Kwaro Jisasén yámar mek sámpá pokámp kar

Luk 24:50-53; Aposel 1:9-11

¹⁹ Jisas Tokwae Karao Kwaromp kar am fárákapan farákápea pwar nánko, Kwaro yámar mek man sámpea pok. Aenánko mao Kwaromp yae-párak mwaek tank námpono. ☆ ²⁰ Aenko mént paokopiap aropao tukupea, ponankor apár mek Kwaromp kar farákáp. Aenapo, Tokwae Kar am fárákapént téreria, mao farákápnep kar kare karonorá yénképnámp kárákáre yororoimpono. ☆

☆ **16:18:** Lu 10:19; Ap 2:4; 8:7; 28:3-6
2:3-4

☆ **16:19:** Ap 2:33-34; Ef 1:20

☆ **16:20:** Ap 14:3; Hi

Luko Kumwimp Kwapwe Kare Kar Mekia Akwapnám Kar

Luk te Jisasomp éntér-sámpramp arop ou mekamp arop mo, tá Juda fi mekamp arop mono. Mao te Grik fi mekamp mér tokwaeráp doktanono.

Jisas narek pok tenánko, wakmwaek 30 yopwar niamp arake fek, Luk mámá buk kumwimpon. Koumteouráp arop Jisaso téterá yarakánko nkeapao maok, Lukén kar farákápapo, Luk te kápae kare kar sámprá mér sámpá akwapea kumwimpon.

Mao te ankwap fi aropao mér sámpanáponoria má kar kumwia, mér tokwaeráp arop Tiofilusonámpok kérépámpon. Mao Jisas te arop kare yakria yae-párak kare niniként kápae kare aropan yaewour, tá mao Kwaro ninik nám kápae kare yénkrá farákápámpan sénámpon.

¹⁻³ Tiofilus, arop taokeyak konap arop tokwae e! Kwaro nkwakwe make ankank yino yakáp nám mekmékir térempan, arop ankwap farákápao am ankankan wokwaekia koropea oukoumwan nkeaka, arop kápae kareran Kwaromp Kar érik farákápriaka yinan kor am ankankan farákáp napon. Aerapo, kápae kare aropao am fek ninik tokwaeaka, ono kumwi naerá ninikia, am ankank ponankor kumwi napao maok, oukoumwan pwi kari yak mono. Aenámpantá, ono wokwaek, am ankank kápae kare fi kare mokoponrá mér naeria fwapnae karia turunkwapia, oukoumwan ono fwapokwapia kumwi namp te wokwaek kar koropám niamp pourourápono. Aempan ono má kar waráp por kumwi nampono. ⁴ Amo mámá kar nkea amwan wokwaek farákápap kar, am te kare karonorá mér nanapon.

Enselo Sekaraian 'Jon korop naenám'rá sénám kar

⁵ Heroto apár Judiamp king yakámp fek, pris yakámp arop e te Sekaraia. Mao te ounáp Abaija fekamp pris fi yak námpono. Maomp yupu te pris taokeyaknám arop Aron yakámp fi mekamp. Maomp e te Elisabet. ⁶ Am anánkwap te Kwaro nkemp fek te yae-párak kare yak. Aeria maok, Kwar Tokwaeramp ponankor loaok, tá Kwaromp ponankor karwaok yarak nepara, mao nke nám fek kwatae ninik nep yak mono. ⁷ Aenámpao maok, Elisabet te mapo yakámpara, am anánkwap te táráp sámp mo, yakeaka wae tékénou.

⁸ Pris tére konap arop fákáre koropea maok, Sekaraia kor Kwaro nke nám fek pris tére. ⁹ Am farákap wa mokop Kwaromp Nap Aokore Yiki Kor mek tére naenámpaoean nke mwaria satu pilai. Takria maok, Sekaraian 'Oukoumwan te amo tére nanap kenono'rá sérapo maok, Sekaraia wae lotu nap tokwae Aokore Yiki Kor mek youmpea, am aokore mek Kwar Tokwaerampor paura nánákáre yankap naeria. ✧ ¹⁰ Paura nánákáre yankap naenám ke fek kápae kare arop koropea apárok néntépá yakápri Kwarén kar toropwaprá yakápapo maok, Sekaraia paura nánákáre alta fek yankap naeria youmpea nke nánko maok, ¹¹ alta yak nám fek Kwar Tokwaeramp ensel yae-párak mwaek am fek fokopeyakánko, ¹² nkea korokopea apápimp. ¹³ Aenánko maok, enselo Sekaraian sérrá, "Sekaraia, amo apápi kwaponno. Kwar te amo táráp

sápaeria toropwapnap kar te wae wawi námpono. Waráp yupu Elisabet te poumou-táráp sámpeanánko maok, amo maomp e tákapria te 'Jon' ri papampo. ¹⁴ Nánkár am táráp tankeanánko, amoku kor yonkwae kárámpriaka warákár napo maok, fikamp arop kápae kare am korop námp táman nkeaka warákár mwanapon. ¹⁵ Mao oukoumwan éntupwaromp yare mek yak námp fek Yiki Kor Spiritao maomp pourouk woukoupá yak naenámpon. Am feknámpia ankár takrá akwapea, mao Kwaro nke námp fek Kwaromp arop tokwae kwapwe yak naenámpara, wain ént ntia mánmán ént ankwap fár mo. ✧ ¹⁶ Mao Kwaromp kar farákáp nánko, Israel fi mekamp arop kápae kare wawiaka warko náráp Kwar Tokwaeraonámpok arári korop mwanapon. ¹⁷ Mao te Elaijamp ninik ntia kárákáre niamp sámpeaka Tokwae Kar wakmwaek korop naenámpek fek mekia akwap naenámpon. 'Naropwaryaenáp ntia tárápu nonopok ankárankamp ninik fek yakáp kip'rá sénaenámpon. Tá mao kar táksir konap aropamp ninik fwapokwap nánko, yae-párák kare aropamp ninik kwapwe sámp mwanapon. Takria mao arop fárákapan nánaprá párapok nánko, am fárákáp Tokwae Karao korop naenámpek nánaprá yakáp mwanapon." Am enselo arakrá sérimpon. ✧

¹⁸ Sekaraia enselén turunkrá, "Ono wae mér pourou, onomp yupurao kor waeman énénekér mér pourou nemp tane, ono te mokopia am kar karenorá mér nanámpon?"

¹⁹ Aeránko maok, enselo sérrá, "Ono Kwarént yak konamp Gebrielono. Kwar námoku onan amwan, má kar kwapwe farákápaeria sámp-kérép nánko, ono ékiaka sénampono. ²⁰ Aeno amo onomp kar wawia 'Karenó'rá sér mo napo te, waráp top kor kéri yak nánko, amo te kar sér mono, akwapeaka ono má sénamp ankank koropnámpek ke fek warko waráp top kor fwap naenámpon. Ono sénamp kar máte kare kar tak naenámpan sénampono."

²¹ Koumteouráp arop Sekaraian yépékrá yakáprá ninikrá, "Máte apae ankank korop nánko, mao Nap Aokore Yiki Kor mek youmpea am mek youpoukwap yakreane?" ²² Makrá yakáp napo, Sekaraia am meknámpek mank nánko, nkeapo maok, kar sér mo, yae fek saráp yénkánko, nkea méria maok, "Mao te Nap Aokore Yiki Kor mek mwar pourouráp ankank nkea karane! Top kor kéri yak námpono!"

²³ Wakmwaek Sekaraia pris tére térea pwarará námokuráp némpouk akwap. ²⁴ Aenko maok, maomp yupu Elisabet te wae táráp yororia maok, éntik yunk te érik yarak mo, nap mek saráp yakrá ninikia arakrá sér, ²⁵ "Ono wokwaek te mapo yak nanko, onan sérar napo, pwarápe tokwaeampan maok, Kwar Tokwaerao onan aropompria yaewourianánko, ono táráp yak namp te koumteouráp aropao nke nap fek te, ono pwarápe yak mono."

Enselo Marian 'Amo Jisas sámp nanapon' rimp kar

²⁶ Elisabet táráp yak námp tokwampok yunk akwap tenánko, Kwaro ensel Gebrielén, apár Galili mekamp taun Nasaret mek akwapaeria sámp-kérép. ²⁷ Mao yupu énki ankárankan kar farákáp naeria akwap. Am yupu e te Maria. Mao Josepomp nap mek tank naenámperia kar yoroi tariap. Am Josep te King Devit yakámp fi mekampono. ✧ ²⁸ Gebrielo

maonámpok akwapea sérrá, “Ae! Maria! Tokwae Karao amwan nkea warákárriaka, amont yak námpono.”

²⁹ Maria am kar wará yárákrá ninik tokwae. Aeriaka, “Onan te apaerá sériane? Am te mokop naenámpo karaniane?”

³⁰ Aeránko maok, enselo sérrá, “Maria, amo te apápi kwapon. Kwaromp ninik te amwan warákár námpon. ³¹ Amo wawae! Amo wakmwaek te poumou-táráp yakeaka tank nanapon. Amo maomp e tákapria te ‘Jisas’ ri papampo. ✱

³² Mao te arop éréképea tank naenámpo.

Aeriaka man ninikria sérarrá:

‘Mao te yámar mekamp

Kwar Kárákáre Koramp Tárápono’rá sér mwanapon.

Aenapo maok,

Kwar Tokwaerao man maomp ounáp

Deviténimpnám taknám

Israelomp king yoroi pap naenámpo.

³³ Mao te king yakriaka,

Jekop yakámp fi éréképea yaká yakria maok,

Am king yak nám te pwar mo,

Ankár yaká yak naenámpo.” ✱

³⁴ Maria enselén sérrá, “Am te mokopia nanampono? Ono oukoumwan poumou nap mek tank mo namp tene.”

³⁵ Aeránko maok, enselo maomp kar pwarokwaprá sérrá,

“Yiki Kor Spiritao amonapok koroceanáko,

yámar mekamp Kwaromp kárákáre tokwaerao

waráp pourouk woukoupá yak naenámpo.

Aenánko maok, wakmwaek amo am táráp tank napo,

Man am fákárerao ninikria sérrá,

‘Kwar Kárákáre Koramp Tárápono’rá sér mwanapon.” ✱

³⁶ Ono amwan ankwap kar sénamp te wawae: Waráp ankwapwaráp Elisabeto kor wae mér pourou námipo maok, mao kor poumou-táráp yare mek yak námpono. Wokwaek kar aropao man sérarrá, ‘Mao te táráp sámp mo, mapo yak námpono’ riapan maok, oukoumwan te wae táráp yare mek yak náko, tokwampok yunki yak námpono. ³⁷ Kwaro nkwakwe make ankank yoro naenámp te, man kour-sinaenámp kánanke yak mono.

³⁸ Enselo am séria pwaránko maok, Maria enselén sérrá, “Ono te Tokwae Karamp tére konamp yupu ara, mao amo onan sénapnám taknám tak naeria te fwap tak naenámpo.” Aerá séránko maok, enselo wae man pwarará akwapámpon.

Maria akwapeaka Elisabetén nkemp kar

³⁹ Aenko maok, am ke fek táman Maria koupour taun Nasaret meknám fárámprá apár Judia mek akwapea faonkwekamp némpouk

⁴⁰ Sekaraiamp nap mek youmpea Elisabetén ‘Gude’ náko maok,

⁴¹ Elisabet te am kar wa náko maok, táráp Elisabetomp yare mek kukur. Aenko maok, Yiki Kor Spiritao Elisabetomp ninik mek tok-

wae yakánko maok, ⁴² Elisabeto Marian tae fek sérrá, “Kwaro ankwap koumteouan yaewour náko warákár konap te, oukoumwan amwan sánknám warákár tokwae támao kámákár akwap námpono. Waráp

yare mek yaknámp tárápao kor ourour tokwaerápono. ⁴³ Ono te apae kwapwe nanko, onomp Kwar Tokwaeramp éntupwar koropea onan nke-riane? ⁴⁴ Ono waráp kar wa nanko, onomp yare mek yaknámp táráp warákárria kukur námpon. ⁴⁵ Kwaro amwan sérinámp kar wawia kare korop naenámpria mér napara, warákárampo.” Elisabet Marian arakrá sérimpon.

Maria Kwaromp e sakapnámp tár kar

⁴⁶⁻⁴⁸ Aeránko maok, Maria sérrá,
 “Ono te párák Kwaromp tére konamp
 yupu kwataerao maok,
 mao námoku onan ninikia aropomp námpantá,
 ono te Tokwae Karan aesiorá fáparáka waeaka,
 onan warámpnámp Kwarén
 yonkwae kárámpria warákár nampon.

Takia nanko maok,
 arop ponankor
 oukoumwanía akwapea nánkárap kor
 Kwaro onan warákár tokwae sápnámp táman
 sérar mwanapon. ✧ ✧

⁴⁹ Yiki kor kwapweráp Kwar Kárákáre Tokwaerao
 onan yaewour tokwae kwapwe námpon.

⁵⁰ Mao éréképeanámp arop te
 ankár maomp karwaok tukupea napo,
 maomp tárápuaok kor takrá tukupeaka,
 appeyaenápo kor ankár takrá tukup napo,
 Kwaromp aropomp am fárákapént yak naenámpon. ✧

⁵¹ Arop, yino wae mér námpria
 námokuráp ninik fek paokopiap aropan te
 Kwaro náráp kárákáre tokwae fek
 am fárákan yéréperá kérép konámpono.

⁵² Mao kárákáre kor king fárákan
 apárok néri kákrá,
 párák yakápnáp aropan kingén námp niamp
 yae-páráki kák námpon. ✧

⁵³ Aea fákeyakrá yae-porokwenap aropan
 kwapwe kare ankank nénkria,
 ankank tokwaeráp arop fárákan
 kwaporok tirá kérépámpon. ✧

⁵⁴⁻⁵⁵ Mao nomp ouyaenápnén sérimpnámp koropea
 náráp tére konap arop Israelén yaewouriaka,
 mao Abrahamén nikiaka aropompi námp te,
 koropea maomp appeyaenápnén fárákan kor
 ankár taki yak námpon.” ✧

⁵⁶ Maria arakrá séri pwarará Elisabetént yinínk yunk niamp arake fek
 yakeaka, wakmwaek warko náráp taun mek arákarrá akwapámp.

Elisabeto Jon sámpámp kar

✧ **1:46-48:** 1 Sml 2:1; Ais 61:10 ✧ **1:46-48:** Lu 11:27 ✧ **1:50:** Sng 103:17 ✧ **1:52:** 1 Sml 2:7 ✧ **1:53:** Sng 107:9 ✧ **1:54-55:** Stt 17:7; Ais 41:8-10; Mai 7:20

⁵⁷ Elisabet táráp tank naenámp ke korop náńko maok, mao wae poumou-tárápi tank. ⁵⁸ Aenáńko maok, Elisabetomp némpoukampung, maomp firáp arop, Tokwae Karao man aropompnámp kar wawia am fárákapao mént éńénki warákárńk.

⁵⁹ Takia maok, yukupuk yae fek táman maok, am arop fárákapao am tárápan yipi fárákap * mwaria, maomp naropwar e 'Sekaraia' ri pap mwaria koropapon. ⁶⁰ Aeapo maok, am tárápamp éntupwaro sérrá, "Mono. Yumo man te 'Jon' ri papenke." ✧ ⁶¹ Aeráńko man sérrá, "Mo. Waráp firáp arop te am eráp arop yak mono." ⁶² Aea maok, takrá tukupea e mér mwaria naropwarén turunkria yae fek saráp yéńkép. ⁶³ Aeapo maok, maomp top kor oukoumwan kéri yak náńko, yae fek saráp yéńképrá, 'Yao kárakére sápenk' ria maok, am fek kumwiria arakrá sér, "Maomp e te Jon nono." Aeráńko maok, am fárákapao ninik tokwae. ⁶⁴ Aeapo maok, oukoumwan kar táman Sekaraia warko kar séria maok, Kwaromp e sakapámpon. ⁶⁵ Aenko maok, maomp népekampung arop nkerá kokorokor. Aeria maok, am kar te apár Judia mek you mekmwaekampung némp-némp akwapámpon. ⁶⁶ Ae naenko, arop ponankor am kar waria ninik tokwaeaka arakrá sér, "Wakmwaek am táráp te mokope arop yak naenámpono?" Am fárákap te wae mér, Tokwae Karamp kárákáre te mént yak námpono.

Sekaraia Kwaromp e sakapnámp tár kar

⁶⁷ Aerapo maok, Yiki Kor Spiritao ékia maomp naropwar Sekaraiaampung pourouk woukoupeyakáńko maok, Sekaraia profet kar fek sérrá,

⁶⁸ "Nomo Israelomp Kwar Tokwaerampung e sámpea sakap mwaro.

Am te apaeria námpanápe mao náráp fi kounteouráp arop nomwan koroepa yaewour riaka nomwan warko éréképea fwapia kák námpon.

⁶⁹ Kwaromp tére arop Devit yakámp fi mek kárákáre kor arop ankárampung nomwan warko éréképanoria pap námpon.

⁷⁰ Kwaromp e tokwaeráp profet fákáreráo maomp kar wariaka am táman sérrá:

⁷¹ 'Mao te nomwan younkwe sirarrá yopornap arop fákárerampung yaekampung warko érékép naenámpono.' ✧

⁷² Am takámp te, Kwar te nomp ouyaenápen aropompiaka yaewourimpon. Mao wokwaek kar 'Yiráp por tak nanamp'rá sérimp kontrak kárákáre te oukoumwan niki-samp yak námpon.

⁷³ Mao nomp ounáp Abrahamén kare kar sérimp te, oukoumwan kor wokwaek sérimpnámp taknámp kare kar nomwan yaewour naenámpon. ✧

⁷⁴ Mao te nomwan yopor aropampung yae kwae mekampung érékép námpara, nomo te apáp mono,

* **1:59:** 'Yipi fárákapnámp'an "Juda Tére konap Ninik" Buk 2 kware 65 fekampung kar nkeae.

✧ **1:60:** Stt 17:12; Lu 1:13 ✧ **1:71:** Sng 106:10 ✧ **1:73:** Stt 17:7; 22:16-17

ankár man loturá yakáp mwanámpono.

⁷⁵ Nomo yiki yakápnámp ke fek ponankor
mao nke námp fek, yiki kare ninik fek
yae-párák kare térerá paokop mwanámpon.”

Sekaraia Kwarén warákarea pwarará náráp tárápan sérrá,

⁷⁶ “Onomp táráp e! Wakmwaek te arop ponankor amwan
‘Narek Kari Yaknámp Kwaromp profet’rá sér mwanapon.

Amo mekia akwapria Tokwae Karamp mwae nánap nanapon. ✱

⁷⁷ Amo maomp kounteouráp arop fárákapan

‘Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épéria,
warko érékép naenámp’rá farákáp nanapon.

⁷⁸ Kwaro nomwan yonkwae touweriaka
porokwe kare fek i konámpon:

Mao te yámar mekamp wakor wae
nomonámpok sámp-kérép nánko,

⁷⁹ nomo kirikip mek yakápria
sumpwi mwaria waenámp arop fárákap
nomwan wae sámp námpon.

Mao nomwan mwae yénkép nánko,
nomo yae-párák yonkwae porokwe ninikaok
tukup mwanámpon.” ✱

Sekaraia te am karan arakrá farákápámpon.

⁸⁰ Wakmwaek am táráp téképria maok, maomp waemp wae kárákáreria
ninik kour sámpea mao te apár mwar mek yakea, wakmwaek Israel fi nke
mwanap fek érik korop naenámpon. ✱

2

Maria Jisas tankámp kar

¹ Maria mao táráp tank naenámp ke fek maok, Rom mekamp King
Sisar Ogastus lo papea sérrá, “Ono kounteouráp arop ponankor e ti
nanampono.” ² Mámá te manénkir kar oukouwman e ti mo fek tiapono.
Am ke fek te Kwirinius apár tokwae Siria mek kiap tokwae yoroi yakámp.
³ Aemantá maok, kounteouráp arop ponankor námokuráp némpouk e
tianoria tukup.

⁴ Josep te Devit yakámp fi mekampao námp kwamp maok, mao Galili
mekamp mao yaknámp am taun Nasaret pwarará, Devitomp némpouk
apár Judia mekamp taun Betlehem mek akwapámp. ⁵ Mao te náráp yupu
Maria arop yarerápan, nomp e tianoria warámpea akwap. ✱

⁶⁻⁷ Am anánkwap am fek yakepo maok, Maria táráp tank naerianámp
ke fek maok, Betlehem mek koroepa nke nepo, arop néntép konap nap
kápa te wae aropao pwi yak. Aemantá maok, Josep ntia Maria nap
oupourounkrá akwapeaka bulmakaump nap mek am mek yak. Aenepo
maok, Maria táráp tank naenámp ke fek maok, nae-táráp poumou-táráp
tankea, waempyam fek yarokwapea bulmakau maonk pwae fári konap
bokis mek am mek papámpon.

Ensel fákare sipsip taokeyakáp konap arop fárákapan sériap kar

✱ **1:76:** Ais 40:3; Mt 3:3; 11:10 ✱ **1:79:** Ais 60:1-2; 9:2; Mt 4:16; Jo 8:12 ✱ **1:80:** Mt 3:1-6
✱ **2:5:** Jo 7:42

⁸ Am taun Betlehem yarápae fek aop mwaek sipsip wun i konap aropao náráp sipsipantá kumuruk yérékrá yakápap. ⁹ Aenapo maok, Tokwae Karamp ensel maonapok koropánko maok, am fek táman Tokwae Karamp wae tokwae tákapá yak naenko maok, am aropao apáp tirink. ¹⁰ Aeapo maok, am enselo am fárákapan sérrá, “Yumo te apápi kwaponono. Wawenke! Ono yumwan kar kwapwe kare farákáprá korop namponono. Am tak namp te, arop ponankor warákár mwanaponono. ¹¹ Mámá yae fek táman Devitomp taun mek yupu ankáránk táráp sámp námponono. Mao te yumwan warko érékép naenámp aroponono. Mao te Krais Tokwae Karono. ¹² Yumo te aran nkeaka mér kipo: Táráp waempyam mek papea yarokwapea bulmakaump maonk pwae fári konap bokis mek páte nángo amp námpp aráne!”

¹³ Enselo makrá séránko maok, koupour kar yámar mekamp ensel fopwakwap fopwakwap koropeaka, am enselént yakápria maok, Kwaromp e sakapria sérrá,

¹⁴ “Yámar mek tokwae narek karaok yaknámpp

Kwaromp e narek sampok mwaro!

Kwaro warákárnámpp apárokamp arop ankwap fárákapan man yonkwae porokwe sánk naenámpnon.”

Sipsip wun i konap arop Jisasén nkeap kar

¹⁵ Am ensel fákáreráo am fárákapan pwarará warko yámar mek pokapo maok, sipsip wun i konap arop fárákapao arakrá sér, “Oukoumwan nomo Betlehem mek tukupea, Kwaro nomwan wae yénképnámpp ankankan nke mwaro.” ¹⁶ Aeria maok, koupour tukupea nkeapo, Maria ntiaka Josep yakepo maok, táráp te bulmakau apwar pwae fépér i konap bokis mek amp. ¹⁷ Aenángo, am fárákapao am táráp nkeaka maok, enselo am tárápao naenámp tére sérinámpp karan am mwaek yakápnapp aropan farákáppaponono. ¹⁸ Aeapo maok, arop ponankor am sipsip wun i konap aropamp kar waria maok, kokorokoriap. ¹⁹ Aeno Maria námoku te am kar ankár ponankor ninik mek tia niki-samp yakámppon. ²⁰ Táte sipsip wunnapp arop fárákap te am kápae kare ankank enselo séránko wawia nkeap táman, Kwarén warákárriaka náráp sipsip yakápnapp mwaek arári tukupria Kwaromp e sakaprá tukupapon.

Jisasomp e ták-papap kar

²¹ Manénkir éntupwar oukoumwan arop yoro mo nángo, enselo Jisasomp e ták-papámppon. Aempan maok, wakmwaek éntupwaro am táráp tankeaka yukupuki yakeanánko maok, am tárápamp yipi fárákapea maok, man ‘Jisas’ ri papapon.

Simeon ntiaka Ana lotu nap tokwae mek Jisasén nkeap kar

²²⁻²⁴ Me koum sik Kwaro Mosesén kar sánkámpp te ará, “Éntupwaryaenápp poumou-táráp nae-táráp sámp napo te, éntupwar naropwaro am táráp Kwarén sánk kipo.” Kwaromp Kar ankwap arakrá sér, “Yumo táráp tankea nap kwamp te, ant anánkaopwe Kwarén sánk mwanaponono. Am mo nángo te, ant morok wourékam kánanke anánkaopwe sánk mwanaponono.” Am loao sénámppnámpp taknámpp, éntupwar ntia táráp wae éntupia, am anánkwapao am lo karwaokrá Jerusalem mek akwapea táráp Kwarén sánkria, ant ofa sánkep. ☆

²⁵ Jerusalem mek yaknám̄p arop mér, maomp e te Simeon. Am arop te yae-párák karia Kwarén lotu i konám̄p. Aeria Israel firan warko érékép naenám̄p arop korop naeanrá yépékrá yak. Aenánko man te Yiki Kor Spiritao oupouroupá yakámpono. ²⁶ Am Yiki Kor Spiritao am aropan wokwaek kar sérrá, “Amo te oukoumwan sumpwi mo, yiki yakria Kraisén nke nanapono.” ²⁷ Táte Jisasomp éntupwar naropwar man sámpá koropea loao sénám̄pnám̄p taknám̄p Kwarén sánk neria Lotu Nap Tokwae mek koropepo maok, am Simeonén Kwaromp Yiki Kor Spiritao séránko, mao kor lotu nap tokwae mek youmpám̄p. ²⁸ Aeria maok, Simeono Jisas kakapea yae sampeyakrá Kwaromp e sakapria sérrá, ²⁹⁻³² “Tokwae Kar e! Amo onan wokwaek sériapan am arop amo apárokamp arop érékép naenám̄pria sámp-kérép napo, ono wae nke nampono. Amo am arop te kápae kare arop fi nke nap fek wae nánapi pwar napono. Am arop te wae tokwae kwapwe ara, mao te apárokamp arop ankwap fi ponankoran yokoránko, am arop fi ponankor Kwaromp ninik mér mwanapon. Táte waráp wae waráp Israel firént yak nánko, arop ankwap firao nke nap fek kwapwe kare naenám̄pon. Makiaka ono waráp tére konamp arop fwap oukoumwan yonkwae porokwe fek sumpwi nanampono.” ✧ ✧

³³ Jisasomp éntupwar naropwar Simeon sénám̄p kar táman ninik tokwae nepo maok, ³⁴⁻³⁵ Simeono am anánkwapan Kwar ourour sánkanoria Kwarén sériaka, Jisasomp éntupwar Marian arakrá sér, “Ae! Amo wawae. Kwaro máma táráp nánapia sámp-kérép nám̄p te, arop Israel ankwap fárákap maomp kar ták-sinap kwatae tukup napo, ankwap fárákap maomp kar wawia warákár nap te, am fárákan kor éréképeanánko, yae-párák yakáp mwanapria ninám̄pon. Mao te érik fokopeyakrá yénkép nánko maok, kápae kare aropám̄p ninik mek yaknám̄p kwatae ninik érik farákár naenám̄pon. Amwan kor ounpnám̄p párákap nánko, yonkwae touwea wae nanapono.” ✧

³⁶ Simeono am kar séria pwaránko maok, profet yupu ankwap yak nám̄p, maomp e te Ana. Mao te Asa yakám̄p fi mekamp, Fanuelomp namom. Wokwaek te poumou nap mek tankea yakám̄p yopwar te fákánek yopwar. ³⁷ Wakmwaek poumarop sumpwi tenánko maok, kae yakrá koropea oukoumwan mao yaknám̄p yopwar ponankor te 84 yopwar. Aenám̄para, wae mér kare. Mao te ankwap ninikaok mono, ankár, Kwarén yae-párák kar toropwap nanampria fir wuriria kápae kare por lotu nap tokwae mek akwap ko, kar toropwap i konámpono. Aeria maok, Kwaromp tére nám̄p te ankár kumur yámar méntép tére saráp yak konámpono. ✧ ³⁸ Mao kor am ke fek Jisasomp wonae fik korop riaka,

✧ 2:29-32: Ais 52:10 ✧ 2:29-32: Ais 49:6; Jo 8:12 ✧ 2:34-35: Ais 8:14; 1 Ko 1:23; 1 Pi 2:6-8

✧ 2:37: 1 Ti 5:5

Kwarén ‘Aesio’rá sérimpono. Mao te Kwaro Jerusalem mekamp arop fárakapan warko érékép naenámpria yépékrá yakápnep arop fárakapan am tárápao korop námpan farákápámpono.

Josep Nasaret mek arákarrá akwapámp kar

³⁹ Aenáńko maok, am anánkwapao Kwaro sérimp karwaok lotu nap tokwae mek takrá térea pwarará, warko distrik Galili mekamp taun Nasaret mek akwap. ⁴⁰ Aeanepo maok, am táráp wae téképria kárákáre sámpria maok, yonkwae kour kwapwe náńko, Kwaro man niki yakrá yaewourrá yakámpon.

Jisas wae éri tae morokria Kwarómp lotu nap tokwae mek akwapámp kar

⁴¹ Jisasomp éntupwar naropwar te yopwar méntép Kwarén loturia Pasova * Yae Tokwae nke neria Jerusalem mek akwap konep. ⁴² Jisas wae éntér-sámpramp yopwar yak náńko maok, am anánkwap wokwae i konepnámp taknámp, akwapriaka Jisasén warámpea Jerusalem mek akwapepono. ⁴³ Tá wakmwaek Pasova Yae wae ponankor pwaráńko maok, wae anánkwap náráp nouroup fárakapént némpouk arákarrá akwap nepo maok, Jisas te oukoumwan Jerusalem mek yak. Tá éntupwar naropwar te Jisas Jerusalem mek yak námp mér mo. ⁴⁴ Anánkwapamp ninik te, Jisas wae náráp nouroup ankwap fárakapént akwap námpan mpwe. Aeria maok, am anánkwap te wae ankárankamp yámar akwapea, kumuráńko náráp nouroup arop ou mek Jisas yak mákeanria oupourounk. ⁴⁵ Am anánkwapao oupourounkepo maok, Jisasén nke mono. Aeria maok, am anánkwap warko Jerusalem mek man oupourounkrá akwap. ⁴⁶ Jisasén oupourounkep te yininki yakea maok, wakmwaek nkepo, Jisas lotu nap tokwae mek yak. Mao te tisa fákáre ou mek kuk mek tankrá, am fárakapamp kar wará turunkuprá tank. ⁴⁷ Aenáńko maok, arop ponankor Jiso ninik kour fek am arop fárakapamp kar pwarokwaprá sénámp kar wariaka kokorokor. ⁴⁸ Am anánkwap wae akwapea Jisasén nkeaka korokop. Tá éntupwaro man sérrá, “Táráp e! Amo apaeritea yinan tak rape? Waráp éntupwar naropwar yino amwan yonkwae sakáp tokwaeria amwan oupourounk nempono.” ⁴⁹ Nopok mao éntupwar naropwarén sérrá, “Yumo apaerá onan oupourounk repe? Ono te ankár onomp Naropwaromp nap mek yak nanamp te, yumo mér mák nepono?” ⁵⁰ Aerá sénámpan maok, am anánkwap te mao sénámp kar fi am te mér mono.

⁵¹ Táte wae mao náráp éntupwar naropwarént warko arákarrá, Nasaret mek tukupea kápae kare por mao te éntupwar naropwaromp karwaokrá yak námpo. Aenáńko, éntupwar te Jisas sérarnámp kápae kare kar te ninik mek sámpea niki-sampeyak. ⁵² Táte Jiso wae tékép náńko maok, maomp yonkwae kour te kwapwe kare kare. Aenáńko maok, Kwar Tokwaerao nkea warákár tokwae, tá aropao kor nkea, man warákár tokwae.

3

Ént mek éner i konámp Jono farákápnámp kar

¹ Taiberius 15 yopwar fek Sisar yak náńko, Pontius Pailat Judia distrik mek Gavman Tokwae yak. Am ke fek te Herot distrik Galili poukeyakáńko, maomp naenáń Filip distrik Ituria, Trakonitis poukeyak,

☆ 2:39: Mt 2:23
12:1-14,24-27

* 2:41: ‘Pasova’: Matyu 26:17 fekamp kar fi fek nkeae.

☆ 2:41: Kis

tá Lisantias distrik Abilene poukeyakámpono. ² Táte Anas ntia Kaiafas pris taokeyakep arop yak. Aeapo maok, am ke fek Jon Sekaraiamp táráp arop yak mo apár mek akwapá yak nánko, Kwaro náráp kar man sánk. ³ Aenánko maok, Jon ént Jordan mekamp apár mek am mwae yárákrá kounteouráp aropan ‘Yumo te yiráp kwatae ninik pwarará ént mek nér napo, Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épérano’ ria kar farákáp. ✱ ⁴ Profet Aisaia kumwinámp buk fek am kar yak námp te ará:

“Arop yak mo apár meknámp arop ankárankao wumwirá,
‘Kwar Tokwae korop naenámp mwae nánapria
fwapokwapenke.

⁵ Apár wi yakápnámp tokoprá,
faonkwe furuk popomprá,
kápa kare mwae kup korokorenámp ékékérrá
yumwia waenámp tirá épéria fwapi pwarenke.

⁶ Aeria maok, Kwaro nomwan érékép naeria tére námp ponankor arop
fwap nke mwanapon.’” ✱

⁷ Aeránko maok, kápa kare kounteouráp arop, Jono ént mek nérrá kákanoria korop napo maok, mao sérrá, “Yumo fou-tákam niamp aropono! Yumo yiráp kwatae ninik taki fákeyakápría ént mek néria napo, Kwaro yumwan yopor mo naenámpria nape? ⁸ Yumo yae-párák kare paokop nap fek kwatae ninik younkwe mwae sirarrá Kwaronámpok korop nap érik yénképano. Tá yumoku kok sérarrá, ‘Yino Abrahamomp ou fekamp tárápu ara, yinan Kwar te yopor mo, fwap naenámpman mpwe’ kwapon. Aerá sénapan ono yumwan sérrá: Kwar yumwan wampwe kwaeri pwarará, fwap mámá yumwi kápa karean Abrahamomp tárápu arárria kák naenámpno. ✱ ⁹ Ankomwar wae yao karámp naenámp nánapi yak námpono. Yao ponankor kwapwe kare ki tank mo i konámp te, kartokoepa yaomwi mek épér mwanapon.” ✱

¹⁰ Aerá séránko maok, arop ponankor man turunkrá, “Ae te yino mokop mwanámpono?” ¹¹ Aerapo maok, nopok Jono am fárákapan sérrá, “Arop siot anánkaopwe námp kwamp te, arop ankwapao mo nánko te ankwap man sánkano. Táte arop ankwapao fir mo nánko, yumo fir tank nánko te man sánk kipo.”

¹² Takis sámp konap arop ankwap fárákapano kuri ént mek nér mwaria koropea maok, Jonén sérrá, “Tisa, yino te mokop mwanámpono?” ✱ ¹³ Tá Jono am fárákapan nopok sérrá, “Yumo takis mani sámp mwaria te, ankár gavmano sérinámp kare fek saráp sámp kipo. Yumo yiráp ninik fek am kámákarrá sámp kwapon.”

¹⁴ Soldia ankwap fákáreráo kor man turunkrá, “Yino te apae mokop mwanámpon?” Jono nopok am fárákapan sérrá, “Yumo aropan fupukrá maomp yaekamp mani pouroukoupria, aropan kwekárriá koti kwapon. Yumoku yiráp tére fekamp mani sámp nap te, wae támaonoria warákár kipo.”

¹⁵ Aeránko maok, kounteouráp aropao maomp yonkwae kour kwapwe nkea maok, ninik tokwaeria sérrá, “Jon máte Krai támaoi kane?” ¹⁶ Aerapo maok, Jono wawia nopok kar pwarokwaprá sérrá, “Ono yumwan ént kar fek ént mek nérrá kák nampono. Nánkár wakmwae arop ankwap korop námpao maok, maomp kárákare te

✱ 3:3: Ap 13:24; 19:4

✱ 3:6: Ais 40:3-5

✱ 3:8: Ap 26:20; Jo 8:39

✱ 3:9: Mt 7:15-20

✱ 3:12: Lu 7:29

onomp kárákáreran kámákár akwap námpono. Ono te apárok kánanke kare nampara, maomp pukamp su fekamp paok aokorop nanamp pwi mo nampono. Mao te yumwan Yiki Kor Spirit ntiaka yaomwi fek nérá kák naenámpono. ☆ ¹⁷ Mao námokuráp sabol yaek sayakrá, wit yorokwaerá narek épérrá tiri poporokomprá, wit kare wit koupoukour konap nap mek kákea pwarará, tiri te ankár torokwar mo i konámp yaomwi mek yank naenámpon.”

¹⁸ Jon kápae kare karan kor kounteouráp arop méranáponoria farákápria maok, Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápámpon.

Jono Herotomp kwatae ninik érik sérimp kar

¹⁹ Aeria maok, táte Jono arop poukeyak konámp arop tokwae Herotén yoporimp te maomp nánaeramp yupu Herodias námoku sámpea yakria maok, ankwap kápae kare kwatae ninik nángo, man yopori námpono. ☆ ²⁰ Táte Herot kwatae ninik ankwap yumuntuk pap námp te, Jonén kalabus mek pap námp aránon. ☆

Jono Jisasén ént mek anámpá papámp kar

²¹ Heroto Jonén oukouwman fákápá pap monámp fek, kounteouráp arop Jon ént mek nérá kákámp fek Jisaso kor koroepa ént mek anámp. Ént mek anámpea pwatea, Kwarén kar toropwaprá yak nángo maok, yámar me fákárámp akwap. ²² Aenángo maok, am meknámp Yiki Kor Spirit ék. Aropao am nke napo maok, ant yuriam pourou niampao Jisasomp pourouk éká tank. Aenángo maok, yámar meknámp arop kar niamp wumwiria sérrá, “Amo te onokump tárápono. Amo kwapwe kare nap te, ono amwan warákár tokwaeria yonkwae kárámp nampono.” ☆

Jisasomp appeyaenáp fákáreramp e

Matyu 1:1-17

²³ Jisaso wae 30 yopwaria tére naerianángo maok, kounteouráp aropamp ninik te, mao te Josepomp tárápan mpweapon:

Josep am te Helimp táráp.

²⁴ Heli te Matatomp táráp.

Matat te Livaimp táráp.

Livai te Melkimp táráp.

Melki te Janaimp táráp.

Janai te Josepomp táráp.

²⁵ Josep te Matatiasomp táráp.

Matatias te Amosomp táráp.

Amos te Nahumomp táráp.

Nahum te Eslimp táráp.

Esli te Nagaimp táráp.

²⁶ Nagai te Matomp táráp.

Mat te Matatiasomp táráp.

Matatias te Semenomp táráp.

Semen te Josekomp táráp.

Josek te Jodamp táráp.

²⁷ Joda te Joananomp táráp.

Joanan te Resamp táráp.

Resa te Serubabelomp táráp.

☆ **3:16:** Jo 3:28; Ap 1:5; 13:25 ☆ **3:19:** Mt 3:11-12; Mk 1:7-8; Jo 1:24-34 ☆ **3:20:** Mt 14:3-4; Mk 6:17-18 ☆ **3:22:** Mt 17:5; Lu 9:35; Jo 1:32-34

Serubabel te Sialtielomp táráp.

Sialtiel te Nerimp táráp.

²⁸ Neri te Melkimp táráp.

Melki te Adimp táráp.

Adi te Kosamomp táráp.

Kosam te Elmadamomp táráp.

Elmadam te Éromp táráp.

²⁹ Ér te Josuamp táráp.

Josua te Elieseromp táráp.

Elieser te Jorimomp táráp.

Jorim te Matatomp táráp.

Matat te Livaimp táráp.

³⁰ Livai te Simeonomp táráp.

Simeon te Judamp táráp.

Juda te Josepomp táráp.

Josep te Jonamomp táráp.

Jonam te Eliakimomp táráp.

³¹ Eliakim te Meleamp táráp.

Melea te Menamp táráp.

Mena te Matatamp táráp.

Matata te Natanomp táráp.

Natan te Devitomp táráp.

³² Devit te Jesimp táráp.

Jesi te Obetomp táráp.

Obet te Boasomp táráp.

Boas te Salmonomp táráp.

Salmon te Nasonomp táráp.

³³ Nason te Aminadapomp táráp.

Aminadap te Atminomp táráp.

Atmin te Arnimp táráp.

Arni te Hesronomp táráp.

Hesron te Peresomp táráp.

Peres te Judamp táráp.

³⁴ Juda te Jekopomp táráp.

Jekop te Aisakomp táráp.

Aisak te Abrahamomp táráp.

Abraham te Teramp táráp.

Tera te Nahoromp táráp.

³⁵ Nahor te Serukomp táráp.

Seruk te Reump táráp.

Reu te Pelekomp táráp.

Pelek te Eberomp táráp.

Eber te Selamp táráp.

³⁶ Sela te Kainanomp táráp.

Kainan te Arpaksatomp táráp.

Arpaksat te Siemomp táráp.

Siem te Noamp táráp.

Noa te Lamekomp táráp.

³⁷ Lamek te Metuselamp táráp.

Metusela te Inokomp táráp.

Inok te Jaretomp táráp.
 Jaret te Mahalalelomp táráp.
 Mahalalel te Kainanomp táráp.
³⁸ Kainan te Enosomp táráp.
 Enos te Setomp táráp.
 Set te Adamomp táráp.
 Adam te Kwaromp táráp.

4

Satano Jisasén poupwekámp kar

¹⁻² Yiki Kor Spirit Jisasén oupouroupá yakánko maok, Jisas ént Jordan pwarará arákarrá akwap. Aenko Yiki Kor Spiritao man warámpea kwar saráp mek sakwapá pwar. Aetenánko maok, mao am kwar saráp mek yia-wor fére-sámpramp kumur yakriaka, fir fár mo, akwapea am ke fek nángo, mao yae-porokwe tokwae. ³ Aenánko maok, Satano man poupwekáprá sérrá, “Amo Kwaromp Tárápao nap kwamp te, amo yumwi man sénapo, pan arákareanánko, fárae.” ⁴ Nopok Jisas maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Kwaromp Buk fek te arakrá sénámpon: ‘Fir támao mwar te aropan yiki yak sánk mono.’ ” ✱

⁵ Tá Satano warko Jisasén faonkwe tokwae fek warámpá pokea, mámá apár mekamp taun tokwae ponankor yénpékria maok, ⁶ Satano Jisasén sérrá, “Mámá kápae kare kárakáre ntiaka ponankor ankank máte onompono. Ono arop ankwapan sánk naeria te, fwap sánk nanampon. Oukoumwan te amwan sánk nae. ✱ ⁷ Tá amo onomp puk mapek Kwaráp torokomprá me woukoupria onan lotu napo te, mámá ankank ponankor warápono.” ⁸ Jisas nopok maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Kwaromp Buk fek te arakrá sénámpon:

‘Amo te waráp Kwar Tokwae Kar ankárankampan saráp lotuampo. Tá amo maomp térean saráp téreampo.’ ” ✱

⁹ Tá warko Satano Jisasén warámpá akwapea Jerusalem mekamp lotu nap tokwae yumuntuk narekamp wi fek páteyakrá, man sérrá, “Amo Kwaromp Tárápao nap kwamp te, mapeknámp apárok nkwampok far-kirékapae. ¹⁰ Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon:

‘Mao náráp ensel fákáreran sénánko, amwan yaewourria fwap taokeyak mwanapono.’

¹¹ Tá

‘Amwan mao náráp yaek sampiká apárok pap napo, amwan yumwirao waráp pu kwae mek párákap mo, fwapono.’ ” ✱

¹² Nopok Jisas kar pwarokwaprá sérrá, “Kwaromp Buk fekamp kar te arakrá sénámpono: ‘Amo waráp Kwar Tokwaeran poupwekápi kwapono.’ ” ✱ ¹³ Satan am poupwekáp námp takia Jisasén pwarará, nánkáráp ankwap fek nke nanampria yépekrá yak. ✱

Jisas distrik Galili mek tére sámpámp kar

Matyu 4:12-17,23-24; Mak 1:14-15,39

¹⁴ Jisaso Yiki Kor Spiritamp kárakáre fek Galili mek arákarrá akwap. Aenánko mao tére námp te am mekamp némpoukamp arop wae wa napono. ¹⁵ Mao te kápae kare por lotu nap mek kounteouráp aropan kar farákáp nángo, am arop ponankor maomp e sakap.

✱ 4:4: Lo 8:3 ✱ 4:6: Jo 12:31; 14:30 ✱ 4:8: Lo 6:13 ✱ 4:11: Sng 91:11-12 ✱ 4:12: Lo 6:16; 1 Ko 10:9 ✱ 4:13: Hi 2:18; 4:15

*Nasaret mekamp arop fárákáp Jisasén younkwe sirarap kar
Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6*

¹⁶ Jisas wokwae épér mo fek yakea téképámp taun Nasaret mek akwapea, Juda firamp anepér i konap yae Sabat méntép tak i konámpara, am yae fek lotu nap mek Kwaromp Kar buk fekamp nkerá farákáp naeria youmpea fokepeyak. ¹⁷ Aenánko maok, lotu taokeyak konámp aropao man profet Aisaia mek buk sánk nánko, sámpea buk aok-pwararea, am mek kumwi oupouroukia nke nánko maok, kar arakrá sénámp yak:

¹⁸ “Kwaromp Spirit onan oupouroupá yak námp te, mao onan, Kwapwe Kare Kar ankank monap aropan farákáp nanaponoria nánap námpon.

Mao onan sámp-kérép nánko, ék námp te, kar arakrá farákápaeria námpon:

‘Yumo fákápá yakápnap arop aokor pwarará tukupenke!

Yumo yi wouroumpeyakápnap arop

warko yi firékarrá nkenke.’

Mao onan sámp-kérép nánko, ono ék námp te,

tirá néri fákeyakáp nap mekamp aropan

fwapi pwarará,

¹⁹ Kwar Tokwae

náráp arop érékép naenámp ke kwapweran

érik farákáprá séraeria ninámpon.” ✱

²⁰ Jisaso buk kouroumpea warko lotu taokeyak konámp aropamp yaek sánká pwatea, mekok am fek tank nánko, am lotu nap mek tankápnap kourouteuráp arop te Jisasén saráp tokor tankáp. ²¹ Aenapo maok, mao wae am fárákapan Kwaromp kar arakrá farákáprá, “Oukoumwan te Kwaromp kar kumwi tari nap wae kare kar korop nánko, yumo wae am kar wa napon.”

²² Am lotu nap mekamp arop maomp kar wawia kwapwe kare warákárria ninik tokwaeria sérrá, “Nomo te wae mér, máná arop te Josepomp táráp te, mokopia take pourouráp kar kárákare kwapwe farákáp námpon?”

²³ Aerá sérapo maok, nopok Jisas kar pwarokwaprá sérrá, “Kare karonu, yumo wae onan kar arakrá sér mwanaponu: ‘Dokta, amo ankár waráp pourouanmékir fwapokwapae! Amo Kaperneam mek térenap kar te yino wae wawi námpon. Amo ankár waráp némpouk mapek kuri taknámp téreampo.’”

²⁴ Aerá sér mwanapan maok, ono yumwan kare kar sér rae: Arop fárákáp námokuráp némpouk profetomp kar te wa mo i konaponu. ²⁵ Yumo wae mér naponu, profet Elaija yakámp ke fek kápae kare kae kourouteu Israel yaknámp fi mek yakápapo maok, Kwaro yámar me kéri fákeyak nánko, warákam ék mo námp te yinink yopwaria tokwampok yunki yak nánko, apár ponankor mek mwae touwe tokwae koropámpon.

²⁶ Takámp fek te Kwaro Elaijan te Israel fi mekamp kae yupu ankárankan yaewouraeria sámp-kérép mono. Mao te taun tokwae Saidon yak námp fek némp Sarefat mekamp kae yupuanámpok saráp sámp-kérépámpon. ✱ ²⁷ Tá taknámp profet Elisa yak námp fek kápae kare Israel fi mekamp lepraráp arop yakáp napao maok, am ou mek Israel fi mekamp arop ankárankampamp touwe fwap mono. Siria fi mekamp arop Naman ankárankao mwar maomp touwe fwapi námpon.” ✱

²⁸ Aerá séri pwar nángo maok, lotu nap mek tankápnap arop ponankor am kar wawiaka yonkwae pwarámp tokwaeria, ²⁹ Jisasén panánkár santukupea taun younkwe mwaek. Am fárákapamp taun te faonkwek yak námpara, Jisasén warámpá tukupea am taun yarápae feknámp Jisasén furuk far-sir mwaria napan maok, ³⁰ tá Jisas am arop ou mek amore mek akwapá párákaprá akwap te.

Jisas arop ankárankaomp pouroukamp kwatae-arop yérépenámp kar

Mak 1:21-28

³¹ Jisas apár Galili mekamp taun Kaperneam mek akwapea yae Sabat fek kounteouráp aropan kar yénkrá farákáp. ³² Aenko maok, am fárákap maomp kar wanap te, mér tokwaeráp aropamp kar kárákáre niamp nángo, wawia kokorokori napon. ³³ Arop ankárankamp kwatae-arop oupouroupá yaknámp am lotu nap mek yak námpao, Jisasén tékén wumwia waerá sér, ³⁴ “Wi! Nasaret mekamp Jisas e! Amo yinan apae naeria nape? Ae te amo yinan tirá wour naeria koropri kwapono. Ono amwan wae mérampono: Amo te Kwaronámpoknámp koropnap yae-párák yiki kare aropono.” ☆

³⁵ Aerámpam maok, Jisaso am kwatae-aropan yoporrá, “Amo te kar pwarará am arop pwar-akwapae!” Aeránko am kwatae-arop am aropan arop ou mek apárok sirarrá, wae worokor akwapriaka, am aropan kwatae pap mo, fwap. ³⁶ Tá ponankor arop kokorokoria námoku kok téréménkrá sérarrá, “Maomp kar máte mokopia kárákáre námpono? Mao kwatae-aropan kar sénánko, woropá tukup nap te, am aropamp kar te kárákáre tokwaeráp aropamp kar niamp námpono.” ³⁷ Aenánko maok, Jisas am térenámp kar te am mwaekamp némpouk ponankor akwap nángo, kápae kare arop wawi napon.

Jisaso Pitamp yupuamp éntupwarén fwapi papámp kar

Matyu 8:14-15; Mak 1:29-34

³⁸ Jisas fárámpará am lotu nap pwarará Saimonomp nap mek akwap. Saimonomp yupuamp éntupwar te pourou touwe fokornámp touwe sámpea amp nángo, man koropea yaewouraeria am arop fárákapao Jisasén sér. ³⁹ Aerapo maok, Jisaso akwapea am yupuamp wonae fik fokopeyakra pourou mek touwe fokornámp touwe táman yoporánko, am touwe wae worokor akwap. Aenánko, am yupu wae touwe fwapria fárámpará am arop fárákapao fár mwanap fir yankapámpono.

Jisaso kápae kare aropan fwapokwapinámp kar

Matyu 8:16-17; Mak 1:29-31

⁴⁰ Sabat yae yámar worae nángo, arop fárákapao náráp nouroup arop kápae kare touwe arokwamánk nap Jisasnámпок éréképá korop. Mao am fárákapam ankákárankrá pourouk yae paprá touwe fwapokwaprá párapókámpono. ⁴¹ Táte kwatae-arop fákáreao kor kápae kare kounteouráp aropan pwarará worop-akwapránkra Jisasén arakrá wumwirá sér i konapon, “Amo te Kwaromp Tárápono.” Am kwatae-arop fákáre te Jisas te Kraiss támaonoria mérapara, Jisas te am fárákapam te kar séri kwaponorá taokari námpon. ☆

Jisas taun ankwap mekmwaek yárákrá kar farákápámp kar

Mak 1:35-39

⁴² Jisas koumounek kar fárámprá am yak námp pwarará, arop yak mo apár mek akwapea Kwarén kar toropwap. Aenánko maok, koumteouráp aropao man oupouroukia maonámpok tukupea, yinan pwarrá akwap kwaponorá taokor mwaria. ⁴³ Aenapo maok, Jisas am fárákapán sérrá, “Ono te ankár ankwap taun mek kuri akwaprá Kwaro maomp firáp taokeyak naenámp Kwapwe Kare Kar fárákáp nanampono. Kwaro onan tak tére nanapria sámp-kérép nánko, ono ék nampono.” ⁴⁴ Aeria maok, Galili mekamp lotu nap mekmwaek kar fárákáprá yáraki námpono.

5

Jisaso sénánko, Pita kápae kare éntékam sámpámp kar

¹ Ankwap ke fek Jisas ént aokore Genesaret fik fokopeyak nánko, kápae kare koumteouráp arop maomp kar wa mwaria koropá koupoukarea fákappéri yakáp. ² Aeapo, Jisas nke nánko, bot kánanke anánkaopwe ént aokore fik tank. Éntékam ti konap arop fárákapao bot am fek pátea éntékam sámp konap umben yérerrá yakáp napo, ³ Jisas Saimonomp bot mek korokwapea, man sérrá, “Amo bot ént mek kuk tae morok panánkár sakwapea.” Pita tak nánko maok, Jisas bot mek am mek tankrá koumteouráp aropán kar fárákáp.

⁴ Mao kar fárákápea pwarará, Saimonén sérrá, “Bot sámpea ént pirékarrá sakwapea ént pe kukria umben am mek sirarea éntékam tiaé.” ⁵ Aeránko maok, nopok Saimono sérrá, “Arop Tokwae, yino wae kumuruk éntékam sámp mwanámpán mpwerá sir saráp yakáp nánko, moi námpan maok, oukoumwan te amo sénapara, sir nki mwaro.” ⁶ Aeria sirarea maok, kápae kare éntékam tiap te, éntékam ti konap yam fárákár naenámp niamp kare. ✱ ⁷ Aenko maok, mao énéni tére konap arop bot ankwap mek yakáp napo, am fárákapán ‘Koroepa yinan yaewourenk’ ria wumwi. Aeapo, am fárákap koroepa éntékam am tirá bot anánkaopwe mek kák napo, bot anánkaopwe te kápaeria ént mek pik naenámp niamp pourouráp. ⁸ Aenánko, Saimon Pita am táman nkea Jisasomp puk wonae fik kwaráp torokomprá me kor woukoupria sérrá, “Tokwae Kar e! Ono te kwatae ninikráp aropao nampono. Onan pwarará akwapea!” ⁹ Pita am takrá sénámp te am kápae kare éntékam tinap táman korokop nánko, méntér yakápnáp aropao kuri kokorokor nap kwamp napono. ¹⁰ Sebedimp tárápyarao kor, Jems ntia Jon Pitant énéni tére konap, am arop yaworao kuri nkea korokop. Tá Jisas Saimonén sérrá, “Amo apápi kwaponono. Amo éntékam érékép konap mér napara, nánkár wakmwaek amo fwap onon-ampok koumteouráp arop érékép-korop nanapon.” ¹¹ Aeránko maok, bot am pirékarrá tukupea fik papá pwarará maok, tá mao térenap ankank wae párapoprá Jisasomp wakmwaek tukup.

Jisas arop ankwapamp lepra touwe fwapi papámp kar

Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45

¹² Ankwap ke fek Jisaso ankwap taun mek yak nánko, am taun mek te lepra touwe kwataeráp arop yak. Mao Jisasén nkea maomp wonae fik apárok me kor woukoupria Jisaso námwan aropomp naenámp kar sérrá, “Amo onan fwapi pap nae nap kwamp te, tak napo, onomp pourou Kwaro nke námp fek yiki kukur nae.” ¹³ Aeránko maok, Jisas maonámpok nárákarrá maomp pourouk yae papria sérrá, “Onomp ninik te, amo yiki

kukuraeria nampon.” Aeránko, ankár am ke fek táman maomp touwe wae pwar. ¹⁴Tá Jisaso man kar kárakáre fek sérrá, “Amo arop ankwapan séri kwapon, mono. Amo akwapea prisén waráp pourou yénképria, Moses sérimpnámp taknámp Kwarén ofa sánkampo. Aenapo, arop fárakap wae nkea, waráp touwe te wokwae pwar námp mé mwanapon.”
 ☆ ¹⁵ Aerámpan maok, Jisas am térenámp kar te kápae kare némpouk akwapránk nángo, wawia pwi. Aeria maok, kápae kare arop Jisasomp kar wariaka, tá Jisaso náráp touwe fwapokwapanoria korop. ¹⁶ Jisas am tére naerianámp fek te Kwaromp kárakáre sámp naeria, arop yakáp mo nap ke mek akwap ko Kwarén kar toropwap i konámpono. ☆

Jisas pu yae kwataenámp aropan fwapi papámp kar

Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12

¹⁷ Ankwap kumuruk Jisaso kar yénkrá farákáprá yak. Aenko maok, Farisi ankwap fárakap, tá lo méria farákáprá konap tisa fákáre makia distrik Galili ntiaka Judia mekamp taun ponankor, am mekamp taun tokwae Jerusalem meknámp koropea, Jisasomp kar wará tankáp. Jisas touwenap arop fwapokwaprá párapokwapanoria Kwaromp kárakáre maomp pourouk oupouroupeyak námpo. ¹⁸ Aenángo maok, arop ankárankamp maomp kour ponankor surumpwia tank nángo, arop ankwap fárakapao sunkwiar mek papea sámpea koropea nap mek sayinkea Jisasomp wonae fik pap mwaria. ¹⁹ Aenapan maok, kápae kare kounteouráp arop nap mek am mek yinkea fákeyakáp napo, maomwaeknámp sayink mwaria mwae oupourouk napo, mo. Aeria maok, narek poka nap oupourouk tenap ankank keakapea am meknámp am arop sunkwiar fek paok tokoroepa, yaek fákeyakáprá ér-popwarrá pikia Jisasomp wonae fik am néntépa yakápnap kounteouráp arop ou mek pap. ²⁰ Aeapo maok, Jisas am fárakapamp méran nkeaka am touwenámp aropan sérrá, “Onomp nouroup e! Ono waráp kwatae ninik te wae sámp-sinampono.” ☆

²¹ Aeránko maok, lo yénkrá farákáprá konap arop fákáre ntia Farisi fákáreao am kar wawia námoku támao ninikrá, “Máte apae aropao námp kwamp, Kwarén takrá kar wouroumprá sériane? Arop ankárankaomp kwatae ninik tirá épér naenámp te yak mono. Am te Kwaromp tére mwarono.”

²² Tá Jisas am fárakapamp ninik mek wae mérria, nopok kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo apaeritea yiráp ninik mek poup takrá sérar rape? ²³ Ae te ono am aropan sérrá, ‘Waráp kwatae ninik te wae pwarámpono’rá sénanko te, yumo wae ‘Kare karonó’rá mér mwanap ni, ono ‘Fáramprá akwapae’rá sénanko, mao wae fárámprá akwap nángo, yumo nkea ono sénamp kar ‘Kareno’rá mér mwanap nie? ²⁴ Aeno onomp ninik te, yumo arakrá mérenkria nae: Aropamp Tárápan Kwaro, máma apár mek takaeria kárakáre sánkeanánko, aropamp kwatae ninikan fwap tirá épér naenámpo.” Aerá séria maok, am kour ponankor surumpwi yaknámp aropan sérrá, “Ono amwan waeman sénampono: Amo fárámprá waráp amp i konap ankank sámpea amokuráp nap mek akwapae.” ²⁵ Aeránko maok, ankár oukoumwan táman kounteouráp aropao nke nap fek, mao námoku am fek ampinámp ankank sámprá námokuráp nap mek akwapria Kwaromp e sakapria warákár. ²⁶ Aenángo, arop ponankor am nkea kokorokoria kor me woukourria Kwaromp e sakapria sérrá, “Nomo oukoumwan te mwar pourouráp ankank nkeriano!”

Jisaso Livain námonampaok koropaeria wumwinámp kar

Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17

²⁷ Warko wakmwaek Jisas am nap pwarará akwapria nke nángo, arop ankwap takis sámp konap nap mek tank. Maomp e te Livai. Aenکو Jisas man sérrá, “Amo onomp wakmwaek koropae!” ²⁸ Tá Livai maomp ankank ponankor am fek pwarará fárámprá ankár Jisasomp wakmwaek akwap.

²⁹ Tá Livai Jisasompor fir tokwae nánap nángo, kápae kare takis sámp konap arop, tá ankwap kápae kare aropao kor méntér fépérrá tankápapo maok, ³⁰ Farisi fákáre, tá námokuráp lo yénkrá farákáp konap arop fákáre, makia Jisaso éréképá yarak i konámp arop fákáreran sérarrá, “Yumo apaerá takis sámp konap arop ntia ankwap kwatae ninikráp aropént pápárárrí tankáp napon?” ³¹ Tá nopok Jisas maomp kar pwarokwaprá wounáprá arakrá sér, “Arop fárákap touwe mo, fwapnap te doktanámpok tukup mo i konaponو. Touwenap aropao saráp doktanámpok tukup konaponو. ³² Tá taknámp ono ék namp te, arop, námo yae-párák kare ninikrápao namprá niniknap aropan te mono. Arop, námo kwatae ninikrápao namponorá niniknap arop táman yaewour nanko, maomp kwatae ninik pwaranoria ék namponو.”

Wokwaekamp lo ntia wourékam loan sénámp kar

Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22

³³ Ankwap ke fek, arop ankwap fárákapao Jisasén sérrá, “Jon éréképea yarak i konámp arop fárákap te kápae kare por Kwarén kar toropwap mwaria fir wuri yakáp i konaponو. Tá Farisi fákárerao éréképá paokop i konap arop fákáreao kor tak i konapon. Aeno amo éréképá yarak i konap arop fákáre máte firráp ént fépér i konaponو.” ³⁴ Tá nopok Jisas am fárákapan námokuráp pourouan wounáprá sérrá, “Ae te yiráp nouroup arop ankwap ankárank yupu sámp naerianámp arop oukoumwan yumont yak námp fek te, arop ankwapao fwap yumwan fir fár mwanap taokor naenámp nie? Mono. ³⁵ Tá nánkár wakmwaek aropao am yupu sámp naerianámp arop warámprá tukup tenapo, náráp nouroup aropént yak mo nángo, am ke fek maok mao fwap fir wuri konaponو.”

³⁶ Jisaso námokuráp kar Juda firamp niniként tapokwap mo námpan am fárákapan wounáprá sérímp: “Arop ankwap waempyam épi me aomp naeria te, wourékam waempyam fárákapea épi waempyam fek pap mo i konámponو. Tá arop ankwapao tak nángo te wourékam waempyam popor soumpour námpon. Tá wourékam waempyam te épi waempyamént ankár pourouráp kárákáre mono. ³⁷ Tá arop ankwap épi meme yipi mek wain ént wourékam kér mo i konámponو. Tá arop ankwap tak námp te, wain ént wourékamao épi meme yipi fár-pwaránko, wain ént apárok kwarokor pik nángo, meme yipirao kuri kwatae akwap naenámpونو. ³⁸ Aeno arop ankár meme yipi wourékam mek wain ént wourékam kér naenámpونو. ³⁹ Tá arop épi wain ént fárianámp te warko wourékam wain ént fánaerá níkip mono. ‘Ént wain épi te kwapwe kare ara, wae támaono’rá sér i konámponو.”

6

Sabat yae fek tére mo i konap kar

¹ Jisas ankwap Sabat yae fek mao éréképá yarak i konámp arop éréképea witráp yopwar meaok tukupria maok, am arop fárakapao mwae touwe nánko, wit kánánpárá yae fek kokwarrá fépérrá tukup. ✱ ² Aenapo maok, tá Farisi fákáreao sérrá, “Sabat yae fek lo kákánp i konap ankank te, yumo apaerá tak rape?” ✱ ³ Jisas maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Wokwaek Devit ntia maomp arop fárakapaoi nap kar buk fek yak námp te yumo nke mori kwapono?” ⁴ Am ke fek Devit ntia maomp arop fárakap mwae touweria, Devit Kwaromp nap mek youmpea Kwarén sánknáp pan aropao fár mono, pris fákáreao saráp fári konap pan wuriman mao fária, náráp arop fárakapan nénkánp fáriapono.” ✱ ⁵ Aerá séria maok, warko Jisas am fárakapan sérrá, “Aropamp Táráp te Sabat yae poukwap námpara, mao námoku ‘Apaé kip’rá fwap sénaenámpono.”

Jisas Sabat fek arop yae fwapi papámp kar

Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6

⁶ Jisas ankwap Sabat fek lotu nap mek akwapea kounteouráp aropan kar yénkrá farákáp. Aenka maok, arop ankwap yae-párak mwae yae yonkwae yak námp am arop ou mek yak. ⁷ Aenánp maok, lo yénkrá farákáp konap arop fákáre ntia Farisi fákáre Jisas Sabat fek arop yae fwapi pap te mokopon nke mwar ritea sánánpkar yépékrá tankápria, man kot mwanap mwae oupourounk. ✱ ⁸ Tá Jisas am fárakapamp ninik mek wae méritea am yae yonkwae yaknámp aropan sérrá, “Amo fárámpá kuk mapek fokoheyakae!” Aeránp maok, am arop fárámpea koropea fokoheyak. ⁹ Tá Jisas am fárakapan sérrá, “Ono yumwan turunk rae: Lo te Sabat fek nomwan ‘Apaenk’rá sénámpo? Ae te Sabat fek arop ankwapan yaewour mwanámp ni, ankwapan kwatae pap mwanámp nie? Ae te nomo aropan yaewourianánp yiki yak naenámp ni, porokwapá pap mwanámp nie?” ✱ ¹⁰ Aeria am mek tankánp aropan énoukoupá akwapria am yae kwataeráp aropan sérrá, “Waráp yae kor ékékérae.” Aerá séránp maok, am arop wae takánp, maomp yae kor wae warko kwapwe kare. ¹¹ Tá am fárakap am nkea, yonkwae pwarámp tokwaeria námoku kok sérarrá, “Jisasén te apaé mokop mwanámpo?” ✱

Jisas ‘Éntér-sámp ramp arop éréképá yarak nanamp’ ria nánkárápámp kar

Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19

¹² Am ke fek Jisas Kwarén kar toropwap naeria faonkwek akwap. Am kumuruk ponankor mao Kwarén kar toropwaprá yakámp te akwapea wakor. ¹³ Koumounek yámar aok nánko éréképá yarak i konámp aropan ‘Koropenk’ ria wumwi. Aenánp, am fárakap wae korop napo maok, náráp tére mwanap arop éntér-sámp ramp farákápea pwarará, mao am fárakapan ‘Aposel’ e ✱ tokoprá kák. ¹⁴ Arop ankwapamp e te Saimon (Jisas man ankwap e takaprá ‘Pita’rá sér) ntia maomp nánaenáp Andru. Ankwap te Jems, tá maomp nánaenáp Jon. Ankwap te Filip, ankwap te Bartolomyu, ¹⁵ ankwap te Matyu, ankwap te Tomas, ankwap te Alfiusomp táráp Jems, tá Saimon, Selot Pati † mekamp arop, ¹⁶ tá Jemsomp táráp Judas, tá Judas Iskariot, wakmwae Jisasén outiri naenámp arop. ✱

✱ 6:1: Lo 23:25 ✱ 6:2: Kis 20:10 ✱ 6:4: 1 Sml 21:3-6 ✱ 6:7: Lu 14:1-5 ✱ 6:9: Jo 7:23 ✱ 6:11: Lu 11:53-54 ✱ 6:13: ‘Aposel’rá sénáp fek te Matyu 10:2 fekamp kar fi fek nkeae.

† 6:15: ‘Selot Pati’ fek Mak 3:18 fekamp kar fi fek nkeae. ✱ 6:16: Jo 6:70-71

Jisas kápaé kare arop fwapokwaprá kákámp kar

Matyu 4:23-25

¹⁷ Jisas faonkwek pwarará, maomp éréképá yáarak i konámp aropént pikia apár émpi fek náráp éréképá yáarak i konámp kápaé kare aropént yakápapo, kápaé kare arop distrik Judia mek, ntia taun Jerusalem mekamp kounteouráp arop, tá solwara fikamp taun Tair ntia Saidon mekamp arop fárákapao kuri yakáp. ¹⁸ Am arop fárákap te Jisasomp kar waria, tá Jisas náráp touwe fwapokwapanoria koropap. Tá kápaé kare arop kwatae-aropao maomp pourou sokoro napo, Jisas am kwatae-arop yérépeanoria korop. Aenapo, Jisas am koropnap aropan ponankor fwapokwapimpono. ¹⁹ Jisasomp pourou meknámp kárákáre akwapria arop ponankoramp touwe fwapokwaprá kák námpara, kápaé kare kounteouráp arop párák Jisasomp pourouk pap mwaria maonámpok tukup napon. ✧

Ém naenámp ntia warákár naenámp kar

Matyu 5:1-12

²⁰ Jisas náráp éréképea yáaraknámp aropan énounkoupia sérrá, “Yumo ankank monap arop fárákap, Kwaro yumwan ourour sánk naenámp. Am ourour te ará: Kwaro náráp firáp taokeyak námp te yirápono. ✧

²¹ Yumo yae-porokwenap arop, Kwaro yumwan ourour sánk naenámp. Am ourour te ará: Nánkár wakmwaek yumo fwap fária yare mwarea napon.

Yumo arop oukoumwan éménkrá yakáp nap te, Kwaro yumwan ourour sánk naenámp. Am ourour te ará: Nánkár wakmwaek yumo fwap amomoránk mwarea napon. ✧

²² Yumo Aropamp Tárápamp weaok tukup napo, yumwan arop nkea kokwarokrá yumwan younkwe sánkria yumwan wouroumprá, ‘Yumo te kwatae mwaek paokopnap arop’rá sérar napo, Kwaro yumwan ourour sánk naenámp. ²³ Am arop fárákap yumwan tak napo te, yumo fwapono warákárriaka yonkwae kárámp kip. Am te apaeria námpanáp, yumo nopok sámp mwanap ankank tokwae te yámar mek tank námp. Wokwae maomp appeyaenápo kor profet fákáreran takiap táman napon. ✧

²⁴ Aeno yumo ankank kápaeráp arop, yumo te mér kip: Oukoumwan te yumo yonkwae kárámpnap kwapwe kare ankank wae sámp napon.

²⁵ Tá yumo arop oukoumwan fir tokwae fépérrá yare nap te, yumo te mér kip: Wakmwaek te yumo mwae touwe mwanapon. ✧

Tá yumo arop oukoumwan amomoránk nap te, yumo te mér kip: Wakmwaek te yumo éménkrá émti pik mwanapon.

²⁶ Tá kápaé kare arop yiráp e sámpá sakap napo te, yumo am wa nap kwamp te mér kip: Wokwae maomp appeyaenápo kuri kwekár sérar i konap profetomp eran kor takrá sámpá sakapiapon.”

Yopornap aropan nouroup mwanap kar

Matyu 5:38-48

²⁷ Tá Jisas ankwap kar yénkrá sérrá, “Yumo onomp kar wanap arop yumwan sér rae: Yumo te ankár yumwan yopornap aropan nouroup

✧ 6:19: Lu 8:46 ✧ 6:20: Ais 66:2 ✧ 6:21: Ais 61:3; Yé 7:16-17 ✧ 6:23: Jo 16:2; 1 Pi 4:14
✧ 6:25: Jer 1:5-6

kip. Arop yumwan yopor napo te, yumo man yaewour kip. ²⁸ Tá arop yumwan sámpá yampourou napo te, nopok yumo man kwapwe kare kar sériaka, yaewour kip. Yumwan touwe sánk napo te, yumo ‘Am fárákapan yaewourampo’rá Kwarén sér kip. ✱ ²⁹ Tá arop ankwapao amwan wapra kor fek porokwap nánko te, warko ankwap mwaek wapra kor sámp-arákarrá, maonámp mwaek sánkampo. Tá aropao waráp saket worokwap naerianánko te, waráp siot méntér worokwapantánoria taokor kwapono. ³⁰ Tá arop ankwapao, námwan ankank sápaie nánko te, ankár man sánkamp. Arop waráp ankank pwarokwap nánko te, ‘Am ankank arákarrá sápaie’ ria kárákáre fek séri kwapono. ³¹ Arop námwan yaewouranáponoria ninik i konapnámp taknámp, yumo kuri arop ankwapan tak kip.

³² Táte yumo arop yumwan warákár konap aropan warákár nap te, waeman nopok sámp nap wae támaono. Kwaromp firáp monap aropao kuri námwan warákár konap aropan nopok warákár konapono. ³³ Yumwan yaewour i konap aropan saráp yaewourap te, am fek waeman nopok sámp nap wae támaono. Kwaromp firáp monap aropao kuri tak i konapono. ³⁴ Tá yumo arop nopok kuri sápa naenámp ninikria ankank sánk nap te, waeman nopok sámp nap wae támaono. Tá Kwaromp firáp monap aropao kuri takrá ankank nonopok i konapono. ✱ ³⁵ Ae konapara, yumo ankwap ninik sámpenke. Yumwan yopornap aropan nouroupria, man yaewour kip. Yumo ankár ankank monap aropan ankank nénkria, nopok kuri sápa naenámpmonoria niniki kwapono. Yumo am tak nap te, nánkár wakmwaek ankank tokwae sámpria, narekamp Kwar Tokwaeramp tárápu yakáp mwanapon. Mao te námwan ‘Aesio’rá sér monap aropan aropompria, kwatae ninikráp aropan kuri aropomp i konámpmon. ³⁶ Yiráp Naropwaro ponankor aropan yonkwae touwe konámpnámp taknámp, yumo kuri am fárákapan yonkwae touwe kip.” ✱

‘Yumo arop ankwapan koti kwapono’rá sénámp kar

Matyu 7:1-5

³⁷ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo te arop ankwapao kwatae ninik námpan yurukupia ‘Mao te kwatae námp’ ria wouroumprá séri kwapono. Nopok Kwaro yumwan kuri yurukupia ‘Kwatae nap’rá sénaeane. Tá yumo arop kwatae ninik námpan yumo man, yaomwi mek pik nanaponoria far-pwar kwapono. Yumo tak napo te, Kwaro yumwan kor yaomwi mek far-pwar naeane. Yumo yumwan kwatae nap arop ankwap fárákapamp kwatae ninik wampwenoria pwar napo maok, nopok Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épér naenámpmon. ✱ ³⁸ Tá yumo ankwap aropan ankár ankank nénk napo, nopok yumwan kor Kwaro ankank nénk naenámpmon. Mao nopok kámákkarrá kápae kare nénkria top-pwarámpea panánkarrá warko top kare fek tankrá top koupouriaka kwarákár námp yumwan nénk naenámpmon. Yumo arop mokope puri fek nénk nap te, Kwaro nopok yumwan take pourouráp nénk naenámpmon.” ✱

³⁹ Aerá séria pwarará maok, Jisaso arop fárákapan wounáp kar ankwapan kor farákáp: “Ae te yi néneráp arop te arop ankwap yi nénenámpan fwap mwae kup yénképrá akwap naenámp nie? Mono. Takria te am yawor énénkér me mek pik nenepe. ⁴⁰ Tá oukoumwan skulnámp arop te

maomp tisan kámákár akwap mo i konámpono. Nánkáráp skulia pwatea maok, táte wae maomp tisa niamp take popwar yak konámpon.” ☆

⁴¹ Táte Jisas wounáp kar ankwap arakrá sér: “Amo apaeritea waráp ankwapwarápomp yi mek tiri kánanke tank námp táman énounkoupria amokuráp yi mek tanknámp yao kárakére tokwae nke mo rape? ⁴² Amo mokopia waráp ankwapnápén sérrá, ‘Onomp nouroup o! Ono waráp yi mek tiri kánanke tank námp sámp-sinae’rá sénapan maok, amokuráp yi mek yao kárakére tokwae tank námp te nke mo rape? Amo tak nap te, yiráp kar te yiráp niniként ankár pourouráp mono! Manmékir te amokuráp yi mekamp yao kárakére tokwae tank námp am sámpea sitea maok, amo fwap énounkoup karia waráp nouroupomp yi mekamp tiri kánanke sámp-sinanapon.”

‘Kwatae yao te ki kwatae tank námp’rá sénámp kar
Matyu 7:16-20; 12:33-35

⁴³ Jisas warko wounáp kar ankwap arakrá sér, “Kwapwe kare yao te kwatae yao ki tank mo i konámpono. Tá taknámp kwatae yao te kwapwe kare yao ki tank mo i konámpon. ⁴⁴ Arop am yao ki tank námp táman wuri nkea maok, aráte am yao fekamponorá ninik i konapon. Arop kwantaeki kánánkapea fár mwaria te, wiráp paok aopwe fekamp tukupá kánánkapea fár mo i konapon. Tá wain ki te yao pwae mekamp wiráp yao yowe fek tank mo i konámpono. ⁴⁵ Táte taknámp kwapwe kare arop te maomp ninik mek kápae kare kwapwe kare ninik mwari yak námpara, maomp táp meknámp kor kwapwe kare ninik fekamp karan saráp sér i konámpon. Aeno kwataenámp arop te maomp ninik mek kápae kare kwatae ninik mwari yak námpara, am fekamp kar kwataeran saráp sérar i konámpon. Apae ninik maomp ninik mek top koupouri yak námp te, am táman top korao érik sér i konámpono.” ☆

Nap ti konap wounáp kar
Matyu 7:24-27

⁴⁶ Jisas sérrá, “Yumo apaerá onan ‘Tokwae Kar! Tokwae Kar!’rá sénapao, yumo onomp karwaok mo rape? ☆ ⁴⁷ Táte arop ankárankamp ononampok koropea onomp kar wawia mántwaok námp te, maonámp táman yumo nkea ninikenkria yénkép nanampon. ⁴⁸ Am aropamp ninik te ninik kwapweráp arop ankwapao nap ti naerianámp niampon. Manénkir te apár me yokoroprá pikia mek karaok oupwar sirarea oupwar fi mek yumwi épéria fampea kárakére pwate nángo, nap am fek yak. Aenánko, wakmwaek warákam námp fek ént ntenk tokwae koropria nap tuk-sinaerianánko, nap fwap tukur mo, kárakére yak konámpon. Am te apaeritea námpanápe, am aropao nap kwapwe kare ti tenámpara námp. ⁴⁹ Aeno arop onomp kar wawia mántwaok mo námp te, arop ankwap ninik kwapwe mo námpao, nap ti naerianámp niampon. Mao oupwar fi mek te yumwi fémpér mo yakrá, kwar mwar fémpéri tenánko, wakmwaek warákam nángo éntenk tokwae koropria am nap tuk-sinánko, nap panánkár nángo, kwatae akwap konámp niampono.”

7

Jisas ami keptenomp tére arop fwapi papámp kar

¹ Jisas kounteouráp aropan am kar farákápea pwarará maok, akwapea Kaperneam mek. ² Aenko maok, Rom fi mekamp kepten 100 soldia éréképá yak námp, mao náráp tére arop ankárankamp man táman warákár konámpao maok, mao touwe tokwae sámpea waeman sumpwi naenámp niamp pourou. ³ Aenángo maok, kepten Jisas yakámp kar wawia, mao Juda fi taokeyakáp konap arop Jisasnámpok tirá kérépria sérrá, “Yumo tukupea Jisasén sénapo, koropea náráp tére arop fwapi papano.” ⁴ Aerángo maok, wae tukupea Jisasnámpokria maok, man aropomp naenámp kar fek sérrá, “Am arop te kwapwe kare aropono. Amo fwap man yaewour nanap pwi námpono. ⁵ Mao te Juda fi nomwan warákárriaa yaewour i konámpono. Mao námoku yinomp lotu nap ti námpon.”

⁶ Tá wae Jisas am fárákapént akwap. Akwapea wonae fik keptenomp nap-topokángo maok, am kepteno náráp arop akwap fárákap tirá kérépángo koropea Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Mokop korop napanáp, wampweno. Aeria apae ono kwapwe kare aropao nanko, onomp nap mek korop nanapanápe. ⁷ Táte ono kuri kwapwe kare aropao amwan kuri koropá nke nanampanápe. Amo kar fek saráp sénapo, onomp tére arop wae touwe fwap naenámp. ⁸ Am te apae riteanápe, ono kuri onan tére sáp konámp aropamp yae ankore mek yak konampono. Táte ono kuri onomp soldia onomp yae ankore mek yakáp napara, tá ono ankwapan ‘Amo akwapae’rá sénanko te, mao akwap námpon. Tá ono ankwapan ‘Amo koropae’rá sénanko te, mao korop námpon. Tá onomp tére aropan sérrá, ‘Amo ará térae’rá nanko te, mao takrá tére konámpon.”

⁹ Aerá sénángo Jisas am kar wawia mao am aropan ninik tokwaea sámp-arákarrá kápea kare kounteouráp arop maomp wakmwaek korop napan sérrá, “Ono yumwan sénampon: Ono Israel fi mek te mámake Kwarén mér kárákárenámp arop nke moi nampono.” ¹⁰ Táte am arop fárákap kepteno tirá kérépángo, koropap arop wae nap mek ti-arári tukupea nkeapo maok, keptenomp tére arop maomp touwe wae fwap.

☆

Jisas Nain mekamp sumpwinámp tár-ménki kéménkia papnámp kar

¹¹ Takia pwarará, warko wakmwaek Jisas taun Nain mek akwap. Aenángo mao éréképá yarak i konámp arop fárákap, táte kápea kare kounteouráp arop makia Jisasént tukup. ¹² Jisas akwapea taun ménki tokwae fek nángo maok, arop tár-ménki sumpwi námp sunkwiar mek papea sámpá korop. Aenapo am sumpwinámp aropamp éntupwar te táráp ankwap sámp mono, am ankárankamp támao mwar, táte maomp poumaropao kuri wae sumpwi te. Tá am taun mekamp kounteouráp aropao kuri am yupunt korop. ¹³ Aenapo maok, Tokwae Karao am yupu nkea man aropomp tokwaeria am yupuan sérrá, “Amo émi kwaponno.” ¹⁴ Aerá séria maok, Jisas námoku wonae fik akwapea arop ampnámp sunkwiar fek yae pap nángo, am arop sámpnap arop am fek foukouri yakáp. Aenapo Jisaso sérrá, “Arop tár-ménki, ono amwan sénampono: Amo fárámpae.” ¹⁵ Aenángo maok, am arop sumpwi yak námp te wae fárámpea tankrá kar sénángo maok, Jisas am arop wae náráp éntupwarént pwar. ☆ ¹⁶ Aenángo maok, kounteouráp arop ponankor apáp tirínkria Kwaromp

e sakapria sérrá, “Profet tokwae kar ankárang wae nomp amore mek korop námpono.” Aeria maok, warko am fárakapao sérrá, “Kwaro náráp kounteouráp arop yaewour nanampria wae korop námpon.” ☆ 17 Aeria maok, arop fárakap Judia mekamp némpouk mwaeek, tá kápa kare némpouk mwaeek paokoprá Jisas am térenámp kar farákáp napon.

Jono éréképá yarak i konámp arop yawor Jisasnámpek akwapep kar Matyu 11:1-19

18 Aenapo maok, Jono éréképá yarak i konámp aropao am kar wawia Jonén sér. Aenapo, Jon éréképá yarak i konámp arop anánkaopwe wumwiria 19 Jisasnámpek tirá kérépria maok sérrá, “Arakrá turunk kipo: ‘Amo te am korop naenámpria yépéknámp arop támao ni, yino nánkár ankwap yépék mwanámp nie?’ ” 20 Aeránko am arop yawor wae akwapea Jisasnámpekria man sérrá, “Yinan arop ént mek nér i konámp Jono tirá kérép nánko, amonapok korop nempono. Mao te arakrá séri námpon: ‘Amo te yino korop naenámpria yépéknámp arop támao ni, yino nánkár ankwap yépék mwanámp nie?’ ”

21 Am ke fek te Jisas kápa kare kounteouráp aropamp nkwakwe make touwe fwaprá kák, tá kápa kare kwatae-arop pouroukamp yérépera kérép, tá kápa kare yi néneráp aropamp yi fwaprá kákámpono. 22 Ae námp fek Jisas am arop yaworan nopok kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo akwapea Jonén kápa kare ankank yumo nkeria wawi nep táman farákáp kipo. Yi néneráp arop fárakap warko fwap nke, tá pu kor kwataeráp arop warko ferámpea paokop. Lepranap aropamp pourou yipi warko yiki kwapwe napon. Táte woupwi kéri yaknámp arop warko fwap woupwi wa napon. Tá sumpwinap arop warko ferámp napon. Ankank moráp arop fárakap Kwaromp Kwapwe Kare Kar wa napon. ☆ 23 Arop onan mér námpao, maomp mér kwatae akwap mo námp te, mao fwap warákárrá yak naenámpon.”

24 Tá am arop yawor Jonén kar sámpá akwap nep wae akwap tenepo maok, Jisas kounteouráp aropan Jon yaráknámp kar farákápria sérrá, “Yumo wokwae kwar saráp mek tukupap te, apae ankank nke mwaria tukupapon? Ae te yumo ouwirao nárakapá nár-pwatanámp kaeak nke mwaria tukupap nie? Mono. 25 Yumo apae ankank tukupá nkeapon? Ae te arop ankárangamp waempyam kwapwe kare yirimpea yak námpan nke mwaria tukupap nie? Táte mono. Kápa kare arop waempyam kwapwe yiriria pourou yipi fek saráp ankank tinap arop kingomp nap mek tankáp i konapon. 26 Aeno yumo te mokoep ankankan tukupá nkeapon? Yumo te profet ankárangan tukupá nkeap nie? Táte yeno. Ono yumwan sénampon: Mao te profetao maok, ponankor ankwap profetén kámákár akwapnámp arop tokwaeno. 27 Am arop táman Kwaro náráp Buk fek ono tére namp máman méntér wounáprá sérrá, ‘Yumo wawenke!

Ono arop sámp-kérép nanko, onomp kar sámpea manmékir amwan mekia akwaprá mao waráp mwae kup yororá akwap naenámpon.’ ☆

28 Ono yumwan sénampon: Jon te apárokamp ponankor aropan kámákár akwap námpan maok, arop Kwaromp fi mek kánanke kare yak námp te Jonén kámákár akwap námpon.”

☆ 7:16: 1 Kin 17:21-24 ☆ 7:22: Ais 35:5-6; Mt 15:30-31; Mk 7:32-37; Lu 5:12-13; 7:12-16

☆ 7:27: Mal 3:1; Lu 3:2-6

²⁹ Tá kounteouráp arop ntia takis sámp konap aropao kuri am kar wawia sérrá, “Karenó! Kwaromp ninik te yae-párakono.” Am takrá sénap arop fárakap te Jonomp yaek ént mek nériapao sénapon. ³⁰ Táte Farisi fákáre ntia lo mérnáp arop fákáre te Kwaro kwapwe kare mwae kup yénkép námpan younkwe sinap te, Jonomp yaek ént mek nér moi napara napon. ☆

³¹ Tá Jisaso sérrá, “Mámá ke fekamp kounteouráp arop te mokope pourouráp aropono? ³² Am fárakap te némpouk tankáprá sokwaknap tárápu niampon. Tárápu kánanke-tárápao némpouk amore mek tankáprá sokwaknap tárápuan arakrá wumwi,

‘Yino sére porokwap nánko,

yumo apaerá tár sámp mo rape?

Tá yino yonkwae touwe mwanap tár sámp nánko

yumo apaerá ém mo rape?”

³³ Ae konapnám taknám arop ént mek nér i konám Jon mao koropea pan ntiaka wain ént fár mo nánko, yumo am táman warákár moria sérrá, ‘Kwatae-arop maomp pourouk woukoupeyak nám’rá sériapon. ³⁴ Aenap támao, oukouwán kor Aropamp Táráp koropea, pan ntiaka wain ént fánánko, yumo am táman kor warákár moria sérrá, ‘Nkenk! Mao te firráp wain ént kápae fári konám aropono. Mao te takis sámp konap arop ntia kwatae ninikráp arop fárakapamp nouroupono.’ Aerá sér i konapon.

☆ ³⁵ Aeno arop Kwaromp yonkwae kour sámp nap te, maomp paokop te nomwan yénképrá am yonkwae kour te kare karonó.” Jisas arakrá farákápámp.

Kwatae ninikráp yupu ankárankampao Jisasomp puk wel kwarákarámp kar

³⁶ Ankwap fek, arop Farisi ankwapao Jisasén ‘Námont koropea fir fárae’ ria wumwi nánko, Jisas akwapea am Farisimp nap mek fár mwaria tank. ³⁷ Aenánko maok, kokopor i konám yupu ankárankamp am taun mek yak nám-pao ‘Jisas Farisimp nap mek koropá fánan’rá séráp kar wa. Aeria maok, am yupu yumwi kwapwe fek yoroinap botol sanda sámpea korop. ³⁸ Mao koropea Jisasomp younkwek puyar mwae wonae fik fokopeyakra, émrá yak. Aenánko, Jisasomp puk émti pik. Aenánko, námoku náráp me pwae sámpea am fek torokorra aop mukur i konap niampria Jisasomp puk takria am sanda kwarákarámpo.

³⁹ Takánko maok, am Farisi Jisasén koropaerá wumwi rimp támao am táman nkea, arakrá ninik, “Táte mámá arop profet kareao nám kwamp te, mámá yupu maomp puk sanda kwarákar nám nkea, mao i konám ankank wae méria, am yupu te kwatae ninikráp yupunoria mér naeria námpon.”

⁴⁰ Farisi takrá ninik nánko maok, Jisas maomp ninikan pwarokwaprá sérrá, “Saimon, ono amwan ankwap kar sénae.” Aeránko nopok Saimono sérrá, “Tisa, amo sénaenap kar sérae.” ⁴¹ Táte Jisaso wounáprá arakrá sér, “Arop yawor akwapea, arop ankwapan turunk nepo, ankwapan K100 sánk, ankwapan K10 sánk, ⁴² Maki tenánko, wakmwaek am arop yawor nopok sánk nenep pourou mo nánko te, am mani sánknám aropao wampwenori pwar. Aenánko te am arop yawor te wa mani sánknám aropan warákár tokwae námpono?”

⁴³ Táte Saimono nopok kar pwarokwaprá sérrá, “Ono nik namp te, mani tokwae sámp námpao, nopok sánk monámp aropao námpono.” Táte Jisas sérrá, “Waráp kar te yae-párák támaono.”

⁴⁴ Aeria maok, am yupu yaknámp mwaek sámp-arákarrá, Saimonén yénképrá sérrá, “Amo máma yupu mapek nkeae. Ono waráp nap mek korop namp te, amo waráp tére konap aropan sénapo, onomp pu yárár moi námpono. Aeno máma yupu mao náráp émti ti fek onomp pu kor yárária, náráp me pwae fek féki torokor námpono. ✧ ⁴⁵ Arop nap mek korop napo, aop mukur i konap te amo onan tak moi naponno. Aeno máma yupu te ono oukoumwan nap mek korop namp feknámpia koropea oukoumwan onomp puk aop mukur i konapnámp tak námpono. ⁴⁶ Amo te onomp me korok wel kwarákár mo napo maok, máma yupu te onomp puk sanda kwarokor námpono. ⁴⁷ Aenámpantá, ono amwan sér rae: Mao te kápae kare kwatae ninikianánko, ono maomp kwatae ninik tirá épéri nampara, mao onan warákár tokwae námpon. Aeno arop kwatae ninik ankwap yininkianánko, Kwaro maomp kwatae ninik tirá épérianámp te, maomp warákár te kánankeno.” ⁴⁸ Aerá séria pwarará, Jisaso am yupuan sérrá, “Ono waráp kwatae ninik wae tirá épéri pwar nampono.” ⁴⁹ Aerá séránko maok, táte am énéni tankáprá fépérnap aropao námoku kok arakrá sérar, “Máma arop máte wa námp kwamp, nkwakwe make téreria kwatae ninikan kor tirá épér námpono?” ⁵⁰ Táte Jisaso am yupuran sérrá, “Waráp onan mérnep támao amwan fwapi pap námpono. Amo am mér napara, akwapea yonkwae porokwe fek yakampo.” ✧

8

Koumteou ankwap fárákap Jisasomp wakmwaek paokopiap kar

¹ Tá wakmwaek ankwap fek Jisas némp-némp yárákrá, Kwaromp firáp yakáp mwanap Kwapwe Kare Kar koumteouráp aropan farákáprá yarak nánko, mao éréképá yarak i konámp éntér-sámpramp arop énéni paokop.

² Tá koumteou ankwap fárákap wokwaek kwatae-arop pouroukamp yéréperá kérépria maomp touwe fwaprá kákámp, am fárákapao kuri Jisasént énéni tukup. Ankwap te, taun Makdala mekamp Maria wokwaek Jisaso fákánek kwatae-arop maomp pouroukamp tirá épérimp,

³ Tá King Herotomp nap taokeyak konámp arop Kusamp yupu Joana, tá Susana, tá kápae kare ankwap koumteou kor méntér tukup. Tá am koumteou fárákap te Jisas ntia mao éréképea yarak i konámp arop fárákanp námokuráp ankank fek yaewour mwaria mént paokopiapon. ✧

Arop yopwar mek ankankou yoronámp wounáp kar

Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9

⁴ Ankwap ke fek ponankor taun mekmwaekamp kápae kare arop koropea Jisasomp wonae fik koupoukour napo, mao am fárákanp wounáp kar arakrá farákáp:

⁵ “Arop ankwap akwapea yopwar mek ankankou yoro. Mao ankankou yirrá yak nánko maok, ankankou ankwapmwaek te mwae kupuk piká tankáp nánko, aropao pumpurékamprá tukup napo, antao koropá fánámpono. ⁶ Tá ankankou ankwap yumwi kor námp fek piká tankáprá téér námpao maok, ént féki mo nánko, am ankankou ponankor yárákare námpon. ⁷ Tá ankankou ankwap wiráp paok wi ou mek pikia tankápria

térér námpao maok, wiráp paok méntérria am támao oupoupourámpon.
⁸ Táte ankankou ankwapmwaek kwar kwapwe mek piká tankáp námp te fwap péreaka pokea yánk kápae kare tankria, 100-100rá tankáp i konámpon.”

Jisas aerá séri pwarará maok, am fárákapán sérrá, “Arop woupwiráp te ankár am kar wa kuno.”

Jisaso wounáp kar sér i konámp ninik

Matyu 13:10-18; Mak 4:10-20

⁹ Takrá séria pwar nánko, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapao wounáp fi kor mér mwaria Jisasén turunk. ¹⁰ Aenapo, nopok Jisaso sérrá, “Am Kwaromp firáp yakáp mwanap kar mek wouroumpeyak námp te Kwaro námoku yumwan wae yénkép námpono. Aeno arop ankwap fárákapao maok wounáp karan saráp wa napono. Aenapara, mao te yiran nke napao maok, am ankank te wuri nke mo mwanapon. Tá arop fárákap kar wa napao maok, fi kor mér mo mwarea napon.” ✱

Ankankou yirir nap wounáp kar fi kor

Matyu 13:18-23

¹¹ Jisaso warko arakrá sér: “Am wounáp kar fi kor te ará: Am ankankou te Kwaromp karonó. ✱ ¹² ‘Ankankou ankwapmwaek mwae kupuk piká tankáp námp’rá sénámp te, arop kar wa napan maok, wakmwaek Satan te, am arop fárákap Kwarén mér napo, mao am arop fárákap éréképántánoria koropea arop ninik mekamp kar pouroukouprá épér i konámpon. ¹³ ‘Ankankou ankwapmwaek yumwi kor fek piká tankáp námp’rá sénámp te, táte arop kar wawia sámpea warákár napao maok, arák kwar mek pik mono. Kánanke kwarok ke fek saráp Kwarén méria, nkwa kwe make ankank korop nánko, ti-arári tukup napon. ¹⁴ Táte ‘Ankankou ankwapmwaek wiráp paok ou mek piká tankáp námp’rá sénámp te, arop kar wawia tukup napao maok, ninik tokwaerá apárokamp maniráp ankank sámprá apárokamp ankankan warákárnap ninikao tokwae karia oupoupouránko, yao ki tank námp niamp pourou mo mwanapon. ✱ ¹⁵ Aeno ‘Am ankankou kwar kwapwe mek pikia tankáp námp’rá sénámp te, arop kar wawia, niki-samp napon. Am fárákapamp ninik yae-párák kareria kwapwe kare nánko, kárákáre yakáp napo, maomp ninik mek te yopwar mekamp firao kare yak námp niampi yak naenámpón.” ✱

Lam pounkouroupea pap konap wounáp kar

Mak 4:21-25

¹⁶ Jisaso warko ankwap wounáp kar arakrá sér, “Arop lam pounkouroupea nap te tap woukwapá pap, tá kákánar ankore mek pap mo i konaponó. Ankár narek kákánar fek páte napo, am nap mek youmpnap arop fárákapao am wae nke mwanaponó. ¹⁷ Am wae yokor nánko te, kápae kare ankank mek wouri yakáp námp te nánkár wakmwaek érik korop naenámpón. Tá kápae kare ankank aropao mek oupoupouria kák tenap te, nánkár wakmwaek am ankank érik farákár nánko, arop fárákapao wae nkea mér mwanapon.

¹⁸ Yumo Kwaromp kar wa nap te fwapia mér karrá wa kip. Arop Kwaromp kar kárákáre fek niki-samp nánko te, Kwaro man ankwap ninik

kwapwe méntér tapokwap naenámpón. Aeno tá arop kar wawia níki-samp nampán mpwe námpao mo námp te, Kwaro am nínik kánankéran maomp yaekamp pwarokwap naerámpon.” ☆

Jisasomp éntupwar ntiaka nánaeounáp koropap kar

Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35

¹⁹ Jisaso takrá kar farákápámp ke fek maomp éntupwar ntia nánaeounáp man nke mwaria korop napao maok, kápae kare koumteouráp arop Jisasomp wonae fik koupoukarea yakáp napo, mao Jisasomp wonae fik tukup mwanap pourou mo. ²⁰ Aenapo maok, arop ankwap farákápao Jisasén sérrá, “Waráp éntupwar ntia nánaeounáp amwan nke mwaria koropea ek yakáp nape.” ²¹ Táte Jisas am farákápamp kar pwarokwaprá sérrá, “Koumteouráp arop farákáp Kwaromp kar wawia ampaok nap támao maok, onomp éntupwar ntia onomp nánaeounápono.” ☆

Jisas ouwi tokwae taok-pwararimp kar

Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41

²² Ankwap ke fek, Jisaso náráp éréképá yarak i konámp arop farákápént bot mek kounkouria sérrá, “Nomo ént aokore tokwae tápampea nkwanwae fik tukup mwaro.” Aeria maok, wae ént pirékarrá tukup napo, ²³ bot wae ént kuk akwap nángo, Jisas te ampi yak. Aenánko maok, am ént aokore mek ouwi tokwae koropria ént surukup tokwaeria, bot mek ént koupour nángo, am arop farákáp ént mek pik mwanap niamp pourouráp. ²⁴ Aenánko maok, am farákápao tukupea Jisasén kéménkia sérrá, “Arop Tokwae, Arop Tokwae! Nomo oukoumwan ént mek pik mwanámp niampáne!” Aeapo Jisaso farámpea fokopeyakrá am ouwiran taokoránko, ouwi ntia ént tokwae anakop námp wae pwarareaka, ént ounk wae pwar. ²⁵ Aenánko maok, Jisas námoku éréképá yarak i konámp arop farákapan turunkrá, “Yiráp onan mér nap te maok yak námpono?” Aeránko, am farákáp te apápria nínik tokwaeria maok, námoku támao sérarrá, “Mámá arop máte waweane? Mao ouwi ntia éntan sénánko, ankár mao sénámpaok námp ta!” ☆

Jisaso arop ankwapamp pouroukamp kwatae-aropan yéréperá kérépámp kar

Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20

²⁶ Am farákáp apár Galili pwarará warko bot mek ént pirékarrá tukupea nkwanwae fik apár Gerasa mek korop. ²⁷⁻²⁹ Jisas bot pwarará apárok kérékaprá pok nángo, am némpoukamp arop ankwap ankárank maonámpok korop. Kápae kare por kwatae-arop fákárárao maomp pourouk woukouri yakáprá man fákápá fákeyakáp napo, arop kápae kare por man poukeyakáprá sen fek yarokwap ko paprá yae-souwe fákápá paprá. Mak napo kuri, am te ankár fápákárápi ko sirarrá akwap konámp. Ankár wokwaek karia koropea oukoumwan námp te, waempyam kámp mono. Pourou mwar yakrá, nap mek amp mono. Ankár am kwatae-arop támao man sámpea arop yak mó apár mek yérépe napo, arop kák konap apár me kwar yu fi mwaek yarak i konámpón.

Mao Jisasén nkeria fépéna waeria, Jisasomp puk wonae fik kwaráp torokompria tékén wumwia waeria sérrá, “Jisas, narekamp Kwar Tokwae Karamp Táráp e! Amo onan apae nanape? Ono amwan kárákáre

fek sér rae: Amo onan touwe kwatae sáp kwaponon.” Am te apaeria námpanápe, Jisasó am kwatae-aropon ‘Érik mankae!’rá yopor. ☆

³⁰ Jisasó man turunkrá, “Waráp e te apaeno?” Tá mao sérrá, “Onomp e te ‘Ami’ no.” Am e sénámp fi te kápae kare kwatae-arop fárákap maomp pourou mek woukouri yakáp napara, takrá sénámpon. ³¹ Aeria maok, am kwatae-arop fákáreráo náráp pourouantá yonkwae touwe tokwaeria Jisasén tékén sérrá, “Amo yinan nánkárap touwe sámp mwanámp me tokwae éri mek yéréperá kérép kwapon.”

³² Aerá sérapo, kou kápae kare wonae fik faonkwe yipiri fek fépérrá yakáp. Aenapo maok, am kwatae-arop fárákapao Jisasén aropomp naenámp kar fek tékén sérrá, “Yinan te kourámp pourou mek tirá kérépael” Aerapo maok, Jisas wae, ampaok tukupenkria pwar. ³³ Aenko maok, am kwatae-arop fárákap am arop pwarará tukupea kouamp pourou mek woukourapo, am kou kápae kare te épépérépia pirikimpria fákáre tokwae mek ént aokore mek pikrinkria ént fépérrá nékér popwarámpria surumpwi yakáp.

³⁴ Tá kou wun i konap arop fárákap am táman nkea pirikimpá tukupea, taun mekamp kounteouráp aropan am karan farákáprá sériaka, am mwaek kirikiri kouráp sipsipráp wunnap arop fárákapán am kar farákáprá sérar. ³⁵ Kounteouráp arop am kar wawia tukupea ankank nke mwaria Jisasnámpok tukup. Mao tukupea nke napo maok, am kwatae-arop noumpoukoupá yaknámp aropan nke napo, kwatae-arop fákáre wae man pwar-tukup tenapo, mao ninik fwapnae sámpea waempyam yirimpea Jisasomp pu páte yak námp fek wonae fik tank. Aenángo, am kounteouráp arop am táman nkea apáp tirink. ³⁶ Jisasó am kwatae-arop yaknámpará aropan fwapi pap námp nkenap arop fákáre am koropnap arop fárákapán farákáprá sér. ³⁷ Apár Gerasa mekmwaekamp arop ponankor Jisasomp kárákáre tokwae nkea apáp tirinkria, Jisasén sérrá, “Amo wae yinan pwarará akwapael” Aerapo maok, Jisas wae éréképá yarak i konámp arop fárákapént bot mek korokwapea wae arári tukup mwaria. ³⁸⁻³⁹ Aenapan maok, am arop kwatae-arop fárákap wae woropá tukup tenap mao Jisasén kárákáre fek sérrá, “Ono te ankár amont akwap nae kar nampono.” Aeránko maok, tá nopok Jisas man sérrá, ‘Mono. Amoku waráp némpouk arákarrá akwapea Kwaro amwan yaewourinámp kar waráp némpoukamp aropan farákápaerá séria sámpkérépámpon. Aenko maok, am arop akwapea am némpoukamp ponankor kounteouráp aropan Jisas námwani námp farákáprá sérimpon.

*Jairusomp yupu-táráp ntia touwenámp yupuamp kar
Matyu 9:18-26; Mak 5:21-43*

⁴⁰ Mamwaek fikamp kápae kare kounteouráp arop Jisasén yépékrá yakáp napo, Jisas wae mao éréképá yaráknámp aropént bot mekia arári korop napo, am kounteouráp arop mao korop napan warákáránkrá yakáp. ⁴¹ Aenapo maok, tá arop ankwap maomp e te Jairus, mao te lotu nap taokeyak konámp arop, mao koropea Jisasomp wonae fik pu pumpuri yak námp fek kwaráp torokompria woukoupria, námwan aropompae karria arakrá sér, “Amo onomp nap mek koropae.” ⁴² Am taknámp fi te ará: Mao te táráp ankwap sámp mono, am yupu-táráp

ankárankamp támao mwar, maomp yopwar te éntér-sámpramp yopwar niamp arakenámpao, mao wae sumpwi naeria wae nánko námpono.

Táte Jisas wae ampok akwap naeria akwap nánko, arop ou kápae kare man ikarea tukup. ⁴³ Tá am ou mek yupu ankárankamp yak námp, mao te e furuk pik námp ankár taki yakrá akwapea éntér-sámpramp yopwar. Ae námp kwamp maok, námwan fwapi pap mwanapan mpwerá kápae kare mani sinámpan maok, dokta fárákap man fwapi pap mwanap pourou mono. ⁴⁴ Am taknámp yupu koropea Jisasomp wonae fik younkwe mwaeknámp Jisasomp waempyam fu fek yae pap nánko, maomp e furuk piknámp am wae koupour kar pwar. ⁴⁵ Tak nánko, Jisas turunkrá, ‘Onomp pourouk yae pap námp te wawean?’ ránko, arop ponankor sérarrá, “Ono te mono.” Táte Pita sérrá, “Arop Tokwae, arop ou tokwae kar amwan ikarea kimpá yakáprá waráp pourouk touroupouk-our naponno.” ⁴⁶ Táte Jisas sérrá, “Arop ankwap onomp pourouk yae pap námpono. Ono wae mér, onomp kárákáre ankwapmwaek maonámpok akwap námpon.” ✧ ⁴⁷ Aeránko am yupu wae méria, ami námp te mek wouroump naenámp pourou mo námpantá maok, mao kour me woukoupria koropea Jisasomp wonae fik apárok kwaráp torokomprá koumteouráp aropao nke nap fek Jisasomp pourouk yae papnámp fi kare séria, tá ‘Onomp touwe te oukoumwan waeman koupour pwar námpon’rá sénámpon. ⁴⁸ Aeránko, Jisas am yupuan sérrá, “Táráp e! Amo onan mér nap támao amwan fwapi pap námpono. Amo akwapea yonkwae kakére fek yakampo.”

⁴⁹ Jisas oukoumwan am kar sérrá yak nánko, arop ankwap Jairusomp nap meknámp koropea man sérrá, “Waráp táráp te wae sumpwi tankáne. Tisan youpoukwap tére tokwae sánk kwapono, wampweno.” ⁵⁰ Aerámpan maok, Jisas am kar wawia Jairusén sérrá, “Amo apápi kwapono. Amo ankár Kwarén mérampo. Waráp táráp te warko fwap naenámpon.” ⁵¹ Tá Jisas wae akwapea Jairusomp nap mekia maok, koumteouráp arop fárákapan ‘Táráp sumpwi tanknámp nap aokore mek yink kwapono’ ría taokor. Aea maok, Jisas námoku mwar Pita, Jon, Jems, am tárápamp éntupwar naropwar, makia man mwar éréképea am nap aokore mek yink mwarea. ⁵² Aenapo maok, kápae kare arop am tárápantá yonkwae touwerá éménkrá yakáp napo, Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo éménki kwapono. Mao te sumpwi mono, párák amp námpono.” ⁵³ Aeránko, arop fárákapao am kar wawia amomoránk. Am tak nap te, wae sumpwi tenámponoria. ⁵⁴ Aenapo maok, Jisas wae youmpea am yupu-tárápamp yaek sámpea kéménkrá arakrá sér, “Táráp e! Amo fárámpael!” ⁵⁵ Aeránko, am tárápamp waemp arákarrá koropá noumpouk-oup nánko, am táráp koupour kar fárámp. Aenánko, Jisaso éntupwar naropwarén sérrá, “Man fir sánkenke.” ⁵⁶ Tá am tárápamp éntupwar naropwar te am nkea kour me woukoup tokwae nepo maok, Jisas am anánkwapan kar kárákáre fek sérrá, “Mámáninamp ankank mámáte arop ankwapan séri kepono.” ✧

9

Jisaso mao éréképá yáranknámp éntér-sámpramp aropan aposel tére nénkámp kar

¹ Ankwap ke fek Jisas náráp éréképá yarak i konámp éntér-sámpramp arop fárákapan wumwia koupoukarea fákeyakrá man tére mwanap arop yororoia kák. Aeria maok, kwatae-arop yéréperá kérépria touwenap arop fwapokwaprá kák mwanap kárákáre nénk. ² Aeria Jisas am fárákapan, 'Kwaro náráp firáp taokeyaknámp kar tukupá farákápria, touwenap arop fwapokwaprá kákrá, ³ Makenk' ria tirá kérép naeria sérrá, "Yumo paokopria ankank mént ti-paokop i konap te taki kwapono. Am ankank te ará: Mear yaopwae, yam, fir, mani, siot ankwap. Aráte ti-tukup kwapono. ⁴ Yumo tukupea ankwap taun mek napo, arop ankwapao yumwan nkea warákárria náráp nap mek érékép nángo te, yumo ankár maomp nap mek saráp yakáprá tukupea am taun pwarará tukupnap ke fek kipo. ⁵ Aeno táte yumo ankwap taun mek tukup napo, arop ankwapao yumwan warákárria náráp nap mek érékép mo napo te, yumo ankár am taun pwarará yiráp su fekamp woup poporokompia pwar napo maok, am támao yénképrá, yumoku nap támaono." ⁶ Jisaso aerá farákápá pwaránko maok, am fárákap wae tukupea kápae kare némpouk mwaek Kwaromp kar farákáprá am némpouk mwaekamp touwenap arop fárákap fwapokwaprá kákapon.

King Herot Jisas te wanonorá mér naenámp kar

⁷ Apár Galili taokeyak konámp King Heroto Jisas kápae kare ankank térenámp kar wawia ninik tokwae. Am te apae riteanápe, ankwap fárákapao sérrá, "Arop ént mek nérá kák konámp Jono apár me meknámp warko fárámpea námpon." ⁸ Tá ankwap fárákapao sérrá, "Profet Elaija warko korop námpon." Tá ankwap fárákapao sérrá, "Wokwaek kar profet ankwapao sumpwianámp támao warko fárámpea námpon." ☆ ⁹ Aerapo maok, King Herot támao sérrá, "Jon te ono wokwaek sénanko, yápare kor fár-sirari naponono. Aeno ono oukoumwan wa nanko, nkwakwe make tére námprá sénap arop te wanono?" Aeria maok, mao Jisasén nke naeria námpon. ☆

Jisaso 5,000 aropan fir wunimp kar

Matyu 16:13-28; Mak 8:27-38; Jon 12:23-26

¹⁰ Jisas tirá kérép nángo térerá tukupnap arop fárákap am wae Jisasnámпок arári koropea am térenap kar man farákáprá sér. Aenapo maok, Jisaso ankwap arop fárákap am fek pwarará éréképá yarak i konámp arop mwar éréképea taun Betsaida mwaek kirikiri ampok tukupea anepéranáponoria éréképá akwap. ¹¹ Aenánko maok, tá koumteouráp arop fárákap mao tukup nap te wae méria, maomp weaok mwaek tukup. Aenapo maok, Jisaso am fárákapan nkea koropenkria warákárria maok, mao am fárákapan Kwaro maomp firáp taokeyak konámp kar farákápria, touwenap arop fárákap fwapokwaprá kák.

¹² Takrá akwapea kumur mwaek nángo maok, éréképea yarak i konámp arop éntér-sámpramp támao koropea Jisasén sérrá, "Mámá arop fárákap má tirá kérép napo, tukupea arop yakápnep némpouk mwaek fir oupourounkrá fépéria pampanáponono. Nomo mapek yakáp námp te arop yakáp monap apárono." ¹³ Aerapo maok, Jisas am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, "Yumoku támao am fárákapan fir nénkenke." Tá am fárákapao sérrá, "Yino te fir kápae kare tank mono. Pan éntik ntia éntékam anánkaopwe, ará mwar tankáp námpon. Ae te waráp ninik te yino tukupea

mani fek fir ti-koropeanánko má kápae kare arop ponankor fár mwanap nie?" ¹⁴ (Mámá arop ou te 5,000 niamp arakeno.)

Jisas am fárákapan sérrá, "Mámá aropan sénapo, ntik fére-sámpramprá koupoukarrá tankápanápono." ¹⁵ Aeránko maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapao am arop ouan takrá koupoukarrá pwar napo, tankáp. ¹⁶ Aenapo Jisas pan éntik ntia éntékam anánkaopwe sámpea yámar mek tokoreyakrá Kwarén 'Aesio'rá sér. Aea pwarará, am pan féké, éntékam tokop, makia mao éréképá yarak i konámp arop fárákapamp yaek nénk nánko, mao am koumteouráp aropan nénk. ¹⁷ Aenapo, am koumteouráp arop ponankor firan fépéria wae pwi. Aenapo maok, ankwapmwaek oukoumwan tankáp nánko, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapao warko popokrá tia éntér-sámpramp basket mek kéria top pwarámpí kák.

Pita Jisasén 'Amo te Kraís támaono'rá sérímp kar

¹⁸ Ankwap ke fek Jisas námoku mwar Kwarén kar toropwap nánko, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapao maonámpok korop. Aenapo, Jisas am fárákapan turunkrá, "Koumteouráp arop fárákap onan te 'Wanono'rá sénapon?" ¹⁹ Aeránko mao éréképá yarak i konámp arop fárákapao nopok man sérrá, "Ankwap fárákapao sérrá, 'Amo te arop ént mek nér i konámp Jon nono.' Tá ankwap fárákap sérrá, 'Amo te wokwaek yakámp profet Elaijanono.' Tá ankwap fárákapao sérrá, 'Amo wokwaek yakea sumpwíap profeto fárámpea korop napon.'" ²⁰ Táte warko am fárákapan turunkrá, "Yumo kareao te onan te 'Wano'rá sénapon?" Pita maomp kar pwarokwaprá sérrá, "Amo te Kwaro sám-p-kérépnámp Kraisono." ✱

Jisasó 'Námo sumpwíá fárámp nanámp'rá sénámp kar

²¹ Pita takrá séránko maok, Jisas am fárákapan 'Am kar ankwap aropan takrá séri kwapono'rá kar kárákáre fek taokarrá pwar. ²² Tá mao sérrá, "Aropamp Táráp te ankár kápae kare touwe tokwae sámpe nánko, arop taokeyakáp konap arop ntia pris tokwae fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop fárákap, makia man younkwe sinapo, arop fárákapao man faropea pap napo, sumpwíá yinink yae yakeaka warko fárámp naenámpon."

²³ Aerá séria pwarará, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapan ponankor sérrá, "Táte arop ankwap onont korop naeria námp kwamp te, náráp pourou te ankár wampwe pwarará, ono nampnámpe mao kuri ankár kumur méntép 'Touwe tokwae sámprá, fwap sumpwí nanámp'rá ninik námpao maok, fwap onan éntér pap naenámpono. ✱ ²⁴ Aeno táte arop ankwap námokuráp ninikaok saráp yakria Kwaromp ninik wampweri pwar námp te, mao te yiki yaká yak sámpe mono. Aeno arop ankwap ononampaok námpam am fek man sámpe-wouroump nap te, mao te yae-párák yiki yak naenámpon. ²⁵ Tá arop ankwap apárokamp ankankan saráp tére kárákárerá yarákianánko, maomp waemp yaomwi mek pik nánko, am kápae kare ankankao te mokopia maomp waempén yaewour naenámpon? ²⁶ Táte arop ankwapao onomp e ntia onomp karan arop wa nap fek sénaenámp pwarápaeanámp te, nánkár wakmwaek Aropamp Táráp king yakea námokuráp wae tokwaerént Naropwaromp yiki kor ensel fárákapamp wae tárapokwampia éknámp ke fek nopok am aropamp eran kor érik sér mo nae-námpono. ✱ ²⁷ Ono yumwan kare kar

sénampono: Arop ankwap fárákap máyakáp nap oukoumwan sumpwi mo, yiki yakápria, Kwaromp firáp taokeyak konám nke mwanapono.”

Jisasomp pourouk wae tokwae nkeap kar

Matyu 17:1-13; Mak 9:2-13

²⁸ Jisas am kar fárákáprá séri pwatea, yukupuk yae niamp arake akwap tenánko, wakmwaek Jisaso Pita warámp, Jon warámp, Jems warámp, makia Kwarén kar toropwap naeria faonkwek pok. ²⁹ Mao kar toropwaprá yak nánko maok, ankár am ke fek táman, maomp yimetáp te mwar pourouráp akwap nánko, maomp waempyamao kuri mékér wae niampria wae tákapa wae. ³⁰ Aenánko arop yawor wokwae yakep Moses ntia Elaija * kwaporok koupour kar méntér fokopeyakra kar sér. ³¹ Am arop yawor te Kwaromp wae tokwaerént fokouri yakrá Kwaro Jisas Jerusalem mek sumpwi naenámria nánapi pwatari námp, am kar táman Jisasént sérarrá yakáp. ³² Pita mao ouwipi nánko, pamp mwaria napan maok, Jisasomp wae ntiaka am arop anánkaopwe fokouri yak nep táman nkeria maok, warko ouwipi mámaránk. ³³ Am arop yawor Jisasén wae pwarará akwap neria nepó, Pita Jisasén sérrá, “Arop Tokwae, nomo mapek yakáp mwanámp te kwapwe kareno. Yino fwap sákae yinínkaopwe, ankwap waráp por, ankwap Mosesomp, ankwap Elaijampor, makia ti mwanámpon.” Pita am takrá sénámp te, am fi mér moria, kwaporok sénámpon.

³⁴ Pita takrá sérrá yak nánko, kouwé tokwae ékia oupouroup nánko, am arop yinínkaopwe apáp tirink. ³⁵ Aenapo maok, am kouwé meknámp arop karao arakrá sér, “Támáte onomp Táraþono. Ono wae mao tére naenámria nánapi pwate nampono. Yumo ankár maomp kar wa kipo.” * * ³⁶ Am kar takrá séri pwaránko, nke napo maok, Jisas námoku mwar yak. Takia am faonkwek pwarará, warko pikianap ke fek te, arop yinínkaopwe am nkenap ankank arop ankwapan sér mono. Mek wouroump taeriapono.

Jisas kwatae-arop woukoupeyaknámp táráp fwapi papnámp kar

³⁷ Pampia ankwap kumuruk am faonkwek pwarará pik napo, ankwap arop ou kápae kare koropá Jisasén mwaeak kikip. ³⁸ Aenapo, am mekamp arop ankárankampao námwan aropomp naenám kar fek wumwiria sérrá, “Arop Tokwae, ono amwan kare kar sénampono, amo koropea onomp táráp nkeae. Ono te má táráp ankárank támao mwarono. ³⁹ Aenamp, kwatae-aropao ankár kar koropá noumpoukoup nánko, táráp apánka wae nánko, man sámpá fopwaoka waeria maomp pourou mek sámpá wampourouria koupour worokor pik mo, kápae kare por taki yak nánko, am tárápamp táp meknámp atop wupwi korop konámpon. ⁴⁰ Ae konámpantá ono amo éréképá yarak i konap arop fárákan, onomp tárápamp pouroukamp kwatae-arop wor-pwarenk kar nanko, mao tak mwanap pourou mono.”

⁴¹ Aeránko maok, nopok Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo máma ke fekamp kouwéouráp arop yumo te mér mó karria, kwatae ninik fek yakáp napon! Aenapantá ono yumwan sér rae: Ono apaekampor yiráp kápae sámprá yumwan yaewour saráp yak nanampon?” Aerá

* 9:30: ‘Moses ntia Elaija’: Matyu 17:3 fekamp kar fi fek nkeae. * 9:31: Lu 13:33 * 9:35: 2 Pi 1:17-18 * 9:35: Mt 12:17-18; Lu 3:22

séri pwarará maok, naropwarén sérrá, “Waráp táráp mampok warámp-sankoropae.” ⁴² Aeránko, am táráp oukoumwan mwaeaoak mank náńko, am kwatae-arop támao am táráp apárok sámpea sinánko, pu yae yurá arokwapa wae. Aenánko maok, Jisaso am kwatae-arop táman yoporia pwarará, am táráp fwapi papea sámprá naropwarén sánk. ⁴³ Aenko maok, kápae kare koumteouráp arop am Kwaromp kárákáre tokwae nkea kokorokoránka waeapon.

Jisaso sumpwi naemp ankwap por sénámp kar

Matyu 17:22-23; Mak 9:14-29

Aeria maok, am koumteouráp arop fárákap te Jisas tére námp táman ninik tokwae napo, Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapan sérrá, ⁴⁴ “Yumo ankár fwapia woupwi pátea mámá kar wawenke! Nánkár wakmwaek tae morok, arop fárákapao Aropamp Tárápan kárákáre sámpá yakápnep aropamp yaek sánk mwanapon.” ✧ ⁴⁵ Aeránko maok, mao éréképá yaraknám arop fárákap te mao sénámp kar fi te mér mo. Am sénámp kar fi te mek wouroumpeyak námpara, mér mwanap pourou moriaka, am kar fi turunk mwanapan kor wampweri pwararapon.

‘Wa arop tokwae yak kun’rá turunknap kar

Matyu 18:1-5; Mak 9:33-41; Jon 13:20

⁴⁶ Táte Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárákap námoku támao, ‘Nomo ou mek mamek te wa mokop arop tokwae kar yoroia nareki yak kun’rá téréménkiapon. ✧ ⁴⁷ Aeapo maok, Jisaso am fárákapamp ninik mek yaknám ninikan wae méria maok, mao táráp kánanke warámpea náráp wonae fik páte yakrá, ⁴⁸ am fárákapan sérrá, “Arop onan ninikria mámake tárápan warákárria warámp námp te, onan kuri warákárria warámp námpon. Tá arop onan warákárria warámp námp te, onan sámp-kérép náńko ék namp Kwarén kor warákárria warámp námpon. Arop ankwapao mao námoku te wampweri pwarará yumwan ponankor yaewour námp te, am arop támao maok Kwaro nke námp fek nareki yak námpon.”

‘Arop yumwan yopor mo nap te, yiráp nouroupon’rá sénámp kar

Mak 9:38-40

⁴⁹ Jisas takrá séri pwaránko, Jono man sérrá, “Arop Tokwae, yino nke náńko, arop ankwap waráp e fek arop pouroukamp kwatae-arop fákáreran yéréperá kérép námpao maok, mao te nomont waráp wakmwaek yarak mo námpantá, yino man taokoranámpon.”

⁵⁰ Aeránko maok, nopok Jisaso man sérrá, “Yumo man taokor kwapono. Arop yumwan yopor mo námp te yumonap mwaeak yaknám arop támaono.”

Samaria fákáre Jisasén monorap kar

⁵¹ Kwaro Jisasén warámpea yámar mek pok naenámp yae wae fae náńko, Jisas wae ninik sámpea Jerusalem mek akwap naeria ninik kárákárea wae námpono. ✧ ⁵² Aeria maok, apár Galili pwarará arop ankwap manmékir ankank nánap mwanapria tirá kérép náńko, am fárákap tukupea Samaria mekamp némp ankwap mek. ⁵³ Aenapan maok, am némpoukamp arop fárákapao Jisas mao Jerusalem mek tukup mwaria napantá, am fárákap te, náráp nap mek korop te monoria wae. ⁵⁴ Tak napo maok, Jisas éréképá yarak i konámp arop yawor Jems ntia Jon am wawia Jisasén

sérrá, “Tokwae Kar e! Yino Kwarén sénánko, yámar mekamp yaomwi tokwae sám-p-kérép náńko ékia māmá arop ponankor wurukumpi pwar naenámp te mokopono?” ⁵⁵ Aerepo maok, tá Jisaso sám-p-arákarrá am arop yaworan yopor. ⁵⁶ Aeria maok, Jisas maomp am fákáre éréképá tukupea ankwap némpouk pampiapon.

Jisasonámpaok mwanap ninikan sénámp kar

Matyu 8:18-22

⁵⁷ Jisas náráp arop fárákap éréképea tukupá mwaeaoak napo maok, arop ankwapao man sérrá, “Amo apae némpouk akwap nap te, ono fwap amont akwap nanampon.” ⁵⁸ Aeránko maok, táte Jisaso man sérrá, “Mwaep te me mek pamp i konapono. Tá ant te taok mek pamp i konapono. Aeno Aropamp Táráp te mao akwapea yépe kour norokarea amp naenámp nap te yak mono.” ⁵⁹ Aeria maok, arop ankwapan sérrá, “Amo te ononampaok koropae.” Aeránko, tá am aropao sérrá, “Ae te onomp naropwarén yépékia sumpwi náńko pátea korop nae.” ✧ ⁶⁰ Tá Jisaso man sérrá, “Wampweno. Arop sumpwi te námoku surumpwi mwanap aropao yokoropea papanápono. Aeno amo te akwapea Kwaro maomp firáp taokeyak konámp farákápa.”

⁶¹ Arop ankwapao Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Ono te amonapok korop naenampan, ono akwapea onomp nouroup arop fárákap yae koukoupwiyakea pwatea korop nanamp te mokopono?” ⁶² Tá Jisaso nopok man sérrá, “Arop Kwaromp tére naerianámpao, pwatarinámp ankank fek warko ninik námp te, mao te Kwaromp tére naenámp pourou mono.” ✧

10

Jisaso 72 arop fárákan térenkria tirá kérépámp kar

¹ Wakmwaek Tokwae Karao 72 arop ankwap fárákap téreanáponoria, wakmwaek námoku yárákrá akwap nanamprianámp némpouk mwaek anánánkrá manénkir tukupenkria tirá kérép. ✧ ² Aeria mao arop Kwaronámpok korop mwanapan ninikria am fárákan wounáprá sérrá, “Yopwar mekamp fir kápa kare wae noumouri yak námpan maok, am fir tére mwanap arop te kápa kare mo napon. Aenapara, yumo ankár yopwar Naropwarén sénapo, mao fwap am fir tére mwanap arop tirá kérép náńko, tukupea náráp fir tirá koupoukour mwanapon. ✧

³ Yumo tukupenke! Yao pwae mekamp as niamp arop ou mek yumwan sipsip moroknámp tirá kérép nampon. ⁴ Mani yam, ankank kéri konap yam, su, yumo māmá ankank tia tukup kwapon. Yumo mwaeaoak arop kikipria te, man ‘Gude’rá séria am fek yakáprá kar séri kwapon.

⁵ Yumo ankwap nap mek tukup nap kwamp te, manénkir yumo ankár arakrá sér kip: ‘Ono ninik namp te, Kwaro māmá nap mekamp koumteouráp arop yumwan yonkwae porokwe sánkanoria nampon.’ ⁶ Aerá sénapo, am nap mek yonkwae porokwenámp arop yak mo náńko te, yumo am fárákan sénap yonkwae porokwe kar am te yumokuráp ninik mek arákarrá korop naenámp. Aeno táte yonkwae porokwenámp arop yak náńko te, am yumo sénap yonkwae porokwe kar maomp ninik mek akwapá yak naenámp. ⁷ Tak náńko te, yumo ankár am nap mek saráp yakáp kip. Aeria maok, yumwan firráp ént nénk napo te, ankár táman

fépér kip. Am te apae riteanápe, térenap aropara, nopok kuri fwap sámp mwanapon. Yumo te kápae kare nap mek paokopi kwapon. *

⁸ Yumo tukupea ankwap taun mek napo, yumwan nkea, fwaprá korop naponoria, nap mek éréképá tukupea, yumwan fir nénk napo te, táman fépér kip. ⁹ Takria maok, yumo ankár am taun mekamp touwenap arop fwapokwaprá kákria maok, yumo ankár kar arakrá farákáp kip: ‘Kwaro náráp firáp taokeyak konámp yumonapok korop naenámp ke te wae wonae fik námpon.’ ¹⁰ Aeno yumo ankwap taun mek napo, yumwan, fwaprá korop naponorá sér moria, náráp nap mek éréképá tukup mo napo te, yumo am taun mekamp mwaeaoak am fek yakáprá sérrá, ¹¹ ‘Yiráp māmá taun mekamp woup kwar yinomp su fek kárakapá yak námp te yumokunapok arákarrá poporokompi pwar námpon. Aeno yumo fwapia ninik kipo: Kwaro náráp firáp taokeyak konámp korop naenámp ke te wae wonae fik námpono’rá sér kip.” * * ¹² Jisas am fárákan arakrá toropwapia pwarará, warko ankwap kar sérrá, “Ono yumwan sénampono: Pwar naenámp yae fek te Sodom mekamp aropao kwatae kareapo, Sodom mek kwatae kare ankank tokwae korop naenámpan maok, am Kwarén younkwe sinap aropamp taun mek korop naenámp touwe te yoporop tokwae kar korop naenámp.” *

Kwarén younkwe sinap taun mek touwe kwatae korop naenámp kar Matyu 11:20-24

¹³ Jisas am fek warko sérrá, “Yumo Korasin mekamp arop, koupoutáráp nape! Yumo Betsaida mekamp arop, koupoutáráp nape! Arop ankwap taun Taia ntiaka Saidon mek akwapea ono yumo ou mek yoro namp niamp Kwaromp kárakáre yoro nánko nkeria te, am taun Tair ntiaka Saidon mekamp arop wae kwatae ninik pwarará, yonkwae touweria yirir i konap waempyam yiriria, yaomwi ntu mek tankápria Kwaronámpok tukup mwarapono. * ¹⁴ Nánkáráp Kwaro kounteouráp aropan énounkoupia Tair ntia Saidon mek sánkámp touwe kwatae te tokwae karan maok, yumwan sánk naenámp touwe kwatae te yoporop tokwae karon. ¹⁵ Tá yumo Kaperneam mekamp arop yumoku támao ‘Yino te kwapwe kare ritea yámar mek pok mwanámp’ ritea nape? Mono. Yumo te waeman yaomwiráp me tokwae mek pik mwanapono.” * ¹⁶ Aerá séria pwarará maok, warko mao am éréképá yarak i konámp arop fárákan sérrá, “Arop yiráp kar wa námp te, mao onomp karan kuri wa námpon. Tá arop yumwan younkwe sinámp te, mao onan kuri younkwe sinámp. Tá arop onan younkwe sinámp te, onan sámp-kérép nánko ék namp Kwarén kor man younkwe sinámp.” *

72 arop fárákap tukupá térerá paokopia arári koropap kar

¹⁷ Wakmwaek 72 arop fárákap arári koroepa warákáránkria Jisasén sérrá, “Yinomp Arop Tokwae, yino waráp e fek sénánko, am kwatae-arop fárákap yino sénámpaoki napon.” ¹⁸ Tá Jisas am fárákan sérrá, “Ono nke nanko, yumo tak nap fek Satan yámar meknámp mékér wae niampao éká párákap námpon. * ¹⁹ Yumo wawenke! Ono yumwan wae kárakáre nénk nampara, yumo fwap fou-tákam ntia kao pumpuri

* **10:7:** 1 Ko 9:6-7; 1 Ti 5:18 * **10:11:** Ap 13:50-51 * **10:11:** Mt 10:7-14 * **10:12:** Stt 19:24-25,27-28 * **10:13:** Jol 3:4-8; Amo 1:9-10; Sek 9:3-4 * **10:15:** Ais 14:13-15 * **10:16:** Jo 5:23 * **10:18:** Ais 14:12; Yé 12:8-9

anámprí, yumo yiráp yopor arop Satanomp yorowar kárákáre fwap kwe-pwar mwanapono. Yumwan touwe sánk naenám ankank ankwap yak mono. ✧ ²⁰ Aeno kwatae-arop yiráp karwaok tukup nap táman saráp warákár tokwae kwapono. Yumo warákár tokwae mwanap te, Kwaro yámar mek yiráp e kukumwia páte námpan warákár mwanapon.” ✧

Jisas warákárria Kwarén ‘Aesio’rá sérimp kar

Matyu 11:25-27; 13:16-17

²¹ Jisaso am arop fárákapao farákápnep kar am wawia, Yiki Kor Spirit man warákár sánk nánko, warákárria náráp Naropwarén sérrá, “Onomp Naropwar e! Amo yámar ntia apár ponankor taokeyak napon! Amo am ankank mér tokwaerápia ninik kour kwapwenap aropan yénnép mono. Párák némpoukamp aropan saráp yénnép nap táman ono amwan ‘Aesio’rá sér rae. Yeno, Ayao, amo amokuráp ninikaokria tak napon.” ✧

²² Aerá séria pwarará, warko am arop fárákapao sérrá, “Onomp Naropwar onomp yaek kápae kare ankank ponankor pap námpono. Arop ankáránkamp Kwaromp Tárápan mér kari yak mono. Naropwaro saráp námokuráp Tárápan mér kari yak námpon. Tá arop ankwap Naropwarén mér kari yak mono. Táráp námoku ntia Tárápao náráp Naropwar yénnépnám arop fárákapao támao saráp Naropwarén mér kari yakápnapon.” ✧

²³ Jisas takrá séri pwaránko maok, mao éréképá yarak i konámp éntér-sámpramp arop fárákapao mwar Jisasént yakáp napo, am fárákapao napok sámp-arákarrá am fárákapao nkeria maok, arakrá sér, “Yumo nkenap ankank mámá arop ankwap fárákapao nke nap te, fwaprá kar nke napara, warákár mwanapon. ²⁴ Ono yumwan sénampono: Wokwae kar kápae kare profet ntia kápae kare king oukoumwan yumo nkenap ankank má nke mwanámprí yépékapao maok, nke moiapon. Tá am fárákapao oukoumwan yumo wanap kar má wa mwanámprí yépékapao maok, oukoumwan wa moiapon.” ✧

Apár Samaria mekamp arop Juda mekamp arop ankáránkan yae-wounám kar

²⁵ Ankwap ke fek lo kar méri yaknám arop ankwap Jisasomp wonae fik koropea, Jisas te mokoprá séran wa nae ritea Jisasén turunkrá, “Tisa, apae mokopia yiki yak kwapwe sámpea yaká yak nanampon?” ✧ ²⁶ Tá Jisaso man sérrá, “Lo fek te apae kar yak námpon? Amo te mokoprá farákáp napon?” ²⁷ Tá mao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Waráp Kwar Tokwae Karan te amo ankár waráp yonkwae kare ponankor, waráp waemp ponankor, waráp pourou ponankor, waráp ninik ponankor warákárampo. Tá amo ankár waráp firáp aropan warákár nap te amoku waráp pourouran warákár konapnám taknámampamo.” ✧ ²⁸ Tá Jisaso man sérrá, “Yeno. Am támaono! Amo yae-párák kare sénapon. Amo takria maok, amo yiki yak sámpea yaká yak nanapon.” ✧

²⁹ Táte am lo mérnám aropao ninikrá, námo wae méri yak nampan turunkria, pwarápae sápnám pwaeria maok, warko Jisasén turunkrá, “Onomp firáp arop te wan sénapon?” Tá nopok Jisaso wounáp kar man arakrá sér, ³⁰ “Arop ankáránkampao Jerusalem meknám Jeriko mek pik naeria nánko, oukun arop fárákapao mwaeak yéréréki yakápia man

✧ 10:19: Sng 91:13 ✧ 10:20: Yé 3:5 ✧ 10:21: Lu 8:9-10 ✧ 10:22: Jo 3:35 ✧ 10:24: 1 Pi 1:10 ✧ 10:25: Mt 22:34-40 ✧ 10:27: Lo 6:5 ✧ 10:28: Ro 10:5

sámpá tankáprá fukia sirarrá, kwapwe kare ankank pourouk yakáp námp woropea tukup. Aetenapo, am arop mwaeak taki tankrá, wae sumpwi naenámp pourouráp. ³¹ Tá am ke fek pris tére konámp arop ankárankamp am mwae páraok pikia akwaprá am aropan nke námpao maok, kámá-pwarará mwae firi warákarrá akwap. ³² Tá taknámp, Livai ankwapao kuri koropeaka am arop tank námp fek námpao, am aropan nkea kámá-pwarará mwae firi warákarrá akwap.

³³ Aenepan maok, apár Samaria mekamp arop ankárankamp am mwae-páraok koropea am arop tank námp fekria, mao am aropan nkea maok, man aropomp kare. ☆ ³⁴ Mao am aropamp wonae fik akwapea am fukinap toupou mek wel ntia wain kwarákarea, am ankáráp foupouia pwar. Aea maok, am arop kakapea námokuráp donkimp pourouk papea sámpá akwapea arop néntép konap nap mek paprá taoke-samp amp. ³⁵ Ampia koumounek mao am nap naropwarén mani silva anánkaopwe sánkria maok, man sérrá, ‘Amo mámá arop má fwapi taokeyakampo. Tá waráp mani ankwapmwae maomp pourou fek pwaránko te, nánkár ono arákarrá korop nampp fek am nopok amwan sánk nanampon.’”

³⁶ Jisaso am wounáp kar farákáprá maok, am lo mérnámp aropan turunkrá sér, “Amo má kar wawia mokoprá ninik rap? Mámá yininkaopwe arop te wa mokop arop oukun aropao fuki sirarinap aropan maomp firápan i konapnámp taknámp námpon?” ³⁷ Tá am lo mérnámp aropao man sérrá, “Am arop man aropompia man yaewourámp te támaono.” Jisaso man sérrá, “Amo akwapea amo kuri am táman taknámpampo.”

Marta ntia Mariaoinep kar

³⁸ Tá Jisas ntia mao éréképá yarak i konámp arop fárakap énéni takrá tukupea mwaeak napo maok, tá Jisas ankwap némp kánanke mek akwap nángo, yupu ankwap, maomp e te Marta, mao Jisasén warámpea náráp nap mek akwap. ☆ ³⁹ Martamp nánae te Maria. Jisas Tokwae Karao narek tank nángo, Maria koropea maomp wonae fik pu páte tank námp fek tankrá mao sénámp kar wará tank. ⁴⁰ Marta te námoku fir yankaprá, kápae kare ankank nánaprá, mao te námwan yaewour mo námprá ninika wae. Aeria maok, Marta akwapea Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Onomp nánae te onan pwate nángo, onoku nápar fir nánaprá tére nampono. Amo am te ninik mo rape? Amo man sénapo, mao koropea onan yaewourano.” ⁴¹ Táte Jisas nopok man kar pwarokwaprá sérrá, “Marta kwae! Amo te kápae kare ankankan ninik tokwae napon. ⁴² Amo te ankár ankárankamp ankankan saráp ninikae. Mámá ankank Maria sámp naerianámp te kwapwe kare ankankara, nomo te maomp yaekamp pwarokwapá pap mono.” ☆

11

Kwarén kar toropwap mwanap ninikan sénámp kar

¹ Ankwap kumuruk Jisaso akwapea ankwap fek yakrá Kwarén kar toropwap. Mao kar toropwapia pwaránko, wakmwae mao éréképá yarak i konámp arop ankwapao man sérrá, “Tokwae Kar e, amo yinan Kwarén kar toropwap i konap ninik yénkrá farákápa. Arop ént mek nér i konámp Jono mao éréképea yarak i konámp arop fárakapan yénkrá

fárákapámpnám yinan kor takae.” ² Tá mao am fárákapan sérrá, “Nánkár yumo Kwarén kar toropwap mwaria te yumo arakrá sér kipo:

‘Ayao! Yino ninik námpe te, arop ponankor waráp e te yiki karenorá ninikanápono.

Tá waráp firáp taokeyak nanap ke ankár koropano.

³ Fir kumur méntép fár mwanámp puri fek ti-sámpampo.

⁴ Amo yinomp kwatae ninik ník mo, pwarampo.

Am te apae riteanápe,

Arop fárákap yinan napo, yino maomp kwatae ninik ník mo pwar konámpono.

Amo yinan mokop nap nke naerianámp ankank mek kwatae mwaek párapop kwapono.’ ”

⁵ Tá mao am fárákapan sérrá, “Táte yumo ou mekamp arop ankárankao maomp nouroup arop ankwap yak nánko, kumur kupuk mao akwa-pea am nouroupén sérrá, ‘Nouroup o! Amo onan pan yinínkaopwe sápa! ⁶ Onomp nouroup ankwap kumuruk korop nánko, man sánk nanamp fir tank mono.’ ⁷ Tá am nap mekamp arop maomp kar far-pwarará sérrá, ‘Wae ménki kéri yak nánko, tárápu tia amp rae. Ono fárámpea amwan ankank sánk nanamp pourou moiane. Onan kéménki kwapono.’ Ae te mokop nae-námpono? ⁸ Ono yumwan sénampono: Am nap naropwaro náráp nouroupén ninikria am fek man ankank sánk mono. Mao wumwinámp kar wa te ankár kokwae kareria maok, mao fárámpea mao monámp ankank am ponankor nénk naenámpon. ☆ ⁹ Ono yumwan sérrá: Yumo ankank moria Kwarén sénapo te, am monap ankank fwap yumwan nénk naenámpon. Yumo ankár am monap ankank oupouroukria maok, yumo fwap nke mwanapon. Yumo ankár ménki fek poporokwap napo, Kwaro yumwan ménki kik-pwar naenámpon.

¹⁰ Am te apae riteanápe, arop, námo am ankank sámp naeria Kwarén sénámp te, ankár am táman sámp konámpon. Arop, ankank sámp nae níkia oupourouk námpe te waeman táman nke konámpon. Arop, námwan ménki kik-pwaraeria poporokwap nánko te, Kwaro man ménki kik-pwar naenámpon.

¹¹ Táte yumo ou mekamp arop ankwapamp tárápao náráp naropwarén ‘Námwan éntékam sápa’rá sénánko te, am naropwar te fwap am sénámp pwarará, tákam-ti sánk naenámpe nie? Mono. ¹² Táte tárápao naropwarén sérrá, ‘Námwan kae sápa’rá sénánko te, am pwarará kao kwatae sánk naenámpe nie? Am támao kuri mono. ¹³ Yumo apárokamp kwatae ninikráp arop wuriman, yiráp tárápan kwapwe kare ankank kwaporok sánk konapono. Taknámpe, yumo fwapiá mér kar mwanapon: Yámar mek yaknámpe yiráp Naropwar te námwan sápaeria kar toropwapnámpe aropan Yiki Kor Spirit man sánk naenámpon.” ☆

Jisas te Satanént tére námpe’rá sériap kar

Matyu 12:22-37; Mak 3:20-27

¹⁴ Arop ankwap kwatae-aropao maomp top kor me kéri fákeyak nánko, Jisaso am kwatae-aropan yéréperá kérép nánko maok, am top kor me kéri yaknámpe arop wae fwap kar sér. Aenánko maok, koumteouráp arop am táman nkea korokop. ¹⁵ Aenapan maok, arop ankwap fárákapao sérrá,

“Mao te kwatae-arop poukeyak konámp Satanomp kárákáre fek kwatae-arop yéréperá kérép námpon.” ✱ ¹⁶ Tá arop ankwap fárákapao, mao te mokoponrá nke mwar ritea am fárákapao man sérrá, “Amo kárákáre ankwap yoro napo, yino nkeaka Kwaromp kárákáre amont yak námpan mér mwanámpon.” ✱ ¹⁷ Aenapo maok, Jisaso am fárákapamp ninik wae méria, mao am fárákan sérrá, “Táte arop maomp fi taokeyak námp kuk pirékarea yorowar nángo te, am fi te kwatae akwap naenámpon. Táte ankáránk fi mweroao kuk pirékarea yorowar nap te, am mwero fwapi kénki yakáp mono. ¹⁸ Tá taknámp Satanomp fi kuk pirékarea yorowarria te, mokopia ankank poukwap mwanap kárákáre sámp mwanapon? Aeno yumo mokopia ‘Satanomp kárákáre fek kwatae-arop yéréperá kérép námpono’rá sénapon. ¹⁹ Tá kare Satan onan yaewour nángo, ono kwatae-arop yéréperá kérép nanko te, wa yiráp arop fákáreran yaewouria kwatae-arop fákáre yéréperá kérép naenámpon? Aenámpara, yumoku yiráp arop fákárerao yiráp kar yurukup napo te, pwi yak mo naeria námpon. ²⁰ Aeno táte Kwaro onan kárákáre sámp nángo, ono kwatae-arop yéréperá kérép nanko, Kwaro náráp firáp taokeyak konámp te wae yiráp wonae fik korop námp mér mwanapon.”

²¹ Táte kárákáre kor arop ankwap ound ankank tia náráp nap-topok arop koropantá yérék nángo te, maomp nap mekamp ankank fwap tankáp naenámpono. ²² Aeno táte arop ankwap kárákáre kor karerao * koropea am aropan yorowaria kwe-pwararea maomp yaekamp am fek yorowar naenámp ninik kárákáre sámp konámp oundráp ankank pouroukoupea ti-akwapea arop ankwap fárákan nénk naenámp. ✱

²³ Arop onomp nouroup mo námp te, mao te onomp yopor aropono. Arop onan yaewourria kounteouráp aropan ankára mek tirá koupouk-our mo námp te, am fárákan ti-yérépe nángo pirikimp konapon.”

Kwatae-arop warko arákarrá koropnámp kar

Matyu 12:43-45

²⁴ Jisaso ankwap kar sérrá, “Táte kwatae-arop arop pourouk woukoupeyak námpao worékár akwapea, mao kwar saráp mek yárákrá, am mek anepér naenámp apár oupourouk nángo, yak mo nángo te, warko mao sérrá, ‘Ono am wokwaek yakamp nap mek arákarrá akwap nae!’

²⁵ Aeria maok, akwapeaka am nap nke nángo, am nap tiri farákápea, ankank fwapokwapia pwate. ²⁶ Aenángo maok, mao warko akwapea, fákánek kwatae-arop fárákap maomp kwatae ninik kámákár námp éréképá koropea am nap mek yakáp. Aenapo, wokwaek am arop maomp pourou kwatae-arop yakánko, kwatae yakámpao maok, oukoumwan te warko ankár porok kwatae kare arop yak námpon.”

Warákár tokwae konap kar

²⁷ Kápae kare kounteouráp arop yakápapo, Jisas má kar farákápámpon. Aenko yupu ankwap am ou mek yakámpao Jisasén arakrá sér, “Am yupu wokwaek amwan fárákapea amwan mom wurumpámp, mao maok warákár naenámp.” ²⁸ Tá Jisaso sérrá, “Mo, arop fárákap Kwaromp kar wawia mántwaok nap te, am fárákapao saráp fwap warákár mwanapon.”

✱

✱ 11:15: Mt 9:32-34 ✱ 11:16: Mt 12:38 * 11:22: Mámá wounáp kar fi te ará: ‘Kárákáre kor arop’rá sénámp te, Satan nono. ‘Kárákáre kor kare arop’rá sénámp te, Jisasono. ✱ 11:22: Kl 2:15 ✱ 11:28: Lu 8:21; Yé 1:3

Jisasén 'Kárákáre yoroae'rá sénapo yoporimp kar

Matyu 12:38-42; Mak 8:11-12

²⁹ Kápae kare kourmteouráp arop fárákap koropea koupoukour yakápapo, Jisasó am fárákapán sérrá, “Mámá ke fekamp arop fárákap te kwatae ninikráp arop fárákapono. Am arop fárákapao sérrá, ‘Krais támaonórá yénképnámp kárákáre yoro napo, nke mwaro.’ Aerapan maok, ono am fárákapán am yénkép mono. Profet Jona yénképámp ankankan saráp yénkép nanampono. ³⁰ Jona éntékamamp yare mek yininki yakea érik korop náńko, Ninive mekamp arop fárákapán Kwaro man sámp-kérép námpán yénkép námpón. Táte taknámp, Aropamp Tárápao kor apár me mek yininki yakeaka fárámp nánko, mámá ke fekamp arop fárákapán Kwaro onan sámp-kérép námp yénkép nae námpón. ³¹ Wakmwaek Kwaro arop fárákapán yurukupnámp ke fek, Siba fi mekamp kwino mámá ke fekamp arop fárákapént fokopecyakria, mámá ke fekamp arop fárákapamp kwatae ninik érik fárákap naenámpón. Am te apaeria námpánae, am kwín te maomp apár panek faek karaok yak námpao koropea King Solomono fárákápámp ninik kour wawí námpóno. Aeno mapek yaknámp arop ankáránkampamp ninik kour te Solomonomp ninik kour kámákár akwap námpón. ✱ ³² Taknámp wakmwaek Kwaro arop fárákapán yurukup naenámp ke fek Ninive mekamp arop fárákap foukouri yakápria oukourmwan má ke fek yakápnáp arop fárákapamp kwatae ninik érik fárákap mwanapon. Am te apaeritea námpánae, am Ninive mekamp arop fárákap Jona Kwaromp kar fárákap náńko, wawia kwatae ninik pwarará, Kwaronámpok tukupapono. Aeapara, oukourmwan mapek yaknámp arop ankáránkampao fárákápnámp kar te Jona fárákápámp karan kámákár akwap námpón.” ✱

Arop pouroukamp waeran sénámp kar

Matyu 5:15-16; 6:22-23

³³ Tá Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Arop lam pounkouroupea nap te mek pap mo, tap woukwapá pap mo i konámpón. Narek kákáńar fek páte napo, arop am nap mek koropria kor, am lam wae táman nke mwanapria. ✱ ³⁴ Waráp yi te waráp pouroukamp lamono. Waráp yi kwapwé kare náńko te, waráp pourou mek kuri wae kwapwé námpón. Aeno waráp yi kwatae náńko te, waráp pourou mek ponankor kirikip námpón. ³⁵ Aenámpara, amo fwapia mérampo: Takria waráp pourou mek kirikip koropantáno. Waerao saráp yak naenámpón. ³⁶ Waráp pourou mek ponankor wae kwapwé yak náńko, ankwapmwaek kirikip kirikip mo náńko te, waráp pourou mek ankár wae pouri yakria, lam waerao amwan tákapnámp niámp naenámpóno.”

Jisaso Farisi fákáre ntia tisa fárákapamp kwatae ninikan sérimp kar

Matyu 23:1-36

³⁷ Jisaso am kar fárákáprá séri pwaránko, Farisi ankwapao, námont koropea fáraeria wumwi. Aenáńko Jisas wae maomp nap mek akwapea fánaeria tank. ✱ ³⁸ Tá Farisi tankrá nke náńko maok, Jisas te Juda firao i konap ninikaok yae yárar moi tetankrá fir fánánko maok, am Farisi te, Jisas máte apaereaneria ninika wae. ✱ ³⁹ Aenámpán maok, Jisas man sérrá, “Yumo Farisi yumo te kap ntia plet younkwe mwaek saráp yárar

✱ 11:31: 1 Kin 10:1-10 ✱ 11:32: Jo 3:4-10 ✱ 11:33: Lu 8:16 ✱ 11:37: Lu 14:1 ✱ 11:38: Mt 15:1-2

napon. Aeno mek te kikiank ninik tá nkwakwe make kwatae ninikao top pwarámpá yak námpono. ⁴⁰ Yumo te épépérép aropono! Kwar te ankank pu-pwaek saráp yororia mek kuri yoro moi námp nie? ⁴¹ Aeno ankank yiráp ninik mek yak námpan, ankank monap arop fárákapan yaewouranorá nénk kipo. Tak napo maok, yumo térenap ankank te fwap yiki kukur yak naenámpon.

⁴² Aeno yumo Farisi, yumo te fwapia mér kip! Yumo te fir mek sirarrá fépér i konap nánákáre konámp ankank tia fére-sámpramp fi papea, Kwarén ankárankamp fi sánk konapan maok, yumo ankwapan yae-párák kare ninik i konap ntia Kwarén warákár konap ninik te pwar napon. Aeno yumo te anánkaopwe ninik méntér téreria ankwap lo pwar mo napo maok, am te yae-párák naenámpon.

⁴³ Yumo Farisi, yumo te fwapia mér kip! Yumo te lotu nap mek, arop námwan nke nap fek tankáp mwar kar, tá yumwan kounteouráp aropao koupoukourap mek, 'Gude'rá séranáponorá kikiank i konaponono.

⁴⁴ Yumo fwapia mér kip! Yumo te arop yákáre apár me mek papea oupouri pwatea napo, arop fárákap mér moria, am yumuntukaok paokop i konaponono."

⁴⁵ Táte lo méri yakápnámp arop ankwapao man sérrá, "Tisa, amo takrá sénap te, amo yinan kor kar kárákáre fek wouroumprá sénapon!" ⁴⁶ Tá Jisas sérrá, "Yumo lo méri yakáp nap arop fárákap, yumo kor fwapia mér kip! Yumo kápae kare lo kánanke-táráp kák napo, kounteouráp arop ampaokrá paokopria, am lo kápae táman mokopi mokop mwarria kounkour napon. Aenapao maok, yumoku te am fárákapan kánanke yae paprá yaewour mo kar naponono. ⁴⁷ Yumo fwapia mér kip! Wokwaek yiráp appeyaenápo profet fárákapan yénképrá kák tenapo, yumo am apár me kwar yu fek sank moporrá párapkop napon. ⁴⁸ Yumo am taknap ninik te arop fárákapan yénképrá: Profet fákáreran yénképrá kákap te, fwaprá kari naponorá ninik napon. Am te apae riteanápe, mao profet fákáreran yénképrá kák tenapo, yumo maomp kwar yu fek sank moporrá paokop napon.

⁴⁹ Aenapantá yonkwae kour kwapweráp Kwaro wokwaek arakrá sér: 'Ono profet ntia aposel fákáre tirá kérép nanko, arop fárákapao ankwap fárákapan sámpá yampourourá, ankwapmwaek yénképrá kák mwanap' rimpon. ⁵⁰⁻⁵¹ Wokwaek Kwaro apár yoro námp fek, Abel feknámpia, profet fákáreran yénképrá kákrá koroepa, Sekaraia Kwarén ofa sánk konap alta ntia lotu nap tokwae yak nánko, amore mek sumpwi námpon. Aeno mámá ke fekamp aropan te Kwaro nopok touwe kwatae sánk naenámpon. Ye, ono yumwan sénampono: Takiap fekamp touwe te, oukoumwan mámá ke fekamp arop fárákapao am fek touwe kwatae sámp mwanapon.

☆

⁵² Yumo lo méri yakápnap arop fárákap, yumo fwapia mér kipo! Yumoku támao Kwarén mér kokwaeria, arop ankwap fárákap am mér sámp mwarria napo, yumo mwae kéri fákeyakáp napon."

⁵³ Jisas takrá séria, am nap pwarará, ek akwap nánko, lo yénkrá farákáp konap arop fákáre ntia Farisi fárákap yonkwae popwarámpria téréménka waerá, Jisas te apaerá séran wa mwarria kápae kare nkwakwe make kar man turunkup. ⁵⁴ Am fárákap te, man kot mwanámp karan séri kanrá am mao sénámp kar wará yépékrá yakápiapon. ☆

12

'Farisimp kwekár ninikan mér kip'rá sénámp kar

¹ Kápaé kare fopwakwap arop koupoukareaka, fákappéri yakápria, ankwap fárákapamp pu topwe fek pumpur mwanap niamp pourouráp. Am ke fek táman maok, Jisas námoku éréképá yarakimp aropan sérrá, “Yumo Farisi fákáreramp yis fwapnae karia mér kipo. Ono te aran sénampono: Arop nke nap fek te kwapwe kare paokop napao maok, maomp ninik mek te kwatae ninik yak námpono. ² Kápaé kare ankank mek wouroumpeyak nám te, nánkár wakmwaek érik yak naerámpon. Tá kápaé kare kánánkámp sérarap karao kor arop ponankor am kar mér mwarea napon. ³ Ae mwarea napara, kápaé kare kar yumo kumuruk sérar nap te, kápaé kare arop yámaraok wa mwanapon. Tá ankwap karan kor yumo nap mek ankwap aropan kánánkámp sánánkar séri napan kor, am kar nánkár némp kupuk fokokeyakáprá érik sérar mwarea napon.”

Kwar ankárankan saráp apáp mwanámp kar

Matyu 10:28-31

⁴ Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Ononamp fákáre, ono yumwan arakrá sér rae: Arop pourouran saráp sámp-wouroumpria, waempén kwatae pap mwanap pourou monámp arop táman apápi kwapon. ⁵ Aeno ono yumwan, wan apáp kiprá érik sénae nae: Yumo ankár Kwarén apáp kipo. Kwar te arop porokwap pap nám kwamp te, am arop yaomwi mek sinaenámp kárákáre fákeyak námpon. Aenámpara, ono yumwan waeman kar sénampon: Yumo ankár Kwarén apáp kipo. ⁶

Yumo te waeman mér napon: Arop ant kánanke éntik sámp nap te 2 toea fek sámp konap wuriman, Kwar te am ant kánanke te nik mo mono. Waeman méri yak námpon. Aenámpara, yiráp me korkamp me pwaeran kor ponankor kouroumpea mér kare námpon. ⁷ Aeno arop yumo te Kwaro nke nám fek am ant kánankeran kámákár tukup napara, apápi kwapon.” ⁸

Jisasomp e sér mwanap kar

Matyu 10:19-20,32-33; 12:32

⁸ Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Ono yumwan sénampon: Arop koumteouráp aropan sérrá, ‘Námo te onan maomp firáp yak nampono’rá sénánko te, Aropamp Tárápao kor Kwaromp ensel fákáreran ‘Mamá arop te náráp firáp aropono’rá sénaenámpon. ⁹ Aeno arop koumteouráp aropan ‘Námo te onan maomp firáp mekamp arop mono’rá sérianámp te, Kwaromp Tárápao kor Kwaromp ensel fákáre wa nap fek ‘Mao te onomp mono’rá sénaenámpon. ¹⁰

Arop ankwapao Aropamp Tárápan wouroump nánko te, tá fwap Kwaro maomp am kwatae ninik sámp-sinaenámpon. Aeno Yiki Kor Spiritan wouroump nánko te, Kwar te am maomp am kwatae ninik te sámp-sir mono. ¹¹

Nánkár yumwan éréképea tukupeaka lotu nap mek, tá Gavman, tá arop taokeyakáp konap nke nap fek yumwan kot naenánko, yumo apápriaka, yino te apae mokope kar pwarokwaprá sér mwarea noria apápi kwapon. ¹² Nánkár taknap ke fek táman, yumwan Yiki Kor Spiritao, ará kar arakrá sérenkria yénkép nánko, fwap sér mwanapon.” ¹³

✧ 12:1: Mt 16:12 ✧ 12:5: Jer 4:12 ✧ 12:7: Lu 12:24 ✧ 12:9: Lu 9:26 ✧ 12:10: Mt 12:23-25,28,31 ✧ 12:12: Lu 21:12-15

Ankankráp aropamp wounáp kar

¹³ Kápae kare arop néntépria maok, ankwap ankárankao Jisasén sérrá, “Tisa, onomp naropwar sumpwi nánko, onomp ankank onomp naerao sarápnámp, amo akwapea sénapo, onan ankwapmwae k pirékarea sápano.”

¹⁴ Aeránko maok, Jisaso am aropan sérrá, “Wi! Onan te wa yiráp ankank yurukup nanamp arop yoroi páte nánko, ono yiráp ankank pirékarea nénk nanampanápe?” ¹⁵ Aeria maok, Jisas kounteouráp aropan arakrá sér, “Yumo fwapnae karia mér kipo: Yumo takria nkwakwé make ankank sámp mwaria kikiank mwanape. Arop kápae kare ankank tinámpao maok, mao te am ankank fek yiki yak sámp naenámp pourou mono.” ☆

¹⁶ Aeritea maok, Jisas am fárakapan wounáprá sérrá, “Maniráp arop ankwapamp yopwarkamp fir kápae kare tankáp nánko maok, ¹⁷ am maniráp aropao ninikrá, ‘Ae te kák nanamp nap pwi mo námp te, mokop nae? ¹⁸ Arak nanampon: Mámá nap warko pápárámpia fákeyakrá, tokwae nununkwi tiria maok, onomp witráp kápae kare ankank kwapwe kare mámá am nap mek kák nanampon. ¹⁹ Ono te onoku támao arakrá sér: Ono oukoumwan te kápae kare ankank kwapwe kare nampara, fwap kápae kare yopwar fek yak nanampon. Oukoumwan te ono anepéri yakrá, fir kwapwe fárrá yakrá warákár nanampono.’

☆ ²⁰ Aenámpan maok, Kwaro man arakrá sér, ‘Amo te épérép kare aropono. Amo oukoumwan kumuruk saráp sumpwi nanape. Amo am ankank koupoukareaka kák tenap te, wa sámp naenámpo?’ ” ☆

²¹ Jisaso mámá wounáp kar séria pwarará maok, arakrá sér, “Mámake pourouráp ankank te kápae kare ankank koupoukournámp aropamp pourouk korop naenámpo. Aenámpan maok, Kwaro nke námp fek te ankank moráp arop yak námpo.” ☆

Ankank mo nánko, ninik tokwae konapan sénámp kar

Matyu 6:25-34

²² Aeria maok, Jisaso námoku éréképea yáraknámp aropan sérrá, “Yumo te yiráp pourouantá apápriaka, arakrá sér mwanape: ‘Nomo te apae fir sámpea fár mwareano?’ ria ninika wae, tá ‘Maokamp waempyam sámpea yirir mwareano?’ ria ninik tokwae kwapon. ²³ Yiráp yiki yakáp nap te waeman firan kámákár akwap, tá yiráp pourouao kor waempyaman kámákár akwap námpo. ²⁴ Yumo te antan ninik kipo. Ant te yopwar yoroitea fir tirá koupoukour mo i konámp. Tá fir tirá kák konap ap nap sámpá yak mo i konámpan maok, Kwar támao man fir nénk konámpo. Aeno arop yumo te tokwae kar ankankara, Kwaro yumwan waeman mér námpo. ☆ ²⁵ Tá yumo ou mekamp arop ankwapao námoku fwapi yak naenámpan ninik tokwaeria te, am ninik tokwae námp fek tapek mao yiki yak naenámp ke warko ér-sakwaprá pap naenámp nie? Tak naenámp pourou mo kareno. ²⁶ Aeno yumoku mwar am ankank kánanke tak mwanap pourou mo námp te, apaerá ankwap ankankantá ninik kápae napon?

²⁷ Yumo te yao fuan mokoprá yakreanrá fwapia nke kipo. Mao te waempyam yoro mo i konámpo. Aeno ono yumwan sénae namp te, wokwaek kar king Solomono kor kápae kare kwapwe kare ankank moporimp te, am yao fu émi niamp kwapwe kare takeniamp mono.

☆ ²⁸ Kare karono, yopwaraok apwar oukoumwan yak námp te, tá

☆ 12:15: 1 Ti 6:9-10 ☆ 12:19: 1 Ti 6:17 ☆ 12:20: Jer 4:13-15 ☆ 12:21: Mt 6:19-21

☆ 12:24: Sng 147:9 ☆ 12:27: 1 Kin 10:23-25

oumpouran moropea yaomwi mek yank i konapono. Take pourouráp apwar pwae kánanke kwatae wuriman, Kwaro fupu kwapwe kák tenámpono. Taknámptáman fwapiá mérip: Kwar te arop yumwan te fwap waempyam ankank nénk naenámpon. Ae naenámpan maok, yiráp Kwarén mérip te kánanke kwarok námpon. ²⁹ Mao yumwan taokeyak námpara, yumo te, apae fir, apae ént fármwareanorá ninika wae kwapono. ³⁰ Mámá apárokamp arop fi ponankor Kwarén mérip monap aropao saráp maok, am ankankantá ninik tokwae konapon. Aeno yiráp Naropwar yumo arake ankank fwap ti mwanapria mérip yak námpon. ³¹ Aenámpara, yumo te ankár kwapwe kare Kwaro ninik námpaok saráp ninika waerá paokop napo, yumwan kor am ankank nénkano mpupo.

Yámar mekamp ankank kwapwe
Matyu 6:19-21

³² Onomp sipsip ankwap yinink e! Yumo apápi kwapono. Yiráp Naropwar Kwaro yumwan náráp firáp taokeyakáp mwanap sánk nanampria warákár námpon. ✧ ³³ Yumo te yiráp ankank ponankor arop, mani fek sámpenkria sánkria maok, am mani sámpea maok, mani monap aropan yaewouria am mani sánk kip. Yumo tak napo maok, yiráp yámar mekamp paus mek top koupour naenámpon. Tá yámar mekamp yiráp waempén yaewour i konámp kwapwe kare ankankan saráp koupoukour kip. Am yámar mekamp ankank pwar mo i konámp, tá oukun i konámp arop te wonae fik korop mono. Tá oumpwe te am ankank fépér mo i konámpono. ³⁴ Yumo má kar man ninik kipo: Am yiráp kwapwe kare ankank tankápnámpt némpouk te, am némpouk táman yiráp ninikao kuri yak naenámpon.”

Térenap arop nánapi i konap kar
Matyu 24:42-44

³⁵ Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo te ankár waempyam fae tákára fek képéria, yumuntuk sépér fápákamprá, yaomwi poupounkia nánapi yakáp kipo. ³⁶ Yumo te yiráp arop tokwae yupu warámp riaka, fir fáriaka pwarará koroprá ménki kik-pwarenk ránko, koupour kikip mwanámpria yépék i konapnámpt taknámpt kipo. ✧ ³⁷ Am arop tokwaerao koropea náráp tére konap aropan nke nánko, pamp mo, yiki tankáp nap kwamp te, warákár konapono. Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Nánkár arop tokwae námoku koropea tére arop arákarea tére konap aropan, yumo tankápenk ritea, námoku fir yankapea nénk naenámpon. ³⁸ Mao kumur kupuk korop kuni, wakor naenámpt ke fek korop kuni, mao koropria nke nánko, am náráp tére konap aropao kor pampi yakáp mo nap kwamp, am tére arop fwap warákár mwanapon.

³⁹ Yumo te arak i konap aran fwapiaka ninikrá mérip kip: Nap naropwaro oukun arop koropea náráp nap mekamp ankank oukuntiantánoria námpt kwamp te, am arop numwar koropea nap kik-pwarará yinkanáponoria pwar mo i konámpono. ⁴⁰ Yumo kor ankár nánapi yakáp kip. Aropamp Táráp yumo, oukoumwan korop mo naenámpan mpwe napo, am ke fek táman korop naenámpon.”

Kwapwe kare tére arop ntia kwatae tére aropamp wounáp kar
Matyu 24:45-51

⁴¹ Aerá séránko maok, Pita Jisasén turunkrá, “Tokwae Kar e! Amo am wounáp kar sénap tane, yinan saráp sér rape, arop ponankoran sér rape?” ⁴² Aeránko maok, Jisaso Pitamp kar pwarokwaprá maok arakrá sér, “Tére taokeyak konámp arop te mokopia ninik kwapwe sámpea yae-párak náráp tére tére kour naenámpmon? Arop tokwaerao take pourouráp tére poukwapnámp arop yoroi páte nángo, náráp tére arop poukeyakria, am fárákapan fir nénk naenámp ke fek nénk konámpmon. ⁴³ Take pourouráp tére arop te fwap warákár kare naenámpmon: Nánkár maomp arop tokwae arákarrá koropria mao náráp térerá yak námp nke naenámpmon. ⁴⁴ Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Am arop tokwae náráp tére aropan náráp ankank ponankor poukwap naenámpria pap naenámpmon. ✧ ⁴⁵ Aeno am tére aropao ninikrá, náráp arop tokwae te koupour korop naenámp pourou monoria maok, tére konap arop ankwapan porokwap, am térenap yupuran kor porokwapria maok, fir fárrá, mánmán ént fária épépéprá yárakria, ⁴⁶ maomp arop tokwae korop naenámp méria nánap mo nángo, am ke fek táman maomp arop tokwae korop naerámpon. Aeria am arop tokwae te am tére aropan fukia kwatae paprá maok, man kar ták-sir konap aropént páte nángo yak naenámpmon.

⁴⁷ Tére konap aropao náráp arop tokwaeramp ninik te wae mér námpao maok, mao ankank nánapia náráp arop tokwaeramp ninikaok mo námp te, maomp arop tokwaerao man tékén porokwap naerámpono. ✧ ⁴⁸ Aeno térenámp aropao náráp arop tokwaeramp ninik mér moria maomp ninikaok mo námp te, maomp arop tokwaerao kor man paok ke fek sánánkar tae morok fek porokwap naenámpmono. Kwaro arop ankárankan ourour tokwae sánk nángo te, nopok kuri am fek fwapi tére kuno. Táte kounteouráp arop fárákapao arop ankárankampan ‘Námwan taokeyak naenámp tére sánktea, am tére fek fwapia yinan taokeyakae’ ria sérara wae konapon.”

Jisas kounteouráp aropan kuk pir-pwar naeria éknámp kar

⁴⁹ Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Ono ékamp te yaomwi apárok ko-sinanko, yaomwi koupour yurunkano karria ék nampon. ⁵⁰ Onan mwar pourouráp touwe tokwaerao oupouroup nángo, sumpwi nanampara, oukounwan am sámp mo namp kwamp ninik tokwae nampon. ⁵¹ Ae te yumo ninik nap te, ono ék namp te, yorowari kwaponoriaka taokor naeria má apár mek ék namp nie? Tak te mono. Ono yumwan sénae: Ono ék namp te kounteouráp aropan kuk pir-pwar naeria ék nampon. ⁵² Oukounwan, tá nánkár wakmwae kor éntupwar naropwar maomp tárápu nonopok yorowaria, ankwap yininkaopwe yakriaka, ankwap anánkaopweran kar sér, tá ankwap anánkaopwe yakriaka nopok am yininkaopweran kor kar yorowar mwanapon. ⁵³ Tá ankwap te, naropwaro náráp tárápan yorowar nángo, nopok poumou-táráp náráp naropwarén yorowar naerámpon. Tá éntupwaro náráp yupu-táráp yorowar nángo, nopok yupu-tárápao kor náráp éntupwarén yorowar naerámpon. Tá éntupwaro tárápamp yupuan yorowar nángo, nopok am tárápamp yupuao kor náráp táparápén yorowar naerámpon.”

Ankank koropnámp fi kor mér monap kar
Matyu 16:2-3

⁵⁴ Jisaso kounteouráp arop ouan arakrá sér, “Yumo te warákam ék naenámp yámar wae wuri nkea, ‘Warákam ék naeane.’ Makrá sénapo, tá wae kare warákam ék konámp. ⁵⁵ Tá ankwap te, ouwi korop nángo nkea méria, ‘Máte wae noump ouwirao korop námpono’rá sénapo, am te wae kare noump tank konámp. ⁵⁶ Yumo kwekár i konap arop wuriman, yumo apárok mapek korop konámp ankank, tá yámar mek korop konámp ankank yae-párák yurukup i konap te, apaeritea oukoumwan mámara ke fek korop naenámp ankank nke napao, yumo warko fwapia mér moitea épéréprá paokop napon?”

Arop man kot naenángo mént fwapokwap nenep kar

Matyu 5:25-26

⁵⁷ Jisaso warko arakrá sér, “Ae te apaeritea yumo fwapia ninikia kwapwe kare ninik fek apae-apae ankank yae-páráknámp yurukup mo napon? ⁵⁸ Amwan arop ankwapao kot naeria warámpea akwap nángo te, amo oukoumwan mwaeak akwap nep fek tapek kar fwapokwap kipo. Takria amwan kot wa i konámp aropamp wonae fikeanángo, mao amwan plismanomp yaek pap nángo, plismano amwan kalabus nap mek papantáno. ⁵⁹ Ono amwan waeman kar sénampon: Amo te koupour akwap mono, ankár kalabus mek yakrá akwapea, amwan sérinap mani ponankor sánkea maok, pwar nanapon.”

13

‘Kwatae ninik pwar monap arop te yaomwi mek pik mwanap’rá sénámp kar

¹ Jisaso am kar farákápea pwar nángo maok, am ke fek táman arop ankwap fárakapao yakápia Jisasén sérrá, “Galili mekamp aropan Pailatomp soldia fákárerao lotu nap tokwae mek faoporapo, am fárakapamp yiri Kwarén ofa sánknep nape firamp yiri yumuntuk kwarákari námpon.” ² Aerapo maok, Jisaso am fárakapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo ninik nap te, am Galili mekamp arop fárakapamp kwatae ninikao saráp tokwaeria Galili mekamp ankwap fárakapamp kwatae ninikan kámákár akwap námpan mpwe ninik rape? ³ Ono yumwan waeman kare kar ‘Mono’rá sénampon. Aeno yumo kwatae ninik pwar moria te, take pourouráp ankank yumwan ponankor taknámp mwarea napon. ⁴ Wokwaek kar Siloam mekamp pouri nap tukur pikria, 18 arop paokimp te, yumo ninik nap te, am fárakapaoainap kwatae ninik te Jerusalem mek yakápnep arop fárakapamp kwatae ninikan kámákár akwap námpan mpwe ninik rape? ⁵ Ono yumwan waeman kare kar ‘Mono’rá sénampon. Aeno yumo kor kwatae ninik pwar moria te, take pourouráp ankank yumwan ponankor korop naenámp.”

☆

Yao fik tank mo i konámp kar

⁶ Jisaso wounáp kar sérrá, “Arop ankwapao yao fik wain yopwaraok yimpteá yakrá tank naenámpan mpwerá korop ko nke námpan maok, am te ki tank mono. ⁷ Aenámpantá maok, am yopwar mekamp tére aropan sérrá, ‘Amo wawae! Ono yinink yopwar fek ki tank naenámpan mpwerá korop ko, nke nanko, tank mo námpono. Aenámpara, amo ankár am yao karápaé! Wain yak naenámp fek fápárákápáne!’ ⁸ Aeránko maok, am

térenámp aropao kor am yopwar naropwarén sérrá, ‘Wampweno. Nánkár ono má yopwar fek saráp fi akárápria kwar kwapwe karenámp fi mek kák nanko, ki tank mákean nke nae. ⁹ Nánkárap ankwap yopwar fek warko tank moian nkea, mo nánko maok, “Karámpae”rá sérampo.’ ”

Sabat yae fek Jisaso yupu ankárank fwapi papámp kar

¹⁰ Sabat yae fek lotu nap mek Jisaso kounteouráp aropan kar farákáp. ¹¹ Aenánko maok, yupu ankárankan kwatae-aropao man touwe sánkánko maok, maomp paonkore kor te ankár woukoupea yarak námp te akwapea 18 yopwar fek yak. ¹² Aenánko, Jisaso man nkea, koropae ritea, man sérrá, “Waráp touwe te amwan oukounmwan sámp-fákeyak mono. Wae pwar námpon.” ¹³ Aeria pwarará maok, maomp pourouk yae papánko maok, am yupurao náráp paonkore kor kwapwe kare naenko maok, Kwarén fáparák tokwaeriaka warákarimpon. ¹⁴ Aenámpan maok, am lotu nap taokeyak konámp aropao Jisaso Sabat yae fek yupu-ramp pourouk amp touwe fwapi papámpantá, nkeaka yopor yonkwae pwarámpria maok, kounteouráp aropan sérrá, “Loao sérrá, ‘Yumo tokwampok yae fek saráp tére kip.’ Aenámpara, yumwan aropao yiráp touwe fwapi papanáponoria te, tokwampok yae fek saráp korop kipo. Aeno Sabat yae fek te korop kwapono.” ¹⁵ Aeránko maok, nopok Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo te kwekár i konap aropono! Yiráp kar te yiráp niniként ankár pourouráp mono! Sabat yae fek te yumo ponankor yiráp bulmakauramp nap mek tukupea yiráp bulmakauráp donki aokor-aokoria man ént fánáponoria éréképá tukup konapon. ¹⁶ Aeno má yupu máte Abrahamomp tárápan maok, Satano maomp pourouk 18 yopwar fek yarokwapá fákeyak námpono. Táte ono am man woukoupeyaknámp ankank fwap Sabat yae fek wor-pwar nanamp te mokopono?” ✧ ¹⁷ Makrá sénánko maok, am Jisasén yorowar kar séráp arop fákáre am te pwarápa tokwae sámpapo maok, táte nopok kounteouráp arop ponankor mao térenámp ankank te kwapwe kare námpaná warákár tokwaeapon.

Mastet ki ntia yisan wounápnámp kar

Matyu 13:31-33; Mak 4:30-32

¹⁸ Jisaso warko sérrá, “Kwaro náráp firan taokeyak konámp te mokope ankankono? Ae te ono apae ankankan, arake niamprá wounáp nanampon? ¹⁹ Am te ará: Arop ankárankao firan nape sánk konámp mastet fu kánanke kwarok yopwaraok sitenánko maok, forokareaka yao karnámp téképea tokwae kar nánko, ant am yowe fek taok i konámpono. Tá taknámp, Kwaromp firao kor kápae kare forokor naenámpon.”

²⁰ Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Ono Kwaro náráp firáp taokeyak námp te mokope wounáp kar sénanampon? ²¹ Am te yis niampon. Yupu ankwap plaua tokwae mek yis kánanke kwarok yok-sirarea mént arákareanánko, am plaua ponankor yámpea tokwae kar i konámp niamp takeno.”

Ménki kánanke kwarok

²² Jisaso taun mekmwaeak, némpouk mwaeak yarákrá kounteouráp aropan kar yénkrá farákáprá yarákia Jerusalem mek akwapnámp mwae-parák akwap. ²³ Aenánko maok, arop ankárankao Jisasén turunkrá, “Tokwae Kar e, Kwar te ankákárank aropan saráp érékép naenámpon

nie?” Aeránko maok, Jisaso am fárákapan sérrá, ²⁴ “Yumo te ankár ménki kánanke mek yink mwaria, kárákáre kar kip. Ono yumwan sénamp te: Arop kápaé kare am ménki kánanke mek yink mwaria napan maok, am fárákap te pwi mo napon. ²⁵ Nánkár wakmwaek nap naropwaro nap ménki kéri tenánko, yumo te koropea ek yakáprá, ménki fek poporokwapria sérrá, ‘Arop Tokwae, amo yinan ménki kik-pwarae’rá sénapo, nopok mao yiráp kar pwarokwaprá yumwan sérrá, ‘Ono yumwan mér mo namp te, yumo te maokampono?’ ✧ ²⁶ Aeránko maok, yumo nopok man arakrá sér, ‘Yino waeman amont fépér, tá amo wae yinomp némpouk yakria, yinan kar farákáp, mak i konap tene.’ ²⁷ Makrá sénapo, mao kor nopok yumwan sérrá, ‘Ono te yumwan fwapia mér mo nampono. Yumo mam némpoukamp aropao nape? Yumo te kwatae ninik i konap arop fárákapon! Yumo ponankor onan pwarará tukupenke!’ ²⁸ Yumo te nánkár Abraham, Aisak, Jekop, profet ponankor Kwaromp firáp taokeyak námp mek yakáp napo nke mwanapan maok, yumoku támaoia, yumwan ek pwate napo, am mek yakáprá apánki tikirá you kikimpia wae mwanapon. ✧ ²⁹ Aenapo, tá ankwap fi mekamp arop, yámar piknámp mekamp arop, fwe yawor mekamp arop má ponankor Kwaromp firáp taokeyaknámp mek koupoukarea tankápria fir fépér mwanapon. ³⁰ Yumo wawenk! Arop ankwap fárákap oukouwman wakmwaek kar kánanke kwatae yakáp nap te, manénkir am mek yink mwarea napon. Tá arop ankwap fárákap oukouwman manénkir yink mwarianap arop tokwae yakáp nap te, nopok wakmwaek kar kánanke kwatae yakáp mwarea napon.”

*Jisaso Jerusaleman yonkwae touwemp kar
Matyu 23:37-39*

³¹ Am takámp ke fek táman Farisi mekamp arop ankwap fárákap koropeaka Jisasén sérrá, “Amo te mapek yak kwapon. Ankwap fek akwapaé. Heroto amwan sámp-wouroump nanampri námp.” ³² Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Yumo tukupea am yao pwae mekamp as kwatae táman arakrá sér kipo: ‘Ono oukouwman, tá oumpouran arapek kwatae-arop yéréperá kérépria, touwenap arop fwapokwaprá kákea maok, yinink yae arapek onomp tére wae pwar nanampon.’ ³³ Aeno oukouwman, tá oumpouran, tá ankwap makáran arapek maok, ono ankár akwap nanampon. Am te apae riteanápe: Profet te ankwap némpouk yak nángo, man sámp-wouroump mono. Man te ankár Jerusalem mek maok sámp-wouroump mwanapon.”

³⁴ Aeria maok, sérrá, “Jerusalem, Jerusalem e! Amo te profet fákáreran tirá wouriaka, Kwaro amonapok tirá kérépnámp aropan kor mént yumwi fek yénképrá kák konapon. Kápaé kare por ono te waráp tárápuan kakaruk éntupwaro náráp morokan i konámpnámp yowe pwae ankore mek wouri fákeyak nae rampan maok, yumoku monorá napon. ✧ ³⁵ Yumo wawenke! Kwar te yumwan pwate nángo, yiráp némp máte kwaporok yak naeria námp. Ono yumwan waeman kar sénampon: Yumo warko onan nke mo yakrá tukupea yumo sérrá, ‘Am arop te Kwaro ninik námp fek korop námpara, Kwaro man ‘Yae-párák kareano’rá sér mwarea napon.”

14

Jisaso arop ankárank pu yae yámpánko fwapi papámp kar

¹ Ankwap Sabat yae fek Jisaso akwapea Farisi mekamp arop tokwaer-amp nap mek fárrá tankánko maok, ankwap fákárerao man, mokopon nke mwarria yépékrá tankáp. ² Aenapo maok, pu yae yárámpámp arop ankwap Jisasomp wonae fik tank. ³ Aenánko Jisaso am aropan nkea maok, lo mérnáp arop fákáre ntia Farisi fákáreran arakrá turunk, “Nomo te Sabat yae fek te touwenap arop te fwap fwapokwaprá kák mwanámp ni mo nie?” ☆ ⁴ Aerá turunkánko maok, am fárákapao kor kar tákaprá sér moapantá maok, námoku man warámpea maomp touwe wor-sirarea sámp-kérépánko, akwap. ⁵ Aenánko maok, mao arakrá sér, “Ae te yumo ankwapao yiráp táráp, tá bulmakau Sabat yae fek ént me mek pik nánko te, yumo kor man koupour warámp mo i konap nie?” ⁶ Aerá séránko maok, am fárákap te nopok maomp kar pwarokwaprá sér mwarap pourou mono.

Arop námokuráp pourou apárok sámp-anámp naenámpan sénámp kar

⁷ Jisaso nke nánko, arop fir fár mwaria korop nap te ankár am fir kérounám aropao yak námp fek saráp tankáp napantá maok, wounáp kar arakrá sér, ⁸ “Arop ankárankao yupu warámpnám fir kérouria amwan wumwi nánko, akwap nap kwamp te, am yupu warámpnám aropao tank námp fek te akwapá tank kwapon. ⁹ Takria amwan ‘Má sia pwar napo, náráp nouroup mapek tankano’rá sénánko, amo pwarápa tokwae sámpa younkwe mwae akwapá tank nanape. ¹⁰ Aeantara, amwan arop ankwapao fár mwaria wumwi nánko, akwap nap kwamp te kánánkar akwapea, faek karaok tank napo, nánkár námoku sérrá, ‘Wonae fik mapek koropea napo, tankar’rá sénaenámp. Amwan takrá sénánko maok, amont fánáp arop ponankor nke nap fek amo e tokwae sámp nanapon. ¹¹ Arop, námo tokwaerao nampria námokuráp e narek sampok námp te, Kwaro man apárok sámp-anámp naeria námpon. Aeno arop, námo te kánanke kwatae namponoria apárok sámp-anámp námp te, Kwaro maomp e narek sampok nae-námpon.” ☆ ☆

Fir kérouria ‘Mokope pourouráp aropan wumwi kip’rá sénámp kar

¹² Jisaso am fir kérounám aropan sérrá, “Amo fir koropá fárenkria wumwi nap kwamp te, waráp nouroupén saráp wumwi, tá yumoku mwearoan saráp wumwi, tá yumoku-pwaeráp aropan saráp wumwi, tá amokuráp ankárankamp némpoukamp mani kápaenap arop, aran saráp wumwi kwapon. Takria nánkár wakmwae amwan kuri ‘Koropá fárae’rá wumwi, tá waráp fir am nopok sánkantáno. ¹³ Mono. Táte amo fir kékérou nap kwamp te, ankank moráp arop, tá pourou kwataenámp arop, tá pu kwataenámp arop, tá yi kwataenámp arop, aran wumwiampo. ¹⁴ Am take pourouráp arop fárákap te amwan fir nopok sánk mwanap pourou mo napara, amo fwap warákár nanapon. Am te apaeritea námpanápe, nánkár yae-párák kare arop sumpwinap ferámpnap ke fek, amwan Kwaro nopok sánk naenámp.” ☆

Toupour tokwaeran wounáp kar
Matyu 22:1-10

¹⁵ Am fépérrá tankáp nap mekamp arop ankwap am kar wawia maok, Jisasén sérrá, “Arop Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek tankrá fánámp te, mao te fwap warákár naenámpón.” ✱ ¹⁶ Aeránko maok, Jisaso wounáprá man sérrá, “Arop ankárankao, náráp toupour fek korop kipria arop kápae kare sérari pwate. ¹⁷ Tá wae am tupur naenámp yae korop náńko maok, náráp tére aropan, akwapea éréképá koropaeria sámp-kérépáńko maok, mao akwapea sérrá, ‘Fír wae ponankor nánapia páteane. Yumo koropenke!’ ¹⁸ Aerá séránko maok, am ponankor arop fárákap sérrá, ‘Yino te tukup mono.’ Ankwap ankárankao sérrá, ‘Ono te oukoumwan yopwar yoro nanamp apár ankwapao námpan sámp nampara, akwapá énoukoup nae rae. Aenanampara, ono te korop nanamp pourou mono.’ ¹⁹ Aeránko, arop ankwapao kor sérrá, ‘Onomp téreampor bulmakau fére-sámpramp sámpea nampan, am fárákap tére te mokop naprá akwapá nke naenampara, ono korop nanamp pourou mono.’ ²⁰ Aeránko ankwapao kor taknámp sérrá, ‘Ono te oukoumwan kar yupu sámpea nampara, ono korop nanamp pourou mono.’ ✱

²¹ Aerapo maok, am tére konámp aropao kor warko arákarrá akwapea naropwarén sérrá, ‘ “Korop mono”rá sénáp’rá sénánko maok, tá am naropwaro kor youpoukwapia am aropan sérrá, ‘Amo warko koupour akwapea am taun mekamp mwae kup tokwae páraok, tá mwae káńanke-tárańpaok yákrá ankank moráp arop fárákap, tá pourou kwataenap arop fárákap, tá yi kwataenap arop fárákap, tá pu kwataenap arop fárákap, aran amo onomp nap mek éréképá koropae.’ ²² Aeránko maok, warko akwapea am arop éréképá koropea pwatea maok, naropwarén sérrá, ‘Ono te wae amo sénapaok kákea nanko, sia ankwapmwae pwi mono, kwaporok tank námpóno.’

²³ Aeránko maok, naropwaro kor warko sérrá, ‘Ae te warko arákarrá akwapea mwae kupuk mwae, tá yopwar mek mwae kamp yár firi yákrá kóumteouráp arop nke nap kwamp te, am fárákanan ankár kar kárákare fek sénapo, onomp fir koropá fánánańpo. Onomp ninik te onomp nap ankár aropao pwianoria nampon.’ ²⁴ Aeritea maok, am arop fárákanan sérrá, ‘Ono manéńkir wumwirinamp arop fárákap te onomp fir máte káńanke sámpá fár mwanap pourou mo karane.’ ”

Arop ankár fwapi niniki pwatea Jisasonámpaok naenámp kar Matyu 10:37-38

²⁵ Kápae kare kóumteouráp arop Jisasént tukup napo, Jisaso arákarrá am fárákanan sérrá, ²⁶ “Arop ononampok korop námpao maok, náráp éntupwar naropwar, námokuráp yupu, námokuráp táráp, náráp ankwapnáp, náráp antáp, tá námokuráp pourou kare, aran saráp ninik tokwaeria, onan ninik námp káńanke kwarok námp te, kumtiráp kar onomp firáp arop yak naenámp pourou mo karenó. ✱ ²⁷ Arop ono touwe sámp nampaok moria, onomp wakmwae korop mo námp te, mao te onomp firáp yak naenámp pourou mono. ✱

²⁸ Arop nap tokwaeri ti naeria te, am arop te nap ti naenámp ankank ponankor yurukuprá ninikia pwatea maok, am nap fwap ti-pwar konámpono. ²⁹ Aeno fwapia ninik moi yákrá, ounpwar yimpteá am nap tia pwar mo náńko te, kápae kare arop am nap nkeaka man wouroump mwanapon. ³⁰ Aeria maok, sérrá, ‘Mao te nap ti námpao

maok, ponankor tia fákáp naenámp pourou mo námp'rá sér mwarea napon. ³¹ Táte king ankwap akwapea ankwap Kingént yorowar naeria te, sánáncor tankrá fwapia ninikia pwatea ni konámpono. Ae te mao wae 10 tausen soldia náncor, ankwap king 20 tausen soldiant korop kan. Aeria te méria pwatea maok, mao, fwap ankwap king yérépea tirá kérép nanampaoeani, mo nierá ninik i konámpono. ³² Mao ninik náncor, pwi mo náncor te, arop oukoumwan yorowar korop mo, panek yak námp fek, arop ankwap fárákap tirá kérép náncor, tukupea wampwenoria taokor konapon.

³³ Ae konapnámp maknámp, yiráp ou mekamp arop ankwapao námokuráp ankankan kor ponankor kwaporok younkwe mwaek pwar mo námp te, am arop te ankár kumtiráp kar onomp firáp yak mo kareno.”

☆

Oukwe nape mo i konámpan kar

Matyu 5:13; Mak 9:50

³⁴ Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Oukwe te kwapwe kareao maok, akwapea námpareria, nape konámpan pwar náncor te, nomo apae mokopi-anáncor warko nape naenámpno? ³⁵ Am take pourouráp oukwe te waeman kwatae námpara, warko aropan yaewour mono. Aenámpara, kwatae sir konámpan. Arop yumo te woupwirápara, má kar má fwapia wa kip.”

15

Sipsip moyak náncor, warko warámpanámp wounápan kar

¹ Takis sámp konap arop fárákap, ntia Juda firao ‘Kwatae ninikráp’rá sér i konap arop fárákapao Jisasonámpok koropea Jisas farákápnámp karan wará tankáp. ² Aenapo maok, Farisi mekamp arop fárákap ntiaka lo yénkrá farákápnámp konap arop fárákapao kánánkámp sérarrá, ‘Nko arop nko kwatae ninikráp arop fárákap nouriupriaka mént fárrá yarak námpwae!’ ria sérar. ☆

³ Aenapo maok, Jisaso am fárákap nouriupriaka wounápan kar sérrá, ⁴ “Yumo ankwap ankárankao sipsip 100 wun náncor, ankwap ankárank moyak náncor te, am naropwaro 99 sipsip fépérrá yakápnámp napo, pwarará akwapea, am ankwap ankárank moyak námp oupourounk i konámpono. ⁵ Oupourounkrá akwapea kakapea yápare mek porokopea korop riaka warákárrá korop naerámpon. ⁶ Koropea némpoukria maok, námokuráp némpouk arop ntiaka mao nouriupnámp aropan koropá koupouk-ourenkria wumwi. Aenáncor maok, koropea koupoukourapo maok, am fárákap nouriupriaka sérrá, ‘Onomp sipsip ankárank moyak náncor, oupourounkiaka warko warámpea korop námp má, yumo kuri onont warákárenkel!’” ⁷ Tá Jisaso arakrá sér, “Ono yumwan waeman kar sénampon: Yámar mekamp arop te yae-párak yakápnámp 99 aropan warákár napan maok, arop ankwap kwatae ninik pwararea Kwaronámpok korop náncor te, yámar mek te yoporop warákár tokwae korop naerámpon.” ☆

Mani moyak náncor, oupourounkia nkenámpan wounápan kar

⁸ Jisaso warko wounápan kar arakrá sér, “Yupu ankárankao mani meráp fére-sámpramp sámpá yak náncor, fére náparamp firikir pik tenáncor te, apae naenámpno? Mao te lam pounkouroupea samp yakrá, pwar pikantánoria

sánánkar nap mekamp tiri farákáprá oupourouunkrá akwapea sámp naerámpon. ⁹ Mao am mani wae sámpea te, námokuráp némpoukamp arop ntia mao nourounpámp aropan wumwi nángo, koropea koupoukour. Aenapo maok, mao am fárákapan sérrá, ‘Onomp mani moyak námpan maok, warko oupourouunkia sámp nampono! Yumo onont warákárenkel!’ ¹⁰ Ono yumwan waeman kar sénampon: Arop ankwap kwatae niniki námpao Kwaronámpok arákarrá korop nángo te, ensel fákáre ou mek take pourouráp warákár tokwae korop konámpon.”

Nánae-táráp naropwaronámpok arákarrá koropnámp wounáp kar

¹¹ Jisaso wounáp kar ankwap sérrá, “Arop ankáránkamp poumou-táráp anánkaopwerápao maok, ¹² nánae-tárápao naropwarén arakrá sér, ‘Amo yinan nánkár wakmwaek ankank pirékarea ti-sáp nanampri nap te onomp wae oukoumwan sápa.’ Aerá séránko maok, naropwaro kor náráp tárápyarampor am ankank pirékarea nánae-tárápamp wae sánk. ¹³ Yaeamp mono, am nánae-tárápao kor náráp ankank koupoukarea sámp-samprá akwapea, tokwae panek ankwap némpouk yak. Yakria maok, maomp mani te kwaporok nkwakwe make sokororá yarak námp fek épéria pwar. ☆ ¹⁴ Takia maok, maomp mani ponankor pwatenámp ke fek te, am apárok yae-porokwe tokwae korop naenko, maomp yae kwae mek te ankank kánanke ankwap ankáránk tank mo kare. ¹⁵ Aempantá maok, akwapea arop ankwapan ‘Ono tére nae’rá sénánko maok, am aropao man, náráp kou * taokeyakrá wunaeria sámp-kérép. Aenánko maok, taokeyakánko, yae-porokwea wae naenko maok, kouan fir nénkria, ¹⁶ kouao fánámp fekamp yipi kwatae táman make tirá fánaeria. Aenámpan maok, arop ankwap ankáránkampao man fir ankwap sánk mono. ☆

¹⁷ Aeapo maok, tá námoku kwatae yárákinámp táman warko ninik tokwaerá tankea maok, ‘Onomp naropwaromp térenap arop mao saráp kápa kare fir kwapwe fánapo, ono mapek yakriaka, yae-porokwe tokwae nampon. ¹⁸ Wampwe kwae! Ono fárámprá warko onomp naropwaronámpok arákarrá akwap nae. Ono akwapea te man arakrá sénanampon: “Ayao! Ono te Kwarén, tá amwan kor kwatae niniki nampon. ¹⁹ Oukoumwan te ono apae kwapwe kare nampan, amo onan ‘Waráp táráp’rá sénanapanápe. Wampwe kwae! ‘Waráp tére arop’rá sérae!’”

²⁰ Aerá sénanamponorá ninikia pwarará maok, mao wae fárámprá náráp naropwaronámpok arákarrá akwap. Oukoumwan panek korop nángo naropwaro nkeaka, náráp tárápria yonkwae touweriaka fárakoprá akwapea tárápan sámp-kánánkaprá koupwiyakea kákámánkar. ²¹ Aenánko maok, namorápo man sérrá, ‘Ayao! Ono te Kwarén, tá amwan kor kwatae niniki nampono. Ono apae yae-paráki nampan, amo onan ‘Náráp tárápono’rá sénanapanápe!’ ²² Aeránko maok, naropwaro kor náráp tére aropan wumwiria sérrá, ‘Yumo onomp waempyam tokwaeri kwapwe ará koupour sámpá koropea yirimpá pwarenke. Tá ring ará sámpea yae topwe fek yirimpénke! Tá su sámprá puk yirimpénke! ²³ Tá bulmakau soup tokwae ará yankopea yankap napo, nomo fépérrá warákár mwaro. ²⁴ Am te apae riteanápe, mámá táráp te waeman sumpwi tenámpan mpwe yonkwae nampan maok, oukoumwan yiki yak námpon. Waeman moyak

☆ **15:13:** Snd 29:3 * **15:15:** ‘Kou’an sénámp te “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kar fi fek nkeae. ☆ **15:16:** Snd 23:21

te rámpwe nampan maok, nomo warko warámp námpon.’ Aeria maok, am fir tokwae kékérouá fépéria warákáránk. ☆

²⁵ Aenapo maok, am ke fek táman, nae-táráp yopwar mek yakeanam-pao koropea nap top fekria maok, wa nángo, tár sámprá, musik porokwaprá, kepárapo, wa. ²⁶ Aeria maok, tére konámp aropan koropae ritea, man turunkrá, ‘Máte apae rape?’ ²⁷ Makrá turunkánko maok, am tére konámp aropao kor sérrá, ‘Máte waráp nánae warko arákarrá koropeanánko, naropwaro bulmakau soup sámpea fir kérou námpon. Am te apae riteanápe, mao kwapwe kare yakea korop nángo, warákár námpon.’ ²⁸ Aeránko wawia maok, am nae-tárápao kor kokwarokia, am mek yoump mo naenko maok, naropwaro kor mankrá, ‘Amo te apaeritea nap, mankae’rá séránko maok, ☆ ²⁹ namorápo kor naropwaromp kar pwarokwaprá sérrá, ‘Kápae kare yopwar ono waráp kar ták-pwar mo, ankár tére konap arop niámp térerá yáarak namp fek, amo onan meme soup ankáránk takeniámp sápo napo onomp nouroupént kor fépériaka warákár tak mwanámpam amo mo kari napon. ³⁰ Aeno waráp táráp am te kokopor kounteou fek ankank ponankor épéri pwateaka, warko arákarrá korop námp táman, amo warákárria bulmakau soup kwapwe am sámp napon.’

³¹ Aeránko maok, tá nopok naropwaro kor nae-tárápamp kar pwarokwaprá sérrá, ‘Nomo te waeman énékér némpouk yak nempara, kápae kare ankank máte ankár ponankor warápono. ³² Aeno waráp nánae máte waeman sumpwi yak námpao maok, oukoumwan warko yiki yak námpono. Mao te waeman moyak námpan maok, nomo warko nkea warámp námpon. Aenámpara, nomo kékérouá fépérrá warákár mwaro.’ ”

16

Ankank taokeyak konámp aropao kwekár ninik fek térenámp kar

¹ Jisaso námoku éréképea yáarak i konámp aropan sérrá, “Maniráp aropamp ankank taokeyak konámp arop yak nángo maok, arop ankwap fárakap koropea am maniráp aropan sérrá, ‘Waráp ankank poukeyak konámp arop te fwapia tére mo, waráp ankank te kwaporok épér námpono.’ ² Aerapo maok, am maniráp aropao kor náráp ankank taokeyak konámp aropan koropae ritea sérrá, ‘Ono amonap karan arop fárakapao sénapan wa namp te mokopono? Amo akwapea onomp ankank amo taokeyak nap ponankor kukumwiampo. Amo warko onomp ankank taokeyak mono.’ ³ Aeránko maok, am ankank taokeyak konámp aropao wawia, námokuráp ninik mek ninikrá, ‘Awi! Onan poukeyak konámp arop onan wae pwar naeria sénámp te mokop nanampono? Ono te kwar fipímp nanamp te kárákáre mo nampono. Tá ono arop ankwapan maniráp ankank mámánk nanamp te pwarápea nampon. ⁴ Aeno oukoumwan te ono wae mér nampon: Onan poukeyaknám naropwar onan “Tére pwarará akwapae”rá sénámpara, oukoumwan te, aropao onan warámpea náráp nap mek tukup mwanap mwae kup mér nampon.’ ⁵ Aeritea maok, náráp térenámp naropwaromp ankank kwaporok tinap aropan koropenk ritea manénkir koropámpam turunkrá, ‘Am arop te amwan apaekamp ankank sánkámpon?’rá turunk. ⁶ Aenko mao sérrá, ‘Mao te 100 dram wel sánkámpono’rá sénánko maok, man sérrá, ‘Amo koupour am arop sánkánámp tiket sámpea nopok sánk nanap némpi

50 dram kumwia papae.’⁷ Tá wakmwaek ankwap korop nánko, man turunkrá, ‘Amo kor apaekamp kwaporok sámp napon?’ Aenánko, mao kar pwarokwaprá sérrá, ‘Ono kor 100 wit bek sámp nampono.’ ‘Ae te koupour tiket sámpea nopok sánk nanap némpi 80 bek mwar kumwiae.’

⁸Tá wakmwaek man poukeyaknám naropwaro mao térenám wawia, mao náráp ankank taokeyak konám arop kwekár i konámpan man sérrá, ‘Amo ninik kour kwapwe tenape!’ Am te apaeritea námpanápe, wakmwaek námwan yaewour naenám ankankan ninikia námpono. Arop fárákap apárokamp ninikaok tére nap te nkwakwe make tére mwanap mwae kup mér kareria arop fárákap wae fekamp ninikaok paokop napan kámákár tukup napon.

⁹Ono yumwan sérrá: Apárokamp mani kwatae fek mapekamp aropan nouroupria nénk napo, yiráp nouroup yakáp mwanapon. Nánkár wakmwaek am mani pwar nánko, yakápi yakáp mwanap nap mek éréképa tukup mwanapon. ✱

¹⁰Arop ankwap kánanke kwarok ankank yae-párák kare taokeyak konám te, tá ankank tokwae karan kor fwap taokeyak naenámpon. Tá arop kánanke kwarok térean poupwekáp fek tére nám te, tá tokwae kar térean kor poupwekáp fek tére naeria námpon. ✱ ¹¹Yumo apárokamp mani kwataeran kor fwapia taokeyak mo napo te, wa yumwan yámar mekamp yak konám ankank sánk nánko taokeyak mwanapon? ¹²Yumo ankwapamp ankankan fwapnae karia taokeyak mo napo te, Kwaro yumokuráp por nánapnám ankankan kor yumwan wa sánk naenámpon?

¹³Tére konám arop ankárankamp te taokeyak konám arop anánkaopweramp tére naenám pourou mono. Mao takria te, ankwapan kokwaeria, ankwapan saráp warákár naenámpono. Tá ankwapamp karwaokria, ankwapan younkwe sinaeria námpon. Yumo te Kwaromp yae ankore mek yakápra, maniam yae ankore mek méntér yakáp mwanap pourou mono.” ✱

Lo ntiaka Kwaromp firáp aropamp kar

Matyu 11:12-13

¹⁴Farisi fákáre te maniran kikiankrá paokop nap kwamp maok, Jisaso farákápámp kar má wawia man wouroump napon. ¹⁵Aenapan maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo te, arop fárákapao yumwan ‘Yae-párák kare arop’rá séranáponoria napon. Aeno Kwaro yiráp ninik mek mek yaknám ankank te wae mér námpon. Aropao tokwae karonoria niniknám ankank te, Kwaro nke nám fek te kánanke kwataeno. ✱

¹⁶Lo kar ntiaka profet fákáreramp kar te wokwaekamp karao koropea Jon yakámp ke fek námpon. Aenámpan maok, warko Jon yak nám fekampao koropea Kwaro náráp firáp taokeyak naenám Kwapwe Kare Kar némp-némp ponankor akwap námpon. Aenánko, ponankor arop fárákap am náráp firáp taokeyak nám mek yink mwaria kárákárea wae napon.

¹⁷Yámar ntiaka apár te moyak naenámpono. Aeno Kwaromp loamp kar te ankwap kánanke moyak mono.” ✱

Yupu sámpea pwar konap kar

Matyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12

✱ 16:9: Lu 12:33 ✱ 16:10: Mt 25:21 ✱ 16:13: Mt 6:24 ✱ 16:15: Lu 18:9-15; Mt 23:27-28

✱ 16:17: Mt 5:18

¹⁸ Jisaso sérrá, “Arop wa mokop yupu sámpeaka warko pwarará, ankwap yupu sámp námp te, mao te náráp yupuan kwatae ninikria kokopor námp. Tá taknámp arop ankwapao poumaropao pwate nángo yaknámp am yupu sámp námp te, támao kuri poumou nap mek tanknámp loan kwe-pwararea kokopor námp.” ☆

Maniráp arop ntiaka Lasarusomp kar

¹⁹ Jisaso ankwap kar sérrá, “Wokwaek maniráp arop ankáránk yakria maok, mao te kápae kare por ankár kwapwe kare waempyam yirimpria maok, tá waempyam noumouri kwapwe fek am yumuntuk pourouk woukwap konámp. Tá mao te kumur méntép fir kwapwe fári konámpono. ²⁰⁻²¹ Aenángo maomp ménki fek ankank moráp Lasarus am fek amp. Maomp ninik te maniráp aropao fir fánánko, kánanke-táráp kákánar ankore mek pikrink námp tirá fánaeria. Aenángo maok, man te ankárápa waerá yiri sárár nángo maok, as fákáreráo korop ko maomp ankáráp mek mukur saráp yakáp.

²² Nánkár wakmwaek am ankank moráp arop am sumpwi nángo maok, ensel fákáreráo sámpá tukupea Abrahamo fir tokwae kérou námp fek tank námp fek mént páte. Aenángo maok, tá maniráp aropao kor wakmwaek sumpwinko man apár me mek pap. ²³ Mao te waempomp némpouk yakria touwe tokwae sámprá yak. Aeria maok, narek nke nángo maok, Abraham tokwae panek kar yak nángo maok, Lasarus kor méntér yak. ²⁴ Aenángo maok, maniráp aropao arakrá wumwi, ‘Ayao Abraham e! Amo onan aropompria Lasarusén sénapo, mao yae kurépi fek ént mek anámpea sankoropea onomp sérékam fek pap nángo, námpare tae morokano. Ono mámá yaomwi mek yak nanko, onan te touwe kwatae kareane!’

²⁵ Aeránko maok, Abrahamo sérrá, ‘Táráp e! Amo wokwaek apárok yakap ankank aran ninikampo. Amo oukoumwan yiki yakap fek te, kápae kare ankank kwapwe kare tiapo, Lasarus máte kwatae yakámpon. Aempan oukoumwan te mámá némpouk te kwapwe kare yak nángo, nopok amo touwe kwatae sámp napon. ²⁶ Tá ankwap te, yumo tampok yak, yino mampok yak nángo, kuk mek te Kwar námoku yinkri furu tokwae páte námpara, arop mapek yakáp nap te mokopia tampok tukup mwanapanápe. Tá arop tampok yakáp nap mokopia mampok korop mwanapanápe.’

²⁷ Aeránko maok, maniráp aropao kor sérrá, ‘Ayao, ae te takanángo te, ono amwan sénanko, amo Lasarusén sámp-kérép napo, onomp narop-waromp nap mek akwapano. ²⁸ Onomp nánaeou te éntikono. Mao akwapea kárákáre kor kar farákáp nángo, am fárákap náráp ninik fwapokwapapanápono. Takria mao kor mámá touwe tokwae kwatae sámp mwanap némpouk koropantáno.’

²⁹ Aerámpan maok, tá warko Abrahamo sérrá, ‘Moses ntiaka profet fákáreramp kar wae tank námp. Aenámpara, am fárákap am kar táman woupwi pátea wa mwanapono.’ ³⁰ Aeránko maok, warko maniráp aropao kor sérrá, ‘Ayao Abraham, am támao pwi mono. Ankár sumpwianámp aropao warko apár me meknámp fárámpea akwapea sénánko te, fwap wawia kwatae ninik pwar mwanapono.’ ³¹ Aeránko maok, Abrahamo kor warko man sérrá, ‘Ae te Moses ntiaka profet fákáreramp

kar wa mo napo te, sumpwianámp arop ankáránk warko arákarrá aokea sénámpan kor, maomp kar wawia mér mwanap pourou mono.’” ✱

17

Kwatae ninikao mérnáp kwatae pap konámp kar

¹ Jisaso námoku éréképá yáraknámp arop fárákapan sérrá, “Arop am fek kwatae ninik sámp mwanap nkwakwe make ankank koropánk naerianámpon. Aenámpan maok, am aropan kwatae ninik sánknámp arop támao maok, koupouteane! Mao te touwe tokwae sámp naenámpono. ² Táte arop ankwapao mámakeniamp táráp maoianánko, am táráp kwatae ninik fek akwap nángo te, wae manénkir arop fárákapao am aropamp yápare kor fek yumwi tokwae tokoroepa man ént you tokwae mek sitenapo, tak moan mpupo. ³ Yumo kor yumoku támao fwapnae karia mér kip! Waráp ankwapwaráp kwatae ninik nángo te, amo ‘Am te kwataeno. Pwarae’rá sénapo, ‘Kare tak nampono’ ria pwar nángo te, amo kor maomp kwatae ninik warko niki kwapono. ✱ ⁴ Táte mao ankáránkamp yámaraok mwar amwan fákánek por kwatae ninik námpao fákánek por amonapok koropea sérrá, ‘Ono yonkwae touwe nampono’rá sénánko te, amo am aropan sérrá, ‘Ono amoinap kwatae ninik wae nik mo, pwar namp’rá sérampo.”

Kwarén mérnáp ninikan sénámp kar

⁵ Jisaso, kar farákápenkria tirá kérépnámp arop fárákapao Jisasén kar toropwaprá sérrá, “Amo yinomp Kwarén mér námp yaewour napo, tokwae karano.” ✱ ⁶ Jisaso sérrá, “Yiráp mér te sapok fu kánanke kwarok niampao maok, yumo fwap mámá yaoan sérrá, ‘Amo arák make mokwapea akwapea ént mek warko yakae’rá sénapo te, fwap yiráp karwaok tak naenámpon.” ✱

Kwaporok tére konámp aropamp tére

⁷ Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Táte yumo ou mekamp arop ankwapao náráp tére konámp aropan ‘Amo akwapá yopwar mek téreae’rá sér, tá ‘Sipsip taokeyakae’rá sénánko, mao akwapá térea arákarrá korop nángo te, tá maomp arop tokwae te man sérrá, ‘Amo koupour koropea tankrá fárae’rá sénaenámp nie? ⁸ Mono. Man sérrá, ‘Amo onomp fir yankapea manénkir waempyam kámpea onomp fir yorokwaerá kákea sankorop sápa. Ono manénkir fária, ént fária nanko maok, amo wakmwaek firráp ént fárae’rá sénaeria námpon. ⁹ Ae te am arop tokwae náráp tére arop náráp kar wawia mántwaok nángo te, man ‘Aesio’rá sénaenámp nie? ¹⁰ Tá taknámp, yumo kuri Kwaro yumwan sérinámp tére ponankor térea pwar nap kwamp te, yumo ankár arakrá sér kip: ‘Yino te kwatae tére aropono. Ankank yino tére námp te yinomp tére támaono.’”

Jisaso fére-sámpramp aropamp lepra touwe fwapokwapimp kar

¹¹ Jisaso Jerusalem mek akwapnámp mwae-páraok akwapea, apár Galili kár-pwarará akwapea apár Samaria kuk mek. ¹²⁻¹³ Mao akwapea ankwap némp wonae fik nángo maok, lepra touweráp arop fére-sámprampao koropeaka, mwaeaoak am fek kikip. Kikipia paneknámp nkea fougouri yakáprá Jisasén tékén wumwia sérrá, ‘Jisas, Arop Tokwae, amo yinan aropompae.’ ✱ ¹⁴ Aerá sérapo maok, am fárákapan nkea

sérrá, “Yumo tukupea pris fákáreran yiráp pourou yénkenke!” Aeránko am fárakap mwaeao tukupea nke napo, náráp pourou wae yiki kukur kwapwe. ✧ ¹⁵ Aenko maok, am ou mekamp arop ankwap ankárankamp námkuráp pourouk nke nángo, wae kwapwe nángo maok, mao arákarrá akwapria tékén Kwaromp e narek sampokrá e sakap. ¹⁶ Mao akwapea Jisasonámpokria maok, kwaráp torokomprá, apárok Jisaso pu páte námp fek me kor woukouprá, man ‘Aesio’rá sér. Am arop te Juda mono. Mwar ankwap fi arop Samaria mekampaoimpono. ¹⁷ Jisaso man nkeaka sérrá, “Ono ninik námp te fére-sámpramp ponankor yiki kukur napan mpwe nampan maok, fére ankárankao warko arákarrá korop nángo, sarakok te maok yakáp nape?” ¹⁸ Ae te arop ankwap arákarrá koropea Kwarén ‘Aesio’rá séria maomp e sakap naenámp yak mo nie? Mámá ankwap fi mekamp arop ankárank mao saráp nie?” ✧ ¹⁹ Aeria maok, Jisaso am aropan sérrá, “Wae amo onan mér napara, waráp pouroukamp touwe fwap námpono. Amo fárámpirá akwapae.”

*Kwaro náráp aropan taokeyak naenámp korop naenámp yae
Matyu 24:23-28,36-41*

²⁰ Farisi fákárerao Jisasén “Makár Kwaro náráp arop fi taokeyak naenámp yae korop naenámpnoria turunkapo maok, Jisaso kor am fárakapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Kwaro náráp arop fi taokeyak naenámp yae korop nángo te, arop yi fek te nke mwanap pourou mono. ✧ ²¹ Am te arop fárakapao yi fek nkea ‘Máyaknámp nkenke!’rá sér, tá ‘Arampok yakán’rá sér mwanap pourou mono. Yumo wawenk: Kwaro náráp firáp taokeyak námp te yumo ou mek yak námp.”

²² Aeritea maok, Jisas námoku éréképá yáraknámp arop fárakapan kor sérrá, “Nánkár wakmwaek kor yumo Aropamp Tárápan kápae kare yae fek nke moria kor, ankárank kumur fek nke mwar kar napao maok, yumo te nke mo karenono. ²³ Nánkár yumwan aropao sérrá, ‘Arampok yak námp nkenke!’, tá ‘Mapek máyak námp nkenke!’ Aerá sénapan maok, mao sénapaok tukup kwaponno. ✧ ²⁴ Yumo te wae mérono: Mékér wae tákap námp fek te, yámar mek ponankor wae tákap konámpono. Ae konámp te, Aropamp Táráp ék naenámp ke fek kor taknámp nángo, arop fi ponankor nke mwanaponno. ²⁵ Aeno mao te ankár manénkir touwe tokwae sámp nanko maok, mámá ke fekamp arop fákáre man younkwe sánk mwanapon. ²⁶ Wokwaek Noa yakámp fekiapnámp taknámp, Aropamp Táráp ék naenámp fek kor taknámp mwanapon. ²⁷ Noa yakámp fek kor ankár fir fépérrá, ént fépérrá kounteou tirisá, makrá yakáprá tukupea Noa sip mek youmpámp ke fekiapon. Aenko ént tokwae nákkareaka arop ponankor oupoupourimpon. ²⁸ Tá Loto yakámp ke fek kor take, fir fépérrá, ént fépérrá, mani fek ankank tirá, nénkrá, yopwar yororá, nap térerá yakápiaponno. ²⁹ Aeapo Loto kor taun Sodom pwarará akwap nángo maok, am yámaraok táman yaomwi ntia yumwi salfa kéntia waenámpao, yámar meknámp warákamnámp ékria arop ponankor wourékimpimpon. ³⁰ Nánkár Aropamp Táráp wakmwaek érik korop naenámp ke fek kor, take ninik fek yakáp mwanapon.

³¹ Am yae fek táman arop ankwap kaerik yak námp te, warko nap mek youmpea náráp ankank ti mono. Tá arop ankwap yopwaraok akwapá yakeanámpao, warko arákarrá koropea náráp nap mekamp ankank ti

mono. ✧ ³² Yumo Lotomp yupuranimpan ninikenke. ✧ ³³ Aeno táte arop ankwap námokuráp pourouan saráp niki-samp námp te, maomp pourou te kwatae akwap naerámpon. Aeno arop námokuráp pourou wampwe pwar námpao maok, mao yae-párák yiki yak kwapwe sámp naenámpon.

³⁴ Ono yumwan sénampon: Arop anánkaopwe kumuruk nap mek amp nepo, am ke fek Aropamp Táráp korop náńko te, am mekamp ankwap ankárankamp mwar warámpria, ankwap ankárank pwar naerámpon. ³⁵ Tá yupu anánkaopwerao kor ni yaprá yak nep te, Aropamp Tárápao ankárank mwar warámpriaka, ankwap pwar naerámpon. ³⁶ Poumarop yaworao kor yopwaraok tére nepo, Aropamp Tárápao ankwap warámpriaka, ankwap pwar naerámpon.”

³⁷ Jisaso makrá farákápáńko maok, mao námoku éréképá yárákimp aropao má kar wawia turunkrá, “Tokwae Kar e! Amo má sérarnap ankank te maok korop naenámpon?” Aerá turunkapo maok, Jisaso am farákapan sérrá, “Apae ankank mákáre náńko, ampaé yákáre koropea koupoukour konapon. Taknámp ono ék namp fek, kápae kare arop fi nke mwanapon.”

18

Yupurao jasén ‘Námwan yaewourae’ ria sér saráp yaknámp wounáp kar

¹ Jisaso námoku éréképá yárák i konámp arop farákapan ‘Kokwae kwapono. Kwarén ankár kar toropwap saráp yak kip’ riaka farákáprá sérimp wounáp kar te, ✧ ² arakrá sérimpon: “Ankwap taun mek kot wawi konámp arop ankárank yak. Am arop te Kwarén apáp mo, tá aropan kor ninik tokwae mo i konámpao maok, ³ kae yupu ankárankao am taun mek am mek yak námpao korop ko, am kot wawi konámp aropan sérrá, ‘Onan aropao kar yorowar nape. Amo onan yaewourrá kotae.’ ⁴ Manénkir te am kot i konámp arop te, am yupuran yaewour monoria ninikimpao maok, warko wakmwae ninikia, ‘Ono Kwarén apáp moria aropan kor ninik tokwae mo nampon. ⁵ Aeno kae yupu máte ankár korop ko onan sér saráp yak náńko, mákia ono kokwae nanae. Wampwe. Man yaewour nae.’ ” ✧ ⁶ Jisaso sérrá, “Yumo te mámá kwatae kot wawi konámp aropamp kar wae wa napon. ⁷ Ae te Kwar te mokop námpon? Mao náráponoria náńkárápnámp arop fákáre, yinan yaewouraeria kar tae fek kumur yámar méntép kar toropwap saráp yakáp napo te, Kwar te wa kéréprá yaewour mo naenámp nie? ⁸ Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Mao te koupour kar wará yaewour i konámp Kwarono. Aeno náńkár Aropamp Táráp ék námp ke fek, mao koumteouráp arop apárok yakáp nap te, Kwarén mérrá yakápi nap ni mo niera nke naenámpon.” ✧

Farisi ntiaka takis sámp konámp aropamp wounáp kar

⁹ Arop ankwap farákapao ninikrá, yino mwar yae-párák kare náńko, arop ankwap farákap te yino niamp mono, apárok káńanke kwatae naponorá ninik. Am taknap arop fákáre táman Jisaso wounáp kar arakrá sér, ¹⁰ “Farisi mekamp arop ntia takis sámp konámp arop, makiaka am anánkaopwerao Lotu nap tokwae mek Kwarén kar toropwap neria akwapea yakria maok, ¹¹ am Farisi mekamp arop fokoheyakrá námokuráp ninik mek poup Kwarén sérrá, ‘Ono ankwap arop farákap niamp mo nampara, amwan aesio rae. Arop ankwap farákap te poupwekária

nkwakwe make ankank puri fek nénk mo i konap. Tá nkwakwe make kwatae ninik i konapono. Tá poumou nap mekamp yupu kokopor i konapono. Tá ono te mámá takis sámp konámp arop niamp take mono. ¹² Ono te Sarere méntép anánk kumur fek fir sámp moria, kápae kare ankank sámp namp te fére-sámp ramp fi pirékarea maok, ono amwan ankwap fi sámk konampono.’ ☆ ¹³ Aeno takis sámp konámp arop te panek fokopeyakria yámar mek nke te mo, me pakáráprá námokuráp éntér kor fek porokwaprá sérrá, ‘Kwar e! Ono te kwatae ninikráp aropono. Amo onan aropompae.’” Takrá séri pwarará maok, Jisaso am fárákapan sérrá, ¹⁴ “Ono yumwan kare kar sér rae: Nopok takis sámp konámp arop námokuráp nap mek arákarrá akwap námp, mao saráp Kwaro nke námp fek te yae-párak kare aropono. Aeno am arop ankwap te mono. Am te apae riteanápe, arop, námo tokwae kar namponoria warákarrá námokuráp e narek sampok nángo te, Kwaro man apárok sámp-anámp naerámp. Aeno arop námoku apárok sámp-anámp nángo te, Kwaro maomp e narek sampok naenámp.” ☆

*Jisaso épér morok tárápuran ourour wor-pwararimp kar
Matyu 19:13-15; Mak 10:13-16*

¹⁵ Koumteouráp aropao náráp tárápuan, Jisaso yae paprá ourour nénkanoria éréképá korop. Aeapan maok, mao éréképá yárakimp arop fárákapao nkeaka am koumteouráp aropan yopor. ¹⁶ Aenapo maok, Jisaso am tárápu kánanke-tárápan, wonae fik koropenkria érékép fákeyakrá am fárákapan sérrá, “Yumo épér morok tárápu ononampok korop mwaria napo taokor kwapono. Numwar koropanápono. Kwaromp firáp taokeyak námp te, mámake pourouráp épér morok tárápu niamp arop fárákapampono. ¹⁷ Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Épér morok tárápu ankank sámk napo, koupour sámpará warákár konámpnámptaknámpt, Kwaromp firáp taokeyak námp koupour sámp moianámp te, am mek yink mwanap pourou mo karenono.”

*Arop taokeyak konámp aropao ankank kápaenámp kar
Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31*

¹⁸ Juda mekamp arop ankárank arop taokeyak konámpao Jisasén tunkrá, “Tisa kwapwe kare e! Ono te mokopia fwap yiki yak sámpea yiki yaká yak nanampono?” ¹⁹ Tá Jisaso man sérrá, “Amo onan apaerá ‘Kwapwe kare’rá sér rape? Kwar ankárankao saráp kwapwe karenono.” ²⁰ Aerá séri pwatea maok, man sérrá, “Amo te lo waeman mér napon: Yupuráp arop, poumouráp yupu, yumo te kokopori kwapon. Amo arop sámp-wouroump kwapon. Amo oukuni kwapon. Amo arop ankwapan kwekári kwapon. Amo te ankár waráp éntupwar naropwaromp yae ankore mek yakria, maomp karwaokampo.” ☆

²¹ Aeránko maok, arop taokeyak konámp aropao kor sérrá, “Am lo te ono wae épér feknámptia ankár ponankor mántwaokrá koropea oukoumwan nampon.” ²² Makrá séránko maok, Jisaso am kar wawia man sérrá, “Amo ankwap ankárank aran mo napon. Waráp ankank kápae karenámp támá arop mani fek ti napo, am mani sámpeaka ankank monap aropan nénkampo! Amo takria maok, yámar mekamp kwapwe kare ankank sámp nanapon. Takia maok, amo onomp wakmwaek koropae.”

☆ 23 Makráńko maok, am aropao kor am kar wará yárákrá, náráp ankankantá ninik tokwae.

²⁴ Jisaso am arop náráp ankankantá ninik tokwae náńko nkea maok sérrá, “Arop fárákap kápae kare ankankráp te Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek yink mwanap te kour-sir kare námpoń. ²⁵ Kamel te aomp i konap nil me mek yoump naerianámp wuriman kour-sir námpońo. Aeno ankank tokwaeráp aropao Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek yoump naenámp te kour-sir kare námpoń.” ²⁶ Aeráńko maok, am arop fárákap am kar wawia sérrá, “Takanáńko te, wa mokop am mek yoump naenámp pwi námpoń?” ²⁷ Aerá sérapo maok, Jisas warko sérrá, “Aropao tére mwanap pourou monámp ankank te Kwaro fwap tére naenámpoń.”

²⁸ Aeráńko maok, Pita arakrá sér, “Ae te yino yinomp némp ntia yinomp ankank wae pwarará waráp wakmwaek korop námp te mokopono?”

²⁹ Aerá sénáńko maok, Jisaso am fárákapan arakrá sér, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop ponankor Kwaro náráp firáp taokeyak naenámpan ninikia náráp nap, náráp yupu, náráp ankwapnáp, náráp éntupwar naropwar, náráp tárápu, makia ará wampwe pwar námp te, ³⁰ Kwaro am fárákap manénkir ti-fákeyakápnáp ankankan oukouwman má apár mek yakáp nap fek kámá-pwarará, kápae kare néńk naenámpońo. Tá náńkár wakmwaek korop naenámp ke fek kuri yaká yakáp mwanap yiki yak kwapwe sámp mwanapon.”

Jisas námoku sumpwia fárámp naenámpan warko yinínkan sérimp kar Matyu 20:17-19; Mak 10:32-34

³¹ Jisaso námoku éréképea yarak i konámp arop éntér-sámpramp mwar éréképea kánáńkámp am fárákapan saráp arakrá sér, “Yumo wawenń. Oukouwman te nomo Jerusalem mek tukup mwanámpońo. Wok-waek kar profet fákáreráo Aropamp Tárámp pourouk korop naenámp ankankan kumwiap kar te oukouwman te wae kare korop naenámpoń.

³² Man te arop ankwap firamp yaek sáńk napo, man wouroumpra amomoráńkriaka atatop mwanapon. ³³ Aeria maok, man tárapore kákákia sumpwi pap mwanapon. Ae mwanapan maok, yininki yakea warko fárámp naenámpoń.” ³⁴ Aerámpan maok, námoku éréképá yaráknámp arop fárákap te am kar fi te mek wouroumpeyak námpara, fwapia mér mo, épérépiapon.

Jisaso yi wurumpeyaknámp arop fwapi papámp kar Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52

³⁵ Jisaso akwapea, Jeriko mek wonae fikáńko maok, yi wurumpi yaknámp arop ankarankao mwae fik tankrá koumteouráp aropan ‘Mani sápenń’ ria fépénrń tank. ³⁶ Aenámpao mao wa náńko, koumteouráp arop kápae kare man kámákáprá tukup napo maok, mao arakrá turunkrá, “Máte apaen nape?” ³⁷ Aeráńko maok, man sérrá, “Máte Nasaret mekamp Jisaso korop námpan nape.” ☆ ³⁸ Mak rapo maok, mao wará yárákrá, náráp yi am fwapi papanoriakámp kwamp, Jisasén tae fek wumwirá, “Jisas! Devitomp ou fekamp Táráp * e! Amo onan aropompae!” ☆

³⁹ Mao makrá wumwirá sénáńko maok, manénkir mekia tukupap aropao man yoporrń sérrá, “Amo te kar pwarae!” Aerapan maok, am arop te

☆ 18:22: Lu 12:33 ☆ 18:37: Mt 2:23 * 18:38: ‘Devitomp ou fekamp Táráp’rń sénámp fian “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 kware 84 fek nkeae. ☆ 18:38: Mt 1:1

ankár tékén arakrá wumwia wae, “Devitomp ou fekamp Táráp, amo onan aropompae!” ⁴⁰ Aeránko Jisaso mankea fokokeyakrá am arop fárákapan sérrá, ‘Yumo wonae fik mampok warámp samanken’rá séránko, mao kor mankea wonae fikánko maok, Jisaso man turunkrá, ⁴¹ “Amo te ono amwan apaeria nape?” Aerá turunkánko maok, am aropao kor sérrá, “Tokwae Kar e! Ono te yi nke nae rae.” ⁴² Aeránko Jisaso man sérrá, “Waráp yi te wae fwapano. Waráp onan mér nap fek tapek amo warko fwap napon.” ⁴³ Aeránko maomp yi wae fwapánko, fwap nkemp kwamp maok, Jisasomp wakmwaek akwapria maok, warákárrá, ‘Aesio! Onomp Kwar!’ ria Kwaromp e sakaprá akwap. Tá ponankor kounteouráp aropao kor am táman nkea Kwarén warákárrá maomp e sakapiapon.

19

Sakiusomp Kar

¹⁻³ Jisaso akwapea Jeriko mekia akwap naeria. Aenánko maok, arop ankwap Jeriko mek yak námp, maomp e te Sakius. Mao te takis sámp konap aropan taokeyak konámp maniráp aropono. Mao Jisaso korop námp wawia, Jisas te mokokey aroponoria nkea mér naeria. Aenámpan maok, mao te arop pu fae ara, arop kápae kareao nánánkárapo maok, Jisasén nke naenámp pourou mono. ⁴ Ae námp kwamp maok, am fek pwarará, Jisas maomwaeknámp akwap naerámponoria, fárakop akwapea maok, yao mek poká tank. ⁵ Yao mek poká tankánko maok, Jisas akwapea am fekria mao narek am yao mek nkea maok, Sakiusén arakrá sér, “Sakius, amo koupour ékae. Ono oukouwman te waráp nap mek akwap nanampon.” ⁶ Aerámpantá maok, mao koupour ékrá warákár karia Jisasén warámpea náráp nap mek akwap. ⁷ Aenánko maok, arop ponankor man nkeaka kánánkámp sérarrá, “Wi! Mao te kwatae ninikráp arop ankwapamp nap mek akwap námpwae!” ⁸ Tá Sakiuso fokokeyakrá Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Oukouwman te onomp ankank ponankor kuk pir-pwararea te, ankank monap aropan ankwapmwaek nénk nanampon. Ankwap te, ono kwekáriaka takis fekamp mani ono ankwapmwaek oukuni namp fek yiawor por nénk nanampono.” ✱ ⁹ Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Oukouwman Kwaro má nap mekamp arop ponankor érékép námp. Aeno mámá arop te Abrahamo Kwarén mérimp niamp námpara, Abrahamomp ounáp támaono. ✱ ¹⁰ Aropamp Táráp te arop fárákap moyakáp napan oupourounkrá warko érékép naeria námp.” ✱

*Tére konap arop fère-sámprampao mani sámpnap wounáp kar
Matyu 25:14-30*

¹¹ Makrántko maok, am fárákapao Jisasomp am kar wawia ninikrá wae Jerusalem mek akwap naenámp fápa námpara, mao te akwapá Jerusalem mekria oukouwman king yak naenámpan sérámpwe ninik napan maok, ¹² Jisaso am fárákapan wounáp kar ankwap arakrá sér, “Arop tokwae ankwap te panekamp apár fi mek akwapeanánko, man king yoroi páte napo, námokuráp némpouk arákarrá koropea námokuráp fi arop poukeyak naenámpon. ¹³ Mao wae akwap naerianámp ke fek, náráp tére konap arop fère-sámpramp pan koropenk ritea maok, mani sámppea 20

kina-20 kinará nénkria maok, am fárákapán sérrá, ‘Má mani fek mapek bisnis térerá yakáp napo, ono warko koropria nke nanampon.’

¹⁴ Mak ritea akwap tenángo maok, námokuráp némpouk amp aropao mao king yak naenámp te warákár mo nap kwamp, am fekamp arop fárákap wakmwae k tirá kérép napo Sisaronámpok tukupea ‘Am arop te yinomp king yak te mono’rá sér.

¹⁵ Aenapan maok, wae king yoroia páte napo, mao wae king yakria warko koropea némpouk. Aeria maok, arop fárákapán sérrá, ‘Onomp térenap aropan sénapo, koropea napo, mani profit apaekamp sámp naprá wawia mér nae.’

¹⁶ Aeránko maok, ankwapaomékir mekia koropea am mani nénknámp naropwarén sérrá, ‘Amo onan sánpap 20 kina te ono am fek téreaka kámákarrá 200 kina sámp nampono.’ ¹⁷ Makránko maok, am kingo kor man sérrá, ‘Amo te kwapwe kare térieriaka kánanke kwarok ankankan kor yae-párák taokeyakrá tére kwapwe napara, ono amwan fére-sámpramp taun taokeyakaeria e tokwae sánk nanampono.’

¹⁸ Aeránko, ankwap ankárank wakmwae koropea taknámp sérrá, ‘Amo onan sánpap mani 20 kina te ono am fek téreaka kámákarrá 100 kina sámp nampono.’ ¹⁹ Aeránko maok, kingo man sérrá, ‘Amo te éntik taun taokeyakae.’

²⁰⁻²¹ Tá ankwap wakmwae koropea sérrá, ‘Amo te kárákárea waerá yárakria, arop ankwapao pátenámp ankankan kor sámp, tá ankwapao yimp tenámp ankankan kor mokwap konapantá, amwan nkea apáp namp kwamp, waráp 20 kina mani má waempyam fákáre mek paprá yarokwapea má sampeyak nampon.’

²² Aeránko maok, kingo am tére konámp aropan sérrá, ‘Amo tak nap te kokwae kare aropono! Amo onan nke napo, ono te kárákáre kor arop, arop ankwapao pátenap ankank ono sámp, ankwapao yoroi tenap fir ono mokwap namp nke konap mér naponon. ²³ Amo te onomp mani beng mek páte napo, bengao ankwap mént tapokwapea páte nángo, koropea sámp nae mpupo.’ ²⁴ Aeria maok, arop ankwap fárákap wonae fik am fek foukouri yakáp napan sérrá, ‘Yumo maomp yaekamp 20 kina pwarokwapeaka 200 kina sámpá yaknámp arop táman sánkenke.’ ✱ ²⁵ Aerá séránko maok, am arop fárákapao kor man sérrá, ‘Arop Tokwae, mao te wae 200 kina sámp yak námpono.’

²⁶ Aerapo maok, kingo sérrá, ‘Arop ponankor ankank sámpá yak kourapo te, tá ono warko ankwap mént nénk nanampon. Aeno arop ankwapao ankank fwapia sámpá yak mo, kánanke kwarok mwar sámpá yak nángo te, ono fwap maomp yaekamp warko pwarokwap nanampon. ²⁷ Aeno arop onan ‘King yakria yinan taokeyak mono’ riá paokopnap arop fárákap te yumo am arop éréképá koropea onoku nke namp fek mapek faoporia kákenke.’ ”

Jisas king niampia Jerusalem mek pokámp kar

Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19

²⁸ Jisaso am kar séria pwarará maok, Jerusalem mek akwapnámp mwae párák mekia pok. ²⁹ Betfage ntia Betani te Oliv Faonkwek am mek yaknep némpouk pok naeria wonae fik am fek námoku éréképá yárakimp arop yaworanmékir tirá kérépria ³⁰ sérrá, “Yumokir pokea némpouk nke

nepo, donki soup ankárank oukounwan arop am fek tank moinap nap-topok tokorop tenap yak nánko te, táman aokorop-pwarareaka warámpea koropenke. ³¹ Tá arop yumwan nkea ‘Yumo te apae neria donki aokorop-pwar rep?’ rá turunk napo te, yumo nopok pwarokwaprá sérrá, ‘Yinomp Arop Tokwaerao mént tére naenámpono’rá sér kip.”

³² Aerá séria pwarará maok, am arop yaworan tirá kérépánko, am arop yawor kor akwapea Jisasó sérimpaok am donki wae nke. ³³ Am arop yaworao am donki soupamp pouroukamp paok aokorop-pwarepo maok, am donkiramp naropwar nkeaka, am arop yaworan turunkrá, “Yumo te apae neria am donki soup aokorop-pwar repe?” ³⁴ Aerapo, arop yaworao sérrá, “Yinomp Tokwae Karao am fek tére naenámpon.”

³⁵ Aea maok, am arop yaworao donki am warámpea koroepa Jisas yak nánmp fekia maok, náráp waempyamráp donkiramp paonkore kor fek kákea pwarepo maok, Jisas kor donkiramp pourouk am waempyam yumuntuk tank. ³⁶⁻³⁷ Aeria maok, am Oliv Faonkwék am mwaek pikánko, kounteouráp aropao nkeaka, Jisas ampaok akwapanoria náráp waempyam mwaeak yunkrá tukup. Aenapo maok, Jisasó am yumuntukaok akwap naenámp maok, maomp wakmwaek tukupnap arop kápae karerao kor Kwaromp kárákáre manénkir yénk nánko, nke konap mént ninikia maok, Kwarén warákára waeria maok, Kwaromp e narek sampok. ³⁸ Aeria maok, tékén wumwi kar fek sérarrá, “Kwar Tokwae námoku sámp-kérépnámp King táman ourour tokwae sánkano!

Yonkwae porokwe kwapwe yámar mek yak námpono.

Nomo Kwaromp eran saráp sámpea narek karaok sámp yakáp mwaro!” ✧

³⁹ Aerapo, Farisi ankwap fárákap am kounteouráp arop ou mek yakápria Jisasén sérrá, “Tisa! Amo te waráp arop fákáre te yoporaé! Am fárákap take pourouráp kar sér te mono.” ✧ ⁴⁰ Tá Jisasó am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono yumwan sénampono: Ae te máná arop fárákap kar tákap mo napo te, yumwirao námoku Kwaromp e sakaprá warákár mwanapono.”

Jisaso Jerusalemantá émimp kar

⁴¹ Jisas akwapea taun Jerusalem mek wonae fikria Jerusalem nkeaka, Jerusalemantá émria ⁴² sérrá, “Jerusalem e! Onomp ninik te, máná yae fek ankank amwan yae-párák yaewour nanko yonkwae porokwe fek yak nanap méraeria nampon. Aeno am ankank te mek wouroumpyak nánko, amo oukounwan nke mo napon. ✧ ⁴³ Amo wawae: Wakmwaek ankwap ke korop naenámp te, amwan yorowar naenámp arop koroepa amwan saokor-yakáprá, yár firi ponankor íkir-yakáp mwanape. ⁴⁴ Waráp tárápu am mek yakáp napan kor méntér kwatae pap mwarea napon. Amo te Kwaro koroepaka amwan yaewour naenámp ke te wuri nke moi napara, yumwi ankwap ankárankao kor ankwap yumuntuk tank mo, waeman ponankor souroumpouri sir mwanapon.”

Jisaso lotu nap tokwae mek mani térenap aropan yéréperá kérépámp kar Matyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-17

⁴⁵ Jisasó Jerusalem mek pokeaka lotu nap tokwae mek youmpea nke nánko, arop ofa sánk mwanapria sipsipráp antráp ti-koroprá lotu nap

tokwae mek nénkrá mani ti. Aenapo, yéréperá kérépria, ⁴⁶ am fárákapán sérrá maok, “Kwaro náráp Buk fek sérrá, ‘Onomp nap te Kwarén kar toropwap mwanap nap yak námpon’rá sénámpon. Aenámpan maok, yumo mákia arop fupukrá ankank pouroukoup konap aropao mek wouroumpá yakáp konap me niampi pap nape!”

⁴⁷ Jisaso am lotu nap tokwae mek kounteouráp aropan kumur-kumur Kwaromp kar fárákáp saráp yak námpantá, pris tokwae fákáre, tá lo yénkrá fárákáp konap arop, tá arop taokeyakáp konap arop fárákáp, makia Jisasén apae fek sámp-wouroump mwarrá mwae kup oupourouk. ⁴⁸ Aeapan maok, kounteouráp arop ponankor kárákáre fek Jisasomp kar wa napantá maok, am arop taokeyakáp konap arop fárákapao man mwanap mwae kup nke mo nap kwamp, wampwe kwaeria pwarariapon. ☆

20

Arop fárákap Jisasén ‘Wa kárákáre sánk námpono?’rá turunknap kar

¹ Ankwap kumuruk Jisaso lotu nap tokwae mek kounteouráp aropan Kwaromp Kwampwe Kare Kar yénkrá fárákáp. Aenánko maok, pris tokwae, tá lo yénkrá fárákáp konap arop fárákáp ntia arop taokeyakáp konap arop makia Jisasnámпок korop. ² Koroepa maok, Jisasén turunkrá, “Amo e tokwae maokamp sámpea am tére tére napon? Amwan te wa am tére tére nanap kárákáre sánk tenánko, tére napon? Yinan sérae.” ³ Aerapo maok, Jisaso nopok am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono kuri yumwan ankárankamp ankank turunk nae nae. Yumo onan sér kipo. ⁴ Jono arop ént mek néri námp te, yumo ninik nap te, am te Kwaromp ankank ni, aropamp ankank nie?”

⁵ Aeránko maok, am arop fákáreráo kor námoku téréménkrá sérarrá, “Nomo ‘Kwaromp ankankono’rá sénánko te, námwan ‘Ae te yumo apaerá Jono sérinámp kar mér mo napono?’rá sérantáno. ⁶ Tá nomo ‘Aropamp ankankono’rá sénánko te, am arop fárákapao Jon te profetonorá mér kárákáre napara, nomwan yumwi fek yérékép mwanape.” ⁷ Aerá séria pwarará maok, warko Jisasén sérrá, “Yino te Jon arop ént mek néri námp te mér moreano. Am te maokamp sámpea niane.”

⁸ Aerapo maok, Jisaso am fárákapán sérrá, “Ono kor am kárákáre maokamp sámpeaka am fek tére namp te ono yumwan sér mono.”

Juda fian taokeyak konap aropamp wounáp kar

Matyu 21:33-46; Mak 12:1-12

⁹ Jisaso kounteouráp aropan wounáp kar arakrá sér, “Arop ankárankao wain yopwar yimpea pwarará maok, am mek térerá mani sámp mwari-anap aropamp yaek pwarará, mao námoku te akwapea ankwap némpouk tokwaeri ke fek yak. ¹⁰ Aea maok, am wain ki yápae nánko kánánkáp konap ke fek maok, am yopwar mek térenap arop náráp por wain ki ankwapmwaek sánkanáponoria, náráp tére konap arop sámp-kérép. Aenámpan maok, am mek térenap arop fárákapao man fukia yérépea kwaporok sámp-kérép. ¹¹ Tá yopwar naropwar warko tére arop ankwap maonapok sámp-kérép. Aenámpan maok, man kor pwarápe sánkria fukia yérépe napo, yaenémpi arákarrá akwap. ¹² Tá warko tére arop yinínkan sámp-kérépánko, man kor taknám fukia ek yérépe.

¹³ Aeapantá maok, warko am yopwar naropwaro kor, ae te mokop naeria maok, ‘Onomp poumou-táráp ankáránk ono warákár tokwae namp man sámp-kérép nanko te, fwap maomp kar wa te mokop mwanape?’

¹⁴ Aeriaika man sámp-kérépánko maok, akwapánko, am yopwaraok téreap aropao kor am tárápan nkea námoku kok sérarrá, ‘Nko arop korop námp nkote waeman naropwaromp weri mek yakria, nánkár wakmwaek náráp ankank waeman ponankor sámp naerianámpon. Nomo koupour man sámpea faropea papria maok, nomoku má yopwar má sámp mwanámpono.’ ¹⁵ Aeria maok, am aropan sámpea kakaprá yár younkwek sirarrá maok, faropea pap.

Aenapo yumo nik nap te, am yopwar naropwar te am arop fárákapan te mokop naenámpon? ¹⁶ Mao te koroepa am yopwar taokeyakáprá térenap aropan te tirá wouria pwarará, am wain yopwar te ankwap fi aropan sánk naenámpon.” Aerá séránko, am arop ponankor am kar wawia maok, “Wi! Mao tak te mono.”

¹⁷ Aerapo maok, Jisasó yopwar naropwaromp tárápan far-pwarapan ninikia warko am fárákapan tokore yakrá sérrá maok, “Kwaromp Buk fek yaknám kar arakrá sér, ‘Mamá yumwi te térenap aropao kwataenoria sitenapan maok, oukoumwan te am fek nap kárakáre yak naenám yumwi kwapwe yak námpon.’” ¹⁸ Arop ponankor am yumwi yumtunk sikirip nap te, kour ták-ták-faokoria tank naenámpon. Tá am yumwiao arop pourouk piká párákapea anámpria te, kour ponankor sokwapá pap naerámpon.” ^{*}

¹⁹ Jisas arakrá séránko maok, lo yénkrá farákáp konap arop fákáre, tá pris tokwae fákáreráo kor Jisasó wounáp kar sérámp am wae wawia méria maok, námoku ninikrá, máte waeman yinan sénámp karenoria fápárámpri man wae sámp mwaria. Aenapan maok, warko maomp kar wanap aropan apápa pwararapono. ^{*}

Jisasén ‘Nomo fwap Sisarén takis sánk mwanámp ni mo nie?’rá turunk-iap kar

Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17

²⁰ Am arop fárákapao Jisas te mokop kunria yépékrá paokopap kwamp, arop ankwap fárákapan, tukupea páráknám paokoprá Jisas térenámp yurukupenkria tirá kérép. Aenapo am fárákáp kwekarrá, Jisasomp kar wa mwar kar nap niámpri paokop. Am fárákáp Jisas te mokoep kar sérán wawia man kotia gavman tokwaeramp yaek pap napo, man kot naenámpria poupwekáp kar sérar napon. ²¹ Am fárákapao Jisasén turunkrá, “Amo tisa yakrá térieriaka arop kar fárákáp nap te yae-párák kare nánko, yino wae wawia mér námpon. Amo te waeman ankáránkamp pourouráp ninik fek ponankor aropan ninik i konapono. Amo te Kwaromp ninik námpaok koumteouráp aropan kare kar kar yénkrá fárákáp konapono. ²² Amo tak napantá, yino amwan turunkriano: Amo te mokoprá ninik rap? Mosesomp loao nomwan ‘Fwap King Sisarén takis sánk mwanámpono’rá sénámp ni mo nie?” ²³ Aerapo, Jisas am fárákapamp poupwekáp ninik te wae mér námp kwamp maok, am fárákapan sérrá, ²⁴ “Ae te yumo onan mani náparamp sankoroepa onan yénképenk. Am

mani fek yaknámp arop wunéri ntia e te wampono?" Aeránko maok, am fárákapao sérrá, "Am te Sisarompono."

²⁵ Aerapo maok, Jisaso sérrá, "Sisarompao nángo te, yumo te Sisarén sánk. Tá Kwaromp ankank te, yumo ankár Kwarén sánk kip."

²⁶ Jisaso am kar pwarokwaprá sérámp kar wawia ninik tokwaeria maok, apae maomp kar te kwataenámpan arop nke nap fek man war-santukupea kot mwanámpanápe wampwe kwaeria kar tákap mo, pwar.

Sumpwi arop ferámp mwanap Jisasén turunkiap kar
Matyu 22:23-33; Mak 12:18-27

²⁷ Sadyusi fákáreramp ninik te, arop wae sumpwianámp te warko fárámp naenámp pourou mono. Aerá niniknap Sadyusi ankwap fárákap Jisasnámpok korop. ²⁸ Aea maok, am fárákapao Jisasén sérrá, "Tisa, wokwaek kar Moses kumwiaka nomwan sérrá, 'Arop ankwapao yupu sámpeaka táráp sámp moiteaka sumpwi nángo te, warko nánaerao am yupu sámpeanánko, tárápu tianánko te, am sumpwinámp naeramp weri mek yakáp mwanapon.' ✧ ²⁹ Ae te fákánek mwearoao naeraomékir yupu sámpea táráp sámp moi yakrá, sumpwi. ³⁰ Tá warko maomp nánaerao sámpeaka sumpwi. ³¹ Táte yininkao kor warko am yupu sámp. Am fákánek mwearo te takrá tukupea ponankor tárápu yak mo nángo, surumpwi tenapo, ³² am yupurao kor wakmwaek sumpwi. ³³ Am fákánek mwearoao am yupu mao sámpá, mao sámpá-rá tukupea nap te, nánkár wakmwaek sumpwianap arop ferámpeanap ke fek te, mao wamp yupu kare yak naenámp?"

³⁴ Aerapo Jisaso am fárákan sérrá, "Oukoumwan apárok yiki yakápnep ke fek te, poumarop fwap yupu sámpá, yupurao kor fwap poumou nap mek tank naenámp. ³⁵ Aeno nánkár wakmwaek Kwaro fwap ferámpea kák naenámp pwinámp arop fárákap te yámar mek yiki yakáp nap fek te, yupu sámp mono. ³⁶ Am fákáre te Kwaro apár me mekamp ferámpea kák nángo, Kwaromp tárápu yakáp napara, warko sumpwi mono. Ensel fákárerao yakáp napnámp taknámp yakáp mwanapon. ³⁷ Moseso kor, sumpwinap arop te warko ferámp mwanaprá nomwan farákápámp. Wokwaek kar yao yiki kánanke mek yaomwi yurunk tank námp fek, Kwaro Mosesén sérrá, 'Kwar Tokwae te Abraham, Aisak, Jekopomp Kwarono.' ✧ ³⁸ Tá taknámp, Kwar te apae sumpwinap aropamp Kwaranápe, yiki yakápnep arop fárákapamp Kwarono. Pourou te sumpwi napao maok, Kwaro nke námp fek te ponankor yiki yakáp napon."

³⁹ Makrá séránko maok, lo kar yénkrá farákáp konap arop ankwap fárákapao wawiaka sérrá, "Tisa! Amo sénep kar te kwapwe kare námpono." ⁴⁰ Aeriaka pwarará maok, warko turunk mwarea kapao pwarápe nap kwamp apápria pwararapono.

Jisaso Farisi fákáreran 'Krais te wanono'rá turunkimp kar
Matyu 22:41-46; Mak 12:35-37

⁴¹ Aeapo maok, Jisaso Farisi fákáreran sérrá, "Ae te mokopiaka 'Krais te Devito yakámp fi mekamp aropono'rá sénapon? ⁴² Devit námoku wokwaek kar Buk Song fek kumwiriaka sérrá, 'Tokwae Karao onomp Tokwae Karan sérrá, 'Amo te onomp yae-párak mwaek tankea napo,

⁴³ nánkár wakmwaek amwan yorowar i konap aropan waráp yae ankore mek párapok tenanko, yakáp mwanapon.” ’ ☆

⁴⁴ Devit námoku Kraisén ‘Onomp Tokwae Kar’rá sénámpao maok, mao te mokopia warko Devitomp ounáp yak námpono?”

Lo kar mérnáp aropamp ninik

Matyu 23:1-12; Mak 12:38-40; Luk 11:43

⁴⁵ Arop ponankor oukoumwan am fek yakrá Jisas sérámp kar wará yakápapo maok, tá warko Jisaso námoku éréképá yárákimp arop fárákapan sérrá, ⁴⁶ “Yumo te kar yénkrá farákáp konap arop fárákapan fwapnae karia mér kip: Am fárákáp te youén táman, arop námwan nkeanáponoria waempyam éri kare fek képéri pwateaka paokopria, arop koupoukour nap mek tukup napo, námwan kápae kare aropao warákárria me pakaráprá ‘Gude’rá séranápon kar i konapono. Tá ankwap te, arop námwan nkeanáponoria tukupea lotu nap mek mekok tankápria, ankwap te, fir kékérou nap fek arop tokwaeramp wonae fikamp sia fek tukupea tankáp konapon. ⁴⁷ Tá am fárákáp kae koumteouan poupwekáprá maomp nap mekamp ankank ponankor ti konapono. Tá ankwap te, náráp am ninik oupoupourrá, arop námwan nkeanáponoria yoporop kar éri fek Kwarén kar toropwaprá paokop i konapon. Ae konapan maok, nánkár kotnap ke fek te am fárákáp te yoporop touwe tokwae sámp mwanapon.”

21

Ankank moráp yupu Kwarén ofa sánkámp kar

¹ Jisaso lotu nap tokwae mek yakrá énoukouprá yakria nke nánko maok, mani tokwaeráp arop fárákápao náráp ofa mani lotu nap tokwae mekamp bokis mek épér. ² Aenapo maok, Jisaso nke nánko, kae yupu ankwap mani mo námpao maok, mani kánanke anánkamp támao mwaran sankoropea bokis mek sir. ³ Aenánko maok, Jisaso sérrá, “Ono yumwan kare sénampon: Mámá mani monámp kae yupu mani tokwae kar sirarea arop ankwap fárákápao sinapan kwe-pwarámp. ☆ ⁴ Am kápae kare arop fárákáp te mani kápae kare ankwapmwaek tank nánko, ankwapmwaek mwar Kwarén sánk napono. Aeno mámá kae yupu te fir sámpá fánaenámp te ankwap tank mo karenámpao maok, ankár ponankor sinámpon.”

Pwar naenámp ke fek ankank korop naenámp kar

Matyu 10:17-22; 24:1-14; Mak 13:1-13

⁵ Arop ankwap fárákáp lotu nap tokwae táman sérarrá: “Arop fárákápao kwapwe kare yumwi, tá nkwakwe make ankank koumteouráp aropao Kwarén kwaporok nénk nap tia am nap moporia pwate napon.” Aerapo maok, nopok Jisaso sérrá, ⁶ “Mámá ankank yumo oukoumwan nke nap te nánkáráp ankwap ke fek te am nap mekamp yumwi ankwap yumwi yumuntuk te tank mono. Am te ponankor aropao momontokoria apárok sir mwanapon.” ☆

⁷ Aeránko maok, am arop fárákápao Jisasén turunkrá, “Tisa, moko ke fek am ankank korop naenámpon? Apae ankank manénkir korop nánko, yino táman méria, am ankank korop naenámp ke te wae wonae fekáneria ninik mwanámpon?” ⁸ Jisaso sérrá, “Yumo fwapia mér kip.

Takria yumwan kápae kare aropao poupwekáp mwanape. Am te apae riteanápe 'Námo te am arop támaono'rá séria, 'Pwarnámp ke oukoumwan wae wonae fik korop námpono'rá sénapo te, yumo táman wawia maomp weaok mwae tukup kwapon. ⁹ Tá nánkár wakmwaek yumo yorowar-nap purun, tá yorowar tokwaenap kar waria te, yumo apáp tirinkria kour me woukouri kwapon. Am ankank te wae manmékir korop námpao maok, pwar naenámp yae te oukoumwan tamak korop mono."

¹⁰ Tá mao warko sérrá, "Arop ankwap firao ankwap fi aropan yorowar, tá ankwap kingomp fákáreráo ankwap kingomp fákáreran yorowar mwanapon. ¹¹ Táte némp yérur tokwae korop. Tá kápae kare apárok yae-porokwe tokwae korop, touwe tokwae korop naerámpon. Aeria yumo nke napo, yámar mek nkwaekwe make mwar pourouráp ankank koropánkria yumwan apáp tokwae sánk naeane.

¹² Aeno manénkir te am ankank oukoumwan korop mo nángo, yumo Kwaromp firáp yakáp napara, yumwan ti-fápákampria ti-yampourou mwanape. Yumwan lotu nap mek kotia kalabus nap mek kák mwanape. Tá king ntia gavmanomp yi mek éréképá tukupea kot mwanape. ¹³ Yumwan am tak nap te yumo fwap Kwaromp Kar farákáp mwanap mwae kup támaono. ¹⁴ Aenámpara, yumo, am fárákapan nopok kar sér mwanámp nánap mwarrá niniki kwapon. ¹⁵ Waeman fwap onoku yiráp táp mek kar papria yumwan yonkwae kour nénk nanampon. Aenanko kápae kare arop yumwan yoporap te, ono yumwan sánknamp karan ták-pwar mo, sámp-anámp mo mwanapon. ✧

¹⁶ Yiráp éntupwar naropwar, naeounáp, ankárank fi arop, nouroup fárákap, mao kuri yumwan yopor aropamp yaek pap mwarea napon. Aenapo, ankwap fárákap yumo ou mekamp tirá wour mwarea napon. ¹⁷ Am tak nap te, yumo Kwaromp firáp yakáp napara, arop ponankor yumwan kokwarokria napon. ¹⁸ Táte yiráp me korokamp me pwae ankwap ankárankap kwaporok moyak mono. ¹⁹ Aenámpara, yumo kárákáre fek fokopeyakápria, yumokuráp yiki yakápá yakáp mwanap sámp mwanapono."

Jisaso Jerusalem kwatae pap mwanap'rá sénámp kar

Matyu 24:16-21; Mak 13:14-19

²⁰ Tá Jisas ankwap kar sérrá, "Aeno táte nánkár yumo nke napo, ami fákáre koropea Jerusalem sámp-saokor napo te, yumo táman mér kip: Taun souroumpour mwanap ke te wae wonae fik námpon. ✧ ²¹ Am ke fek te arop fárákap apár Judia mek yakáp nap te ankár pirikimpea you mek pok mwarea napon. Tá arop fárákap Jerusalem mek yakáp nap ankár am taun pwararea ankwapok pirikimpá tukup mwarea napon. Tá arop ankwap fárákap némp kánanke-táráp fekmwaek yakáp nap Jerusalem mek te tukup mo kareno. ²² Am ke te Kwaro sokoronap arop fárákapan nopok touwe kwatae sánknámp kenon. Aenámpara, am kar ponankor te Kwaromp buk fek yak námp kare kar korop naenámp. ✧ ²³ Koumteou tárápu yakáp nap, tá wae yaek fákeyakáprá mom wunnap koumteou am ke fek te koupoutáráp nape! Am apár mek te touwe tokwae korop nángo, Kwaromp yonkwae pwarámp te waeman am mekamp koumteouráp aropan sámp naerámpon. ²⁴ Ankwap fárákap bainat fek faoporrá épérrá, ankwap fárákap fápákamánkia ankwap-fi ankwap-fi

mekmwaek ti-tukup mwarea napon. Takria ankwap fi arop fárákapao Jerusalem poukeyakáprá tukupea Kwaro ‘Wae támaono’rá sénámp fek pwar mwanapon.’ ☆

‘Wakmwaek Aropamp Táráp ék naenámp’rá sénámp kar

Matyu 24:29-36; Mak 13:24-33

²⁵ Tá Jisas warko ankwap kar sérrá, “Pwarnámp yae korop naeria nánko, yámar, yunk, térmeamp pourouk nkwakwe make ankank koropánk nánko, solwara tokwae souroukoupriaka purunk tokwae nánko, apárokamp arop fi ponankor nkea yonkwae touwe foforia apáp tirinka wae mwanapon. ²⁶ Am ankank apárok korop naerianánko, kápa kare kounteouráp arop ninikria apáp tirinkria yi mánmán mwanape. Am te apae riteanápe, yámar mekamp térmeráp ankank sámpá wuwi naerámp. ☆ ²⁷ Am ankank koropea pwaránko, Aropamp Táráp kounte meknámp kárakáre tokwae ntia wae tokwae méntér ék nánko, nke mwanapon. ☆ ²⁸ Am ankank fi yokorrá korop nánko, am ke fek táman yumo ankár fokopeyakrá narek tokoreyakáp mwanapon: Kwaro yumwan warko éréképea yámar mek pok naenámp ke te wae wonae fik korop námpon.”

Yao fikan wounápnámp kar

Matyu 24:32-35

²⁹ Tá warko am fárákapan wounáp kar arakrá sér, “Yumo yao fikráp ankwap yao aran nkenke. ³⁰ Táte yumo nke napo, pwae páre nánko te, ‘Oukoumwan te yámar kwapwe naenámpo’rá sér i konapon. ³¹ Táte taknámp, yumo nke napo, yámar mek am ankank koropánk nánko te, yumo wae mér mwanapon: Kwaromp firáp taokeyaknámp ke te wae wonae fik korop námpon.

³² Ono yumwan kare kar sénampon: Mámá kear mekamp kounteouráp arop fárákap oukoumwan sumpwi mo, yakáp napo, am kápa kare ankank korop naenámp. ³³ Yámar me ntia apár te akwapea pwar naenámp. Aeno onomp kar te akwapá moyak mono.”

Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárákapan ‘mér kip’rá sénámp kar

³⁴ “Aeno yumo fwapia mér kip. Yumo takria fir kápa ntia mánmán ént fépérrá mánmánrá paokop mwanape. Yumo takria pouroukamp ankankan saráp ninik tokwae mwanape. Take ninik támao yumwan oupoupouri fákeyak nánko te, am Arop Tokwae koropnámp yae te koupour kar koropria, ³⁵ aopwerao kouan porokwap konámp niamp naenámp. Am yae te kápa kare apárok yakápnep arop fi ponankoran korop naenámp. ³⁶ Ae naenámpara, yumo te ankár fwapia mér kare fek yakáp kip. Yumo ankár Kwarén kar toropwap saráp yakáp napo, yumwan kárakáre sánk naenámp. Aeria maok, yumwan nkwakwe make touwe kwatae korop námpon kor, yumo fwap kwe-pwararea Aropamp Táráp yumwan yurukup naenámp fek yumo pwarápa mo, fwap fokopeyakáp mwanapon.” Jisas aerá séri pwara námpon. ☆

³⁷ Am yinink kumuri yak námp fek te, Jisas kounteouráp aropan lotu nap tokwae mek kar yénkrá farákáp ko, kumuruk Oliv Faonkwekamp némpouk akwapá amp i konámpo. ³⁸ Aenánko kápa kare kounteouráp

☆ **21:24:** Ais 63:18-19; Dan 8:13; Ro 11:25 ☆ **21:26:** Ais 13:6-13; Jol 2:1-2; Yé 6:12-14 ☆ **21:27:** Mt 16:27 ☆ **21:36:** Ro 13:10-14

arop te koumounek kar maomp kar wa mwaria lotu nap tokwae mek korop konapono.

22

Judas Jisasén outirimp kar

¹ Yis Moráp Pan Fárrá Lotu i konap Pasova Yae wae wonae fik nángo, ✧ ² pris tokwae fákáre ntia lo kar yénkrá farákáp konap arop farákap mao Jisasén farop mwaria napao maok, koumteouráp arop farákapao nkeantánia apáprá kánánkámp mokopia farop mwanámpria mwae kup oupourounek.

³ Satano akwapea Judas, ankwap e Iskariot, maomp ninik mek noumpoukoup. Am Judas te Jisas éréképá yarak i konámp éntér-sámpramp arop farákap ou mekamp. ✧ ⁴ Mao akwapea, pris tokwae fákáre ntia lotu nap tokwae taokeyakáp konap soldia fákáre méntér tankrá, Jisasén am arop farákapamp yaek sánk naenámpan sérarrá am naenámp mwae kup oupourounek. ⁵ Aenángo maok, am arop farákapao warákáránkia maok, 'Fwap amwan mani sánk mwanámp'rá sér. ⁶ Aenapo maok, Judas am farákapamp kar wawia 'Fwapono'rá séria maok, mao, arop nke mo nap ke fek am farákapamp yaek Jisas sámp-sánk nanampria mwae yororia yépék.

Pita ntia Jon Pasova fir nánapnep kar

Matyu 26:17-25; Mak 14:12-16

⁷ Yis Moráp Pan Fári konap Yae wae korop. Am yae fek te sipsip morok, am Pasova fár mwanámpria yénkép i konapon. ⁸ Aenámpantá Jisaso Pita ntia Jonén tirá kéréprá, "Yumo akwapea Pasova fir nánapia nepo, nomo fár mwanámp." ⁹ Aeránko maok, am arop yaworao Jisasén turunkrá, "Amo nik nap te, yino maok nánap nenempon?" ¹⁰ Mao am arop yaworan sérrá, "Yumo wawenke! Yumo Jerusalem mek akwap nepo, arop ankwap sospen mek ént yinkipea férek papea" * samprá akwap nám yumwan mwaeak kikip naenámp. Aenángo, yumo mao akwapnám nap mek am mek maomp wakmwaek akwap kip. ¹¹ Aeria yumo ankár am nap naropwarén sérrá, 'Amwan yinomp Tisa sérrá, "Námo náráp éréképá yarak i konámp arop farákapént Pasova fir fánanamp nap aokore te maok yak námpon?" ' ¹² Aerá turunk nepo, mao yumwan narekamp aokore tokwae kákánarráp tankáp i konap fae ankank tankáp námpráp yénkép nángo, yumo am mek Pasova fir nánap kip." ¹³ Am arop yawor akwapea, waeman Jisaso séri námpaok taknámpia maok, wae Pasova fir nánapi pwar.

Jisaso éréképea yarak i konámp aropan pan ntia wain nénknámp kar

Matyu 26:26-30; Mak 14:17-26; 1 Korin 11:23-25

¹⁴ Am fár mwanap ke korop nángo, Jisas náráp éréképea yarak i konámp aposelént fár mwaria tankáp. ¹⁵ Aeria mao am farákapan sérrá, "Ono nánkár wakmwaek te touwe tokwae sámp nanampara, manmékir yumont máma Yae Tokwae fek Pasova fir fánaeria warákár tokwae nampono. ¹⁶ Ono yumwan sér rae: Ono te warko Pasova fir fár mono akwapea Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp ke fek am Pasova fánámp fi kare érik koropnám ke fek fánanampon."

¹⁷ Aeria maok, mao wainráp kap sámpea Kwarén kar fáparákia am fárakapan sérrá, “Yumo má sámpea ou fáparákaprá fárenke. ¹⁸ Ono yumwan sénampon: Ono te oukouwiania nánkárap kor wain ént fár mono, akwapea Kwaro náráp firáp taokeyak naenámpe ke korop námp fek fánanapon.” ¹⁹ Aeria maok, warko mao pan sámpea fákeyakrá Kwarén kar fáparákia pwarará, fopwaria am fárakapan nénkria maok, sérrá, “Mámá te onomp pourounono. Ono yumwan yaewour naenámperia nénk nampon. Kápae kare por yumo takria onan ninik kip.” ²⁰ Pasova fir ponankor fépéria pwarapo, tá taknámp ankwap wainráp kapan kor takrá sér, “Mámá wain te onokump yiri fek kontrak wourékam papea pwar namp wounápono. Aeriaka am yiri te yiráp por kwarákárria yumwan yamokwap námpon. ✧ ²¹ Aeno yumo nkenke: Am arop onan yopor aropamp yaek pap naerianámpe te onont mámá kákánar fek fárrá tank námpon. ✧ ²² Aenámpan maok, Aropamp Táráp te fwap Kwaro nánapi tenámpeak akwap naenámpon. Aeno man yopor aropamp yaek sánknámpe aropao maok, mao te koupouteane!” ✧ ²³ Mao aerá sénánko maok, am arop fárakap námoku kok turunkuprá, ‘Ae te wa mokop tak kun?’rá sérar.

‘Wa mokop tokwae karono’rá sérarnap kar

²⁴ Táte warko Jisaso éréképea yarak i konámpe arop fárakap námoku ou mek táman kar yorowarrá, ‘Wa mokop nomp tokwae kar yak naenámpon?’rá sérar. ²⁵ Aerapo maok, Jisaso am fárakapan sérrá, “Mámá apárokamp king tokwae te kárakáre tokwae napara, arop poukeyak nánko, arop fárakapao, mao te arop yaewour kwapwe konámprá ninik mwanapria napon. ²⁶ Aeno yumo te takrá niniki kwapon. Yumo ou mek arop tokwae kar yak naerianámpe te, ankár nánae karao wakmwaek yak konámpe niamp kuno. Tá yumwan taokeyaknámpe arop te ankár yaewour naenámpe tére arop niampi yak naenámpe. ✧ ²⁷ Ae te wa tokwae karono? Arop tankrá fir fánámpe ní, nopok tére arop fir nánapi sankoropá sánknámpe arop nie? Am arop tankrá fir fánámpe támao maok, tokwae karono. Aeno ono yumo ou mek yak namp te, tére arop arákarea yumwan yaewour nampon. ✧ ✧

²⁸ Ono wokwae nkwaekwe make touwe sámp nampon kor, yumo onan pwarará pirikimpá tukup mono. Waeman onont yakápi napon. ²⁹ Onomp Naropwaro maomp firáp poukwapá yak nanamp kárakáre sámp námpan, tá taknámp ono am kárakáre yumwan nénk nampon. ³⁰ Ono am Kwaromp firáp taokeyak namp mek te yumo fwap onomp kákánar fek fir fépérrá ént fépér mwanapon. Yumo fwap kingomp sia fek tankápria éntér-sámpramp Israel fi mekamp koumteouráp arop fárakapan yurukup mwanap arop fárakap yakáp mwanapon.” ✧ ✧

Jisaso ‘Pita námwan younkwe sinaean’rá sénámpe kar

Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:36-38

³¹ Jisaso am kar séria pwarará, Pitan sérrá, “Saimon, Saimon, wawae! Kwaro takanorianánko, Satano, wa mokop Kwarént koumpeyak nánko, wa mokop Kwarén pwaran nke nae ritea yumwan yampourou naeria waeane. ✧ ³² Aenámpan maok, ono wae amwan yaewourria Kwarén sénánko, amo onan mérap te onan ankár pwarará akwap mono. Warko

✧ 22:20: Jer 31:31-34 ✧ 22:21: Sng 41:9; Jo 13:21-22 ✧ 22:22: Ap 2:23 ✧ 22:26: 1 Pi 5:1-5 ✧ 22:27: Mt 20:25-28 ✧ 22:27: Jo 13:12-15 ✧ 22:30: Mt 19:28 ✧ 22:30: 2 Ti 2:12 ✧ 22:31: Jop 1:6-12; 2:1-6; Amo 9:9; 2 Ko 2:11; 1 Pi 5:8

wakmwaek arákarrá ononampok koropria waráp ankwapyaenápen kárákáre sánk nanapon.” ✧

³³ Aeránko, nopok Pita man sérrá, “Tokwae Kar, ono te waeman amwan fákapia te, onan méntér fákapi mwanapia nánapi nampon. Tá ono waeman amont sumpwi nanampria nánapi nampon.” ³⁴ Aeránko nopok Jisaso Pitan sérrá, “Pita, ono amwan sénampon: Mámá kumuruk oukouwman mámá kakaruk fárámp mo námp fek, amo yinink por onan te ‘Mér mo nampono’rá sénapi rapon.”

Jisas nárapi éréképi yarak i konámp arop fárákapan ‘Mér kip’rá sénapi kar

³⁵ Tá warko Jisaso am fárákapan sérrá, “Wokwae ono yumwan tirá kérépanko tukupap fek te paus mani, brasbel, su, aráte ti-tukup moiapon. Am ke fek te yumo ankank ankwapi moiapi ni, fwapi nie?” Aeránko maok, nopok am fárákapao sérrá, “Mono.” ✧ ³⁶ Aerápo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Oukouwman te arop maomp paus mani tank nánko te, sámp, brasbelan kor tak. Táte arop bainat mo námp kwamp te, nárapi waempyam aropan sánkria am fekamp mani sámepe bainat ankárank sámp kun. ³⁷ Am te apae riteanápe, Kwaromp Buk fek profet kar arakrá sér, ‘Kwatae ninikráp arop ou mek tapokwapá kouroump napon.’ Ono yumwan sénampon: Kwaromp Buk fekamp onan sénapi profet kar waeman ankár korop naenámp.” ✧ ³⁸ Aeránko nopok am fárákapao sérrá, “Tokwae Kar, amo nkeae! Yino wae bainat anánkaopwe tank námpon.” Jisaso am fárákapan sérrá, “Aenángo te wae támaono.”

Jisaso Oliv Faonkwek kar toropwapimp kar

Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42

³⁹ Takia pwarará, Jisas Jerusalem taun pwarará Oliv Faonkwek wokwae i konámpinámp taknámp nárapi éréképi yarak i konámp arop fárákap éréképea akwap. ⁴⁰ Akwapea am fekria am fárákapan sérrá, “Yumwan Satano poupwékápantáno. Kwarén sénapi, ankár yumwan yaewour naenámp.” ⁴¹ Aeria maok, mao am fárákapan am fek párapakoprá panek tae morok 30 mita fek akwapea kwaráp torokomprá Kwarén arakrá sér, ⁴² “Ayao, amo fwapi tak naeria te amo onan touwe sápi mwanapi má sámpsinanapon. Aenanapan maok, onomp ninikaoki kwaponono. Mono. Amo ankár amokuráp ninikaokampo.”

⁴³ Aerá sénángo maok, yámar mekamp ensel ankárankamp maonámpok koropea man kárákáre sánk. ⁴⁴ Jisaso am touwe sámp naenámp táman yonkwae sakápi tokwaeria kárákáre fek Kwarén kar toropwap. Aenángo maok, maomp pouroukamp fápáre te yiri niampria apárok firikip pikrink.

⁴⁵ Mao Kwarén séria pwarará fokopeyakea maok, akwapea éréképi yarak i konámp arop fárákapan nke nánko, am fárákap te ankank kwatae Jisaso mpourouk korop naenámp táman yonkwae touwe tokwaeria kour porokwe nánko, pampi yakápi. ⁴⁶ Aenapi, Jisaso am fárákapan sérrá, “Apaerá pamp rape? Yumo fárámpea Kwarén sérenke. Takria Satanomp ninik koropea yumwan sámp nánko, kwatae ninik fek tukup mwanape.”

Judasó Jisasén yopor aropamp yaek papnámp kar

Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:2-11

⁴⁷ Jisaso oukoumwan am kar takrá sérrá yak náńko, kápae kare arop ou wae korop. Aenapo am arop Judas, mao te am éntér-sámpramp éréképá yarak i konámp ou mekampao maok, mao mekia am fárákan man wae yénképrá korop. Mao koroepa Jisasomp wonae fikria man koupwiyakrá aop mukur naeria. ⁴⁸ Aenáńko maok, Jisaso man sérrá, “Judas, amo Aropamp Táráp kwekárrá koupwiyakrá aop mukuria yopor aropamp yaek sánk nae rape?”

⁴⁹ Am éréképá yarak i konámp arop fárákap Jisasént yakápi napao, Jisasén sérrá, “Amo ninik nap te, yino má arop fárákan bainat fek faoporrá épér mwanámp nie?” ⁵⁰ Takria maok, arop ankárankamp am ou mekampao bainat ér-sámprá pris taokeyak konámp aropamp tére konámp aropan karámp-sirrampweria yae-párak mwaekamp woupwi kor mwar aop-sináńko piká párákap. ⁵¹ Aenáńko, Jisaso nkea sérrá, “Amo nopok i konap ninik te ankár pwarae!” Aeria maok, Jisaso warko am aropamp woupwi kor sámprá kimpá pwar náńko, warko wae kwapwe kare yak.

⁵² Aenáńko, Jisaso pris tokwae fákáre ntia lotu nap tokwae taokeyakáp konap soldia fákáre ntia Juda fi taokeyakáp konap arop fárákap man sámp mwaria korop nap táman sérrá, “Yumo bainatráp yaopwae tia yorowarinámp aropan sámp mwaria korop konap niamp korop rape?” ⁵³ Kápae kare kumur ono yumont lotu nap tokwae mek yak namp fek te, yumo onan sámp moiapon. Aeno oukoumwan māmá ke fek yiráp kerao korop námpon. Oukoumwan māmá fae tákáre ke fek kirikípamp kárakárerao kwe-pwar námpon.” ☆

Pita Jisasén mér mono'rá sénámp kar

Matyu 26:57-58,69-75; Mak 14:53-54,66-72; Jon 18:15-18,25-27

⁵⁴ Aerá séri pwaráńko, Jisasén wae sámpea tukup. Man warámp-santukupea pris taokeyak konámp aropamp nap mek napo, Pita te am fárákapamp wakmwae kwarok-te kwarok-te akwapea panek tae morok yak. ⁵⁵ Arop ankwap fárákapao pris taokeyak konámp aropamp nap yaknámp yár mek yaomwi yankia pwatea am fek tankáp napo, Pita akwapea méntér yaomwi fek tank. ⁵⁶ Aenáńko, pris taokeyak konámp aropamp tére konámp yupu Pitan énoukoupia am arop fárákan sérrá, “Mámá aropao kor Jisasént yak námpono.” ⁵⁷ Aeráńko maok, nopok Pita sérrá, “Mono! Ono am arop te mér mo nampono.” ⁵⁸ Aeritea tank tae morok náńko maok, tá warko arop ankwap ankárankampao man nkea sérrá, “Amo kuri amo maomp firáp arop támaono.” Aerámpan maok, Pita nopok sérrá, “Ono maomp firáp arop te mono.” ⁵⁹ Tá wakmwae ankárankamp ke akwap tenáńko, arop ankwap am tankápnep arop fárákan tékén sérrá, “Kare karon. Mámá aropao kor méntér yak námpon. Mao te Galili mekamp aropono.” ⁶⁰ Aeráńko maok, Pita nopok man sérrá, “Ono amo sénap kar am te mér mo nampono.” Aeráńko maok, am ke fek táman kakaruk fárámp. ⁶¹ Aenáńko maok, Jisaso kotrá yak námp feknámp mankrá sámp-arákarrá Pitan tokoreyak náńko, Pita warko wokwae Jisas sérimp kar am ninik. Wokwae mao sérrá, “Mámá kumuruk oukoumwan kakaruk fárámp mo náńko, amo yinink por sérrá, “Ono Jisas te mér mo nampono”rá sénanap’ rimp kar warko ninik. ☆ ⁶² Aeria mao yár ménki

porok oukur akwapea yár younkwek yakrá yonkwae touwe tokwaeria éma wae.

Rom mekamp soldia fákáre Jisasén wouroumprá amomoránkria porokwapnap kar

Matyu 26:57-58; Mak 14:55-64; Jon 18:12-14,19-24

⁶³ Aenko maok, Jisasén sámpá tukupap, soldia fákáre † man wouroump séria man yae fek fukiapon. ⁶⁴ Am fárakap te Jisasomp yimetápok waempyam woukoupea pwarará, porokwaprá man arakrá turunk, “Amoku méria profet kar fek sérae: Amwan te wa porokwapán?” ⁶⁵ Ankár takrá tukuprá kápae kare ankwap wouroump kar sérariapon.

Jisasén Kaunsilo nke námp fek kotiap kar

Matyu 26:59-66

⁶⁶ Tá warko wakmwaek yámar aok nángo, Juda fi taokeyakáp konap arop ntia pris tokwae fákáre ntia lo yénkrá farákáp konap arop fákáre koupoukour napo, arop ankwap fárakapao Jisasén warámpea am Kaunsil ‡ fákáreaonapok tukup napon. Aenapo maok, am Kaunsil fákáre Jisasén turunkrá, ⁶⁷ “Amo yinan sérae: Amo te Krai ni mo nie?” Aerapo maok, nopok Jisaso am fárakapan sérrá, “Ono yumwan sénanko te, yumo mér mo mwarea napon. ✱ ⁶⁸ Tá ono yumwan ankwap kar turunk nanko te, yumo onomp kar pwarokwaprá sér mono. ⁶⁹ Táte oukoumwania nánkárap wakmwaek Aropamp Táráp Kárakáre Tokwaeráp Kwaromp yae-párák mwaek tank naenámpo.” ✱

⁷⁰ Aeránko maok, am fárakap ponankor Jisasén sérrá, “Ae te tak napa, amoku támao amo Kwaromp Táráp nie?” Tá nopok mao am fárakapan sérrá, “Yumoku támao takrá sénapon.” ⁷¹ Aeránko maok, am fárakapao sérrá, “Nomo apaerá ankwapamp kar wa mwaria yépék mwanámpánáp? Waeman námokuráp táp meknámp mámá kar sénánko, nomo wa námpono.”

23

Jisasén Pailato nke námp fek santukupá kotiap kar

¹ Aeria maok, ponankor ferámpá Pailatonámpok Jisas warámpá tukup. ² Warámpá tukupea man kotria sérrá, “Yino nke nángo, mámá arop te Juda fi yino i konámp ninik sámpá yampourou námpono. Tá mao sérrá, ‘Ono támao ono Krai, ono Kingono’rá sér i konámpono. Tá yino Sisaren takis sánk mwarianánko te, mao taokor konámpono.” ✱ ³ Aerapo maok, Pailato Jisasén turunkrá, “Amo te Juda fákáreramp king nie?” Aeránko, mao nopok Pailatomp kar pwarokwaprá sérrá, “Amoku támao amo takrá sér rape.” ⁴ Aeránko maok, Pailato pris tokwae ntia koumteouráp aropan sérrá, “Ono te mámá aropan am fek kot mwanap ankank te nke mo nampono.” ⁵ Aeránko, tá nopok am fárakapao kar kárakáre fek sérrá, “Mao mámá Judia apár mekmwaekamp arop fárakapan kar yénkrá farákáp nángo, arop ponankor Gavmanomp kar ták-sir mwanap ninik yak námpono. Mao am tak námp te apár Galili meknámpia koroepa mapek námpono.”

† 22:63: ‘Rom mekamp soldia fákáre’rá sénámp te “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 kware 73 fek nkeampo. ‡ 22:66: ‘Kaunsil’: “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 55 fek nkeae.

✱ 22:67: Jo 10:24-26 ✱ 22:69: Ap 7:56 ✱ 23:2: Lu 20:20-26

Jisasén Heroto nkemp fek kotiap kar

⁶ Pailato am kar wawia am fárákapan turunkrá, “Mámá arop te Galili mekamp nie?” ⁷ Aeránko maok, sérrá, ‘Jisas te Heroto poukwapnámpon apár mekampono’rá sérapo maok, Pailato Jisasén Herotonámpok sámp-kérép. Am ke fek te Heroto kor Jerusalem mek yak.

⁸ Aenánko maok, Heroto Jisasén nkea mao warákár tokwae. Wae manmékir Jisas térenámp kar wawia mao man nkeaka, Kwaromp kárakáre yénkép nánko, man nke nae karrá yakámp. ⁹ Aeria maok, Heroto man kápae kare ankank turunkupánko maok, Jisas te nopok maomp kar ankwap pwarokwaprá sér mo. ¹⁰ Pris tokwae fákáre ntia lo mérnep tisa fákáre koropea wonae fik yakáprá Jisasén tékén sérarrá, kotiacono. ¹¹ Tá Herot ntia maomp soldia fákáre, mao te kingonorá Jisasén wouroumprá amomoránkiapon. Aea maok, Heroto séránko kingo yirimp konámp niamp waempyam kwapwe kare sámpea maomp pourouk yirimpea Pailatonámpok arákarrá sámp-kérépapon. ¹² Wokwaek te Herot ntia Pailat te nonopok yoporipao maok, oukoumwan am ke fek te nonopok nouroup nepono.

Pailato Jisasén soldia fákáreramp yaek sánkámp kar

Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 19:1-16

¹³ Tá Pailato warko pris tokwae fákáre ntia Kaunsil fákáre, tá arop ponankor wumwi nánko, koropeaka koupoukour. ¹⁴ Aenapo, mao am fárákapan sérrá, “Yumo ononámpok mámá arop warámpá koropea sérrá, ‘Mao aropamp ninik sámpá yampourou námp’rá sénapan maok, yumoku kareao wa nap fek turunki nampono. Yumo wawenk: Ono mámá aropan am fek kotnap ankank te nke mo kar nampon. ¹⁵ Heroto kor nke moria warko nomonámpok arákarrá sámp-kérép námpon. Nomo mámá aropan sumpwi pap mwanámp fi te yak mo kare námpono. ¹⁶ Aenámpara, ono soldia fákáreran sénanko, ain tákáre tokoropramp paok fek táraporea sámp-kérépanápono.” ¹⁷ (Juda fi te arak i konapon: Kápae kare por mao lotu i konap Pasova Yae korop námp fek te Pailato fákápá yaknámp arop aokorop-pwarará, amwar sámp-kérép nánko, akwap konámpono.)

¹⁸ Táte koumteouráp arop fárákap ponankor tékén sérrá, “Am arop te sumpwi papria, Barabasén yinonámpok sámp-kérépae.” ¹⁹ (Am Barabas te taun mek Gavmanén yorowaria arop ankwapan sámp-wouroumpeanánko, am fek man sámpea fákápá pap napon.) ²⁰ Warko Pailato ‘Jisasén aokorop-pwarará sámp-kérép nae’rá sénánko maok, ²¹ tá am fárákap tékén wumwi kar fek sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke! Yaopwae porokopramp fek pukupenke!”

²² Táte warko Pailato am fárákapan yininkan sérrá, “Am te apae riteanonono? Am arop te apae ankanki námpono? Ono te mao am fek fwap sumpwi naenámp ankank te kánanke nke mo nampono. Aenámpara, ono sénanko, ain tákáre tokoropramp paok fek fukia sámp-kérépanápono.”

²³ Aenánko maok, am fárákapao ‘Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupenk’ ria tékén wumwi kar fek séra waeria, Pailatomp kar te ankár apárok sámp-anámp. ²⁴ Aenapantá maok, Pailato wampweria am fárákapao sénapaokria ‘Takenk’rá sérimpono. ²⁵ Koumteouráp arop fárákap am fákápá yaknámp arop, warko warámp mwarria wumwi nap te Pailato am Gavmanén yorowaria arop ankwap porokwapea sumpwi papámpan

man sámp-kérép. Táte am kounteouráp arop fárakapamp karwaokria Jisasén soldia fákáreramp yaek sánkámpono.

Rom mekamp soldia fákáre Jisasén yaopwae porokopramp fek arápap kar

Matyu 27:32-44; Mak 15:31-32; Jon 19:17-24

²⁶ Aenko, am Rom mekamp soldia fákáre wae Pailatomp nap pwarará Jisasén warámpá tukup. Takria mwaeao k nke napo, arop Sairini mekamp Saimon Jerusalem mek akwap naeria korop. Aenánko, man sámpea fákeyakáprá sérrá, ‘Jisasén am fek pukup mwanap yaopwae mao námoku samp námp máma amo man yaewourrá sampae’ ria fopwaok. Aenapo, mao am yaopwae kakapea Jisasén éntér papea akwap.

²⁷ Tak napo, kápae kare kounteouráp arop maomp wakmwaek tukup napo, kounteou ankwap fárakap Jisasén yonkwae touwea waeria éménkrá tukup. ²⁸ Aenapo maok, Jisaso sámp-arákarrá am kounteouran sérrá, “Jerusalem mekamp kounteou, yumo te onantá éménki kwaponno. Yumokuráp pourou ntia yiráp tárápuantá éménk kipo. ²⁹ Am te apae riteanápe, nánkár wakmwaek ankwap ke fek kápae kwatae korop naenámpono. Am ke fek kounteou mapo yakáp nap, tá táráp samp monap, tá táráp mom wurump monap, am fárakap fwap warákár mwanapon. ³⁰ Am ke fek táman touwe tokwae kwatae kare korop nángo, koupour sumpwi mwarria am arop fárakapao péri wi tokwaeran sérrá, ‘Yumo yinan oupouroupá yakápenke!’ Tá faonkwe kánanke-tárápan sérrá, ‘Yumo koropea yinan nánánkárenke!’ ☆ ³¹ Oukoumwan yao yiki yak námp niamp yae-párak kare aropan touwe kwatae sánk napanánko te, nánkár wakmwaek am fárakap támao yao yákáre niamp arop kwataerara, touwe kwatae tokwae yármare kar sámp mwanaponno.”

³² Táte arop anánkaopwe kwatae ninik nepo, am yaworan kor Jisásént yaopwae porokopramp fek pukupia sumpwi pap mwaria éréképá tukup. ³³ Wae tukupea apár faonkwe ‘Arop Me Kor Yaknámp Apár’rá séri konap fek tukupea, Jisasén yaopwae porokopramp fek paprá nil pukupá pwar. Aeria, tá am kwatae ninikinep arop yaworan kor takia Jisasomp wonae fik ankwapan yae-párak mwaek, ankwapan yae-mánkwan mwaeakia pukupá pwar. ³⁴ Tak napo maok, Jisaso náráp naropwarén sérrá, “Ayao! Amo am fárakapamp kwatae ninik tirá épérampo. Mao am taknap kwatae ninik te mér moria naponno.” Táte soldia fákáre Jisaso yirimp konámp waempyam ankank ti mwaria satu pilaiaponno. ☆ ³⁵ Aenapo, kounteouráp arop am fek yakáprá tokoreyakáp napo, Kaunsil fákáre Jisasén wouroumprá sérrá, “Mao te arop ankwap fárakapan yaewour i konámpono. Táte kare, Kraiso námp kwamp te, fwap mao námoku támao yaewourano.” ☆

³⁶ Soldia fákárerao kor man wouroump kar séria top i konámp wain ént táp mek sánk mwaria, wonae fik korop. ³⁷ Tá am fárakapao sérrá, “Táte kare amo Juda fákáreamp Kingao nap kwamp te, fwapono, amoku waráp pourou yaewourae.” ☆ ³⁸ Táte Jisas me kor páte yaknámp yarápae fek yaopwae kárakére fek kumwiria sérrá, “Máma te Juda firamp Kingono.”

³⁹ Táte am kwatae ninikinep arop yawor pukup tenap ankwap ankárankao Jisasén wouroumprá sérrá, “Amo te Krai nie? Amo takanángo te, amoku kare yaewourria, yinan mént yaewourae.”

☆ **23:30:** Hos 10:8; Yé 6:16 ☆ **23:34:** Sng 22:18; Mt 5:44 ☆ **23:35:** Sng 22:7-8 ☆ **23:37:** Sng 69:21

40-41 Aeránko maok, táte ankwapao am kar wawia am aropan yoporrá sérrá, “Nomo touwe tokwae mao sámpnám niam take pourouráp sámp nempan maok, am te nomo kwatae niniki nemp fek sámp nempono. Aeno máma arop te kwatae ninik moi námpan, kwaporok touwe kwatae sánk naponno. Amo te man wouroumpria te, Kwarén apár mák naponno?”

42 Takria maok, mao Jisasén sérrá, “Jisas e, amo nánkár wakmwaek King yakria, waráp firáp arop taokeyaknap ke fek onan kor ninikampo.”

43 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ono amwan kare kar sénampono: Amo te waeman oukoumwan táman onont kwapwe kare némp yámar mek yak nanaponno.”

Jisas wae sumpwimp kar

Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30

44 Oukoumwan yámar kuk nángo, yámar néntéképria kirikip tokwaerao apár oupouroupea yakrá akwapea kumur mek yámar yinink ke fek. ✧

45 Aenánko, lotu nap tokwae mek Aokore Yiki Kwapwe Kare ménki fek nánkáráp tenapo yak konám waempyam tokwae am te kuk paerákarea anánk mwaek peari yak. ✧

46 Aenánko, Jisaso tékén Kwarén sérrá, “Ayao, amo onomp waemp taokeyakaeria waráp yaek sánk rae.” Aerá séria maok, mao wae sumpwi. ✧

47 Aenánko maok, soldia fákáreramp kepten am táman nkea Kwaromp e narek sampokrá sérrá, “Kare karonno! Máma arop máte yae-párak kare aropono!”

48 Táte kápae kare koumteouráp arop koropea tokoreyakáp napo, am ankank korop nángo nkea, apae mao yae-párak kare arop sumpwi papenoria námokuráp éntér kor fek yae porokwapea ninik tokwaerá náráp nap mekmwaek turukump.

49 Tá Jisasomp nouroup ankwap fárakap ntia koumteou ankwap fárakap apár Galili meknám fárámpea Jisasomp wakmwaek koropap, mao kor panek tae morok yakáprá, am kápae kare ankank Jisas sumpwi nám fek koropánk nám am nke naponno.

Jisasomp yákáre péri kor me mek papap kar

Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42

50-51 Juda apár mekamp taun Arimatea mekamp arop, maomp e te Josep, mao te kwapwe kare yae-párak kareria, Kwaro náráp firáp éréképea taokeyak naenám ke korop naenámpria yépékrá yak konámpon. Mao te Kaunsil fákáre mekamp Kaunsil ankwapao maok, manénkir Jisasén farop mwaria Kaunsil kar sérarap fek te, mao am arop fárakapamp ninik napént takenkrá ninik moimpon. ⁵² Am arop te Pailatonámpok akwapea, man ‘Jisasomp yákáre sámp nae’ ria sénánko Pailato ‘Takae’rá sér.

⁵³ Aenánko maok, mao Jisasomp yákáre yaopwae porokopramp fekamp worokwapá sékia waempyam wupwi fek woukoupea sakwapea arop pap mwanámpria péri kor me wourékam wokwae yoroia pwatariap mek am mek pap. ⁵⁴ Am yae Fraide te Sabat yae fekamp ankank nánap i konap yae nángo, am Sabat ke wae wonae fik korop námpono.

⁵⁵ Am apár Galili meknám fárámpea Jisasént koropnap koumteou, mao kor Josepomp wakmwaek tukupea am péri kor me nkeria, mao Jisasomp yákáre mokopia papán nke mwaria tukupaponno. ⁵⁶ Nkea pwarará,

wae námokuráp nap mek arária tukupea, Jisasomp yákáre forokwap mwanámpria nánákáre kwapwe konámp marasinráp, wel nánapia papá pwarará, loao sénámpnám taknám, Sabat yae fek anepériapono.

24

Jisas pəri kor me meknám warko fárámpám kar

¹ Sande fek koumounek kar am koumteou nánákáre i konámp wel ankank nánapi pátariap am tia pəri kor me mek tukup. ² Tukupea nke napo maok, pəri worare tokwae arárakarrá koropea me fek nánkáráp tariap te am fek yak mono. ³ Aenánko, am koumteou te me mek yinkea nke napo maok, Jisas Tokwae Karamp yákáre te am mek tank mo. ⁴ Aenánko, am koumteou, máte mokopia Jisasomp yákáre tank mo námponoria ninik tokwae. Takria nke napo maok, arop anánkaopwe Jisasén papap fek wonae fik fokopeyak nepo, maomp pouroukampa waempyam te wae tákapa wae. ⁵ Aenánko, am koumteou te apáp tirinkia me kor woukourrá apárok tokoreyakáp. Aenapo maok, am ensel ya-worao am fárákan serral, “Yumo apaeritea sumpwi pátenap meknám fárámpea yiki yaknám aropan oupourouk rape? Mao te mamek tank mono. Wae fárámp teane! ⁶ Yumo ankár wokwaek Galili mek yakám fek yumwan sérimp kar táman warko ninik kipo. ⁷ Mao yumwan arakrá sérimpon: ‘Arop fárákapao Aropamp Tárápan kwatae ninikráp aropamp yaek sánkea napo, man yaopwae porokopramp fek pukupia sumpwi pap napo, apár me mek yininki yakeaka, warko fárámp naenám’rá séri námpono.” ☆

⁸ Aerá sénepo maok, tá am koumteou fárákap wae Jisaso wokwaek sérimp kar am ninikria, ⁹ wae am pəri kor me pwarará arári tukupea Jisaso éréképea yarak i konámp mom-sámpramp arop fárákap ntia arop ankwap fárákan am kápae kare ankank nke nap táman farákáprá sériapono. ¹⁰ Am koumteou fárákap te Makdala mekamp Maria, tá Joana, tá Jemsomp éntupwar Maria mao yakáp napo, tá koumteou ankwap fárákapao kor méntér yakápría aposel fákáreran am kar farákápapono. ☆ ¹¹ Aeapan maok, am aposel fákáreramp ninik te, am koumteou te náráp yi fek nke mono, kwaporok amorikamp karan sénapan mpweria am fárákapamp kar wawia karenoria ninik moiapono. ¹² Aenapo, Pita fárámprá fárakop akwapea pəri kor me mek woukoupeyakrá nke nánko, Jisasén woukoupá papap waempyam mwar tank nánko nkea pwarará, warko námokuráp nap mek arákarrá akwapria, am te mokopi námponorá ninik tokwaerá akwap.

Arop anánkaopwerao Jisasén Emeus mek akwapnám mwaeak nkep kar Mak 16:12-13

¹³ Am makár táman Jisaso éréképá yarak i konámp ou mekamp arop anánkaopwe némp kánanke Emeus mek akwap neria akwap. Jerusalem pwarará Emeus mek tukup konap te 11 kilomitanono. ¹⁴ Am arop yawor akwaprá námoku támao am Jerusalem mek koropnám ankank táman sérarrá, ¹⁵ námoku támao turunkrá akwap nepo maok, Jisas námoku kareao am arop yaworan kikipia énéni tapokwapea tukup. ¹⁶ Aenapo maok, am arop yawor te Jisasén te nke nepao maok, man wuri nke mono.

kare kar Jisas Tokwae Kar te warko fárámpeanánko, Saimono man wae nke námpono!” ³⁵ Aerapo maok, tá am arop yaworao kar mao mwaeao k nkenep kar am farákáp. Aeria maok, am arop yaworao sérrá, “Mao te pan fékéria yinan ti-sáp nánko, yino wae wuri nke nempon.”

Jisaso éréképá yarak i konámp arop man nkeap kar

Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23; Aposel 1:6-8

³⁶ Oukoumwan táman am kar sérarrá tankáp napo, Jisas námoku kwa-porok kuk fokopeyak. ³⁷ Aenánko maok, am arop farákáp nkerá paoko-prá, waemp ritea kokorokoria apáp tirink. ³⁸ Aenapo maok, Jisaso am farákapan yoporrá, “Yumo apaeritea kokorokoria ninik tokwae rape?” ³⁹ Yumo onomp pu yae má nkenke. Ono kare támao nampono. Yumo onomp pourouk sámpá nkenke. Waemp te ononampnám maknám émíráp kour yak mono.” ⁴⁰ Aerá séri pwarará, am farákapan náráp pu kor yae kor yénkánko, ⁴¹ am farákáp nkea warákáránk napao maok, oukoumwan fwapia mér moria ninik tokwae. Aenapo, Jisaso am farákapan sérrá, “Ae te fir tank mákáne?” ⁴² Aeránko éntékam tákáre yankapramp sánk napo, ⁴³ mao sámpea am farákapao nke nap fek fár.

⁴⁴ Aeria am farákapan sérrá, “Ono wokwaek oukoumwan yumont yakamp fek ono yumwan wae sériamp támaono: ‘Kápaé kare ankank wok-waek onan korop naenámpan Moseso kumwimp lo, tá profet fákáreráo kumwíap kar, tá Buk Song fek kumwíap kar am te waeman ankár take pourouráp korop naenámprá sériampon.” ⁴⁵ Aerá sériaka, am farákapao Kwaromp Buk fek yaknám kar ninik sámpanáponoria ☆ ⁴⁶ arakrá sér, “Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon: ‘Krais te ankár touwe sámpea yinink kumur fek warko ankár apár me meknám fárám naenámpon. ⁴⁷⁻⁴⁸ Aeanánko, maomp e fek arop farákapao kápaé kare arop firan kar farákáp napo, arop farákáp kwatae ninik pwarará, Kwaronámpok korop napo, mao am farákapamp kwatae ninik tirá épér naenámpon. Onomp tére, onomp yarak ponankor yumo yumokuráp yi fek nkea, yumokuráp woupwi fek wawi napara, yumo ankár Jerusalem meknám pia, ankwap némpouk mwaek am kar ponankor farákáprá paokop kipo. ⁴⁹ Yumo wawenke: Yumwan onomp Naropwaro ‘Yiki Kor Spirit sámp-kérép nanámprá sérimp te, ono wae oukoumwan yumonapok sámp-kérép nanampono. Aeno yumo ankár Jerusalem mek yakáprá yépék napo, am yámar mekamp kárakáre yiráp pourouk ékia woukoup naenámpon.” ☆

Kwaro Jisasén warko warámpea yámar mek pokámp kar

Mak 16:19-20; Aposel 1:9-11

⁵⁰ Jisaso am farákapan takrá séri pwarará, éréképá akwapea, némp kánanke Betani mekria maok, am farákapao yakápnep mwaek yae nareki fákeyakrá am farákapan ourour nénk. ⁵¹ Am ourour nénkrá yak nánko, Kwaro Jisasén wae warámpea yámar mek pok nánko, Jisas wae am farákapan pwar. ⁵² Aenánko, am farákáp kwaráp torokomprá man lotu. Takia pwarará, wae warákáránkia Jerusalem mek arári tukupapono. ☆ ⁵³ Tá kápaé kare por lotu nap tokwae mek yakáprá, Kwaromp e sakapiapono.

Jono Kumwimp Kwapwe Kare Kar Mekia Akwapnámp Kar

Jon te Jisaso éréképá yarakimp éntér-sámpramp arop ou mekamp ankwaponono.

Jon námoku kumwinámp buk fek te námokuráp e érik sér mono, 'Arop ankárankamp Jisaso man warákár karenámp arop'rá sénámpon. Mao kumwimp buk ankwap te, yininkaopwe pas ntia Wakmwaek Korop naenámp Ankank Yénképnámp Kar kumwimpono.

Matyu, Mak, Luk, mámá fákáreaomékir buk kumwia napo, Jon te wakmwaek kumwimpon. Jisas narek pok tenánko, wakmwaek 60 yopwar niamp arake fek, Jono kumwimp buk te mámá apár mekamp kounteouráp arop mér mwanapria nimpon. Jisaso térenámp ankank ponankor farákáp mono, ankwapmwaek saráp farákáp námpon. Jisas farákápnámp kápae kare karan farákáp námpon.

Kar yiki yak konámpao arop arákáranámp kar

¹ Me koun sik kar, Kwaro ponankor ankank oukoumwan yoro momp fek, Kar yakámpono. Karao Kwarént yak, tá Kar námoku kare támao Kwarono. ✧ ² Me koun sik Kar te Kwarént yakámpono. ³ Am Kar fek táman ankank ponankor forokorimpon. Ankank ankwap ankwap mwae kup fek forokor mono. Ponankor ankank te am Kar támao nánko forokorimpon. ✧ ⁴ Yiki yak am Kar mek yak námpon. Am yiki yak te kounteouráp aropamp ninik mek wae sankoropnámp yiki yakono. ✧ ⁵ Am wae te kirikip mek wae puri akwap konámpara, kirikip te am waeran oupouroupea torokwari pap mono.

⁶ Kwaro arop ankárank sámp-kérépámp, am aropamp e te Jon. Mao te karan farákáprá koropámpon. ⁷ Mao te am waeramp kar táman farákáp nánko, kounteouráp arop ponankor maomp kar wawia méranáponoria farákápnámp. ⁸ Jon námoku te am wae támao mono. Mao te párák am waeramp karan farákáprá koropámpon. ⁹ Am wae te wae karerao maok, arop ponankoran wae sánk naeria oukoumwan te apárok ék námpon. ✧

¹⁰ Oukoumwan te am Kar apárok yak námpon. Kwaro am fek apár yoroimpan maok, apárokamp kounteouráp arop fárákáp te man mér mo napon. ✧ ¹¹ Námokuráp apár fi mek ék námpan maok, mao námokuráp arop fi te man wuri nke mo napon. ¹² Aeno ankwap kounteouráp arop fárákáp man warámp nap te, am fárákáp man wae méria napon. Am taknap fákáreran te Kwaro kárákáre nénk nánko, am fárákáp te fwap Kwaromp tárápu yakáp mwanapon. ✧ ¹³ Am arop Kwaromp tárápu yakáp nap te, naropwar ntia éntupwaromp yiri fekamp mo, tá aropamp pourou fek mwaekamp mo, tá aropamp ninik fekamp mono. Kwaro námoku yoroianánko, maomp tárápu yakáp napon. ✧

¹⁴ Aeria maok, Karao arop arákarea maok, yino ou mek yak námpon. Aenánko, yino maomp wae ntia kárákáre tokwae te wae nke námpon. Am wae tokwae am Táráp ankárankampamp Kwaro sámp-kérép nánko ék námpon, maompono. Aeria maok, aropomp ntia kare kar ninik te maomp

✧ **1:1:** 1 Jo 1:1-2; Yé 19:13 ✧ **1:3:** Kl 1:16-17; Hi 1:2 ✧ **1:4:** Jo 5:26 ✧ **1:9:** Jo 8:12 ✧ **1:10:** Jo 17:25 ✧ **1:12:** Ga 3:26; Kl 2:6 ✧ **1:13:** Jo 3:3-6; 1 Pi 1:23

ninik mek saráp top-pwarámpeyak námpon. ✧ ¹⁵ Jono kounteouráp aropan wumwiria arakrá sér, “Mámá arop te ono yumwan wokwaek sériamp arop támaono. Ono yumwan sérrá: Arop onomp wakmwaek korop námp te, onomp Tokwae Karono. Am te apae riteanápe, ono oukoumwan korop mo nanko, mao te wokwaek kar yakámpon.”

¹⁶ Aropomp te am aropan top-pwarámpeyak nángo, am aropomp fek tapek nomwan ponankor kwapwe karerá kák konámpono. ✧ ¹⁷ Tá kare, Kwaro nompor lo Mosesomp yaek sánkámpon. Aeno Jisas Kraisomp yaekamp te nomo aropomp ntia kare kar ninikan sámp námpon. ¹⁸ Arop ankwap Kwarén te nke mo kareno. Am Kwaromp Táráp ankárank mao námoku saráp Naropwaromp wonae fik kar yakeakámpao am ankárank támao nomwan Kwar yénkép námpon. ✧

Ént mek nér i konámp Jono farákápámp kar

Matyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18

¹⁹ Juda poukeyak konap fákárerao pris fákáre ntiaka Livai fákáre Jerusalem meknámp tirá kérép napo, koropea Jonén turunk, “Amo kare te wa nape?” ²⁰ Aerapo maok, Jon te mek wouroump mono, érik arakrá sér, “Ono te Krais támao mono.” ²¹ Aeránko maok man turunkrá, “Ae te amo Elaija nie?” Tá mao sérrá, “Mono.” “Ae te amo yino yépékrá yakápnámp profet nie?” Tá nopok mao sérrá, “Mono.” ✧ ²² Aeránko maok, am fárákapao man warko turunkrá, “Amo te wa kareao nape? Yino te yinan sámp-kérépnep arop fárákapan amo nopok sénap kar tukupea sér mwanámpono. Amoku kare te apaera sér rape?” ²³ Aerapo maok, Jono sérrá, “Ono te am arop profet Aisaia sérrá, ‘Arop kar ankárankamp arop yak mo apár meknámp wumwiria sérrá, ‘Tokwae Karao korop naenámp mwae kup fwapokwapenk’rá sénaenámp’ rimp arop támaono.” ✧

²⁴ Am arop fárákap Farisi fákáreao tirá kérépapo koropap támao Jonén warko turunkrá, ²⁵ “Amo te Krais mo, amo te Ilaija mo, amo te am profet mo nap kwamp te, apaera mámá kounteouráp aropan ént mek nérrá kák napon?” ²⁶⁻²⁷ Jono nopok am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono te arop fárákapan ént fek nérrá kák konampon. Aeno yumo ou mek yaknámp arop ankwap ankárank yumo te man mér mo napon. Am arop te onomp wakmwaek korop námpon. Ono te apárok kánanke kare nampara, maomp pukamp su fekamp paok aokorop* nanamp pwi mo nampono.” ✧ ²⁸ Jono am kar sérimp te, ént Jordan mek nkwaemwaek fimwaekamp némp Betani mek yakrá am kar séria kounteouráp aropan ént mek nérrá kákámpono.

Jisas te Kwaromp Sipsip Morok`rá sénámp kar

²⁹ Ankwap kumuruk, Jono nke nángo, Jisas maonámpok koropánko maok, “Nkenke! Nkote Kwaromp Sipsip Morokono. Mao te apárokamp kounteouráp arop ponankoramp kwatae ninik tirá épér naenámp. ✧ ³⁰ Am arop te ono wokwaek sérrá, ‘Arop onomp wakmwaek korop námp te, onomp Tokwae Karono`rá sériamp támaono. Am te apae riteanápe, mao te ono oukoumwan korop mo nanko, mao te manénkir me kousik yakámpon. ³¹ Onoku karerao kor, mao te wanonorá mér moiamp

✧ **1:14:** Lu 9:32,35; Fl 2:7; Hi 2:14 ✧ **1:16:** Ef 3:19 ✧ **1:18:** Mt 11:27; Jo 6:46 ✧ **1:21:**

Lo 18:15-18; Ap 3:22 ✧ **1:23:** Ais 40:3 ✧ **1:26-27:** Matyu 3:11 fekamp kar fi fek nkeae.

✧ **1:26-27:** Jo 1:33 ✧ **1:29:** Ais 53:6-7; 1 Pi 1:18-19

maok, párák koropea Israel fi mekamp kounteouráp aropan am arop mér mwanapria ént mek nérrá kák nampon.”

³² Aeritea maok, Jon Jisasén nke námpan sérrá, “Ono wae Yiki Kor Spiritao yámar meknámp ant yuri niampao ékiaka maomp pourouk narek tank nánko nke nampon. ³³ Ono kareao kor manénkir te man mér moi nampan maok, Kwaro onan manénkir sámp-kérép nánko, koropea am kounteouráp aropan ént mek nérrá kák nampono. Wokwaek mao onan arakrá sér, ‘Amo nke napo, Yiki Kor Spirit ékiaka arop ankáránkampamp pourouk tank námp te, am arop támao kounteouráp arop fákáreran Yiki Kor Spirit fek nérrá kák naenámpo.’ ☆ ³⁴ Aenángo onoku wae nke nampan arakrá farákáp nampon: Mao te Kwaromp Tárápono.”

Jisaso mént paokop mwanap arop yiawor éréképámp kar

³⁵ Jono wakmwaek ankwap yae fek am ént mek nér i konap fek mao éréképá yarak i konámp arop anánkaopwerént yak. ³⁶ Aeria mao nke nánko maok, Jisaso am fek koropá párákaprá akwap. Aenángo maok, Jono sérrá, “Nkenke! Nkote Kwaromp Sipsip Morokono!” ☆ ³⁷ Aeránko maok, am anánkaopwerao am kar wawia maok, Jisasomp wakmwaek akwapepon. ³⁸ Jisas arákarrá nke nánko maok, am arop yawor maomp wakmwaek akwapepo maok, Jisaso am arop yaworan arakrá turunk, “Yumo te apae ankankan oupourouk repe?” Tá am arop yaworao man sérrá, “Rabai, amo mae nap mek yak napon?” (Am ‘Rabai’ e fi te ‘Tis’ nono.) ³⁹ Jisaso am arop yaworan sérrá, “Yumo koropá nkenke.” Am ke te oukouwman yiawor ke námpantá nimpon. Aeránko maok, am arop yawor akwapea mao yaknámp nap nkeaka maok, mént yakrá akwapea kumuran.

⁴⁰ Am arop yawor Jonomp kar wawia, Jisasomp wakmwaek akwapep ankwap te Saimon Pitamp nánae Andru. ⁴¹ Mao akwapea náráp naenámp Saimonén oupouroukia sérrá, “Yino te wae Mesaian nke námpono.” (Am ‘Mesaia’rá sénáp ankwap e te ‘Krais’ ono.) † ⁴² Andru man warámpea akwapea Jisasnámpek nánko maok, Jisaso man nkeaka sérrá, “Amo te Saimon, Jonomp tárápono. Nánkár wakmwaek waráp e te ‘Sífas’ ri pap mwanapon.” (Am takrá sénáp te Grik kar fek te ‘Pit’ nono. Am ‘Pita’rá sénáp fi te ‘Yumwí’rá sénapon.) ☆

Jisaso Filip ntiaka Natanielén wumwiria éréképámp kar

⁴³ Wakmwaek ankwap kumuruk Jisas Galili mek akwap naeriaka Filiponámpek akwapea nkeaka sérrá maok, “Amo onomp wakmwaek koropae!” ⁴⁴ Filip te Betsaida mekampono. Am taun te Andru ntia Pitamp taun nono. ⁴⁵ Filipo akwapea Natanielén oupouroukia maok, man sérrá, “Am arop te wokwaek kar Moseso kumwimp lo, tá profetao kor am kar man kumwimp te, am arop te yino wae nke námpono. Mao te Josepomp táráp, Nasaret mekamp Jisasono.” Aeránko maok, Natanielo man sérrá, “Ae te kwapwe kare ankank fwap Nasaret meknámp korop námp nie?” ☆ ⁴⁶ Aeránko maok, Filipo man sérrá, “Amo koropea nkeae.” ☆

⁴⁷ Natanielo Jisasnámpek korop nánko maok, Jisas man nkeaka arakrá sér, “Yumo nkenke! Mámá arop mámáte Israel mekamp arop karenono. Mao te kwekár kar, tá kwekár ninik kánanke yak mo karenono.” ⁴⁸ Tá

☆ 1:33: Mt 3:16 ☆ 1:36: Jo 1:29 † 1:41: ‘Mesaia’ te Hibru kar fekamp e, tá ‘Krais’ te Grik kar fekamp enono. “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 68 fek nkeae. ☆ 1:42: Mt 16:18 ☆ 1:45: Lo 18:18; Ais 7:14 ☆ 1:46: Jo 7:41-52

Natanielo Jisasén arakrá turunk, “Amo mokopiaka onan mér napon?” Makráńko Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Manénkir Filip amwan oukoumwan wumwi mo náńko, amo yao fik † pékri fek tankapo, ono am ke fek táman amwan nke nampon.” ⁴⁹ Aeráńko maok, Natanielo maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tisa, amo te Kwaromp Táráp, Israelomp Kingono!” ☆ ⁵⁰ Aeráńko Jisaso sérrá, “Ono amwan sénamp te amwan ono yao fik pékri fek nke namp fi kor fek táman amo mér napon? Am te kánankenono. Amo náńkár wakmwaek máman kámákár akwapnámp ankank tokwae nke nanapon.” ⁵¹ Mak ritea maok, warko man sérrá, “Ono waeman kare kar yumwan sér rae: Náńkár wakmwaek te yumo nke napo, yámar me kikir akwap náńko maok, Kwaromp ensel fákáreráo Arop Tárápamp pourou mwaek éká poká napo, nke mwarea napon.” ☆

2

Jisaso ént karan wain arákarea papámp kar

¹ Jisaso Filip ntia Natanielén éréképámp yae anánki yak náńko, arop ankárank distrik Galili mekamp taun Kana mek yupu sámp naerianáńko maok, toupour. Tá Jisasomp éntupwar am yupu sámp naerianámp toupour fek am mek yakáńko maok, ² am fárákapao Jisasén kor wumwiria maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapan kor ‘Koropenk’rá sér. ³ Am toupour fek fánap wain ént pwaráńko maok, Jisasomp éntupwaro man sérrá, “Mamá arop fárákap te wain ént mo nape.” ⁴ Jisaso man sérrá, “Ayae, amo apaeritea onan turunk rape? Ono nanamp yae te oukoumwan sikono.” ☆ ⁵ Aeráńko maok, éntupwaro tére konap aropan sérrá, “Mao yumwan apae kar sénáńko te, yumo ankár mao sénámpaok kipo.” ⁶ Am nap mek te Juda firao námoku i konap nínikaok yae yárár i konap éńtráp kwar fekamp sospen éri tokwae tokwampok tankáp. Am sospen ankákárank mek te 100 lita ént fwap tank naenámpoń. ⁷ Jisaso am tére konap aropan sérrá, “Sospen mek ént kokorarenke.” Aeráńko maok, am fárákapao am mek kokorarea top-pwarámprá kák. ⁸ Tá mao am fárákapan sérrá, ‘Fir poukwapnámp aropaonámpok santukupenk’ráńko, santukupap. ⁹ Fir poukwapnámp aropao am ént fári nki náńko maok, wae wain kare náńko maok, mao te am maokamp sámp naprá mér mo. (Aeno am térenap aropao saráp ént yinkip nap te wae mér.) Aeapo maok, táte fir poukwapnámp aropao am yupu sámpámp aropan wumwiria maok, ¹⁰ man arakrá sér, “Arop ponankor wain kwapwe kareanénkir nénk napo, fépéria napo maok, wakmwaek am fárákap kápae kare fépéria pwarnap ke fek maok, táte warko wain kwatae taenámp wakmwaek nénk konapon! Ae konapan maok, amo kwapwe kare wain te pátea oukoumwan táman sankorop napon.”

¹¹ Am kárákáre te Jisaso manénkir arop fárákapao nke nap fek Kwaromp kárákáre te aránorá yénképnámp ankankono. Am yoroimp te Galili apár mekamp taun Kana mek yoroimpon. Aeria maok, am fek táman mént paokopap arop fákáre man mériapon. ☆

† **1:48:** ‘Yao fik’rá sénámp te, kwantae ki niamp tank konámpoń. ☆ **1:49:** Mt 14:33; 16:16; Jo 12:13 ☆ **1:51:** Stt 28:12 ☆ **2:4:** Jo 7:30 ☆ **2:11:** Jo 1:14; 4:54; 11:4

¹² Takia pwarará maok, Jisaso náráp éntupwar warámp, tá náráp nánaeounáp tárápu érékép, tá náráp éréképea yarak i konámp arop fákáre érékép, makia pikia taun Kaperneam mek ankwap yinink yae yakápiap.

Jisaso lotu nap tokwae mek bisnis térenap aropan yéréperá kérépámp kar Matyu 21:12-17; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46

¹³ Juda firamp Pasova yae wae fae nángo maok, Jisaso Jerusalem mek poka maok, ☆ ¹⁴ Lotu nap tokwae yár mek nke nángo maok, arop bulmakau, sipsip, ant, arapek bisnis térerá yakáp. Tá mao nke nángo, arop ankwap fárákap ankwap firamp mani tia lotu nap tokwaeramp mani nonopokrá yakáp. ¹⁵ Jisaso paok sámpea mwepia am fek arop fárákapént maomp sipsip, bulmakau méntér yéréperá kérép nángo, am lotu nap pwarará pirikimprá tukup. Tá arop nonopoknap mani wakárraria kákánar méntér wakár-sir. ¹⁶ Aeria maok, arop ant nénk napan kor sérrá, “Yumo yiráp ant tia tukupenke! Yumo te onomp naropwaromp nap te mákiaka stua niamp arákarrá pap nape!” ¹⁷ Mao éréképá yarak i konámp arop fákárrao Jisaso taknámp nkea kar ankwap Buk fek yaknámp am ninik. Am kar te arakrá sénámp: “Ono waráp napan warákár tokwae nampara, am nap fwapi yakanoria tére kárákáre nampon.” ☆

¹⁸ Juda taokeyakáp konap fárákap am Jisasonámp ninik nkea maok, man arakrá turunk, “Ae te amwan takaeria sánknámp kárákáre yinan yénkép naeria te, apae kárákáre yoro nanapon?” ¹⁹ Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo mámá lotu nap tokwae párámpea napo, ono warko yinink yae fek saráp ti nanampono.” ☆ ²⁰ Aerángo maok, am fárákapao sérrá, “Apae! Am lotu nap tokwae te 46 yopwar fek ti nap te, amo fwap yinink yae fek saráp ti nanap nie?”

²¹ Aeno am lotu nap tokwae Jisaso sénámp te námokuráp pourouan sérimpon. ²² Am tak rimp te nánkár wakmwaek Kwaro man apár me mekamp yinink yakeanánko, fárámpá papámp fek maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapao am sérimp kar ninikiapon. Tá Kwaromp Buk fek yaknámp kar ntia Jisaso sérimp karan kor mér napon. Aea maok, Jisas sérimp kar, tá Kwaro sérimp kumwian kor mériapon. ☆

Jisas arop ponankoramp ninik méri yaknámp kar

²³ Jisaso Jerusalem mek Pasova yae fek yakánko maok, kápae kare kounteouráp arop koroepa mao nkwakwe make kárákáre yoro nángo nke. Aeria maok, am fárákap wae mao te Kraisonorá mér. ²⁴ Aeapao maok, Jisas te am fárákapao, wae kare naponorá ninik mono. ²⁵ Am te apae riteanápe, mao te ponankor aropamp ninik mek te wae méri yak námpo. Mao te apae ninik fae tákáre nángo, arop ankwapao man ninik sánk mwanapanápe, mono. Mao námoku waeman aropamp ninik mér kare yak námpo.

3

Jisas ntia Nikodemus kar sérep kar

¹ Arop ankárank maomp e te Nikodemus mao te Farisi fákáre mekam-pao, Juda fi taokeyak konámp arop. ☆ ² Am aropao Jisasnámpok kumuruk koroepa maok, man sérrá, “Rabai, yino te wae mérono: Kwaro amwan te tisa niamp sámp-kérép námpono. Táte Kwaro arop ankwap méntér yak

☆ 2:13: Kis 12:1-27 ☆ 2:17: Sng 69:9 ☆ 2:19: Mt 26:61 ☆ 2:22: Lu 24:6-8; Jo 12:16
☆ 3:1: Jo 7:50-51; 19:39

mo náńko te, am arop mokopia mámá amo yoro i konap kárákáre má yoro naenámpań mono.”

³ Aeráńko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono amwan kare kar sénampon: Arop warko wourékam yoro mo náńp te, Kwaro náráp firáp taokeyak náńp mek te nke naenáńp pourou mono.” ✧

⁴ Aeráńko maok, Nikodemuso man sérrá, “Ae te arop wae méri yak náńp te mokopiaka warko wourékam yoro naenáńpon? Ae te fwap warko éntupwaromp yare mek youmpeanáńko, éntupwaro warko fárákap naenáńp nie? Tak naenáńp pourou mono.”

⁵ Aeráńko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono wae amwan kare kar sér rae: Arop éńt fek, tá Yiki Kor Spirit fek wourékam yoro mo náńp te, Kwaro náráp firáp taokeyak náńp mek te yoump naenáńp pourou mono. ✧ ⁶ Ankank pourourao sáńp náńp oupourounki pap náńp te pourouampono. Táte ankank Yiki Kor Spiritao yoroi náńp te, am te Spiritampono. ✧ ⁷ Ono amwan sénamp kar táman korokop kwapono. Yumo ankár warko wourékam yoro kipo. ⁸ Ouwi te námoku akwap naerianáńpao akwap konáńpon. Amo te párák mńkan wa napan maok, am te maoknáńp koropea, maok akwaprianrá mér mono. Tá Yiki Kor Spiritao arop wourékam yoro i konáńp te takeno.”

⁹ Aeráńko maok, Nikodemuso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Am ankank amo sénap te mokopia korop naenáńpon?”

¹⁰ Aeráńko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo Israel firamp tisa te, mokopia am ankank épérép rape? ¹¹ Ono waeman amwan kare kar sér rae: Yino sénáńp te yino wae mérnáńp ankankan sénáńpon. Tá yino nkenáńp ankank te yino wae farákáp náńpon. Aeno yumo yino farákápnáńp kar te younkwek sir konapon. ¹² Ono manéńkir yumwan apárokamp ankank sénanko, yumo mér mo napon. Táte taknáńp ono yumwan yámar mekamp ankankan sénanko te, yumo mokopia mér mwanapon? ¹³ Arop ankwap yámar mek pok moi náńpon. Aropamp Táráp yámar me pwararea apárok ékáńp te, mao ankárankampao mwar pok naenáńpon. ¹⁴ Wokwaek kar Moseso apár mwar mek bras fek tákam wunéri yoroia narek yaopwae fek arápáńp niamp, Aropamp Tárápan kor arop fárákapao narek aráp mwanapon. ✧ ¹⁵ Aenapo maok, arop ponankor man nkea mér nap te, yae-párák kare yakápria, yiki yak kwapwe sámpea yaká yakáp mwanapon.

¹⁶ Kwar te Táráp ankárankamp kare mwar yak náńpon. Aenáńpan maok, Kwaro ponankor kounteouráp aropan yonkwae touwe tokwae náńp kwamp maok, am Táráp ankárankamp am arop fákáreran sáńk náńpon. Mao taki náńp te, ponankor kounteouráp arop man méria, am fárákap yaomwi mek pik mono, ankár yiki yak kwapwe sámpea yakápi yakáp mwanapria nináńpon. ✧ ¹⁷ Kwaro Táráp mámá apár mek sáńp-kérép náńp te, mámá apár mekamp aropao i konap apárokamp kounteouráp aropamp ninik yurukup naenáńpria te mono. Mao sáńp-kérép náńko ék náńp te, am fárákapan warko érékép naenáńpria nináńpon. ✧

¹⁸ Arop am Kwaromp Tárápan mér náńp te, mao kot mo, fwapono. Aeno arop man mér moianáńp te, waeman kot naenáńp arop yak náńpon. Am te apae riteanápe, mao am Kwaromp Táráp ankárankamp

táman mér moianámpara námpon. ☆ ¹⁹ Am kot mwanap fi te aránono: Wae kwapwe te waeman apárok ék námpan maok, arop fárákap te kirikipan warákárria am waeran warákár mo i konapon. Am te apae riteanápe, am fárákap te kwatae ninik i konap aropara napon. ☆ ²⁰ Arop ponankor kwatae ninik i konap te, am fárákap te waeran yopor napon. Maomp ninik érik farákár te monoria napara, wae fek korop mo i konapon. ²¹ Aeno arop kare kar ninik fek tére konámp arop te, mao fwap wae fek korop nángo, arop fárákap maomp tére nkea mériaka sérrá, ‘Maomp tére te Kwaromp kárákáre fek tére námpono’rá sér i konapon.”

Jono Jisas te wanono’rá érik sérimp kar

²² Takia pwarará wakmwaek Jisas ntia mao éréképá yarak i konámp arop fárákap Jerusalem pwarará, apár Judia mekmwaek tukup. Tukupea maok, am mek am fákárerént yakria maok, am mekamp kounteouráp aropan ént mek énérrá kákámp. ²³ Jono kor kounteouráp aropan ént Ainon mek Salem wonae fik yak nángo maok, am fek te kápae kare ént yak nángo maok, kounteouráp arop koropapo, am fákáreran ént mek nérrá kákámp. ²⁴ Heroto Jonén oukoumwan kalabusia pap mo námp fekimpon. ☆

²⁵ Aenko maok, Jono éréképá yarak i konámp arop fárákap, tá Juda mekamp arop ankárank makia Juda firao Kwaro nke námp fek yiki kukur mwaria yaeráp ankank yárar i konap ninikan nonopok kar yorowar. ²⁶ Aeria maok, Jonént paokop i konap arop Jononámpok tukupea man sérrá, “Tisa, wokwaek kar arop amont Jordan mek nkamwaek fimwaek fokopeyakánko, amo maomp kar kwapwe farákápap, am arop te oukoumwan kounteouráp arop fárákap ént mek nérrá kák nángo, ponankor maonámpok tukup nape.” ☆ ²⁷ Aerapo maok, Jono am fákáreran kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yámar mekamp Kwaro arop ankwapan tére sánk mo nángo te, am arop te sámp mono. ☆ ²⁸ Yumwan te wae ono wokwaek am kar séranko, wawiapon. Ono te Kraisi mono. Ono te am aropao akwap naenámp fek, mao onan, mekia akwapaeria sámp-kérépnámp aropono. ²⁹ Ono te am aropao yupu sámpanoria yaewour i konámp arop niamp takeno. Táte arop ankwapao yupu sámp námp te, am yupu te ankár mao sámp námpon. Tá maomp nouroup te párák fokopeyakrá maomp karan wonae fik woupwi pátea wawia warákár konámp. Táte taknámp onomp ninik mek te warákár tokwae nampon. ³⁰ Maomp e te ankár tokwae kari akwap nángo, onomp e te ankár kánanke kwaroki akwap naenámp.”

³¹ Arop nareknámp ék námp te ponankor ankankan nareki yak námpon. Aeno arop mámara apár meknámp korop námp te, am arop te apárokampon. Aenámpara, mao te apárokamp ninikan téreria, mámara apár mekamp ankankan saráp sérar i konámp. Aeno arop yámar meknámp ék námp te, ponankor ankankan poukwapea nareki yak námpon. ☆ ³² Mao te ankank wae nke, tá wawianámpan farákáp konámp. Ae konámpan maok, arop ankwap ankárankamp am kar farákápnámp sámpea, am kar niki-samp yarak mo námpon. ³³ Arop am kar wawia niki-samp yarak námp te, am támao yénképrá: Kwar te kare kar sér i konámpria am karan mér kare námpon. ³⁴ Am te apae riteanápe, am arop Kwaro sámp-kérép nángo koropeanámp, mao Kwaromp karan farákáp námpon. Kwar te man

☆ 3:18: Jo 3:36 ☆ 3:19: Jo 1:5 ☆ 3:24: Mt 14:3-4 ☆ 3:26: Jo 1:26-34 ☆ 3:27: Jo 19:11
☆ 3:31: Jo 8:23

Yiki Kor Spirit aop-aopwekrá nénk mo i konámpono. ✱ ³⁵ Naropwaro náráp Tárápan warákár námp te ankank ponankor náráp Tárápamp yaek sánk nángo, taokeyak naenámpon. ✱ ³⁶ Arop Kwaromp Tárápan mériaka 'Karenórá sénámp te, mao te yae-párák yiki yaká yak naenámpon. Aeno arop Kwaromp Tárápamp kar wawia mántwaok yarak moi námp te, mao te yiki yak naenám sámp mono, Kwaromp yonkwae pwarámp te maomp pourouk yak námpon. ✱

4

Jisaso Samaria mekamp yupurént kar sérímp kar

¹ Am ke fek maok, Farisi fákáreráo wa napo, Jisaso kápae kare arop éréképea ént mek nérrá kák nángo, am arop fárákap Jisaso éréképá yarak naenám arop yakáp napo, am fárákap te Jono éréképá yaráknámp arop fárákapán kámákár akwap námpon. ² Aerá sénapan maok, Jisas námoku te ént mek nérrá kák mo i konámpono. Námoku éréképá yarak i konámp arop fákáreráo arop ént mek nérrá kák napon. ³ Am Farisi fákáre támao am kar wae méria maok, Jisas am kar wawia méria maok, Judia apárok pwarará námoku éréképá yarak i konámp aropan éréképea Galili apár mek akwap. ⁴ Tá am mwae kup mao akwap naerianám te Samaria mekmwaek akwapeyak námpon.

⁵ Aea maok, mao wae akwapeaka apár Samaria mek taun Sikar mek am apár te wokwaek kar Jekopo náráp táráp Josepén sánkámp fek wonae fik am fek. ✱ ⁶ Jisas koropea Jekopo wokwaek éntampor ént me tokwaeri yokoropámp fek, am fek nángo maok, yámar kuk nángo kokwae nángo, am ént me-tápok am fek tank.

⁷ Aenánko maok, Samaria mekamp yupu ankáránk ént yínkip naeria koropánko maok, Jisaso man sérrá, "Onan ént yínk-sáp napo, fánae." ⁸ (Mént paokop i konap arop fákáre te fir ti mwaria taun mek tukup tenapon.) ⁹ Am Samaria mekamp yupu támao Jisasén sérrá, "Amo mwar Juda fi, tá ono mwar Samaria mekamp yupu te, amo mokopia onan 'Ént sáp napo fánae'rá sénapon?" (Am yupu takrá sénámp te Samaria fi te ankwap fi ara, Juda fi mént tárápar mo i konapan sénámpon.) ✱ ¹⁰ Aeránko maok, Jisaso nopok am yupuan arakrá sér, "Táte amo Kwaro kwaporok nénk konámp ankank mérria, tá amwan 'Ént sápa fánae'rá sénámp aropan mérria man sénapo te, mao fwap amwan yiki yak sánk konámp ént sánk naenámpon." ¹¹ Aeránko maok, yupuráo man sérrá, "Arop Tokwae, amo te baket mo, tá ént me te tokwaeri. Aenámp te, amo am yiki yak sánk konámp ént te maokamp yínkip nanapon? ✱ ¹² Yinomp appe Jekopo am ént me te yinan sáp námpon. Am ént me te námoku, náráp tárápu, tá bulmakau, sipsip, makia fáriapono. Ae te amo Jekopén kwe-pwar nap nie?" ¹³ Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, "Arop ponankor mámá ént má fánapo te, maomp oupour kor te warko káke naenámpon. ¹⁴ Aeno arop ankáránkáo ono sánk nae namp ént fánámp te, ankwap ke fek warko oupour kor káke mono. Am ént ono sánk nae namp te ankár ént me meknámp oukur námpnám taknámp, ninik mek kor taknámpi yakria maok, yiki yak naenám sánk nángo, kwapwe kare yaká yak naenámpon." ✱ ¹⁵ Aeránko maok, yupuráo sérrá, "Arop Tokwae,

✱ 3:34: Jo 1:32-34 ✱ 3:35: Mt 11:27; Jo 5:20 ✱ 3:36: Jo 3:16-18; 1 Jo 5:12 ✱ 4:5: Stt 33:19

✱ 4:9: Lu 10:33 ✱ 4:11: Jo 7:37-39; Yé 21:6 ✱ 4:14: Jo 6:35

amo onan am ént sápa. Aenapo nánkár wakmwaek te ono ént níkip mo nánko, ono máná ént yínkip mo, tá ono warko mapek ént yínkiprá korop mo nanampono.”

¹⁶ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo akwapea waráp poumaropan séria maok, warko arákarrá mapek koropae.” Aeránko maok, yupurao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono te poumarop mono.” ¹⁷ Jisaso man sérrá, “Amo ‘Ono te poumarop mono’rá sénap te, amo te kare kar sénapon. Wokwaek amo mént yakap poumarop te éntikan maok, ¹⁸ tá oukoumwan amo mént yaknap arop te waráp poumarop mono. Aenámpara, waráp kar am te kare karono.” ¹⁹ Aeránko maok, yupurao man sérrá, “Arop Tokwae, oukoumwan ono wae mér nampono, amo te profet ankwapon. ²⁰ Yinomp appeyaenáp máná faonkwe mapek koupoukarea, lotu i konapan maok, yumo Juda firao Kwarén lotu i konap némp te ankár Jerusalem mek sarápono.” ✧

²¹ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Yupu, amo te onomp kar man wawia mérae. Nánkár wakmwaek koropnám ke fek Naropwar Kwarén yumo máná faonkwek mapek lotu mo, tá Jerusalem mek kuri man lotu mono. ²² Samaria yumo te mér monap ankankan lotu napon. Aeno Juda yino te ankank wae mér námpan lotu i konámpon. Am te apae riteanápe, Kwaro arop fi ponankor warko érékép naenámp tére te Juda fi yinanmékir tére námpon. ²³ Aeno am korop naenámp yae te oukoumwan te wae korop námpon. Tá arop ponankor lotu kare mwaria nap kwamp te, Kwar Naropwarén Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek, tá kare kar nínik fek lotu mwanapon. Naropwar te take pourouráp lotunap arop fárákapan warákár tokwae námpon. ✧ ²⁴ Kwar te Spiritara, arop man loturia te, ankár Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek, tá ankár kare kar nínik fek lotu mwanapon.” ✧ ²⁵ Aeránko maok, yupurao man sérrá, “Ono wae mér nampon, Mesaia ék naenámp. ‘Mao te Kwaro Nánapinámp Arop Kraisono’rá sér i konapon. Nánkár mao ékria te nomwan kápae kare ankank sénaenámp.” ²⁶ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Am te Ono Taki Yak konamp má támao, amont kar sénampono.”

²⁷ Aerá séránko maok, mént paokop i konap arop fákáre warko arári koropea, man nkeapo maok, yupu ankáranként kar sérrá yak. Aenánko maok, am fárákapao nkea pwarápaeria nínik tokwae. Aenapao maok, ankwap ankárankampao Jisasén ‘Amo apae sámp nae rap?’, tá ‘Apaeritea amo am yupurént kar sénap?’rá turunk mono. ²⁸ Tá am yupurao náráp baket am fek pátará maok, warko taun mek arákarrá akwap. Mao akwapea koumteouráp aropan sérrá, ²⁹ “Yumo arop ankárankamp koropá nkenke. Mao te ono wokwaek kar yára kinamp ankank érik farákáp námpon. Am te Kwaro sámp-kérép nanamprinám Kraís támaoi kane.” ³⁰ Aeránko maok, am fárákapao taun pwarará Jisasnám pok korop.

³¹ Am ke fek táman, mént paokop i konap arop fákárerao Jisasén sérrá, “Tisa, amo wae fárae.” ³² Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Ono fir wae tank námpono. Am fir te yumo mér mono.” ³³ Aeránko maok, mént paokop i konap arop fákárerao námoku sérarrá, “Ae te arop ankwapao man fir sankoropá sánk kare nape?”

³⁴ Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Onomp fir te aránono: Ono ankár Kwaromp nínikaok tére nanampon. Mao onan sámp-kérép nánko

ék namp te, ono ankár maomp tére ponankor térea pwar nanampon.” ☆

³⁵ Jisaso námoku éréképá yarak i konámp aropan sérrá, “Yumo kor tak tére mwanaponoria arakrá sér, ‘Fir kare naenámp yunk te yiawor yunk fek kare nángo mokwap konámpono.’ Aeno ono yumwan sénamp te: Yopwar mek fwapi énounkoupia fir wae kare námp nke kipo.” ☆

³⁶ Arop yopwar mekamp fir toupour námp te nopok am fek sámpria maok, fir kare námp ti námp niamp koumteouráp arop kápae kare tia yiki yakáp námp mek éréképá koropea párap naenámp. Aenánko yoro i konámp arop ntia toupour i konámp arop, am arop yawor te énékér warákár konepon. ³⁷ Aenepara, māmá kar te kare karon: ‘Arop ankwap ankárakao yopwar yimp tenánko, arop ankwapao am fir ti konámpon.’ ³⁸ Ono te yumo wokwaek am mek tére moinap yopwar mekamp firan tukupá tienkria tirá kérépampon. Arop ankwap fárakapao am yopwar yoroia napo, yumo maomp tére kárakáre fek yaknámp firan yumo párák tukupá ti napon.”

³⁹ Am taun mekamp Samaria arop kápae kare am yupuramp kar wawia Jisasén mériapon. Am te apae riteanápe am yupurao sérrá, ‘Kápae kare ankank ono wokwaeki namp te, mao érik farákáp námp’rá sénánko napon. ⁴⁰ Tá Samaria fákáreráo Jisasnámpok koropea man sérrá, “Amo te yinont mapek yakae.” ⁴¹ Aerá sénapantá maok, am fek anánki yakánko maok, kápae kare arop Jisasomp kar námokuráp woupwi fek wawia maok, mériapon. ⁴² Aeria maok, am fárakapao am yupuran sérrá, “Yino te amo sénap karan saráp wawia am aropan mér mono. Yinoku kareao kor mao námoku sénámp kar wawia, am arop te apárokamp arop ponankor warko érékép naenámp arop támaonórá mér námpon.” ☆

Jisaso Kingomp tére konámp aropamp táráp fwapi papámp kar

⁴³ Am fek anánki yakea maok, Jisas am feknámp distrik Galili mek akwap. ⁴⁴ (Jisas námoku kar farákápria maok, sérrá, “Profet te námokuráp némpouk te e yak mono.”) ⁴⁵ Ae konapan maok, warko Galili mek akwapánko maok, manénkir yae tokwae fek Jerusalem mek nkwakwe make kárakáre yororo nángo nkeap kwamp maok, mao koropánko man nkea warákariapon.

⁴⁶ Jisaso warko akwapea Galili mekamp taun Kana mek. Am taun mek te manénkir éntan wain ént arákarea papámpon. Am ke fek táman Kingomp ofisa am taun mek korop nángo, maomp poumou-táráp Kaperneam mek touwe sámpá yak. ☆ ⁴⁷ Am aropao wa nángo, Jisas Judia meknámp Galili mek koropeanrá sér. Aenapo maok, mao akwapea Jisasén sérrá, “Onomp táráp touwe sámpa sumpwi naeria waeane! Koropea fwapi papae.” ⁴⁸ Tá Jisaso man sérrá, “Ono nkwakwe make kárakáre yoro nanko, nke moria te, yumo onan mér mo mwarea napon.” ☆ ⁴⁹ Aenánko maok, Kingomp ofisa man sérrá, “Arop Tokwae, amo koupour koropae! Takria onomp táráp sumpwiantáno!”

⁵⁰ Tá Jisaso man sérrá, “Amo akwapae. Waráp táráp wae fwap yiki yak námpon.” Aeránko maok, am aropao Jisasomp kar wawia kare námponórá ninikia akwap. ☆ ⁵¹ Mao oukoumwan Kaperneam mek akwap mono, oukoumwan mwaeao nángo maok, maomp tére konap aropao koropea mwaeao kikipia man sérrá, “Waráp táráp te wae fwap

tank námpono.” ⁵² Aerapo maok, mao am fárákapan turunkrá, “Mae ke fek fwapi námpon?” Aeránko am fárákapao man sérrá, “Yipirman yámar ankárank ke nánko, pourou touwe fopokor nám p te wae worokor pik námpon.” ⁵³ Aerapo maok, naropwaro kor yipirman take ke fek táman Jisaso ‘Waráp táráp yiki yak námpono’rá sérimp ninikia mér. Aenánko maok, maomp firáp aropao kor ponankor mériapon. ☆ ⁵⁴ Jisaso Judia meknámp koropea Galili mekia maok, mámá kárákáre yoro nám p te anánkan yoro námpon. ☆

5

Jisaso ént Betesda aokore fek arop ankárank fwapi papámp kar

¹ Taki pwatea maok, Juda lotu i konap Yae Tokwae korop nám p fek, Jisaso Jerusalem mek akwap.

² Jerusalem mek sipsip mank konap ménki tokwae yak nám p fek ént aokore am fek yak. Am ént aokoreamp e te Hibru kar fek te ‘Betesda’rá sér i konapon. Am ént aokore fik, tankáp mwanap naepik éntik yoroia pwate nap yak námpon. ³ Am kaerik am fek te kápae kare touwenap arop am fek tankáp konap te yi néneráp arop, tá pu kwataenám p arop, tá kour surumpwi yakánpa arop fárákap am fek tankáprá ént meknámp purumpur aokanoria yépékrá tankáp i konapono. ⁴ Ankwap ke fek Tokwae Karamp enselo ént aokore mek am mek pikia anakop nánko, am ént purumpur aokea pwaránko maok, tá arop am mek manénkir mekia pik nánko te maomp touwerao kor warko fwap i konámpon.

⁵ Arop ankárankamp ént aokore fik am fek tank nám p te maomp touwe te 38 yopwar yakámp. ⁶ Jisaso am arop ampánko, man nkea maok, maomp touwe te wokwaek karkampao yak námpria wae mérám p kwamp, Jisaso man sérrá, “Ae te amo te waráp pourou te fwapanoria nape?”

⁷ Aeránko maok, am touwenám p arop támao Jisasomp kar pwarokwaprá sérrá maok, “Arop Tokwae, ént purumpurnám p ke fek te, onan sámpeaka ént aokore mek pap naenám p arop te mono. Onoku pik nae nanko maok, arop ankwapao onan kámá-pwarará námomékir mekia pik konámpon.”

⁸ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo fárámprá waráp am fek amp i konap ankank sámprá akwapae.” ☆ ⁹ Aeránko maok, am aropamp pourou koupour kar wae kwapwe kare. Aenánko maok, táte am arop náráp am fek amp i konám p ankank sámpea akwapámp. Am yae te Sabat yae fekara, ¹⁰ Juda taokeyakáp konap arop fákáre am fwapinám p arop táman sérrá, “Oukoumwan te Sabat yae fekara, amo te waráp amp i konap ankank sámpea akwap kwapono. Am te founo.” ☆ ¹¹ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Onan fwapi papnám p aropao onan, ‘Waráp am fek amp i konap ankank sámpea akwapae’rá séri námpon.” ¹² Am fárákapao man turunkrá, “Amwan te apae aropao sérrá, ‘Waráp am fek amp i konap ankank sámpea akwapae’ ri námpon?” ¹³ Aerapo maok, kápae kare koumteouráp arop am fek néntápapo, Jisas wae akwap tenám para, am touwe fwapinám p aropao kor mao te wanonorá fwapia mér mono.

¹⁴ Wakmwaek Jisaso lotu nap tokwae mek man nkea maok, man sérrá, “Amo wawae! Oukoumwan te amo wae fwap napon. Warko amo

kwatae niniki kwapono. Takria waráp pourou warko touwe tokwae kar koropantáno.” ✧ ¹⁵ Aeránko maok, am aropao akwapea Juda taokeyakáp konap arop fákárean sérrá, “Onan touwe fwapi papnám arop te Jisas támaono.”

¹⁶ Aerámpantá maok, am fákárerao am feknámpia Jisasén yoporrá pokopiapon. Am te apae riteanápe, Sabat yae fek takrá tére námpantá niapon. ¹⁷ Aeapo maok, Jisaso nopok am fárákanan sérrá, “Onomp Naropwar te kápae kare por kumur méntép térerá koropea oukoumwan námpon. Tá ono kor tére konampon.” ¹⁸ Aerámpantá maok, am fákárerao wawia yonkwae pwarámpea Jisasén sámp-wouroump mwaria wae. Aeria mao arakrá sér, “Mao te Sabat yae anepér i konap lo mwar oupoukour akwap mono. Mao sérrá, ‘Kwar te náráp Naropwar kare’rá sénámpon. Am kar mao takrá sénámp te námoku támao Kwar niamp yak námpon!” ✧

Kwaromp Táráp tére naenámp kárákáre yaknám kar

¹⁹ Jisaso am fárákanan nopok sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sénámpon: Táráp námoku mwar te námokuráp ninik fek saráp ankwap ankank tére naenámp pourou mono. Mao tére námp ankank te Naropwaro nángo nkea pwatea maok, kápae kare ankank Naropwaro tére námp te, Tárápao kor mántwaok tére námpon. ✧ ²⁰ Am te apae riteanápe, Naropwaro náráp Tárápan warákárria man ponankor ankank yénkép námpon. Tá yumo korokop tokwae mwanap ankwap tére tokwae kar, mámá oukoumwan tére námpan kámákár akwap námp yénkép naerámpon. ²¹ Naropwaro sumpwinap arop kéménkia paprá yiki yak nénk konámpono. Tá taknám Tárápao kor námoku warákárnám ninik fek aropan yiki yak nénk naerámpon. ✧ ²² Naropwar te arop ankwapan yurukuprá kot mo i konámpono. Kot mwanap tére te wae ponankor Tárápan sánk tenámpon. ✧ ²³ Aenámpara, arop ponankor Naropwaromp eran sakap konapnám taknám, Tárápamp eran kor sakap mwanapon. Arop Tárápamp e sakap mo i konám te, Tárápan sámp-kérép nángo éknám Naropwaromp eran kor sakap mono. ✧

²⁴ Ono wae yumwan kare kar sér rae: Arop onomp kar wawia onan sámp-kérép nángo éknám Naropwar man mér námp te, mao te fwap yiki yaká yak naenámp. Am arop man kot mo, tá sumpwi konap pwararea oukoumwan te wae yiki yak námpono. ✧

²⁵ Ono yumwan kare kar sér rae: Am korop naenámp yae te oukoumwan te wae korop námpon. Aenámpara am arop fákáre oukoumwan sumpwi nap niamp yakáp nap, Kwaromp Tárápamp kar wa mwanapon. Tá am wanap arop fárákap te yiki yakáp sámp mwanapon. ²⁶ Naropwar te námoku yiki yak fi korara, Tárápan kárákáre sánk nángo, mao kuri yiki yak fi korrápono. ²⁷ Mao te Aropamp Tárápara, Naropwaro man koumteouráp aropamp ninik yurukuprá kot naenámp kárákáre sánk námpon. ²⁸ Yumo te am ono má sénámp kar táman ninik tokwae kwapono. Am ke korop naerianám te, apár me mek yakápnápon ponankor koumteouráp arop te Tárápamp kar wawia, ²⁹ apár me pwarará érik ouroumpá korop mwarea napon. Takia maok, arop fárákap kwapwe kare niniki nap te warko ferámpea yiki yakáp mwanapon. Aeno kwatae ninikinap arop fárákap te

✧ 5:14: Jo 8:11 ✧ 5:18: Jo 10:30-33 ✧ 5:19: Jo 8:29 ✧ 5:21: Jo 5:26 ✧ 5:22: Ap 10:42
✧ 5:23: Fl 2:10-11 ✧ 5:24: Jo 3:16

warko ferámpea tukupá kotia napo, kotao sérrá, ‘Ponankor yaomwi mek pikenk’rá sénaenámpon.’ ✱

Arop ankwap fárákáp ‘Jisas te wano’rá sériap kar

³⁰ Jisaso warko sérrá, “Ono te onokump ninik fek ankwap ankank tére nanamp pourou mono. Ono te Naropwaro sénámp karwaok sarápria koumteouráp aropamp ninik yurukup nampono. Tá ono kot namp yae-párák námp te, apae riteanápe, ono te onokump ninikaok mono. Onan sámp-kérép nánko ék namp Naropwaromp ninikaok saráp nampara námpon. ✱

³¹ Táte onoku mwar saráp téreteria, onokump ninik fek kar farákáp nanko te, onomp kar te arop fárákápao karenoria fwapia mér mono. ³² Aeno arop ankwapao fokoheyakria onomp kar farákáp nánko te, ono wae am onomp kar farákáp námp te karenorá mér nampon. ✱

³³ Yumo Jononámpok arop tirá kérép napo, tukupea wa napo, mao onomp ninik ntia tére nanampan ‘Am te kare karono’rá sérimpon. ✱

³⁴ Ono te arop ankwapao onomp kar, tá onomp tére ‘Karenorá sérenk’rá ninik mono. Aeno onomp ninik te, Kwaro yumwan warko éréképanoria maok, ono má kar farákáp nampon. ³⁵ Jon te lam wae niampi yakria arop yumwan ponankor wae sánkámpon. Tá fae tákáre ke fek yumo am wae táman warákár napao maok, warko pwarari napon.

³⁶ Aeno ankank Jonén kámákár akwap námp te mao oukoumwan ono tére nanamp máman farákáprá sérimpono. Am te am tére ponankor onomp Naropwaro onan, térea pwaraeria sámp námp támaono. Ono am tére nanko, aropan onomp Naropwaro onan sámp-kérép nánko ono ék namp yénkép námpon. ✱ ³⁷ Tá onomp Naropwaro onan sámp-kérép nánko ono ék namp te, mao námoku kor onan yumwan yénkép námpon. Aenámpan maok, yumo te maomp kar te kánanke wa mo kar, tá yumo maomp yimetáp nke mo kare napon. ✱ ³⁸ Yumo te am arop Naropwaro sámp-kérép nánko ék námp maomp kar wawia, mér mo napara, maomp karao kor yiráp ninik mek tank mo námpon. ³⁹ Yiráp ninik te yumo Kwaromp Buk fekamp kar nkerá farákápria am kar ponankor yurukup napo, am támao yumwan yiki yaká yakáp mwanap sánk naenámpná ninik napao maok, am Kwaromp Buk fek kor onan yénkép konámpan, ✱ ⁴⁰ yumo te ononampok koropea yiki yak sámp te monoria napon.

⁴¹ Ono te aropao onan e tokwae sápanáponoria máná kar sér mono. ⁴² Aeno ono te yumwan wae mér nampon, yumo te Kwarén te ankár warákár mo kare napon. ⁴³ Onomp Naropwaro onan apárok ékaeria sámp-kérép nánko ék nampan maok, yumo onomp kar sámp mo napon. Aeno arop ankárankao námokuráp ninik fek koropea sénámp karan maok, yumo koupour kar maomp kar sámp konapon. ⁴⁴ Yumo te yumokuráp arop firao e tokwae sánk napo, sámp mwar kar i konapono. Ae konapan maok, yumo tére kwapwe napo, Kwaro warákárria e tokwae sánk naenámpan maok, yumo kokwae napon. Yumo tak nap te mokopia onan mér mwanapon? ⁴⁵ Yiráp ninik te ono onomp Naropwaro nke námp fek yumwan kot naenámpan mpwe ninik mwanape. Mono. Yumwan mao kot naenámp arop te Moses támaono. Am arop te yumwan yaewour naenámpná niniknap aropono. ⁴⁶ Táte yumo Mosesomp kar mér nap

✱ 5:29: Ap 24:15 ✱ 5:30: Jo 6:38 ✱ 5:32: 1 Jo 5:9 ✱ 5:33: Jo 1:19-27 ✱ 5:36: Jo 14:11
✱ 5:37: Lu 3:22 ✱ 5:39: Lu 24:27

kwamp te, yumo onomp karan kor wawia mér mwanapon. Am te apae riteanápe, mao kumwinámp kar te yumwan onan érik yénkép námpon. ✧
 47 Aeno táte yumo mao kumwinámp kar karenorá mér moia te, mokopia onomp karan kor karenorá mér mwanapon?" ✧

6

Jisaso 5000 aropan fir nénkámp kar

¹ Am kar wae pwaráanko maok, Jisaso ént aokore Galili mek nkwanwaek fimwaek yoump. (Am ént aokore ankwap e te Taiberias.)
² Aenáanko maok, mao touwenap arop fwapokwaprá kák námpantá maok, kápae kare kounteouráp arop maonámpok tukup. ³ Jisas faonkwek pokea námoku éréképá yarak i konámp aropént tank. ⁴ Am ke te Juda firamp Pasova fári konap yae tokwae wae fae námpono. ⁵ Jisaso nke náanko maok, kápae kare kounteouráp arop maonámpok koropapo maok, Filipén turunkrá, “Nomo te maokamp pan sámpeanánko am kounteouráp arop fár mwanapon?” ⁶ Mao am takrá sénámp te Filipén mokopon nke nae ritea námpon. Aeno mao námoku te am tére nanamprianámp te wae mér námpon.

⁷ Aenáanko maok, Filipino maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Táte nomo 200 mani silva fek pan sámpeanánko te, kounteouráp arop fárákap ponankor kánanke-táráp karrá fár mwanapan kor take pwi mo naeria námpon.” ⁸ Aenáanko méntér paokop i konap arop, Saimon Pitamp nánae Andru man sérrá, ⁹ “Máyaknámp táráp ankárankampao mwar bali fekamp pan éntik, tá éntékam anánkaopwe tank námpon. Aenámpan maok, kounteouráp arop te ou tokwae námpara, má pan ntia éntékam te mokopia pwi naenámpané?” ¹⁰ Aeráanko maok, Jisaso sérrá, “Kounteouráp aropan sénapo tankápanápono.” (Kápae kare apwar pwae kwapwe yak námpono.) Tá am arop tankáp napo, kouroump nap te 5000 námpon arake. ¹¹ Am fárákapao tankápapo maok, Jisaso pan sámpea maok, Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, táte am kounteouráp arop fárákapan nénkea maok, tá éntékam anánkaopweran kor tak. Mao am fárákapan nénk náanko maok, am fárákapao fépéria napo pwi. ¹² Fépéria pwi napo maok, Jisaso námoku éréképá yarak i konámp aropan sérrá, “Yumo fir ankwapmwaek tankápnámp popokenke. Takria fir ankwapmwaek kwaporok pwarantáno.”

¹³ Aeráanko maok, arop fépéria pwar napo, am bali fekamp pan éntik fekamp ankwapmwaek oukoumwan tankáp námp koupoukarea éntér-sámpramp basket mek kákapono. ¹⁴ Kounteouráp arop fákáreráo Jisas am ankank yoroimpan nkeaka sérrá, “Kare korono. Máte profet Kwaro ‘Apárok sám-p-kérép nanamp’rá sérimp támaono!” ✧ ¹⁵ Aerapo maok, Jisaso am kar wawia mér, am fárákap te koropea námwan sérémékéri fákeyakrá ‘Náráp king yakae’rá sér mwaria napon. Aeria maok, mao am némp pwarará faonkwek arákarrá pokámpon. ✧

Jisaso ént aokore mek ént yumunturik akwapámp kar

Matyu 14:22-33; Mak 6:45-52

¹⁶ Kumuran Jisasént paokop i konap arop fákáreráo ént aokore mek tukupea maok, ¹⁷ am fákáreráo bot ankárank sámpea bot meknámp ént aokore tépériaka Kaperneam mek tukup mwaria mwaeak tukup. Aeapo

maok, wae kumuri yak nánko maok, Jisas te am fárákapaonapok ouk-oumwan akwap mo. ☆

¹⁸ Am fárákapao bot mek tankápapo maok, kárákáre kor ouwi koropria, am ouwi támao ént panánkarrá sankorop. ¹⁹ Aenánko, am fárákapao ént arákaprá tukupea, éntik, tá tokwampok kilomita fekria maok, am fárákapao nke napo, Jisas wae ént yumunturik koropeaka bot yak námp fek wonae fik. Aenánko, am fákáre te apáp tirink napo maok, ²⁰ Jisaso am fárákapan sérrá, “Máte ono korop rae. Yumo te apápi kwaponon.” ²¹ Aeránko maok, am fárákapao warákáránkia, Jisasén bot mek warámpsinapo maok, koupour kar am bot wae am tukup mwaria nap mek akwapámpon.

Koumteouráp aropao Jisasén oupourounkrá tukupea nkeap kar

²² Wakmwaek ankwap kumuruk maok, am koumteouráp arop ént aokore mek nkwmwaek fimwaek yakáp. Am fárákap te wae mér, yipirman te bot ankwap tank moimpon. Ankárankamp bot mwar tank nánko, Jisas te am mek korokwap mono. Mao éréképá yarak i konámp arop fákáre mwar am mek kounkouria tukupapon. ²³ Aenapo maok, Taiberias mekamp bot ankwap fárákap Tokwae Karao pan Kwarén ‘Aesio’rá séria nénkánko fáriap némpouk am fek korop. ²⁴ Tá koumteouráp arop fárákapao kor nkeapo maok, Jisas ntia mao éréképá yarak i konámp arop fárákap yakáp mo. Aenapantá maok, am fárákapao bot ankwap mek kounkouria tukupea Kaperneam mek Jisasén oupourounkiap.

Jisas te yiki yak sánk konámp pan’rá sénámp kar

²⁵ Am koumteouráp arop fárákap wae tukupea Jisasnámпок ént aokore ankwapmwaek fikria maok, man arakrá turunk, “Tisa, amo mapek te makár korop napon?” ²⁶ Mak rapo maok, Jisaso am fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Yumo te ono yumwan yénkép nanko nkenap kárákárerao yénkép naenámp fi mér mwaria onan oupourounkrá korop mono. Yumo te am pan ono yumwan fékerrá nénk nanko, fépéria yare tokwae nap am fi fek táman yumo onan oupourounk napon. ²⁷ Yumo te kwatae akwap konámp fir táman sámp mwaria tére kwaponon. Yumo te ankár yaká yak konámp firan sámp mwaria tére kipo. Take pourouráp fir te Aropamp Tárápao yumwan nénk naenámpon. Naropwar Kwaro tak naenámpria wae kárákáre man sánk tenámpon.” ☆

²⁸ Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, “Ae te yino mokopiaka Kwaro warákárnámp tére tére mwanámpon?” ²⁹ Aerá sérapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo Kwaro warákárnámp tére mwanap te aránono: Yumo ankár am arop Kwaro sámp-kérépánko ék námpan mér kipo.” ☆

³⁰ Aeránko maok, am fárákapao am kar wawia man arakrá turunk, “Ae te amo apae nkwaekwe make kárákáre yoro napo, yino táman nkea waráp kar te karenoriaka mér mwanámpon? ³¹ Wokwaek kar yinomp ounáp fákáre kwar saráp mek mana fáriapon. Am te Kwaromp Buk fekamp karao sérrá, ‘Am pan te yámar mekampan am fárákapan nénkánko fáriapon’rá sénámpon.” ☆ ³² Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono te waeman yumwan kare kar sér rae: Am pan Moseso yumwan

nénkámp te yámar mekamp mono. Onomp Naropwar te yámar mekamp pan kareran yumwan nénk konámpono. ³³ Am pan Kwaro nénk námp te, yámar mek pwarará ékia apárokamp kounteouráp aropan yiki yak mwanap nénk konámpon.” ³⁴ Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, “Arop Tokwae, amo te ankár am pan ti-sáp saráp yakampo!” ³⁵ Aerapo maok, Jisaso am fárákapao sérrá, “Onoku karerao yiki yak nénk konámpan nono. Arop ononampok korop námp te yae-porokwe mono. Tá arop onan mér námp te mao te éntantá oumpour kour káke mono. ✱

³⁶ Ono yumwan wae séri nampono, yumo onan wae nke napao maok, yumo onan mér mo napon. ³⁷ Ponankor kounteouráp aropan onomp Naropwaro onomp yaeek sáp námp te, am fárákap te ononampok korop mwanapon. Tá arop ononampok korop námp te, ono te man yérépe nanamp pourou mo kareno. Ono yámar me pwarará ék namp te onokump ninikaok yáarak naeria mono. ✱ ³⁸ Ono te onan sámp-kérépnámp Naropwaromp ninikaok naeria ék nampon. ³⁹ Mao onan manénkir sámp-kérép nángo éknamp ninik te aránono: Mao onan sápnámp kounteouráp arop fárákap te ankwap ankáramp pwar mono, nánkár wakmwaek pwarnámp yae fek te ono ankár ponankor kékéménkrá kák nanampon. ✱ ⁴⁰ Onomp Naropwaromp ninik te aránono: Arop ponankor Tárápan nkea méria maok, yiki yakáp mwanap sámpea yae-párak kare yaká yakáp mwanapon. Tá nánkár pwarnámp yae fek ono am fárákapao kékéménkrá kák nanampon.” ✱

⁴¹ Tá Juda fi Jisaso ‘Ono támao am yámar me pwarará éknamp pan nono’rá sénámp kar wawia námoku kok téréménkrá kara wae. ⁴² Aeria maok, am fárákapao sérrá, “Mamá arop máte Jisas Josepomp tárápono. Nomo maomp éntupwar naropwar te wae mér námpono. Am te mokopia oukoumwan mao sérrá, ‘Ono te yámar me pwarará ék namp’rá sénámp?”

⁴³ Makrá sénapo maok, Jisaso am fákáreramp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo te yumoku ou mek yumoku támao téréménka wae kwaponno. ⁴⁴ Arop ankárankao námokuráp ninik fek te ononampok korop naenámp pourou mo kareno. Onomp Naropwaro onan manénkir sámp-kérépángo ékamp te, támao am aropamp ninik mek farop-sirarea ononampok warámpá korop naenámpon. Aenánko maok, ono man am yae pwar námp fek apár me mekamp fárámpá pap nanampon. ⁴⁵ Profet fákárerao kumwiap kar Kwaromp Buk fek yak námpao sérrá, ‘Kwaro ponankor kounteouráp arop kar yénkrá fárákap naenámpon.’ Kwaro am tak nángo, kounteouráp arop ponankor onomp Naropwaromp kar wawia man mér sámpea, ononampok korop konaponno. ✱

⁴⁶ Arop ankwap ankáramp te onomp Naropwarén te nke moi námpon. Am arop Kwarént yakea éknámp aropao saráp Naropwarén nke námpon. ✱ ⁴⁷ Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop onan mér námp te yiki yak naenámp kwapwe sámp naenámpon. ✱ ⁴⁸ Onoku támao yiki yak nénk konámpan nono. ✱ ⁴⁹ Wokwaek kar kwar saráp mek yiráp wokwaekamp appayaenápén pourouan yaewourimp pan mana fépériapao maok, am fárákap te wae surumpwiapon. ⁵⁰ Aeno am pan yámar me pwararea ék námp te, kounteouráp arop fépéria nap te surumpwi mono. ⁵¹ Ono te am yiki yak konámpanao yámar me pwararea ék nampon. Táte

arop ankárankao am pan fárianámp te, mao te yiki yaká yak naenámpon. Am pan ono man sánk nanamp te, am te onokump pourounono. Ono apárokamp kounteouráp aropan nénk nanko te, am fárakap te yiki yakáp mwanápon.”

⁵² Aeránko maok, Juda fákáre am kar wawia námoku kok kákkarria maok, arakrá sér, “Mámá arop te mokopiaka námokuráp émi nomwan ti-sáp nánko, nomo fár mwanámpon?”

⁵³ Aerapo maok, Jisaso am fárakapan sérrá, “Ono te yumwan waeman kare kar sér rae: Yumo Aropamp Tárámp émi fár mo, tá yumo maomp yiri fár moia te, yumo te yiki yakáp te sámp mono. ⁵⁴ Arop onomp émi fánámp, tá onomp yiri fánámp, mao te yae-párak kare yiki yaká yak nánko, ono man am yae pwar nánko kéménki pap nanampon. ⁵⁵ Am te apae riteanápe, onomp émi, tá onomp yiri te fépér mwanap ankank kare támaono. ⁵⁶ Arop onomp émi fánámp, tá onomp yiri fánámp te, mao onont yak nánko, ono mént yak nanampon. ✧ ⁵⁷ Onomp Naropwaro yiki yak námpao onan sámp-kérépánko, ono ékamp te, ono onomp Naropwaromp kárakáre fek yiki yak nampono. Aenampara, arop onan fánámp te, mao te onomp kárakáre fek yiki yak sámp naenámpon. ⁵⁸ Am pan támao yámar me pwararea ékámpon. Am pan te yiráp ounápo fária wakmwaek faokariap pan niamp te mono. Arop mámá pan fánámp te ankár yiki yaká yak naenámpon.” ⁵⁹ Jisaso Kaperneam mekamp lotu nap mek yakria kounteouráp aropan kar yénkrá farákápria am fárakapan mámá kar sérimpon.

Jisas te yiki yak sampnámp kar

⁶⁰ Námoku éréképá yarak i konámp arop kápae karerao am kar wawia maok, am ou mekamp kápae kare arop fárakap arakrá sér, “Am kar mér mwanámp pourou mo námp te, wa mokop fwap wa naenámpon?” ⁶¹ Am fárakapao man te sér moapo maok, Jisas námoku wae mérámp kwamp maok, námoku éréképá yarak i konámp aropao námoku kok sérarapo maok, Jisas am fárakapan sérrá, “Má kar te yumo wa napo, yiráp mér kwatae pap námp nie? ⁶² Ae te yumo am kar sámp moiaka nánkár nke napo, Aropamp Táráp wokwaek yakámp némpouk narek pok nánko te, yumo te mokop mwanápon? ⁶³ Yiki Kor Spirit námoku maok aropan yiki yak sánk konámpon. Arop námoku arop ankwapan yiki yak sánk naenámp pourou mo kareno. Má kar ono yumwan sánk namp, mao te Kwaromp yiki yak sánk konámp Spiritamp ankankono. ✧ ⁶⁴ Aeno yumo ankwap fákáre te oukoumwan onan mér mo napon.” (Wokwaek kar arop man mér mo mwanap te, Jisas manénkir méri tenámpon. Tá am arop námwan yopor aropamp yaek sánk naenámp aropan kor wae méri tenámpon.) ⁶⁵ Aeapantá maok, mao sérrá, “Am táman ono manénkir yumwan sériamp te, onomp Naropwaro aropan kárakáre sánk mo nánko te, ononampok korop naenámp pourou mono.” ✧

⁶⁶ Jisaso am kar farákápea pwaránko maok, Jisasént paokop i konap kápae kare arop fárakap méntér paokop mo, Jisasén pwarará warko arári tukup. ⁶⁷ Aeapo maok, Jisaso námoku éréképea yarak i konámp arop éntér-sámprampan turunkrá, “Ae te yumo kor wae onan pwatea tukup mwaria nape?” ⁶⁸ Aeránko maok, Saimon Pita maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tokwae Kar e! Yino te wanámpok tukup mwanámpon? Waráp kar te

yiki yak kwapwe sánk konámpon. ⁶⁹Yino wae wawia méria maok, amo te Kwaro námoku nánapia sámp-kérép nánko ék nap yiki kor kare arop támao naprá mér kare námpon.” ✱

⁷⁰Aerapo maok, Jisaso am fárakapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono wae éntér-sámpramp yumwan onomponoria nánkáráp nampon. Aenampan maok, yumo ou mekamp arop ankárankamp maomp ninik mek te kwatae-aropono.” ⁷¹(Má sénámp kar máte Saimon Iskariotomp táráp Judas am arop te Jisasént paokop i konap éntér-sámprampao maok, ankwap ankárankao nánkár wakmwaek Jisasén man farop mwanap aropamp yaek sánk naenámpan sénámpon.)

7

Jisasomp nánaeounáp Jisasén mér moiap kar

¹Am kar pwaránko maok, Jisas Galili mekmwaek akwap. Juda firao man farop mwariakapantá maok, Judia mekmwaek akwap moimpon. ✱

²Juda firao sákae kánanke mek yakápiap ninikrá lotu i konap yae wae fae nánko, ✱ ³Jisasomp nánaeounápo man sérrá, “Amo te mámá apár pwarará Judia mek akwapea napo maok, amo éréképá yárák i konap arop fárakap waráp mwar pourouráp térenap nke mwanapon. ⁴Arop ankárank, arop námwan méranoria te kánánkámp tére mo i konámpon. Aeno amo am tére nap kwamp te, ankár kounteouráp aropao nke nap fek érik fokoheyakrá téreampo.” ⁵Maomp nánaeounápo kor man fwapia mér moria man makrá sér. ✱ ⁶Aerapo maok, Jisaso am fárakapan sérrá, “Ono érik tére nanamp yae te oukounwan sikono. Mámá ponankor yae te yirápono. ⁷Kwaromp kar wa monap fákáre te yumwan tirá wour mono. Onan maok am nkwaekwe make ninik kwatae ti-yakáp napo, am táman érik sérar nanko, am fek onan yopor napono. ✱ ⁸Yumoku maok am lotu i konap Yae Tokwae tukupea nkenke! Ono te onomp yae oukounwan sik námpara, akwap mono.” ⁹Mao am fárakapan makrá séríteá maok, Galili mek yépékra yak.

Jisaso sákae kánanke mek yakápiap niniknap yaeran nkemp kar

¹⁰Tá Jisasomp nánaeounáp fákáre am Yae Tokwae nke mwaria tukupapo maok, Jisaso kor wakmwaek akwapámpao maok, mao te érik akwap mono, akwapea meaok yárákimp. ¹¹Aenko Juda firan taokeyakáp konap arop fákáre man am Yae Tokwae fek am fek oupourounkrá paokopria maok, sérrá, “Am arop te maok yakáne?” ¹²Aerapo maok, kounteouráp arop fákárerá kánánkámp téréménkrá sérarrá maok, “Am arop te yae-párák kare aropono.” Aerapo ankwap fárakapao sérrá, “Mono. Mao te kápae kare aropan kwekárá sér i konámpono.” ¹³Aeria maok, Juda taokeyakáp konap arop fákáreran apáp napara, arop ankwap ankárank érik sér mono. ✱

¹⁴Am lotu i konap ke fek amore mek Jisas akwapea lotu nap tokwae mek kounteouráp aropan kar yénkrá farákápámp. ¹⁵Aenángo maok, Juda firan taokeyakáp konap arop fákáre am kar wawia ninik tokwaeria maok, arakrá sér, “Mámá arop máte skul moi námp te, maokamp mámá mér sámp námpon?” ✱ ¹⁶Aerapo maok, Jisaso am fárakapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Mámá kar ono yumwan sánk namp

✱ 6:69: Mt 14:33; 16:16 ✱ 7:1: Jo 5:18 ✱ 7:2: Lo 16:13 ✱ 7:5: Ap 1:14 ✱ 7:7: Jo 15:18
✱ 7:13: Jo 12:42; 19:38 ✱ 7:15: Mt 13:54

te onokump mono, onan sámp-kérép nánko éknamp Kwaromp karono.
 ✧ ¹⁷ Aeno arop ankárankamp Kwaromp karwaok akwap naeria te, mao te ono farákápnamp kar fi máte fwapia méria maok, am kar te Kwaro sénámpaoeane, tá ono onokump ninik fek farákáp nampaoeanierá mér naenámpón. ¹⁸ Arop námokuráp ninik fek kar farákáp namp te, ankwapao náráp e narek sampokanoria ni konámpón. Aeno arop mao sámp-kérépnámp aropamp e narek sampok namp te, mao te kwekár mono. Yae-párák kare aropono.

¹⁹ Wokwaek kar Moseso yumwan lo kar sánkámpan maok, yumo te ankwap ankárank am lo karaok tukup moiapon. Ae nap tane yumo te apaerá onan sámp-wouroump mwaria nape?” ²⁰ Aeránko maok, am fárákapao man kar pwarokwaprá sérrá, “Amwan te kwatae-arop woukoupeyakri kane! Amwan te wa sámp-wouroump naeriane?”

✧ ²¹ Aerapo maok, Jisaso kar pwarokwaprá sérrá, “Ono manénkir Kwaromp kárákáre yénképnámp tére nanko, yumo ponankor nkea ninik tokwaeapon. ²² Moseso yumwan manénkir ‘Yipi fékérenk’ ria sérimp te (Am ninik te kareran maok, Mosesoimpanápe, yiráp ouyaenápoimpan maok) yumo Sabat fek kor fwap poumou-táráp yipi fárákap konapon. ✧ ²³ Yumo te Mosesomp lo táman ninikia mántwaok tukupria maok, tárápamp yipi Sabat yae fek fárákap konapan maok, tá ono Sabat yae fek arop ankwap pourou fwapi pap nanko te, yumo apaerá onan kokwarok napon? ✧ ²⁴ Yumo te ankank ponankor yi fek saráp yurukupi kwapon. Ankár yae-párák kare ninik fek yurukup kip.” ✧

Jisasén Kraís támao nierá niniknap kar

²⁵ Jerusalem mekamp koumteouráp arop ankwap fárákapao sérrá, “Má arop máte Juda taokeyakáp konap arop man sámp-wouroump mwaria nap támao nie? ²⁶ Ae te nkenke! Mao te kar érik farákáp nánko, man te kar sér mo i konapon. Ae te arop fárákapao kor, máte Kraís támaonórá ninik nap nie? ²⁷ Kraís koropeanámp ke fek nomo te mao maoknámp koropeanrá mér mono. Aeno nomo te mámá aropamp némp te wae mér námpón.” ✧

²⁸ Jisaso lotu nap tokwae mek yakria koumteouráp aropan kar yénkrá farákáприя maok, tékén arakrá sér, “Yiráp ninik te yumo onan wae méria, tá onomp némp kareran kor, wae mér námpria nape? Aeno ono te onokump ninik fek korop mono. Onomp Naropwaro onan sámp-kérép nánko maok, ono ék namp, maomp ninik te kare karan maok, yumo man te mér mo napon. ²⁹ Ono man te wae mér nampon. Am te apae riteanápe, ono manénkir mént yakampan, mao onan sámp-kérép nánko ék nampon.” ✧

³⁰ Aerámpantá maok, arop ankwap fárákap am kar wawia man fákapea pap mwariakapan maok, mao sumpwi naenámp yae te oukoumwan sik námpantá maok, man sámp mo, pwarariapon. ✧ ³¹ Aeno kápae kare koumteouráp arop man mér napao am mér monap aropan sérrá, “Ae te Kraiso mámá arop térenámp man kwe-pwar naenámp ninik rapie?” ✧

Jisasén tukupá sámpenkria plisman fákáre tirá kérépap kar

³² Farisi ankwap fárákapao wawapo maok, arop fákáreráo ‘Jisas te nkwak mak námp’rá kar sérarapo maok, táte am fákáre ntia pris tokwae fákáre, Jisasén fákapenkria lotu nap tokwae taokeyakáp konap plisman

✧ **7:16:** Jo 12:49; 14:10 ✧ **7:20:** Jo 8:48-51 ✧ **7:22:** Wkp 12:3 ✧ **7:23:** Jo 5:8-10,16
 ✧ **7:24:** Jo 8:15 ✧ **7:27:** Jo 7:41-42 ✧ **7:29:** Mt 11:27 ✧ **7:30:** Jo 8:20; 13:1 ✧ **7:31:** Jo 2:23; 11:45

fákáre tirá kérép. ³³ Aeapo maok, Jisaso sérrá, “Ono te yumont tokwae yak mono. Ono warko arákarrá onan sámp-kérépnámp Naropwaronámpok pok nanampon. ³⁴ Aenanampan maok, ono akwapea yaknamp némp te, yumo am fek tukup mwanap pourou mo napara, yumo onan oupourounk napao maok, nke mono.” ✧ ³⁵ Aerángo maok, Juda fi taokeyakáp konap aropao námoku kok sérarrá, “Mao te maok akwap nángo, nomo man nke mo mwanámpo? Ae te nomp ankwap fákáre Griik fi mek yakáp nap fek akwapeaka kar farákáp naeri kan? ³⁶ Mao sérrá, ‘Yumo onan nke mwaria oupourounk napao maok, onan nke mono.’ Tá ankwap kar sérrá, ‘Yumo te ono akwapea yaknamp némpouk te tukup mono.’ Makrá séri námp te apae kar fino?”

Yiki yak sánk konámp ént

³⁷ Am sákae kánanke mek yakápiap ninikrá lotunap yae akwapea, ankwap Sarere fek nap te, am yae te tokwae karonó. Am yae wae pwar naeria nángo maok, Jisaso fokopeyakrá tékén sérrá, “Arop ankáránk éntantá oumpour kor káke námp kwamp te, ononampok koropeaka fánaenámpon. ³⁸ Am te Kwaromp Buk fekamp karao arakrá sénámp, ‘Arop onan mér námp te yiki yak naenám sánk konámp ént kup tokwae maomp ninik mek pe yakria kwarákarea akwap naenámpon.’ ” ✧ ³⁹ Am sénámp te, ‘Arop námwan mér napan Yiki Kor Spirit sámp mwanapon’rá sérímp. Am ke fek te Jisas oukoumwan yámar mek pok mo námpara, Yiki Kor Spirit oukoumwan ék moimpon. ✧

Koumteouráp arop anánk mwaeak pirikíranap kar

⁴⁰ Arop ankwap fárakapao Jisas sénámp kar wawia sérrá, “Kare karonó, am arop am te Kwaro sámp-kérép naenámpría yépékrá yakápnámp profet támaono.” ✧ ⁴¹ Ankwap fárakapao sérrá, “Mao te Kraís támaono.” Aerapo, ankwap fárakapao sérrá, “Mono. Am Kraís te Galili meknámp korop mono. ⁴² Kwaromp Buk fekamp karao sérrá, ‘Kraís te Devít yakámp fi meknámp taun Betlehem mek korop naenámpon. Am taun te Devít yakámp némpo.’ ” ✧ ⁴³ Am fákáreráo Jisasén ninikria séraria maok, anánk fi píir-pwar. ✧ ⁴⁴ Ankwap fákáreráo fákápá pap mwaria napan maok, arop ankwap ankáránkampao man sámp mono.

Juda taokeyakáp konap arop fákáre Jisasén mér moiap kar

⁴⁵ Am lotu nap taokeyakáp konap soldia fákáre warko arári tukupapo, pris tokwae fákáre ntia Farisi fákáreráo man turunkrá, “Yumo te apae riteaka man warámpea korop moi napon?” ✧ ⁴⁶ Aerapo maok, lotu nap tokwae taokeyakáp konap soldia fákáreráo maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Wokwaek kar te arop ankwap te am aropamp kar niamp tak moiapon” ✧ ⁴⁷ Aerapo maok, Farisi fákáreráo am fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Mao te yumwan kor poupwékáp reanie? ⁴⁸ Ae te yumo nke napo, yino arop taokeyak konámp arop, tá Farisi fákáre, yino te ankwap Jisasén mér námp nie? Mo karonó! ✧ ⁴⁹ Aeno arop fákáre man méráp te am koumteouráp arop te lo épérépría napara, Kwaro man ‘Faokorenk’rá sénaenámpon!”

✧ 7:34: Jo 8:21 ✧ 7:38: Jo 4:10,14 ✧ 7:39: Jo 15:26; Ap 2:4 ✧ 7:40: Ap 3:22 ✧ 7:42: Mai 5:2; Mt 2:4-6 ✧ 7:43: Jo 9:16 ✧ 7:45: Jo 7:32 ✧ 7:46: Mk 1:22 ✧ 7:48: Jo 12:42

⁵⁰ Nikodemus te Farisi fákáre mekampao wokwaek Jisasén akwapea nkea mérímp aropao maok, am fárákan sèrrá, ⁵¹ “Nomp lo te ‘Arop kwa-porok fákápá papenk’rá sénámpanápe, mono. Nomo te nánkár maomp kar fwapia wawiaka mériaka fákeyakrá maok, man fákap konámpon.” ☆

⁵²⁻⁵³ Aeránko maok, maomp kar pwarokwaprá sèrrá, “Ae te amo kor Galili mekamp aropaoi kwapon? Amo Kwaromp Buk fek yaknámp kar fwapia nkeaka mérae! ‘Profet ankwap ankárank te Galili meknámp korop mono’rá sénámpon!”

8

Kokoporínámp yupuamp kar

¹ Arop ponankor wae námokuráp nap mekmwaek tukupapo maok, Jisas mwar Oliv faonkwek pok. ² Tá mao koumounek kar warko ékia lotu nap tokwae mek yakánko maok, koumteouráp arop koropea koupouk-ourapo, Kwaromp kar yénkrá farákáprá tank. ³ Aenánko poumou nap mekamp yupu ankwap kokoporánko nke nap, lo yénkrá farákáp konap arop ntia Farisi fákáreráo am yupu warámp-sankoropea kuk pátea maok, ⁴⁻⁶ Jisasén mokopon nke mwarria poupwekáprá sèrrá, “Tisa, má yupu te poumou nap mekampao kokopor nánko, arop ankwap man nke námpon. Moseso kumwimp lo karao sèrrá, ‘Taknámp yupuan te yumwi fek arokopá pap kip’rá sénámpon. Aeno amo te mokoprá ninik rap?”

Aerapo maok, Jisas me woukoupá tankrá kwar mek yae kurépi fek kukumwirá tank. ☆ ⁷ Aenánko maok, am fárákap foukouri yakáprá turunkupa wae napantá maok, mao warko fárámpea fokoheyakrá am fárákan sèrrá maok, “Ae te yumo ou mekamp kwatae ninik mo i konámp aropao manénkir am yupuan yumwi ankárank fek yankopano.” ⁸ Aerá séria maok, mao warko me woukoup-tankrá kwar mek yae kurépi fek kukumwirá tank. ⁹ Aenánko, am yupuan kot mwarianap arop fárákap te am kar wawia maok, wae pwarará ankákárankrá tukup. Méro fárákapaomékir tukupapo maok, tá ménki tárápu fárákap wakmwaek tukup. Aenapo, am yupu mwar Jisas tank námp fek fokoheyak.

¹⁰ Aeria maok, Jisas fokoheyakrá am yupuan turunkrá, “Má arop fárákap te maok tukup nape? Ae te arop ankwapao amwan kot naenámp yak mo nie?” ¹¹ Tá am yupurao sèrrá, “Arop Tokwae, arop ankwap ankárank yak mono.” Jisas kor man sèrrá, “Ono kor amwan kot mono. Akwapae. Wakmwaek te warko kwatae niniki kwapon.” ☆

Jisas apárokamp aropan wae yokornámp kar

¹² Jisasó lotu nap tokwae mek yakápnep fárákan sèrrá, “Ono te apárokamp arop fákáreramp waenon. Arop onan éntér pap námp te, mao te kirikip mek yáarak mono, yiki yak sánk naenámp wae kwapwe fek yáarak naenámp.” ☆ ¹³ Aeránko maok, Farisi fákáreráo am kar wawia man sèrrá, “Amo te amokuráp karan farákáp napon. Aenapara, má arop fárákap waráp kar te karenoria mér mono.” ¹⁴ Aerapo maok, Jisasó am fákáreramp kar pwarokwaprá sèrrá, “Tá kare, ono onokump karan farákáp nampnan maok, onomp kar te karenono. Am te apae riteanápe, ono te ono am feknámp fárámpea korop namp némp wae mér, tá ono akwap nanamp némp wae mér nampon. Aeno yumo te onomp némp kare te mér mo nap, tá ono akwap naenamp némp am táman kor yumo te mér

mono. ¹⁵Yumo te apárokamp ninik fek aropan yurukuprá sérar i konapon. Aeno ono te arop ankwapan yurukup mo i konampon. ✧ ¹⁶Aeno arop ankwapan yurukup naeria te, ono yae-párak kare ninik fek yurukup i konampon. Am tak namp te onoku mwar mono, onomp Naropwaro onan sámp-kérép nángo ék namp, mao onont tére konámpon. ✧ ¹⁷Aeno yiráp lo te kar araki yak námpon: Arop anánkaopwerao ankár pourouráp kar sénepo maok, am arop yaworamp kar te ‘Kareno’ ria sér i konapon. ¹⁸Ono onoku te wanonorá farákáprá sénamp, tá onomp Naropwar onan sámp-kérép nángo ék namp, mao kuri onan te wanonorá farákápnámp kar te ankárankamp pourouráp karono.” ✧

¹⁹Aeránko maok, Farisi fákárerao man turunkrá, “Waráp naropwar te maok yak námpon?” Jisaso am kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo onan mér moia te, yumo onomp Naropwarén kor mér mono. Yumo onan méria maok, onomp Naropwarén kor mér mwanapon.” ✧

²⁰Lotu nap tokwae mek, mámá kar te Jisaso Kwarén sánk konap mani kák konap aokore wonae fik tankrá kounteouráp aropan kar yénkrá farákápnámp. Aempan maok, arop ankwap man sámp moap te, maomp yae te oukouwman sik námpantá niapon. ✧

Jisas te yámar mek yaká yak konámp arop’rá sénámp kar

²¹Mao warko am fárákan ankwap kar sérrá, “Ono wae akwap nae rae. Yumo yiráp kwatae ninik te taki yak nángo, yumo sumpwi mwarea napon. Yumo te ono akwap naenamp némpouk te tukup mwanap pourou mono.” ²²Aerámpantá maok, Juda taokeyakáp konap arop fákárerao sérrá, “Apae riteaka mao sérrá, ‘Yumo te ono akwap naenamp némpouk te tukup mo kare nono’rá sénámpon? Ae te námoku támao náráp pourou sámpea sumpwi naeria ni kane?” ✧ ²³Aeapo maok, mao am fárákan sérrá, “Yumo te apárokamp arop fino. Aeno ono te yámar mekampono. Yumo te má apár mekampono, ono te má apár mekamp mono. ²⁴Ae namp kwamp, ono yumwan wae sénampon: Yumo sumpwi napo kor, yiráp kwatae ninik taki yak naenámpon. Táte yumo Ono Taki Yak konamp onan mér moia te, yiráp kwatae ninik taki yak nángo yumo sumpwi mwanapon.”

²⁵Aeránko maok, am fákárerao man turunkrá, “Ae te amo te wanono?” Aerapo maok, Jisaso am fárákan sérrá, “Ono te wanonorá wokwaek kar yumwan sériamp támaono. ²⁶Ono yumo i konap ninikan kot i konámp aropnámp yurukupia yumwan kot nanamp te, kápae karenono. Aeno mao manénkir onan sámp-kérépánko ékamp te, maomp ninik te ankár kare kar sér i konámpon. Tá ono kor maomp kar ponankor wawi namp, táman saráp apárokamp aropan farákáp konampon.”

²⁷Am fárákap te, náráp yámar mekamp Naropwarén sénámponrá mér moiapon. ²⁸Aenapantá maok, Jisaso am fárákan arakrá sér, “Nánkár wakmwaek Aropamp Tárápan yaopwae porokopramp fek narek sampoká aráp napo maok, Ono Taki Yak konamp mér mwanapon. Tá ono onokump ninik fek ankwap ankárank tére mono, onomp Naropwaro onan yénképrá sérimp karan saráp farákáp konamp yumo mér mwanapon. ✧ ²⁹Onomp Naropwaro onan sámp-kérépánko ono ék namp, mao te onont yak námpon. Mao te onan nápar yakaeria pwar mo námp, am te apae riteanápe, ono kápae kar por mao warákárnámp ninikaok tére

✧ 8:15: Jo 7:24 ✧ 8:16: Jo 5:30 ✧ 8:18: 1 Jo 5:9 ✧ 8:19: Jo 14:7 ✧ 8:20: Jo 7:30

✧ 8:22: Jo 7:34-35 ✧ 8:28: Jo 3:14; 5:19

nanko námpon.” ✧ ³⁰ Kápae kare kounteouráp arop Jisas takrá sénámp kar waria man mériapon.

Arop kare kar karan mér nap te amwar kar yakáp mwanap kar

³¹ Aeria maok, Jisaso námwan mérap Juda fákáreran sérrá, “Yumo ono sénámp kar má sámpea fákapea paokopria te, yumo te onomp arop fi kare yakáp mwanapon. ³² Tá yumo am kare kar kar mér napo te, am kare kar karao yumwan fwapokwapeanánko, yumo fwap amwar kar yakáp mwanapon.”

³³ Tá nopok am fárákapao sérrá, “Yino te Abrahamomp fekamp arop fino. Yino ankwap ankáránkamp ke fek arop ankwapamp kwaporok tére konámp arop yakáp moimpon. Aenámp te amo apaeritea yinan ‘Amwar kar yakáp kip’rá sér rape?”

³⁴ Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono yumwan kare kar sér rae: Arop ponankor kwatae ninik fek yakáp nap te, táte am kwatae ninikamp tére konap aropono. ✧ ³⁵ Kwaporok tére konap arop fárákap te nap mek yaká yak mo i konámpon. Am arop námokuráp tárápao maok, mént ankár am nap mek yaká yak konámpono. ³⁶ Ae konámpara, Tárápao yumwan fwapokwapia amwar kar pwatenánko te, yumo amwar kar yakáp mwanapon. ✧

³⁷ Yumo Abrahamomp fekamp arop fi yakáp nap te, ono wae mér nampon. Aenampan maok, onomp kar yiráp ninik mek yak mo námpon. Aenámpara, yumo onan sámp-wouroump mwaria napon. ³⁸ Ono farákáp namp ankank te, onomp Naropwaro yénkép námpan farákáp nampon. Aeno yumo te yiráp naropwaro séri námpaok napono.” ✧

‘Yiráp naropwar te Satan’rá sénámp kar

³⁹ Am fárákapao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Yinomp naropwar te Abrahamono.” Aerapo maok, Jisaso nopok am fárákapao sérrá, “Táte kare yumo Abrahamomp toutounápao nap kwamp te, Abrahamo i konámp ninik niamp taknámp mwanapon. ⁴⁰ Kápae kare por ono farákápnamp kare kar kar te, ono manénkir Kwaro námpan sámpea ni konampan, yumo oukoumwan onan sámp-wouroump mwaria napon. Abraham te take pourouráp ninik moimpon. ⁴¹ Yumo te yiráp naropwaromp ninikan saráp sámp napon.”

Am fárákapao man sérrá, “Yinomp éntupwar te mwaeaoak yarakia yinan sámp mono. Yinomp naropwar ankáránk te Kwarono.” ⁴² Aerapo maok, Jisaso am fárákapao sérrá, “Táte kare, Kwaro yiráp naropwaranánko te, yumo onan warákár mwanapon. Am te apae riteanápe, ono te Kwarént yakea nampao ék nampon. Ono te onokump ninik fek ék mono. Kwaro onan sámp-kérép nánko, ono ék nampon. ✧ ⁴³ Ae te apaeriteaka yumo te ono sénamp kar wa mo kare napara napon? Am fi te ará: Yumo onomp karan wa mwanap pourou mono. ⁴⁴ Yiráp naropwar te Satanara, yiráp naropwaromp ninikaok paokop mwaria kárakáre napon. Wokwaek kar te mao arop tirá wour i konámp aropono. Mao te kare kar ninikaok mo i konámpono. Man te kare kar ninik yak mono, yankar sérar i konámp ninikao saráp yak námpon. Am yankar sérar te mao námokurápara, mao támao yankar sérar i konámpono. Am te apae riteanápe, mao te yankar

✧ **8:29:** Jo 16:32 ✧ **8:34:** Ro 6:16; 2 Pi 2:19 ✧ **8:36:** Ga 5:1 ✧ **8:38:** Jo 8:44 ✧ **8:42:** Jo 16:28

sérar i konámp arop, tá mao támao yankar sérar i konap ninikamp narop-warono. ✧ ⁴⁵ Aenánko yumo te maompara, ono te kare kar karan farákáp konampan maok, yumo onomp kar wawia mér mo napon? ⁴⁶ Yumo nke napo, ono kwatae niniki tenanko te, yumo ankár onomp kwatae ninik am érik sérenke. Aeno táte ono kare kar kar farákáp nanko, yumo apaerá karenoria mér mo napon? ✧ ⁴⁷ Kwaromp tárápu te ankár Kwaromp karan saráp wawi konapon. Aeno yumo te Kwaromp tárápu mo napara, yumo Kwaromp kar wa te monoria napon.”

‘Námo wokwaek kar yakampono’rá sénámp kar

⁴⁸ Aeránko maok, Juda fákáreráo maomp kar pwarokwaprá man arakrá sér, “Yino amwan ‘Samaria mekamp arop ankárank kwatae-arop woukoupeyak námp’rá sérinámp te waeman kare karono.” ✧ ⁴⁹ Aerapo maok, Jisaso nopok kar pwarokwaprá sérrá, “Onomp pourouk te kwatae-arop noumpoukoupeyak mono. Ono te onomp Naropwaromp eran sakap nampán maok, yumo onomp e apárok sámp-anámp napon. ⁵⁰ Ono te onokump eran sakap mon, nánkár kot wawi konámp Aropao onan yurukupia onomp e sakap naenámp. ⁵¹ Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop ankwap onomp karwaok námp te, mao te sumpwi mo kareno!” ✧

⁵² Aeránko maok, Juda fákáreráo man sérrá, “Yino oukoumwan te amwan wae mér námpon, waráp pourouk te kwatae-arop woukoupeyak námpon! Abraham te wae sumpwi, tá profet fákáreao kor wae sumpwi tenapan maok, amo sérrá, ‘Arop ankárankamp onomp karwaok yarak námp te, mao te sumpwi mono’rá sénap te, mokopianono? ⁵³ Ae te amo nomp ounáp Abrahamén kwe-pwar namp rape? Mao wae sumpwi, tá profet fákáreao kor wae faokor tenapon. Waráp ninik te amo te wanono?”

⁵⁴ Jisaso nopok sérrá, “Ono onokump eran sakap nanko te, onomp e te kánanke kwataeno. Aeno yumo yiráp Kwarrá sér i konap, mao námoku onomp e sakap námpon. ⁵⁵ Aenámpán maok, yumo te man mér mo napon. Ono maok man mér nampon. Aeno ono sérrá, ‘Ono man mér mo nampono’rá sénanko te, ono kor yumo napnámp kwekár i konamp aropono. Aeno ono wae man méria nampan, ono maomp karwaok akwap nampon. ✧

⁵⁶ Yiráp ounáp Abraham mao te ono ék nanamp ke nke naeria warákár karimpon. Takia wae nkeaka yonkwae kárámpámpon.” ⁵⁷ Aeránko maok, Juda fákáreráo man sérrá, “Amo te oukoumwan 50 yopwar yak moi napao, amo yakrá ‘Námo wae Abraham nke namp’rá sér rapie?” ⁵⁸ Aerá sénapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Abraham te oukoumwan yak mo fek onomékir Ono Taki Yakampon.” ✧

⁵⁹ Aeránko maok, am fákáreráo yumwi sámprá paokoprá Jisasén yankop mwariakapo maok, Jisaso sánánkar e-poup lotu nap tokwae meknámp akwap. ✧

9

Yi aompi yaknámp aropamp kar

✧ **8:44:** Stt 3:4; 1 Jo 3:8 ✧ **8:46:** 1 Pi 2:22 ✧ **8:48:** Jo 7:20 ✧ **8:51:** Jo 5:24 ✧ **8:55:** Jo 7:28-29 ✧ **8:58:** Jo 1:1 ✧ **8:59:** Wkp 24:16; Jo 10:31-33

¹ Jisas akwapria nke nánko, arop ankáránk éntupwaro sámpámp ke feknámpia yi aompi yak námp yak. ² Aenko maok, Jisaso éréképá yárák i konámp arop fákárárao man turunkrá, “Tisa, wa mokop kwatae ninikianánko, éntupwaro am yi aompi yaknámp táráp sámp námpon? Am arop námoku kwatae niniki námp ni, tá éntupwar naropwaro kwatae ninik nep nie?” ☆

³ Mak rapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Am aropao námoku kwatae ninik námp fek mo, maomp éntupwar naropwaro kor kwatae niniki nep fekamp mono. Am ankank maomp pourouk koropámp te Kwaro máma aropamp pourou fwapokwapí-anánko, maomp kárákáre érik korop nánko, kounteouráp arop fárákap nke mwanapria námpon. ☆ ⁴ Oukoumwan te wakor wae yak námp fek ara, onan sámp-kérépánko ékamp Kwaromp tére mwanámpon. Kumur nánko te, arop tére mo mwarea napono. ⁵ Ono oukoumwan má apár mek yak namp ke fek te, ono máma apár mekamp aropamp wae yak nampon.” ☆

⁶ Mao makrá sériaka pwarará maok, táte kwar mek atopia arákaria maok, am kwar yokwapea am aropamp yi mek pap. ⁷ Aeria maok, mao man sérrá, “Amo akwapeaka ént aokore Siloam mek waráp yimetáp yárárae.” (Am ént aokore ‘Siloam’rá sénap te, am te arakono: ‘Sámp-kérépánko akwap’rá sér i konapono.) Aenánko maok, am yi aompi yaknámp arop akwapea yimetáp yárária, yi wae fwap nkeria arákarrá koropámpon.

⁸ Aenko maomp némpoukamp arop, tá man wokwaek ‘Mani sápenk’ ria sérrá tank nánko nkeap aropao kor, am fárákapao sérrá, “Ae te nko arop te tankrá aropan ‘Mani sápenk’ ri konámp arop támaoi kane.” ⁹ Aerapo maok, ankwap fárákapao sérrá, “Mono. Arop ankwapao mao niamp námpon.” Aerapo maok, am aropao námoku sérrá, “Máte ono támaono.”

¹⁰ Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, “Ae te mokopia waráp yi fwap námpon?” ¹¹ Aerapo mao am fárákapao sérrá, “‘Jisas’ ri konap aropao kwar ént mek ouroukoupea onomp yi mek forokwapea maok, onan sérrá, ‘Amo akwapea ént Siloam aokore mek yi yárárae.’ Aeránko maok, ono akwapea am mek yi yárária nanko, wae fwap nánko, ono nke nampon.” ¹² Aeránko maok, am fárákapao man turunkrá, “Ae te am arop te maok yak námpon?” Aerapo maok, mao sérrá, “Ono mér mono.”

Farisi fákárárao am arop yi fwapínámp fi oupourounknap kar

¹³ Arop fárákapao am yi aompi yakámp arop warámpea Farisi fákáreaonapok tukup. ¹⁴ Am te Sabat yae fek Jisaso am kwar ouroukoupea maomp yi firékarea pap tenánko niapon. ¹⁵ Farisi fákáreaonapok warámpea tukupapo maok, am fárákapao man warko turunkrá, “Waráp yi te warko mokopia fwapi námpon?” Aerapo maok, mao am fárákapao sérrá, “Mao kwar ouroukoupea onomp yi mek forokwapeanánko, ono yi ént mek yárária maok, fwap nke nampon.”

¹⁶ Aeránko maok, Farisi ankwap fákárárao sérrá, “Yino te wae mér, am arop te Sabat loaok mo námpara, Kwaro man sámp-kérép moimpon.” Aerapo maok, Farisi ankwap fárákapao sérrá, “Ae te kwatae ninikráp arop te mokopiaka nkwaekwe make kárákáre takrá yoro naenámpon?” Aerá séria maok, anánk fi pirékarapono. ☆

¹⁷ Aeria maok, Farisi fákárerao warko am yi aompi yakámp aropan turunkrá, “Waráp yi fwapi papnámp arop te amo mokohe aroponorá ninik rap?” Aerapo maok, am aropao sérrá, “Mao te profet ankwaponono.”

¹⁸ Tá kare, wokwaek am arop te yi aompi yakámpa maok, oukoumwan te wae yi fwap firikir námpo. Aenámpa maok, Juda taokeyakáp konap arop, am kar te karenorá mér te monoria nap kwamp maok, am yi fwap nkenámp aropamp éntupwar naropwarén koropenkria wumwi. ¹⁹ Maomp éntupwar naropwar korop nepo, man arakrá turunk, “Má arop te yiráp táráp nie? Yumo sérrá, ‘Éntupwaro sámpámp fek yi aompi yakámpo’rá sénap nie? Takanánko te mokopiaka warko fwap nke námpo?”

²⁰ Aerapo maok, éntupwar naropwaro sérrá, “Yino te wae mér nempono, am te yinomp tárápono. Wokwaek éntupwaro sámpámp feknámpia yi aompi yaká yak námp te, yino wae mér nempon. ²¹ Aeno oukoumwan te maomp yi mokopia fwapiarará mér mono. Tá wa maomp yi firékarea pap námp am táman kor yino mér mono. Wae tékép námpara, námoku fwap sénaeria námpo. Man turunkenke.”

²²⁻²³ Am te wokwaek kar, Juda taokeyakáp konap arop fákárerao sérrá, “Arop ankárankao ‘Jisas te Kraisono’rá sénánko te man te, lotu nap mek korop kwaponoria yérepe mwanámpo.” Aerá sér i konapantá, éntupwar naropwar am táman apápria maok, ‘Wae tékép námpara, yumoku man turunkenk’rá sénepon. ✱ ²⁴ Aerepo maok, warko am yi aompi yakámp arop táman am fárákapao man koropaerá wumwia sérrá, “Waráp yi fwap nángo te, Kwaro nke námp fek man saráp kare kar warákarrá ‘Aesio’rá sérampo. Yino wae mérono, am arop te kwatae ninikráp aropono.”

²⁵ Aerapo maok, mao kar pwarokwaprá arakrá sér, “Mao te kwatae ninikráp arop ni fwap nie? Ono kor mér mono. Aeno ono mérnamp ankank te, wokwaek onomp yi aompi yakámpa, oukoumwan onomp yi wae fwap kwapwe kare nángo nke nampon.”

²⁶ Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, “Mao te amwan apae námpo? Waráp yi te mokopia firékarea pap námpo?”

²⁷ Aerapo maok, mao am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono waeman yumwan sénampa maok, yumo am kar wa te monoria napon. Apaeritea yumo kápae kare por turunk rap? Ae te yumo kor maomp wokwaek paokop mwaria nape?”

²⁸ Aeránko maok, am Farisi fákáre man wouroumpriaka sérrá, “Amoku maok am arop kwataeramp wakmwaek yárankap aropono. Yino te Mosesomp wakmwaek paokop i konámpo. ²⁹ Yino te Kwaro Mosesén sérinámp karan saráp mérámpo. Aeno yino te am arop te maoknámp koropreanrá mér mono.” ✱

³⁰ Aerapo maok, am aropao am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Am onomp yi fwapi papnámp aropan yumo sérrá, ‘Yino mér mo námp te maoknámp koropean’rá sénapo, ono korokop tokwae nampono. ³¹ Nomo te wae mér, Kwar te kwatae ninikráp aropamp kar te wa mo i konámpo. Aeno arop ankárank Kwarén loturiaka Kwaromp ninikaok akwapnámp aropan maok, Kwaro maomp karan wawi konámpo. ✱ ³² Wokwaek karia koropea oukoumwan námp te, arop ankárank éntupwaro sámpámp fek yi aompiyakámp arop maomp yi fwapi papámp kar te yak mono.

³³ Aeno Kwaro am arop sámp-kérép moi yakánko te, mao te am takeniamp tére mono.” ☆

³⁴ Aeránko maok, am fárákapao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Waráp éntupwaro amwan sámpnám ke feknámpia koropea amo ouk-oumwan nap te kwatae ninikráp aropono. Amo yinan yénkrá farákáp nae rape?” Am fárákapao makrá séria maok, man lotu nap mekamp yérépea ek sámp-kérép.

Jisasén mér monap aropamp ninik te yi aompiyak námp niamp’rá sénámp kar

³⁵ Jisaso am aropan arop fárákapao yérépea sámp-kérépnáp kar wawia maok, mao akwapea oupourouunkia nke. Jisaso man nkea maok, man arakrá sér, “Amo te Aropamp Tárápan mér nap ni mo nie?” ³⁶ Aeránko maok, am aropao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Arop Tokwae, am Aropamp Táráp te wanono? Amo onan sénapo te, ono fwap man mér nanampon.” ³⁷ Aeránko maok Jisaso man sérrá, “Amo am arop te wae nke napono. Am arop te oukounwan má amwan kar sénámpono.” ³⁸ Aeránko maok, am aropao man sérrá, “Tokwae Kar e! Ono wae mér nampon.” Makrá séria maok, Jisasén kwaráp torokomprá man lotuimpon.

³⁹ Aenko maok, Jisaso sérrá, “Ono ék namp te apárokamp arop fárákapaonap ninikan yurukup naeria ék nampon. Aenampara, arop fárákáp yi aompi yakáp nap te fwap nke mwanaponono. Tá arop fárákáp náráp yi te fwap nke námprá ninik nap te, yi aompi yakáp mwarea napono.” ☆ ⁴⁰ Aeránko maok, Farisi ankwap fákáre wonae fik am fek yakápia maok, am kar wawia man sérrá, “Ae te yinan kor yinomp yi te aompi yaknámprá sénáe rape?” ☆ ⁴¹ Aerapo maok, Jisaso am fárákanap sérrá, “Yumo yumokuráp yi aompi yaknámprá mér nap te, arop yumwan mokopia kot mwanapanáp, fwaponono. Aeno yumo sérrá, ‘Yinomp yi te fwap yae-párák yakáp námpono’rá sénáp te, yumo te oukounwan kwatae ninik fek yakáp napono.”

10

Sipsipamp yáran wounáprá sénámp kar

¹ Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop sipsipamp yár ménki porok yoump moria, yár ankwap feknám oupukarrá piknámprá arop te, am te oukun arop, tá ankwapamp ankank sámp naerianámprá aropono. ² Aeno arop ménki porok yoump námprá te, táte sipsip taokeyak konámprá arop námoku támaono. ³ Aenko maok, ménki kíkíp konámprá aropao, am arop mankanoria ménki kíkí-pwaránko maok, am arop mankria námokuráp sipsipamp e ankákárankrá nánáránko, maomp kar wawia ouroumpea man napo éréképea ek akwap konámpon. ⁴ Mao náráp sipsip ponankor éréképea ek akwapea maok, mekia akwap nánko, maomp sipsip ponankor maomp kar wuri wawia maomp wakmwae éntér kákeaka tukup konapon. ☆ ⁵ Am sipsip fákáre te arop ankwapamp wakmwae te tukup mo, pírikimpá tukup i konapon. Am te apaerianápe, mao wa nap te, ankwap aropamp kar námpan tá napono.” ⁶ Jisaso am fárákanap máná wounáp kar farákáp námpan maok, am fárákapao kar fi fwapiá mér moiapon.

Jisas te ‘Sipsip kwapwe kare taokeyak konámprá arop’rá sénámp kar

⁷ Aeria maok, Jisaso warko sérrá, “Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Ono támao ono sipsip akwap korop naenámp ménkinono. ⁸ Sipsip taokeyak konap arop ponankor manénkir yakápap te, am arop fárákap te oukunrá, ankank ti konap aropono. Ae konapara, sipsip te am fárákapamp kar wa moiapon. ⁹ Ono támao ono ménkino. Arop ankárank ononampok koropeaka am yár mek yoump námp te, Kwaro man warko warámp naenámp. Aenanáko mao te mek youmpea warko ek akwapria fir oupourounkrá fánaenámp. ✱

¹⁰ Oukun arop te ankwap ankankan níkia korop mono. Sipsip oukun-ria, yénképrá kákria sámpá yampourou naeria korop konámp. Aeno ono te am fárákap fwap yiki yak sámpea napo, yiki yak am fárákapan top koupouri yak naenámpria korop nampono. ¹¹ Ono támao ono sipsip kwapwe kare taokeyak konamp aropono. Sipsip kwapwe kare taokeyak konámp arop te mao námoku am sipsip fárákap yaewour naeria náráp pourou sámp konámp. ✱ ¹² Aeno maniantá saráp térerá yarak i konámp arop te sipsip taokeyak konámp arop kare mo, tá sipsipamp naropwar mo ara, nke náńko, yao pwae mekamp as korop náńko te, am sipsip párakoprá fárákapá akwap konámp. Aenánko, yao pwae mekamp asao ankwapmwaek yourounkwe náńko, ankwapmwaek pirikimp konapono. ¹³ Am taknámp arop te sipsipantá ninik mono, maniantá saráp tére námpono. ¹⁴⁻¹⁵ Ono támao sipsip kwapwe kare taokeyak konamp aropono. Onomp Naropwaro onan wae mér, ono kor onomp Naropwarén wae mérnamp taknámp, onomp sipsipao kor onan wae mér, ono kor onomp sipsip wae mér nampono. Aenampara, onomp sipsipan yaewourria, fwap sumpwi nanampon. ✱ ¹⁶ Onomp sipsip ankwap fákáreao kor yakáp napon. Am fákáre te má yár mekamp mo ara, ankwap fek yakáp napon. Ono am fákárean kor éréképa koropea nanko, am fárákapao kor onomp kar wa mwanapon. Aeria maok, ankárankamp fi sipsip mwar yakáp napo maok, ankárankamp sipsip taokeyak konámp arop yak naenámp. ✱ ¹⁷ Ono am sipsipantá onomp pourou sámpea, sumpwia warko fárámp nanampara, onomp Naropwar onan warákár kare námpono. ✱ ¹⁸ Arop ankárankao onan kwaporok sámp-wouroump mono, onokump ninik fek onoku fwap sumpwi nanampon. Ono fwap onomp pourou sámpea sumpwi nanampon. Tá ono fwap warko yiki yak sámpea fárámp nanamp pwi nampono. Onomp Naropwaro onan “Tak nanapono’rá séri námpono.” ✱

¹⁹ Aeránko, Juda fákáreráo am kar wawia maok, warko anánk fi pir-pwar. ²⁰ Takia maok, kápae kare aropao sérrá, “Mao te kwatae-arop noumpoukoupea épépérép námpono. Yumo apaerá man woupwi pátea maomp kar wa rape?” ²¹ Aerapo maok, táte nopok ankwap fárákapao sérrá, “Má kar máte arop kwatae-arop noumpoukoupá yaknámp aropamp kar mono. Ae te kwatae-arop woukoupá yak námp te, fwap arop yi aompi yak náńko, firékarea pap naenámp nie?”

Juda fákáre Jisasén ‘Mono’ ria yoporiap kar

²² Jerusalem mek, komontnámp ke fek lotu nap tokwae ménki kik-pwarariap yae ninikria warákárrá lotu i konap yae koropámp. ²³ Am ke fek maok, Jisaso lotu nap tokwae mek Solomonomp naepik mwaek

✱ **10:9:** Jo 14:16 ✱ **10:11:** Sng 23:1; Jo 15:13 ✱ **10:14-15:** Jo 10:27; 1 Jo 3:16 ✱ **10:16:** Jo 11:52 ✱ **10:17:** Fl 2:8-9 ✱ **10:18:** Jo 19:11

yárákrá akwap. ²⁴ Aenánko maok, Juda fákárerá mankea man kuk-sirrá, am fárákapao man sérrá, “Amo Kraisao nap kwamp te, mae ke fek amo te wa karenorá érik sénanapon? Yinomp ninik épérép námp tane!”

²⁵ Aerapo, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono wae-man yumwan séri nampan yumo mér mo napon. Onomp Naropwaromp kárákáre fekamp ponankor tére tére namp te, am tére támao, ono te wa karenorá yumwan yénkép námpon. ✧ ²⁶ Aeno yumo te onomp sipsip fi mo napara, yumo onan mér mo napon. ²⁷ Onomp sipsip fákáre te ono wae mér nanko, am fárákap onomp kar wuri wawia, onomp wakmwae korop konapon. ²⁸ Aenapo maok, ono am fárákan yiki yaká yakáp mwanap nénk nanko, máo te moyakáp mo karenó. Tá arop ankwap te onomp yaekamp pouroukoup mono. ✧ ²⁹ Onomp Naropwaro am fárákan onan sáp námp te, námoku ankárankamp támao tokwae karia ankank ponankoran kor poukeyak námpara, arop ankwap te maomp yaekamp pouroukoup mono. ³⁰ Onomp Naropwar te, yino ankárankamp támaono.”

³¹ Aeránko maok, Juda fákáre am kar wawia yumwi sámprá warko man yankop mwariakapo maok, ³² Jisaso am fárákan sérrá, “Ono yumwan manénkir onomp Naropwaromp kápae kare tére kwapwe wae yénkép namp te, yumo apae téieran ninik nap kwamp onan yumwian yankop mwaria nape?”

³³ Aeránko maok, Juda fákárerá man kar pwarokwaprá sérrá, “Yino te tére kwapweran ninikria amwan yumwi fek yankop mono. Amo arop kareao maok, Kwarén wouroump sérra ‘Ono te Kwar’rá sénap fekeano.”

³⁴ Makrá sérápo maok, Jisaso am kar pwarokwaprá am fárákan sérrá, “Yumokuráp lo karan kumwia nap te Kwaromp kar araki yak námpon: ‘Ono sérrá, “Yumo te kwar fákárenono.” ’ ✧ ³⁵ Kwaro am arop fárákan kar farákápria, ‘Am fárákap te “Kwar”rá sérimpon.’ Nomo te wae mér, Kwaromp Buk fekamp kar te ankár taki yak konámpono. ³⁶ Aeno onomp Naropwaro onan nánapia sámp-kérép nánko, ono má apár mek ék námpara, ono sérrá, ‘Ono te Kwaromp Tárápono’rá sénanko, yumo onan apaerá ‘Kwarén wouroump nap’rá sénapon? ✧

³⁷ Aeno táte ono onomp Naropwaromp tére mo nanko, yumo onomp kar karenorá mér mo mwanapono. ³⁸ Aeno ono te maomp tére nampon. Táte yumo onan, amo te karenorá mo nap kwamp te, yumo ono tére namp máman mér kipo. Aeria maok, onomp Naropwaro onont yak nánko, ono onomp Naropwarént yak namp fwapi ninikia mér mwanapon.” ✧

³⁹ Am fárákapao warko man fákápwariakapo maok, máo am ankwap mwae knámp warákarrá akwapámpon.

⁴⁰ Jisaso warko arákarrá akwapea ént Jordan tápampá akwap. Akwapea manénkir Jono arop ént mek énérrá kákámp fek yak. ⁴¹ Aenko maok, kápae kare koumteouráp arop maonámpok koropea maok, sérarrá, “Karenó. Jon te nkwakwe make ankank kárákáre yoro moimpan maok, māmá aropao naenámp karan máo farákápámp kar te ponankor kare karono.”

⁴² Aeria maok, am fek táman kápae kare arop man méria, karenoriapono.

✧ 10:25: Jo 5:36; 10:38 ✧ 10:28: Jo 3:16; 6:39; 10:3 ✧ 10:34: Sng 82:6 ✧ 10:36: Jo 5:17-20

✧ 10:38: Jo 14:10-11

11

Lasarus sumpwimp kar

¹ Arop ankárang touwe sámpámp, mao te Betani mekamp Lasarus. Am Betani te Maria ntia Marta aenenkamp némpono. ☆ ² Am yupu Maria te Tokwae Karamp puk wel kwarákárria maok, mao námokuráp me pwae fek pukamp wel féki torokorimpon. Am touwe sámpnámp arop Lasarus te am aenenkamp ménkinono. ☆ ³ Aenko maok, antáp yaworao Jisasnámok kar sámp-kérépria arakrá sér, “Tokwae Kar e, amo man nouroupria warákár konap arop te touweane.” ☆ ⁴ Jisaso am wawia maok, sérrá, “Am touwe te arop sumpwi naenámp touwe mono. Am te koumteouráp arop Kwaromp kárakáre nkea man warákárrá man e tokwae sánk mwanapono. Tá am fek táman Kwaromp Tárápao kor e tokwae sámp naenámp.” ☆

⁵ Jisas te Marta, maomp nánae Maria, tá ménkináp Lasarus am anánkwapoan te warákár konámpon. ⁶ Am Lasarus touwenámp kar koropánko maok, wawitea am yaknámp némpouk anánki yak. ⁷ Aea maok, wakmwaek námoku éréképá yarak i konámp arop fákáreran sérrá, “Nomo warko Judia mek tukup mwaro.”

⁸ Aeránko maok, am éréképá yarak i konámp arop fákárerao man sérrá, “Tisa, oukoumwan kar amwan Juda fákárerao yumwi fek arokopea sumpwi pap mwaria wae nap te, amo warko am fek akwap nae rapie?” ☆

⁹ Jisaso maomp kar pwarokwaprá wounáp kar sérrá, “Ae te ankárangamp yae fek yámar éntér-sámpramp ke akwap mo i konámp nie? Aeno arop yámar wae kare fek yarak námp te, sikirip mo i konámpono. Am te apae riteanápe mao te waeman apárok yokorámp wae nke námpono. ¹⁰ Aeno arop kumuruk yarak námp te, mao nke naenámp wae yokor mo námpara, sikirip konámpon.”

¹¹ Makrá séria maok, wakmwaek am fárákapan sérrá, “Nomp nouroup Lasarus amp námpono. Aenámpan maok, ono akwapea kéménkia fárámpá pap nanampono.” ☆ ¹² Aeránko maok, am éréképea yarakámp arop fákáre támao am kar wawia maok, sérrá, “Tokwae Kar e! Mao amp nángo, maomp touwe warko fwap naenámp.” ¹³ Jisaso sérámp kar te Lasarus sumpwimpan séránko maok, am fárákap te Lasarus párák amp námpan sénámpwe ninikiapono.

¹⁴ Aeapo maok, warko Jisaso érik sérrá, “Lasarus te wae sumpwi námpono. ¹⁵ Aenámpan maok, ono am ke fek méntér yak moi namp táman yumwan ninikria warákár nampono. Aenampara, yumo am fek táman Kwarén mér mwanapono. Oukoumwan nomo maonámok tukup mwaro.”

¹⁶ Jisas takrá séria pwar nángo, Tomas maomp ankwap e Tam Feae, mao Jisasén paokop i konap ankwap fákáreran sérrá, “Tak mwaro. Nomo ponankor tukupea mént sumpwi mwaro!” ☆

Warko fárámp naenámp ntia yiki yak te Jisas ‘Námo támaono’rá sénámp kar

¹⁷ Jisas ntia mao éréképá yarak i konámp arop fárákap tukupea némp Betani wonae fikria maok, mao wa nángo, Lasarus te wae péri me mek yi-awori yak námpono. ¹⁸ Betani te Jerusalem mek wonae fik kar 3 kilomita

☆ 11:1: Lu 10:38-39 ☆ 11:2: Jo 12:3 ☆ 11:3: Jo 11:36 ☆ 11:4: Jo 9:3 ☆ 11:8: Jo 10:31

☆ 11:11: Mt 9:24 ☆ 11:16: Jo 20:25

fek yak námpon. ¹⁹ Aenámpara, Juda mekamp kápae kare kounteouráp arop Marta ntiaka Maria aenenkamp ménkináp sumpwi námpantá, am aenenkan yonkwae porokwe sánk mwaria koropea méntér yakáp.

²⁰ Aenapo maok, Maria nap mek tankánko maok, ²¹ Marta ‘Jisas koropán’rá sénap kar wawia akwapea mwaeak kikipia maok, Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, amo mapek yakaporia te, onomp ménki te sumpwi mono.” ✧ ²² Aerá séria maok arakrá sér, “Ono wae mér nampon, amo Kwarén ‘Ankank sápa’ ria sénapo te, amwan fwap sánk naenámpon.”

²³ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Waráp ménki te fwap warko fárámprá yiki yak naenámpon.” ²⁴ Tá Marta man sérrá, “Ono wae mér nampon, nánkár pwarnámp yae fek, sumpwinap arop ponankor warko ferámp nap fek fárámp naenámpono.” ✧ ²⁵ Aeránko Jisaso man sérrá, “Warko fárámp konap te onoku támao, tá yiki yak te onoku támaono. Arop onan mér námp sumpwi námpao kor, mao oukoumwan yiki yak naerámpon. ²⁶ Tá arop ponankor yiki yakápria onan mér nap fárákap te sumpwi napao kor, fwap yiki yakáp mwanapon. Amo te mámá wae mér rape mo nie?”

²⁷ Aeránko maok, tá Marta Jisasén sérrá, “Tokwae Kar, yeno! Ono wae mér nampon, amo te Kwaromp Táraþono. Amo te am arop Kwaro apárok sámp-kérép nánko, náráp kounteouráp arop warko érékép nanap rimp támaono.” ✧

Jisaso Lasaruséntá yonkwae touweria émimp kar

²⁸ Marta aerá séria pwarará, youmpea nánae Marianámpok akwapea warámpá youmpea aop mwaeak yakria maok, sánánkar sérrá, “Tisa koropea yakria amwan koropaenáne.” ²⁹ Mak ránko maok, Maria am kar wawia koupour fárámprá Jisasén akwapá nke. ³⁰ (Jisas te oukoumwan némpouk akwap mo, máte akwapea Marta man kikipimp fek yak.) ³¹ Juda fákáreráo Marian koukarrá yonkwae touwerá nap mek am mek yakáp napao nkeapo, Maria am feknámp fárámprá ek oukur akwapánko maok, am fárákapao ninikrá, máte akwapea péri me fek ém naeria akwapri kanria éntér kákia énénti tukup.

³² Maria akwapea Jisaso yak námp fekria maok, man nkea maomp puk wonae fik kwaráp torokompria man sérrá, “Tokwae Kar e! Amo mapek yakaporia te, onomp ménki sumpwi mono.”

³³ Maria ém nánko maok, tá mént koropap Juda fákáreráo kor éménk. Aenapo maok, Jisas man nkeria maok, mao kuri yonkwae touwea waeria maok, ém naenámp niamp. ³⁴ Aeria maok turunkrá, “Yumo man te maok pap napon?” Aeránko maok, am fárákapao kor man sérrá, “Tokwae Kar, amo koropea nkeae!”

³⁵ Aerapo maok, Jisaso kor ém. ✧ ³⁶ Aenántko, Juda fákáreráo nkea sérrá, “Yumo nkenke! Mao te am aropan nouroup kar i konámp kwamp námpon.” ³⁷ Aenántko maok, arop ankwap fárákapao sérrá, “Má arop te arop yi aompi yak námpan kor firékarea pap konámp te, mámá aropan kor apaeritea yaewour mo nánko, sumpwi námpon?” ✧

Jisaso Lasarusén fárámpea papámp kar

³⁸ Jisaso warko yonkwae touwea waeria maok, akwapea am papnap péri me táp fek. Am papnap me te manénkir péri me yokoropeaká maok,

péri ankwap kárakére sámpea top kor fek nánkáráp tenapon. ³⁹ Ae tenapo maok, Jisaso sérrá, “Yumo am péri kárakére támá far-farrá tukupenke!” Aeránko maok, am sumpwinámp aropamp antápnáp Marta man sérrá, “Tokwae Kar e! Mao am mek tank námp te wae yiautori yak námpara, wae mákäre kwatae korop naeria námpono.” ⁴⁰ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ono wae manénkir amwan sériampon, ‘Amo méria te, Kwaromp kárakére fwap nke nanapon!’ ” ✧

⁴¹ Aeránko maok, am fárakapao péri kárakére keakapapo maok, Jisaso narek tokoreyakra sérrá, “Ayao, amo ono sénamp kar wawi napantá amwan ‘Aesio’rá sér rae. ⁴² Ono te wae mér nampon, amo ono sénamp kar ankár wa saráp yak konapon. Aeno ono ninik námp te, mámá yakápnáp koumteouráp arop amo onan sámp-kérép napo ék námp mér mwanapria, mámá kar sér rae.” ✧

⁴³ Makrá séria pwarará maok, tékén kar wumwia sérrá, “Lasarus, amo ek oukur-koropae!” ⁴⁴ Makránko maok, am sumpwinámp arop fárámpeaka érik mankánko maok, maomp pu, yae, tá yimetápok waempyam fek woukoup tenap yak nángo, Jisaso am fárakapan sérrá, “Yumo am waempyam aokor-aokoria pwarapo akwapano.”

‘Jisasén sámp-wouroump mwanámp’ ria kar papap kar

⁴⁵ Kápae kare Juda fákäre koropea Mariant koukarrá yonkwae touwenap arop fárakap Jisaso am ankank taknámp nkeaka man mériapono. ✧

⁴⁶ Aenapan maok, ankwap fárakap te tukupea Farisi fákäre aonapokria am Jisaso inámp ankank táman fárakáp.

⁴⁷ Aenapo maok, pris tokwae fákäre ntia Farisi fákäre Kaunsil fákärerán koropenkria wumwi. Wae koropea koupoukour napo maok, am fárakapan sérrá, “Am arop te kápae kare nkwakwe make ankank yoro námp te, mokop mwanámpon? ⁴⁸ Táte nomo man kwaporok takanoria pwate nángo te, arop ponankor man mér mwarea napon. Tá Rom mekamp arop fákäre koropea nomp lotu nap tokwae souroumpouriaka nomp arop fárakapan kor méntérantáno.”

⁴⁹ Aerapo maok, arop ankárank Kaiafas mao te pris taokeyak konámp arop am yopwar fek yakria maok, mao am fárakapan sérrá, “Yiráp ninik te épépérép kare nape. ⁵⁰ Yumo te ankárankamp ankank yumwan fwap yaewour naenámp te mér mo napon. Arop ankárankao ponankor koumteouráp aropantá sirarrá sumpwi naenámp te kwapwe kareno. Takria nomp arop fi ponankor surumpwiantáno.”

⁵¹ Kaiafas te námokuráp ninik mekamp karan sér mono. Mao te am yopwar fek pris éréképá yak konámp aropara, Jisaso Juda fian yaewourrá sumpwi naenámpan profet kar fek sénámpon. ⁵² Mao sumpwi námp te Juda fran saráp yaewour mono, am sumpwi námp te Kwaromp tárápu ponankor apár-apár yakáp nap koupoukareaka ankárankamp fi yakáp mwanapria námpon. ✧

⁵³ Aeria maok, am yae feknámpia man sámp-wouroump mwanap mwae oupourounkra kar sérarrá tukup. ⁵⁴ Aeapo maok, Jisaso warko Juda fákäre ou mek érik akwap mono. Am fek pwarará námoku éréképá yarak i konámp arop fákäre éréképea arop yak mo apár wonae fikamp taun ankárank Efraim mek énéngi tukupea am fek yakápiapon. ✧

✧ 11:40: Jo 11:4 ✧ 11:42: Jo 12:30 ✧ 11:45: Jo 4:48 ✧ 11:52: Jo 10:16,17-21; 1 Jo 2:2

✧ 11:54: Jo 7:1

⁵⁵ Juda firamp Pasova Fári konap Yae wae fae nángo maok, kápae kare némpouk mwaekamp arop Jerusalem mek Kwaro nke námp fek námokuráp ninik fwapokwap mwaria tukup. ☆ ⁵⁶ Aeria maok, Jisas te maok yakánrá oupourouk. Am fárákap lotu nap tokwae mek yinkea yakáprá námoku kok sérarrá maok, “Yumo te mokoprá ninik rap? Mao te koropea Pasova Yae Tokwae te nkea ni moi kane?” ⁵⁷ Aerapo maok, pris tokwae fákáre ntiaka Farisi fákáreráo koumteouráp aropan sérrá, ‘Arop ankárankao Jisas te maok yakánrá mér námp kwamp te, yinan sénapo, man fákap mwanámp’rá séri naponó.

12

Maria Jisasomp puk sanda kwarákarimp kar

¹ Pasova Fári konap Yae oukoumwan tokwampok yae tankánko maok, am ke fek Jisaso apár me mekamp kéménkia papámp arop Lasarusomp némp Betani mek akwap. ☆ ² Aenko maok, am némpouk am fek Jisasén ‘Aesio’rá sér mwaria, maompor fir nánap. Marta fir yorokwae nángo maok, Lasarus Jisasént fár mwanap aropént tank. ³ Aeapo maok, Maria sanda mani tokwae fekamp, hap kilo botol sankoropea maok, Jisasomp puk forokwapea pwarará maok, námokuráp me pwae fek féki torokorrá yakánko maok, am nap mek sanda nánákáre kwapwe top-pwarámpá yak. ⁴ Aenko mént paokopiap arop ankárank Judas Iskariot am arop te nánkár wakmwaek Jisasén arop outiri naenamp mao sérrá, ⁵ “Am sanda te nomo aropan sánkria am fekamp 300 yae fek térea sámp konámp niamp 300 mani silva sámpeaka, ankank monap aropan nénk mwar mpup!” ☆ ⁶ Mao te ankank monámp aropan ninikrá sér mono, mao maniráp yam taokeyakria mani oukun i konámp aropao námpon.

⁷ Aeránko maok Jisaso sérrá, “Am yupu te numwar takano. Mao am taki námp te, niki-samp yakrá akwapea, ono sumpwi nanko, onan apár me mek papnap yae fek naenámpon. ☆ ⁸ Ankank moráp arop fárákap te yumont yakápi yakáp mwanapon. Aeno ono te yumont yaká yak nanamp mono.”

Pris tokwae fákáreráo Lasarusén sámp-wouroump mwaria sérariap kar

⁹ Kápae kare Juda fákáreráo wa napo, Jisas Betani mek yakánko maok, am arop fárákap te maonámpok korop. Am fárákap te Jisasén saráp koropea nke mono. Manénkir Jisaso Lasarusén apár me mekamp kéménkia papámpan mér napara, Lasarusén kor nke mwaria korop napon. ☆ ¹⁰⁻¹¹ Aeriaka, kápae kare Juda fákáre pris tokwae fákáreran pwarará tukuprá Lasarusén nkeaka Jisasén mérapantá maok, pris tokwae fákáreráo sérrá, ‘Lasarusén kor mént sámp-wouroump mwar’ ria kar papapono.

Jisas Jerusalem mek king niampia akwapámp kar

Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40

¹² Jisaso Lasarusént fária pwaránko, ankwap yae fek kápae kare koumteouráp arop Pasova Yae nke mwaria Jerusalem mek koropea koupoukour yakáp. Aeria am fárákapao wawapo maok, ‘Jisas Jerusalem mek korop naean’rá sér. ¹³ Am wawia maok, oupuk pwae niamp yao pwae fékéria tukupea, mwaeao Jisasén kikipia tékén arakrá sér,

☆ 11:55: Kis 12:14-20 ☆ 12:1: Jo 11:1,34 ☆ 12:5: Jo 18:2-3 ☆ 12:7: Jo 19:40 ☆ 12:9: Jo 11:43-44

“Nomo Kwarén warákár mwaro!
Kwaro Tokwae Karamp e fek koropnám arop má
e tokwae sánkano!

Mao te Israel firamp King yak naenámpono.” ☆

¹⁴ Jisaso donki soup ankárank sámpea am fek tank. Aenánko, am te Kwaromp Buk fek yaknám kar niampon. Am te arakrá sénámpono:

¹⁵ “Taun Saion mekamp kounteouráp arop,
yumo te apápi kwapono!

Yiráp king oukouwman má korop nám nkenke.

Mao te donki soup fek tankrá korop námpono.” ☆

¹⁶ Manénkir am ke fek te mao éréképa yarak i konám arop fárakap te am kar fi te mér moiapono. Aeno nánkár wakmwae Jisas warko arákarrá pokria wae tokwae sámp nám fek maok, am Kwaromp Buk fek yaknám kar ninikria, arop fárakapao Jisaséniapan kor ninikia, ‘Am te Jisas táman sénámpon’rá mériapón.

¹⁷ Wokwae kápae kare kounteouráp arop Jisasént yakápria nkeapo, Jisasó Lasarusén apár me mekamp fárámpea papámpon. Oukouwman am kounteouráp arop te am Jisasoimp táman arop ankwap fárakapan kar farákápon. ¹⁸ Aenapo, kápae kare kounteouráp arop Jisasó manénkir am ankank yoroimp kar táman wawia maok, am fárakap maonámpok tukupea mwaeakó kikip. ¹⁹ Tá Farisi fákáreráo kor námoku támao am nkea námoku kok sérarrá, “Nkenke! Nomo mwaria nánap nám te tak mwanámp pourou moiane! Ponankor kounteouráp arop te man éntér kákia tukup napon.”

Grik ankwap fárakap Jisasén nke mwarianap kar

²⁰ Kounteouráp arop fákáreráo tukupea Jerusalem mek Pasova yae fek Kwarén lotu mwariakapo maok, táte Grik ankwap fákáreráo kor mént tukup. ²¹ Am Grik fákáre te Galili mekamp taun Betsaida mekamp arop Filiponámpok koropea maok, man arakrá sér, “Arop Tokwae, yino te Jisasén nke mwarianeano.” ²² Aerapo maok, Filipo kor akwapea Andrun séria warámpea énénkér akwapea Jisasén sérepo maok, ²³ tá Jisaso am arop yaworamp kar mao sumpwi naempan wounáp kar sérrá, “Oukouwman má ke fek te Aropamp Táráp e tokwae sámp naenám ke te wae korop námpon. ☆ ²⁴ Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Wit ki apárok piká tankrá yipi takére mo nám te, am ankárank támao saráp yak konámpon. Aeno apárok piká tankea yipi takérea téri pokea maok, ki kápae kare tank konámpon.” ²⁵ Am wounáp kar séria pwarará maok, kar kare sérrá, “Aeno arop námokuráp pourouan yiki yak naenámpan ninikrá yarak nám te, maomp yiki yak moyak naerámpon. Aeno arop námokuráp pourouan wampwe pwarará, onan ninik nám te, mao fwap ankár yiki yaká yak naenámpon. ☆ ²⁶ Aeno arop ankárank onomp tére naenám kwamp te, ankár ononampaok kuno. Takria maok, mae némpouk ono yak namp te onomp tére aropao kor onont am fek yak naenámpon. Aeria maok, arop onomp tére nánko te, onomp Naropwar te man e tokwae sánk naenámpon.” ☆

Jisaso námoku sumpwi naenámpan sénám kar

²⁷ Jisas warko ankwap kar arakrá sér, “Oukouwman te ono yonkwae touweria ninik tokwae nampono. Aenampara apaerá sénanampon? Ae

te ono onomp Naropwarén sérrá, ‘Oukoumwan má ankank korop námpan má sámp-sirae’rá sénanamp nie? Ono takrá sér mono. Am ankank te ankár onomp pourouk korop naenámpría ék namp támaono. ☆ 28 Ayao, waráp e tokwae kwapwe yénkép napo, arop fárákapao nke mwanapono.” Jisaso makrá séránko maok, táte yámar meknámp kar ankárank arakrá sér, “Ono te wae onomp e tokwae kwapwe kare yénkép nampara, warko oukoumwan kor tak nanampono.” 29 Aeránko am koumteouráp arop fárákap wonae fik am fek yakáp napao, am kar wawia arakrá sérrá, “Wi! Oukurér párákapáne!” Tá ankwap fákáreráo sérrá, “Mono, enselo mént kar sénámpono.”

30 Aerapo maok, Jisaso sérrá, “Am kar yumo wa nap te onan yae-wour mono. Yumwan yaewour naenámpan námpon. 31 Oukoumwan Kwaro má apár mekamp koumteouráp arop younkoupria, táte má apár mekamp arop poukeyak konámp arop kwatae yérépea kérép naenámpon. ☆ 32 Oukoumwan te ono má apár mek yak nampan maok, nánkár te onan ka-sampokea napo, am ke fek táman ponankor koumteouráp arop ononampok érékép-korop nanampon.” ☆ 33 (Jisaso am takrá sérímp te námoku sumpwi naenámpan mwae kamp ninik fek sérímp.)

34 Aeránko maok, am koumteouráp arop fákáreráo maomp kar pwarokwaprá man sérrá, “Yino wa nángo Kwaromp loao sérrá, ‘Krais te ankár yaká yak naenámpono’rá sénámpon. Amo mokopia ‘Aropamp Táráp narek sampok mwanap’rá sér rape? Am ‘Aropamp Táráp’ te wanono?” ☆

35 Aerapo maok, Jisaso am fárákan wounáp kar sérrá, “Wae te fae takáre ke fek yumont yak námpon. Oukoumwan wae yumont yak námpan fek yiráp paokop te ankár wae fek paokop kip. Yumwan kirikip koropea oupouroup naeane. Arop kirikip mek yáakria te, mao te maok akwap raerá mér mo i konámpon. ☆ 36 Wae te oukoumwan yumont yak námpara, yumo ankár wae táman méria maok, yumo waeramp arop fákáre yakáp mwanapono.” ☆

Juda kápae kare Jisasén mér moiap kar

Jisaso makrá séríteá maok, am fárákan pwarará youmpea mek yak.

37 Am fárákap Jisaso nkwakwe make kárákáre yoro nánko nke napao maok, man te mér mo napon. 38 Aenapo maok, profet Aisaíamp kar méntér pwi námpon. Aisaiao sérrá,

“Tokwae Kar e!

Wa mokop yinomp kar wawia mér námpon?

Wa mokop Tokwae Karao

náráp kárákáre yénképnámp tére

oukoumwan má térenámp niamp nke námpon?” ☆

39 Am fárákap Jisasén mér mwanap pourou mono. Am tak mwarap fi táman Aisaia ankwap kar kumwi námpon:

40 “Kwaro am fárákapamp yi nke mwanap pourou moi papria ninikan kor épérépi pap.

Takria am fárákap ankank nkeria, kar fi méria,

ononampok arákarrá korop napo,

ono am fárákan fwapokwapi papantáno.” ☆

⁴¹ Aisaia am takrá sénámp te, apae riteanápe, Jisasomp kárakáre tok-waeran nkea pwatea am Jisas táman sérimpon. ✧

⁴² Karenono, kápae kare Juda taokeyakáp konap aropao kor man mérapo maok, Farisi fákárerao námwan, lotu nap mek korop kwaponoria taokorantá apáp nap kwamp, maomp mérap érik sér moiapon. ✧ ⁴³ Am fárakap te Kwaro námwan warákár naenámpria te mono, arop fárakapao námwan warákáranápon kar i konapon.

Jisaso farákápnámp kar támao aropámp ninik yurukup naenámp kar

⁴⁴ Jisaso tékén sérrá, “Arop onan mér námp te onan saráp mér mono, onomp Naropwaro onan sámp-kérép nángo ék nampan kor mént mér námpon. ⁴⁵ Arop onan nke námp te, onomp Naropwaro onan sámp-kérépángo ék namp man kor nke námpon. ✧ ⁴⁶ Ono má apár mek ék namp te ará: Arop fárakap onan mér nap te kirikip mek yakáp mono. ✧ ⁴⁷ Aeno arop ankárangkao onomp kar wawiaka onomp karwaok yárap mo námp te, man te ono arop yurukuprá kot i konámp aropnámp taknámp mono. Ono ék namp te má apár mek yakrá kounteouráp aropan yurukuprá kot naeria ék mono. Ono ék namp te am arop fákáreran warko érékép naeria ék nampon. ✧ ⁴⁸ Aeno arop onan younkwek sirarrá onomp kar sámp mo námp te, man yurukuprá kot naenámp arop te yak námpon. Ono farákápnámp kar támao námkár pwarnámp yae fek mao am fárakapan yurukuprá kot naenámp. ✧ ⁴⁹ Ono te onokump ninik fek má kar farákáp mono. Onomp Naropwaro onan sámp-kérépángo ono ékamp, mao námoku kápae kare kar onan farákápaerianámp sápria, am farákáp nanámp ninikan kor sáp námpon. ⁵⁰ Ono te wae mér nampon, onomp Naropwaromp kar te yiki yaká yakáp mwanap nénk konámpon. Aenámpara, kápae kare kar ono farákáp namp te onomp Naropwaro ‘Arakae’rá sénámpaok i konampono.” ✧

13

Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop fákárerámp pu yárárimp kar

¹ Pasova Yae kumur korop naerianángo, am ke fek táman Jisas wae mér, má apár pwarará Naropwaronámpok pok naenámp ke korop. Aenánko maok, náráp kounteouráp arop fákáreran má apár mek yakáp napan yonkwae touwemp te ankár yonkwae touwe tokwaerá akwapea, sump-wimp ke fekimpon. ✧

² Kumuran Jisas ntia mao éréképá yarak i konámp arop fárakap fépérrá tankáp. Aenapan maok, Saimon Iskariotomp táráp Judasén te wae Satano Jisasén arop outiri naenámp ninik wokwaek sánk tenámpono. ³ Jisas te wae mér, Naropwaro ankank ponankor maomp yaek sánkámp, tá námwan sámp-kérépángo ékiakámp warko arákarrá Kwaronámpok pok naenámp kor wae mér. ✧ ⁴ Ae námp kwamp maok, Jisaso am fir taki tank nángo, fárámpea waempyam éri wor paprá tawel sámprá kámpea pwarará maok, ⁵ ént dis mek kwarákár. Takia maok, wae am feknámp námoku éréképá yarak i konámp arop fárakapámp pu yáraria * pwarará maok, táte am kámpnámp tawel fek am fárakapan féki torokor.

✧ 12:41: Ais 6:1 ✧ 12:42: Jo 9:22 ✧ 12:45: Jo 14:9 ✧ 12:46: Jo 1:9; 8:12 ✧ 12:47: Jo 3:17 ✧ 12:48: Hi 4:12 ✧ 12:50: Jo 8:28 ✧ 13:1: Jo 15:13 ✧ 13:3: Jo 13:27; 16:28

* 13:5: Pu yárar i konámp tére te tére aropao saráp i konámpono.

⁶ Takria Saimon Pitamp wonae fik koropánko maok, Pita man sérrá, “Tokwae Kar e! Amo te onomp pu yárár nae rape?” ⁷ Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono térenamp ankank te ouk-oumwan te amo mér mono, tá nánkár wakmwaek maok, amo mér nanapon.”

⁸ Aeránko maok, Pita man sérrá, “Amo onomp pu te yárár mo karonol!” Aerá séránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono amwan éntup moia nanko te, amo warko onont yak nanap pourou mono.”

⁹ Aeránko maok, Saimon Pita man sérrá, “Tokwae Kar e, ae te takanánko te, onomp pu mwar yárári kwapon. Ankár yae kor, me kor méntér yárárael!”

¹⁰ Mak ránko maok, Jisaso man wounáprá sérrá, “Arop wae éntupianámp te warko koupour kar éntup mo i konámpon. Puan saráp yárár napo kor, waeman ponankor yiki kukurámpon. Yumo te waeman yiki kor yakáp napan maok, ono yumwan ‘Ponankor’rá sér mono.” ¹¹ (Jisas te am arop námwan yopor aropamp yaek pap naenámp te wae mér. Ae námp kwamp maok, mao sérrá, “Yumo ponankor yiki kukur mono.”)

¹² Jisaso am fárákapamp pu yárária pwatea warko náráp waempyam sámpea yirímptea warko tank. Aeria maok, am fárákapam turunkrá, “Ono yumwan má térenamp fi te yumo wae mér nap nie?” ¹³ Yumo onan ‘Tisa’, tá ‘Tokwae Kar’rá sénap te, tá kare yae-párák kare sénapon. ¹⁴ Ono Tokwae Kar, tá Tisa wuriman, tére arop arákarea yiráp pu yárár nampara, yumo kor yiráp ankwapnáp ankwap fárákapamp puan kor takrá yárár kipo. ✧ ¹⁵ Ono mámá ninik yumwan yénkép namp te, yumo kor ono yumwan yénkép nampnámp maknámp tére kip. ✧ ¹⁶ Ono yumwan kare kar sénámpon: Tére konámp arop te maomp arop tokwae kámákár akwap mono. Tá sámp-kérép nánko korop námp te, am sámp-kérépnámp aropan kámákarrá nareki yak mono. ¹⁷ Oukoumwan te yumo ono amnamp ninik fi kor wae mér napara, yumo ampaokria te, yumo fwap warákár mwanapon. ✧

¹⁸ Ono te yumwan ponankor sér mono. Ono onomponoria nánkárápnamp arop fárákapam yumwan te wae mér nampan maok, Kwaromp Buk fek kar arakrá yak námp waeman kare korop naenámp mér nampon. Am kar te arakrá sér, ‘Arop onont pan fánámpao onan younkwe sinaeria námpon.’ ¹⁹ Am ankank te oukoumwan korop mo nánko, ono yumwan manénkir sér rae: Nánkár wakmwaek am ankank koropeanánko, yumo fwap Ono Taki Yak namp mér mwanapon. ✧ ²⁰ Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Ono tére arop sámp-kérép nanko, man warámpea yaewour námp te, tá onan táman warámpea yaewour námpon. Tá arop onan warámp námp te, mao onan sámp-kérépánko ékamp Kwarén kor warámp námpono.”

Judasó Jisasén yopor aropamp yaek pap naerianámp kar

Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23

²¹ Jisas takrá séria pwarará, yonkwae touwea waeria maok, érik farákarrá arakrá sér, “Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Yumo ou mekamp ankwap ankáránk onan yopor aropamp yaek pap naerámpon.”

²² Makrá séránko maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárákap námoku kor am kar épérép nap kwamp maok, nonopok énoukouprá, máte wan

sérianria mér mono. ²³ Mént paokop i konap arop ankárankamp Jisaso man warákár kar i konámp arop te Jisasomp éntér mwaek wonae fik kar tank. ✱ ²⁴ Aenánko maok, Saimon Pita, man wan sérianrá turunkaeria me fi wink. ²⁵ Aeránko maok, mao wonae fik kar éntér kor fek youmprá woukoupria maok, Jisasén sérrá, “Tokwae Kar, amo te wan sér rap?” ²⁶ Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Nánkár nomo énénti fánámp arop ankárankampan ono pan sámpea sup mek anámpea sánk nampao maok, am arop táman sénampon.” Mak ritea maok, pan sámpea sup mek anámpea Saimon Iskariotomp táráp Judasén sánk.

²⁷ Judaso am pan sámpea pwar nánko maok, Satano maomp ninik mek yoump. Aenko maok, Jisaso man arakrá sér, “Ankank amo tak naenap te koupour takae.” ²⁸ Aeránko maok, arop ponankor énénti tankáp nap Jisaso Judasén sénámp kar fi te ankwap ankárankampao mér mono. ²⁹ Ankwap fárakapao ninikrá, Judas te mani kériramp yam poukwap konámpara, Jisas man te ‘Am mani fek lotu mwanap yae fekamp ankank akwapá tiaerá sérámpwe ninik. Tá ankwap fárakapao ‘Ankank monap aropan nénkaerá sérámpwe nikiapon. ✱ ³⁰ Aeapo maok, Judas am pan fákáre sámpea pwarará koupour kar apárok oukur akwapánko maok, wae kirikipeyak.

Jisaso mao éréképá yarak i konámp arop fákáreran lo wourékam nénkámp kar

³¹ Judas wae apárok akwap tenánko maok, Jisaso sérrá, “Oukoumwan te Aropamp Táráp wae e tokwae sámp námpon. Tá Kwaro Aropamp Tárápaonámp fek e tokwae sámp námpon. ³² Kwaro mao tére námp fek e tokwae sámpria te Aropamp Tárápan kor Kwaro námoku e tokwae sánk nánko, am ankank te koupour kar naenámpon. ✱ ³³ Onomp tárápu kwae! Kánanke kwarok ke fek saráp ono yumont yak nanampon. Aeno nánkár te yumo onan oupourouunk mwanapon. Ono manénkir Juda taokeyakáp konap fákáreran makrá sériampan oukoumwan yumwan kor take pourouráp kar táman sér rae: Yumo te ono akwap nanamp némpouk te tukup mo kareno. ✱ ³⁴ Ono te yumwan oukoumwan lo wourékam nénk nampon. Am te arak: Yumo ankákárank nonopok nounourouppria warákár kipo. Ono yumwan nounourouppria warákár kari namp te, yumo kor taknámp ankár nonopok nounourouppria warákár kar tak kipo. ✱ ³⁵ Yumo yiráp ankwapyaenáp fárakapént nonopok nounourouppria warákár kare napo maok, arop ponankoran yumo onomp firáp yakáp nap yénkép napo, mér mwanapon.” ✱

Jisaso ‘Pita te “Námwan mér mono”rá sénaean’rá sénámp kar
Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34

³⁶ Saimon Pita man sérrá, “Tokwae Kar, amo te maok akwap nanapon?” Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono akwap naerianamp némpouk te amo oukoumwan onan éntér papá akwap nanap pourou mono. Aeno nánkár wakmwaek maok amo onan éntér papá korop nanapon.”

³⁷ Aeránko maok, Pita man turunkrá, “Tokwae Kar, apaeritea ono oukoumwan waráp wakmwaek akwap mo nanampon? Ono fwap amwan yaewourrá onomp pourou sámp nanamp tene!”

✱ 13:23: Jo 21:7,20 ✱ 13:29: Sng 41:9; Jo 12:6 ✱ 13:32: Jo 17:5 ✱ 13:33: Jo 7:33-34
✱ 13:34: Jo 15:12; Ef 5:2 ✱ 13:35: Jo 17:23; 1 Jo 3:14

³⁸ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Waráp ninik te, amo fwap onan yaewourrá waráp pourou sámp nanap nie? Ono amwan waeman kare kar sér rae: Kakaruk oukoumwan aráp mo nánko, amo onan te ‘Mér mo namp’rá yinink por sénæ rapono.”

14

Jisas te ‘Arop Naropwaronámpok pok mwanap mwae kup’rá sénámp kar

¹ Jisas warko am fárákapan sérrá, “Yumo te kokorokoriaka yonkwæe touwe tokwæe kwapon. Yumo Kwarén méria ankár onan kor mént mér kip. ✧ ² Onomp Naropwaromp nap aok-aokore te kápæe kare ara, ono pokea yiráp por nap aokore nánaprá párapok nanampon. Aeno am nap aokore yak mo nánko te, ono yumwan takrá sér mono. ³ Ono pokeaka yiráp por népe nánapia pwar namp kwamp te, warko ékia yumwan éréképá pokeaka ono yak namp fek énéni yakáp mwanámp. ✧ ⁴ Yumo te ono pok naenamp némpouk poknámp mwae te yumo wæe mér napon.” ⁵ Aeránko maok, Tomaso man sérrá, “Tokwæe Kar e, amo te maok akwap nae rape? Yino am te mér mo námpon. Tá mwaeran kor mokopia mér mwanámp?”

⁶ Jisas man sérrá, “Onoku támao mwæe kupono. Tá ono kare kar sér i konap fi korono. Ono te yiki yak fi korono. Arop Kwaronámpok korop naenámp te ankwap mwæe te yak mono, ono mwarono. ✧ ⁷ Yumo onan wæe méri yakáp nap kwamp te, oukoumwan yumo fwap onomp Naropwarén kor mér mwanapon. Yumo man te wæe nke napara, oukoumwanian man mérrá tukup napon.” ⁸ Filipino Jisasén arakrá sér, “Tokwæe Kar e, amo yinan Naropwar yénképæa napo maok, am támao wæe yinomp ninik fwap farákár naenámp.”

⁹ Nopok Jisas man sérrá, “Filip, ono yumont waeman kápæe kare ke fek yak namp na maok, amo te onan oukoumwan mér mo nap nie? Arop onan nke námp te, onomp Naropwarén kuri wæe nke námpon. Amo mokopiaka ‘Waráp Naropwar yinan yénképæe’rá sér rape? ✧ ¹⁰ Ae te amo onomp Naropwarént koumpeyak nanko, onomp Naropwaro onan koumpeyak námp te amo mér mo rape? Ono yumwan sénámp kar te onokump ninik fek sér mono, onomp Naropwaro onont yakria maok, náráp tére am tére konámp. ✧ ¹¹ Yumo te má kar man ankár mér kipo: Ono onomp Naropwarén koumpeyak nanko, tá onomp Naropwaro kor onan koumpeyak námpon. Táte yumo takrá mér mwanap pourou mo nánko te, yumo ankár ono kápæe kare tére namp táman ninikria maok, yumo onan mér kip. ✧

¹² Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop onan mér námp te, mao kor ono nkwakwe make tére konámp te, fwap takrá tére naenámp. Mao te tére tokwaeria onomp tére kámákár akwap naenámp. Am te apæe ritea námpánae ono te onomp Naropwaronámpok pokea yak nanampon. ¹³ Kápæe kare ankank yumo onan mér nap fek turunk nap te, ono fwap yumwan nénk nanampon. Aenanko maok, Tárápao tak námp fek Naropwaro e tokwæe sámp naenámp. ✧ ¹⁴ Ponankor apæe ankank yumo onomp e fek turunk nap te, ono fwap ampaok nanampon.”

Jisas te ‘Yiki Kor Spirit sámp-kérép nanámp’rá sénámp kar

✧ 14:1: Jo 14:27 ✧ 14:3: Jo 17:24 ✧ 14:6: Jo 11:25; Ef 2:18 ✧ 14:9: Kl 1:15 ✧ 14:10: Jo 12:49 ✧ 14:11: Jo 10:38 ✧ 14:13: Mt 7:7; Jo 16:23-24; 15:7

¹⁵ Jisas warko arakrá sér, “Yumo onan nouroup kareria te, yumo ankár ono sénamp kar ponankor ampaok mwanapon. ✧ ¹⁶ Aenapo, ono onomp Naropwarén turunk nanko, yumont Fearámpá Yakria Kárákáre Sánk naenámp Ankwap sámp-kérép naenámp. Aenáko maok, mao te ankár yumont yaká yak naenámp. ✧ ¹⁷ Am Fearámpá Yak naenámp te kare kar sér i konámp Spiritono. Apárokamp kounteouráp arop te man sámp mwanap pourou mono. Am te apae riteanápe man nke mo, man mér mono. Aeno yumo maok man mér napara, yumont yakria, yiráp ninik mek yaká yak naenámp. ✧

¹⁸ Ono te yumwan kwaporok taki yakápenkria párapok tenanko, yumo kweri tárápu niampia yakáp mono. ¹⁹ Ono te fwap warko yumonapok korop nanampon. Kánanke kwarok ke fek, apárokamp kounteouráp arop te onan warko nke mono. Aeno yumo maok onan nke mwanapon. Ono yiki yak nampara, yumo kor taknámp yiki yakáp mwanapon. ²⁰ Am yae fek táman maok, ono onomp Naropwarént kounteouráp nanko, yumo kor onont kounteouráp napo, ono yumont kounteouráp namp mér mwanapon. ✧ ²¹ Arop onomp kar sámpa ampaok kar námp te, am arop onan nouroup kare námp yénpé námp. Tá arop onan nouroup kare námp te, onomp Naropwaro nouroup kare námp, tá ono kor man nouroup kareria onoku kare man érik yénpé nanampon.” ✧

²² Jisaso makrá séránko maok, Judas Iskariot te mono, Judas ankwapao, Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, apaeritea amo yinan saráp amoku kare yénpéria máma apárokamp kounteouráp aropan yénpé mo nanapon?” ²³ Aeránko maok, Jisaso nopok man arakrá sér, “Arop onan nourouprá warákár kare námp te, mao te ono sénamp karwaok kar yarak naenámp. Aenáko onomp Naropwaro kor am aropan nourouprá warákária maok, yino énénpé koropeaka mént yaká yak nenempon. ✧ ²⁴ Arop onan nouroup kar mo námp te, mao te fwapiá onomp karwaok mo i konámp. Máma yumwan yénkrá farákápnamp kar máte onokump kar mono. Onomp Naropwaro onan sámp-kérépánko ono ékamp maomp karono.

²⁵ Ono oukoumwan yumont yaknamp ke fek, ono yumwan am kar farákápnamp. ²⁶ Aeno ‘Yumont Fearámpá Yakria yumwan Kárákáre Sánk naenámp’rá sénamp te Yiki Kor Spiritono. Onomp e fek onomp Naropwaro man sámp-kérép námp, ék naenámp. Mao te yumwan kápae kare ankank yénpé naenámp. Tá mao yumwan ninik sánk námp, ono yumwan wokwaek farákápnamp kar ponankor warko ník mwanapon. ✧

²⁷ Ono yumwan pwar naeramp kwamp, yonkwae porokwe nénpé tenanko, am yiráp ninik mek yak naenámp. Tá ono yumwan yonkwae porokwe nénpé naeramp te, apárokamp aropao nénpé konap niamp mono. Aenampara, yumo te kokorokoriaka apáp tirinkia yonkwae sékera wae kwapon. ✧ ²⁸ Yumo te ono yumwan farákápnamp kar máma wae wapon: Ono yumwan pwarará akwap nae rae. Tá ono warko yumonapok arákarrá korop nanampon. Yumo onan warákár nap kwamp te, ono onomp Naropwaronámpok akwap namp kor warákár mwanapon. Am te apaeritea námpanápe, onomp Naropwar te narek kar onan kámákár yak námp. ✧ ²⁹ Máma kar yumwan farákápnamp te, am ankank ouk-

✧ 14:15: 1 Jo 5:3 ✧ 14:16: Jo 14:26; 15:26 ✧ 14:17: Jo 16:13 ✧ 14:20: Jo 17:21 ✧ 14:21: Jo 15:10 ✧ 14:23: Yé 3:20 ✧ 14:26: Jo 15:26; 16:7 ✧ 14:27: Jo 16:33; Fl 4:7 ✧ 14:28: Lu 24:31-32

oumwan korop mo nánko, ono manénkir farákáp nampon. Aenampara, nánkár am ankank korop nánko, nkea maok, yumo mér mwanapono.

³⁰ Ono te yumwan kápae kare kar sénanamp pourou mono. Am te apae riteanápe, apárokamp arop poukeyak konámp arop wae koropáne. Mao te onan kwe-pwar naenámp kárakáre te yak mono. ✧ ³¹ Aeno ono ninik namp te apárokamp arop fárakap te fwapia mér kipo: Ono onomp Naropwarén te warákár tokwaeria maok, kápae kare ankank tére namp te mao onan séri nampaok nampono.

Yumo fápárámpenke! Wae tukup mwaro.”

15

Jisas te ‘Yao wain aopwe niampono’rá sénámp kar

¹ Jisaso wounáp kar arakrá sér, “Ono te yao wain aopwe karenono. Onomp Naropwar te yao wain yopwar naropwarono. ² Onomp yowe kor ponankor tank mo nánko te, onomp Naropwaro karrá tokopea épér i konámp. Tá yowe kor ponankor ki tank konámp maok, onomp Naropwaro ki kápae kare tank naenámpria yowe fae tákáre fek fékérrá, yowe kor fwapokwap i konámp. ³ Ono sénamp karao yumwan wae fwapokwapianánko yiki kukur yakáp napon. ⁴ Yumo te ankár onont koumpeyakáp napo, ono yumont koumpeyak nanampon. Yao wain yowe fek pukupá yak mo námp te ki tank naenámp pourou mo i konámp. Tá taknámp yumo kor onont koumpeyakáp moia te, yumo kor yao niamp ki tank mono.

⁵ Onoku támao ono wain aopwe kor nanko, yumo te wain yowe kor niampon. Arop ankwap onont koumpeyak nánko, ono kor mént koumpeyak nanko te, mao te kápae kare ki tank naenámp. Aeno yumo onan pwararea te, yumoku mwar tére mwanap te pwi mono. ✧ ⁶ Arop ankwap onont koumpeyak mo nánko, man far-pwar mwanap te, yao yowerao yákáre nánko, koupoukarea yaomwi mek épéria yank i konap niamp taknámp mwanapon.

⁷ Aeno yumo onont koumpeyakáp napo te, onomp kar yiráp ninik mek yak nánko, yumo fwap apae ankank turunk napo, am ankank fwap korop naenámp. ✧ ⁸ Aeno yumo kápae kare yao ki niamp éнки nap te, arop nke nap fek yumo te onomp fákáre yakáp nap yénkép nánko, am fek táman onomp Naropwaromp e sakap napo, e tokwae sámp naenámp. ✧ ⁹ Onomp Naropwaro onan nouroup tokwae konámp te, ono kor take-niamp ninik fek yumwan nouroup tokwae nampono. Yumo kor ankár am ono nouroup i konamp ninik mek saráp yakáp kipo. ¹⁰ Táte yumo onomp lo karwaok kar paokop nap te, yumo waeman ono yumwan nouroup i konamp ninik mek am mek yakáp nap te, ono kor onomp Naropwaromp karwaok karria ono maomp nouroup i konámp ninik mek yak konamp niamp napon. ✧ ¹¹ Onomp ninik te, onomp warákár konamp yumont yakria, am warákár yiráp ninik mek top-pwarámpeyak naenámpria, ono yumwan mámara kar sénampon. ✧ ¹² Onomp lo te araki yak námp: Ono yumwan nouroup kare nampnámp taknámp yumo ankákrank ankár nonopok nounouroup kipo. ✧ ¹³ Táte arop náráp nouroup fárakapan nouroup kareriaka man yaewourrá náráp pourou sámp námp te, am ninikao koumteouráp aropao ankwapan nouroup

✧ 14:30: Jo 12:31 ✧ 15:5: Jo 15:16 ✧ 15:7: Jo 14:13 ✧ 15:8: Mt 5:16 ✧ 15:10: 1 Jo 2:5
✧ 15:11: Jo 17:13 ✧ 15:12: Jo 13:34

i konap ninikan kámákár akwap námpon. ✧ 14 Táte ono yumwan sénampnám nap te, yumo onomp nouroup yakáp napon. 15 Tére konap arop te, tére taokeyak konám aropamp ninik te mér mono. Ae konapara, ono yumwan warko 'Tére konap arop'rá sér mono. Onomp naropwaromp kar ponankor wawi namp, am te ono wae yumwan séri namp támao yumwan onomp nourouprá yéncép námpon.

16 Yumo te onan náráponoria náncáráp mono. Ono maok yumwan onomponoria náncarápea nanko maok, onomp firáp yakáp napon. Aenampara, ono yumwan tére nénk tenanko, tukupea ki énciriaka, yiráp ki éncinámp am yae-párák yaká yak nae-námpono. Aeria maok, yumo onomp Naropwarén apae ankank sámp mwaria ono warákárnamp niniként turunk nap te, mao yumwan fwap sánc naenámpon. ✧ 17 Ono yumwan lo arakrá sánc nampon. Yumoku kok ankákáranc ankár nonopok nounouroup kar kipo."

Jisas 'Yumwan apárokamp aropao yopor mwanap'rá sénámp kar

18 Jisas warko sérrá, "Aeno apárokamp arop fárákap yumwan ampwae-sámp nap te, yumo te wae mérono, manénkir onan tak napara napon. ✧ 19 Aeno yumo apárokamp aropamp yakáp nap niamp wuri popwar yakáp napo te, am apárokamp arop fákáre te, tá wae yinoku finoria warákár mwanapon. Aeno yumo te mámá apár mekamp arop mono. Ono yumwan wae onomponoria náncáráp namp te, yumo mámá apár mekamp niniként tapokwap mo mwanapria ninampon. Aenampara, apárokamp koumteouráp arop yumwan ampwae-sámp napon. ✧ 20 Ono yumwan farákápnamp kar má yumo fwapiaka niki-sámp kíp: Tére konap arop te náráp arop tokwaeran kámákár akwap mono. Arop fárákap onan nkwakwe make touwe sánc nap te, yumwan kor tak mwarea napon. Táte arop fárákap onomp karwaokia nap te, yumwan kor yiráp karwaok mwanapon. ✧ 21 Aeno am fárákap te onomp Naropwar onan sámp-kérépáncó ékamp man mér moitea napara, am fárákap ponankor kwataenám ninikan tak napon. Am te apaeritea napanápe, am fárákap te yumo onomp firáp yakáp nap wae méria napon. ✧

22 Táte ono ékia kar fárákánc mo nankoria te, am fárákap náráp kwatae ninik yak náncprá mér mono. Aeno oukoumwan te am fárákapamp kwatae ninik mek wouroump mwanap mwae te yak mono. 23 Aeno arop onan ampwae-sámp námnc te, onomp Naropwarén kor ampwae-sámp námpon. ✧ 24 Táte ono am fárákap ou mek yakria tére namp, arop ankwapao wokwaek takrá tére moimpanáncó te, am fárákap yino te kwatae ninik náncprá mér mono. Aeno am fárákap onomp tére wae nke napara, onan ampwae-sáncpria, onomp Naropwarén ménc ampwae-sámp napon. 25 Am fárákapao am taknap ninik te am fárákapamp lo kumwi napao sénámp niamp napon. Am támao arakrá sér, 'Arop fárákap onan kwaporok fwapnae mek ampwae-sámp napon.' ✧

26 Aeno yumwan yaewourria kárákáre sánc naenámnc Spirit te onomp Naropwarén yak náncpan, náncár ono yumonapok sámp-kérép nanampon. Am Spirit te kare kar sér i konáncpao Naropwarén yakeanáncpan ék naenámnc. Mao ékia te, ono i konáncp ninik érik farákarrá yéncép naenámnc. ✧ 27 Aenáncó, yumo kor wokwaek onont yakriaka, ono tére

fi yokor námp feknámpia onont yakáprá koropea oukoumwan napara, yumo kor ono te wanonorá farákáp mwanapon.” ☆

16

¹ Jisas wae am fek ankwap kar arakrá sér, “Yumo onan mér nap pwar te monoria namp kwamp, ono yumwan mámá kar sénampon. ² Arop farákapao, yinont lotui kwaponoria táraokwamprá yérépe mwarea napon. Nánkár wakmwaek, ankwap ke fek te arop farákapao yumwan tirá wouria am farákapamp ninik te yino Kwaromp tére kwapwe námpan mpwe mwarea napon. ☆ ³ Am farákap te onomp Naropwarén mér mo, tá onan kor mér mo napara, am ninik tak mwarea napon. ☆ ⁴ Aeno oukoumwan te ono yumwan sérinamp am ankank te korop naerámpon. Am te nánkár wakmwaek arop farákapao yumwan tak napo maok, ono yumwan sérarinamp kar mámá warko ninik mwanapon.”

Jisaso Yiki Kor Spiritamp téreran sénámp kar

Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Wokwaek kar onoku yumont yak nampara maok, ono yumwan má ankank korop naenámp kar sér moiamp. ⁵ Aeno oukoumwan te mao onan sámp-kérépánko ékamp Naropwaronámpok pok nae nae. Yumo te ankwap ankárankamp onan ‘Amo te maok akwap nae nap’rá turunk moi napon. ⁶ Ono oukoumwan yumwan mámá kar sénanko te, yumo yonkwae touwe tokwae napon. ⁷ Aenapan maok, ono yumwan waeman kare kar sénampon: Yae-párak ono yumwan pwarará pok namp te, yumwan yaewour námpon. Aeno ono pok mo nanko te, yumwan kárakáre sánk naenámp Spirit te yumonapok ék naenámp pourou mono. Aeno táte ono pokea maok, ono sámp-kérép nanko yumonapok ék naenámp. ☆ ⁸ Mao ékiaka yénkép nánko te apárokamp arop farákap kwatae ninik fi kor mérrá, tá yae-párak kare ninik fi kor mér, tá Kwaro arop kot naenámp fi kor mér mwanapon. ⁹ Kwatae ninik fi kor yénkép námp te, arop farákap onan mér mo nap aranon. ¹⁰ Yae-párak kare ninikrá sénámp fi te ará: Ono onomp Naropwaronámpok pok nanko, yumo te warko onan nke mono. ¹¹ Kwaro arop kot naenámp fi yénkép námp te, mámá apár mek taokeyaknámp aropan te Kwaro waeman kot námpon. ☆

¹² Ono te kápae kare kar oukoumwan yumwan farákáp nanamp yak námpan maok, oukoumwan yumo sámp mwanap pourou moiane. ¹³ Nánkár kare kar sér i konámp Spiritao ékia maok, yiráp ninik ékéker nánko, yumo kare kar kar mér mwanapon. Am tak námp te, mao námokuráp ninik feknámp sér mono. Mao Naropwaromp kar waw-ianámpan, am táman yumwan farákáp naenámp. Mao te yumwan wakmwaek korop naenámp ankank farákáp naenámp. ☆ ¹⁴ Mao te onomp karan sámpea yumwan farákáp nánko, am taknámp ninik támao arop wanap fek onomp e tokwae ntia onomp kárakáre yénkép naenámp. ¹⁵ Onomp Naropwaromp kápae kare ankank te onompono. Aenápara, ono sérrá, ‘Mao te onomp karan sámpea yumwan farákáp naenámp.’”

Yonkwae touwenap pwarará warákár mwanap kar

☆ 15:27: Ap 5:30-32 ☆ 16:2: Mt 24:9; Lu 6:22 ☆ 16:3: Jo 15:21 ☆ 16:7: Jo 14:16 ☆ 16:11: Jo 12:31 ☆ 16:13: Jo 14:26; 1 Jo 2:27

¹⁶ Jisas warko ankwap kar sérrá, “Kánanke kwarok ke fek saráp yumo onan warko nke mono, tá warko wakmwaek kánanke kwarok ke fek yumo onan nke mwanapon.” ¹⁷ Aeránko maok, mao éréképá yarak i konámp arop ankwap fákárerao námoku kok sérarrá, “Mámá kar te apae kar firan nomwan sériane? Mao sérrá, ‘Kánanke kwarok ke fek saráp yumo onan nke mono. Warko wakmwaek kánanke kwarok ke fek onan nke mwanapon’rá sénámp. Tá ankwap sérrá, ‘Ono onomp Naropwaronámpok pok nanamp’rá sénámp te apae kar finono?’” ¹⁸ Aeria maok, am fárákapao sérrá, “Am ‘Kánanke kwarok ke’rá sénámp te apae ankankono? Nomo am kar fi mér mo námp tane!”

¹⁹ Am fárákapao man turunk mwaria nap te, Jisas wae méria maok, am fárákapao sérrá, “Ae te ono farákápnamp kar fi man yumo téréménk rape?” Aerá séria maok, “Ono te arakrá sénampon: Kánanke kwarok ke fek saráp yumo onan nke mono. Tá wakmwaek kánanke kwarok ke fek yumo warko onan nke mwanapon.” ²⁰ Ono waeman yumwan kare kar sérrá: Yumo te yonkwae touwe tokwaeria, éménka wae mwanapon. Aenapan maok, apárokamp kounteouráp arop te warákár mwanapon. Yumo te yonkwae touwe napan maok, warko am pwarará warákár kar mwanapon. ²¹ Yupu táráp sámp naerianámp ke fek te, touwe tokwae sámpria yonkwae touwe konámp. Aenámpao maok, mao wae táráp sámpea te, am touwe sámp námp te wae ník mo pwarará, táráp wae koropá yak námp táman warákár konámp. ²² Ae konámpnámp taknámp oukoumwan yumo yonkwae touwe sámp napon. Nánkár wakmwaek ono yumwan warko nke nanko te, yiráp ninik te warákár naenámp. Yiráp am warákár te arop ankwapao sámp-sir mono. ✧ ²³ Am ke fek te yumo onan ankwap ankank turunk mono. Ono yumwan waeman kare kar sénampon: Yumo onomp Naropwarén onomp e fek ‘Ankank sápaé’ ria kar toropwap napo te, mao yumwan fwap nénk naenámp. ✧ ²⁴ Yumo wokwaekia koropea oukoumwan nap te, onomp e fek onan ankank sámp mwaria kar toropwap moiapon. Oukoumwan te yumo ankár onan kar toropwapria te, yumo fwap sámpea warákár napo, am warákár te yiráp ninik mek top-pwarámp kari yak naenámp.” ✧

Jisaso apárokamp kárákáreran kwe-pwarnámp kar

²⁵ Jisas warko sérrá, “Ono manénkir te yumwan te wounáp kar fek mámá kar sérariampon. Nánkár wakmwaek te ono yumwan warko wounáp kar fek sér mono. Yumwan te onomp Naropwaro i konámp ninik érik sénanampon. ²⁶ Nánkár am ke fek ono te onomp Naropwarén sénanko, yumwan yaewour naenámp te yak mono. Am te apae riteanápe, yumo ankank sámp mwaria te, fwap yumoku kor onomp Naropwarén onomp e fek turunk mwanapon. ²⁷ Onomp Naropwaro námoku yumwan warákár námp te, apae riteanápe yumo onan nouroupria warákárria, wae ono Kwarént yakea ékamp méri yakáp napo námp. ✧ ²⁸ Wokwaek te, ono onomp Naropwarént yakea, ono man pwarará apárok mapek ékampon. Aeaman oukoumwan te ono mámá apár má pwarará, onomp Naropwaronámpok arákarrá pok nae rae.”

²⁹ Aeránko maok, mao éréképea yarak i konámp arop fákárerao sérrá, “Tá kare, oukoumwan te amo wounáp kar sér mono, wae érik sénapon. ³⁰ Oukoumwan te yino amwan wae mér námpon, amo te nánkár aropao

amwan turunkia napo, nopok sénaeria yépék mono. Amo ankank ponankor méri yak napon. Aenapara, yino kor amo Kwarént yakea ék nap wae mérámpo.”

³¹ Aerapo maok, Jisaso am fárákápam kar pwarokwaprá sérrá, “Oukoumwan te yumo wae mér nap nie? ³² Yumo wawenk! Oukoumwan te ankank korop naenámp ke wonae fik kar námpon. Ye! Oukoumwan te wae korop námpara, yumwan ti yépepe napo, yumo ponankor ankákáranrá yiráp némpoukmwaek turukumpria onan pwate napo, onoku nápar yak nae rampon. Aenanampan maok, onoku nápar yak mono. Onomp Naropwaro onont yak námpon. ✱ ³³ Ono yumwan má kar farákáp namp te, yumo onont koumpá yakápria yonkwae porokwe fek yakáp mwanapria nampon. Má apárok te yumwan nkwakwe make touwe korop naenámp yak námpan maok, yiráp ninik te fwapia kárákáre fek yakáp kip. Wawenk! Ono te mámá apár mekamp kárákáre te waeman kwe-pwar tenampon!” ✱

17

Jisaso náráp arop fákáreran Kwarén kar toropwapimp kar

¹ Jisaso mao éréképá yárák i konámp arop fárákápan kar farákápea pwarará maok, narek yámar mek tokoreyakra arakra sér, “Ayao, oukoumwan te wae yae faeane. Amo waráp Tárápan e tokwae érik yénkép napo, waráp Tárápao kuri amwan e érik yénkép naenámpo. ² Am te apae riteanápe, amo man tak naenámp kárákáre sánk napon. Amo man koumteouráp arop ponankor taokeyakria amo man nénknep arop fárákápan yiki yak nénkeanánko, yiki yaká yakáp mwanapria nánapi napon. ✱ ³ Tá am yiki yaká yakáp mwanap kwapwe te aráno: Am yiki yak sámnpap arop fárákáp te amo ankáránkampao saráp Kwar kare yak nap mér napon. Aeria maok, amo Jisas Kraiss sámnp-kérép napo, ék námnp mér napon. ✱

⁴ Ono te amo onan, takrá téreaeria sánpap tére te wae térea pwar nampon. Am tak namp támao apárokamp aropan waráp e tokwae ntia kárákáre yénkép námpon. ✱ ⁵ Ayao, wokwae kar má apár oukoumwan yak mo fek, ono amont yakamp fek te e tokwae sámnp-fákeyakampono. Onomp ninik te, oukoumwan kor waráp wonae fik yak namp fek, onan am e tokwae sápaeria nae. ✱

⁶ Amo mámá apár mekamp arop onan sánp nap te, am fárákápan amo wanonorá te wae érik yénképá pwara nampon. Am arop fárákáp warápan onan sánp nap te, waráp kar wae wawiaka fwap mántwaok yae-párák paokop napon. ⁷ Oukoumwan te am fárákáp kápae kare ankank amo onan tí-sánp nap te amonapoknámnp korop námprá wae mér napon. ⁸ Kápae kare kar amo onan sánp nap te, ono wae am fárákápan farákáp nanko, sámpea karenoria mér napon. Wokwae ono amont yakea nanko amo onan sámnp-kérépapo ono ékampan kor, wae mér napon. ✱

⁹ Ono am fárákápan yaewouriaka kar toropwap nampon. Ono te ponankor apárokamp arop fárákápan yaewourrá kar toropwap mono. Ono te amo onan sánpap arop fákáreran yaewourrá kar toropwap nampono. Am te apaeria námpanápe am fákáre te warápan. ✱ ¹⁰ Onomp arop fárákáp ponankor te waráp fárákápono. Tá waráp arop fárákáp ponankor

✱ 16:32: Mt 26:31,56; Jo 8:29 ✱ 16:33: Jo 14:27; 1 Jo 5:4 ✱ 17:2: Jo 6:39-40 ✱ 17:3: 1 Jo 5:20 ✱ 17:4: Jo 4:34 ✱ 17:5: Jo 17:24 ✱ 17:8: Jo 16:30 ✱ 17:9: Jo 6:37

te onomp fárakapono. Tá arop fárakap am onomp fákáre táman nkeria onomp e sakap napon.

¹¹ Ono te warko má apár mek yak nanamp pourou mono. Oukoumwan te ono wae amonapok aok nanampono. Aeno mámara fárakap te apárok yakáp mwanapon. Onomp yiki kare Ayao! Am fárakapan amokuráp kárakáre fek taokeyakampo. Aenapo maok, nomo ankárankamp yak nempnám, am fárakapao kor ankárankamp kare yakáp mwanapon. ✱

¹² Ono am fárakapént yakria, man taokeyakamp te amo onan sápnap waráp kárakáre feki nampon. Ono fwapia am fárakapan yae-párak taokeyak nanko maok, am fárakap te ankwap ankárank moyak moimpon. Moyak naenám arop ankárank mao saráp moyak tenámpon. Am tak namp te, waráp Buk fek yaknám kar te kare korop námpon. ✱

¹³ Oukoumwan te ono amonapok aok naeria namp kwamp, oukoumwan ono apárok yak namp fek má kar séria nanko, onomp warákár am fárakapamp ninik mek top-pwarámp yak naenámpon. ✱

¹⁴ Waráp kar onan sápnap te, ono wae am fárakapan fárakáp nampon. Ono má apár mekamp mo nampnám, am fárakapao kor má apár mekamp mo napara, má apár mekamp arop fárakapao am fárakapan ampwae sápnap napon. ✱ ¹⁵ Ono amwan kar toropwap namp te ‘Mámara apár pwarará éréképaé’rá sér mono. Ono amwan kar toropwap namp te, amo am fárakapan taokeyak napo, arop kwatae am fárakapan sámpá yampourou mo naenámpan nampon. ✱ ¹⁶ Am fárakap te onoku mámara apár mekamp mo nampnám taknám, mao kuri má apár mekamp mono. ¹⁷ Waráp kar te ponankor kare karara, onomp ninik te amo am fárakapan yaewour napo, am kare kar kar am fárakapamp ninik mek tére nánko, waráp fákáre yiki kukur kare yakáp mwanapono. ¹⁸ Amo wokwae onan sámp-kérépapo, ono ékia, apárokamp koumteouráp arop ou mek yakampon. Táte taknám ono kor amo onan sápnap arop fárakap tirá kérép nanko, tukupea apárokamp koumteouráp arop ou mek yakáp mwanapon. ✱ ¹⁹ Tá am fárakapan yaewour naenám te onomp pourou ponankor waráp tére nanampria amwan sánk nampara, kare kar am fárakap te waráp tére mwanapria, ankár waráp arop fárakap kare yakáp mwanapon.

²⁰ Aeno ono kar toropwap namp máte am fárakapan saráp yaewour mono, arop am fárakapamp kar wawia onan mér mwanapan kor mént kar toropwap nampono. ²¹ Onomp ninik te, am ponankor arop fárakap ankárankamp ninik fek onomp Ayao amo onont yak napo, ono amont yak namp niampi yakáp mwanapono. Tá taknám am fárakap nomont ankárankamp kare yakáp napo maok, apárokamp arop fárakap amo onan sámp-kérép napo ék namp mér mwanapono. ✱ ²² Amo onan kárakáre tokwae ntia wae kwapwe sápnap te, ono kor am fárakapan nénk tenanko, nomo ankárankamp ninik fek yak nempnám taknám am fárakapao kor tak mwanapon. ✱ ²³ Ono te am fárakapént yak nanko, tá amo onont yak napo, am ninik támao am fárakap ankárankamp ninik fek yakápanáponria nampon. Aenapo maok, am apárokamp arop fárakap amo onan sámp-kérépapo, ékamp mér napo maok, táte amo am onomp fárakapan warákár nap te amo onan warákár nap niamp naenámpon.

²⁴ Ayao, onomp ninik te amo onan sápap kourmteouráp arop te am ono yak namp fek, mao kuri am fek onont yakáp mwanapria nampon. Tá am fárákap māmá apár oukourmwan yak mo fek, amo onan warákár tokwaeria, wae kwapwe ntiaka kárákáre tokwae sápap am nkeanáponoria nampon. ✧ ²⁵ Yae-párák kare Ayao! Apárokamp arop fárákap te amwan mér mono. Aeno ono mwar amwan mér nampon. Tá māmá onomp fákáre te amo onan sámp-kérépapo ono ékamp te wae mér napon. ²⁶ Ono amo te wanonorá am fárákap wae yéncép nampon. Aenampara ono kánámpár warko yéncép nanko maok, amo onan warákár konapnámp taknámp am fárákapao arop ankwapan kor warákár mwanap ninik sámp mwanapon. Aenapo maok, ono kor fwap am fárákapént yak nae nampon.”

18

Judasó Jisasén yopor aropamp yaek sánkámp kar

¹ Jisaso am kar toropwapia pwarará maok, mao ntia éréképá yarak i konámp arop fákáre ént kánanke Kidron tépéri pokea, ankwapmwae fik tankáp i konap yao pékri fek tankáp. ✧ ² Am Jisasén yopor aropamp yaek sánk naerianámp arop Judas mao kuri am yopwar wae mér. Am te apae riteanápe kápae kare por Jisas náráp arop fárákap érékép ko, tukupá am mek kourpoukour konapara. ³ Ae konapara, Judaso Rom mekamp soldia érékép, tá pris tokwae fákáre ntiaka Farisi fákáreráo tirá kérépnáplisman fákáre éréképea maok, am fek korop. Am fárákap te lam yaek ti, sarom poupounkia maok, yorowar i konap ankank tia korop. ⁴ Jisas te kápae kare ankank man korop naenámp te wae mérámp kwamp maok, youmprá wonae fikria am fárákapan turunkrá, “Yumo te wan oupourounk rape?”

⁵ Aeránko maok, am fárákapao kar pwarokwaprá sérrá, “Yino te Nasaret mekamp Jisasén oupourounkrá koropreano.” Makrá sérapo maok, tá Jisaso am fárákapan sérrá, “Am te Ono Taki Yak konamp má támaono.” Judas am fárákapamp yaek Jisas sánk naerianámp te am fárákapént fokopeyak. ⁶ Am fárákapao wa napo, Jisaso ‘Am te Ono Taki Yak konamp má támaono’rá sénánko maok, am fárákapao younkwe mwaeknámp éréékri tukupria maok, apárok piká pér.

⁷ Tá Jisas warko am fákáreran turunkrá, “Yumo te wan oupourounk rape?” Tá am fárákapao sérrá, “Yino te Nasaret mekamp Jisasén oupourounkreano.”

⁸ Jisaso nopok arakrá sér, “Ono yumwan wae séri nampon: Am te Ono Taki Yak konamp má támaono. Yumo onan oupourounk nap kwamp te, māmá arop fákáre máte tukupanápon pwar kipo.” ⁹ Am takrá sénámp ninik te mao manénkir sérinámp kar aran ninikria ninámp, ‘Amo onan sápnámp arop fákáre te ankwap ankáránkamp moyak mono’rá sérímp kar mént pwi námpon. ✧

¹⁰ Saimon Pita bainat sankorop námp am yipi mekamp akaprá pris taokeyak konámp aropamp tére arop yae-párák mwaekamp woupwi kor porokwapea aop-sir. Am aropamp e te Malkusono. ¹¹ Aenko maok, Jisaso Pitan sérrá, “Bainat warko yipi mek kérépae. Amo ník nap te onan Ayao sápnámp kap mátane, am mek fár moaeria nape?” ✧

Am fárakapao Jisasén Anasonámpok warámpá tukupap kar

¹² Aerá séránko maok, soldia fákáre, tá man taokeyak konámp arop, tá Judamp plisman fákáre, makia maok, Jisasén sámpeaka paok fek yarokwap. ¹³ Aea maok, Anas Kaiafasomp wunápnáponámpok warámpá tukup. Am yopwar fek te Kaiafaso pris taokeyak konámp arop yak. ¹⁴ Kaiafas te mao manénkir Juda fákáreran sérrá, ‘Ae te arop ankárakao mao saráp sumpwiaka kounteouráp arop fárakapan yaewourano’rá sérimp arop támaono. ✱

Pita ‘Jisasén mér mo nampono’rá sénámp kar

Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:54-57

¹⁵ Saimon Pita ntia Jisas éréképa yarak i konámp arop ankwap Jisasén sámpá tukup napo wakmwae akwap. Pris taokeyak konámp arop am arop ankwapan te man wae mér námpara, mao te Jisas youmpnámp yár mek am mek yoump. ¹⁶ Aenámpan maok, Pita te yár younkwek wonae fik ménki fek fokopeyak. Aenángo am mént paokop i konap arop ankárak pris taokeyak konámp arop man mér námp támao youmpea, ménki taokeyak konámp yupuran séria, Pitan yár mek warámpá mank. ¹⁷ Aenángo maok, tá am ménki fek taokeyakámp yupurao Pitan turunkrá, “Amo te mént paokop i konap arop ankwap támao nie?” Aeránko maok, Pita sérrá, “Ono te méntér paokop i konap arop mono.” ✱ ¹⁸ Aenángo maok, nkenko tére konap arop, tá plisman fákáre makia námpare nángo, yaomwi yankia pwatea am fek yae yérénkrá yakáp. Aenapo, Pita kor youmpea am fárakapént yae yérénkrá yak.

Pris taokeyak konámp aropao Jisasén kotimp kar

Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71

¹⁹ Pris taokeyak konámp arop Jisasén mént paokop i konap aropan mér nae yonkwaerá turunkria maok, maomp kar am arop fárakapan sérarimp kar mént turunkup. ²⁰ Aenángo maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono kounteouráp arop fárakapan te érik karaok kar yénkrá farákámpampono. Kápae kare por kounteouráp aropan lotu nap mek, tá lotu nap tokwae yár mek kápae kare Juda fákáre koupoukour konap fek ono am fárakapan yénkrá farákámp namp te, kar ankwap mek wouroumpará sér moi nampon. ✱ ²¹ Aenamp te amo apaeria onan turunk rap? Amo ankár am kar wawi konap arop fárakapan turunkupae! Am fárakap te ono farákápnamp kar wae méri yakáp napon.” ²² Jisas takrá séránko maok, am fek fokopeyakeanámp plisman ankwapao Jisasén yae faeran táraporeria maok sérrá, “Amo te apaerá pris taokeyak konámp arop tokwaeran takrá kar pwarokwaprá sér rape?” ²³ Jisaso man nopok sérrá, “Ae te ono kwatae kar sénanko te, amo am ono kwatae kar sénamp érik sérae. Aeno táte ono kwapwe kare kar sénamp te, amo apaerá onan porokwap rap?”

²⁴ Takia maok, Anas Jisasén yarokwap nap taki yak nángo, make pris taokeyaknámp arop Kaiafasnámpok sámp-kérép.

Pita warko ‘Ono te Jisasén te mér mono’rá sénámp kar

Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62

²⁵ Saimon Pita yae yérénkrá yakánko maok, am fárakapao man sérrá, “Amo kor mént yarak i konap arop támao nie?” Tá mao sérrá, “Mono. Ono te mono!”

²⁶ Aenámpan maok, pris taokeyak konámp aropamp tére arop te Pita woupwi kor porokwap aop-sirarinámp aropamp ankáránkamp fi aropara, man sérrá, “Ae te ono amwan mént yakepo yopwaraok nkeamp támao nie?” ²⁷ Aeránko Pita warko sérrá, “Mono.” Aeránko maok, am ke fek táman kakaruk fárámp. ²⁸

Jisasén Pailatonámpok warámpá tukupap kar

Matyu 27:11-14; Mak 15:1-14; Luk 23:1-5

²⁸ Koumounek kar Jisasén Kaiafasomp nap mekamp gavman taokeyaknámp aropaonámpok warámpá tukup. Aea maok, am fárákap te Kwaro nke námp fek Pasova fári konap yae fek oum sámpantánoria ankwap fi aropamp nap mek yink mo, ek yakáp. ²⁹ Am fárákap ek yépékrá yakáp napo, Pailato mankea am fárákapan turunkrá, “Yumo māmá aropan apae tenánko kot mwaria nape?” ³⁰ Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Má arop te sokoro mo, yae-párak kare nánko te, amonapok warámpá korop mono.”

³¹ Aerapo maok, Pailato am fárákapan sérrá, “Ae te yumoku warámpá tukupea yumokuráp lo fek man kotenk.” Aerá séránko maok, Juda fákáreráo nopok man sérrá, “Rom yiráp loao arop ankwapan sámp-wouroump kwaponorá námpon. Aeria námp kwamp, yino man amonapok warámpá korop námpono.” ³² (Am tak nap te Jisaso wokwaek apae mwae fek námo sumpwi naenámp ninikan sérimp, am ankank te wae kare korop naeria námpon.) ³³

Tá Pailato warko arákarrá nap mek youmpea maok, Jisasén mankaeria maok, man turunkrá, “Amo te Juda firamp King nie?”

³⁴ Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ae te amoku támao ninikia am kar sér rape, arop ankwapao amwan onan takrá séri nap nie?”

³⁵ Aeránko maok, nopok Pailato sérrá, “Ae te ono te Juda fi mekamp nie? Amoku yaknap fi mekamp arop ntia pris tokwae fákáre amwan ononampok warámpá korop napon. Amo te apae mokopi napon?”

³⁶ Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Onomp firáp taokeyak nanamp te māmá apár mekamp mono. Táte onomp firáp taokeyak konamp māmá apár mekampañánko te, onomp arop fákáre fwap yorowar napo, arop ankáránkamp onan Juda fárákapamp yaek pap mono. Aeno onomp firáp taokeyak nanamp te māmá apár mekamp mono.”

³⁷ Aeránko maok, Pailato man sérrá, “Tak napan nánko te, amo te King nie?” Jisaso nopok man sérrá, “Amo ‘King’rá sénap te amoku támao sénapon. Ono má apár mek ék nanko, onomp éntupwar onan fárákap námp te onomp ankáránkamp tére te, arop fárákapan kare kar kar farákáp nanko, wa mwanapria ninampon. Tá arop ponankor am kar kare wawia ampaok paokop nap te, am fárákap onomp kar wawi konapono.” ³⁸ Mak ránko maok, Pailato man turunkrá, “Kare kar kar te apae ankankono?”

Pailato ‘Takenk’rá sénánko, Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar

Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25

Makrá séri pwarará warko apárok youmpea maok, Juda fákáreran sérrá, “Ono te ‘Mao sumpwiano’rá sénanamp fi te mér mo rae. ³⁹ Aeno

ono i konamp ninik te wae mér naponó. Yopwar méntép lotu i konap Pasova Yae Tokwae fek arop ankárank kalabus mekamp yumoku am arop e sénapo, man yumonapok sámp-kérép konampono. Ae konampara, yiráp ninik te māmá Juda fákáreramp king man yumonapok sámp-kérép nanamp nie?”

⁴⁰ Tá am fárakapao warko tékén sérrá, “Mao te mono! Amo ankár Barabasén aokor-pwarae!” (Barabas te arop tirá wourrá yákrá am fárakapamp yaekamp ankank pouroukoup konámp aropono.)

19

¹ Pailato séránko maok, soldia fákárerao Jisasén sámpea ain tákáre tokoropramp paok fek paonkore kor fek fuk. ² Aea pwarará maok, am soldia fákáre wiráp paok sámpea moukoupea, kingo yirimp konámp kumpan erékáprá Jisasomp me korok yirimp. Aeria maok, waempyam noumouri sámpea kingo yirimp konámpan erékáprá maomp pourouk aowarámprá yirimpá pwar. ³ Aea maok, maomp wonae fik ankákáranki tukuprá man sérrá, “Yo...! Juda firamp King e!” Aeri ko man yae faeran tárapore.

⁴ Pailat warko apárok youmpea maok, Juda firan sérrá, “Yumo nkenke! Ono man yumonapok warámp sa-mank namp te, ono maoinámp ankank nke mo namp aran mérenkria nae.” ⁵ Jisas ek mank námp te, maomp me korok yirimp, nap wiráp paok te oukoumwan taki yak, tá waempyam noumouri yirimp napao kor taki yak. Aenánko maok, Pailato am arop fákáreran sérrá, “Má arop man nkenke!”

⁶ Aeránko maok, pris tokwae fákáre, tá lotu nap tokwae mekamp plisman fákáre mao man nkea tékén sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke! Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” Aerapo maok, Pailato am fárakapan sérrá, “Ae te yumoku man santukupea yaopwae porokopramp fek pukupenke! Ono te maoinámp ankank nke mo nampono.”

⁷ Aeránko maok, Juda fákárerao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Yinomp lo ankwap yak námp te am loao sérrá: Mao ‘Námo Kwaromp Tárápono’rá sénámp te, mao te ankár sumpwi naenámpon.” ✱

⁸ Pailato am kar wawia apápa wae. ⁹ Aeria mao warko nap mek youmpria maok, Jisasén turunkrá, “Amo te mae némpoukampono?” Aeránko maok, Jisas te maomp kar pwarokwaprá sér mo. ✱ ¹⁰ Aenko maok, Pailato man sérrá, “Amo onan kar pwarokwaprá sénanap te apaeritea napon? Ono te arop tokwae ara, amwan fwap pwar nanamp, tá amwan fwap ‘Yaopwae porokopramp fek pukupenk’rá sénanampon. Ae te amo am te mér mori kwapon?”

¹¹ Tá Jisas maomp kar pwarokwaprá sér, “Kwaro amwan kárákáre sánk mo nángo te, amo onan apárok sámp-anámp nanap pourou mono. Aenámpara, arop onan waráp yaek sánknámp aropamp kwatae ninik te waráp kwatae ninikan kámákarea tokwae kari yak námpon.” ✱

¹² Pailato am kar wawia maok, man pwar nae yonkwaerá mwae kup oupourouk. Aenámpan maok, Juda fákáre man kar tae fek sérrá, “Amo am aropan sámp-kérépea te, amo te Sisaromp nouroup mono! Aropao sérrá, ‘Onoku kingono’rá sérámp te mao te Sisarén ampwae-sámpnámpon aropono.” ✱ ¹³ Pailato am kar wawia maok, Jisasén ek warámpá

✱ 19:7: Wkp 24:16; Jo 5:18 ✱ 19:9: Mt 27:12; Lu 23:9 ✱ 19:11: Jo 10:18; Ap 2:23; Ro 13:1

✱ 19:12: Lu 23:2; Ap 17:7

youmpea kaerikamp kot i konap sia fek tank. (Am kaerik e te ‘Yumwi fekamp Kaerik.’ Judamp Hibru kar fek sér i konap te ‘Gabata’.) ¹⁴ Am Yae Tokwae te Pasova fár mwanap fir nánap i konap yae fek maok, yámar kukánko Pailato Juda fákáreran sérrá, “Yiráp king má nkenke.”

¹⁵ Aeránko maok, kápae kare ou aropao tae fek sérrá, “Sámpá tuku-penke! Sámpá tukupenke! Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” Pailato am fárákan sérrá, “Yumo te onan yiráp king ‘Man yaopwae porokopramp fek pukupenk’rá séraeria nape?” Aeránko maok, pris tokwae fákárerao sérrá, “Yino te king ankwap te yak mono! Yinomp king te Sisar ankárank támao mwarono!” ¹⁶ Aerapo maok, Pailato Jisasén am fárákapamp yaek sánk nánko, pukup mwarea napon.

*Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar
Matyu 27:32-44; Mak 15:21-22; Luk 23:26-43*

Aea maok, am fárákap Jisasén warámpeaka tukup napo maok, ¹⁷ Jisas námoku námwan pukup mwanap yaopwae kakapeanánko, am taun pwarará tukupea apár ankwap, ‘Arop Me Kor Yaknámp Apár’rá sér i konap, tá Hibru kar fek te ‘Golgota’rá sér i konap fek. ¹⁸ Am fek táman arop yaworan fápa yawor pukupria maok, Jisasén kuk pukupapon.

¹⁹ Pailato sénánko, am fárákap kar ankárank kumwia yaopwae porokopramp fek Jisasomp me kor yarápae fek tiriri pwar. Am kar te arakrá kumwi napono: “Mámáte Nasaret mekamp Jisas, Juda firamp Kingono.” ²⁰ Am kar te Hibru kar, tá Rom kar, tá Grik kar makia am fek kumwiapono. Am Jisasén pukupap apár te taun wonae fik yak námpara, kápae kare Juda koropea am kar nkerá farákáp konapono. ²¹ Aenapo maok, Juda firamp pris tokwae fákárerao Pailatén sérrá, “Amo te ‘Juda Firamp King’rá kumwi kwapono. Amo ankár ‘Mámá arop te “Námo Juda Firamp King”rá sénámp’rá kumwi mpupo.”

²² Aerapo maok, Pailato sérrá, “Wampweno! Kar ono kumwi tenamp am támao yakano!”

²³ Soldia fákáre Jisasén yaopwae porokopramp fek pukup tea maok, mao yirir i konámp ankank ponankor tia maok, yia wor fi kákea maok, táte am soldia fákáre ankákárankrá tiapono. Aeno ankárank mwaek saráp wouriramp waempyaman kor sámpea, ²⁴ soldia fákáre námoku sérarrá, “Mámá te pápaeri kwapono! Nomo satu pilairiaka wa mokop kárákáreria sámpén nke mwanámpon.” Am takia te, Kwaromp Buk fek wokwæk kumwiap kar kare korop námpon. Am kar te arakrá sér, “Arop fárákapao ono yirir i konamp ankank tia nénk napo mao ti mwanapon.

Tá onomp waempyam sámp naenámp arop nke mwaria satu pilai mwanapon.”

Am soldia tak nap te, am kar wae mént pwi námpon. ✱

²⁵ Tá Jisasomp éntupwar ntia maomp nánaenáp Maria Klopasomp yupuia maok, Makdala mekamp Maria, am koumteou támao Jisasén yaopwae porokopramp fek pukup tenapo, wonae fik am fek foukouri yakáp. ²⁶ Aeapo maok, Jisaso náráp éntupwar ntiaka mao nouroup kare i konámp arop wonae fik foukouri yakepo, éntupwarén sérrá, “Ayae, támáte waráp tárápono.” ²⁷ Tá mao am námoku warákár konámp aropan sérrá, “Támáte waráp éntupwarono.” Aeránko maok, am ke fek táman am aropao Jisasomp éntupwarén warámpá akwapea námokuráp nap mek taokeyak.

*Jisas sumpwimp kar**Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49*

²⁸ Jisas te maomp tére ponankor wae oukoumwan pwar námp mér. Tá mao sérrá, “Onan éntao oupour kor kákeane.” Am takrá sénámp te, Kwaromp Buk fekamp kar ankwap méntér pwi námpono. ²⁹ Farákére mek top i konámp wain tankángo maok, yao yir niamp am mek anámp napo, am top i konámp wain am mek pwarámpeyakángo maok, yaopwae hisop fek norokarea Jisasomp táp mek sánk. ³⁰ Jisas am top i konámp wain fária pwarará maok, mao sérrá, “Wae táman pwar nae rae.” Makrá séria pwarará maok, me fikiprá waemp worokwaprá sámp-kéréprá wae sumpwi. ^{*}

Soldia Jisasén amor fárákap mek oumpnan faropámp kar

³¹ Am yae te Pasova fár mwanap nánap mwanap yaenono. Am Sabat Yae te tokwae karara, Juda firamp ninik te arop yákáre yaopwae porokopramp fek Sabat yae fek yakantáno. Aeria maok, Pailatén sérrá, ‘Pu kor tokoprá párakopea napo, koupour surumpwi napo am yákáre tirá épér mwar’rá sér. ³² Aerapo maok, soldia fákáreráo tukupea Jisasén pukup tariap arop yaworamp pu kor tokoprá kák. ³³ Aenapao maok, Jisasén te tukupá nke napo maok, wae sumpwi yak. Aenámpantá maok, pu kor ták-pap moiapono. ³⁴ Aeno soldia ankárankao oup fek amor fárákap mek faropángo maok, koupour kar yiri ntiaka ént kwarákár ék. ³⁵ (Arop am kar farákáp námp te, am te wae nke tari námpnan farákáp námpon. Aenámpara, mao farákápnámp kar te kare karonó. Mao námoku kor am kar te karenorá mér námpon. Aenámpara, yumo kor fwapia mér kipo.) ^{*} ³⁶ Am takiap ankank te Kwaromp Buk fekamp kar kare kar korop námpon. Am kar te arakrá sénámp, “Maomp kour ankwap ták-pap mo mwarea napon.” ³⁷ Tá Kwaromp Buk fekamp kar ankwap sérrá, “Arop fárákap am faropnap aropan tokore yakáp mwaria napon.” ^{*}

*Jisasomp yákáre péri me mek papap kar**Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56*

³⁸ Takia pwate napo maok, Arimatea mekamp Josepo Pailatén sérrá, “Ono Jisasomp yákáre sámp nae.” Am Josep te Jisasomp firápao maok, Juda firan apápia maok, kánánpámp mérrá yarakimpon. Aempao maok, Pailato takaerángo, Josep akwapea Jisasomp yákáre sámpámpon. ^{*} ³⁹ Nikodemus, manénkir Jisasén kumuruk koropá nkemp, mao kuri méntér korop. Mao te yao yiri anánk aopwe ankára mek tapokwa-peakámpnan sankorop. ^{*} ⁴⁰ Maomp kápae te 30 kilogram. Am arop yaworao Jisasomp yákáre sámpea maok, Juda firao arop papria nánákáre kwapwenámp ankankan forokwap konapnámp takrá forokwapea maok, waempyam mek papea yarokwap. ⁴¹ Am Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap fek te yopwar ankárank am fek yak. Aenángo, am yopwar mek te péri me wourékam yoroia napo, oukoumwan arop yákáre pap moinap yak. ⁴² Juda firao Pasova fári konap kumur wae wonae fik námpantá, am arop yawor koupour kar Jisasomp yákáre sámpá akwapea wonae fik yaknámp am péri kor mek pap.

^{*} 19:28: Sng 22:15 ^{*} 19:29: Sng 69:21 ^{*} 19:30: Jo 4:34 ^{*} 19:31: Lo 21:22-23 ^{*} 19:35: Jo 21:24 ^{*} 19:36: Kis 12:46 ^{*} 19:37: Sek 12:10; Yé 1:7 ^{*} 19:38: Jo 7:13 ^{*} 19:39: Jo 3:1-2

20

Jisas warko fárámpámp kar

¹ Sande fek oukoumwan kirikip yakánko, koumounek kar Makdala mekamp Maria koropeaka, péri me nke nánko maok, péri kárakére ménki fek yak mo. ² Aenánko maok, mao fárakoprá akwapea Saimon Pita, tá ankwap Jisaso man nouroup kar i konámp, am arop yaworan sérrá, “Tokwae Karamp yákáre te arop fárakapao péri me mekamp te wae sámp te nap te, nomo mér mono. Maok sámpá tukupá páte nape?” ☆

³ Aeránko maok, Pita ntiaka am Jisaso warákár konámp arop taun pwarará énékér péri me fek akwap. ⁴ Am arop yawor énékér fárakoprá akwapepao maok, ankwap Jisaso warákár konámp aropaomékir akwapá péri me fek. ⁵ Aea maok, mek pik mono, péri me fek saráp tankria papeyakra nke nánko maok, waempyam mwar tank. ⁶ Saimon Pita maomp wakmwaek korop námpao maok, péri me mek youmpea nke nánko maok, waempyam ankwap mwar tankáp. ⁷ Tá nke nánko, Jisasomp me korok woukoupap waempyam ankwapao kor me kor papámp yarápae fek aropao moukoupea papnap niampi tank. ⁸ Aenko maok, manénkir akwapeakámp am Jisaso warákár konámp aropao kor mek yoump. Tá mao kor am ankank nkea wae mér. ⁹ (Am ke fek te am fárakap te Kwaromp Buk fekamp kar Jisas apár me meknámp fárámp naenámpan sénámp kar te oukoumwan fwapi mér mono.) ☆ ¹⁰ Aea maok, am Jisasént yárapek arop yawor warko némpouk arákarrá akwap.

Makdala mekamp Maria Jisasén nkemp kar

Matyu 28:9-10; Mak 16:9-11

¹¹ Maria ek péri me táp fek fokokeyakrá maok, émrá yakria tank-kékiráprá péri me mek nke. ¹² Aeriaka nke nánko maok, ensel anánkaopwe waempyam wupwiráp am Jisasomp yákáre pátariap fek am fek tankria maok, ankwapao me kor tankámp fek tank, tá ankwapao puyar sirarámp fek tank. ¹³ Aeria maok, am ensel yaworao Marian sérrá, “Yupu! Amo te apaeritea ém rape?” Aerepo maok, mao am arop yaworan sérrá, “Onomp Tokwae Karamp yákáre sámp tenap te, ono mér mono. Maok samp-tukupá páte nape?” ¹⁴ Makrá séria pwarará maok, arákarrá nkenko maok, Jisas fokokeyak. Aempan maok, Maria te máte Jisas támaonorá mér mono. ☆

¹⁵ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Yupu! Amo te apaentá émrá yarak rape? Amo te wan oupourounk nae rape?” Aeránko maok, Mariamp ninik te, am arop te yopwar taokeyak konámp arop ritea man sérrá, “Arop Tokwae, amo te man sámpá akwapea pap nap kwamp te, onan am pap nap sénapo, ono akwapea warko sámpá korop nae.”

¹⁶ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Maria.” Aeránko maok, Maria sámp-arákarrá man Hibru kar fek sérrá, “Rabonai!” (Am kar te ‘Tisa’rá sénámp.)

¹⁷ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ono te oukoumwan narek onomp Naropwaronámpok pok mo nampara, amo onan sérémékéri kwaponó. Aeno amo ankár akwapea onomp nánaeounáp fárakapan arakrá sérampo, ‘Ono te narek pokria, onomp Naropwar, tá yumo kor yiráp Naropwar maonámpok pok rae. Tá onomp Kwar, tá yumo kor yiráp Kwar, maonámpok pok rae.’” ☆

¹⁸ Aeráńko maok, Makdala mekamp Maria akwapea mént paokop i konap arop fákárean sérrá, “Ono te Tokwae Karan nketea korop rae.” Aeria maok, Jisaso sérimp kar am fárákapan farákáp.

Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárákap Jisasén nkeap kar
Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49

¹⁹ Jisasént paokopiap arop fárákapao Juda taokeyakáp konap fákáreran apápriaka mao yakápnep nap ménki kárákáre fek kériatea yakáp. Am Sande fek táman wae yámar porokor náńko, kumur mek Jisas koropeaka kuk mek fokopeyak. Aeria maok, mao sérrá, “Yiráp ninik te sánánkar porokwe fek yakano.” ²⁰ Aerá séria pwarará maok, náráp yaekamp nil toupou, tá amor fárákap mekamp ounp toupou yéńkép. Am arop fárákap Tokwae Karan nkea am fárákapamp ninik mek te warákáránka wae. ✱ ²¹ Aenapo maok, Jisaso warko sérrá, “Yiráp ninik te sánánkar porokwe fek yakano. Onan te onomp Naropwaro sámp-kérépánko koropampnám taknámp, ono kor yumwan tirá kérép nanko, tukup mwanapono.” ✱ ²² Makrá séria pwarará maok, mao táp meknám náráp ouwipár am fárákapan fori pwarará maok, mao am fárákapan sérrá, “Yumo Yiki Kor Spirit yiráp ninik mek akwapano sámpenke.” ²³ Aeria maok, sérrá, “Yumo arop ankwapamp kwatae ninik sámp-sinapo te, Kwaro kor am fárákapamp kwatae ninik sámp-sinánko, moyak naenámp. Aeno yumo arop ankwapamp kwatae ninik sámp-sir mo nap te, Kwaro kor am aropamp kwatae ninik sámp-sir mono.”

Tomaso Jisasén nkemp kar

²⁴ Jisaso am fárákapaonapok koropám ke fek te, arop éntér-sámpramp ou mekamp ankwap ankáránk te am ke fek yak mo. Am arop te Tomas, ankwap e te ‘Tam Feae’rá sénapono. ✱ ²⁵ Wakmwae am fárákap man sérrá, “Yino wae Tokwae Karan nke námpon.”

Aeráńko maok, Tomaso am fárákapan sérrá, “Táte ono maomp yaekamp nil toupou nke mo, tá onomp yae kurépi am nil toupou mek norokor mo, táte ono maomp amor fárákap mekamp ounp toupou mek yae pap mo namp fek te, ono te kare sénapria mér mo karenó.”

²⁶ Warko ankwap Sande fek, am arop fárákap am nap mek am mek yakáp napo, Tomas kor méntér yak. Aeria maok, am fárákap ménki ponankor kárákáre fek kákari pwatea yakáp. Aenapo, Jisas mankea kuk mek fokopeyakria sérrá, “Yirip ninik te sánánkar porokwe fek yakano.”

²⁷ Aeritea yakrá maok Tomasén sérrá, “Amo waráp yae kurépi onomp yae kwae mek mamek fokopria onomp yae nkeae. Tá amo koropea onomp amor fárákap mek yae papae. Amo te anánk ninik pwarará, ankár mérae!”

²⁸ Aeráńko maok, Tomaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo onomp Tokwae Kar, amo onomp Kwarono!”

²⁹ Aeráńko maok, Jisaso man sérrá, “Amo te onan nkeaka mér rape? Arop fárákap onan oukounwan nke mo yakáprá mér nap, am arop fárákapan te Kwaro ourour néńk naenámp. ✱

Jono má buk kumwimpon fi kor kar

³⁰ Jisaso Kwaromp kárákáre yéńképnám kápae kare ankank námoku éréképá yarakimp aropao nkeap fek yoroimp te, ono te am ankank te má buk fek mapek ponankor kumwi mono. ✱ ³¹ Aeno ono mámá kar kumwi

✱ 20:20: Jo 16:22; 19:34; 1 Jo 1:1 ✱ 20:21: Jo 17:18 ✱ 20:24: Jo 11:16; 14:5 ✱ 20:29: 1 Pi 1:8 ✱ 20:30: Jo 21:25

namp te, yumo Jisasén méria, mao te Kraiss, mao te Kwaromp Táráponorá mér mwanapria kumwi nampon. Yumo man mérria te, maomp e fek táman yiki yak sámp mwanapon. ☆

21

Jisasént paokopiap arop fákánekao Jisasén nkeap kar

¹ Jisaso warko wakmwaek ént aokore Galili, ankwape e Taiberias wonae fik, námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapan akwapá kikip. Mao am arop fárákapaonapok akwapámp te ará: ² Saimon Pita, Tomas (Ankwape e te Tam Feae), apár Galili mek Kana mekamp Nataniel, tá Sebedimp tárápyar, tá Jisasént paokopiap arop ankwap anánkaopwe énéni am fek yakápapo maok, ³ Saimon Pita am fárákapan sérrá, “Ono te akwapea éntékamantá umben sinae.” Tá am fárákapao man sérrá, “Yino kor amont énéni tukup mwaro.” Aenapao maok, am kumuruk te éntékam ankárankamp sámp mono.

⁴ Aenapo maok, koumounek yámar aok naeria nángo, Jisas ént woupwi mek fokopeyak. Aenángo maok, am arop fárákap mao te Jisasonorá mér mo. ⁵ Aenapo maok, Jisaso am fárákapan arakrá turunk, “Tárápu o! Yumo te éntékam wae sámp máki nape?” Aeránko am fárákapao sérrá, “Mono.” ☆ ⁶ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Yumo umben sámpea bot tank námp fek yae-párak mwaek sirenke. Yumo fwap ankwapmwaek ti mwanapono.” Aeránko am fárákap umben am mao sénámpaok sirapo maok, éntékam pik te mákia kápae karenko maok, mokopia narek forokwaprá saok mwarria kounkour. ☆

⁷ Mént paokopiap arop Jisaso man warákár konámpao Pitan sérrá, “Am te Tokwae Kar támaoianel!” Saimon Pita waempyam wor-pátea térerá yarakimpao wa nángo ‘Mao te Tokwae Karono’rá sénámpantá maok, warko waempyam kámpea ént mek fékér-pikia maok, érrá akwap. ⁸ Aenángo, am ankwap fákáre bot meknámp ént woupwi mek panek tae morok 90 mita fek yakápria, éntékamráp umben am éréképrá koropea kárákáre fek pap.

⁹ Am fárákap wae koropea kárákáre fek yakápria maok, nke napo yaomwi yak. Tá am yaomwi mek éntékam tank nángo, panao kor tank. ¹⁰ Aenángo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Éntékam ankwap am sankoropenke.” ¹¹ Aeránko maok, Saimon Pita bot mekamp am umben éréképea koropea kárak fekánko maok, éntékam kápae kare nununkwi te kouroump napo te, 153 nono. Aenámpao maok, am umben te fárákár moimpon.

¹² Aenko maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo koropea fárenke.” Aeránko maok, am fárákap te apápia ‘Amo te wanap?’rá turunk mo. Am te am fárákap wae mér, mao te Tokwae Kar támaono. ¹³ Tá Jisas yaomwi fek wonae fik youmpea, pan sámprá am fárákapan nénkea pwarará, tá warko éntékaman kor sámpea am fárákapan nénk.

¹⁴ Mámáte Jisaso apár me meknámp fárámpea yarakria mao éréképá yarak i konámp arop fárákapan yininkan koropá nkemp karono. ☆

Jisaso Pitan ‘Sipsip taokeyakamp’rá sénámp kar

¹⁵ Mao wae fépéria pwarará maok, tá Jisaso Saimon Pitan sérrá, “Jonomp táráp Saimon e! Amo te onan nouroup kare nap te, arop ankwapao onan nouroup námpan kwe pwar nap nie?” Aeránko maok,

Pita man sérrá, “Yeno, Tokwae Kar, ono amwan nouroup namp wae mér napon.” Mak rángo maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo onomp sipsip morok fir wunampo!” ☆

¹⁶ Tá warko anánkan man sérrá, “Jonomp táráp Saimon, amo te onan nouroup kare rape mo nie?” Aeránko maok, Pita man sérrá, “Yeno, Tokwae Kar! Amo te wae mérapon, ono amwan nouroup nampon.” Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo onomp sipsip anképe fákáre taokeyakampo.” ☆

¹⁷ Tá Jisas warko yinínkan turunkrá, “Jonomp táráp Saimon, amo te onan nouroup rape?” Aeránko maok, Pita námwan yinínk por sérámpantá pwarápaerá ninik tokwaeria Jisasén sérrá, “Tokwae Kar, amo te kápae kare ankank te wae ponankor mér napara, ono amwan nouroup nampan kor wae mér napon.” Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo onomp sipsip anképe fákáre wunampo.”

¹⁸ Ono waeman amwan kare kar sér rae: Amo oukoumwan tár-ménki fek te amoku amokuráp sépér fákapea amoku akwap nae rap mwaek yáraki napon. Aeno nánkár wakmwaek amo wae mér pourou nap fek te waráp yae kor narek kakap napo, arop ankwapao amwan sépér fek fákapea sámpeaka amo akwap mo naenap mwaek santukup mwanapon.”

¹⁹ (Jisaso má kar makrá sérímp te nánkár Pita mokoprá sumpwiria Kwarén e tokwae sánk naenámpan ninikrá sénámpon.) Tá Jisas warko Pitan sérrá, “Amo te onomp wakmwaek koropampo.” ☆

Jisaso nouroup kar i konámp aropamp kar

²⁰ Pita sámp-arákarrá Jisaso nouroup kar i konámp aropan nke nánko maok, maomp wakmwaek korop. Am arop te wokwae Jisasént tankáprá fáráp ke fek maomp wonae fik éntér kor fek me kor woukoupá, “Tokwae Kar, amwan te wa yopor aropamp yaek pap naenámpono?” rá turunkimp arop. ☆ ²¹ Pita man nkea maok, Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, mámá arop te mokop naenámpon?” ²² Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Waráp ankankanápe? Ono man takanoria nanko te, mao fwap yakrá akwapea, ono arákarrá ék namp fek naenámpon. Aeno amo te onomp wakmwaek koropae!”

²³ Aeránko maok, am kar yarakánko maok, táte am mént yarakimp arop te sumpwi mo, yak naenámpan mpwe yonkwaeapon. Aeno Jisas man te ‘Sumpwi mo, yak naenámp’ karan sér mono. Mao sénámp te, ‘Ono takanoria nanko, mao yakrá akwapea, ono arákarrá ék namp fekanoria nanko te, am te waráp ankank ni?’ rá sénámpon.

²⁴ Am arop támao oukoumwan mao am ankank táman farákápría mámá kar kumwi námpon. Tá nomo wae mér, am kar mao farákáp námp te kare karon. ☆

²⁵ Jisaso térenámp te kápae kare ankwap ankankao kor yak námpon. Aeno táte arop fárákap am ankank ankákáránk ponankor kumwia naporia te, nomo am kápae kare buk kák mwanámp apár yak mo naempon. ☆

Aposel Fákáre Téreap Kar Mekia Akwapnámp Kar

Mamá Aposel Fákáre Téreap buk māmáte Luko kumwinámp Kwapwe Kare Kar méntér kirimpá akwap námpón. Mao kumwi námp te Tiofilusompas pas niamp araknámp kumwi námpao maok, am kumwi námp fek te kápae kare ankwap némpouk mwaekamp kounteouráp aropan ninikria kukumwimpon.

Buk Aposel mek te, Jisaso yámar mek pokea, Yiki Kor Spirit sámp-kérép nángo, aposel fákárean oupouroup nángo, am fákáreao térerá paokopiap karan sénámpon. Tá am fárakap manénkir Jerusalem meknámpia Kwapwe Kare Kar farákáprá tukupea, distrik Judia mek, tá Samaria mekia, ponankor apár mek farákáprá paokopiapan sénámpon. (Sapta 1:8 fek nkeampo.)

Pita térerá yarakimp kar te Sapta 1 fekia akwapea Sapta 12 fek pwar námpón. Pol térerá yarakimp kar te Sapta 13 fekia akwapea Sapta 28 fek pwar námpón.

Jisaso ‘Yiki Kor Spirit sámp-kérép nanamp’rá sénámp kar

¹ Tiofilus, ono am buk wokwaek kar kumwiamp te Jisaso wokwaek nkwaekwe make tére fi yokarea kounteouráp aropan farákáprá koropea, ☆ ²⁻³ oukoumwan māmá yae fek nángo, Kwaro yámar mek warámpá poknámp karan sámpea maok, warko kumwi nampon. Mao te manénkir fárámpea yiki yakria maok, aposel fárakapaonapok koropámpon. 40 yae fek am fárakapao man nke napo, mao am fárakapan Kwaro náráp fi taokeyak konámpan farákáp. Tá nkwaekwe make ankank yénk nángo, am fárakap mao te wae kare kar yiki yak námp mér kare napon. Aenapo am aposel fárakap te mao námoku nánkáráp tari námpan mao am fárakapan Yiki Kor Spiritamp kárakáre fek nkwaekwe make tére mwanap kar sérianángo, wakmwaek Kwaro man warámpea narek pok námpón. ☆ ⁴ Mao oukoumwan am fárakapént yakámp fek te, mao sérrá, “Yumo te Jerusalem pwar kwapon, am mek yakáprá, onomp Naropwaro yumwan sánk nanamprianángo, ono yumwan wokwaek sériamp ankank táman yépék kip. ☆ ⁵ Jon te kápae kare kounteouráp aropan ént fek nérrá kákámpon. Aeno oukoumwan yaeamp mo nángo, Naropwar Kwaro Yiki Kor Spirit fek yumwan nérrá kák naenámpón.” ☆

⁶ Am ke fek am fárakap Jisasént koupoukour yakáprá, Jisasén turunkrá, “Tokwae Kar, amo Israel fi warko fwapokwapia napo, mao warko apár-apár arop fi ponankor taokeyakáp mwanap ni mo nie?” ⁷ Aerapo maok, Jisaso am fárakapan kar pwarokwaprá sérrá, “Kwar te yumwan, am ke ntia am yae papnámp mérenkria mono. Mao námoku am ankank poukwap námpón. ☆ ⁸ Aeno nánkár Yiki Kor Spiritao ékia yiráp pourouk noumpoukoupea yak nángo, yumo am fek kárakáre sámp mwanapon. Aeria maok, yumo onoinamp karan tukupea Jerusalem mek farákáp, tá Judia mekmwaek ponankor, tá distrik Samaria mekia maok, apár-apár ponankor tukupria maok, nkwaekwe make tére nanko yumo nkeap,

☆ **1:1:** Lu 1:1-4 ☆ **1:2-3:** Lu 24:49-51 ☆ **1:4:** Lu 24:49; Jo 14:16-17 ☆ **1:5:** Mt 3:11 ☆ **1:7:** Mk 13:32

tá nkwakwe make kar farákáp nanko yumo wawiap, am táman farákáp kip'rá sérímon. ☆

Jisas yámar mek pokámp kar

⁹ Am kar farákápeaka pwarángo, am fárakapao fokouri yakáprá tokoreyakáp napo maok, mao yámar mek poká pokea kouwme wupwi mek papár nángo maok, warko man nke mo. ¹⁰ Mao pok tenángo, am fárakap yámar mek tokoreyakáp napo, koupour kar waempyam wupwiráp arop anánkaopwe am fárakapént fokouri yak. ¹¹ Aeria maok, am arop yaworao sérrá, “Galili mekamp arop fákáre, yumo te apaeritea fokouri yakáprá yámar mek tokoreyakáp rape? Am Jisas te oukoumwan waeman yumwan pwarará, Kwaro yámar mek warámpea pok námpon. Mao te oukoumwan yumo nke napo, pok námpnám taknám arákarrá ék naenámpono.” ☆

Judas yakámp éri mek yak naenámp arop yoroi papap kar

¹² Aea maok, am fárakapao am Oliv Faonkwe am pwarará pikia warko Jerusalem mek arári tukup. Am Oliv faonkwe te Jerusalem wonae fik yak nángo ankáránkamp kilomita fek tukup konapono. ¹³ Am fárakapao wae taun tokwae mek tukupea maok, am néntép konap narekamp aokore mek am mek pok. Am fárakapamp e te ará: Pita, Jon, Jems, Andru, Filip ntiaka Tomas, Bartolomyu ntiaka Matyu, tá ankwap Jems Alfusomp táráp, tá Saimon Selot, tá Judas ankwap Jemsomp táráp. ¹⁴ Am arop fárakap ponankor ankára mek koupoukarrá tankápria maok, Kwarén kar toropwap. Tá koumteou, Maria Jisasomp éntupwar, tá Jisasomp nánaeounápo kor taknám énéni kar toropwapiapon.

¹⁵ Am ke fek Jisasén ménap arop fárakap koupoukour yakáp nap te 120 arakeno. ¹⁶ Aeapo maok, Pita am arop fárakap ou mek fokopeyakrá kar arakrá farákáp, “Onomp ankwapyae fákáre, Kwaromp Buk fekamp kar ankáránk wokwaek kar Yiki Kor Spiritao Devitén ninik sánkánko sérímp te, Judaso Jisasén sámp mwanap mwae yénképánko sámpap kar te oukoumwan te wae kare korop námpon. ☆ ¹⁷ Wokwaek te Judas te yinomp firáp yakria, yinont ankáránkamp tére arop yakápámpon.”

¹⁸ (Am arop Judas te kwatae ninikimp fekamp mani sámpea am fek apár kánanke sámp. Aea maok, wakmwaek mao am apár mek piká parákapea yare pukur akwapea, yare ponankor am apár mek wakor pikámpon. ☆

¹⁹ Wakmwaek arop ponankor Jerusalem mek yakápap am táman méria maok, námokuráp kar fek sérrá, “Am apár te Akeldamanono.” Am takrá séráp te, am apár te ‘Yiriráp Apárono’.

²⁰ Pita warko sérrá, “Mamá kar te Devito Buk Song fek kumwimp te ará: ‘Mao yak nám mek te amwar éri yak naenámpon.

Amo am mek arop ankwap yakanoria pwar kwapono.’

Buk Song ankwap fek sérrá,

‘Arop ankwapao maomp tére sámp naenámpon.’ ☆

²¹ Aeno oukoumwan te nomo nomp Jisas Tokwae Kar nomont akwap koropnám ke fek nomont paokop i konap arop ou mekamp ankáránk warámp mwanámpon. ²² Wokwaek Jono koumteouráp aropan ént mek nérrá kákámp tére, tá am feknám Jisas térerá koropeanánko,

☆ **1:8:** Mt 28:19; Ap 2:32; 5:32; Ef 3:16 ☆ **1:11:** Lu 21:27; Yé 1:7 ☆ **1:16:** Sng 41:9 ☆ **1:18:** Mt 27:3-10; Lu 22:22 ☆ **1:20:** Sng 69:25; 109:8

oukoumwan Kwaro yámar mek warámpá pok námp, am ankank ponankor nkenámp aropan maok, warámpeanánko, mao nomont térieria, Jisas fárámpá poknámp kar farákámp naenámpon.”

²³ Pita takrá sénánko maok, arop anánkaopweran éréképap te, Josep Barsabas maomp ankwap e Jastus, tá arop ankwap te Matias. ²⁴ Am arop yawor éréképea tankáprá maok, am fárákapao arakrá kar toropwap, “Tokwae Kar e! Amo te kápa kare aropamp ninik te wae mér napon. Amo te yinan yénképampo: Amo te wa mokop ²⁵ Judaso aposel téremp tére sámp naenámp nánap rape? Judaso am tére pwarará námoku akwap naerianámp némpouk akwap tenámpon.” ²⁶ Aea maok, am arop yaworamp e kumwiramp yumwi sirarea maok, Kwar te wa mokop am tére sámp naenámp arop nánapánrá nke napo maok, Matiasomp e kumwiap yumwiraomékir korop. Aenánko maok, nkea man mom-sámpramp aposelént tére naenámpria pwararapono.

2

Yiki Kor Spirit ékámp kar

¹ Pentikos * yae fek, Jisasén mérnep arop fárákap ankáránkamp nap mek koupoukour yakáp. ✱ ² Aenapo maok, yámar meknámp ouwi tokwae ounk niampá ékia am tankápnep nap mek top fákap yak. ³ Aenka am fárákapao nkeapo maok, yaomwi yurunk niampao ékria maok, am fárákapamp pourouk ankákáránkrap fápárákár akwap. ✱ ⁴ Aeria maok, Yiki Kor Spiritao am Jisasén mérnep aropamp pourouk woukourria maok, táte moumountukri kar sérar. ✱

⁵ Am ke fek Kwarén lotu i konap Juda fi kápa kare apár mekamp koropeaka Jerusalem mek yakáp. ⁶ Am ouwi tokwae ounk niamp korop nánko maok, kápa kare koumteouráp arop wawia koropá koupoukour. Aeria maok, am Jisasén mérnep arop fárákapamp kar waria kokorokor. Am te apae riteanápe am fárákap ankákáránk wa napo, náráp kar kare fek sérar. ⁷ Aenapo maok, am fákáre kokorokoria sérrá, “Mamá arop fárákap má kar sérarap te am te Galili mekamp arop fino! ⁸ Mokopiaka nomp naropwaromp kar kare fek sérar napo, nomo ankákáránk ponankor wa námpon? ⁹ Makia mepek koropá yakápnámp arop nomo apár Patia fi mekamp, Midia fi mekamp, Elam fi mekamp, distrik Mesopotemia mekamp, distrik Judia mekamp, provins Kapadosia mekamp, provins Pontus ntia Esia mekamp, ¹⁰ distrik Frigia ntia Pamfilia mekamp, tá Isip fi mekamp, distrik Libia ankwapmwaek kirikiri Sairini taun wonae fikamp arop, tá nomo Rom fi mekamp arop mepek koropea yakáp námp. ¹¹ Tá nomo Judaoia maok, tá nomo arop ankwap fi Juda lotu i konap ninikaok lotu i konámp arop, nomo apár amor ke Krit, tá distrik Arebia, nomo ponankor am fárákapao Kwaromp kárákáre kor tére konap kar nomp kar fek sérarap wa námpon.” ✱ ¹² Aeria maok, ponankor kokorokoria ninika waeria maok, námoku kok támao arakrá sérarria téréménkrá maok, “Máte apae fi korono?” ¹³ Aeapo maok, ankwap fárákapao aposel fákáreran wouroumpá sérarrá, “Táte wain ént wourékam fária mánmánrá paokop napono.”

* **2:1:** ‘Pentikos’rá sénep te Pasova Yae Tokwae akwap tenánko, fákánek Sarere akwap námp te, éntik fére-sámpramp yaeno. Am te yae tokwae kar am fek warákáránkria wit manénkir yonkwaenámp koupoukarea ankwapmwaek Kwarén sánk konapono. ✱ **2:1:** Lo 16:9-11 ✱ **2:3:** Mt 3:11; Jo 3:8 ✱ **2:4:** Jo 14:17; Ap 4:31; 10:44-46 ✱ **2:11:** Yé 7:9

Pita kar farákápámp kar

¹⁴ Tá Pita mom-sámpramp aposel fákárerént yakria maok, kar kárákáre fek séria maok, am koumteouráp aropan arakrá sér, “Juda yumo, tá Jerusalem meknámp koropnap arop fákáre yumo te ono sénamp kar má fwapia woupwi pátea wawia maok, yumo am ankank fi nke nap má mérenke. ¹⁵ Yumo te, mámá arop fákáre máte mánmán napon yonkwae rape? Mono. Oukoumwan koumounek fépér mo nap fek sarakok ke mwar ara, arop mánmán mwanap pourou mono. ¹⁶ Mámá ankank oukoumwan korop námp te wokwaek profet Joelo sérímp niampon. Mao arakrá sér,

¹⁷ ‘Kwaro sérrá, “Pwarnámp yae fek te, ono onomp Spirit fek koumteouráp aropamp pourouk oupoupourrá kák nanampono.

Tá yiráp poumou-tárápu tá yiráp yupu-tárápua kor profet † kar fek onomp kar farákáp mwanapon.

Tá ono yiráp tár-ménkiran

nkwakwe make yém nke nap niamp yéńkép nanko nke, tá mér aropao kor yémén nke mwanapon.

¹⁸ Tá am ke fek táman, onomp tére konap arop

ntia tére konap koumteouamp pourouk

onomp Spirit oupoupour náńko,

am fárákámp onomp kar profet kar fek

farákáp mwanapon.

¹⁹ Tá yámar mek te

momwar pourouráp ankank yororia,

tá apárok kárákáre yororo nanamp te

yiri, yaomwi tokwae, yaomwi souri

má apár má oupouroup yak naenámp te,

am yae korop naenámp ke fek námpon.

²⁰ Am ke fek ono yámar sámpea arákár nanko

kirikip korop,

yunk sámpea arákár nanko

yunk noumouriria yiri niamp naenámp.

Nánkár wakmwaek te,

Kwaro náráp Yae Tokwae fek

náráp kárákáre ntia wae tokwae

má apár ponankor yéńkép naenámp.

²¹ Am ke fek ponankor koumteouráp arop

Tokwae Karan ‘Námwan yaewourae’ ria wumwi napo,

mao am fárákapan warko éréképeanánko,

yae-párák yakáp mwanapon.” ’ ✱

Joelo profet kar fek makrá farákápámp.

²² Pita warko ankwap kar sérrá, “Israel fi mekamp arop yumo te woupwi pátea onomp kar wawenke. Ono yumwan Nasaret mekamp

Jisasoi námpan sénæ rae: Yumo te nkwaekwe make tére kárákáre Kwaro

maomp yaek yumo ou mek yororo náńko nkea méri napon. Mao

takimp te yumwan, námoku sámp-kérép nanko éknámp aroprá mérenkria

ninámp. ✱ ²³ Kwaro wokwaek kar tak mwanaponorá niniki tari

† 2:17: ‘Profet’ ntia ‘Profet kar’ an sénap kar fi te, “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 44 fek nkeae. ✱ 2:21: Jol 2:28-32 ✱ 2:22: Jo 3:2

námpan maok, am aropan yiráp yaek pwar námpon. Aenánko yumo támao kwatae ninikráp aropamp yaek sánk napo, yaopwae porokopramp fek man pukupia, sumpwi pap napon. ✧ ²⁴ Aenapan maok, Kwaro warko man fárámpea papria, mao warko, am sumpwi sámnpám touwe kwatae mek taki yakanori pwar moi námpon. Am te apae riteanápe, sumpwi te man sám-pfákeyak naenám pourou mono. ²⁵ Devito kor man takrá sérimp,

‘Ono nke nanko Tokwae Karao kumur méntép

onomp wonae fik kar yak námpon.

Mao wonae fik yakriaka onan kárákáre sáp námpara, onan ankwap ankank te apápia kour me woukoupá pap mono.

²⁶ Aenámpan onomp ninik te kwapwe kare nánko, ono māmá kar warákárria sénampon.

Ono te sumpwi nanamp aropao maok,

Kwaro onan kwapwe kare ankank sáp naenámpan yépékrá yak nampon.

²⁷ Am te apae riteanápe,

amo onan, waempomp némpouk yakaeria pwar mono.

Tá amoku nánapinap arop te,

numwar apár me mek mákáreanoria pwar mono.

²⁸ Amo onan yiki yak nanamp mwae

wokwae yénkép napon.

Tá amo te onont yak napo maok,

am fek táman warákár tokwae nanampon!’

Mámá kar te Devito wokwaek makrá farákápámpon.” ✧

²⁹ Pita warko ankwap kar sér, “Kémpiyae tárápu, ono yumwan érik sénampon: Nomp ounáp Devit mao te wae sumpwi nánko maok, apár me mek papapono. Am man papap apár me te, nomo ou mek yakrá koropea, oukoumwan kor yak námpon. ✧ ³⁰ Aeno Devit te profetara, mao te wae mér, Kwaro kare kar narek séria arakrá sér, ‘Nánkár wakmwae te, ono waráp ounápén nánapitenanko, mao te amo King yak napnám taknám yak naenámpon.’ ✧ ³¹ Wokwaek kar te, Devito Kwaro tére naenám ankank wae nkeanámpan, Kraiso warko fárám naenámpan sérimpon. Mao sérrá, ‘Kwar te man, waempomp némpouk yakaeria pwar mo, tá maomp pourouao kor mákáre mono’rá sérimpon.’ ✧ ³² Am takrá sérimp Jisas táman Kwaro fárámpea pap nánko, yino wae nke námpan sénámpon. ³³ Oukoumwan te wae narek pokeaka, Kwaromp yae-párak mwae tankrá e tokwae sám námpon. Mao te wae wokwaek sérimp niamp maomp Naropwaromp yaekamp Yiki Kor Spirit sám námpon. Aenámpara oukoumwan te maomp kárákáre kwarokor nánko, yumo am wae nke maomp kar wa napon. ✧ ³⁴ Devit te Jisas narek pok námpan niamp tak mono. Aenámpan maok, mao arakrá sér,

‘Tokwae Karao onomp Tokwae Karan arakrá sérimpon, “Amo onomp yae-párak mwae tankrá akwapea napo, ³⁵ Nánkár ono waráp yopor arop tirá

waráp yae ankore mek kák tenanko, yakáp mwanapon.” ’ ✧

✧ 2:23: Ap 4:27-28 ✧ 2:28: Sng 16:8-11 ✧ 2:29: 1 Kin 2:10; Ap 13:36 ✧ 2:30: Sng 132:11

✧ 2:31: Sng 16:10 ✧ 2:33: Ap 1:4,8; 7:55-56; 1 Pi 3:22 ✧ 2:35: Sng 110:1

³⁶ Aerimpara, yumo Israel fi ponankor te arakrá mérenke: Am Jisas, yumo yaopwae porokopramp fek pukup nap te, Kwaro man sérrá, ‘Tokwae Kar yoroi páte nángo, mao te Kraís yak námpon.’”

³⁷ Aerángo maok, kounteouráp arop fárakap Pitamp kar wa napo maok, am kar te am fárakapamp ninik mek párákap. Aenángo maok, am fárakapao Pita ntiaka ankwap aposel fákáreran arakrá turunk, “Ankwapyae fárakap e! Yino oukoumwan te apae mwanámpon?”

³⁸ Aerapo maok, Pita am fárakapan sérrá, “Yumo ponankor ankákárank ankár kwatae ninik pwararea, Jisas Kraísomp e fek ént mek nér napo, Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épérano. Yumo tak napo, Kwaro yumwan Yiki Kor Spirit nénkano. ✧ ³⁹ Am te wokwaek kar Kwaro sérrá, ‘Yumwan, tá yiráp tárápuan, tá ponankor kounteouráp arop panek yakáp nap man Yiki Kor Spirit sánk nanamp’rá sérimpon. Nomp Tokwae Kar Kwaro mao wumwirinámp ponankor kounteouráp aropan ‘Yiki Kor Spirit nénk nanamp’ ria sérimpon.’ ✧

⁴⁰ Tá Pita ankwap kar kápae kare am fárakapan tae fek farákápria maok, arakrá sér, “Yumo te fwapiá mér kipo: Yumo takria am kwataenap arop fárakapént touwe sám mwanape.” ⁴¹ Aerángo maok, am Pitamp kar wanap arop fárakap méria maok, ént mek nér. Am yae fek táman 3,000 kounteouráp arop manénkir Jisasén mérnep aropént koropá tapokwap napon. ✧

Wourékam Kristen fákáreramp kwapwe kare ninikan sénámp kar

⁴² Am fárakap te kárákárerá aposel fákáreramp kar wawia maok, ankwapyae námpén yaewour, tá ankára mek koupoukarea fir fépérrá maok, énéni Kwarén kar toropwapiapon. ‡ ⁴³ Aeapo maok, Kwaro aposel fákáreamp yae kor fek kápae kare kárákáre yororo nángo, kounteouráp arop fárakap ponankor nkea kokorokoria apáp tirink. ✧ ⁴⁴ Jisasén mérnep arop fárakap kápae kare por koupoukour saráp yakáp. Tá am fárakap te náráp ponankor ankank te Kwarén mérnep arop fárakapamp ponankoronorá ninik. ⁴⁵ Aeria maok, ankwap fárakapan náráp apárráp ankank nénkria, am fek mani sámpra te, ponankor arop fir ankank mo napén nénkapon. ✧ ⁴⁶ Ponankor ankárankamp ninik fek kápae kare por lotu nap tokwae mek tukup ko koupoukour. Am fárakap nonopok nap-nap koupoukarrá énéni fépér. ✧ ⁴⁷ Am takrá fépérap fek te, am fárakapamp ninik yae-párak kareria warákáránkrá énéni fépériapono. Aeria am fárakap Kwaromp e sakap saráp yakáp napo, arop ankwap am fárakapan nkea te, yae-párak kare naprá ninik. Aenapo, Kwar Tokwaerao kumur méntép kounteouráp arop warko éréképrá, man manénkir mérnep aropént tapokwapá pwar. ✧

3

Arop ankárank pu kwataenámpao warko fwapimp kar

¹ Ankwap ke fek Pita ntiaka Jon yámar yinink ke nángo, Kwarén kar toropwap i konap ke fek lotu nap tokwae mek pok. ² Am arop yaworao wae nke nepo maok, arop ankárank pu kwataenámp am fek

✧ **2:38:** Ap 16:30-33 ✧ **2:39:** Ef 2:12-13,17 ✧ **2:41:** Ap 4:4; 5:14 ‡ **2:42:** Kápae kare mérnep aropamp ninik te manénkir Kristeninap arop fákáre ankára mek koupoukarrá énéni fépérap ke fek te manénkir párák kar fir koupoukarrá fépéria maok, wakmwaek Jisasomp pourou ntiá yiriran ninikrá fépér i konapono. ✧ **2:43:** Ap 5:11-12 ✧ **2:45:** Ap 4:32-35 ✧ **2:46:** Lu 24:53 ✧ **2:47:** Ap 6:7; 11:21,24

tank. Éntupwaro sámpáńko taki yakámp. Kumur méntép santukupea am lotu nap tokwae ménki fek páte napo tankrá, Kwarén loturá poknap kounteouráp arop fárákapan ‘Mani sápenk’ ria wumwirá tank konámp. Am ménki e te ‘Kwapwe Kare’rá sér i konapono. ✧ ³ Pita ntia Jon lotu nap tokwae mek yoump neria nepo maok, am pu kwataenámp arop támao am arop yaworan nkea, ‘Yumo onan ankank sápenk’rá sér. ⁴ Aenáńko maok, Pita ntiaka Jono am aropan tokoreyakria maok, Pita man sérrá, “Amo yinan tokor yakae!” ⁵ Aeráńko maok, táte am aropao Pita ntiaka Jono yakep mwaek éntér arákarrá maok, námo te am arop yaworamp yaekamp ankank sámp nanampan mpwe ninik. ⁶ Aenámpan maok, Pita sérrá, “Ono te mani mono. Ono amwan sánk nae namp ankank te Nasaret mekamp Jisas Kraisomp kárákáre fek ono amwan sér rae: Amo fárámpea akwapae!” ✧ ⁷ Aeria maok, Pita maomp yae-párák mwaek yae tokoropea sámp-fokopá fákeyak náńko, koupour kar maomp pu ntia kwaráp kor wae kárákáre. ⁸ Aenáńko maok, mao wae fékér-pokrá fokopeyakea maok, wae yarak. Aeria maok, am arop yaworamp wakmwaek lotu nap tokwae mek youmpea maok, fékér-pok fékér-pokrá yárakrá, Kwaromp e sakap. ⁹ Ponankor kounteouráp arop man nke napo, mao te yárakriaka Kwaromp e sámpea sakap náńko maok, ¹⁰ am fárákap wae mér, am arop te kápae kare por lotu nap tokwae ‘Ménki Kwapwe Kare’ ri konap fek tankrá, mani ankankantá wumwirá tank konámp támaono. Aeria maok, am fárákap man nke napo, mao wae kwapwe kare náńko maok, am fárákap kokorokoria ninik tokwae.

Pita lotu nap tokwae mek kar farákápámp kar

¹¹ Mao Pita ntiaka Jonén sámpá yakáńko maok, kounteouráp arop kápae kare kokorokoria maonámpok foporakorrá koropea ‘Solomonomp Kaerik’rá sér i konap am fek nouroump. ¹² Aenapo, Pita am táman nkea, kounteouráp aropan arakrá sér, “Israel fi mekamp arop yumo te apaeritea máma ankankan nkea korokop rape? Apaeritea yumo yinan énoumkoup tokwae rape? Yiráp ninik te yinokump kárákáre tokwae fek, tá Kwaro nke námp fek yino kwapwe kare yaknemp ninik fek máma arop fwapia yárakrá mpwe yonkwae rape? Am te mo karono. ¹³ Abraham, Aisak, Jekop, tá nomp wokwaekamp appeyaenámpomp Kwar, am Kwar te náráp tére arop Jisasén námokuráp wae tokwae sánkámpon. Am arop te yumo yopor aropamp yaek papapono. Tá yumo Pailato nke námp fek man younkwe sánkapon. ✧ ¹⁴ Yumo te am yae-párák yiki kare aropan younkwe sirarrá maok, nopok Pailatén ‘Arop sámp-wouroumpámp arop táman pwarae’ ria kárákáre fek sériapon. ¹⁵ Aenapan maok, yumo sámp-wouroumpnap arop am te nomwan yiki yakáp mwanámp kare néńk konámp arop ankáńk támani napon. Aenapan maok, Kwaro man apár me mekamp fárámpea pap námpon. Yino kareao am nke nempan érik farákáp nempon. ✧ ¹⁶ Aeria maok, yino te wae Jisasén mér nempon. Aenempara, Jisasomp kárákáreráo máma aropan kárákáre sánk náńko, yumo man nkea wae mér napon. Jisas námoku yinan mér sápeanáńko, am mér fek táman yumo ponankor nke nap fek am aropamp pu wae fwap námpon.

¹⁷ Kémpiyae tárápu, ono te wae mér nampon, yumo te fwapia mér mo, tá yumwan taokeyakáp konap fárákápao kor mér moria am takiapon.

☆ 18 Aeapan maok, wokwaek kar Kwaro ponankor profet fákáreramp top kor feknámp kar farákápámp te, Krais* te touwe sámp naenámpan nímpon. Aempan, oukoumwan yumo am takinap ninik te wae am karént pwi námpon. ☆

19 Aenámpara, yumo te yiráp kwatae ninik te pwarará Kwaronámpok korop napo, Kwaro yumwan aminap ninik torokoria yiki kukarrá papano. 20 Yumo tak napo te, táte Tokwae Karao yumwan wourékam kárákáre sánkria maok, mao yiráp por nánapinámp arop Krais yumonapok sámp-kérép nánko ék naenámpon. 21 Oukoumwan te yámar mek yakrá, Kwaro nánkár warko kápae kare ankank te fwapokwapiaka wourékam ke yépékrá yak naenámpon. Am te wokwaek kar man saráp tére konap profet fákáreramp top kor fek sérimp niamp naenámpon.

22 Am profet fákáre ou mekamp arop ankwap Moseso arakrá sér, 'Yiráp Kwar Tokwae Karao yiráp ankwapnáp ankárank warámpea profet páte nánko, ono yak namp niamp maknámp yak naenámpon. Yumo te ankár maomp kar wawia, mao yumwan sénámp ponankor karwaok kipo. 23 Tá arop ponankor am profetomp kar wa mo napo te, Kwaro am farákapan "Faokorenk"rá sénaenámpon. Aetenánko, am farákap Israel fi mek yak mono.' ☆ 24 Profet fákáre, tá Samuel ntia wakmwaek yakápinap profet faráká, Kwaro kar sánkánko, am farákápap te am te waeman oukoumwan mámá ke fek kare kar korop námpon.

25 Yumo te profet fákáreramp tárápu yakáp napon. Yumo te Kwaro yiráp por kontrak yoroinámp fekamp ankank sámp mwanap arop yakáp napon. Kwaro yiráp wokwaekamp ounáp Abrahamén sérrá, 'Waráp appeyaenáp tárápu fek mámá apár mekamp arop fi ponankor kwapwe kare tankáp sámp mwanapon' rimpon. ☆ 26 Aempara, Kwaro náráp tére konámp aropan kéménki papea, yumwan, ourour nénkanoria manénkir yumonapok sámp-kérép námpon. Maomp ninik te, yumwan ponankor ankákárankrá kwatae ninik mekamp tiarárrá kák nánko, am kwatae ninik pwarará koropenkria námpon."

4

Pita ntiaka Jonén fákápá papap kar

1 Pita ntiaka Jon oukoumwan koumteouráp aropan kar farákáprá yakepo maok, táte pris fákáre, lotu nap tokwae taokeyakáp konap plisman fákáreramp kepten, tá Sadyusi fákáre, makia maok, korop. 2 Am farákap te wae mér, am arop yawor te koumteouráp aropan Jisas apár me meknámp fárámp námp, tá arop ponankor sumpwi napao kor warko ferámp mwanap kar farákápp nepria, am táman yopor tokwaeria, am arop yaworan tia kot mwaria napon. 3 Aenapan maok, wae kumur naeria námpantá, am arop yaworan ounpouran kot mwanámpria kalabus nap mek kák te. ☆ 4 Aeno kápae kare koumteouráp arop oukoumwan am kar wawiaka Jisasén mér nap te, manénkirkampént tapokwapea 5,000 arakeno.

Pita ntia Jonén Kaunsil fákáre nke nap fek kotiap kar ☆

5 Wae wakor nánko, Juda taokeyakáp konap pris fákáre ntia némpouk yakáp konap yonkwae kourráp arop fákáre, tá lo mérnep arop fákáre,

☆ 3:17: Lu 23:34 * 3:18: "Juda Tére konap Ninik" Buk 2 fekamp kware 68 fek nkeae. ☆ 3:18: Lu 24:27 ☆ 3:23: Lo 18:15,18-19 ☆ 3:25: Stt 22:18; Ga 3:8 ☆ 4:3: Ap 5:18 ☆ 4:4: Ap 2:41; 5:14

makia Jerusalem mek koupoukour. ⁶ Pris taokeyak konámp arop Anas, tá Kaiafas, Jon, Aleksander, táte Anasomp firáp ankwap fárákap makia am fárákapént koupoukour. ⁷ Takia maok, am aposel yaworan, am fárákapao nke nap fek fokokeyakenk ritea maok, arakrá turunk, “Yumo te mokofo kárákáre sámpea, apae e séria am ankank takrá tére nepon?”

⁸ Aerapo maok, Yiki Kor Spirit Pitamp pourou mek top-pwarámpá yak námp fek am fárákapán sérrá, “Yumo Israel mekamp arop tokwae, tá yumo arop taokeyakáp konap arop, ⁹ yumo te yino pu kwataenámp aropan yaewourinemp aran yinan turunk mwaria nape? Ae te yumo am arop te, mokopia fwapínámponorá mér mwaria nape? ¹⁰ Ae te tak nap kwamp te, yumo ponankor; tá Israel fi ponankorao kor; Nasaret mekamp Jisas Kraisomp eramp kárákáre fek am pu kwataeráp arop warko fwapia oukounwan yumo nke nap fek fokokeyaknámp aran mér kipo. Yumo wokwaek man yaopwae porokopramp fek arápapan maok, tá Kwaro man warko apár me mekamp fárámpá papámpon. ¹¹ Am Jisas táman Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon: ‘Nap ti konap arop, yumo, kwatae yumwinoria sitenapan maok, Kwaro man sámpea, nap am fek fokokeyak naenámp yumwi kwapwe yoroia páte námpon.’ ¹² Nomwan yaewour naenámp te arop ankwap yak mono. Apár-apár ponankor te nomwan warko érékép naenámp arop ankwapamp e te Kwaro nomwan yénkép námp yak mono.” ✱

¹³ Aeránko maok, am fárákap nkeapo, Pita ntiaka Jon te apáp mono, kar kárákáre fek sér. Am fárákap te wae mér, am arop yawor te skul moinep arop yaworonoria ninik tokwae. Aenapan maok, am fárákap wae mér, am arop yawor te wokwaek Jisasént yakepara nepon. ¹⁴ Tá am fárákapao nkeapo, am arop te maomp pourou te wae fwapia maok, am arop yaworént fokokeyak yak. Aenánko maok, am fárákap te nopok am arop yaworamp kar pwarokwaprá sér mwanap yak mono.

¹⁵ Aeria maok, am arop fárákapao am arop yaworan sérrá, “Yumo Kaunsil nap aokore pwarará ek akwapenki!” Aerá sérapo, am arop yawor akwap tepo maok, am arop fárákap kar arakrá téréménk, ¹⁶ “Nomo am arop yaworan te mokop mwanámpon? Am arop yawor te wae Kwaromp kárákáre ankárank yoro nepo, Jerusalem mekamp kounteouráp arop te wae mér napara, nomo te am kar mek wouroump mwanámpon pourou mono. ¹⁷ Aeno takria am kar te kápae kare kounteouráp aropao wa nap fek akwapantara, nomo ankár kar kárákáre fek am arop yaworan taokor mwanámpon. Aenánko maok, am arop yawor Jisasomp e fek ankwap fárákap wanap fek warko kar farákáp mo kare nenepón. ¹⁸ Aeria maok, am fárákapao arop yaworan wumwiria maok, ‘Yumo te Jisasomp e fek kounteouráp aropan kar yénkrá farákáp kepono’ ria kar kárákáre fek taokor.

¹⁹ Aerapan maok, nopok Pita ntiaka Jon am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo nik nap te, apae ninikao Kwaro nke námp fek yae-párak námpon? Yino te ankár Kwaromp karwaok akwap nenemp ni, yiráp karwaok akwap nenemp nie? Yumoku támao youroukoup kipo. ²⁰ Yino te am kar farákáp mo nenemp pourou mono. Yino te ankár kápae kare ankank yino wokwaek nkemp, tá wawimp te ponankor farákáp nenempon.” ✱

✱ 4:8: Mt 10:19-20 ✱ 4:10: Ap 3:6 ✱ 4:11: Sng 118:22; Ais 28:16; 1 Pi 2:7 ✱ 4:12: Jo 14:6
✱ 4:16: Jo 11:47 ✱ 4:20: Ap 5:28-29

²¹ Aerepo maok, am Kaunsil fákárerao am arop yaworan kot mwanap kar fi yak mo námpantá maok, am arop yaworan ankwap kar kárákáre fek séria maok, pwar napo, akwap. Am te apae riteanápe, arop ponankor Kwaro térenámp táman ninikria maomp e sakap napantá, takria, námwan yorowarantánorá apápria pwar napon. ²² Am arop arop yaworao Kwaromp kárákáre fek fwapi papep te, maomp yopwar te wae 40 yopwar kámákár akwap námpon.

Kristen fákáre koupoukarrá Kwarén kar toropwapiap kar

²³ Kaunsil fákárerao Pita ntia Jonén pwatapo, am arop yawor maomp firáp yakápnap nap mek arákarrá akwapea maok, am fárákapan pris tokwae ntiaka lo mérnáp arop fákárerao sérariap kar farákáp. ²⁴ Am fárákap am kar wawia maok, ponankor ankárankamp ninik fek tankápria maok, Kwarén énéni arakrá kar toropwap: “Tokwae Kar e! Amo wokwaek yámar, tá apár, tá solwara, ntia ponankor ankank am mek yakáp napan yoroiapono. ²⁵ Wokwaek kar waráp Yiki Kor Spiritao yinomp appenáp waráp tére konámp arop Devitomp ninik mek sánkánko, mao arakrá sérimpono:

‘Apae riteaka ankwap fi arop yopor yonkwae pwarámpa wae napon?

Apaeritea am koumteouráp arop te

Kwarén yopor mwanámpria

kwaporok ninik mwar pap napon?

²⁶ Apár ponankor mekamp king fákáre yorowar mwaria nánap napon.

Gavmanomp poukeyakápnap arop fákáre énéni koupoukarea maok,

Tokwae Karan apárok anámpá paprá,

tá am Kraisén kor anámpá pap mwaria napon.’ ✧

²⁷ Oukoumwan te am kar te waeman kare karono. Herot, Pontius Pailat ntiaka ankwap fi, tá Israel fi, makia maok, amo wokwaek nánapiap waráp tére arop kwapwe kare Jisasén anámpá pap mwaria, am taun mek tapokwaprá koupoukoura napon. ✧ ²⁸ Am fárákapao am ankank tak nap te, waráp kárákáre ntia amo takenkrá ninik napaok támani napon. ✧ ²⁹ Tokwae Kar e! Amo ankár yinan apáp sáprá sérarnap kar mámá ninikria, waráp tére arop yinan yaewourampo. Aenapo maok, yino fwap apáp moria kárákáre fek waráp kar farákáp mwanámpon. ✧ ³⁰ Aeria maok, amoku waráp tére arop Jisasomp kárákáre fek amo touwenap aropamp pourouk yae papria, fwapokwapria maok, nkwakwe make kárákáre yoroampo.”

³¹ Am fárákapao kar toropwapia pwar napo maok, táte am néntépap nap am te némp yérur koropánko maok, táte am fek am fárákapamp pourou mek Yiki Kor Spirit top-pwarámpánko maok, táte am fárákapao kor apáp mono, kárákáre fek Kwaromp kar farákáapon. ✧

Kristen ponankor ankwapan yaewouriap kar

³² Jisasén mérnáp arop ponankor ankárankamp ninik fek saráp yakáp. Arop ankwap ankárank náráp ankank nkea ‘Onokump kareno’rá sér mono. Ankank ponankor te ankár arop ponankor-ampono. ✧ ³³ Aposel

✧ 4:26: Sng 2:1-2 ✧ 4:27: Mt 27:1-2 ✧ 4:28: Ap 2:23 ✧ 4:29: Ef 6:19 ✧ 4:31: Ap 2:4

✧ 4:32: Ap 2:44

fákárerao Jisas Tokwae warko fárámpámp kar farákápap te, am fárákapamp kar te kárákáre kor kare. Tá Kwaro am ménap kounteouráp aropan warákár tokwaeria ourour kwapwe nénkámpon. ³⁴ Aenko maok, am ou mekamp arop te ankwap ankárankamp firráp ankank monámp arop yak mono. Arop ponankor maomp apár yak, tá maomp nap yak nángo te, arop ankwapan nénkria, am fek mani tiria maok, ³⁵ tá am mani te aposel fákáreran sankoropá sánk napo maok, am fákárerao ankank monap kounteouráp aropan nénkapon. ☆

³⁶ Tá arop ankárankamp yak námp, maomp e te Josepén maok, aposel fárákapao ankwap e tákapap te ‘Barnabas’ ri pap nap te, am e fi te, ‘Aropamp ninik mek kárákáre sánk konámpon.’ Barnabas te Livaimp fi fekamp apár amor ke Saiprus mekamp aropono. ☆ ³⁷ Am aropao apár arop ankwapan pwararea maok, am fek mani sámpea maok, sankoroepa aposel fárákapao sánkámp.

5

Ananias ntiaka Safaira Kwarén poupwekápip kar

¹ Arop ankwap maomp e te Ananias, tá maomp yupu te Safaira. Am Ananiaso náráp apár ankwapmwaek arop ankwapan pwar. ² Aeria am fekamp mani sámpea, ankwapmwaek námoku nanampria pap. Aenánko maomp yupuao kor am wae mér. Aea maok Ananiaso am mani ponankoronoria, ankwapmwaek saráp sankoropá aposel fákáreran sánk. ☆ ³ Aenánko maok, Pita arakrá sér, “Ananias, amo apaeritea Satan waráp ninik mek top-pwarámpdoria pwatea, Yiki Kor Spiritan kwekár séria waráp apár fekamp mani ankwapmwaek mek wouroump napon? ☆ ⁴ Wokwaek oukoumwan am arop am apár sámp moap fek te, amokuráp apárono. Tá wakmwaek am apár sámpeanánko te, mani te amoku sámpea poukwap nanap tene. Aeno amo apaeritea am ninik kwatae sámp napon? Amo te aropan poupwekápi mono. Kwarén poupwekápi napon.” ⁵ Aeránko maok, Ananias am kar waria maok, apárok piká párákapria wae sumpwi yak. Aenko maok, arop ankwap fárákapao am kar wawia maok, apáp tirínka wae. ⁶ Aenko maok, ménki-tárápu fárákap koropea, maomp yákáre waempyam fek woukoupea santukupea pap.

⁷ Aetapo, yinink ke akwap tenánko maok, maomp yupu am te mér moitea maok, am mek korop. ⁸ Pita man nkea sérrá, “Yumo apár fek sámpnep mani te wae támao nie?” Aeránko maok, yupurao sérrá, “Kare, wae támaonono.” ⁹ Aeránko maok, Pita man sérrá, “Yumo apaeritea Tokwae Karamp Spiritan mokopean nke neria poupwekápi nepon? Amo wawae. Waráp poumaropamp yákáre santukup-papnap arop fárákap te mankea ménki fek máyakáp napon. Am fárákap amwan kor sámpá tukupá pap mwanapon.” ¹⁰ Aerá séránko maok, táte am fek táman am yupuao kor Pitamp wonae fik piká párákapria wae sumpwi yak. Aenko maok, am ménki-tárápu mankea nke napo, am yupu wae sumpwi yak. Aenánko maok, am fárákap man sámpea santukupea poumaropan papnap wonae fik pap. ¹¹ Aenapo maok, sios ponankor, tá arop ankwap fárákapao kor, am anánkwapao taknep kar wawia maok, apáp tirínka waeapon.

Aposel fákáre nkwakwe make kárákáre yororoia pap kar

¹² Koumteouráp arop ou mek aposel fákárerao Kwaromp kárákáre fek nkwakwe make kárákáre yororo. Aenapo, Kwarén sómnap arop ponankor ankáránkamp ninik fek lotu nap tokwae mek kamp Solomonomp naepik koupoukour konapono. ✧ ¹³ Ponankor arop ankwap fárákap te am fárákamp e sakapria, apápria maok, am fárákapént koropea koupoukour mo. ¹⁴ Aenapo maok, kápae kare koumteouráp arop fákáre Tokwae Karan méria koroprá, am fárákapént tapokwap. ¹⁵ Aeapo maok, koumteouráp arop fárákapao kor touwenap arop ti-koroprá, mwaeao k nkwakwe make kwanpae ankank yunkrá párapoprá maok, am fek tirá kák. Am tak nap te, Pita yámar fek yarak nángo, maomp wunérirao, am fárákamp pourouk oupoupour nángo, am fákáreamp touwe fwapanáponoria niapon. ¹⁶ Jerusalem wonae fik mwae kamp, ponankor taun mek ampao kor koropea koupoukour. Am fárákap te touwenap arop fárákap ntia kwatae-aropao woukouria kwatae káknámp arop fárákap ti-korop napo maok, am koumteouráp arop te warko fwapiapono. ✧

Enselo aposel fákáreran kalabus nap mek amp yaewourimp kar

¹⁷ Aenko maok, pris taokeyak konámp arop, tá maomp ponankor mént yakáp konap, tá Sadyusi fákáre, makia maok, am fárákapao aposel fákárerao am tére napan nkea kokwarokria yonkwae pwarámp. ¹⁸ Aeria maok, am fárákap aposel fákáreran tia, kalabus nap mek kwataenap arop fákáre yakáp nap mek kák. ✧ ¹⁹ Aenapan maok, kumuruk Kwar Tokwae Karamp ensel ankáránkao kalabus nap ménki kik-pwararea maok, am fárákapan ek éréképá mankea sérrá, ²⁰ “Yumo tukupea lotu nap tokwae mek koumteouráp aropan wourékam yiki yakamp ponankor ninik fárákápenke.” ✧ ²¹ Aposel fákárerao am kar wawia maok, koumounek kar lotu nap tokwae mek tukupea maok, koumteouráp aropan kar fárákáp.

Pris taokeyak konámp arop, táte maomp arop fákáre, Kaunsil fákáre ponankor wumwi napo koropea koupoukour. Aeria maok, kalabus nap mek kar sámp-kérépria sérrá, “Am aposel fákáre éréképá koropenke.” ²² Mak rapo maok, plisman fákárerao am kalabus nap mek tukupea nkeapo maok, aposel fákáre yak mo. Aenapo maok, warko arákarrá tukupea am fárákapan kar sérrá, ²³ “Yino tukupea nke nángo maok, am kalabus nap te ménki kéri yak nángo, am fek taokeyakáp konap soldia fákárerao ménki méntép foukouri yakáp napo maok, yino ménki kik-pwarará yinke am nap mek nke nángo te, aposel fákáre te ankáránkampao kor am mek yak mono.”

²⁴ Aerapo maok, lotu nap tokwae mek amp kepten, tá pris tokwae fákáre makia maok, am kar waria ninikria maok, “Ae te am arop fárákap te mokopia moyakáp napon?” ²⁵ Aerapo maok, arop ankáránk koropeaka am fárákapan sérrá, “Yumo te wawenke. Yumo am arop fákáre kalabus nap mek kák nap te, am fárákap te lotu nap tokwae mek yakáprá koumteouráp aropan kar fárákáp napon.” ²⁶ Aerá sénángo maok, kepten ntia plisman fákáre tukupea am aposel fárákap tiria maok, éréképá korop. Aenapao maok, man te fupuk mono. Takria, koumteouráp aropao nomwan yumwi fek yéréképántánorá apápria párák sánánkar érékép napon.

Aposel fákáre Kaunsilén apáp moria kar fárákápap kar

27 Plisman fákárerao aposel fákáre éréképá koropea Kaunsil fákáre nke nap fek párapop napo maok, foukouri yakáp napo, pris taokeyak konámp aropao am fárákapan sérrá, 28 “Yino waeman yumwan sérrá, ‘Koumteouráp aropan maomp e fek kar farákáp kwapono’rá séri námp te, yumo wa moi yakáprá, oukoumwan am kar farákáprá yakáp napo, Jerusalem mek mwaeakamp koumteouráp arop waeman am kar wawia pwi napon. Tá yumo yinan ‘Am aropan sám-p-wouroump napon’rá sérar napon!”

29 Aerapan maok, Pita ntiaka aposel fákárerao am kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yino te ankár Kwaromp karwaok saráp mwanámpono. Yino te aropamp karwaok tukup mono. ✧ 30 Yumo Jisasén yaopwae poroko-pramp fek pukupia sumpwi papapan maok, nomp appeyaenámp Kwaro man fárámpea papámpon. 31 Kwaro man warámpea narek pokeaka, yae-párak mwaeak páte nángo tank námpon. Aeria mao nomwan mwae kup yénkrá, nomwan warko éréképnámp arop yak námpon. Am taknámp ke fek táman maok, mao fwap Israel fi nomwan yaewour nángo, nomo kwatae ninik pwarará maonámok tukup nángo, mao nomp kwatae ninik tirá épér naenámp. ✧ 32 Yino te Kwaro am ankank tére nángo nkenámp karan farákáp konámpon. Tá Yiki Kor Spiritao kor am ankank táman farákáp námpon. Aenángo, am karwaok tukupnap koumteouráp arop fárákapan Kwaro am Yiki Kor Spirit néng námpon.” ✧

Gamalielo Kaunsil fákárean ‘Aposel fákáreran porokwe fekenk’ rimp kar

33 Am Kaunsil fákáre Pitamp kar waria maok, yonkwae pwarámpria am aposel fákáreran tirá wour mwari wae. 34 Aenapan maok, am ou mekamp Kaunsil ankwap yak námp mao te Farisi fi mekamp, maomp e te Gamaliel. Mao te lo méria farákáp konámp tisa yak nángo, pónankor koumteouráp arop maomp e sakap konap. Mao sérrá, “Aposel fákáreran ek éréképá yinkea napo, kánanke kwarok ke fek yakápanápono.” 35 Aeránko maok, aposel fákáre wae ek yink tenapo, Gamaliel Kaunsil ankwap fákáreran sérrá, “Israel fi mekamp arop fákáre, yumo te mámá arop fárákapan apae mwaria te, yumoku támao fwapia ninik kouritea kip. 36 Yumo te wae mér napon, wokwaek tae morok te Tiudas sérrá, ‘Ono te arop tokwae, ono te kárakáreno.’ Waeman 400 naenámp niamp arop maomp wakmwae tukupapon. Aeapan maok, Gavmano soldia tirá kérép nángo, am aropan yaonk-pap napo, man mérap arop fárákáp pirikimpea tukup napo, maomp tére te kwaporok pwara námpono. 37 Tá wakmwae, Gavmano koumteouráp aropamp e ti naenámp ke fek, Galili mekamp Judaso arop ankwap fárákapan yopor kaea Gavmanén yorowaria yérépe mwaria éréképá akwap. Aempan maok, man kor yaonk-pap napo, maomp wakmwae tukupnap arop fárákáp pirikimpea tukupapon. 38 Aenapantá, ono oukoumwan yumwan sénampon: Yumo te am arop fárákapan te kánanke nkwak maki kwapono, pwar kipo. Am aposel fákáre aropamp ninik fek saráp tére napo te, am tére kwatae akwap naerámpon. 39 Aeno Kwaro námoku nénknámp téreanángo te, yumo am fárákapan taokor mwanap pourou mono. Yumo takria, Kwarén yorowar mwanape.”

40 Aeránko maok, am Kaunsil fákáre Gamalielo sérámpaokria maok, aposel fákáreran wumwiria, koropapo maok, am soldia fákáreran sérrá,

“Aposel fákárean paok ke fek fupukenke.” Aerapo, am fárákapan fupukia pwarará maok, sérrá, ‘Yumo te warko Jisasomp e fek kar farákáp kwapono’rá séria, tirá kérép. ✧ ⁴¹ Aeapo maok, aposel fákárerao am kaunsilén pwarará tukupria maok, Kwaro waeman námwan Jisasén ménap fek pwarápaé sám p mwanap fwap pwi naponorá ninik námponoria warákáránk. ✧ ⁴² Ae nap kwamp maok, kumur méntép lotu nap tokwae mek, táte aropamp nap mek kor tukuprá ‘Jisas te Kraiss támaono’rá am Kwapwe Kare Kar yénkrá farákápria maok, am tére te ankár pwar moiapon. ✧

6

Aposel fákárerao námwan yaewour mwanapria arop fákánek yoroi kákap kar

¹ Am ke fek táman maok, Jisasén ménap arop te ou tokwae. Aeria maok, Grik kar fek farákáp konap arop fárákap Judamp kar fek farákáp konap arop fárákapan kokwarok napon. Am te apae riteanápe, am fárákapao fir monap aropan yaewour napao maok, náráp kae kounteouén te yaewour mo napria napon. ² Aenapo maok, aposel éntér-sámprampao Jisasén ménap arop fárákapan koropenkria wumwiria maok, sérrá, “Yino Kwaromp kar farákáp mo pwarará, fir mwar nénk námp te, kwatae yak námpon. ³ Aenámpara, kémpiyae fárákap, yumo ou mekamp arop fákánek, arop ponankor man warákár konap, tá Yiki Kor Spirit top-pwarámpá yakáp námp, tá yonkwae kour kwapweráp aran oupouroukia napo, nomo am fárákapan yoroi kák nánko, am tére tére mwanapon. ⁴ Aeno yinoku te kápae kare por kar toropwaprá, kounteouráp aropan Kwaromp kar fek yaewour mwanámpon.”

⁵ Makrá sérarrá maok, kounteouráp arop ponankor am aposel fákáreramp kar wawia, warákárria maok, fákánek aropan éréképea korop. Maomp e te ará: Stiven te maomp mér te kárákare kor kareria maok, táte Yiki Kor Spiritao maomp pourouk aowarámpá yak námpon. Tá ankwap te Filip, ankwap te Prokorus, ankwap te Nikanor, ankwap te Timon, ankwap te Parmenas, ankwap te Nikolas. Nikolas te Antiok mekamp aropao maok, Juda lotunap ninik sámpea ampaok i konámp arop. ⁶ Am fákánek aropan éréképá koropea aposel fákáreamp wonae fik párapo napo, am fárákapao maomp me korok yae paprá Kwarén kar toropwapia maok, am tére mwanap arop yoroi kák. ✧

⁷ Aeapo maok, Kwaromp kar kápae kare apár mek akwapánko maok, kápae kare kounteouráp arop Jerusalem mek Jisasén méria, maomp firáp yakápiapon. Táte kápae kare pris fákáreao kor Jisasén méria Kwaromp karwaokiapon. ✧

Juda firao Stivenén kotiap kar

⁸ Kwaro ourour kwapwe ntia kárákare tokwae Stivenén sánkánko maok, am fek táman kounteouráp arop nkeap fek nkwakwe make kárákare yoro. ⁹ Aenko maok, arop ankwap fákárerao Stivenént kar yorowar. Am arop fárákap te Judamp ‘Amwar Yakápnep Arop Fákáreamp lotu nap’rá sér i konap mekamp arop fárákap, taun tokwae Sairini mekamp, tá taun tokwae Aleksandria mekamp, tá provins Silisia ntia provins Esia mekampaoiapon. ¹⁰ Yiki Kor Spiritao Stivenén yonkwae

kour sánk námpara, am arop fárákap te maomp kar te kwe-pwar mwanap pourou mono. ✱ ¹¹ Aenámpantá maok, am fárákap arop ankwap fárákapan kar porokwerá arakrá sér, “Yumo yankar-séria ‘Yino wa nángo, Stiven te Moses ntiaka Kwarén wouroump-séri námpono’rá sérenke.” ✱ ¹² Amnap ninik fek koumteouráp arop, tá Juda taokeyakáp konap arop, tá lo yénkrá fárákap konap arop, Stivenén sámp-wouroumpenkria fopwaok. Aenapo am fárákapao tukupea Stivenén sámpea maok, Kaunsil fákáreaonapok sámpá tukup. ¹³ Am fárákapao man kwekár sér mwanap arop fákáre éréképá tukupeakapo maok, am arop fárákapao arakrá sér, “Am arop te kápae kare por Kwaromp nap ntia maomp loan kwatae kar sér i konámpon.” ¹⁴ Mak ritea maok, arakrá sér, “Yino wanángo, mao sérrá, ‘Am Nasaret mekamp Jisas te lotu nap tokwae souroumpouria, Moseso nomwan sámpámp ninik pwarará, ankwap yiki ninik kák naenámp’rá sér i konámpon.” ¹⁵ Aerapo maok, am Kaunsil tankápnap fákáre ponankor Stivenén tokoreyakápria nke napo maok, maomp yimetáp te enselomp yimetáp wae niampi yak.

7

Stiveno Kaunsilén kar fárákapámp kar

¹ Aenángo maok, pris taokeyak konám arop Stivenén arakrá turunk, “Mámá kar amwan sénap te kare kar ni mo nié?”

² Aerángo maok, Stiveno sérrá, “Kémpiyae tárápu, tá onomp tékénou fákáre, yumo wawenke! Wokwaek kar nomp ounáp Abraham oukoumwan taun Haran mek akwap mo, apár Mesopotemia mek yakámp fek maok, am ke fek táman yámar mekamp wae tokwaeráp Kwar Abrahamonámpok koropámpon. ³ Aeria maok, Kwaro man arakrá sér, ‘Amo waráp firáp arop, tá waráp apár fi máte wampwe pwarará, akwap napo, amwan am mek yak nanap apár yénkép nanampon.’ ⁴ Aerángo maok, Abrahamo am apár Kaldia pwarará akwapea Haran mek yak. Aenko am ke fek maomp naropwar sumpwi nángo, warko Kwaro man sámp-kérépángo maok, koropeaka nomo oukoumwan yakápnámp apár mek mamek yakámpon. ✱ ⁵ Aeno Kwar te Abrahamén apár ankwap námoku naenámp kare te sánk mo, tá ankwap kánanke kareanángo pwar moimpon. Aempan maok, Kwaro, wakmwaek mámá apár sánkea nanko, maomp apár yak, tá maomp tárápu firámp apár yak naenámp rimpon. Abraham te am ke fek oukoumwan táráp sámp mo nángo maok, ✱ ⁶ Kwaro man takrá sér, ‘Nánkár wakmwaek waráp ounáp tárápu te ankwap fi apár mek tukupá yakáp mwanapon. Aeria am fárákap te ankwap fi aropamp kwaporok tére arop yakáp napo, am fárákapao man sámpá yampourourá tukupea 400 yopwar fek mwanapon. ⁷ Aenapan maok, nánkár wakmwaek te ono am takinap ankwap fi arop fárákapan nopok touwe nénk nanampon. Aea napo maok, nánkár wakmwaek am fárákap am fi pwarará koropea, mámá apár mek onan lotu mwanap’rá sérimpon. ✱ ⁸ Kwaro Abrahamén kontrak yoroinámp yénképria, mao ankár yipi fárákap naenámp rimpono. Tá wakmwaek Abrahamo Aisakomp naropwar yakria, yukupuk yae fek Aisakomp yipi fárákapámpon. Aeakángo maok, Aisak te náráp táráp Jekopomp yipi fárákap. Tá nomp appenámp Jekop maomp tárápu éntér-sámprampan yipi fékérimpon.

✱ 6:10: Lu 21:15
✱ 6:11: Mt 26:60-61

✱ 7:4: Stt 12:1-5

✱ 7:5: Stt 17:8

✱ 7:7: Stt 15:13-14; Kis 3:12

⁹ Am appeyaenáp támao náráp nánae Josepén kokwarokria kwaporok tére konámp arop niampia sámprá, ankwap fi aropamp yaek sámp-kérépapon. Aenapo, am fárakapao man Isip mek warámpá tukupapan maok, Kwaro méntér yakámpon. ¹⁰ Mao man yaewourria, maomp ninik kápae tirá épéri pwar. Tá Josep Isip mekamp kingént kar sénánko maok, Kwaro man kingo warákár naenámp yonkwae kour sánk. Aenánko maok, kingo man Isip mekamp ankank poukwap naenámp Gavman Tokwae yoroi pap. Aetenánko maok, mao kingomp nap mekamp ankankan kor poukeyakámpon. ✧

¹¹ Nánkár wakmwaek maok, Isip mek fir mo nánko, yae-porokwe tokwae ponankor apár mek koropria, Kenan mek kor tak nánko, koumteouráp arop ponankor ninik kápae tokwae sámpapon. Tá nomp appeyaenápo kor fir fár mwanap moimpon. ✧ ¹² Aeria maok, Jekopo wanánko, ‘Fír te Isip mek tank námp’rá sénapo maok, táte mao nomp appeyaenáp manénkir tirá kérép. ✧ ¹³ Aeapan maok, warko anánkan tukupap te Josepo náráp naeounápén sérrá, ‘Ono te Josepono.’ Aeránko maok, táte kingo kor Josepomp fi am mérimpon. ¹⁴ Aeria maok, táte Josep náráp naropwar Jekopén kar kérépria wumwi nánko maok, Jekopo náráp koumteouráp arop fi éréképea korópámp te 75ono. ✧ ¹⁵ Aea maok, Jekop Isip mek akwapá yakea maok, wakmwaek sumpwi tenánko, nomp appeyaenáp fákáreao kor wae surumpwi pwar. ✧ ¹⁶ Aenapo, am fárakapamp kour te apár Kenan mek tiarárrá ti-tukupea taun Sekem mek, wokwaek Abrahamó Hamoromp tárápuran mani silva sánkria sámpámp apár mekamp péri me mek kákapono. ✧

¹⁷ Kwaro wokwaek kar Abrahamén sérimp yopwar 400 wae akwapá pwar naeria nánko maok, am fek táman Isip mekamp Israel fi wae námoku kápae kare forokora wae. ¹⁸ Aenapo maok, am ke fek táman king ankwap Isip mek yakria maok, Josepomp tére te mér moitea yakrá maok, ✧ ¹⁹ am king támao nomp firáp arop firan poupwékápria sámpá yampourou. Takria maok, am fárakapan, ‘Yiráp tárápu ek épéri tenapo surumpwianápono’ ria fopwaoka wae napon. ✧ ²⁰ Am ke fek táman Mosesomp éntupwaro man fárakapea-nánko, am táráp te kwapwe kare kare nánko maok, Kwaro man warákár. Aenánko, éntupwar naropwaro kánánkámp sámpá yak nepo, wae yinink yunk akwap te. ²¹ Aenánko maok, wakmwaek am táráp ek sakwapea páte nepo maok, tá kingomp yupu-tarápao akwapea nkea sámpea, mao námokuráp tárápnámp wurumpámpon. ²² Takianánko maok, Moses ériiaka, Isip mek skuliaka am mekamp mér kwapwe sámpea maok, kárákáre kor arop yakria, kar kárákáre fek fárákáprá, nkwakwe make ankank kárákáre térempono. ✧

²³ Mao am mek yakrá akwapea 40 yopwaria maok, warko náráp ankwapyaenáp Israel firan nke naeria akwap. ²⁴ Akwapea nke nánko maok, Isip mekamp arop ankárankao Israel mekamp aropan yorowarrá yarákánko maok, Moseso man yaewourria Isip mekamp aropan porokwapea sumpwi pap. ²⁵ Aeria maok, Mosesomp ninik te maomp ankwapyaenáp fárákap, Kwaro náráp yaerént purá am fárakapan yaewour naenámprá ninik mwanapan mpwe námpon. Aenámpan maok, am fárákap mér mono. ²⁶ Takia maok, táte ankwap yae fek Moseso nke

✧ 7:10: Stt 17:11; 39:23; 41:37-44 ✧ 7:11: Stt 41:54 ✧ 7:12: Stt 42:1-5 ✧ 7:14: Stt 45:1-11

✧ 7:15: Stt 46:1-7; 49:33 ✧ 7:16: Stt 33:19 ✧ 7:18: Kis 1:7-8 ✧ 7:19: Kis 1:10-11 ✧ 7:22: Kis 2:1-10

nánko maok, Israel mekamp arop yawor nonopok yorowar. Aenepo maok, mao akwapea sérémékéria taokarrá pap naeria maok, am arop yaworan sérrá, ‘Ae! Yumo te mwearono. Apaeritea yumoku támao nonopok touwe sámp neria nepe?’²⁷ Mak ránko maok, am manénkir níkia yorowarámp arop támao Mosesén panánkár sakwapria sérrá, ‘Amo te akwapae. Amwan te wa yinan taokeyakrá tárawkwap nanap arop pap námpon?’²⁸ Amo te yipírman Isip mekamp aropani napnám, onan kor porokwap pap nae rape?’²⁹ Aeránko maok, Moses am kar wawia mao wae faráká. Mao farákápá akwapea Midian firamp apár mek yak. Aeria maok, wakmwaek am mekamp yupu sámpea maok, poumou-táráp anánkaopwe ti. ✱

³⁰ Moses am mek 40 yopwar yakeanánko maok, Sainai faonkwe wonae fik arop yak mo apár mek ensel ankwap maonámpok korop. Am ensel te Moseso nke nánko, yao kánanke yowe mek yaomwi yurunk nánko am mek yak. ³¹ Moseso am táman nkea nínik tokwae. Aeria maok, mao fwapi nke nae yonkwaerá wonae fik akwap nánko maok, Tokwae Karao man sérrá, ³² ‘Ono waráp appewarápomp Kwaro nae, tá Abraham, Aisak, Jekop, maomp Kwaro nae’rá sér. Aeránko maok, Moses wará yárákrá kour me woukoupria maok, am mek énounkoup naerianámp te, apápa wae. ³³ Aenánko maok, Kwar Tokwaerao man sérrá, ‘Amo ankár waráp pukamp su te wor-papae. Am te apae riteanápe, táma apár amo am mek fokopeyak nap te, onokumpria maok, am te fou karenó. ³⁴ Ono te Isip mek onomp firáp koumteouráp aropan nap kwatae nínik te wae nke nampono. Ono am farákapamp ém kar te wae wawia nampán, am Isip farákapamp yaekamp warko érékép naeria ék nampon. Ae namp kwamp, ono amwan Isip mek warko sámp-kérép nae rae.’

³⁵ Manénkir te Israel fi Mosesomp kar tak-pwarará arakrá sér, ‘Amwan te wa yinan taokeyakria yinan kot nanap arop pap námpono?’rá sériapono. Aeapan maok, Kwaro am arop Moses táman arop taokeyak konámp arop, tá am farákapan érékép naenámp arop yoroia sámp-kérép námpon. Yao kánanke mek yaomwi yurunk nám meknám enselomp yae kor fek Kwaro man tak naenámp kárakáre sánk námpon. ✱ ³⁶ Aeránko maok, Moseso Isip mek akwapea, Kwaromp nkwakwe make kárakáre yoroia, am feknám Israel fi éréképá akwapea Noumouri Solwara mek, tá kwar saráp mek 40 yopwar fek kor nkwakwe make kárakáre yororo. ✱ ³⁷ Am Moses támao Israel firan sérrá, ‘Nánkár Kwaro yiráp ankwapnáp ankáránk nánapi pwate nánko, onoku yak namp niamp yak naenámp.’ ✱ ³⁸ Wakmwaek Israel fi tukupea kwar saráp mek koupoukour yakáp napo, am Moses támao am farákapént yakámp. Tá mao narek Sainai faonkwe wi fek pokeanánko maok, enselo man kar sánkánko, mao am Kwaromp yiki yak konámp kar nomwan farákápámpón. ✱

³⁹ Aenámpán maok, nomp appeyaenáp te maomp kar wa moria kar tak-sirirá paokopria, warko Isip mekamp ankankan kikiankria, am mek arári tukup mwaria waeapon. ✱ ⁴⁰ Am farákápe te Mosesomp nánae Aronén sérrá, ‘Am yinan Isip meknám éréképea koropnám Moses te, mao te apae mokoprian nomo mér mo námpono. Amo ankár yinomp kwar yoroia napo, mao mekia akwapria, yinan éréképá akwap naenámpón.’ ⁴¹ Am ke fek táman gol fek bulmakau soup ankáránk niamp

✱ 7:29: Kis 2:11-15,21-22 ✱ 7:35: Kis 3:1-10 ✱ 7:36: Kis 7:3; 14:21; Nam 14:33 ✱ 7:37: Lo 18:15 ✱ 7:38: Kis 19:3; Lo 9:10 ✱ 7:39: Nam 14:3

kwekár kwar yoroi papea, man ofa sánk. Aeria am námokuráp yae fek yoroiap kwekár kwar táman warákáránkrá koupoukarrá fir kékérourá fépér. ✱ ⁴² Aenapo maok, Kwaro am fárákapán, yumoku naponoria younkwe sitenánko maok, kwaporok námoku támao takrá kwekár kwarén loturá paokopria maok, yámar, yunk, térmeráp ankankan lotuiaponon. Am tak nap te, profet fákáreramp buk fek yak námp niampon. Am kar te arakrá sér,

‘Israel fi yumo te kwar saráp mek

40 yopwar fek yakápria

bulmakauráp sipsip fupukrá tia ofa nap te,

ae te yumo am ofa taki nap te onani nap nie?

Mo karonon.

⁴³ Am yumo sampnap sel nap te

kwekár kwar Molekomponon.

Tá yumo yiráp kwekár kwar

Refanomp térme wunérian kor samp napon.

Yumo te am kwekár kwaromp wunéri yororoia

man lotu naponon.

Aenapara, onon yumwan mapekamp

fárárámprá párapop nankon,

nkwapok Babilon firamp apár yak námp mwaek

tukupá yakáp mwarea napon.’ ✱

⁴⁴ Wokwaek kar nomp appeyaenáp fákáre te kwar saráp mek yakápap sel fekamp Kwaromp lotu nap sámpá yakápiapon. Am lotu nap yak námp te am fárákapán, Kwar te yiráp ou mek yak konámponorá yénkép námpon. Am sel nap ti nap fek te Kwaro Mosesén sérimpaokria, Moseson nkenámp wunéri mántwaok tiaponon. ✱ ⁴⁵⁻⁴⁶ Wakmwaek maok, Josua nomp appeyaenápomp tárápu éréképá koropea Kwaro ankwap fi aropan yorowaria kwe-pwaranámp apár sámpea am apár mek am sankoropap sel fekamp lotu nap sámp-fokopaponon. Am sel fekamp lotu nap te ankár taki yakrá koropea Kwaro warákár konámp arop King Devit yaknámp ke fekimpon. Tá Devito nomp ounáp Jekopomp Kwaromp nap ti nae yonkwaeria Kwarén kar toropwapimpon. ✱ ⁴⁷ Aempan maok, wakmwaek Solomono máná nap timpon. ✱

⁴⁸ Aeno narek yaknámp Kwar Tokwae te aropao tinap nap mek te yak mo i konámponon. Profeto makrá sérimpon,

⁴⁹ ‘Kwar Tokwaerao arakrá sér:

“Yámar te onomp sianonon,

tá apár te onon am yumuntuk pu pátea tank konamponon.

Ae konámpara,

yumo onompor te mokope pourouráp nap ti mwanapon?

Tá onon te anepér nanamp némp te

maok yak naenámpon?

⁵⁰ Onoku támao am ankank yoroi namponon.” ’ ’ ✱

Tá Stivenon Kaunsil fákárean warko arakrá sér,

⁵¹ “Yumo te kwekápnar aroponon. Yumo te ankwap fi aropamp ninik niamp nape. Yiráp woupwi te kéri yak nánko, Kwaro sénámp kar wa mo napon. Yumo te wokwaek yiráp appeyaenápoiápnámp Yiki Kor

Spiritamp kar ták-siri napon. ✱ ⁵² Wokwaek te apae profet yakánko, yiráp appeyaenápo man sámpá yampourou moiapon? Am fárákap te ‘Yae-párák kare ninik naenámp arop korop naenámp’rá sérámp aropan te tirá wouriapon. Aeapan maok, oukoumwan te am arop wae koroepanámpan yumo man yopor aropamp yaek pap napo, man sámp-wouroumpapon. ✱ ⁵³ Yumo te enselomp yaekamp Kwaromp lo sámp napao maok, yumo ampaok tukup moi naponon.” ✱

Stivenén yumwian arokop papnap kar

⁵⁴ Stiveno makrá sénánko maok, Kaunsil fákáre am kar wawia, youpoukwap tokwaeria, you kikimpia wae. ⁵⁵ Aenapan maok, Stivenén Yiki Kor Spiritao woukoupeyak nánko maok, yámar mek tokoreyakria nke nánko maok, Kwaromp wae kwapwe tákap nánko, am mek Jisas Kwaromp yae-párák mwaek fokopeyak námp nke. ⁵⁶ Aeria maok, Stiveno arakrá sér, “Yumo wawenk! Ono yámar mek nke nanko, yámar kikir akwap nánko, Aropamp Táráp Kwaromp yae-párák mwaek fokopeyak nánko nke nampon.” ✱

⁵⁷ Aeránko maok, am fárákap am kar wawia maok, tékén kar kárákáre fek sérarrá, Stivenomp kar wawantánoria woupwi mek yae kákar. Aeria maok am fárákap ponankor ferámp rá poporakorrá tukupea Stivenén sámp. ⁵⁸ Man sámpa santukupea ek taun younkwek sirarrá paokoprá man yaonk-pap mwaria yumwian arokop. Am manénkir man wouroump-sériap arop fárákap náráp waempyam éri worépámpá tukupea, arop tár-ménki ankwapamp wonae fik kák. Am aropamp e te Sol. ✱ ⁵⁹ Aeria maok, táte wae Stivenén yumwi fek arokopap ke fek te, Stiven arakrá kar toropwap, “Jisas Tokwae Kar e, amo onomp waemp sámpae.” ✱ ⁶⁰ Aeria maok, mao kwaráp torokomprá, tékén warko wumwiria sérrá, “Tokwae Kar e! Amo te am fárákapaonap kwatae ninik te nopoki kwapono.” Stiveno makrá séria pwarará maok, mao wae sumpwi. ✱

8

¹ Aenapo maok, Sol te, fwaprá kar Stivenén sámp-wouroump naponorá ninikimpon.

Solo siosén sámpá yampourouimp kar

Stivenén sámp-wouroumpnap ke feknámpia maok, Jerusalem sios kounteouráp aropan sámpá yampourouiaponon. Aenapo, sios mekamp ponankor kounteouráp arop te pirikimpea distrik Judia ntia distrik Samaria mekmwaek turukump napan maok, aposel fákáre te oukoumwan Jerusalem mek am mek yakáp. ✱ ² Arop ankwap fárákap Kwaro warákárnámp ninikaok kar paokop i konap te Stivenomp yákáre papria maok, éménka waeapon. ³ Sol te térea waerá sios mekamp kounteouráp aropan sámpá yampourou. Aeria maok, mao te nap-nap kounteouráp arop ti-akwaprá kalabus nap mek kák. ✱

Samaria mek Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápap kar

⁴ Am kounteouráp arop fárákap pirikimpea tukupnap mwae knámp te, am némpouk mwaek Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáprá tukup. ⁵ Aeria maok, Filip te Samaria mekamp taun ankwap mek akwapea maok, Kraisoinámp Kwapwe Kare Kar am fárákapan farákápámp. ⁶ Kápae

✱ 7:51: Kis 32:9 ✱ 7:52: 2 Sto 36:16 ✱ 7:53: Ap 7:38; Hi 2:2 ✱ 7:56: Kl 3:1 ✱ 7:58: Ap 22:20 ✱ 7:59: Lu 23:46 ✱ 7:60: Lu 22:34 ✱ 8:1: Ap 11:19 ✱ 8:3: Ap 9:1-2; 26:9-11

kare koumteouráp arop fákáre Filipomp kar waria maok, mao nkwakwe make kárákáre yoro námp nkeria maok, am fárákap woupwi pátea tankáprá maomp kar yae-párák wawiapon. ⁷ Kápae kare kwatae-arop koumteouráp aropamp pourouk woukouri yaknámp yéréperá kérépángo nke. Tá kápae kare arop pu kor surumpwi yakáp námp, tá pu kwataenap arop fárákap te warko fwap. ✱ ⁸ Aenapo maok, táte am taun mekamp koumteouráp arop te nkea warákár tokwaeapono.

⁹ Arop ankárank am taun mek yak námp maomp e te Saimon. Mao te kápae kare yopwar fek fouráp, nkwakwe make ouwur tia yárakria maok sérrá, “Ono te arop tokwaeno.” ¹⁰ Aeránko maok, am némpouk yakápnap arop tokwae, tá kwaporok yakáp konap arop ponankor Saimonomp kar táman waria maok, ‘Am te Kwaromp kárákáreráo maomp pourouk yaknámp “Kárákáre Tokwae’ ”rá sér i konapon. ¹¹ Aenapo maok, kápae kare por mao nkwakwe make kárákáre yoronámpantá maok, kárákáre fek maomp kar wawia ninik tokwae. ¹² Aeapo maok, wakmwaek Filipo Kwaromp firáp taokeyak konámp Kwapwe Kare Kar farákápría maok, Jisas Kraisomp e mént farákápángo maok, am fek táman koumteouráp arop wawia méria maok, ént mek nér. ¹³ Aeapo maok, Saimono kor wawia méria maok, ént mek anámpeaka Filipént yárakria maok, Filipo nkwakwe make kárákáre tokwae yororo námp nkeria, mao te ninik tokwae.

¹⁴ Tá Jerusalem mek yakápnap aposel fákáre wa napo maok, “Samaria fi te Filipo farákápnámp Kwaromp kar yae-párák wa nape.” Aerá sénapantá maok, am aposel fákáreráo Pita ntiaka Jonén am mek tirá kérép. ¹⁵ Aeapo maok, am arop yaworáo akwapea am mekria maok, ‘Kwaro am fárákapán Yiki Kor Spirit nénkano’ ria kar toropwap. ¹⁶ Am te apae riteanápe am arop fákárerámp pourouk Yiki Kor Spirit oukoumwan ék mo nángo, am fárákapáo kwaporok Jisasomp e fek saráp ént mek nér. ¹⁷ Aeapantá maok, arop yaworáo am arop fákárerámp me korok yae paprá kar toropwap nepo maok, am fárákap wae Yiki Kor Spirit sámp. ✱

¹⁸ Aeapo Saimono am aposel arop yaworan nke nángo, am fárákapamp me korok yae papepo, am fárákap Yiki Kor Spirit sámp nap nke. Aeria maok, mao kor mani sámpea, am arop yaworaonepok koropea sérrá, ¹⁹ “Yumo am kárákáre te onan kor sápnepo, ono kor arop ankwapamp me korok yae pap nanko, mao Yiki Kor Spirit sámp naenámp.”

²⁰ Aeránko maok, Pita man sérrá, “Kwaro sánknámp ankank te kwaporok sánk námpon. Aeno amo am te mani fek sámp konapan mpweria, amo mani fek sámp nae nape? Am mani te tomorea amont moyak naenámp. ²¹ Waráp ninik te Kwaro nke námp fek te yae-párák mo námpara, amo te yino Kwaromp térenámp mek yinont tére nanap pourou mo kareno. ²² Aenapara, amo te waráp kwatae ninik am ankár younkwe sánkea, amo Tokwae Karan kar toropwapria sénapo, waráp ninik mekamp ninik kwatae am tirá épér kuni mo nie? ²³ Ono amwan nke namp te, amo Kwaro kwaporok sánknámp ankankantá kikianknáp ninik kwatae támao waráp ninik kwatae papria, amwan kwatae ninik mek fákáprá fákeyak námpon.”

²⁴ Aeránko maok, Saimono am arop yaworámp kar pwarokwaprá maok, arakrá sér, “Ae te yumo onan yaewour riaka Tokwae Karan kar

toropwap nepo maok, mao onan yaewour nánko, takeniamp korop mo naenámpón.”

²⁵ Aenáńko maok, am aposel yawor man wae pwarará, kounteouráp aropan Tokwae Karamp kar farákápria, tá Kwaro am arop yaworan yaewourinámp ankank am táman kor méntér farákáp. Takia pwarará, am arop yawor arákarrá Jerusalem mek akwap. Am arop yawor akwapep fek te, am Samaria mekamp némp kánanke-táráp mekmwaek Kwapwe Kare Kar farákáprá akwapepono.

Filip ntiaka Itiopia mekamp aropamp kar

²⁶ Kwar Tokwaeramp enselo Filipén sérrá, “Amo fárámprá Jerusalem meknámp Gasa mek piknámp épi mwae-páraok akwapae.” ²⁷ Aeránko maok, Filip am mwae-páraok akwapria nke nánko maok, Itiopia mekamp Kwin Kandasimp mani ankank taokeyak konámp aropao Jerusalem mek lotuia pwarará ✧ ²⁸ warko námokuráp apár fi mek akwap naeria korop. Mao te karis mek tankrá, profet Aisaiamp buk fekamp kar farákáprá akwapánko maok, ²⁹ Yiki Kor Spiritao Filipén sérrá, “Amo karis firi wonae fiaok akwapae.” ✧ ³⁰ Aeránko maok, Filip fárakoprá akwapea am karis wonae fik am fekria wanánko maok, am aropao profet Aisaiamp buk fekamp kar farákáp. Aenáńko maok, Filipino man sérrá, “Amo te am farákápnep kar fi te mér rape mo nie?”

³¹ Aeránko maok, am aropao Filipomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Arop am fi kor onan sér mo nánko te, mokopia mér nanampon?” Aerá séria maok, Filipén sérrá, “Amo narek karis mek aokea onont tankae.”

³² Am Kwaromp kar ankwapmwaek farákáp námp te arakrá sénámpón, “Sipsipan porokwap pap mwaria warámpá tukup, tá sipsip morokamp pwae fárakap mwaria napo, apánk mo i konámp niamp, mao kar tákap mo námpon.”

³³ Am fárakapao am nkwakwe make wouroumprá sérarrá tukupap te, yae-párak kot i konap fek kot mono. Tárápu forokarea yakáp napo, arop fárakapao am fárakapan maoinámp kar farákáp mwanapanápe, mono. Arop fárakapao waeman faropá páte napo, warko má apár mek yak mo námpon.” ✧

³⁴ Mao am kar farákápea pwarará Filipén turunkrá, “Am profet takrá sénámp te wan sérimpon? Mao te námokuráp pourou karean sérimpi ni, arop ankwapan sérimpi nie?”

³⁵ Aeránko maok, Filipino am aropao nkerá farákáp námp fekamp kar fi séria maok, am feknámp Jisasomp Kwapwe Kare Kar ankwap farákáp. ³⁶ Takrá mwaeak akwapea nke nepo, ént ankwap yak. Aenáńko maok, am Itiopia mekamp aropao sérrá, “Amo ént mámá yak námp nkeae. Apae ankankao onan taokor nánko, ono ént mek anámp mo nanampon?”

³⁷ Aeránko maok, Filipino man sérrá, “Amoku támao wae mér kare nap kwamp te, fwaponono.” Makrá séránko maok, tá am aropao kar pwarokwaprá sérrá, “Ono te wae mér nampon, Jisas Krai te Kwaromp Tárápono.”

³⁸ Aerá séri pwarará maok, náráp tére aropan sénánko, mao hosan taokor nánko, karis fokokeyak. Aenánko Filip ntia am arop ént mek pikia maok, Filipino man ént mek anámpá pap. ³⁹ Takia pwarará, kárakáre fek aok nepo, koupour kar Tokwae Karamp Yiki Kor Spiritao Filipén warámpá akwap nánko, am arop te warko man nke mono. Aenámpao maok, am arop te warákárria maok, wae námokuráp mwae-páraok akwap. ⁴⁰ Tá Filip wae akwapea Asdot mek am mekamp taun kápae mek am mek yárákrá Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáprá yárákia maok, wakmwae Sisaria mek akwapámpo. ✱

9

Solo Kristenimp kar

¹ Am ke fek te Solo Jisasomp firáp aropan sámpá yampourourá tirá wour naeria kárakáre. Aeria maok, pris taokeyak konámp aropaonámpok akwapea maok, ² man sénánko, mao taun Damaskus mek Judamp lotu nap taokeyakáp konap arop fárákapampor pas kumwia, Solomp yaek sánk. Am pas fek te arakrá sér, “Solo yárákrá, Jisasonámpaok tukup konap kounteouráp arop fárákap nke námp kwamp te, mao tirá fápákamánkia Jerusalem mek éréképá korop naenámpo.” ✱ ³ Aeria maok, Sol wae Jerusalem pwarará akwapea Damaskus wonae fik nánko maok, tá koupour kar yámar meknámp wae maomp pourouk tákap. ⁴ Aenánko maok, Solo apárok piká párákap. Aeria maok, mao wa nánko, arop ankárankampamp kar arakrá sér, “Sol, Sol, apae riteaka amo onan sámpá yampourourá térea wae rape?” ⁵ Aeránko maok, nopok Solo sérrá, “Tokwae Kar, amo te wa nape?” Tá nopok mao sérrá, “Ono Jisaso nae. Amo te onan sámpá yampourou napon.” ✱ ⁶ Aeno amo fárámpea taun mek akwapae. Nánkár arop ankárankao amo ankár takrá tére nanap ankank sénaenámpo.”

⁷ Am arop fárákap Solént tukupap te kokorokoria kar tákap mono. Am fárákap foukouri yakáprá am arop kar sénámp wa napan maok, am fárákap te am arop pourou nke mono. ⁸ Aeapo maok, Sol am feknámp fárámprá yi fikarrá nke námpao maok, maomp yi te oukoumwan kirikip yak. Aenámpantá maok, arop fárákapao man yae tokoropeaka taun Damaskus mek tukup. ⁹ Mao am mek yinink kumuri yak námp te, maomp yi te oukoumwan sukupi yak. Aenánko mao te firráp éntáp fár mono.

¹⁰ Tá Jisasomp firáp arop ankwap Damaskus mek yakámp, maomp e te Ananaias. Man Tokwae Karao yém sérrá, “Ananaias!” Mak ránko maok, mao sérrá, “Tokwae Kar e, ono máyak rae.” ¹¹ Aeránko maok, Tokwae Karao man sérrá, ‘Amo fárámpea mámá mwae kup maomp e ‘Yae-Párak Kare Mwae’ am mwae akwapea, Judasomp nap mek oupouroukampo. Tarsus mekamp arop ankárank, maomp e te Sol, mao am mek Kwarén kar toropwaprá yak námpo. ¹² Maomp yi te oukoumwan kirikipyak námpo maok, mao yémén nke nánko, arop ankwap, maomp e te Ananaias, akwapea maomp yi warko fwapanoria maomp pourouk yae pap námpo.

¹³ Aeránko maok, Ananaiaso napok kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tokwae Kar e, ono wa nanko, kápae kare arop sérarrá, ‘Am arop tene waráp firáp Jerusalem mekamp aropan sámpá yampourou i konámpo.’ ¹⁴ Mao

te pris tokwae fákárerao “Takae’rá sénapo, mapek yakáp konap waráp e séria amwan lotunap arop fárákapan fápákamánkrá yáarak námpon.”

¹⁵ Aerámpan maok, Tokwae Karao man sérrá, “Amo te akwapae. Am arop te oukouwman onomp tére arop yak naenámpon. Ono man ankwap fi aropan, king fákárean, tá Israel fi mek kor yáarakrá onomp e érik farákáprá sénaenámpria nánapi tenampon. ✱ ¹⁶ Mao onomp e farákáp námp fek nkwaekwe make touweráp kápae koropánk nánko, sámpea kárakáre fek fokopeyak naenámp yénkép nanampon.” ✱

¹⁷ Aenánko maok, Ananaias akwapea maok, nap mek youmpea Solomp pourouk yae paprá maok, arakrá sér, “Nánae Sol, amwan Jisas Tokwae Karao mwaeao kikipi námp, mao támao onan sámp-kérép nánko, ono korop namp te, waráp yi fwap nke napo, amwan Yiki Kor Spirit wouk-oupanoria nampon.” ¹⁸ Ananaias takrá séri pwar nánko maok, Solomp yi mek káre niamp am kárakápá yak námp koupour kar kwarákár éká párákap nánko maok, maomp yi wae fwap nkeria, fárámpirá ént mek anámp. ¹⁹ Aeria maok, wakmwaek Sol wae fwap fir fária kárakáre sámp.

Sol Damaskus mek Kwapwe Kare Kar farákápnámp kar

Solo Damaskus mek Jisasomp firáp arop fárákápént ankwap yinink yae yakea maok, ²⁰ wakmwaek Juda firamp lotu nap mekmwaek yáarakria maok, ‘Jisas te Kwaromp tárápono’rá farákáprá sér. ²¹ Aeránko arop ponankor Solomp kar wawia maok, kokorokoria arakrá sér, “Wi! Am arop te Jisasomp e fek loturá kar toropwapnap arop fárákapan sámpá yampourou i konámp támaono. Mao te Jerusalem mek takianámpao, mapek koropea arop fápákamánkia pris Tokwae fákáreaonapok éréképá akwap naeria korop námpon.” ✱

²² Aerapan maok, Solo ‘Jisas te Krais támaono’rá farákápnámp kar te kárakáre kor karia maok, érik karaok farákár. Aenánko maok, Juda fárákáp Damaskus mek yakáp nap am kar wawia maok, kokorokoria, nopok kar sér mwanap pourou mono. ✱

Juda firao Solén sámp-wouroump mwariakapo farákápá akwapámp kar

²³ Kápae kare yae akwap tenánko maok, am Juda fákárerao koupoukarea maok, Solén sámp-wouroump mwaria kar pap. ✱ ²⁴ Aeria Juda fákáre Solén mwanámpria, taun yár ménki fek yámaraok, tá kumuruk kor man yéréréki yakáp. Aenapo, Sol am taknap kar wae wa. ²⁵ Aenánko maok, Solo éréképea yáarak i konamp arop fárákápao man kumuruk taunan yarokwapnap yumwi fekamp yár windo meknámp basket tokwae mek papea paok fek ér-popwarrá pikia apárok papapono.

Sol Jerusalem mek yakámp kar

²⁶ Wakmwaek Sol Jerusalem mek akwapea Jisasomp firáp aropént yak naerianámpan maok, am fárákáp te man, Jisasomp firáp moan mpweria apáp tirink. ²⁷ Aeapo maok, Barnabaso Solén aposel fákáreaonapok warámpá akwap. Aea maok, mao Solo Tokwae Karan mwaeao nke nánko, Tokwae Karao man sérinámp kar farákáprá sér. Aeria maok, tá Solo apáp mo, Jisasomp e kárakáre fek Damaskus mek érik farákápnámp táman kor farákáprá sér. ✱ ²⁸ Aenánko maok, Solo Jerusalem mek am fárákápént yakria maok, mént akwapria maok, apáp mono, kárakáre fek térerá, Tokwae Karamp e fek érik sérar. ²⁹ Mao te Grik kar mérnáp Juda fákárent

✱ 9:15: Ap 25:23; Ro 1:5 ✱ 9:16: 2 Ko 11:23-28 ✱ 9:21: Ap 9:1-2 ✱ 9:22: Ap 17:3; 18:28

✱ 9:23: Ap 23:12 ✱ 9:27: Ap 9:4

kar sérria maok, am fárákapént kar yorowar. Aenámpan maok, am fárákap, man te mokopia sámp-wouroump mwarrá mwae oupourounek.³⁰ Aeapo maok, Jisasomp firáp ankwapyaenáp fárákap am méria maok, Solén warámpá tukupea, taun Sisaria mekia maok, taun Tarsus mek sámp-kérép.

³¹ Aenapo maok, táte am apár Judia mek mwaekamp, tá Galili mek mwaekamp, tá Samaria mek mwaekamp sios mekamp kounteouráp arop yae-párak yakáp. Aeria maok, am fárákap te Tokwae Karamp yae ankore mek yakáp i konap ninikaok napo, Yiki Kor Spiritao am fárákapamp ninik mek kárákáre sánk nánko, kápae kare kounteouráp arop fárákap sios mek korop napon.

Pita Ainiasomp pourou fwapi papámp kar

³² Pita ponankor némpouk mwaek yárakia maok, taun Lida mek kuri akwapea, am mekamp Kwaromp firáp aropént yak.³³ Aeria nke nánko maok, am némpoukamp arop ankárak maomp e te Ainias, yukupuk yopwar máte ankár kour ponankor sumpwi yakánko yarak mono, nap mek saráp amp.³⁴ Aenámp aropan Pita sérrá, “Ainias, oukounwan te Jisas Kraiso amwan warko fwapi pap námpono. Amo fárámpá waráp amp i konap ankank nánapae.” Aeránko maok, mao wae pu kor fwapria koupour fárámpánko maok, ✧³⁵ tá am Lida ntiaka Saron mekamp arop ponankor nkerá paokopria maok, kwatae ninik pwararea Tokwae Karaonámpok koropap.

Pita Tabitan fárámpá papámp kar

³⁶ Taun Jopa mek am mekamp Jisasén mérnámp yupu, maomp e te Tabita, Grik kar fek te ‘Dorkas’rá sér i konapono. Mao te ankár kumur méntép kwapwe kare ninik fek yárakria maok, kápae kare kounteouráp arop ankank mo napén yaewour i konámpono.³⁷ Am ke fek táman maok, am yupu touwe sámpea sumpwinko maok, maomp yákáre ént fek yáraria narekamp aokore mek páte.³⁸ Lida te Jopa wonae fik yak námpara, Jopa mekamp Jisasén mérap arop fákáre wa napo, Pita Lida mek yak námpon. Aerapo maok, am fárákap arop anánkaopwe Pitanámpok tirá kérépapo, akwapea man sérrá, “Amo yinonámpok koupour koropae. Apwapi kwapono!”³⁹ Aerepo maok, Pita fárámpá am arop yaworént akwapea am fekánko maok, táte kounteouráp arop fárákapao man warámpea narekamp aokore mek pok. Aeria maok, ponankor kae kounteou koropea Pitan ikarrá éménkrá yakáp. Aeria maok, Pitan, yino Dorkas énéni yakápriaka yoroinámp waempyamráp ankank mámánrá yénk.⁴⁰ Tá Pita am mekamp kounteouráp aropan apárok tirá kérépea pwatea maok, námoku mwar kwaráp torokompria kar toropwap. Takia pwarará, sámp-arákarrá am yupu yákáre táman nkeria maok sérrá, ‘Tabita, amo fárámpae!’ Aeránko maok, am yupu yi firékarrá Pitan nkeaka maok, fárámpea tank.⁴¹ ✧⁴¹ Aenámpo maok, Pita maomp yae tokoropea ka-pap nánko, fokopeyak. Aenko maok, Pita Kwaromp kounteouráp arop ntiá kae kounteouran wumwiria am fárákapan Dorkas fárámpea yiki yak námp yénkép.⁴² Am Pita takinámp kar Jopa mek am mek akwapánko, kápae kare arop fárákap Tokwae Karan mériapon.⁴³ Aeapo maok, arop ankwap, maomp e te Saimon, méntér kápae kare yae yak. Am Saimon te bulmakauráp fir yipi térerá ankwap téreampor nánap i konámp aropono.

10

Ensel koropea Rom mekamp arop Korniliusén kar sérímp kar

¹ Arop ankwap Sisaria mek yak konámp, maomp e te Kornilius. Mao te Rom mekamp 100 soldia taokeyak konámp arop. Am soldia fákáre te 'Itali mekamp Soldia'rá sér i konapon. ² Mao te Kwaro warákár konámp ninikaok i konámp arop, tá mao ntia maomp nap mek yakápnar arop fárakap Kwaromp yae ankore mek yakáp i konapono. Mao te ankank monap Juda fákárean yaewour naenámp mani kápae kare nénk konámp, tá mao te ankár kumur méntép Kwarén kar toropwap saráp yak konámpono. ³ Mak i konámpao maok, ankwap yae fek kumuran yámar yinink ke nánko, yém niamp nke námpao maok, ankár érik karaok farákár. Mao nke nánko, Kwaromp ensel ankárank nap mek koropea maok, man arakrá sér, "Kornilius!" ✱

⁴ Tá Korniliuso man nkea apápa waeria maok, man sérrá, "Arop Tokwae, apaeno?" ✱

Aeránko maok, enselo Korniliusén sérrá, "Kwaro waráp kar toropwap nap te wae waria maok, amo arop mani ankank mo napo nénk konap ninik táman ninikia warákár námpon. ✱ ⁵ Oukoumwan te amo ankár arop ankwap fárakap Jopa mek tirá kérép napo, tukupea arop ankárank maomp e te Saimon, tá ankwap e te Pita, man oupouroukia man sénapo korop naenámpo. ⁶ Am arop te ankwap Saimon bulmakau yipi fwapokwap i konámp aropént yak námpon. Maomp nap te solwara woupwi fik yak námpon." ✱

⁷ Enselo wae séri pwarará akwapánko maok, tá Korniliuso náráp tére konep arop yawor, ntia soldia ankwapan wumwi. Am soldia te Kwarén lotu i konámp, tá kápae kare por Korniliusént yak konámp. ⁸ Korniliuso am yininkaopweran námwan korop nánko nkenámp ankank fwapnae kari séria maok, Jopa mek tirá kérép nánko, tukup.

Pita yém niamp fek nkenámp kar

⁹ Am fárakapao tukupea mwaeaoak pampia wakoránko, tukupea némp Jopa wonae fik tae napo maok, yámar kuk. Aenánko, am ke fek táman Pita nap yumuntuk poka kar toropwap naeria. ¹⁰ Pita yae-porokwe nánko, fánaeria námpan maok, oukoumwan fir yankrá nánapapo maok, mao yém niamp arakrá nke: ¹¹ Mao nke nánko, yámar kikir akwap nánko maok, waempyam tokwae niampao ék. Am ankank te, yiawor woupwirápan ér-popwarrá ék. ¹² Mek am mek te nkwakwe make nape fir kápae kare yakápánko maok, tá tákamráp sipar, antráp, arao kor mek am mek yakáp. ¹³ Tá arop top kor niampao Pitan sérrá, "Amo fárámprá mámá fupukrá kákea fépérae." ¹⁴ Aerá séránko maok, tá Pita sérrá, "Tokwae Kar, ono te wae kare kar sénampon: Ono wokwaek kar te amo nke nap fek yiki kukur monámp nape fir loao taokor námp te fár mo i konampon." ✱ ¹⁵ Aeránko maok, warko ankwap por arop kar niampao arakrá sér, "Ankank Kwaro yiki kukarrá pap námpan te amo 'Yiki kukur monámp ankank'rá séri kwapono." ¹⁶ Am ankank te yinink por takia maok, waeman yámar mek arákarrá pok.

¹⁷ Aetea maok, Pita am yém nkenámp fi táman, máte apaenoria ninika waerá yarakánko maok, am ke fek táman Korniliuso tirá kérépámp arop

fárákap te wae koropea Saimonomp yár ménki fek foukouri yakáp. ¹⁸ Aeria am fárákapao arakrá wumwi, “Saimon, ankwap e Pita te, mapek yakán ni mo nie?” ¹⁹ Aerapo maok, Pita oukoumwan am yémi námp táman ninikrá yak nángo maok, Yiki Kor Spiritao man sérrá, “Amo wawae! Arop yininkaopwe koropea amwan oupourouunk nape. ✱ ²⁰ Amo niniki kwaponono. Onoku am arop tirá kérép namponono. Amo pikia énéngi tukupenke.”

²¹ Aeránko Pita am arop fárákaponapok pikia sérrá, “Am arop yumo oupourouunk nap te ono támaono. Yumo te apae ankankan korop napon?” ²² Aeránko maok, am fárákap sérrá, “Kornilius, mao te 100 soldia taokeyak konámpao, yinan tirá kérép námpo. Mao te yae-párak kare arop, tá Kwaromp yae ankore mek yak konámp arop. Tá Juda fi ponankor man ‘Kwapwe kare arop’rá sér i konapon. Am aropan Kwaromp enselo sérrá, ‘Mao amwan wumwi nángo, amo maomp nap mek akwapea napo, mao waráp kar wawano’rá séri námpo.” ²³ Aerapo maok, Pita am fárákapan nap mek éréképa youmpea pampia maok, koumounek fápárámpá Pita énéngi tukup. Tá Jopa mek yakápnep Jisasén mérap arop fárákapao kor énéngi tukup.

Pita Korniliusomp nap mek akwapámp kar

²⁴ Tukupeaka mwaeak pampia tukupea Sisaria mekapo maok, Korniliuso man, wokwae korop mwanapria maok, náráp nouroup fákárentia námokuráp ankwapyenáp fákáre éréképea maok, koupoukour yakáprá yépékrá yakáp. ²⁵ Pita akwapeaka am fekánko maok, Korniliuso mankrá maomp pu wonae fik woukouprá lotu. ²⁶ Aenko maok, Pita man sérrá, “Amo fárámpae! Ono kor aropono.” ✱ ²⁷ Aeria maok, Pita mént kar séria maok, táte nap mek youmpea nkenko maok, kápae kare arop am mek néntépeyakáp.

²⁸ Pita am fárákapan arakrá sér, “Yumo te wae mérono, yino Juda fi te arop ankwap firént yak mo i konámpan maok, oukoumwan te Kwaro onan yénképrá, ‘Arop ankwap fi te Kwaro nke námp fek yiki kukur mono’rá séri kwaponori námpo. ²⁹ Aenámpantá ono te yiráp kar tak-pwar mono. Ono wawiaka korop nampono. Oukoumwan te ono yumwan turunk rae: Yumo te apaeritea onan wumwi napon?”

³⁰ Aeránko maok, Korniliuso man sérrá, “Ono ankank nke namp te oukoumwan yininki yak námpo. Am te ará: Ono onokump nap mek tankrá yámar yinink ke nángo, Kwarén kar toropwaprá tank nanko maok, arop ankárankamp ono nke namp fek fokopeyak nángo, maomp waempyam te waenter kwapwe. ³¹ Aenámpao mao sérrá, ‘Kornilius, Kwaro amo kar toropwap nap te wae wa, tá amo arop mani ankank mo napo nénk konap kwapwe kare ninikan kor wae ninik námpo. ³² Aenámpara, amo arop sámp-kérép napo, Jopa mek akwapeaka Saimon Pitan wumwia warámpea koropanápono. Mao te Saimon ankwap bulmakau yipi fwapokwap i konámp aropént yak námpo. Maomp nap te solwara fik yak námpo.’ ³³ Aerá sénámpantá maok, ono koupour arop amonapok tirá kérép nanko, tukupea napo, amo yae-párak koupour korop napon. Oukoumwan te yino ponankor koropeaka Kwaro nke námp fek mapek yakápria maok, táte Kwar Tokwaerao amwan sánkámp kar yinan farákápnepo wa mwaria námpo.”

Pita Korniliusomp nap mek kar farákápámp kar

³⁴ Pita arakrá sér, “Kare karonono, oukoumwan te ono wae mér nampon: Kwar te arop fi ponankor ankárankamp puri fek yae-párák kare ninik i konámpono. Mao te apae-apae arop firan kor fwaponno. ☆ ³⁵ Ponankor arop fi mekamp arop maomp yae ankore mek yakápria yae-párák kare niniknap arop fárákapan warákár konámpon. ³⁶ Yumo te wae mér napon, mámá kar te Kwaro Israel fi yinan sáp námpon. Am Kwapwe Kare Kar te ará: Jisas Kraiso arop ponankoramp Arop Tokwaerao maok, mao te nomwan fwapokwapiaka, Kwarént nouroup mwanap yoroi pwate námpon. ☆ ³⁷ Yumoku te wae mér napon, Jono wokwaek kar ‘Ént mek nérenk’ ria kar farákápea pwar nánko, wakmwaek tae morok tokwae kar ankank koropámp kar Galili meknámpia maok, Judia mekamp apár ponankor mekmwaek koropea koropámpon. ³⁸ Kwaro Nasaret mekamp Jisasén nánapia, Yiki Kor Spirit ntia kárákáre tokwae sánkea maok, Kwar námoku méntér yak nánko, mao némp-némp yárákrá ponankor koumteouráp aropan Satano sámpá yampourou nám yaeourrá fwapokwapimpon. ☆ ³⁹ Aenámpan yino te kápae kare ankank mao Juda yinomp ponankor apár mek, tá Jerusalem mek tére nám farákápnámp aropono. Arop fárákapao yaopwae fek man pukupia sumpwi papapon. ⁴⁰ Aenapan maok, yinink yae fek Kwaro man fárámpea paprá, yinomp yi mek yénki námpon. ☆ ⁴¹ Aenámpan maok, mao te Juda fi ponankor nke nap fek korop mono. Mao te wokwaek Kwaro yinan náráp kar farákáp mwanapria nánkárápnámp arop fárákap, yinomp yik saráp korop námpon. Mao apár me meknámp fárámpá koropnámp ke fek te yino mént fépéri námpon. ☆ ⁴² Aeria maok, mao yinan ‘Koumteouráp aropan Kwapwe Kare Kar érik arakrá farákáp kip’rá séri námpon: Kwaro am aropan saráp nánapi tenánko, mao yiki yakápnap aropamp kot wa, sumpwitenap aropamp kotan kor wanaenámp arop yak námpon. ☆ ⁴³ Wokwaek kar kápae kare profet Kraiso naenámp kar farákápria arakrá sér, ‘Arop ponankor Kraisen mér napo te, maomp e fek saráp Kwaro ponankor onan mérnep aropamp kwatae ninik tirá épér naenámp.’ ” ☆

Ankwap fi mekamp arop fárákap Yiki Kor Spirit sámpap kar

⁴⁴ Pita am kar farákáprá yakánko maok, Yiki Kor Spirit am Kwaromp kar wanap ponankor aropamp pourouk ék. ⁴⁵⁻⁴⁶ Jisasomp firáp Juda fákáre Jopa meknámp Pitant koropap, mao wa napo, am koumteouráp arop fárákap ankwap-ankwap kar fek sérarrá, Kwaromp e narek sampok napo, kokorokoria maok, sérrá, “Nkenke! Kwaro Yiki Kor Spirit kwaporok sánk konapnámp ankwap fi aropan kor nénk námpon.” Tá Pita arakrá sér, ☆ ⁴⁷ “Am fi te waeman nomo Yiki Kor Spirit sámp nám niamp wuri popwar sámp napara, nomwan te wa taokor nánko, nomo am fárákapan ént mek nérrá kák mo mwanámpanáp?” ⁴⁸ Aeria maok, Pita am fárákapan sérrá, “Yumo ankár Jisas Kraiso e fek ént mek nérenke!” Aeránko maok, am fárákap ént mek néria pwarará, man sérrá, “Amo yinont nánkár ankwap yinink yae yakea akwap nanapon.” Pita am kar wawia maok, mént yak. ☆

☆ 10:34: Ro 2:11 ☆ 10:36: Ef 2:13-14 ☆ 10:38: Mt 3:16 ☆ 10:40: 1 Ko 15:4-7 ☆ 10:41: Lu 24:42-43 ☆ 10:42: Ap 17:31 ☆ 10:43: Ais 53:5-6; Jer 31:34 ☆ 10:45-46: Ap 2:4 ☆ 10:48: Ap 2:38; Mt 28:19

11

Pita Jerusalem mekamp siosén Kwaro námwan yénkimpan farákápamp kar

¹ Aposel fákáre, tá Judia mek yakápnar Jisasén mérnar arop farákap wa napo, 'Ankwap fi arop wae Kwaromp kar wawia sámp nap'rá sér. ² Pita Jerusalem mek akwapámp ke fek te, Jisasomp firáp ankwap fákáreráo yipi farákap konap ninikaok napao, Pitan yopor. ³ Aeria sérrá, "Amo yipi farákap mo i konap arop farákapamp nap mek akwapea méntér tankrá fánar te apaeritea ninapon?"

⁴ Aerapo maok, Pita am nkenámp ankank ponankor táman kar farákápria, arakrá sér, ⁵ "Ono taun Jopa mek yakria, kar toropwaprá tankria maok, ono yém niamp fek nkeria nke nanko maok, waempyam tokwae niamp te yiawor woupwi fek yámar meknámp sámpea ér-popwar napo ononampok ékámpon. ⁶ Aenáno maok, ono fwapia nke naeria am waempyam mek ta mek nke nanko maok, apárokamp nkwakwe make fir am mek yakápámp te, yao pwae mekamp fir, tákamráp sipar niamp, ant, makia yak. ⁷ Aenko maok, ono wa nanko, arop ankárankampamp kar niamp onan sérrá, 'Pita, amo fárámprá, má fupukrá kákea fárae.' ⁸ Aeránko maok, ono sérrá, 'Tokwae Kar e, ono tak mo kareno! Ono te wokwaekia koropea oukounwan namp te amo nke nap fek yiki kukur monap nape fir, tá loao taokornámp fir fár moi nampon.' ⁹ Aeranko maok, táte yámar meknámp warko kar ankwap por sérrá, 'Kwaro yiki kukarrá pap námp te amo am táman "Yiki kukur monámp"rá séri kwaponon.' ¹⁰ Am takámp te yinink poria maok, am ankank ponankor warko yámar mek pokámpon. ¹¹ Aenko maok, am ke fek táman koupour kar Sisaria mek yakámp aropao arop yininkaopwe tirá kérépánko, ono yak nampok korop. ¹² Aeapo maok, Yiki Kor Spiritao onan sérrá, 'Amo pikia méntér akwapae. Ninik tokwae kwaponon!' Mámá farákap tokwampok ankwapyae fákáre mao kuri onont tukupea maok, yino énéni am aropamp nap mek yinkámpon. ¹³ Aenko maok, mao yinan sérrá, 'Enselo náráp nap mek koropea yakria sérrá, "Amo arop Jopa mek tirá kérép napo, tukupea, Saimon, ankwap e Pita, man sénapo, koropano. ¹⁴ Mao te amwan kar ankwap sénaenámpono. Aenáno maok, am kar fek táman yumwan Kwaro warko warámpria, waráp nap mek yakáp napan kor ponankor mént érékép naenámpon." ' "

☆ ¹⁵ Am onan wumwinámp arop takrá séri pwar náno, ono am feknámp kar sénanko maok, am fek táman am farákapamp pourouk Yiki Kor Spirit ékám te wae manénkir nomp pourouk ékám niamp wuri popwarono.

☆ ¹⁶ Aenáno maok, ono Tokwae Karao wokwaek sérimp kar warko ninik. Mao arakrá sér, 'Jon te kounteouráp aropan ént fek saráp nérrá kák námpan maok, yumwan te Yiki Kor Spiritao oupouroup naenámpon.' ☆

¹⁷ Wokwaek nomo Jisas Krai Tokwaeran méránko Kwaro Yiki Kor Spirit kwaporok sá pámp niamp, oukounwan kor Kwaro take pourouráp am farákapan nénk námpon. Aenámpara, ono te wa namp kwamp, Kwaro námoku am farákapan takrá tére námp fwap taokor nanampon?"

¹⁸ Aeránko maok, am arop farákap Pitamp kar wawia, am farákapao kor warko man yopor mwanap ninik pwararea, Kwaromp e sakapria maok, arakrá sér, "Oukounwan te nomo wae mér námpon: Kwar te ankwap firan kor numwar kwatae ninik pwarará, ninik wourékam nénkeanáno, yiki yak sámpanáponoria námpon." ☆

Antiok mekamp arop fárákáp Kristeniap kar

¹⁹ Wokwaek kar Stivenén sámp-wouroumpteá maok, táte am mekamp arop Jisasén mérnáp aropan kor nkwakwe make sokoro. Aenapantá maok, am mekamp Kristen kápae kare te pirikimpea tukupria maok, ankwap fárákáp distrik Fonisia mek, tá apár amor ke Saiprus mek, tá taun Antiok mek, am mek turukumpria maok, Jisasomp Kwapwe Kare Kar fárákáp. Aenapao maok, am fárákáp te ankwap fi kounteouráp aropan fárákáp mono, Judan saráp kar fárákáp. ²⁰ Aenapan maok, ankwap fárákáp Saiprus mekamp, Sairini mekamp, makia, Antiok mek koropea maok, Jisas Tokwae Karaoinámp kar Grik firan kor fárákáp. ²¹ Aeapo maok, Tokwae Karamp kárákáre am fárákápént yakángo maok, kápae kare arop Jisas Tokwaeran mériaka kwatae ninik pwararea Tokwae Karamp firáp yakáp napon. ✧

²² Aeapo maok, Jerusalem mekamp Kristen fákáreráo kor am kar wawia maok, am fárákápao Barnabasén Antiok mek sámp-kérép. ✧

²³ Aenapo, mao akwapea Kwaro am fárákapan yae-párák kare yaewour námp nkea maok, warákár. Aeria maok, am kounteouráp arop fárákapan Tokwae Karamp nínikaok saráp yakáp mwanapria kar fárákáp. ✧

²⁴ Barnabas te kwapwe kare aropria maok, Yiki Kor Spirit man top-pwarámpeanánko, Tokwae Karan mér kárákárenámp aropono. Aenámpara kápae kare kounteouráp aropao maomp kar wawia, Tokwae Karamp firáp yakáp nap mek koropapon.

²⁵ Aeapo maok, táte Barnabaso Tarsus mek akwapea Solén oupourouk. ²⁶ Mao Solén wae nkea maok, Antiok mek warámpá korop. Takia maok, am arop yawor ankárank yopwar fek Antiok mek sios mekamp kounteouráp aropént yakria maok, kápae kare aropan Kwaromp kar yénkrá fárákáp. Aenepo maok, am Antiok mekamp arop fárákáp am feknámpia e Kristen sámpapono.

²⁷ Am ke fek maok, profet ankwap fárákáp Jerusalem meknámp Antiok mek korop. ²⁸ Profet ankwap te Agabus, mao te Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek fokopeyakrá sérrá, “Nánkár te mámá apár ponankor némp-némp yae-porokwe tokwae korop naenámpón.” (Nánkár Klodius Sísar yak nángo, am yae-porokwe támao koropámpón.) ✧ ²⁹ Aerámpantá maok, Kristen fákáre am Agabusomp kar wawia maok, ‘Nomo Judia mek yakápná naeou fárákapan yaewourrá mani sámp-kérép mwanámpón’ ria kar pap. Aeria maok, Kristen ankákárank námoku nénk mwarianap puri fek nénk. ✧ ³⁰ Takia maok, Barnabas ntia Solén tirá kérép napo maok, am mani ti-akwapea, sios taokeyakáp konap arop fárákápamp yaek nénk.

12

Heroto Jemsén sámp-wouroumpria, Pitan fákápá papámp kar

¹ Am ke fek táman maok, King Heroto sios mekamp arop ankwap fárákapan sámpá yampourou. ² Aeria maok, mao soldia fárákapan Jonomp naenáp Jemsén ‘Yápare kor kar fárákapénk’rá sér. ✧ ³ Am tak napo maok, Heroto nke nángo, Juda taokeyakáp konap arop fárákáp táman warákárapo maok, táte warko Heroto Yis Moráp Pan Fári konap Pasova Yae fek maok, Pitan fákápá pap. ✧ ⁴ Pitan sámpeaka kalabus nap mek páte napo, 16 soldia man poukwapá yakáp. Yiawor yáre yiaworaopwérá

✧ 11:21: Ap 2:41 ✧ 11:22: Ap 4:36 ✧ 11:23: Ap 14:22 ✧ 11:28: Ap 21:10 ✧ 11:29: Ro 15:26 ✧ 12:2: Mt 4:21 ✧ 12:3: Kis 32:15

foukouri yakápria maok, am mekamp ankákárank yáre soldia tukup ko, Pitan poukeyakáp. Herotomp ninik te, am yiawor yáre soldia támao poukwapá yakáprá tukupea napo, Pasova yae pwarángo, Pitan warámpá koropea koumteouráp arop fárákapao nke nap fek kotia sámp-wouroump nanampria námpo. ⁵ Aenánko maok, Pita kalabus nap mek yakánko maok, soldia fákáre man poukeyakáp. Aenapan maok, sios mekamp arop kumur méntép Kwaro man yaewouranoria kárákáre fek kar toropwap saráp yakáp. ✱

Enselo Pitan kalabus mekamp warámpámp kar

⁶ Heroto Pitan kotia sámp-wouroump nanamprianámp yae te wae ankárank tank. Aenánko am kumuruk táman, soldia anánkaopwerao Pitamp yae yawor fek sen yaonkia námokuráp yæk tukuri pwatea poukwapá yak nepo, amp. Táte soldia ankwap anánkaopwe te ek ménki fek yérékrá yak. ⁷ Aenapo maok, tá koupour kar Kwar Tokwaeramp ensel korop nángo maok, am kalabus nap mek maomp wae tákap nángo maok, enselo Pitamp kárae kor fek porokwapea kéménkria sérrá, “Koupour fárámpae!” Aeránko maok, tá Pitamp yaekamp sen anánkaopwe aokor-aokoria apárok pik. ✱ ⁸ Aenánko maok, enselo Pitan sérrá, “Waráp sépér fákapia pukamp su yirimpae’rángo maok, Pita kor mántwaok nángo maok, tá mao sérrá, “Waráp saket yirimpea, onomp wakmwaek koropae!” ⁹ Aenko maok, Pita am aokore pwarará enselomp wakmwaek akwap. Aempao maok, mao te enselo wae érik takámp te mér mono, yémén nkerampwe ninik. ¹⁰ Aeria maok, am arop yawor youmpria am soldia yéréknámp ménki ankwap kámá-pwarará youmprá warko ankwap ménki kámá-pwarará youmprá, taun mek tukup konap ain fekamp ménki fek nepo maok, am ménki námoku kikir akwap. Aenánko am arop yawor am mwae páraok akwapria maok, enselo koupour kar Pitan pwarará akwap te.

¹¹ Aenánko maok, tá Pitamp ninik wae érik farákár nángo sérrá, “Ono oukoumwan te wae mér rae: Kwar Tokwaerao náráp ensel sámp-kérép nángo, ékiaka onan Herotomp kárákáre ntia Juda fákáreráo mwarianap mekamp warámp námpo.” ¹² Aeria maok, Pita amnámp ankank wae méria maok, táte Jon Makomp éntupwar Mariamp nap mek kápae kare koumteouráp arop koupoukarea Kwarén kar toropwaprá tankáp napo, am mek akwap. ¹³ Pita ekamp ménki fek porokwap nanko maok, am mek tére konámp yupu ankárank ménki kikip naeria mank. Maomp e te Roda. ¹⁴ Aenámpao maok, mao Pitamp kar wuri wa námp kwamp maok, warákárria ménki kikip mo, warko pwatará nap mek fárákaprá youmpea koumteouráp aropan sérrá, “Pita koropea ménki fek yakáne!” ¹⁵ Mak rángo maok, táte am fárákapao man sérrá, “Amo te épépérépri kwaponono.” Aerapo maok, mao kárákáre fek sérrá, “Kare kar mao yak námpono!” Mak rángo maok, tá am fárákapao sérrá, “Ae te amo maomp enselén nkeri kwaponono.”

¹⁶ Aenapan maok, Pita oukoumwan ménki fek poporokwaprá yak nángo, am fárákap tukupea ménki kik-pwarará Pitan nkeria kokorokor. ¹⁷ Aenapo maok, Pita am fárákan kari kwaponoria yae popwakop. Aeria maok, námwan Kwar Tokwaerao kalabus nap mekamp warámpea korop námp táman farákápria maok, arakrá sér, “Yumo ankár Jemsén

séria maok, ankwapyae fárákapan kor farákáprá sér kipo.” Pita aerá séri pwarará, wae oukur tará ankwapmwaek akwap. ✱

¹⁸ Táte koumounek soldia fákáre nke napo, Pita yak mo nángo, koko-rokoria maok, námoku kok támao Pita te maok akwap teanrá turunkup. ¹⁹ Aeapo maok, Heroto am wawia am fárákapan “Tukupea yumo Pitan oupourounken’rá sénánko, tukupá oupourounk napao maok, man nke mono. Aenapantá maok, am Pitan poukeyakápinap arop kotia maok, ‘Am fárákapan tirá wourenk’rá sér. Takia maok, wakmwaek Heroto Judia pwarará pikia taun Sisaria mek yak.

Herot sumpwimp kar

²⁰ King Heroto taun Taia ntiaka Saidon mekamp koumteouráp aropan yopor tokwae. Aenámpantá maok, am fárákap mao poukwapnám páp mekamp fir sámp konap kwamp maok, am mekamp taokeyakáp konap arop fárákap koupoukarea Sisaria mek tukupea man nke mwaria. Am fárákap kingomp nap taokeyak konámp arop Blastusénmékir, námwan yaewouranoria man kar séria pwarará maok, wakmwaek tukupea King Herotén nkea maok, ‘Amo yinan aropompria am yopornap wampwe pwarae’rá sér.

²¹ Heroto yae ankwap páte nám, am yae fek kingomp ankank mo-poria náráp sia king fek tankria maok, am fárákapan kar tokwaeri sér. ²² Aenánko maok, koumteouráp arop tékén arakrá sér, “Wi! Máte aropamp kar mono! Mámá arop máte kwar ankwapon!” ²³ Aerapo maok, Heroto am fárákapamp kar wawia, námo saráp tokwae kar nampara, Kwaromp e narek sampok te monoria námpaná, koupour kar Kwar Tokwaeramp enselo man porokwap nángo maok, torompérerao man fépér nángo, touwe sámpea sumpwimpono.

²⁴ Aetánko maok, Kwar Tokwaeramp kar te kárakáre kareria némp-némp akwapámpono. ✱ ²⁵ Aeránko maok, Barnabas ntia Sol Jerusalem mek mani nénkea pwarará maok, warko arákarrá Antiok mek akwapria maok, Jon Makén warámpea énéngi tukup.

13

Sios fákárerao Barnabas ntia Solén Kwaromp tére nenep nánapi pwaranap kar

¹ Antiok mekamp sios mek te profet ankwap fárákap, tá Kwaro warákárnám ninik yénkrá fárákap konap arop fákáre, makia yakáp napon. Am arop fákáreramp e te Barnabas, Simion, ankwap e te Yákáre Kor Arop, tá taun Sairini mekamp Lusius, ankwap te Gavman Tokwae Herotént pi-tikipám Manaen, ankwap te Sol. ² Ankwap ke fek sios mekamp koumteouráp arop Kwarén loturia fir wuriapo maok, Yiki Kor Spiritao am fárákapan arakrá sér, “Yumo ankár Barnabas ntia Solén am tére nenep nánapi pwar kipo. Ono wae am arop yaworan wumwiria nánapi tenampon.” ✱ ³ Aerámpantá maok, am fárákap fir wuriria am arop yaworamp pourouk yae paprá kar toropwapia tirá kérép. ✱

Barnabas ntia Sol Saiprus mek Kwapwe Kare Kar farákápep kar

⁴ Yiki Kor Spiritao Barnabas ntia Solén tirá kérépánko, akwapea taun Selusia mekia maok, sip mek korokwapea nepo sipao tia apár amor ke

Saiprus mek akwap. ⁵ Am arop yaworao akwapea taun Salamis mekia maok, Juda fárakapamp lotu nap mek Kwaromp kar farákáp. Jon Mako kor am arop yaworént yakrá yaewour. ✱

⁶ Am arop yaworao akwapeaka am mek némp-némp ponankor yárákrá akwapea, taun Pafos mek. Aeria am mek nke nepo maok, arop ankáránkamp Juda mekamp kwekár profet ankáránk, maomp e te Bar-Jisas. Mao te foupourá, nkwakwe make yoporokwam ti-yarak i konámp arop. ⁷ Mao te Gavman tokwae Sergius Paulusént yak konámpono. Am Sergius Paulus te ninik kwapwerá yonkwae kourráp arop. Mao Kwaromp kar wa naeria maok, Barnabas ntia Solén koropenkrá sérrá, “Yumo koropea nepo, Kwaromp kar wa nae.” ⁸ Am fou ntia yoporokwam ti-yarak i konámp aropan te Grik kar fek ‘Elimas’rá sér i konapono. Am arop yaworao kar farákáp nepo, Sergius Paulus wawiaka mérantánoria maok, Elimaso Barnabas ntia Sol tére nepan taokarrá pap naeria wae. ⁹ Aenámpan maok, Sol, ankwap e Pol, man te Yiki Kor Spiritao top-pwarámpá yak náńko, Elimasén kárákáre fek tokoreyakrá arakrá sér, ¹⁰ “Amo te Satanomp tárápara, kwapwe kare ninikan ponankor yorowar napon! Amo te kwekár ninik ntia ponankor kwatae ninikao amwan top-pwarámp kari yak námpon. Aenáńko amo Tokwae Karamp yae-párák kare kar sámpá korokore mwaek sakwap nap te makár pwar nanapon? ✱ ¹¹ Amo wawae! Oukoumwan te Tokwae Karamp yae korao amwan porokwap náńko waráp yi wurumpi yak náńko, oukoumwan amo yámar wae nke nanap pourou mono, waráp yi te éri tae morok ke fek oupouroupeyak naenámpo.” Polo makrá séráńko maok, táte am fek táman koupour kar koumwe kirikip támáre niampao Elimasomp yi náńkáráp. Aenáńko maok, Elimas te kwaporok nkwaremek mamek akwaprá, námwan yae tokoropea mwae kup yénképenkria arop oupourouk. ¹² Aenko maok, Gavman Tokwae am ankank táman nkea maok, Jisasén mér. Mao te Jisasoinámp kar farákáp námp wawia korokop kare.

Barnabas ntia Sol apár Pisidia mekamp taun Antiok mek kar farákápep kar

¹³ Pol ntia mént paokopnap arop te Pafos meknámp sip sámpea tukupeaka provins Pamfilia mekamp taun Perga mek tukupapo maok, tá Jon Mak te am fárákapan pwarará arákarrá Jerusalem mek akwap. ¹⁴ Am fárákapao Perga pwatará tukupea maok, distrik Pisidia mekamp taun Antiok mekia maok, táte Sabat yae fek Judamp lotu nap mek yinkea tankáp. ¹⁵ Yinkea tankápapo maok, tá lotu nap mek taokeyakáp konap arop fárákap Mosesomp lo ntia profet fákáreramp kar nkerá farákápea pwarará maok, wakmwaek Pol ntia maomp fákáreran sérrá, “Naeou tárápu! Yumo koumteouráp aropamp ninik mek kárákáre sáńk mwanap kar ankwap yak náńko te, yumo fwap farákáp mwanapono.” ¹⁶ Aerapo maok, Polo am fárákapan kari kwaponoria yae fek saráp popwakoprá arakrá sér,

“Israel fi, yumo tá arop ankwap fi Kwarén lotu i konap, yumo wawenke! ¹⁷ Israel firamp Kwar te nomp appeyaenápen náráponoria náńkáráp tenáńko, mao náráp apár pwarará, Isip mek tukupea amorik kékéri yakápria, arop fi tokwae forokarapono. Aenapo, wakmwaek mao námokuráp kárákáre fek Isip mekamp éréképea koropámpon. ✱ ¹⁸ Aeria

maok, am fárákáp arop yak mo apár mek yakáprá kwatae ninik napan Kwaro, am te monoria ninik tokwaerá akwapea 40 yopwar fekimpon. ✱ ¹⁹ Aeria maok, apár Kenan mek te Kwaro fákánek fi kounteouráp arop kwatae papria, am apár Israel firan sánk tenánko, Israel firamp apár yakámp. ✱ ²⁰ Am ankank ponankor koropánki námp te 450 yopwar * akwap námp mekimpon. Israel fi am apár sámpá yakápia napo, wakmwaek Kwaro Israel fi taokeyakáp mwanap arop kák tenánko yakáprá tukupea, profet Samuel yakámp ke fekiapon.

²¹ Am ke fek am fárákáp 'King sámp mwar'rá Kwarén sénapo maok, tá Kwaro am fárákapan poukwap naenámpria Kisomp táráp Solén king yoroi pwate nánko, 40 yopwar fek yakámp. Mao te Bensamin yakámp fi mekamp aropono. ✱ ²² Aempan maok, Kwaro man far-pwarará, Devitén king yoroi pap. Mao arop fárákapan sérrá, 'Jesimp táráp Devitén ono wae nkea man warákár nampon. Mao te ankár onomp ponankor ninikaok yarak naenámp. ✱ ²³ Kwaro am tak námp te, mao wokwaek séri námp niamp. Am Devit yakámp fi mek Israel nomwan warko érékép naenámp nánapia sámp-kérép nanampri námp te, am arop te Jisasono. ✱

²⁴ Jisas oukoumwan tére mo nánko, Jono Israel firan 'Ankár kwatae ninik pwarará, ént mek nérenk' ria kar farákáp. ✱ ²⁵ Jono námoku térenámp tére wae pwar naeria maok, arakrá sér, 'Yumo te ono te wa námpria nap? Ono te am yumo yépékrá yakápnar arop támao mono. Aeno yumo wawenke. Am arop ankárank onomp wakmwaek korop naenámp te, ono su aokoropea worokwap konámp aropamp yae ankore mek kánanke kwatae yak nampara, ono maomp su aokoropea worokwap nanamp pourou mono.' ✱

²⁶ Nánaeou tárápu, yumo te Abrahamomp fekamp arop fi, tá yumo arop ankwap fi Kwaromp yae ankore mek yakáp i konap, yumo wawenk. Am arop Kwaro 'Kounteouráp aropan warko érékép naenámp'rá sénámp te nomonámpok sámp-kérép námp. ²⁷ Aenámpan maok, Jerusalem mek yakápnar arop, ntia am fárákapan taokeyakáp konap arop fárákáp te, am arop nomwan warko érékép naenámp aroponrá wuri nke moi napon. Aeria maok, profet fákáreramp kar Sabat yae méntép farákáp konap te ninik mo. Aenapara, am fárákapao sérrá, 'Am arop te ankár sumpwiano'rá sériap te wokwaek profet fákárerao sériap kar méntér pwi námp. ✱ ²⁸ Am fárákapao mao am fek sumpwi naenámp ankank te nke mo napan maok, gavman tokwae Pailatén, amo sénapo, soldia fákáre man sámp-wouroumpañaponoria kárakáreapon. ✱ ²⁹ Wokwaek profet fákárerao, arop fárákapao man tak mwanapan sérimpaokia pwarará, man yaopwae porokopramp fekamp sámpá ékia péri me mek santukupá papapon. ✱ ³⁰ Takiapan maok, Kwaro man warko péri me mekamp fárámpea pap nánko, ³¹ kápae kare yae fek arop fárákáp wokwaek Galili pwarará méntér Jerusalem mek tukupap fárákapao man kápae kare yae fek nke napon. Aeapan oukoumwan te am arop fárákapao Juda firan am kar táman farákáp konapon. ✱

✱ **13:18:** Kis 16:35 ✱ **13:19:** Nam 7:1 * **13:20:** Am 450 yopwar te arakrá kouroump napon: 400 yopwar te Kwaro nánkárápnámp arop fárákáp Isip mek yakápiap yopwarono. (Stat 15:13) 40 yopwar te arop yak mo apár meaok tukupapono. 10 yopwar te tukupea Kenan mekria Jekopomp tárápu apár oumwi kákákrá tirá am mek turukumpiap yopwarono. ✱ **13:21:** 1 Sml 8:5,19 ✱ **13:22:** 1 Sml 13:14; 16:13 ✱ **13:23:** Ais 11:1 ✱ **13:24:** Mt 3:1-2 ✱ **13:25:** Jo 1:20,27 ✱ **13:27:** Jo 16:3 ✱ **13:28:** Mt 27:22-23 ✱ **13:29:** Mt 27:59-60 ✱ **13:31:** Ap 1:3,8; 2:24

³² Yino mǎmá Kwapwe Kare Kar yumwan farákáp nǎmp te ará: Wokwaek kar Kwaro nomp appeyaenápén sérrá, ‘Mao nomwan warko érékép naenám̐ arop sǎmp-kérép nanamp’ rimp te, ³³ oukoumwan nomo yakápnám̐ ke fek Jisasén fǎrámpa pap nánko, am fǎrákapamp tárápu nomp̐ am támao wae kare am karént pwi nǎmp̐ono. Am ankankamp kar te Sam anánk fek arakrá sénám̐pon, ‘Amo te onomp tárápono.

Ono oukoumwan waráp naropwar yak nampono.’ ✧

³⁴ Man am apár me mekamp fǎrámpá pap nǎmp te, warko apár me mek pikia mákáre mono. Am tak nǎmp te, Kwaro wokwaek sérrá,

‘Ono wokwaek Devitén sériampnám̐ taknám̐, yumwan yaewourria yiki kor kare ankank kwapwe nénk nanampon. Am ankank te ankár kare kar ono sérinampaok korop naenám̐pon.’ ✧

³⁵ Tá Kwaromp Buk fek yaknám̐ ankwap karao kor arakrá sér, ‘Amoku waráp tére naenám̐pria nánapinap arop te numwar apár me mek mákáreanoria pwar mono.’ ✧

³⁶ Nomo wae mér, Devito apárok yakám̐ fek te, mao ankár Kwaromp ninikaokimpon. Tá wakmwaek mao sumpwi nánko, maomp appeyaenápén kákap apár me mek páte napo, maomp pourou te wae mákáre tenám̐pon. ✧ ³⁷ Aeno am arop Kwaro fǎrámpá pap nǎmp te mákáre mono. ³⁸ Aenám̐para, nánaeou tárápu, yino kar arakrá farákáp nám̐pon: Yumo am arop yiráp kwatae ninik tirá épér naenám̐pria ék nǎmp aran fwapia mér kipo. ✧ ³⁹ Mosesomp lo kar te yiráp kwatae ninik te tirá épéria yumwan ‘Yae-párák kare arop’rá sér mo karenó. Aeno am Jisas te ponankor arop man mér napo, maomp ponankor kwatae ninik tirá épéria man ‘Yae-párák kare arop’rá sér i konám̐pono. ✧ ⁴⁰ Aenám̐para, yumo mér kip: Profet fákáreráo wokwaek kar sériap kar yiráp pourouk koropantáno. Am kar te arakrá sériapon:

⁴¹ ‘Yumo wouroump-sér i konap arop yumo nkeria tokoreyakápenke!

Yumo te korokopria surumpwi mwanapon.

Ono te yumo ou mek mwar pourouráp ankank yoro nanko, korop naenám̐pon.

Táte arop ankwapao ono tak naeramp ankank yumwan sénapo kor

yumo karenoria mér mwanap pourou mono.’ ” ✧

⁴² Polo am kar farákápea pwarará Barnabasént wae ek akwap neria nepo maok, am arop fǎrákapao arakrá sér, “Sabat yae ankwap fek te yumo ankár arákarrá koroepa yinan am ankankamp kar warko farákáp kipo.”

⁴³ Am kar séria pwarará, arop ponankor am lotu nap pwarará apárok mank. Aeriaka Juda kápae kare, tá arop ankwap fi Juda fákáreráo lotu i konap ninikaoknap arop fákáre Pol ntiaka Barnabasomp wakmwaek tukupapo, am arop yaworao am fǎrákapan ‘Ankár Kwaromp ninikaokria maomp aropompnám̐ ninik kárákáre fek niki-samp yakáp kip’rá sér.

⁴⁴ Ankwap Sabat fek am taun mekamp arop kápae kare Judamp lotu nap mek Pol ntiaka Barnabas farákáp nepo, Kwaromp kar wa mwaria korop. ⁴⁵ Aenapan maok, Juda fákáre am arop ou táman nkea kokwarok. Tá am fǎrákap Polomp kar apárok anám̐pea paprá, man wouroumprá

sér. ✧ ⁴⁶ Aeapo maok, Pol ntiaka Barnabas kar tae fek arakrá sér, “Yino te Kwaromp kar ankár Juda yumwanmékir farákáp nenempan maok, yumo am kar kwe-pwararea, ‘Yino te yiki yakápá yakáp mwanámp sámp mono’rá sénapon. Makrá sénapan maok, yumo wawenk! Oukoumwan te yino warko yumwan kar farákáp mono. Yino te ankwap firan kar farákáp nenempono. ✧ ⁴⁷ Am te apae riteanápe, Kwar Tokwaerao yinan arakrá séri námpon,

‘Ono amwan ponankor arop firamp wae niampi

pap nanko,

amo ponankor apár mekamp kounteouráp aropan

yaewour napo,

ono am fárákapan warko érékép nanampon.’ ” ✧

⁴⁸ Am mek yakápnep ankwap fi kounteouráp arop am kar wa napo, kwapwe kare nángo, warákáránkria am táman Kwarén ‘Aesio’rá sér. Ponankor kounteouráp arop Kwaro yiki yaká yakáp sámp mwanapria nánkáráp tenámp, am kounteouráp arop fárákáp te wae mér nap támaono.

⁴⁹ Am fárákáp te Kwar Tokwaeramp kar sámpea am apár mekamp némpouk mwaek farákáprá paokopiapon. ⁵⁰ Aeno Juda fákáre te am némpoukamp e tokwaeráp Kwarén lotu i konap ninikaok i konap kounteou, tá am taun taokeyakáp konap arop fárákapan fopwaok napo maok, arop fárákapao Pol ntia Barnabasén sámpá yampourouria am apár mekamp yérépea ankwapok kérép. ⁵¹ Aenapantá maok, am arop yawor náráp pukamp su fekamp woup kwar poporokomp. Am tak námp te, am námokuinap kwatae ninik méranáponoria nepon. Tá am arop yawor Antiok pwarará Aikonium mek akwap. ⁵² Aepan maok, Antiok mekamp Jisasén mérnep kounteouráp aropan te Yiki Kor Spiritao am top-pwarámp nángo, am fárákáp warákár kareapon.

14

Barnabas ntia Sol Aikonium mek kar farákápep kar

¹ Pol ntia Barnabas Antiok mekip niamp taknámp rá Aikonium mek kor Juda firamp lotu nap mek youmpea kar farákápepo maok, am kar érik farákár kwapwenko maok, kápae kare Juda fi ntia kápae kare Grik fi am kar wawia maok, mér. ² Aenapan maok, mér monap Juda ankwap fákáre te ankwap fi mekamp kounteouráp aropan fopwaok napo, am fárákapao am mérnep kounteouráp aropan kokwarok napon. ✧ ³ Aeapo maok, am arop yawor te apáp mono, Aikonium mek tokwaeri ke fek yakria Tokwae Karamp aropompnámp kar táman farákáp. Aenepo, Tokwae Karao am arop yaworan kárakáre nénk nángo, nkwakwe make kárakáre yororo. Amnámp ninik táman Kwar Tokwaerao kounteouráp aropan arakrá yénkép: Mámá kar am arop yaworao farákáp nep te waeman kare korono. ✧ ⁴ Aeapo maok, am taun mekamp kounteouráp arop te kuk pirékarea maok, ankwap fákárerao Juda fákárerént yakáp, ankwap fákáre aposel yaworént yakáp.

⁵ Tá wakmwaek, Juda fákáre ntia ankwap fi arop, tá man taokeyakáp i konap arop fárákáp, makia Pol ntia Barnabasén sámpá yampourouria maok, yumwian arokopea surumpwi kák mwaria wae. ✧ ⁶ Aenapo,

Barnabas ntia Sol am tak mwarianap kar wawia maok, farákapea distrik Likonia mek taun Lистра ntia Derbe mek akwapea maok, am mek yakápnámp némpouk mwae k yárákrá ⁷ Kwapwe Kare Kar farákapepono.

Barnabas ntia Sol Lистра ntia Derbe mek térep kar

⁸ Lистра mek arop ankárankamp yak námp, maomp pu kor te kárákáre mo, mao te wokwaek éntupwaro farákapámp fek pu kwatae yak nángo, kánanke yarak mo, párák kar tank konámp. ✱ ⁹ Ae konámpao maok, am arop Polo farákápnámp kar wa nángo, Polo man kárákáre fek tokoreyakrá nke nángo maok, am arop te wae méria, mao te wae kwapwe kare naenámp pourou. Aenámpantá maok, ¹⁰ Polo kar tae fek arakrá sér, “Amo fárámpea fokopeyakae.” Aeránko maok, am arop fékér pokrá fokopeyakea maok, yárákrá akwap.

¹¹ Aenko maok, kápae kare kounteouráp arop Polo am taknámp ankank nkea maok, Likoniam kar fek arakrá sér, “Kwar fákáre arop arákarea nomonámpok korop napon.” ¹² Aeria maok, Barnabasén sérrá, “Mao te Kwar Susono.” Pol te kar farákápnámp aroponoria maok, man sérrá, “Mao te Kwar Hermesono.” Susomp lotu nap te am taun mek faek yak. ¹³ Aenko maok, pris am lotu nap mek am mekampao bulmakau touroup ti, tá yao fu paok fek aria maok, am taun ménki fek koropea maok, kounteouráp aropént am arop yaworan ofa sánk mwaria.

¹⁴ Aenapan maok, am aposel yawor Barnabas ntiaka Pol am kar wawia maok, námokuráp waempyam pápearia maok, am fákáre ou mek farakoprá akwapea tékén arakrá sér, “Nouroup arop fákáre! Yumo apaeritea tak ninik rape? ¹⁵ Yino te arop kare yumo niamp takeno. Yino te Kwapwe Kare Karan yumwan arakrá farákápnámp nempon: Yumo te ankár am ankank kánanke kwataeran lotu i konap te pwarará, yiki yak konámp Kwaronámpok arári tukupenke. Mao te yámar yoro, tá apár yoro, solwara yoroia maok, am mek yakápnámp mwanap ankankan kor ponankor yoroinámp Kwarono. ✱ ¹⁶ Tá kare, wokwaek kar te, appeyaenápnámp fákáre yakápnámp ke fek te ponankor arop fi, numwar takanáponoria pwate nángo, námokuráp ninik fek paokopiapon. ¹⁷ Aenámpan maok, mao te ponankor mek wouroumpyak nángo, arop farákap man mér mo mwanap te mono. Mao te waeman érik kápae kare por yumwan yae-párák kare yaewour i konámpono. Mao te yumonapok warákam sámp-kérépnámp nángo, yiráp fir forokor konámpono. Mao te yumwan fir sánkrá, yiráp ninik mek warákár sánk konampon.” ✱

¹⁸ Arop yaworao máná kar má makrá farákápnámp nepan maok, kounteouráp aropao am arop yaworan ofa sánk mwaria kárákáre napo, arop yaworao, taki kwaponoria kárákáre fek tárákwamprá yarakipon.

Polén yumwian arokopap kar

¹⁹ Tá Antiok mekamp, Aikonium mekamp Juda fákáreráo kor taun Lистра mek koropea am mekamp kounteouráp aropan Polén yumwian arokop. Arokopea pátea maok, mao te wae sumpwi námp ritea, man taun mekamp éréképnámp tukupea ek sir. ✱ ²⁰ Aeapan maok, Jisasén mérnápnámp arop farákap koropea man iikir napo, mao fárámpea warko taun mek akwap. Tá wakmwaek ankwap kumuruk Barnabasént taun Derbe mek akwap.

Barnabas ntia Pol Jisasén mérnáp aropan kárákáre sámpanáponoria yae-wourinep kar

²¹ Am arop yaworao Kwaromp Kwapwe Kare Kar am taun mek farákápria maok, kápae kare arop fárákap Jisasomp firáp arop arárrá kák. Aea maok, wakmwaek am arop yawor arákarrá Listra, Aikonium, Antiok mek akwapea maok, ✧ ²² am mekamp Kristen fárákapan kárákáre sámpanáponoria yaewourria maok, am arop yaworao kárákáre fek arakrá sér, “Yumo mér nap te ankár kárákáre fek yakáp kipo. Nomo Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek tukup mwarianámpan maok, manénkir te nomo ankár nkwakwe make ankank kwatae sámp mwanámp yak námp.” ✧ ²³ Am arop yaworao némp-némp ponankor sios taokeyakáp mwanap arop fárákap nánaprá párapop. Tá am arop yawor fir wuriria Kwarén kar toropwapria maok, am Tokwae Karan mérnáp arop fárákapan maomp yaek kák.

Barnabas ntia Sol distrik Siria mekamp Antiok mek arákarrá akwapep kar

²⁴ Wakmwaek Barnabas ntia Pol akwapea distrik Pisidia mek kukia maok, provins Pamfilia mek akwap. ²⁵ Am arop yaworao taun Perga mek Kwaromp kar farákápea maok, wakmwaek taun Atalia mek pik. ²⁶ Am arop yawor Atalia meknámp sip sámpea warko Antiok mek pik. Am taun mek te wokwaek Kristen fákárerao am arop yaworan Kwaro aropompia yaewour nángo tére nenepria Kwaromp yaek papapono. Aeapan, oukoumwan te am arop yawor wae térerá yárakia pwarará, Antiok mek arákarrá akwap nepon. ✧ ²⁷ Am arop yawor wae akwapea maok, am sios mekamp arop fákáreran wumwi nepo, koropea koupoukour. Aenapo maok, am arop yaworao kápae kare ankank Kwaro am arop yaworént téremp, táman farákápria arakrá sér, “Kwaro arop ankwap firan kor mwae fik-pwar nángo, wae mér napon.” ✧ ²⁸ Aeria maok, am arop yawor am mekamp Kristen fákárerént Antiok mek kápae kare yae yakepon.

15

Jerusalem mek aposel fákáre ntia sios taokeyakáp konap arop koupoukareap kar

¹ Juda mekamp arop ankwap fárákap Antiok mek yinkea maok, Kristen fákáreran kar yénkrá farákápria maok, arakrá sér, “Yumo Mosesomp loaok tukup moria yipi féké monap arop yumwan te Kwaro warko érékép naenámp pourou mono.” ✧ ² Takrá sérapo maok, Pol ntiaka Barnabas am arop fárákapao taknap kar wawia maok, am fákárerént kar yorowara waeria maok, am táman téréménk tokwae. Aenapo maok, Kristen fákárerao Pol ntia Barnabas, tá arop ankwap fárákap makia man sérrá, “Yumo tukupea Jerusalem mekamp aposel fákáre, tá sios taokeyakáp konap fákáre makia kar fwapokwapenke.”

³ Aeria maok, sios fákáreao am fárákapan tirá kérép napo, distrik Fonisia ntia distrik Samaria mek kukria maok, am mekamp arop fárákapan Kwaro ankwap fi aropamp ninik ti-arárrá kák námp táman farákáp. Aenapo maok, am mekamp Kristen fárákapao kor am kar wawia warákáránk.

✧ 14:21: Mt 28:19 ✧ 14:22: Ap 18:23; 2 Ti 3:12 ✧ 14:26: Ap 13:1-2 ✧ 14:27: Ap 15:4,12
✧ 15:1: Ga 5:2

⁴ Am fákárerao tukupea Jerusalem mekapo maok, sios mekamp kounteouráp arop ntia aposel fákáre, tá sios taokeyakáp konap arop makia man warákáránkria érékép. Aenapo, Pol ntiaka Barnabaso am fárákapan kápae kare ankank Kwaro méntér tére námpan farákáp. ✱ ⁵ Aenepan maok, Farisi mekamp Kristen ankwap fárákapao arakrá sér, “Ankwap fi arop fárákap nomo yakápnámp fi mek korop mwaria napo te, ankár maomp yipi fárákapria, am fárákapan ‘Yumo ankár Mosesomp loaok tukup kip’rá sér kipo.”

⁶ Aerapo maok, aposel fákáre ntia sios taokeyakáp konap arop fákáre am kar fwapokwap mwaria koupoukour. ⁷ Am fárákapao kar tokwaeri sérarrá tukup napo maok, Pita fokokeyakrá am fárákapan arakrá sér, “Nánaeou fákáre, yumo te wae méron: Kwaro wokwaek yumo ou mekamp námwan tére ti-sápria, onan te, ankwap fi aropan Kwapwe Kare Kar farákáp napo, wawia mér mwanaponria nánapi námpon! ⁸ Kwar te ponankor kounteouráp aropamp ninik wae mér námpara, mao nomwan ti-sáp námp niamp take pourouráp Yiki Kor Spirit am fárákapan nénk námpono. Am taknámp ninik támao am fárákapan warákárrá érékép námp nomwan yénkép námpon. ⁹ Mao te nomwan ankwap pourourápria, ankwap firan ankwap pourouráp ninik mono. Am fárákap te man mér napo, am mér nap fek táman am fárákapamp ninik mao námoku nke námp fek yiki kukarrá kák námpon. ✱ ¹⁰ Aenámp te, yumo apaeritea Kwarén kokwae sánk napon? Wokwaek nomp appeyaenáp, tá oukountwan nomo kor am kápaenámp ankank samp mwanámp pourou mo námp te, yumo apaeritea Kristen fárákapamp fére kor fek am kápae yarokwapea pap napon? ¹¹ Aenámpan maok, nomo arakrá mér námpon, Jisas Tokwae Karamp aropomp fek Kwar te am fárákapaninámp taknámp nomwan kor warko érékép naenámpon.” ✱

¹² Pita makrá séránko maok, am néntépap arop fárákap te kar pwarokwaprá sér mwanap mo nángo, karmparáp tankáp. Aenapo, Barnabas ntia Polo Kwaro man yaewour nángo, ankwap fi arop ou mek kárakáre yoroi nep táman farákáprá sénepo, am fárákapao woupwi pátea wará tankáp.

¹³ Arop yaworao séri pwar nepo maok, Jems arakrá sér, “Naeou, nánaeou fárákap, yumo onomp kar wawenke! ¹⁴ Yumwan wae Saimono séri námpon. Wokwaek manénkir te Kwaro ankwap fi aropaonapok koropea am ou mekamp arop ankwap fárákapan éréképeanánko, mao námokuráp firáp yakáp napon. ¹⁵ Tá profet fákáreramp karan kor take pourouráp karan arakrá kumwiapon:

¹⁶ “Tokwae Karao arakrá sér,
“Devitomp fi te napao tukur tank námp niamp
námpan maok,

nánkár wakmwaek ono arákarrá ékia
warko sámp-fokop nanampon.

Aeria am mekamp ankank kwatae akwap námp te,
ono warko wourékam yororoia sámp-fokop nanampon.

¹⁷ Ae nanampara, arop ankwap fi te
Tokwae Kar onan oupouroukia nke mwanapon.
Am kounteouráp arop ponankor te
ankwap fi mekampan maok,

ono am fárákapan onokumponoria
nánkáráp tenámpono.”

¹⁸ Mámá kar te Tokwae Karao mámá ankank
oukounwan korop námp máman,
wokwaek kar sérimpon.’ ✱

¹⁹ Aenámpara onomp ninik te arak námpon: Nomo ankwap fi arop
kwatae ninik pwarará Kwaronámpok tukup nap te, nomo man ninik
kápaie sánk mwareano, mono. ²⁰ Yae-párák nomo te am fárákampor
pas kumwia arakrá sér mwanámpon: Kwekár kwarén ofanap fir te fári
kwaponono. Am te Kwaro nke námp fek oumnámp ankankono. Tá kokopor
niniki kwaponono. Tá fir yápare kor fek paok fákapea porokwap pap nap te
fári kwaponono. Am te oukounwan yiri am mek yak námpon. ✱ ²¹ Nomo te
wae mér námpon: Wokwaekia koropea oukounwan námp te, ponankor
ankwap fi aropamp taun mek te arop fárákapao am Mosesomp lo kar
fárákáp konaponono. Tá ponankor Sabat yae méntép lotu nap mek am kar
nkerá farákáp konapon.”

Ankwap fi mekamp Kristen fákáreran pas sámp-kérépap kar

²² Aeria maok, aposel fákáre, tá sios taokeyakáp konap arop, ntia
sios mekamp kounteouráp arop ponankor, makia maok, am pas sámpá
tukup mwanap arop farákápá pwar. Am arop fárákamp e te Judas
Barsabas tá ankwap te Sailas, am arop yawor te Kristen fákáre taokeyak
konepon. Man Pol ntia Barnabasént Antiok mek tirá kérépria, ²³ am arop
yaworamp yaek sánkap pas te arakrá sér,

“Yino aposel, yino Kristen taokeyakáp konámp arop, yiráp
ankwapnápo, mámá pas kumwia yumo ankwap fi mekamp
ankwapyenáp fárákap taun Antiok mek yakáp nap, tá provins Siria
ntia provins Silisia mek yakáp nap, yumonapok sámp-kérépria ‘Gude’rá
séreano. ²⁴ Yino wae arakrá wawi námpon: Yino ou mekamp arop ankwap
fárákap tukupea yumwan kwataenámp kar fek korokopea pap naponó.
Am fárákap te yiráp ninik sámpá yampourou napan maok, yino te am
fárákapan ‘Tak kip’rá sér moi námpon. ✱ ²⁵ Yino am ankank koropnámp
kar wawia koupoukarrá ankárankamp ninik fek kar papea mámá arop
anánkaopwe Barnabas ntia Polént yumonapok tirá kérép námpon. Am
Barnabas ntia Pol te yino man warákár kare konámpon. ²⁶ Am arop
yawor te námwan napo kor, apáp mono. Námoku te wampwe pwarará,
nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp eran érik sér i koneponono. ²⁷ Aeno yino
Judas ntiaka Sailas arop yaworan tirá kérép námp te, am arop yaworao
kor pas fekamp kar niamp taknámp yumwan top kor fek sénenepon.
²⁸ Yiki Kor Spirit yinont yak nánko, yino kar arakrá pap: Yino te yumwan
kápaenámp ninik kápaie kare pap mono. Aenámpara, yumo ankár am séri
námp táman saráp mántwaok kipo. Am te ará: ²⁹ Yumo fir kwekár kwarén
sánk nap fári kwaponono. Tá yumo oukounwan yiri yaknámp nape fir
fári kwaponono. Yumo fir yápare kor fek paok fákapea porokwap pap nap
fári kwaponono. Nkwakwe make kokopor ninik te ankár warákarrá tukup
kipo. Yumo mér karria mámá ninik ponankor warákarrá tukup nap te,
yumo kwapwe kare yakáp mwanapon. Wae támaono.” ✱

³⁰ Aea maok, sios fákárerao am fárákapan Antiok mek tirá kérép. Ae-
napo maok, yinkea Antiok mek sios mekamp kounteouráp aropan

koupoukarea maok, am pas sánk. ³¹ Aenapo, am sios fákárerao am pas sámpea nkerá farákápea maok, am fárákapan kárákáre nénk naenámp kar nkea warákáránk. ³² Judas ntiaka Sailas arop yaworao kor profetara, kápae kare kar kwapwe Kristen fákáreran farákápepo maok, tak nep támao am fárákapamp ninik mek kárákáre nénk. ³³ Am arop yawor te Antiok mek éri tae morok ke yakea nepo maok, wakmwaek am mekamp Kristen fákárerao man ‘Ye...!’ ria maok, manénkir tirá kérépap aropaonapok tirá kérép. ³⁴ [Aenapan maok, Sailas te warko ankwap ninik sámpea Antiok mek yak námpon.] ³⁵ Aenko maok, Pol ntiaka Barnabas te Antiok mek yak. Am arop yaworao kápae kare ankwap arop fárákápént kounteouráp aropan Kwaromp kar yénkria maok, Tokwae Karamp Kwapwe Kare Kar farákáp.

Pol ntiaka Barnabaso moumountukri ninik sámnpép kar

³⁶ Nánkár wakmwaek ankwap ke fek maok, Polo Barnabasén arakrá sér, “Nomo ankár arákarrá akwapea ponankor taun mekmwaek nánaeou tárápu nke nenempono. Wokwaek nomo Tokwae Karamp kar farákápemp te, am fárákáp fwapi yakáp te mokop nap mér nenempono.” ³⁷ Aerángo maok, Barnabaso Jon Mak warámpeaka énéni tukup mwaria. ³⁸ Aenámpan maok Pol sérrá, “Am arop te wokwaek nomo Pamfilia mek énéni tukupá tére mwareakámpao, nomont akwap moimpara, nomo man te warámp mono.” ✧ ³⁹ Aeria maok, am arop yaworao am kar táman nonopok kákkaria maok, táte warko énénkér tére mo, pwararea maok, Barnabaso Mak warámpea Maként sip mek korokwapea apár amor ke Saiprus mek pok. ⁴⁰ Aepo Polo Sailas warámpea énénkér akwap neria nepo maok, Kristen fákárerao am arop yaworan arakrá sér, “Tokwae Karamp aropomp te fwap yumont yak námpon.” ⁴¹ Am arop yaworao provins Siria ntia provins Silisia mekmwaek akwapriaka sios fákáre kárákáre sámpanáponoria Kwaromp kar farákáprá yarak.

16

Timoti Polént akwapámp kar

¹ Pol akwapeaka Derbe mekia maok, Litra mek kuri akwap. Am némpouk Kristen ankáránk yak nám, maomp e te Timoti. Timotimp éntupwar te Juda mekamp yupurao maok, mao te Kristen. Maomp naropwar te Grik fi mekamp. ✧ ² Litra mekamp Kristen, tá Aikonium mekamp Kristen fákárerao sérrá, “Timoti te kwapwe kare aropono.” ✧ ³ Aerapo maok, Polomp ninik te Timoti námont akwapanoria. Aeria maok, mao Timotin warámpea, maomp yipi fárákáp. Am tak nám te, am mekmwaek yakápnep Juda fárákáp Timotimp naropwar te Grik fi ara, maomp kar wa moantánoria námpon. ⁴ Am fárákáp taun mekmwaek tukupria maok, am kar wokwaek aposel fákáre, tá sios taokeyakáp konap arop fákáre Jerusalem mek kar papea nap táman am mekamp Kristen fákáreran farákáp. Aeria maok, am fárákápao sérrá, “Yumo te ankár mámara kar táman ampaokrá yakáp kipo.” ✧ ⁵ Aerapo maok, am sios mekamp kounteouráp aropamp mér akwapea kárákáreria maok, kumur méntép ankwap fárákáp kwatae ninik pwarará korop napo, am sios akwapea tokwae kari yakámpono.

✧ 15:38: Ap 12:12,25; 13:13; Kl 4:10

✧ 16:1: 2 Ti 1:5

✧ 16:2: Fl 2:19-22

✧ 16:4: Ap

15:23-29

Polo yém niamp fek Masedonia mekamp aropan nkemp kar

⁶ Pol mao distrik Frigia ntiaka distrik Galesia kuk tukupapo maok, Yiki Kor Spiritao sérrá, ‘Provins Esia mek te kar farákáp kwapono’ ria taokor. ✱ ⁷ Aenámpantá maok, tukupeaka distrik Misia mekia maok, tá warko am feknámp provins Bitinia mek tukup mwaria napan maok, Jisasomp Spiritao, ampok tukup kwaponoria taokor. ⁸ Aerámpantá maok, Misia kámá pwarará taun Troas mek tukup. Tá am kumuruk Polo ampria maok, ⁹ yém niamp arakria nke nánko, provins Masedonia mekamp arop ankárank fokoheyakrá maok, Polén wumwiria sérrá, “Amo ankár solwara tápamprá koropea Masedonia mek yinan yaewourae.” ¹⁰ Polo am nkeaka pwar nánko, yino ✱ énéni koupour Masedonia mek tukup mwanámp mwae kup oupourounk. Yino wae mér, Kwar te yinan ‘Am mek tukupea am farákapan Kwapwe Kare Kar farákápenk’ ria wumwi námpon.

Lidia Kristenimp kar

¹¹ Aenko maok, yino Troas meknámp sip sámpea maok, ankár apár amor ke Samotres mek tukup. Tá ankwap kumuruk taun Neapolis mek tukup. ¹² Takia maok, yino am ént fikamp taun pwarará tukupea provins Masedonia mekamp taun tokwae Filipai mek tukup. Am némp te wokwaek Rom fi koropea manénkir tankámp némp támaono. Am te Masedonia mek ankwap mwaek yaknámp taun tokwaeno. Yino am taun mek ankwap yinink kumuri yakámpimon. ¹³ Tá Sabat yae fek yino tukupea taun mekamp yár younkwék ménki fekia maok, ént fik tukup. Yinomp ninik te am ént fik te Kwarén kar toropwap i konap yak námponoria tukup. Aea maok, yino am ént fik nke nánko maok, koumteou am fek koupoukour yakáp napo, yino tukupea am fek tankáprá am farákápént kar sérar. ¹⁴ Aenánko maok, yupu ankárank maomp e te Lidia, Kwarén lotu i konámp, am kar wa. Am yupu te taun Taiataira mekamp, mao te waempyam noumouri yorororá, am fek mani sámp konámpono. Ae konámpao maok, Kwar Tokwaerao maomp ninik sámp-arákarrá pwar nánko, mao woupwi pátea Polo farákápámp kar táman wará tank. ¹⁵ Mao te ént mek anámp nánko, méntér ankárankamp nap mek yakáp i konap arop farákapao kor énéni ént mek nér. Mao ént mek anámpea pwarará maok, yinan sérrá, “Yumo nik napo, ono wae Tokwae Karan mér kare nampao nanko te, yumo te fwap onomp nap mek koropea yakáp mwanapon.” Aeria maok, mao kárákárea wae námpaná, yino mao sérámpaokimpon. ✱

Pol ntiaka Sailasén Filipai mek fákápá papap kar

¹⁶ Ankwap yae fek yino kar toropwap i konap fek tukup nánko maok, kwaporok tére konámp yupu ankárank koropea yinan mwaeao kikip. Am tére konámp yupu te yao-pwaeráprápara, wakmwaek korop naenámp ankank érik farákáp konámpono. Aenánko maok, am yupuran taokeyakápnar arop farákáp te am yupuao tére námp fek táman mani tokwae sámp konapono. ¹⁷ Am yupu te Pol yinomp wakmwaek koroprá arakrá wumwi, “Mámá arop farákáp te narek karaoki yaknámp Kwar Tokwaeramp tére aropono. Am farákáp te yumwan Kwaro warko érékép

✱ 16:6: Ap 18:23 ✱ 16:10: ‘Yino’rá sénámp te, Luk mámá buk kumwi námpara, námoku méntér sénámpono. Polo man Troas mek kikipia Filipai mek énéni tukupapon. Aposel 20:6 fek kor nkeae.

✱ 16:15: Ap 16:33; 18:8

naenámp mwae kup sér i konapono.” ✧ ¹⁸ Kumur méntép am yupu takae yak náńko maok, wakmwae Polo maomp wumwi karan kokwaeria maok, mao sámp-arákarrá am yao-pwaerápan arakrá sér, “Ono Jisas Kraisomp e fek amwan sénampono: Amo máma yupu pwarará worokor pikae.” Aeránko maok, am yao-pwaeráp koupour kar am yupuramp pouroukamp worokor pik. ✧

¹⁹ Aenáńko maok, am yupuran taokeyakáp konap arop te warko mani sámp mwanap mwae kup mo námpantá maok, Pol ntiaka Sailasén ti-fápakamánkia éréképá tukupeaka némpoukamp taokeyakáp konap aropaonapok koupoukour konap fek. ²⁰ Aea maok, am arop yaworan éréképá tukupea jasonámpokia maok, am jas yaworan arakrá sér, “Máma arop yawor te Juda mekampao maok, nomp taun mekamp kounteouráp aropan kwatae sokororá yarak nepono. ²¹ Takria maok, am arop yawor te kounteouráp aropan nomo Rom firao mono ri konámp ninikaok éréképá akwap nepon.” ²² Tá kounteouráp arop koropea koupoukarrá, mao kuri sérrá, “Kare takrá yarak nepono.” Tá jaso am arop yaworamp pouroukamp waempyam woropea pwarará, soldia fákáreran ‘Am arop yawor te paok ke fek fupukenk’rá sér. ✧ ²³ Aeránko maok, am arop yaworan paok ke fek táramak fukia maok, am arop yaworan santukupea kalabus mek papria maok, am kalabus nap taokeyak konámp aropan kar kárakáre fek sérrá, “Amo fwapnae karia yérékrá yakampo.” ²⁴ Am taokeyaknámp arop am kar kárakáre wawia maok, arop yaworan éréképá akwapea nap kuk karaokamp aokore mek kákea pwarará maok, yao kárakére me mek pu kor noropea maok, kountoumprá lok farákapa pwar.

²⁵ Aetánko maok, Pol ntia Sailas te kumur kupuk Kwarén kar torop-waprá tár sámprá tank nepo maok, ankwap kalabus fárakapao kor wae wará tankáp. ✧ ²⁶ Aenapo, am fek táman maok, némp yérur tokwae koropria maok, nap sámp-kákaewi naenko, am fek táman kalabus nap ménki ponankor kirip-akwapráńk náńko, kalabus fákáreramp pouroukamp sen te ponankor aokor-aokori akwap. ²⁷ Aenko maok, am taokeyakámp aropao kor fárámprá nke náńko maok, kalabus nap ménki te ponankor kirip-akwapráńk náńko maok, maomp ninik te kalabus fákáre wae ponankor pirikimpá tukup tenapan mpwe ninik. Aeria maok, námokuráp bainat ak-sámprá námoku támao námokuráp pourouk karámp-fárakapea sumpwi naeria. ²⁸ Aenámpan maok, Polo tékén sérrá, “Amo te amokuráp pourouk taki kwapono. Yino ponankor máyakápreano.” ²⁹ Aeránko maok, arop taokeyakámp arop támao wumwirá, ‘Yaomwi sankoropenk’ ria maok, Pol ntia Sailas yaknep aokore mek fárakoprá akwap. Mao apáp tokwaeria maok, kour me woukoupa waeria Pol ntia Sailasomp pu wonae fik piká párákap. ³⁰ Tá wakmwae, am arop yaworan éréképea youmpea ekria maok, sérrá, “Arop tokwae yawor e, ono te apae mokop nanko Kwaro onan warko warámpano?”

³¹ Aerá séránko maok, tá arop yaworao man sérrá, “Amo ankár Jisas Tokwae Karan mér napo maok, Kwaro amwan warko warámpea waráp séraroan kor méntér éréképeanánko, maomp firáp yakáp mwanapon.”

³² Aeránko maok, am arop yaworao Kwar Tokwaeramp kar man farákápria maok, maomp nap mek yakápapan kor farákáp. ³³ Aeria maok,

am kumuruk táman, am arop yaworamp ankáráp fupuia paprá, mao ntia maomp nap mek yakápnep arop ponankor énénti ént mek nér. ³⁴ Aea maok, am arop yaworan éréképea pokea námokuráp nap mekria maok, am arop yaworan fir nénk. Aeria maok, mao ntia maomp nap mekamp arop ponankor Kwarén mér nap táman warákáránka waeapon. ☆

³⁵ Aeaka wakoránko maok, jas plismanén tirá kérépánko maok, koropea am taokeyak konámp aropan sérrá, “Amo am arop yawor pwar napo, akwap kipono.” ³⁶ Aeránko maok, am arop am kar sámprá Polén sérrá, “Jas yaworao sérrá, ‘Yumwan tirá kérép napo akwap kipono’rá senepe. Aerámpantá ono yumwan tirá kérép nae rae. Yumo akwapria yiráp ninik porokwe fek yakenke.”

³⁷ Aeránko maok, Polo man sérrá “Wi! Yino te Rom firamp e fek yak nempan maok, jas yawor apaeritea yinan kar fi oupourounk moi yakrá, yinan kounteouráp arop nke nap fek kwaporok fuki nepon? Ae te oukoumwan te mao yinan kánánkámp tirá kérép nenep nie? Tak mo kareno! Ankár mao námoku koropea yinan kalabus nap mekamp éréképea ek párapok nenepon.” ☆

³⁸ Aeránko maok, plisman fákáreráo am kar santukupea jas yaworan sénapo, am kar wawia apáp. ³⁹ Aeria maok, am jas yawor akwapea kalabus nap mekamp Pol ntia Sailasén aropomp kar séria maok, éréképá tukupea ek párapok. Aeria maok, am arop yaworan ‘Yumo ankár mámá taun pwarará akwapenk’rá sér. ⁴⁰ Aerepo maok, am arop yaworao kalabus nap pwarará maok, pokea Lidiamp nap mekia maok, am mekamp Kristen fákáre nkea maok, am fárákap ninik kárákáre sámpanáponoria kar farákáp. Takia maok, wakmwaek am arop yawor taun pwarará wae akwap.

17

Tesalonika mekamp arop fákáreráo Pol ntia Sailasén porokwap mwari-aniap kar

¹ Am arop yaworao akwapeaka Amfipolis mek. Tá am taun Amfipolis pwarará taun Apolonia mek akwap. Tá am taunan kár-pwarará taun Tesalonika mek akwap. Am taun mek te Juda firamp lotu nap yak. ☆

² Aenánko Polo wokwaek i konámpnám taknámpría maok, yinink Sabat yae fek Juda fákárent tapokwap ko am lotu nap mek yink. ³ Aeria maok, Kwaromp Buk fek yaknám kar am fárákapént sérarrá tankáp. Mao Kwaromp kar fi am fárákapan farákápría arakrá sér, “Am Kwaro kounteouráp arop warko érékép naenám Kraís te mao ankár manénkir touwe sámpea sumpwia maok, warko wakmwaek fárámp naenámpono.” Tá warko mao arakrá sér, “Mámá Jisas ono yumwan maoinám kar farákáp namp, am arop támaonono.” ☆ ⁴ Arop ankwap fárákap wae méria maok, Pol ntiaka Sailasomp wakmwaek tukup. Táte Grik mekamp ankwap fákáreráo kor Kwarén lotu i konap arop kápae kare, tá e tokwaeráp kounteou kápae kare, makia am arop yaworamp wakmwaek tukup.

⁵ Aeapo maok, Juda fákáreráo am tak nap táman nkea yonkwae pwarámp. Aeria maok, am fárákap tukupea koupoukour konap fek mwae yakápnep kokwae takár i konap arop kwatae éréképea, tá am nempoukamp kounteouráp arop kápae kare mént éréképea fopwaoka wae

napo maok, tukupea Jesonomp nap ménki fopwari sir. Aeria maok, Pol ntia Sailasén ek santukupea kounteouráp aropamp yaek pap mwaria. ⁶ Aenapao maok, am fárákap te am arop yaworan nke moria maok, Jose ntia ankwap Kristen fákáre taun taokeyakáp konap arop fárákapaonapok éréképa tukup. Aea maok, am fárákapao arakrá sér, “Mamá arop fárákap te ponankor apár mek mwaek paokoprá kwatae ninik napao maok, oukoumwan mapek korop napon. ✧ ⁷ Jeson náráp nap mek éréképa akwap námpon. Am ponankor arop fárákap te Sisaromp lo kwe-pwar konapon. Aeria am fárákapao sérrá, ‘Ankwap king yak námp, maomp e te Jisasono.’” ✧ ⁸ Kounteouráp arop ntia am taun mekamp taokeyakáp konap arop am kar wawia, kokorokoria kara wae. ⁹ Am taun mekamp taokeyakáp konap arop Jeson ntia arop ankwap fárákapan, kot paimia napo, pwarará tukupanáponoria wae.

Pol ntia Sailaso taun Beria mek térep kar

¹⁰ Wae kumur nángo, Kristen fákárerao Pol ntiaka Sailasén taun Beria mek tirá kérépapo maok, am arop yawor akwapea Beria mekia maok, Juda fákáreramp lotu nap mek yoump. ¹¹ Juda fákáre Beria mekamp te kwapwe kare kounteouráp aropria, am fárákapamp ninik te Tesalonika mekamp Juda fákáreamp ninikan kámákár akwap. Aeria Polomp kar wawia maok warákár kare. Am fárákap te, Polomp kar te kare kar ni mo nierá mér mwaria te, Kwaromp Buk fekamp kar kumur méntép énounkouprá farákáp. ✧ ¹² Aeria maok, kápae kare Juda fi mekamp kounteouráp arop wae mér. Tá eráp kápae kare Grik kounteou, tá Grik poumou-tárapu kápae kare énéni mériapon. ✧ ¹³ Tá wakmwaek Tesalonika mek yakápnep Juda firao wa napo, Polo Beria mek kuri Kwaromp kar farákáprá yak. Aeria maok, am fárákap am taun mek tukupeaka am kounteouráp arop fárákapamp ninik sámpá yampourou napo maok, am fárákap kokorokor. ✧ ¹⁴ Aeapo maok, koupour Kristen fákárerao Polén solwara woupwi mek sámp-kérépapo maok, Sailas ntiaka Timoti arop yawor mwar Beria mek yak. ¹⁵ Am arop fárákap Polén mwaeao k warámp santukup nap te, ankár warámpá tukupea Atens mek pwararea korop mwariakapo, Polo am fárákapan sérrá, “Yumo tukupeaka Sailas ntia Timotin ‘Yumwan onan mao koupour korop kiprian’rá sér kipo.”

Polo Atens mek kar farákápámp kar

¹⁶ Polo Atens mek arop yaworan yépékrá yakria nke nángo maok, am taun mek te kwekár kwaromp wunéri kápae kare yakáp. Mao te am ankank nke nángo, maomp ninik mek te kwatae kare. ¹⁷ Aeria maok, mao Juda fákáreramp lotu nap mek akwap ko maok, Juda fákáre ntia ankwap fi Kwarén lotu i konap arop fárákapént téréménkrá kar sérar. Aeria maok, kumur méntép kounteouráp arop koroprá koupoukourap mek am fárákapént kor téréménkrá kar sérar. ¹⁸ Aeria maok, Polo Jisasomp Kwapwe Kare Kar farákáprá, mao apár me meknámp fárámpámp karan kor farákáp. Aenánko maok, mérnep arop ankwap fárákap Epikurian *

✧ 17:6: Ap 16:20 ✧ 17:7: Lu 23:2 ✧ 17:11: Jo 5:39 ✧ 17:12: Ap 17:4 ✧ 17:13: Ap 14:19 * 17:18: Epikurus wokwaek kar yakeaka yopwar 270 B.K. fek sumpwimpon. Mamá Epikurian fákáre Epikuruso yénkrá farákápámp ninikaokia arakrá sér: “Warákár konap ninik te kwapwe kareaka, ankank ponankor kámákár akwap konámpono.”

ninik fek paokop, ankwap fárakap Stoik † ninik fek paokopnap arop te Polént kar yorowar. Tá ankwap fárakapao sérrá, “Am arop kwaporok karan sérarrá yárák námp te, apae karan séreane?” Tá ankwap fárakapao arakrá sér, “Ae te mao ankwap némpoukamp kwar fárakapamp karan farákáprá karane!”¹⁹ Aeria maok, am fárakap Polén kaunsil fákáre Areopagus wik koupoukour konap fek warámpea tukup. Aeria maok, am fárakapao man sérrá, “Amo kounteouráp aropan farákáp konap wourékam kar am te yino wawiaka mér mwaro.²⁰ Yino waráp kar wa nángo te, momwar pourouráp námpantá, yino am kar fi táman fwapia mér mwarianeano.”²¹ (Am te apae riteanápe, ponankor Atens mekamp arop, ntia ankwap némpoukamp arop koropea am taun mek yakáp nap te, ankwap ankank te mono, ankár wourékam ninik korop námpan námoku kok sérarrá, ‘Wa mwar kar’ i konapono.)

²² Aerapo maok, Polo Areopagus wik kaunsil fákáre koupoukour yakápnep ou mek fokopeyakria maok, arakrá sér, “Ono Atens mekamp arop yumwan nke námp te yumo ponankor nkwaakwe make lotu ninikan kárakáre napon.²³ Ono wae manénkir akwapea yumo lotu i konap ankank nke nampon. Tá ono nke nanko, alta ankwap fek arakrá kumwi tenapon, ‘Mámá te yino man mér monámp kwar ankwapamp altano.’ Tá am Kwar te yumo man mér moria kwaporok loturá yakápnep.

²⁴ Ono oukoumwan maomp kar yumwan farákáp nae rae. Kwaro apár ntiaka ankank ponankor má apár mek yak námp yoroimpon. Am Kwar te yámar ntia apáramp Tokwae Karono. Aenámpara, mao te aropao tinap lotu nap mek te tank mo i konámpono. ☆ ²⁵ Mao te apae ankank mo námpan arop nomo man nomp yae fek yaewour mwanámpanápe, mono. Mao te wae námoku yiki yak, tá néké, tá ankank ponankor arop ponankoran nénk konámpon.²⁶ Ankárankamp appenáp fekampan saráp mao kápae kare arop fi forokarrá papea, ponankor apárok káká pwatenánko, yakáp napon. Mao námoku am fárakapampor nkwaakwe make ke nánaprá párapokria, apár oumwian kor kák tenánko yakáp námpon. ☆ ²⁷ Mao taki námp te am kounteouráp arop fárakap námwan oupourouunkia námonámpok koroprá mér mwanápnia nimpon. Aeno mao te nomo ponankor ankákárankan pwateá panek yak mono. Wonae fik kar yak námpon. ☆ ²⁸ Wokwaek mérnámp aropao sérrá, ‘Nomo te maonámpan saráp yiki yak sámp nángo, mao ankárank támao nomwan kárakáre sámp nángo, nomo paokop námpon.’ Yiráp mérnep ankwap fárakapao ‘Nomo kuri maomp tárápu yakáp námpon’rá sér i konap niampono.²⁹ Nomo Kwaromp tárápu yakáp námp kwamp te, nomo Kwar te gol, silva, yumwi, arakerá ninik mwareano. Tá arop nomo ninikia nomp yae kor fek yoro i konámp ankank niampan mpwe ninik mwareano. ☆ ³⁰ Wokwaek te arop fárakap mér mo napara, am ke fek kwatae ninik nap te Kwaro am fárakapan kar tokwae sér moimpon. Aeno oukoumwan te ponankor némpoukamp ponankor aropan ‘Kwatae ninik pwarenk’ ria kar kárakáre fek sénámpon.³¹ Mao te kounteouráp aropan kot naenámp yae wae páte námpon. Mao námokuráp yae-párak kare

† **17:18:** Seno wokwaek kar yakeaka yopwar 265 B.K. fek sumpwimpon. Mámá Stoik fákáre Seno yénkrá farákápámp ninikaokia arakrá sér: Warákárnámp ninik kare te ará: Pouroukamp ankankan warákár konap, tá pouroukamp touwe te wampwe pwarará, pourou poukwaepa kárakáre fek fokopeyakáp konap támaono. ☆ **17:24:** Ap 7:48 ☆ **17:26:** Stt 10:32; 11:9 ☆ **17:27:** Ais 55:6 ☆ **17:29:** Stt 1:27; Ap 19:26

ninik fek, ponankor apár mekamp ponankor kounteouráp aropamp ninik youroukoup nae-námpon. Tá mao ankárankampao saráp am kot poukwap nae-námpon arop ankárankamp nánapi pwate námpon. Am arop te sumpwianánko, Kwaro apár me mekamp warko fárámpá pap námpon. Am fek táman, Kwaro man am tére sánk námpon nomwan yénkép námpon.”

☆

³² Arop fárákap am apár me meknámpon fárámpnámpon kar wawia maok, ankwap fárákap Polén wouroump kar sér. Tá ankwap fárákapao sérrá, “Amo am ankank warko fwapi sénapo wa mwaro.” ³³ Makrá sérapo maok, Polo am fárákapan pwarará akwap. ³⁴ Aenapan maok, arop ankwap fárákap Polomp wakmwaek tukup nap te karenoria Kwarén mériapon. Arop ankwap te, Areopagus wi fek koupoukour konap kaunsil ou mekamp arop, maomp e te Dionisius, tá yupu ankwap maomp e te Damaris, tá ankwap kounteouráp arop fárákapao kor mériapon.

18

Polo taun Korin mek kar farákámp kar

¹ Wakmwaek Polo Atens pwarará taun Korin mek akwapea maok, ² Polo Juda mekamp arop ankárankamp Akwilan kikip. Akwilamp némp kare te provins Pontus mek yak námpon. Mao te wokwaek tae morok náráp yupu Prisilant Itali fi pwarará korohepon. Am te Sisar Klodiuso sérrá, ‘Juda fi Rom mamek yakáp nap te wae ankwapok tukup kip’rá sénánko korohepa Korin mek yak. Aepo maok, Polo akwapea am anánkwapan nke. ³ Pol te am anánkwapao tére nep niamp take pourouráp tére konámpara, mént yakria, sel nap énéni tére yakáp. ☆ ⁴ Aeria maok, ponankor Sabat yae méntép Pol Juda firamp lotu nap mek akwap ko, kar kárakáre fek farákáprá sér. Maomp ninik te am Juda fákáre, tá Grik fákáre makia Jisasén méranáponoria námpon.

⁵ Aenánko maok, wakmwaek Sailas ntiaka Timoti Masedonia meknámpon korop nepo maok, Polo am sel nap tére námpon pwarará Juda firan kumur méntép kar farákámp saráp yak. Aeria maok, mao kar kárakáre fek arakrá sér, “Jisas te Kraiss támaono.” ☆ ⁶ Aerá sénámpan maok, am fárákapao maomp kar wa moria maok, man wouroump kar sér. Aenapo maok, mao náráp waempyam fekamp woup poporokompia pwarará arakrá sér, “Yumo yaomwi mek pikria kor apae onont napanápe, yumoku napon. Oukoumwan te yumwan pwarará akwapea ankwap fi aropan kar farákámp nanampono.” ☆ ⁷ Titius Jastus te Kwarén lotu i konámp arop, maomp nap te Juda firamp lotu nap yak námpon fik wonae fek yak nánko maok, Polo lotu nap pwarará akwapeaka maomp nap mek yak. ⁸ Juda firamp lotu nap taokeyak konámp aropamp e te Krispus, mao ntiaka maomp séraro te Tokwae Karan mér. Tá Korin mekamp kápae kare kounteouráp arop Polomp kar wawia maok, am fárákapao kor méria ént mek nér.

⁹ Ankwap kumuruk Pol amprá yém nkenko maok, Tokwae Karao man sérrá, “Amo te apápia kar farákámp mo, pwar kwaponno. Amo ankár érik farákámpo. ☆ ¹⁰ Am te apae riteanápe, onomp firáp korop mwanap kápae kare kounteouráp arop mámá taun mek yakáp napon. Tá ono amont yak nampara, arop ankwap amwan sámpon-wouroump mono.”

☆ 17:31: Jo 5:22; Ap 10:42 ☆ 18:3: 1 Ko 4:12 ☆ 18:5: Ap 17:14-15 ☆ 18:6: Ap 13:46

☆ 18:9: 1 Ko 2:3

¹¹ Polo ankárang yopwaria tokwampok yunk fek Korin mek yakria Kwaromp kar farákáprá yak.

¹² Aenámpan maok, Galio apár Akaia mek gavman tokwae yakámp ke fek, Juda firao énéni tapokwapea maok, Polén yopor. Aeria maok, am fárákap man warámpá tukupea kotria maok, arakrá sér, ¹³ “Mámá arop te kounteouráp aropan ‘Lo kar ták-pwarará, ankwap ninik fek Kwarén lotuenk’ ria yénkrá yarak i konámpono.” ¹⁴ Aerapo maok, Polo nopok am fárákapan kar pwarokwaprá sénaerianámpan maok, Galio am Juda fákáreran arakrá sér, “Juda fákáre, yumo te mámá arop máte lo ták pwar, táte ankwap ankank sokoro, makianánko te, ono te fwap yiráp am kar wa nanampon. ¹⁵ Aeno yumo koropea onan sénap kar te yumokuráp kar, yumokuráp lo tene yumoku fwapokwapenke. Ono te am takeniamp kot te wa mono.” ¹⁶ Aeria maok, mao, am fárákap kot mwaria nap te monoria tirá kérép. ¹⁷ Aenámpantá maok, Korin fákárerao Judamp lotu nap taokeyak konámp arop Sostenes man am kot i konap nap topok am fek sámpá fuk napan maok, tá Galio am tak nap táman ninik tokwae mono, wampweri pwararámpo.

Pol Siria apár mekamp Antiok mek arákarrá akwapámp kar

¹⁸ Polo kápae kare yae Korin mekamp Kristen fákárerént yakea maok, am fákáreran ‘Ye...!’ ri pwarará, taun Senkria mek akwap. Mao akwapea am mek yakria maok, me pwae aok-sir. Am me pwae aok-sinámp fi te, Kwarén sérinámp kar ankár mántwaok naenámpan yénkép námpon. Aea pwarará maok, mao Prisila ntia Akwila anánkwap éréképea sip sámpea distrik Siria mek akwap. ¹⁹ Am fárákap tukupea taun Efesus mekria maok, Polo am anánkwapan am fek pwarará, mao námoku Juda firamp lotu nap mek akwapea am fárákapént kar sér. ✧ ²⁰ Aenko maok, am fákárerao man sérrá, “Ae te amo yinont yak tae morok nanapon.” Makrá sérapo maok, tá Polo sérrá, “Mono. Ono te mapek yak mono.” ²¹ Makrá séria pwarará maok, am fárákapan ‘Ye...!’ ri pwarará maok, arakrá sér, “Nánkár Kwaro onan takaerianánko te, ono fwap yumonapok arákarrá korop nanampon.” Aerá séria pwarará maok, sip sámprá, Efesus pwarará pik. ✧ ²² Sip pikia taun Sisaria mek nánko maok, Polo sip pwarará Jerusalem mek pokea sios mekamp kounteouráp aropan ‘Gude’rá séria pwarará wakmwaek apár Siria mekamp Antiok mek akwap.

²³ Polo Antiok mek éri tae morok ke fek yakea maok, distrik Gale-sia tá Frigia mekmwaekamp némpouk mwae kamp Jisasén mérnep arop fárákapan kárakáre sámpanáponoria yaewourrá yarak.

Apoloso kar farákámp kar

²⁴ Juda fi mekamp arop ankárang taun Aleksandria mekamp, mao koropea Efesus mek yak. Maomp e te Apolos. Mao te Kwaromp Buk fekamp kar mér kareria kar kwapwe kare sér i konámpono. ✧

²⁵ Mao te Kristen i konap mwae mér námpara, maomp ninik te ankár kárakáre kare fek kounteouráp aropan Jisaso térenámp ankank táman yae-párak kare yénkrá sér i konámpon. Aenámpan maok, Yiki Kor Spiritao oupouroup konámp te mér mono, Jono arop ént mek nér i konámpan saráp mér námpon. ✧ ²⁶ Aeria maok, mao te Juda fákáreramp lotu nap

mek akwapea kounteouráp aropan apáp mono, am mek kar érik farákáp. Aenánko maok, Prisila ntia Akwila anánkwap maomp kar wawia, man nap mek warámpá akwapea, mao warko fwapnae kar méranoria Kwaro i konámp kar ankwapmwaek farákáp. ²⁷ Warko Apolos provins Akaia mek akwap naeria nánko maok, Efesus mekamp Kristen fárakapao man ninik kárakáre sánk. Aeria maok, am fákárerao Akaia mekamp Kristen fákáreran pas kumwiria sérrá, “Yumo ankár mámá arop warámp kipo.” Mao akwapea Akaia mekia maok, Kwaro námokuráp ninik fek yaewouria mér nénknámp kounteouráp aropan kápae kare yaewour. ²⁸ Am te apaerianápe, mao te kounteouráp arop nke nap fek kárakáre fek kar farákápria, Juda firao épérépnámp kar sénap te, am kar pwarokwaprá sérria apárok anámpá pap konámpono. Mao te Kwaromp Buk fekamp kar farákápria am fárakapan ‘Jisas te Kraiss támaono’rá fi farákarrá sér i konámpon. ✱

19

Polo Efesus mek téremp kar

¹ Apolos Korin mek térerá yak námp te, Pol oukoumwan am provins Galesia ntia Frigia mekmwaekamp némpouk mwaek Kristen fákárean kárakáre sámp mwanapria yaewourrá yárákia maok, wakmwaek koro-pea taun Efesus mek. Aeria maok, am Efesus mek Kristen ankwap fárakapan kikipia maok, ² am fárakapan arakrá turunk, “Yumo wokwaek Jisasén ménap ke fek te, Yiki Kor Spirit sámpap ni mo nie?” Mak ránko maok, am fárakapao Polomp kar pwarokwaprá sérrá, “Mono. Yino te ‘Yiki Kor Spirit ankwap yak námp’rá sénap te wa mono.” ✱ ³ Aerapo maok, Polo am fárakapan sérrá, “Aenánko te yumo te mokoprá ént mek énéri naponno?” Tá am fárakapao sérrá, “Yino te Jono sérinámpaokria ént mek néri námpono.” ✱

⁴ Polo sérrá, “Wokwaek kar Jono kounteouráp arop fákáreran ént mek néria maok sérrá, ‘Yumo te kwatae ninik pwarareaka ént mek nérenke.’ Aeria maok sérrá, ‘Yumo te ankár onomp wakmwaek korop naenámp arop táman mér kipo.’ Am arop Jono sérimp te Jisas támaono.” ✱ ⁵ Am fárakapao am kar wawia maok, Jisas Tokwae Karamp e fek ént mek nér. ⁶ Tá Polo am fákáreramp pourouk yae papánko maok, Yiki Kor Spirit am fákáreramp pourou mek top-pwarámpria maok, mounmountukri ankwap-ankwap kar fek sérarria maok, profet kar sérar. ⁷ Am arop fárakap ponankor te éntér-sámpramp niamp arakeno.

⁸ Yinink yunk fek Polo Efesus mek yakria Judamp lotu nap mek yoump ko, am mekamp arop méranáponoria kárakáre fek kar farákáp. Aeria maok, Kwaromp firáp taokeyak naenámp mekamp anank am fárakapan sérar. ⁹ Aempan maok, am mekamp arop ankwap fárakap te námokuráp ninik fákapea kárakáreria mér mono. Aeria maok, am kounteouráp arop nke nap fek Tokwae Karaonámpaok tukup mwanap mwae kupan wouroumpra sér. Aenapantá maok, Polo am Jisasén ménap arop fárakapan am Juda fákáreamp lotu nap mekamp éréképa yakria maok, kumur méntép Tiranusomp skul nap mek yoump ko kar farákápaek yak. ✱ ¹⁰ Mao takrá yak námp te akwapea anánk yopwar yak. Aenánko

✱ 18:28: Ap 9:22 ✱ 19:2: Ap 2:38; 8:15-16; 1 Ko 3:6 ✱ 19:3: Mt 3:11 ✱ 19:4: Mt 3:11

✱ 19:9: Ap 19:23

maok, provins Esia mek yakápnap ponankor Juda kourmteouráp arop ntiá Grik firao kor méntér Tokwae Karamp kar wa.

Sivamp tárápu kwatae-arop yérépe mwarianap kar

¹¹ Kwaro Polomp yaerént puiyakra nkwaekwe make kárakáre kor ankank yororo. ✧ ¹² Aenko maok, am fárakapao hankisip, tá waempyam fákáre tia maok, Polomp pourouk kákea maok, wakmwaek am ankank ti-tukupea touwenap aropan nénk. Aenapo, am touwenap arop am ankank ti napo maok, am fárakapamp touwe wae pwar, tá arop fárakapamp pouroukamp kwatae-arop woropompi tukup. ✧

¹³ Juda ankwap fárakap paokoprá kwatae-arop yéréperá kéréprá am fek mani ti. Ae konapao, am fárakap mokopon nke mwaria Jisasomp e séri te ko, am fek kwatae-arop yéréperá kérép mwaria. Aeria maok, am fárakapao arakrá sér, ‘Ono te Polo maomp kar fárakáp konámp Jisasomp e fek kárakáre fek sér rae, “Yumo ankár nkwapmok tukupenke.”’ ¹⁴ Juda fi mekamp pris taokeyak konámp arop Sivamp tárápu fákánekao kor kwatae-aropan take pourouráp kar takrá sériapon. ¹⁵ Tá ankwap kumuru am fárakap kwatae-aropan takrá sérapo maok, napok kwatae-aropao am fárakapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Jisas te ono wae mér, Polén kor ono wae mér namp. Aeno yumo te wa nape?” ✧ ¹⁶ Am kwatae-arop woukoupeyáknámp aropao kor férékaprá yáakrá, am fárakapan fupukria kwe-pwarará maomp waempyam pápearrá souroumpour. Aenáno am fárakap am nap pwarará pourou mwar pirikimpea tukup. ¹⁷ Ponankor Juda ntiá Grik fákáre Efesus mek yakáp nap am ankank koropnámp kar wawia apáp tirinka wae. Aeria maok, am fárakap Jisas Tokwae Karamp e sakap. ¹⁸ Jisasén mérnáp kápae kare kourmteouráp arop koroprá, kápae kare ninik kwatae te ankwap kourmteouráp arop nke nap fek érik fárakápapon. ¹⁹ Manénkir te kápae kare kourmteouráp arop foupourá nénk konap, tá ouwur yoporokwam yoro i konap kar yakápnámp buk ti-koropá koupoukarea maok, ponankor kourmteouráp arop nke nap fek yaomwi mek yanki pwar. Am buk sámpap mani te kouroump napo, akwapea 50,000 mani silva. ✧ ²⁰ Amnap ninik támao Tokwae Karamp kar am fárakapamp ninik mek tére kárakáre nánko, am fárakap kápae kare némppouk mwaek paokoprá kar fárakápapon.

Efesus fákáreráo Polén kokwarokrá kákkarrá paokopiap kar

²¹ Efesus mekamp tére akwapea kárakáre nánko maok, Yiki Kor Spirit Polomp ninik ékékéranáko maok, Polo provins Masedonia ntiaka Akaia mek akwapea maok, tá wakmwaek Jerusalem mek akwap naeria. Mao arakrá sér, “Ono am mek akwapea maok, wakmwaek te Rom mek kuri akwapá nke nanampon.” ✧ ²² Aeritea maok, námwan yaewour i konep arop yawor Timoti ntiaka Erastusén Masedonia mek tirá kérépea maok, Pol námoku provins Esia mek yak tae morok.

²³ Am ke fek Efesus mekamp arop ankwap fárakap Tokwae Karaonámpaok tukup mwanap Mwaeran yoporrá kar yorowara wae. ²⁴ Arop ankárank Demitrius mao te silva fek ankank yororo i konámpo. Mao te yupu kwar Artemisén lotu mwanap napamp wunéri silva fek yoro i konámp bisnisrápon. Aeria maok, silva tére konap aropan tére kápae kare nénk nánko, téreria am fek mani tokwae sámp konapon.

✧ 19:11: Ap 14:3 ✧ 19:12: Ap 5:15 ✧ 19:15: Mk 1:24 ✧ 19:19: Lo 18:10-12 ✧ 19:21: Ro 1:13

²⁵ Mao am fárakap ntia ankwap kwekár kwarén lotu mwanap ankank tére konap aropan éréképea koupoukarea yakáprá maok, mao arakrá sér, “Onomp ankárakamp tére arop fákáre, yumo te wae mér napon: Nomo te mámá tére fek maok yae-párak mani tokwae sámp konámpon. ²⁶ Am arop Pol te kápae kae kounteouráp aropamp ninik tirá náráp ninikaok párapop naeria námpan, yumo wae nkea wawí napon. Am taknám ninik te Efesus mek mwar mono, waeman provins Esia mek ponankor pwi pap naenám niamp námpon. Mao sérrá, ‘Nomo yae fek yoronám máte kwar kare mono.’ ☆ ²⁷ Polomp am kar te nomp bisnis e kwatae pap naenám pourou námpon. Aeriaka am támao mwar mono. Maomp kar te yupu kwar tokwae Artemisomp lotu nap te am kounteouráp aropamp ninik mek te kánanke kwatae niampi pap naeria námpon. Manénkir provins Esia mekamp arop fákáre, tá apár-apár mekamp arop ponankor am yupu kwar táman lotu i konapan maok, táte Polomp karao maomp e tokwae te apárok anámpa pap naeria wae námpon.”

²⁸ Am fákárerao am kar waria maok, yonkwae pwarámpa wae. Aeria maok, tékén arakrá sér, “Efesus fákáre nomp Artemis te tokwae kar kareno!” ²⁹ Aeria maok, am taun tokwae mek te ponankor kounteouráp arop wumwinke tikirá kara wae. Aeria maok, am fárakap ponankor ferámprá koupoukour konap fek foporakorrá tukup. Aeria maok, am fárakap te Gaius ntiaka Aristarkus, Masedonia mekamp Polént yarak i konep arop yaworan yae topwe fek érépea énéni tukup. ☆ ³⁰ Pol námoku te am kounteouráp arop ou meaok akwap naerianámpan maok, Kristen fákárerao man taokor. ³¹ Esia mekamp Polomp nouroup kiapo kar sámp-kérépria sérrá, “Amo te am koupoukourap mek am mek te akwap kwapono.”

³² Am kounteouráp aropamp ninik te épépéréprá paokopria maok, wumwinke tikirá maok, ankwap-ankwap kar sérar. Aeria maok, kápae kare arop te am koropá koupoukourap fi kor te mér mono. ³³ Juda fákárerao Aleksander man, mekok akwapea kar séraeria fopwaok. Tá Aleksander akwapea fokoheyakrá kounteouráp aropan nopok kar pwarokwaprá sénaria, kap pwarenkria yae fek saráp popwakoprá taokor. ³⁴ Aenámpan maok, am arop fárakap man te Juda fi mekamp arop wae wuri nke. Aeria maok, ponankor kounteouráp arop énéni tokwae tékén sérarria maok, “Efesus nomp Artemis te tokwae karoni!” Am takrá sérar nap te akwapea, anánk ke fek.

³⁵ Aeakapo maok, wakmwaek Efesus taun poukeyak konámp kuskus am kounteouráp aropan kar pwarenkria yoporia maok, sérrá, “Yumo Efesus mekamp arop yumo te wawenke. Apae aropao Efesus taun te Artemis yupu kwar tokwaeramp lotu nap taokeyak konámp, tá yámar meknám éká párapap nám am yumwi fou taokeyak konámp te mér mo námpon?” ³⁶ Aeria maok, sérrá, “Arop ankwap te mámá kar te ták-pwar mo karenono. Aenapara, yiráp top kor te kákarenke. Apae ankank tére mwaria kér-kéri kwapono. ³⁷ Yumo mámá arop yawor éréképá korop napan maok, am arop yawor te nomp lotu nap mekamp ankank oukun-ti mo, tá nomp yupu kwar man kor wouroump-sér moi nepono. ³⁸ Táte Demitrius ntia maomp tére arop arop ankwapan kar sérinám yak nángo te, nánkár maomp kot mwanap ke yak námpon. Tá gavman arop tokwae yakáp napon. Am fárakapao am mwae saráp arop ankwapan

kotanápono. ³⁹ Táte yumo kar ankwap yak nángo te, yumo ankár am kar fwapokwap mwaria koupoukour nap kare mek sér mwanapon. ⁴⁰ Aeno yumo wawenk! Nomo oukoumwan yorowar mwaria wae námp máte gavman fákáre wawia te, fwap nomwan kot mwaria napon. Nomo am taki námp te, fi kor yak mo kare námpara, nomwan turunk napo, nopok pwarokwaprá sér mwanámp kar yak mono.” ⁴¹ Kuskus am kar séri pwarará maok, mao am koumteouráp arop tirá kérép nángo tukup.

20

Polo Masedonia ntiaka Akaia mek yárakimp kar

¹ Am kar wae pwaránko maok, Polo Kristen fákáreran koropenk ritea maok, am fárákan kar farákápea kárákáre nénkángo wawia mérapo maok, aesioria pwarará apár Masedonia mek akwap. ² Mao am mekmwaek Kristen fárákan yaewourrá kápae kare kar farákáprá yárakia maok, wakmwaek Akaia fi mek akwap. ³ Am fek yinink yunk yakea maok, wakmwaek sip meknámp Siria mek akwap naeria. Aenámpan maok, Juda fákáre man sámp-wouroump mwanámpria kar papnap kar wawia warko sip mek akwap naerianámp ninik pwarará, warko Masedonia mek arákarrá apáraok akwap. ☆ ⁴ Aenángo maok, taun Beria mekamp Pirusomp táráp Sópater mao Polént akwap. Tá taun Tesalonika mekamp arop yawor Aristarkus ntiaka Sekundus, tá Derbe mekamp Gaiusia maok, Timoti, tá provins Esia mekamp arop anánkaopwe Tikikus ntiaka Trofimius, am fárákapao kor Polént tukup. ☆ ⁵ Am fárákapaomékir tukupea yinan taun Troas mek yépékrá yakáp. ⁶ Yino oukoumwan Filipai mek yakápia, Juda firao Yis Moráp Pan Fári konap Yae wae akwapá pwar nángo, am feknámp sip mek kunkuria tukup. Éntik kumur fek tukupea, Troas mek am fárákap yakáp nap fekia maok, tá yino Troas mek fákáneki yakáp.

Troas mek Polo Yutikusén fárámpea papámp kar

⁷ Sarere kumuruk yino Kristen fákárent koupoukarea, énéni fir fépér. * Aenángo maok, Polo oumpouran akwap nanampria námp kwamp maok, kar kápae kare farákáprá akwapea kumur kupuk. ⁸ Am yino koupoukournámp aokore te narek yak nángo, lam kápae kare am mek wae puri yakáp. ⁹ Aenángo maok, arop tár-ménki windo fek tank námp, maomp e te Yutikus, Polo kar kápae kare farákáp nángo, wará ouwipirá tankrá akwapea, yonkwae takáriaka narek yinink kárar mekamp aokore meknámp apárok piká párákap. Aenángo arop fárákapao pikiaka man sámpapan maok, mao te wae sumpwi yak. ¹⁰ Aenángo maok, Polo kuri pikia man sámpea pourouk woukoupeyak. Aeria maok, koumteouráp aropan arakrá sér, “Mao fwap oukoumwan yiki yak námpon.” ¹¹ Aerá séria pwarará maok, warko narek pokea pan fékéria koumteouráp aropént énéni fépér. Fépéria pwarará, mao kar farákáp námp éri te makrá akwapea wakor. Wakor nángo maok, Pol wae akwap. ¹² Am arop tár-ménki te yiki yakánko maok, maomp fákárerao warámpá tukupea warákáránk.

Pol Troas meknámp Miletus mek akwapámp kar

☆ **20:3:** Ap 20:19 ☆ **20:4:** Ap 19:29; 21:29; Ef 6:21

* **20:7:** ‘Énéni fir fépér’: Sapta 2:42

fekamp kware fu fekamp kar nkeampo.

¹³ Yino Polén pwarará, yinomékir sip mek kounkouria tukupea taun Asos mek. Tá yino am mek Polén yépékrá yakáp. Polo námoku wokwaek yinan sérrá, ‘Yumomékir tukupenke. Námo te wakmwaek apáraok korop nanamp’ rinámpantá. ¹⁴ Aenánko maok, Pol wae koropea Asos mek yinan kikipianánko, yino man warámpea sip mekia taun Mitilini mek tukup. ¹⁵ Tá ankwap kumuruk Mitilini pwarará tukupea apár amor ke Kios mek wonae fik pamp. Tá warko am feknámp tukupea taun Samos mek. Tá warko ankwap kumuruk tukupea provins Esia mekamp taun Miletus mek. ¹⁶ Polomp ninik te Esia mek tokwae ke yak tae monoria námp kwamp, taun Efesus kámá pwarará akwap naeria. Mao koupour akwap naerianámp te, fwap pwi nángo, Jerusalem mek Pentikos yae fek akwapá nke nanampria námpón.

Polo Efesus mek arop taokeyak konap aropan ‘Ye...’ rimp kar

¹⁷ Yino tukupea taun Miletus mekia maok, Polo Efesus mekamp sios taokeyak konap aropan námwan koropá nkenkria kar sámp-kérép. ¹⁸ Am fákáreráo maonámpok koropea napo maok, mao am fárákapan arakrá sér, “Ono manmékir Esia mek koropea yakamp fek, tá kápae kare por yumont yakamp fek te, onoinamp ninik yumo wae nkea mér napon. ¹⁹ Yumo te wae mér napon, kápae kare por Juda fákáre onan mwaria kar sérarapo, am támao onan ninik kápae sámp nángo, tá ono ém saráp yak nampao maok, ono ankár onokump e ponankor apárok sámp-anámpea paprá Tokwae Karamp térean saráp tére nampon. ²⁰ Tá yumwan yaewour naenámp nkwaekwe make kwapwe kare ninik yumwan farákáp nae namp te, ono kokwae moi nampon. Koumteouráp arop koupoukour nap mek, tá yiráp nap-nap ponankor ono yumwan yénkrá farákáp namp am te yumo wae mér napon. ²¹ Kumur méntép Juda firan tá Grik fi méntér ‘Ankár kwatae ninik pwarará Kwaronámpok koropria Jisas Tokwaeran mérenk’rá kar kárákáre fek sér i konampono. ²² Aeno yumo wawenk: Oukoumwán te, Yiki Kor Spirit támao onan tére nángo, ono ankár Jerusalem mek akwap nae kar nampon. Onan Jerusalem mek te apae ankank korop naenámp te ono mér mono. ✧ ²³ Máman mwar mér nampon: Kápae kare apárok ono akwap namp te, Yiki Kor Spiritao kalabus ntia kápae kare kápae onan yépék námpan mérampá yénk námpón. ✧

²⁴ Aenámpan maok, ono te onokump pourouan tokwae kar ankankrá ninikia kárákáre fek sámp-fákeyak mono. Ono te ankár Jisas Tokwae Karao onan sápnámp tére térerá akwapea pwar nanamp mwae-párak akwapria, koumteouráp aropan Kwaro aropompia yaewournámp Kwapwe Kare Karan farákáp naeria nampon. ✧

²⁵ Onomp ankwapyae fárákáp e, yumo wawenk. Wokwaek kar ono yumo ou mek yakria, Kwaromp firáp taokeyak naenámp kar farákámpampon. Aeampan maok, oukoumwán te ono wae mér, wakmwaek te yumo ponankor warko onomp pourou nke mwanap pourou mono. ²⁶ Aeria namp kwamp, ono oukoumwán yumwan érik farákarrá sénaeria nae: Yumo ou mekamp arop ankwap ankárankamp yaomwi mek pik námp te, ono nanko námpanápe. Námoku námpóno. ²⁷ Am te apae riteanápe, Kwaromp ponankor ninik ono yumwan farákáp namp te kokwae moiampón. ²⁸ Yiki Kor Spiritao yumwan sios

taokeyakáp mwanap yorororá kák námpara, yumo ankár yumokuráp pourou fwapi taokeyakápria, Kwaromp sipsip fákáre náráp Tárápamp yiri fek yamokwapea érékép námp am fwapi taokeyakáp kipo. ✧ ²⁹ Ono wae mér nampón, ono yumwan pwatea akwap nanko te, nánkár wakmwaek yao pwae mekamp kwatae kare as fákáre yumo ou mek koropea sipsip fákárean sámpá yampourou mwarea napon. ✧ ³⁰ Tá yumokunap mekamp arop ankwap fárakapao kor yumwan kwekár sérarrá, Kwaromp kounteouráp aropamp ninik érépea am fárakapamp ninikaok tukup mwaria napon. ³¹ Ae mwaria napara, yumo ankár kumur méntép fwapia taokeyakáp kip. Yumo te onoinamp ninik te ník moi kwapono. Ono te yinink yopwar fek kumur, yámar kokwae mono, yumo ankákárankan ponankor yae-párak kare paokop mwanap kwapwe kare ninik te wae yénkrá yarak nampon. Yumwan am taknamp ke fek te, onomp yi mekamp émti méntér kwarákáranámpón.

³² Oukoumwan te yumwan Tokwae Karamp yaek pap nampono. Onomp ninik te, maomp aropompnámp kar ankár niki-samp mwanapria nampon. Am aropomp te yumwan fwap kárakáre sánkria Kwaro námoku nánkárápnámp kounteouráp aropan nénk konámp kwapwe kare ankank yumwan fwap nénk naerámpón. ✧ ³³ Ono te arop ankwapamp silva, tá gol, tá waempyam ankank kikiank moiampón. ³⁴ Yumoku támao wae mér napon: Ono te onokump yae kor fek tére nanko, am támao onan yaewourria, onont yakápnap aropan kor yaewour i konámpón. ✧ ³⁵ Kápae kare tére ono tére namp te, nomo ankár am ninikaok tére kárakáreria, nomo fwap porokwenámp aropan yaewour mwanámpan yumwan yénkép námpon. Tá nomo ankár Jisas Tokwae Karao námoku sérimp kar am ninik mwanámpón. Mao te arakrá sér, ‘Ankwap aropan ankank sánknámp aropamp warákár te maomp yaekamp ankank sámpá warákár konámpan kámákár akwap námpon.’”

³⁶ Polo máma kar farákápea pwarará maok, kwaráp torokomprá am sios taokeyakáp konap arop fákárerént Kwarén kar toropwap. ³⁷ Aea maok, wakmwaek ponankor éménka waeria maok, am fárakap Polén koukoupwiyakrá aop mukuriapono. ³⁸ Am fárakap Polén yonkwae touwe tokwae nap te, mao ‘Yumo te warko náráp pourou nke mono’rá sénámp aran napon. Takia am fárakap Polén warámpá tukupea sip mek kérép. ✧

21

Polo sip mek korokwapea Jerusalem mek akwapámp kar

¹ Yino am fárakapan aropompria ‘Ye...!’ ri pwarará sip mek kounk-ouránko maok, sip wae akwap. Yino ankár tukupea apár amor ke Kos mekia maok, wakmwaek ankwap kumuruk tukupea ankwap apár amor ke Rodes mek. Tá Rodes pwarará tukupea provins Esia mekamp taun Patara mek. ² Yino am Patara mek nke nánko maok, sip ankwap distrik Fonisia mek akwap naerianánko maok, yino am sip mek kounkouri-anánko maok, am sip wae akwap. ³ Aeria maok, yino tukupria solwara kuk yaknámp apár amor ke Saiprus yae-mánkwan mwaek yakánko, warákarrá tukup. Tukupea provins Siria mekamp taun Taia mekia maok, sip ankank apárok ouroukour naeria. ⁴ Aenánko maok, yino

✧ 20:28: 1 Pi 5:2 ✧ 20:29: Mt 7:15 ✧ 20:32: Kl 1:12; 2:7 ✧ 20:34: Ap 18:3 ✧ 20:38: Ap 20:25

tukupea Kristen fákáreran nkea, yino am taun mek méntér fákáneki yakáp. Aenánko, Yiki Kor Spiritao Kristen fákáreran Polén mwanap kar yénkép nánko, am fárákáp Polén sérrá, “Amo Jerusalem mek akwap kwapono.” ⁵ Wae sip akwap naenámp ke fek, yino am taun pwarará tukup. Aenánko maok, Kristen fákáre ntia maomp tárápu kounteou yinan éréképá tukupea ek párapok. Aenapo, yino solwara woupwi mek kwaráp torokompria Kwarén kar toropwap. ⁶ Aea maok, am fárákapao yinan ‘Ye...!’ rapo, yino kor am fárákapan ‘Ye...!’ ri pwarará, sip mek kunkur nánko, am fárákáp wae taun mek arári tukup.

Sisaria mek profet Agabuso Polén kar sérimp kar

⁷ Yino Taia pwarará tukupea taun Tolemes mek, yino am mekamp Kristen fákáreran ‘Gude’rá séria am fárákapént ankáránki yakáp. ⁸ Aea maok, tá ankwap kumuruk, Tolemes pwarará tukupea taun Sisaria mekia maok, yino Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáp konámp arop ankwap, Filipomp nap mek tukup. (Am arop te aposel fákárean yaewour i konap fákáneki arop ou mekamp ankwap ankáránkono.) * ⁹ Mao te yupu-táráp yiworaopweao maok, oukouwman poumou nap mek tankáp mo. Aenapao maok, am fárákáp te Kwaromp profet kar farákáp konapon. *

¹⁰ Yino Sisaria mek ankwap yininki yakáp nánko maok, profet ankwap maomp e te Agabus Judia meknámp Sisaria mek ék. * ¹¹ Mao yinonámpok koropea maok, Polomp sépér sámpea námokuráp pu yae fekarrá yarokwapea sampeyakrá maok, arakrá sér, “Yiki Kor Spiritao arakrá sénámpo: ‘Jerusalem mekamp Juda firao mámá sépéramp naropwarén te mámakrá yarokwapea arop ankwap firan sánk mwanapon.’ ” *

¹² Aeránko, yino am kar táman wawia maok, táte am némpoukamp aropént Polén ‘Jerusalem mek te akwap kwapono’ ria kárákáre fek taokor. ¹³ Aerapo maok, nopok Polo am fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo te apae riteaka éménkrá paokopriaka onomp ninik kwatae pap napon? Ono te numwar fákápá papanáponoria nánap nampon. Tá ono Jerusalem mek sumpwi nanko, am támao Jisas Tokwae Karamp e sakap nae-námpria nánap nampon.” * ¹⁴ Yino nke nánko, Pol te akwap naeria kárákáre námpantá maok, yino warko man taokor mono. Aeria maok, yino sérrá, “Ankank Tokwae Karao námokuráp ninikaok takanorianánko te, waeman korop naerianámpo.”

Polo Jerusalem mek akwapámp kar

¹⁵ Ankwap yinink yae akwapá pwar nánko, yino ankank nánapiaka Jerusalem mek pok. ¹⁶ Aenko maok, tá Sisaria mekamp Kristen fákáre yinan éréképá tukupea, Nasonomp nap mek pwar. Mao Saiprus mekam-pao, maomékir Kristeniaka yakámp. Yino maomp nap mek yakáp. ¹⁷ Yino pokea Jerusalem mekánko maok, Kristen fákárerao yinan warákária érékép.

¹⁸ Pampia kouwonek Polo yinont akwapeaka Jemsén nkea kar sér. Aenánko, sios taokeyakáp konap aropao kor am ke fek táman Jemsént koropá koupoukour. ¹⁹ Polo am fárákapan ‘Gude’rá séria maok, Kwaro ankwap fi kounteouráp arop ou mek maomp yae kor fek kápae kare ankank térenámp karan am fárákapan fwapnae karia farákáprá sérimpon.

☆

Sios taokeyakáp konap arop fárákap Polén 'Lotu nap tokwae mek akwae' riap kar

²⁰ Am fárákap Polomp kar wawia pwarará, Kwaromp e sakap. Aeria maok, man sérrá, “Nae e! Amo te wae mér, kápae kare fopwakwap Juda te wae Jisasén méri yakáp napon. Am ponankor kounteouráp arop te kárákare fek Mosesomp loaok tukup napon. ²¹ Aeno arop ankwap fákárerao am fárákan am ‘Arakinap’rá séri napon: ‘Pol te Juda firao arop ankwap firamp ou mek yakáp napan sérrá, “Yumo Moseso sénámpaokria tárápuamp yipi fékérrá, Juda firamp manénkirkamp ninikaok paokopi kwapono”rá sérinámp’ ria séri napon. ²² Nomo wae mér námpon: Am fárákap te amo wae korop nap kar wa nap te, mokop mwanámpon? ²³ Ae te yino, amo ankár ampaokaerianámp ninik ankwap amwan sér mwaro: Yino ou mekamp arop yiaworaopwe Kwarént kar páte nap yakáp napon. ²⁴ Amo ankár am arop fárákap éréképea yumo ponankor Kwaro nke námp fek yiki kukur konap ninikaokenke. Tá amo ankár mani papea napo, am fek Kwarén ofa mwanap fir sámpea napo, am fárákapamp me pwae aok-siranápono. Amo tak napo maok, arop ponankor fwap nkea amoinap kar koropá sénap te, kwekár karrá ninikria maok, amo kor Mosesomp loaok nap wae mér mwanapon. ²⁵ Ankwap fi kounteouráp arop Jisasén mér napan nomo wokwaek pas sámpe-kérépria, arakrá kar papámpono: Am fárákap ankár fwapi taokeyakápria maok, kwekár kwarén ofa sánknep nape fir, tá nape fir oumpour kor fek paok fákapea porokwap-papea napo, oukoumwan fir yiri yak námp te fépéri kwapono. Tá kokopor niniki kwapono.” ☆ ²⁶ Aerapo maok, Polo am Kwarént kar papap arop fárákap éréképá akwapea ankwap kumuruk mao am ponankor ninikaokria maok, mao námoku am fárákapént Kwaro nke námp fek yiki kukur konap ninik am tak. Tá mao lotu nap tokwae yár mek youmpea pris fákáreran makár mokop yiki kukarea pwarará, Kwarén ofa sánk mwanap kar sér. ☆

Juda firao Polén lotu nap tokwae mek sámpea kar

²⁷ Wakmwaek fákánek yae wae pwar naerianánko maok, Esia mekamp Juda firao koropea nkeapo maok, Polo lotu nap tokwae mek yakánko maok, kounteouráp arop ponankor fopwaok napo maok, am fárákap Polén yoporria man sámpea maok, tékén arakrá sér, ²⁸ “Israel fi, yumo te yinan yaewourenke! Mámá arop máte ponankor némpouk mwaeakamp ponankor aropan ‘Juda fi nomwan, tá Mosesomp loan apárok sámpanámpenk’rá sér i konámpon. Tá mámá lotu nap tokwae man wouroump-sér i konámpon. Aeria maok, am táman mwar mono. Grik firan kor éréképá koropea, Kwaro námokuráponoria nánkárápnámp nomp lotu nap tokwae te Kwaro nke námp fek oumi pap námpon.” ²⁹ Am kar takrá sénap te, ankwap fi mekamp Trofimus Efesus mekamp taun mek Polént yárakepo nkeap kwamp maok, ae te Polo man lotu nap tokwae mek warámpea korop námpwaeria niapon.

³⁰ Aeria maok, Jerusalem mekamp kounteouráp arop ponankor kokorokoria lotu nap tokwae mek foporakorrá tukuprá Polén sámpea ek éréképá koropea yár fik pap. Aeria maok, lotu nap tokwae ménki ponankor kákar.

Rom mekamp soldia poukeyak konámp arop Polén sámpea kar

³¹ Am fárakapao Polén sámp-wouroump mwaria fukrá paokopapo maok, Rom mekamp soldia taokeyak konámp ofisa tokwae Jerusalem mekamp arop fákárerao yoporrá yorowar fupukump nap kar wa. ³² Aeria maok, mao koupour kar kepten fákáreráp, soldia fákáre érékép, makia kounteouráp arop fárakap yakáp nap fek foporakorrá pik napo maok, Juda fákáre am ofisa tokwae ntia soldia fákáreran nkea maok, Polén fuk nap wampwe pwar. ³³ Aeapo maok, ofisa tokwae wonae fik koroprá Polén sámpea, soldia fákáreran ‘Sen anánkaopwe fek yarokwapenk’rá sér. Aeria maok, mao am fárakapan turunkrá, “Máte wanono? Mao te apae námpon?” ✧ ³⁴ Aeránko maok, kápae kare kounteouráp arop yakáp nap támao, ankwap-ankwap kar fek tékén sérar. Aeria am fárakap kápae kare kar ounka wae napo maok, ofisa te am kar fi fwapi wa naenámp pourou mo. Aenámpantá maok, am soldia fárakapan sérrá, ‘Yumo Polén warámpea yérék i konap nap kárakáre mek santukupenk’rá sér. ³⁵ Aenámpan maok, Polo akwapea am nap mek yumwi fekamp punkup fekánko maok, am kounteouráp arop man porokwap pap mwaria kárakárea wae napo maok, am soldia fákárerao man kakapea tukup. ³⁶ Aenapo maok, am kápae kare kounteouráp arop te man éntér kákea tukuprá tékén arakrá sér, “Man te porokwapea sumpwi papenke.” ✧

Polo Juda firan námoku Kwarén mérnámp fi farákápámp kar

³⁷ Am soldia fákárerao Polén warámpeaka am yérék i konap nap kárakáre mek tukup mwariakapo maok, Polo ofisa tokwaeran Grik kar fek arakrá sér, “Ono fwap amwan kar ankwap sénanam nie?” Aeránko maok, nopok ofisa tokwaerao man sérrá, “Amo te Grik kar te wae mér rap nie? ³⁸ Ono te amo Isip mekamp arop wokwaek tae morok gavmanén yorowaria maok, 4,000 arop bainat fek yorowar i konap ménap arop éréképea arop yak mo apár mek akwapámp arop támao námpwe ninik nampon.” ³⁹ Aenángo maok, nopok Polo arakrá sér, “Ono te Juda fi mekamp aropono. Ono te distrik Silisia mekamp taun Tarsus mekampono. Onomp taun te e tokwaerápono. Kare nampono, ono kounteouráp aropan kar sénae.” ⁴⁰ Aeránko maok, ofisa tokwae ‘Fwapon. Takae’rá séránko maok, Polo am punkup fek fokopeyakrá kounteouráp aropan, kar pwarenkria yae fek saráp popwakop. Aenángo am fárakap ponankor kar pwar napo maok, Polo am fárakapan Hibru kar fek arakrá sér,

22

¹ “Onomp ankwapyae fákáre ntia onomp tékénou fákáre, yumo wawenk! Oukoumwan te ono yumwan kar érik farákarrá sénae rae: Ono te kwatae niniki nam yak mono.” ² Tá am fárakap Polo Hibru kar fek sénámpantá maok, am kar pwatea sánánkar kar yakáp. Aenapo maok, Polo warko arakrá sér,

³ “Ono te Judanono. Onomp éntupwaro onan distrik Silisia mekamp taun Tarsus mek sámpeanánko, mámara taun mek tékép nampono. Ono Gamalielomp skul táráp yakanko, mao kápae kare nomp toutounápomp lo ponankor onan yénkimpon. Aempara ono ankár tére kárakáreria Kwaro warákárnámp ninik te yumo oukoumwan napnámp taknámp ankár sámpea kárakáre nampon. ✧ ⁴ Ono te Jisasén méria am mwae-páraok tukupnap arop fárakapan sámpá yampourouiampon. Am te poumou

tárápu kounteou méntér, ono am fárákan tirá wour naeria waeampon. Ono am fárákan te sen fek yaonkrá éréképa akwaprá kalabus nap mek kákanpon. ✱ ⁵ Pris taokeyak konámp arop ntia arop taokeyakáp konap Kaunsil fákáre ono am takinamp ankank te wae mér napara, fwap yumwan sér mwanapon. Am fárákap támao nomp firáp arop Damaskus mek yakáp napo, maompor pas kumwia onan sápaono. Ono sámpá akwapea Damaskus mekamp Kristen fákáre Jisasén ménap mwae-párák tukupnap arop fákáre fápákampia Jerusalem mek éréképa koropea nanko, arop tokwaerao man touwe nénkanáponoria akwapampon.”

Polo námoku Kristenimpan farákápámp kar

Aposel 9:1-19; 26:12-18

⁶ Polo warko arakrá sér, “Ono akwapea Damaskus wonae fik nanko, yámar kuknámp niamp arake fek. Aenanko maok, koupour kar yámar meknámp wae tokwae ékriaka onomp pourouk wae tákapámp. ⁷ Aenánko maok, ono apárok piká párákapria wa nanko maok, yámar meknámp arop ankárankampamp kar onan arakrá turunk, ‘Sol! Sol! Apaeritea amo onan sámpá yampourourá térea wae napon?’ ⁸ Aeránko maok, ono maomp kar pwarokwaprá arakrá turunk, ‘Tokwae Kar e, amo te wa nape?’ Aeránko maok, mao onan sérrá, ‘Ono te Nasaret mekamp Jisaso nae. Amo onan sámpá yampourou napon.’ ⁹ Arop onont yakápap te am wae te wae nke napao maok, am onan kar sénámp aropamp kar te wa moiapono.

¹⁰ Tá ono sérrá, “Tokwae Kar, ae te ono oukounwan te mokop nanampon?” Aeranko maok, Tokwae Karao onan sérrá, ‘Amo fárámpea taun Damaskus mek akwapae. Aenapo am mekamp arop ankárankao ono waráp por nánapitenamp tére ponankor amwan sénaenámpon.’ ¹¹ Am wae te wae tákapa wae nángo maok, ono te ankank nke nanamp pourou mo nanko maok, am arop ono éréképea akwapamp aropao onan yae tokoropea Damaskus mek santukupapono.

¹² Arop ankárank Damaskus mek yak námp, maomp e te Ananaias. Mao te ankár Kwarén lotu kareria, loaok yae-párák kare akwap konámp aropo. Damaskus mek yakápnep ponankor Juda te man ‘Kwapwe kare arop’rá sér i konapon. ¹³ Mao mankea onomp wonae fik fokokeyakrá onan sérrá, ‘Nánae Sol e, waráp yi te warko fwap nke nanapon.’ Aeránko maok, am fek táman onomp yi warko fwap nángo, ono man nke. ¹⁴ Aeanko maok, mao onan sérrá, ‘Nomp appeyaenámp Kwaro amwan nánkáráp námp te, amo fwap námoku ninik námp méria am Yae-Párák Kare Ninik i konámp Arop táman nkeaka maok, mao námokuráp top kor fekamp karan wa nanapon. ¹⁵ Aeria maok, amo ponankor kounteouráp aropan amo nkea wawinap kar farákáp nanapon. ¹⁶ Ae te amo apaentá yépék napon? Amo fárámprá Kwaromp e sérrá wumwiria, ént mek anámp napo, amwan yáraría waráp kwatae ninik tirá épérano.’ ”

Polén Kwaro arop ankwap fi mek sámp-kérépámpán sénámp kar

¹⁷ Polo am kounteouráp aropan warko arakrá sér, “Takia pwarará ono warko arákarrá koropea Jerusalem mekamp lotu nap tokwae mek Kwarén kar toropwapria maok, yém niamp arakria Tokwae Karan nke. ¹⁸ Aenanko maok, mao onan arakrá sér, ‘Amo koupour fárámprá Jerusalem pwarará akwapae. Amo mámá taun mek onomp kar farákáp

napo te, wa mo mwarea napon.’¹⁹ Aeránko maok, ono sérrá, ‘Tokwae Kar, am fárákap te waeman ono wokwaek kar lotu nap méntép yárákrá kóumteouráp arop amwan mér nap, ono am fárákapán fápákamprá kákrá táramak fupukiamp wae méri yakáp napon. ☆²⁰ Tá waráp kar fárákáp konámp arop Stivenén sámp-wouroumpap ke fek kor, ono am fárákap nkeapo wonae fik yakrá, am te fwaprá kar nap ninikiampon. Tá am sámp-wouroumpap arop fárákapamp waempyam taokeyakampon.’ ☆²¹ Aerampan maok, Tokwae Karao onan sérrá, ‘Amo akwapae! Ono amwan sámp-kérép nanko, amo panek ankwap fi mekamp kóumteouráp aropaonapok akwapampo.’ ☆

Pol ‘Námo te Rom firamp e fek yak namp’rá sénámp kar

²² Juda fákáre Polo ‘Ankwap fi aropan’rá sénámp táman wawia maok, mao ‘Yino take pourouráp kar wa te mono’ ria maok, tokwae tékén arakrá sérar, “Taknámp arop yak te mono! Ankár sámp-wouroumpenke! Mao te yiki yak naeane!” ☆²³ Am fárákap kara waerá paokopria maok, waempyam woroprá épérrá maok, woup yorokwaerá narek épérrá paokop. ☆²⁴ Aenapantá maok, ofisa tokwaerao sénánko, soldia fákáre Polén yérék i konap nap kárákáre mek warámpá mank. Aenapo maok, ofisa tokwaerao sérrá, “Yumo man porokwapria fwapia turunk napo, am meknámp kar fi kor sérano.” Mao te kóumteouráp arop Polén yonkwae pwarámpria kara wae napan mér naeria. ²⁵ Aeránko maok, am fárákapao Polén porokwap mwaria maomp pu yae fápekarrá yaonk. Aenapo maok, Polo nke nángo, ofisa ankwap wonae fik fokopeyak nángo maok, mao man arakrá turunk, “Ae te loao sérrá, ‘Yumo fwap Rom firamp e fek yaknámp aropan takenk’rá sénámp ni mo nie? Yumo oukoumwan onan kot mo yakáprá onan porokwap nap am te pwi yak námp nie?’” ☆

²⁶ Aeránko ofisa am kar wawiaka akwapea maok, ofisa tokwaeran sérrá, “Mámá arop máte Rom firamp e fek yaknámp arop te, mokop nanapon?” ²⁷ Aeránko maok, ofisa tokwae Polonámpok koropea man sérrá, “Amo onan sérae. Amo te Rom firamp e fek yaknap arop nie?” Polo kor sérrá, “Yeno.” ²⁸ Tá ofisa tokwaerao sérrá, “Ono te Rom mek mani tokwae sirari nampara, Rom firamp e fek yaknamp aropono.” Tá Polo sérrá, “Ono te tak mono. Onomp éntupwar naropwar ankár Rom e fek yakea nepara, ono kor ankár tak nampon.” ²⁹ Aeránko maok, soldia fákáre man porokwap mwaria nap te koupour wampwe pwar. Tá ofisa tokwae arakrá mér, Pol te Rom mekamp aropan soldia fákárean ‘Sen fek yarokwapenk’rá séri namp niamp teria maok, mao kuri apáp.

Polo Juda mekamp kaunsilén kar farákápámp kar

³⁰ Ofisa tokwae makria maok, Juda firao Poloinámp kar fwapi sénapo wa naeria maok, ankwap kumuruk maomp pouroukamp sen aokorop pwararea maok, pris tokwae fákáre ntia Kaunsil fákáreaonapok kar sámp-kérép nángo, koropea koupoukour. Aenapo maok, Polén warámpá pikianánko, mao am fákáreao nke nap fek fokopeyak.

☆ 22:19: Ap 8:3 ☆ 22:20: Ap 7:58 ☆ 22:21: Ap 9:15 ☆ 22:22: Ap 21:36 * 22:23: Waempyam épér nap, tá pápear nap, tá woup yorokwaerá narek épér nap, am te ‘Arop Kwarén wouroump sénámpo’ ria yonkwae pwarámp napan yénkép námpo. (Mt 26:65 fek nkeampo.) ☆ 22:25: Ap 16:37

23

¹ Polo Kaunsil fákáreran yi kárákáre fek tokoreyakrá kar tae fek arakrá sér, “Naeou tárápu, ono Kwaro nke námp fek yáraknamp ninik te wok-waekia koropea oukoumwan má ke feknámp yae-párak kare yarak nampon.” ² Makrá séránko maok, pris taokeyak konámp arop Ananaiaso Polomp wonae fik am fek yakápnep aropan sérrá, “Man top kor fek porokwapenke.” ³ Aeránko maok, Polo man sérrá, “Amo lo méria yarak napao maok, warko am lo kwe-pwarará arop ankwapan onan ‘Man porokwapenk’rá sénep te, pourou yipi fek saráp kwapwe kare niamp naponon. Mek te kwatae kare naponon. Amwan nopok nánkár Kwaro porokwap naenámpon.”

⁴ Aeránko maok arop ankwap fárákap am fek yakápapao, am kar wawia maok sérrá, “Amo te Kwaromp pris taokeyak konámp aropan wouroump-sér rape?”

⁵ Aeránko maok, Polo sérrá, “Naeou tárápu, mao te pris taokeyak konámp arop támao nie? Ono mér mo nampon. Kwaromp Buk fek yaknámp karao sérrá, ‘Yumo te arop taokeyak konámp arop ankwapan wouroump-séri kwapono’rá sénámpara, ono takrá sér mo nae mpupo.” ✱

⁶ Aeritea nke nángo maok, Kaunsil yakáp nap te ankwap fákáre te Sadyusi, tá ankwap fákáre te Farisi. Aenapantá maok, Kaunsil fákáreran wumwia sérrá, “Naeou fákáre, onomp naropwar te Farisi ara, ono kuri Farisinono. Ono mér namp te arop sumpwi nap warko fápárámp mwanapon. Ono má kar fi man farákáp nanko maok, am fi fek táman onan kot napon.” ✱

⁷ Mao má kar farákápánko maok, Farisi fákáre pir-pwar, Sadyusi fákáre pir-pwararea maok, kar yorowar. ⁸ (Am taknap fi te, Sadyusi fákárerao Spirit ntia ensel te yak monorá mér. Tá arop surumpwi nap te, warko fápárámp mo mwanaponorá mér. Aenapan maok, Farisi fákáre te spirit ntia ensel yak námprá mér, tá sumpwinap arop fápárámp mwanaprá mér napon.) ✱ ⁹ Aeria maok, kar yorowara wae. Aenapo maok, Farisi mekamp lo mérap ankwap fárákap foukouri yakáprá tae fek arakrá sér, “Yino nke nángo te, má arop máte nkwa mo mak mo, yae-párak yak námpon. Takria te spirit ankwap, tá ensel ankwapao man am kar séritenánko, am kare kar karan sér ri kane.”

¹⁰ Aeriaka am arop fákáre támao yorowara waeapantá maok, ofisa apápria maok, soldia fákáreran sérrá, “Takria Polomp pourou sámpea niniríprá paokopia sumpwi pap mwanape. Yumo pikia Polén warámpea saokeaka yérék i konap nap kárákáre mek papenke!”

¹¹ Aeakapo am kumuruk maok, Tokwae Karao Polomp wonae fik fokopeyakrá sérrá maok, “Amo te apápi kwapono. Kárákáre fek fokopeyakampo. Amo onomp kar Jerusalem mek tae fek farákáp nap niamp, Rom mek kor ankár tak námprá farákámpo.” ✱

Juda firao ‘Polén sámp-wouroump mwar’rá sériap kar

¹² Ankwap yae fek Juda fákáre koupoukarea tankápria maok, Polén sámp-wouroump mwanámpria kar pap, “Oukoumwan te waeman kare kar Polén sámp-wouroump mwanámpono. Nomo oukoumwan man sámp-wouroump monámp ke fek te nomo te firráp ént te fár mono!” ¹³ Am takrá kar papap arop fárákap te 40 kámákár akwapnámp aropono. ¹⁴ Aeria

maok, am fárakapao pris tokwae fákáre, tá arop taokeyakáp konap arop fákáreaonapok tukupea arakrá sér, “Yino te waeman kárakáre fek fou e séri tari námpara, fir te fár mo karenon, nánkárakap yakáprá tukupea Polén sámp-wouroump maok, fár mwanámp. ¹⁵ Aenámpara, yumo ntia kaunsil fákáre makia koupour ofisa tokwaeran kar sámp-kérép napo, mao Pol yumonapok sámp-kérép naenámp. Yumo man poupwekáprá ‘Yino Polomp kar fi fwapi wa mwar’rá sér kip. Yino te mwaeak yérékia oukoumwan yumonapok korop mo námp fek, man sámp-wouroump mwanámp.” ✧

¹⁶ Aerá sérarapo maok, Polomp antápamp táráp wawitea akwapea soldia fákáreao yérék i konap nap kárakáre mek youmpea Polén sér. ¹⁷ Aenko maok, Polo ofisa ankárakap wumwia sérrá, “Amo arop tár-ménki má ofisa tokwaeraonámpok warámpá akwapea napo, kar sérano.” ¹⁸ Aeránko maok, ofisa man warámpea akwapea ofisa tokwaeran sérrá, “Fákápá yaknámp arop Polo onan wumwiria sérrá, ‘Amo mámá tár-ménki má warámpá amonapok akwap napo, mao man kar ankwap sérano’ ri námp.”

¹⁹ Aeránko maok, ofisa tokwae man yaek tokoroepa akwapea aop mwaeak námoku mwar yakria man turunkrá, “Amo onan te apae kar sénae nap?” ²⁰ Aeránko maok, am tár-ménki támao kor man sérrá, “Am Juda taokeyakáp konap arop fákáre amwan oumpouran “ ‘Polén warámpea kaunsilonámpok ékae”rá sér mwanámp’ ri napon. Am fárakap te amwan poupwekáprá sérrá, ‘Maomp kar fi fwapi oupouroump mwar’rá sér mwanape. ²¹ Aeno amo am fárakapamp kar wawiaka mántwaoki kwapon. Am arop ankwap fárakap 40 kámákár akwap námpao, kar kárakáre papea, firráp ént fépér mo tukupea Polén sámp-wouroump mwanámpri napon. Oukoumwan te, am fárakap amo náráp kar wa te mokop nanapria yépékrá yakáp napon.” ²² Aeránko maok, ofisa tokwae am tárápan sámp-kérépria kar kárakáre fek sérrá, “Amo akwapeaka arop ankwapan onan koropá sérinap kar mámá érik séri kwapon.”

Ofisa Polén Gavman Tokwae Filiksonámpok sámp-kérépamp kar

²³ Ofisa tokwae ofisa anánkaopweran wumwiria maok, arakrá sér, “Yumo te 200 soldia ntia 70 soldia hos fek tankáp mwanap, tá 200 soldia oump nánapia ti-samp nap, makia nánapia Sisaria mek kumuruk 9 kilok nánko tukup kip. ²⁴ Aeria maok, yumo Polompor hos ankwapmwaeak nánapia napo, am fek tank nánko fwapnae karia warámpea Gavman Tokwae Filiksonámpok tukup kipo.” ²⁵ Aerá séria maok, ofisa tokwae pas arakrá kumwi:

²⁶ “Ono Klodius Lisias, ono má pas má kumwiaka Gavman Tokwae Filiks amwan sámp-kérépria, ono amwan ‘Gude’rá sér rae. ²⁷ Juda firao mámá aropan sámpea man sámp-wouroump mwaria napan maok, ono wa nanko maok, mao te Rom firamp e fek yaknámp arop námpantá, ono soldia fákáre éréképa akwapea man am fárakapamp yaekamp pwarokwap nampon. ✧ ²⁸ Ono man kotnap kar fi mér naeria, Kaunsil fárakapaonapok warámpá akwap nampon. ✧ ²⁹ Aeria maok, ono am fárakapan turunk nanko, námokuráp loao sénámp karan onan sérra, am fek táman man koti napon. Aenapan maok, man sámp-wouroump, tá man fákámp mwanap kar te yak mono. ³⁰ Ono oukoumwan wawinamp kar te, arop ankwap

fárákap, man sámp-wouroump mwanámpria kánánkámp sérarrá paokop napantá, ono koupour amonapok sámp-kérép rae. Aeria ono am taknap arop fárákan serra, 'Ankár tukupea amo nke nap kare fek am fárákap maoinámp kar faráká napo, amo man kotnap ankank fwapia mér nanapria sénampon.' " Mao pas fek makrá sérimpon. ✧

³¹ Aeránko maok, am soldia fákárerao mao sérimpaok Polén kumuruk taun Antipatris mek warámpá tukup. ³² Tá ankwap kumuruk hos mek tankápap fákárerao saráp Polén Sisaria mek warámpá tukup. Aenapo, pu kor fek tukupap soldia fárákap te Jerusalem mek arári tukup. ³³ Am hos fek tankáp i konap soldia fákáre Sisaria mekia maok, Gavman Tokwaeran am pas sánkria, Polén kor warámpá yinkea maok, maomp wonae fik pwar. ³⁴ Aenapo maok, Gavman Tokwaerao am pas nkerá farákápea pwarará, Polén arakrá turunk, "Amo te mae provins mekampono?" Aeránko maok, Polo sérrá, "Ono te Silisia mekampon." ³⁵ Aeránko maok, mao sérrá, "Amwan kot mwarianap arop korop napo maok, ono waráp kar wa nanampon." Aeria maok, Filiks námokuráp soldia fákáreran sénánko, Polén warámpá tukupea king Herotomp nap mek pwatea taokeyakáp.

24

Juda fi taokeyakáp konap aropao Polén kotiap kar

¹ Éntik yae akwap tenánko maok, pris taokeyak konámp arop Ananaia-sia maok, arop taokeyakáp konap arop ankwap fákáre, tá Rom firamp lo mérnámp arop ankárank, maomp e te Tertulus, makia taun Sisaria mek tukup. Am fárákap te Polén kot mwarianap kar táman Gavman Tokwaeran faráká. ² Gavman Tokwaerao Polén wumwi nángo, koropeanánko maok, tá Tertuluso kar farákáprá maok arakrá sér, "Arop Tokwae Filiks, amo wokwaek yonkwae kour kwapwe fek yinan taokeyak napo, yorowar ankank korop mo nángo, yino yae-párak yakámpimpono. Waráp kwapwe kare ninik fek maok yinomp arop fi wokwaek fwapi tankáp moimp amo fwapokwapi napon. ³ Aenapo yino am ankank táman nkea maok, yinomp ninik kwapwe kare kareria maok amwan aesioria warákarimpon.

⁴ Aeno yino takria amwan youpoukwap kar sámp-fákeyakáp mwareano. Amo yinan aropomp napo, yinomp fae tákáre kar kánanke sér mwaro. ⁵ Yino nke nángo, mámara arop te kápae kare nkwakwe make sokoro námpon. Mao te Juda firan kákkarrá yorowarrá yákrá, némp-némp apár-apár ponankor yorowar i konámpon. Mao te yinomp fi mekamp arop éréképea náráp Nasaret pati mek párapkonámp aropo. ✧ ⁶ Mao te Kwaro nke námp fek lotu nap tokwaeran kor kwatae pap naeria námpantá, yino yinokump lo fek kot mwaria sámp námpon. ✧ ⁷ Aenámpan maok, ofisa tokwae Lisiaso koropea kárákárea yinomp yaekamp pwarokwapá akwap námpon. ⁸ Mao 'Arop man kot naeria námp kwamp te amo nke nap fek akwap kun'rá sérimpon. Aenámpara, amoku támao mámara aropan turunkia maok, am ankank ponankor yino man koti námpan wawia mérae." Tertuluso makrá sér.

⁹ Aeránko maok, Juda fákárerao kor Polén takrá kotiaaka énénti sérrá, "Am kar am te wae ponankor kare karono."

Polo Filiksén kar farákápamp kar

¹⁰ Gavman tokwaerao Polén yae fek sarápánko maok, Polo kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono wae mér nampon, kápae kare yopwar amo má firan fwap taokeyak konapara, amwan fwap sénanampon.

¹¹ Amoku arop fárákan turunkupia te, onoinamp kar arakrá wa nanapon: Ono Jerusalem mek poka lotu nap tokwae mek akwapamp yae te éntér-sámprampi yak nampon. ¹² Am ke fek te Juda fákáre te ono lotu nap tokwae mek kar yorowar namp nke moi napon. Koumteouráp arop lotu nap mek koupoukour, tá taun mek kor koupoukour napo, am fárákap ono fopwaok namp nke moi napon. ¹³ Am kar oukoumwan onan kot nap máte, ankwap érik farákár nángo, amo am kar kare karrá mér nanap yéknépnámp ankank yak mono.

¹⁴ Aeno ono kare kar sénamp te aránono: Ono am fárákapao, mwar pourouráp arop fi ri konap mwae-páraokria, ono yinomp appeyaenápomp Kwarén loturá yak nampon. Ponankor lo kar, tá profet fákáreao wokwaek kumwiap karan kor mént ponankor méri yak nampon. ✱ ¹⁵ Ono te Kwaro sumpwinap arop fárákap yae-párak kare arop, tá kwataenap arop méntér fápárámprá kák naenámpan, mámá arop fákárerao i konapnámp taknámp méria yépékrá yak nampon. ✱ ¹⁶ Aeria maok, ono te kápae kare por onomp ninik yae-párak yakria Kwaro nke námp fek, tá koumteouráp aropao nke nap fek méntér kwatae ninik yak mo naenámpan tére kárákáre konampon.

¹⁷ Ono ankwap yinink yopwar fek ankwap némpouk mwae yarakia maok, wakmwaek onomp fi mek arákarrá korop nampon. Ono maniráp ankank ti-koroepa ankank monap aropan yaewourria, lotu nap tokwae mek ofa sakwapampon. ✱ ¹⁸ Aeria maok, ono am mek youmpea am ofa sánk namp fek onomp ninik fwapokwapanko, onan nkeapon. Aeria maok, arop ankwap onont yak mo, tá arop am mek pouroukoup nap yak moimpon. ✱ ¹⁹ Aempan maok, provins Esia mekamp Juda ankwap fákáre onan koroepa sámpap te, oukoumwan kor onoinamp yak nángo te, am fárákap ankár koroepa amo nke nap fek onan kotanápon mpupo. ²⁰ Aeno mo napo te, mámá arop fárákap máte ono kar farákápnamp ke fek kaunsil fákárent yakápi napara, mao onoinamp apae ankank nkea napan, amwan sér mwanapon. ²¹ Ae te ankárankamp kar ono sénanko, am fárákap warákár moi nap arao karane: ‘Ono mér namp te, sumpwinap arop te warko fápárámp mwanapon. Mámá kar fi fek táman onan yiráp kot mek oukoumwan warámpá kot napon.’ ✱

²² Feliks te Tokwae Karan mérnamp arop fárákapao i konap ninik te wae mér námpara, am koupoukournap ke te pwaranoria Juda fákárean sérrá, “Sikono, taki yakápenke. Nánkár ofisa tokwae Lisiaso ékianánko maok, yiráp kar fwapokwap mwaro.” ²³ Aeria maok, Polén taokeyak konámp ofisan sérrá, “Polén kalabus mek papea maok, man kárákáre fek fákápá pap kwapono. Tá maomp nouroupo fwap man ankank yaewour mwanap taokor kwapono.” ✱

Filikso Polén anánk yopwar fek fákapea papnámp kar

²⁴ Ankwap yae akwap tenánko, Filikso náráp yupu Drusilant korop. Drusila te Juda fi mekamp yupu. Filikso Polomp kar wa naeria man

✱ 24:14: Ap 16:22 ✱ 24:15: Jo 5:28-29 ✱ 24:17: Ro 15:25-26 ✱ 24:18: Ap 21:26-27

✱ 24:21: Ap 23:6 ✱ 24:23: Ap 27:3

wumwi. Aenánko maok, Polo man Krais Jisasén mér i konap niníkan farákáprá sér. ²⁵ Aeria maok, Polo man yae-párak kare niníkan séria maok, arop ankár námoku fwapi poukeyakáp mwanap, tá wakmwaek Kwaro nomwan kot naenámpan kor farákáprá sér. Polo makrá séránko, Filikso wará yárakrá apápria maok, táte, “Amo akwapae. Nánkár wakmwaek wumwi nanamp ke yak nángo te, ono warko amwan wumwi nanampon.” ²⁶ Aeria maok, Filiks kor Polo námwan kalabus pwar nángo akwap naeria mani kánánkámp sánk naenámpan mpwe niník. Aeria maok, kápae kare por man wumwi te ko, méntér kar sér.

²⁷ Filiks te Juda firao námwan warákáranáponoria maok, Polén kalabus nap mek pwate nángo yak. Takrá akwapea, anánk yopwar pwar nángo maok, Porkius Festus Feliksomp weri mek yakámpon.

25

Polo ‘Sisar náráp kar wawano’rá sérímp kar

¹ Festus koropea distrik Judia Gavman tokwaeramp tére sámprá, yininki yakea maok, taun Sisaria pwararea Jerusalem mek akwap. ² Aenánko maok, pris tokwae fákáre, tá Juda taokeyakáp konap arop fákáre makia koropea maok, Festusén ‘Polo nkwak mak námpono’rá sérar. Am fárakapao kar kárakáre fek arakrá sér, ³ “Amo te yinan yaewouria maok, am arop Jerusalem mek sám-p-kérép napo, korop kuno.” Am takrá sérar te mwaeak kuk yérérékia Polén farop mwar yonkwaerá niapon. ✧ ⁴ Aerapo maok, Festuso am fákáreran kar pwarokwaprá sérrá, “Pol te Sisaria mek fákapea yak námpon. Wae ono Sisaria mek pik nanamp fápa námpono. ⁵ Aenámpara, yiráp taokeyakáp konap arop fárakapao onont pik mwanapon. Aeria am fárakapao am arop kwatae niniki nám-p yak nángo te, man kot mwanapono.”

⁶ Festus Jerusalem mek yukupuk niamp, tá fére-sámpramp niamp yae yakea maok, Sisaria mek pik. Tá wakmwaek ankwap kumuruk mao kot i konap nap mek tankria maok, kalabus taokeyakáp konap arop fárakapan ‘Pol warámpá mankenk’rá sér. ⁷ Mao wae mankeanángo maok, Jerusalem meknámp koropnap Juda fákáre ikarrá yakáprá kápae kare kar sérarrá, ‘Mao te kápae kare nkwaekwe make kwatae kare niniki námpono’rá sénapan maok, am kar te kare karonorá yénkép mwanap fi kor yak mono. ✧ ⁸ Am fárakap takrá séri pwar napo maok, napok Polo sérrá, “Ono te kwatae ninik mo, ono Juda firamp lo ták-sir mo, tá lotu nap tokwae mek kor sokoro mo, tá King Sisarén kor kwatae ninik moi nampono.”

⁹ Aerá sénámpan maok, Festuso Juda firao námwan warákáranápon yonkwaeria maok, Polén arakrá turunk, “Ae te amo Jerusalem mek akwapá kot nae rape? Takanánko te, ono fwap Jerusalem mek akwapea waráp kot wananampono.” ✧

¹⁰ Aerámpan maok, Polo arakrá sér, “Mámá nap ono oukoumwan fokokeyak namp máte Sisaromp kot i konap nap támaono. Mámá nap mek táman onomp kot wa mwanapon. Amo wae mér napon, ono te Juda firan kwatae ninik moi nampon. ¹¹ Aeno ono am fek sumpwi nanamp pourouráp kwatae niniki nampao nángo te, ono fwap am fek sumpwi nanampon. Aeno am kar onan kot mwaria nap am kare mo

nánko te, arop ankárank onan sámpea am fárákapamp yaek sánk mwanap pourou mono. Onomp ninik te, Sisar námoku ankár onomp kot wawano.”

¹² Aeránko maok, Festus manénkir náráp kaunsil fákárerént kar séria maok, Polén sérrá, “Amo ‘Sisar waráp kot wawano’rá sénap kwamp te, Sisaronámpok akwap nanapono.”

Festuso King Agripa Polén kotnap karan sénámp kar

¹³ Ankwap ke fek King Agripa ntiaka maomp antáp Bernisi am anánkwapao Sisaria mek ékia Festusén ‘Amo korop napan warákár nempono’rá sér. ¹⁴ Am anánkwap Sisaria mek, kápae kare yae yak nepantá maok, Festuso Polo yak námpan am Kingén sérrá, “Arop ankárankamp wokwae Filikso kalabus mek páte nánko yakámpao, oukoumwan taki yak námpon. ¹⁵ Wokwae ono Jerusalem mek yakamp ke fek, pris tokwae fákáre, tá Juda fi taokeyakáp konap arop fárákap koropea onan, maoinámp karria farákáprá séria maok, am fárákapamp ninik te ono ankár ‘Am arop te kwatae ninik itenámpono’rá sénanko, soldia fákárerao man touwe sánkanáponoria napon. ¹⁶ Aenapan maok, ono am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, ‘Rom yino te take pourouráp ninik fek kwaporok arop ankwapan touwe sánk mo i konámpon. Mao ankár am kot mwanap aropamp wonae fik fokopeyak nánko, man kotnap kar farákápea pwar napo maok, mao nopok kar pwarokwaprá sénánko, wawia maok, tak i konámpon.’

¹⁷ Aeria maok, ono Sisaria mek arákarrá koropnamp ke fek te, am fárákap mapek onont koropapono. Tá ono am fárákapam ‘Nánkár yépékenk’rá sér mono. Ankár ampi wakarrá akwapea kot i konap nap mek tankrá ‘Am arop warámpá mankenk’rá sériampon. ¹⁸ Aenanko maok, man kot mwanap arop foukouri yakápapo, onomp ninik te mao kwatae ninikinámp karan farákámp mwanapan mpwe nampan maok, mono. ¹⁹ Am fárákap te mao náráp lotu i konap ninikan kar yorowarrá, tá ‘Arop ankárank Jisas te wae sumpwi námpono’rá sénapan maok, Polo ‘Am arop te yiki yak námpono’rá sénámpon. ✧ ²⁰ Aerapo maok, ono am kar fi fwapia wawia mér naeria nampan maok, onomp ninik te fwapiaka mér mo. Aeria maok, ono man turunkrá, ‘Amo te Jerusalem mek akwapea napo, ono waráp kot am mek wa nanamp nie?’ ²¹ Aerampan maok, Polo sérrá, ‘Ono te kalabus nap mek yak nae rae. Nánkár Sisaro námoku onomp kot wa naenámpon.’ Aerámpantá maok, ono man sérrá, ‘Ankár kalabus mek yak napo, ono mwae kup oupouroukia amwan Sisaronámpok sámp-kérép nanampon.’ ✧

²² Agripa am kar wawia maok, Festusén sérrá, “Ae te onoku am aropamp kar wa nae.” Tá Festuso sérrá, “Oumpouran amo fwap wa nanapono.”

²³ Aea maok, ankwap kumuruk Agripa ntiaka Bernisi anánkwap ankank kwapwe moporia korop. Am anánkwap koropea, ami ofisa fákáre, am taun mekamp arop tokwae, makia koupoukour konap nap mek yoump. Aenepo maok, Festuso séránko, Polén warámpá mank. ✧ ²⁴ Aeapo maok, Festuso sérrá, “King Agripa, tá yumo arop ponankor yinont yakáp nap, yumo te má arop má nkenke! Jerusalem mekamp Juda koumteouráp arop ponankor, tá mapek kor man ono nke namp fek ‘Mao sokoro námpono’rá kar farákámp napon. Am fárákapao onan

tékén arakrá sér, ‘Amo te ankár am arop sámp-wouroumpae! Takria yakantáno!’ ✧ ²⁵ Aenapan maok, ono man nke namp te, mao am fek sumpwi naenámp ankank te yak mo kare námpon. Aenángo maok, maomp ninik te Sisar námoku náráp kar wawanoria námpon. Aenámpantá maok, ono Sisaronámpok sámp-kérép nanampria nampon. ²⁶ Aenampnan maok, ono apae karao kare kara waenrá mér mo namp kwamp, nomp Arop Tokwaerampor pas kumwiaka sámp-kérép moi nampon. Aeno King Agripa, ono mámá arop amonapok, tá kápa kare arop nke nap fek war-sankoropá pwar nampono. Nomo ankár maomp kar wawia maok, ono am kar pas fek kumwi nanampon. ²⁷ Aeno ono arop ankwap kalabus nap mek sámp-kérép nampao maok, man kotnap ankank maonámpok sámp-kérép mo namp te, am te pwi yak mo námpon.”

26

Polo Agripan kar farákámp kar

¹ Agripa Polén sérrá, “Amo te amokuinap kar farákápa.” Aeránko maok, Polo náráp yae narek paprá maok, arakrá sér,

² “King Agripa, ono warákár namp te, Juda fákáreráo kápa kare kar onan sérar napan ono nopok amwan farákáp naeria nampon. ³ Amo te Juda yinomp ninik wae mér, táte yino apae ankank kar yorowar námpon wae mér. Aenapara, onomp ninik te, amo sánánkar porokwe fek tankrá onomp kar ponankor fwapi wawae.

⁴ Ponankor Juda fi te onan wae mér kare napon. Am farákámp onan mér kare nap te, ono oukoumwan épér morok yakamp fek te onokump firáp arop ou mek yakea, wakmwaek Jerusalem mek akwapea yakamp wae mér napon. ⁵ Am farákámp te onan wae mér napara, mao námoku onoinamp ninik amwan sér mwanapon. Am farákámp te wae arakrá mér napon: Ono oukoumwan tár-ménki yakamp feknámpia yakrá korop namp te, ono Farisi ankwap yakria, Farisimp lo kárákáre Juda ankwap farákámp ampaok mwanap pourou monámp lo ankore mek yakampon. ✧

⁶ Aeno ono oukoumwan mapek fokopeyak nanko, onan kot napon. Am kotnap fi kor te ará: Ono méria Kwaro wokwaek nomp appyaenámpén sérimp ankank táman kare tak naerámponoria yépék namp fek napon. ✧ ⁷ Yinomp éntér-sámp ramp firao kor wokwaek Kwarén loturia maok, kumuruk, wae fek kor loturia maok, ankár mér kareria maok, am ankank táman saráp yépékiapon. King e! Ono kor, ono méria am támantá yépék nampon. Am fi fek táman Juda firao onan kot napon. ⁸ Apaeritea yumo Juda fi Kwaro sumpwinap arop warko fápárámpá kák naenámp rá mér te monorá ninik napon?

⁹ Wokwaek kar onoku támao Nasaret mekamp Jisasomp e kwatae pap naeria kápa kare ankank sámpá yampourouiampon. ¹⁰ Ono Jerusalem mek am ankank takrá yárákiampon. Ono te pris tokwae fákáreramp kar sámpea, Kwaromp kápa kare koumteouráp arop tirá fápákamánkiampon. Tá ono am Juda fákáreráo ‘Am farákápan tirá wour mwar’rá sérarapo maok, ono kor ‘Tak mwar’rá sériampon. ✧ ¹¹ Ono te kápa kare por lotu nap mek akwaprá arop farákápan, amnap ninik pwaranáponoria am mekamp tirá fupukiampon. Ono te ankár am farákápan ‘Jisasén mér nap pwaranápono’ ria kárákárea waeampon. Ono te yonkwae pwarámpa

waeria panek yaknámp taun mek kuri oupourouunkrá akwaprá touwe nénkampon.” ✧

*Polo námoku wokwaek Kristenimpan farákápámp kar
Aposel 9:1-19; 22:6-16*

¹² Polo warko ankwap kar arakrá sér, “Aeria maok, onan pris tokwae fákáreamp kar sámpea nanko maok, onan sámp-kérép napo, ono taun Damaskus mek akwapampon. ¹³ King e, ono akwapea, yámar kuk nángo ono am mwae-páraok akwap nanko maok, yámar meknámp wae tokwae ék nángo ono nke nampono. Am wae tokwae te kárákáre kareria maok, yámaramp wae kámákár akwap námpono. Am te koropea onan wae tákapria maok, onont tukupnap arop farákapan kor wae tákap. ¹⁴ Aenko maok, yino ponankor apárok piká párákapria maok, ono wa nanko, arop ankárankampamp kar Hibrump kar fek arakrá turunk, ‘Sol, Sol, amo te apaeritea onan ouroukup napon? Ono amwan wumwi naman maok, amo amokunapaokria amoku támao touwe sámp napon.’ ¹⁵ Aerángo maok, ono sérrá, ‘Tokwae Kar, amo te wa nape?’ Tá Tokwae Karao sérrá, ‘Ono te Jisas nae. Amo te onan sámpá yampourou napon. ¹⁶ Aeno amo fárámpea fokopeyaka. Ono oukoumwan amonapok korop namp te, onomp tére nanapria amwan nánap nampon. Tá amo arop ankwap farákapan amo oukoumwan nkenap ankank, tá nánkár wakmwaek ono amwan yénkép nanamp ankank farákap nanapon. ¹⁷ Nánkár amwan amoku waráp arop fi, táte arop ankwap firao kor mao amwan mwaria napo kor, ono te numwar takanáponoria yi kare yépék mono. ¹⁸ Ono te amwan ampok sámp-kérép nanko, akwapea am firamp yi fipirékarrá kák napo, am farákap kirikip pwararea, wae fek korop mwanapon. Aeria maok, Satanomp kárákáre pwararea Kwaronámpok koropea onan mér napo, ono am farákapamp kwatae ninik tirá épéria maok, onoku nánkárápnamp koumteouráp arop fi mek párakop nanampon.’ ✧

Polo misin tére námpan Agripan farákápámp kar

¹⁹ Polo warko ankwap kar sérrá, “King Agripa, ono am yámar mekamp kar wawi namp te, ono maomp kar tak-pwar mono. ²⁰ Aeria maok, ono Damaskus mekamp aropanénkir am kar farákápea maok, tá wakmwaek Jerusalem mekamp aropan kor farákápria maok, táte Judia apár me mwae kamp koumteouráp aropan, tá ankwap fi koumteouráp aropan kor mént am kar farákáp nampon. Ono arakrá farákáp, ‘Yumo te ankár Kwaronámpok arákarrá koropea man méria maok, yumonap ninikao yumo wae kwatae ninik pwaranap yénkép naenámpon.’ ✧ ²¹ Ono make pourouráp kor táman farákáp nanko, am fek táman Juda fákáreráo onan lotu nap tokwae mekamp sámpea farop mwaria wae napon. ✧ ²² Kwaro onan yaewour nángo, ono fwap yakrá koropea oukoumwan nampon. Ae namp kwamp, ono oukoumwan mámara fokopeyakra arop fákáre ponankor, tá arop nununkwi méntér yakáp napo, ono am kar farákáp nampon. Ono te ankwap pourouráp kar farákáp mono. Ono te wokwaek profet farákapao sériap kar, tá Moseso kor sérimp kar táman saráp farákáp nampon. ²³ Am farákapao arakrá sériapon: ‘Krais te ankár touwe sámpea sumpwiaka, apár me meknámp kápae kare arop farákapan

mekrá fárámp naenámpón. Mao te Kwaromp wae kwapweramp kar Is-rael firan farákáприя, arop ankwap firan kor mént farákáp naenámpón.’ ”
☆

Polo Agripa ‘Amo Kwarén mérae’rá sénámp kar

²⁴ Polo makrá séránko maok, Festuso man kar tae fek sérrá, “Pol, amo te épépérép nape! Amo te kápae kare skulia mér tokwae sámp nap támao amwan épépérépi papáne!” ²⁵ Aeránko maok, Polo sérrá, “Arop Tokwae Festus e! Ono te épérép mono. Ono waeman ninik kwapwe fek kare kar sénampon. ²⁶ King Agripa te am ankank ponankor méri yak nángo, ono séri nampon. Aeria ono man apáp mono, érik karaok sénampon. Mao nke námp fek, tá mao wa námp fek am Jisaséniap ankank mek mono, érik koropámpón. ☆ ²⁷ King Agripa, amo te profet fákáreramp kar te wae mér nap ni mo nie? Ono te amo wae mér naprá ninik nampon.”

²⁸ Aeránko maok, Agripa Polén turunkrá, “Apaeritea amo oukoumwan kar táman ‘Koupour Kristenae’rá sénapon?”

²⁹ Aeránko maok, tá nopok Polo sérrá, “Fae tákáre ke fek kuri fwap, tá tokwaeri ke fek kuri fwap, ono Kwarén sénanko, amo ntia mámá arop fárákap ponankor onomp kar wanap, yumo fwap ono niamp maknámp mwanapono. Aeno mámá onan fákámp konap sen má yiráp pourouk yak te monoria nampon.”

³⁰ Polo makrá séránko maok, King, tá Gavman Tokwae tá Bernisi, tá arop ankwap fárákap mént yakáp nap, makia ferámp rá am nap aokore pwarará ek yink. Aeria maok, am fárákap námoku kok arakrá sérar, ³¹ “Mao te apae kwatae ninikinámp fek mao sumpwi, tá mao fákápá yak naenámpanápe?” ³² Tá Agripa Festusén arakrá sér, “Amo te fwap am arop pwar napo, amwar akwap naenámpan maok, mao námoku Sisar náráp kot wawano’rá sénámpón.” ☆

27

Polén sip mek papea Rom mek sámp-kérépap kar

¹ Yinan am fákárerao ‘Sip meknámp kantri Itali mek tukup mwanapono’rá séri pwate. Am fárákapao Pol ntia ankwap kalabus arop fárákap 100 soldia poukwap konámp ofisamp yaek kák te. Am ofisamp e te Julius. Am ami fákáre te Sisar námokurápono. ² Yino Pol mao Adramitium mekamp sip mek kounkourianánko, am sip provins Esiamp solwara fikamp taun mek akwap naerianánko maok, apár Masedonia mekamp taun Tesalonika mekamp arop Aristarkus mao kor yinont akwap. ³ Ankwap kumuruk yinkea Saidon mek nángo maok, Julius Polén aropompria man sérrá, “Fwapono, amo akwapea waráp nouroup arop fárákapan nkea maonap amo monap firráp ankank tia.” ☆ ⁴ Yino warko Saidon pwarará sip sámpea tukupánko maok, ouwi tokwae koropria sip éntér panánkár nángo maok, sip akwapea apár amor ke Saiprus mek. Tá yino Saiprus mekia maok, am ouwi porokwenámp mwae knámp ⁵ provins Silisia ntiaka Pamfilia wonae fikamp ke fek solwara tápamprá tukupea provins Lisia mekamp taun Maira mekimpon.

⁶ Am taun Maira mek soldiamp ofisa nke nángo maok, taun Aleksandria mekamp sip am mek yakea Itali mek akwap naeria. Aenánko

maok, yinan am sip mek éréképá akwap. ⁷ Aenko maok, yino sip mek kounkouria tukup nángo maok, ouwi tokwae koropria sip panánkár nángo, sip apporokwe akwap nángo maok, yino sip mek ankwap yinink kumuri yakáp. Sip mek tére konap arop fákáre tére kárákáre napo maok, yino tukupea taun Nidus wonae fik nángo maok, ouwi kárákárea wae nángo, tukup mwanámp pourou mono. Aenámpantá maok, apár amor ke Krit mekamp solwara firiaok ouwi yak monámp mwaeknámp Salmone akokwap wonae fik warákarrá tukup. ⁸ Aeria maok, warko am amor ke solwara firiaok tukupea taun Lasea mek wonae fikamp ‘Sip Poká Yak konámp Ént You Kwapwe Kare’ mek yakáp.

⁹ Kápae kare kumur akwap tenángo maok, Juda firao fir fári kwaponrá taokor konap yae wae pwar, tá ouwi tokwae koropria, ént nákarrá souroukoup. Aenámpantá maok, Polo am fárákapán sérrá, ✧ ¹⁰ “Yumo wawenk. Ono wae mér nampon, nomo oukounwan tukup nángo te, nomp kápae kare ankank te ént mek pik naerámpon. Ankankráp sip mwar ént mek pik mono, nomo kor mént ént mek pik mwareanámp.” ¹¹ Aerámpán maok, am ofisa te Polomp kar wa mono. Mao te sip santank konámp arop, tá sip naropwar, maomp ninikaok námpon. ¹² Aeria maok, am arop fárákapao sérarrá, ‘Mamá sip yak konámp ént you máte kwapwe kareria ouwi korop naenámp nánkárápeyak mo i konámpon’rá sér. Aeria maok, kápae kare sip mekamp arop fárákap ‘Wae tukup mwanámpono’rá sérar. Am fárákapao sérrá, “Fwap pwi nángo te, tukupea Finiks mekia ouwi tokwaenámp ke fek te am mek yakáp mwanámpon.” Am Finiks te ént you kwapwe apár amor ke Krit mek yámar piknámp nke nap mwaek yak námpon.

Ouwi tokwaeria ént solwara nákarrá koropámp kar

¹³ Ouwi yae-mánkwan mwaeknámp korop námpantá maok, am te kárákáre kar mono, fwap porokwe fek yak. Aenámpantá maok, fwap am séri nap mek tukup mwanámpan mpweria maok, wae am ént porokwe yak nángo, sip fwap tank naenámpria tukuprá Krit mek wonae fik kar. ¹⁴ Aenapan maok, koupour kar yae-párak mwaeknámp ouwi tokwae korop. Am ouwi te apár amor ke Krit meknámp koropria, kárákáre fek sip panánkára wae. ¹⁵ Aenángo, am sip mek tére konap arop fárákap tére kárákáreria sip sámp-arákarea tukup mwanámpan mpwe napan maok, tak mwanap pourou mono. Aenámpantá wampwe kwaeri pwar napo, ouwirao námoku sip sámpea akwap. ¹⁶⁻¹⁷ Yino tukupea, apár amor ke Kauda nánkárápeyak nángo maok, ouwi kánankenámp ke mek. Am mekia maok, yino koupourouia sip mek wakmwaek tokorop tenap bot kánanke koupour for-saokea maok, sip mek narek papria maok, kárákáre fek yarokwapá pwar. Aeriaka sip faokorantá apápria maok, baklain sip ankore mek sirarrá saokea, am baklain fek sip kárákáre yakanoria fákápá yarokwapea pwar. Sip akwapea Afrika wonae fikamp kárák mek fumpantá apápria maok, sel worokwapea pap napo maok, ouwirao sánánkar sip sámpea akwap. ¹⁸ Aetea maok, warko ankwap kumur fek ouwirao yinan sámpea kárákárea wae námpantá maok, am feknámp sip kakéreanoria ankank tirá ént mek épér. ¹⁹ Warko yinink kumur fek, sip mek tére konap arop náráp pourouantá yonkwae sékérria maok, sip mekamp selráp, yaopwae, paok ankank ankwapmwaek náráp yae fek

táman solwara mek épér. ²⁰ Kápae kare yae fek te yino te yámar nke mo, térme nke mo, ouwi tokwaerao yinan panánkár sakwap náńko maok, yino te warko fwap yakáp mwanámp ninik mono, yino waeman ponankor ént mek surumpwi kan niniki námpono.

²¹ Kápae kare kumur te fir fár moapo maok, wakmwaek Polo am fárákap ou mek fokoheyakrá arakrá sér, “Yumo ono sénampaokria Krit pwar moria te, nomo mámakria ankank ponankor épér mak mono. ✱

²² Aeno ono yumwan arakrá sénampon: Nomo ou mekamp arop ankwap sumpwi mo, fwapono. Yonkwae porokwe fek yakáp kipo. Sipao saráp ént mek pik naerámpon. ²³ Ono te Kwaromp aropara, man lotu i konampono. Yipirman kumuruk te Kwaromp ensel onomp wonae fik fokoheyakria, mao arakrá sér, ²⁴ ‘Pol e! Amo te apápi kwapono. Amo te ankár Sisaromp yi mek youmpea fokoheyak nanapon. Kwaro amo man kar toropwapnap kar te wae wa námpara, arop ponankor amont sip mek yakáp nap te sumpwi mo, fwap yakáp mwanapon.’ Enselo aerá séri námpara, ✱ ²⁵ arop fárákap yumo te apápi kwapono! Ono mér namp te, Kwaro ankár am ankank mao onan sérinámpaok naerámpon. ²⁶ Aeno nomo te nomwan ouwirao sámpá akwapea apár amor ke fek náńko, sip akwapá am fek téréképea kárakáre yak naerámpon.” ✱

²⁷ Aeria maok, ankár fére-sámpramp kumur fek ouwirao yinan sámpea solwara tokwae Mediterenian mek akwap. Kúmuruk éntér-sámpramp ke wonae fik náńko, sip mek tére konap aropao ninik napo, sip wae woupwi fik tae morok akwap námp niamp pourouráp. ²⁸ Aenámpantá maok, ént purump konap paok ént mek sirarea nke napo maok, 40 mita fek yak. Aenáńko warko tukup tae morokria sirarea nke napo maok, 30 mita fek yak. ²⁹ Aenáńko maok, am fárákap takria sip akwapea péri kor fek téréképria tákár akwapantánoria apáp tirink. Aeria maok, anka yiawor tia sip weaok mwaek épéria maok, táte am fárákapao koupour wakoránoria maok, kar toropwap. ³⁰ Sip mek tére konap arop fákáre sip pwarará pirikimpá tukup mwar yonkwaerá mwae kup oupourounk. Aeria maok, me kor mwae knámp anka sinámp ritea, bot kánanke aokoroepa ént mek sir mwaria. ³¹ Aenapan maok, Polo ofisa ntiaka soldia fákáreran sérrá, “Mamá arop fákáre sip mek yak mo, tukupria te, yumo sumpwi mwarea napon.” ³² Aeráńko maok, soldia fákáre bot fekamp paok karámp-fárákap napo, bot solwara mek pik.

³³ Wae yámar aok naenámp wonae fik náńko maok, am fek Polo arop ponankoran sérrá, “Yumo te fir fária yare fek yakáp moi naponono. Yumo te ankár fére-sámpramp yae fek apáp tirinkria kwaporok yakápi naponono. ³⁴ Aenapantá ono yumwan kárakáre fek sér rae: Yumo te fir fépéria pourou kárakáre sámpenke. Yumo te ankwap ént mek pik mono, yumo ponankor fwap yakáp mwanapon.” ✱ ³⁵ Aerá séria maok, mao pan sámpeaka am arop fárákap nkeap fek Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, wae maomékir fár. ³⁶ Aenáńko maok, am arop ponankor man nkerá paokoprá warákárria maok, am fárákapao kor wae fépér. ³⁷ Yino sip mek yakápinámp arop ponankor te 276ono. ³⁸ Am fárákapao fépérapo wae pwi náńko maok, wit ankwapmwaek te sip kápaeantánoria ént solwara mek épériaaponono.

Sip faokor akwapámp kar

³⁹ Yámar aok náńko maok, am sip mek tére konap fárakapao am apár nke napan maok, am apár te maokeanorá mér mono. Woupwi mekamp you nkeapo maok, kwapwe kare. Aenánko maok, am fárakapamp ninikao sip am mwaek youmpea woupwi mek kárak fek tank naenámpan mpwe. ⁴⁰ Aeria maok, anka fekamp paok ponankor karrá fékéria, anka solwara mek pwar. Tá paok ankwap sip stia me mek yarokwapnap aokor-aokori pwar. Tá me kor mwaekamp sel narek ér-sampokea pwar. Makia napo maok, sip wae ouwirao sámpea woupwi fik sakwap. ⁴¹ Aenámpan maok, sip yoump raeria me kor mwaek te kárak mek fumpeyak. Aenánko maok, éntao weaok mwaeknámp korop ko panánkarae yak náńko sip fopwari akwap. ⁴² Tá soldia fákáreramp ninik te takria kalabus fákáre érrá tukupea pirikimpá tukupantáno, man kar fékér mwaria. ⁴³ Aenapan maok, maomp ofisa Polén yaewourámp kwamp maok sérrá, “Taki kwapono, mono. Ponankor arop ér i konap te solwara mek fékér-kirámpá érrá tukupeaka fikanápono. ⁴⁴ Tá ankwap fárakap te sip mekamp yao kárakére má ti, tá ankwap sip fopwarianámp kárakére má tia érrá tukupanápono.” Aeránko maok, am fárakap sérámpaokria, yino ponankor tukupea fikria maok, arop ankwap ént mek pik mo, fwapono. ✧

28

Pol apár amor ke Malta mek yakámp kar

¹ Yino fwap koropeaka solwara woupwi mekia maok, yino wa náńko, am apár amor ke e te Maltano. ² Am mekamp arop fárakap te yinan kwapwe kare ninikria yaewouriapono. Am ke fek warákam koropria námpare námpantá maok, am fekamp arop yaomwi yankia pwarará maok, yinan ponankor yaomwi fek éréképá tukup napo, yae yérénkrá tankáp. ³ Aenánko, Pol yao ankwapmwaek tiaka yaomwi mek sinaeria náńko maok, tá tákam-ti yao mek yakea yaomwi touwe nukup náńko, ek mankria Polomp yae yampea tokoropeyak. ⁴ Aenánko maok, am fekamp kounteouráp aropao kor am tákam Polomp yaek yampea tokoropeyak námp nkea maok sérrá, “Ae te am arop te arop tirá wour i konámpon. Mao te solwara mek sumpwi mo námpao maok, kwatae ankank napo nopok i konámp kwar te, mao yiki yak te monoria námpon.” ⁵ Aenapan maok, Polo am tákam far-siránko maok, yaomwi mek piká párákap náńko, Pol te touwe kánanke sámpe mo. ✧ ⁶ Aenko maok, kounteouráp arop te Polomp pourou yámpria, apárok piká párákapria sumpwi naenámpan mpwe ninikria, yépékrá yakáp napan maok, ankár mo karonono. Aenánko maok, am fárakapao sérrá, “Máte kwar ankwapono.” ✧

⁷ Am tankáp nap fek wonae fik yaknámp apár te am apár amor ke taokeyak konámp arop Publiusomp apárono. Am arop te yinan éréképá pokea námokuráp nap mek yinínk kumur fek yinan taokeyak námpono. ⁸ Publiusomp naropwar te touwe woukoupea yare touwe kwatae méntér sámpea amp. Aenánko maok, Polo maonámpok youmpea, maomp pourouk yae papria kar toropwap náńko maok, maomp touwe warko fwap. ⁹ Mao takánko nkea maok, am apár amor ke mekamp touwenap arop te ponankor koropapo maok, Polo am fárakapan fwapok-waprá kákámpon. ¹⁰ Aenánko maok, am fárakap yae-párak kare ninik fek

yinan yaewouria maok, yino sip mek tukupnám ke fek yino monám ankank yinan ti-sápapono.

Polo akwapea Rom mekimp kar

¹¹ Yino am apár amor ke Malta mek yinink yunk yakáp. Am mek te taun Aleksandria mekamp sip ouwi tokwaenám ke fek am mek yépékrá yakeanámpan akwap naerianángo, yino am mek kounkour. Am sip me kor mek te kwekár kwar Susomp tam feaenám poumou-tárápyaramp wunéri kumwi tenapono. *

¹² Yino tukupea taun Sirakyus mek yininki yakáp. ¹³ Aea maok, am feknám tukupea Regium mek ankáránki yakápia ankwap kumur nángo, ouwi tokwae yae-mánkwan mwaeknám korop nángo maok, yino Regium pwar. Tá yinink yámar táman yino tukupea taun Puteoli mek sip pwar.

¹⁴ Am némpouk am fek yino Kristen ankwap fákáreran kikipánko maok, am fárákapao yinan sérrá, “Yumo te yinont mapek fákánek yae yakáp mwanapono.” Aerapo maok, yino am fek mént yakápia maok, warko am fárákapan pwarará, taun tokwae Rom mek tukup mwaria. ¹⁵ Aenánko maok, Rom mekamp Kristen fárákap yino koropnám kar wawia am fárákap koropea yinan mwaeak kikip. Yino am fárákapan te Apius maket mek kikipimpono. Am fek te ‘Arop Néntép konap Nap Yininkaopwe’rá sér i konapono. Am fek Polo am fárákapan nkea maok, Kwarén ‘Aesio’rá séria, maomp ninik mek wae kárákáre sámp.

¹⁶ Yino tukupea Rom mekánko maok, gavman tokwaerao Polén sérrá, “Fwapono. Amo nap ankwap sámpea, am mek amwan taoke-samp yáranám soldia méntér yakenke.”

Polo Rom mek Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápámp kar

¹⁷ Polo Rom mek yininki yakea maok, Juda taokeyakáp konap arop fárákapan koropenkria wumwi. Aenánko, am fárákap koropea koupoukour napo maok, am fárákapan arakrá sér, “Nánaeou tárápu, ono te wokwaek námoku nomp arop fi mek sámpá ouroukup mo, tá nomp toutounámpomp loan kor ták-sir moi nampon. Aenaman maok, onan Jerusalem mek fákapea Rom fákáreramp yaek pwar napon. ¹⁸ Aeria maok, onan am fákárerao Rom mekamp aropao, onomp kot wawanoria pwar napan maok, am fárákapao nke nap te, onan sámp-wouroump mwanap kwatae ninikinamp ankank te yak mono. Aenánko, onan pwar mwaria napon. ¹⁹ Aenapan maok, Juda fákáre am kar ták-pwar napon. Aenapantá maok, ono ankwap mwae kup yak mono. Ankár Sisaro onomp kot wawanoria nampon. Aenaman maok, ono te onomp firan kot nanamp kar yak mono. * ²⁰ Aeno, am táman saráp ono yumwan wumwiri nampon. Onomp ninik te, ono yumwan nkeaka kar sénaeria nampon. Ono te nomo Israel fi ponankor yépéknám arop táman méria yépékrá yak nampon. Am fi fek táman oukoumwan onomp yaek sen mámá fákap tenapon.” *

²¹ Tá am fárákapao man arakrá sér, “Yinan te Judia mekamp arop te amwan taknap kar pas fek kumwia sér mono. Tá Juda ankwap ankáránk am mwaeknám yinonámpok koropea amoinap kar farákápria, amwan kwatae kar sér moi námpon. ²² Aeno yino te amoku kareao

* **28:11:** Am kwekár kwaromp poumou tárápyar Kastor ntia Poluksan am sipamp e takrá tákapapon. Sip mek tére konap kápae kare arop te am kwar yawor táman lotu i konapon. * **28:19:** Ap 26:32 * **28:20:** Ap 26:6

waráp ninik farákáp napo, wa mwaro. Yino te wae mérono: Ponankor némpouk mwaekamp koumteouráp arop te nomo Juda ou mek wourékam fi yoronap arop farákapan kar kwatae sérar napon.”

²³ Tá am farákáp yae ankwap séritea maok, am yae fek kápae kare arop koropea, Polo yakámp nap mek koupoukour. Polo am farákapan Kwaro náráp firáp taokeyak konámp kar, tá Mosesomp lo fek yaknámp kar, tá profet fákáreamp kar aran am farákáp ‘Jisasén méranápono’ ria koumouneknámpia kárákáre fek farákáprá akwapea kumur mek. ²⁴ Aenámpan maok, arop ankwap farákáp ninik nap te am Polo farákápnámp kar te kare karono. Aeno ankwap farákáp te maomp kar karenoria mér mo. ²⁵ Aeria maok, am farákáp te námoku kok támao kar yorowarrá tukup mwaria napo maok, Polo kar ankwap arakrá sér, “Yiki Kor Spiritao nomp toutounápén profet Aisaiamp top kor feknámp arakrá sér,

²⁶ ‘Amo akwapea am arop farákapan arakrá sérampo:

Yumo te kápae kare por kar wa mwanapan maok,

Tá yumo am kar fi te mér mwanap pourou mono.

Tá yumo te kápae kare por énoukoup mwanapan maok,

yumo ankank ankwap wuri nke mwanap pourou mono.

²⁷ Am arop fákáreamp ninik te ankár épérépi yak nángo,

Tá am farákáp kar wa mwanap woupwi te kokwae.

Tá am farákápam yi wouri yakáp mwanapono.

Takria am farákáp ankank ankwap nkeria, kar wawia

am kar fi méria ononampok arákarrá korop napo,

ono am farákapan fwapokwapi papantáno.’ ☆

²⁸ Aerimpara, yumo te mérenke: Kwaro nomwan warko érékép naeria kwapwe kare térenámp kar máte Kwaro ankwap fi koumteouráp aropaonapok sámp-kérép tenámpara, am farákáp te waeman wa mwaria napon.” ☆

²⁹ Polo takrá séria pwaránko maok, am Juda fákáre wae tukupria maok, námoku kok sérarrá téréménkrá tukup.

³⁰ Aeria maok, Polo am nap mek te anánk yopwar fek yakria, am nap mek yak námp fek nap naropwarén mani nénkrá yak. Aeria maok, arop náráp nap mek korop napo nkerá te, ‘Fwaprá kar korop napon, nap mek koropenk’rá sér i konámp. ³¹ Aeria maok, mao te koumteouráp aropan Kwaro maomp firáp taokeyak konámpan farákáprá maok, Jisas Kraís Tokwae Karamp kar yénkrá farákáp konámp. Mao kar farákáp naeria te apáp mo námpara, arop ankwap te man te taokor mono.

Polo Rom Firampor Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Polo taun Korin mek yakria, mámá pas apár Itali mekamp taun tokwae Rom mekamp Kwarén mérap Kristen kounteouráp arop fárakapampor kumwia, yupu Fibimp yaekamp sámp-kérépámpon. Am Kristen fákáre te ankwapmwaek Juda fi, tá ankwapmwaek ankwap-ankwap fi mekampono.

King Sisar te am taun tokwae mek yakria, kápae kare arop fi taokeyak námpon.

Am pas fek te Polo makrá sér: Juda mekamp arop fi, tá ankwap fi mekamp aropao kor, ponankor te kwatae ninikráp arop fárakapono. Aenapao maok, kápae kare kounteouráp arop Jisasén méria mao sénámpaok paokop napo maok, Kwaro am fákáreran 'Yae-párak kare kounteouráp arop'rá sénámpon.

¹ Ono Pol, ono Kraís Jisasomp tére konamp aropono. Kwaro onan, aposel yakaeria maok, onan sérrá, 'Amo onomp Kwapwe Kare Kar fárakáp nanap' rimpon. Ono má pas kumwi namp máte taun tokwae Rom mek yakápnap Kristen fákáre yiráp por saráp nampono. ✱

² Wokwaek kar Kwaro námokuráp profet fákáreran 'Onomp Kwapwe Kare Kar wakmwaek kare kar korop naenámpon'rá séránko, profet fákárerao Kwaromp buk fek kumwiapono. ³ Aeap am te mao náráp Tárápan sénámp Kwapwe Kare Karono. Arop nomo mwaek te, mao King Devit yakámp fi mek arop kare yakámpon. ⁴ Kwar námokunámp mwaek te spiritara, aropao man faropea sumpwi pap napo, Kwaro man apár me mekamp fárámpea papria maok, nomwan náráp kárákáre tokwae yénképrá, "Mao te onomp tárápono' rimpon. Mao te nomp Tokwae kar Jisas Kraisono. ✱ ⁵ Kwar námoku onan ninikia Jisasén sénánko, onan, aposel téreaeriaka, tére tokwae kwapwe sápnámp te, Kraísomp eran sakap mwanapria nimpon. Am takimp te, arop fi ponankor méria mao káraok paokop mwanapria nimpon. ✱ ⁶ Yumo Rom mek tankápnap arop fákáre, yumwan kor Jisas Kraiso wumwianánko, wawia méntér maomp firáp yakápnapono.

⁷ Rom mekamp arop yumwan te Kwaro warákárriaka wumwi námpono. Yumo te maomp arop fákáre yakápnapara, ono yiráp por mámá kar kumwi nampono. Ono ninik namp te, nomp Naropwar Kwar ntiaka Jisas Kraís Tokwaerao yumwan námoku ninikiaka yaewourria yonkwae porokwe sánk nepo, yumo yonkwae porokwe fek yakápenkria nae.

Polo Rom mekamp aropan nke nae rimp kar

⁸ Ono manénkir sénáe namp te, arop némp-némp ponankor yiráp mér kárákáreran sérap naponno. Aenapantá maok, Jisas nomp ninik mek tére námp fek, ono yumwan ponankor ninikria yumwan onomp Kwarén 'Aesio'rá sénámpon. ✱ ⁹ Ono te Kwaromp térean saráp tére kárákárerá maomp Tárápamp Kwapwe Kare Kar fárakáp konampono. Aeria kápae kare por yumwan ninikria kar toropwap i konamp te, Kwaro wae mér námpon. ✱ ¹⁰ Ono yumwan nke mo, yak namp kwamp te, ono Kwarén

turunk nanko, mao onan takaeria námp kwamp te, mao onompor mwae kup yoro nángo, yumwan koropá nke nanampon. ✱ ¹¹ Ono yumwan nke nae kar namp te, yumwan kárákáre sánk nanamp Yiki Kor Spiritamp ourour wor-pwar naeria nampon. ¹² Ae naenámpara, onomp ninik te yiráp Kwarén mér nap onan yaewour, tá onomp Kwarén mér nampao kor yumwan yaewour, arak nángo maok, am támao nomwan énéngi nomp ninik mek kárákáre sáp nángo yakáp mwar kar nampono.

¹³ Kémpiyae tárápu, onomp ninik te yumo fwapia mér mwanapria nampon: Ono waeman kápae kare por yumonapok korop naeria ninik nampon. Onomp tére te arop ankwap firan yaewour nanko Kristeni napara, yumwan kor taknámpará, yaewour naeria nampán maok, kápae kare por ankwap térrao onan taokor fákeyak námpo. ¹⁴ Kwaro onan yaewourianánko, ono maompara, nopok ono ami námp fek taun mek yakápnap aropan yaewour, tá némpouk mwae mek yakápnap aropan yaewour, tá mér tokwaeráp aropan yaewour, tá mér mo kare nap aropan kor yaewour nanampáni námpo. ¹⁵ Aeria maok, onomp ninik te Rom mek tankápnap arop fárákápnap yumwan kor Kwapwe Kare Kar farákápnap naenampon.

‘Kwapwe Kare Kar te Kwaromp kárákáreno’rá sénámp kar

¹⁶ Ono te Kwaromp Kwapwe Kare Kar máte pwarápae mo i konampon. Am te apae riteanápe, Jisas nomwan warko éréképnámp kar te Kwaromp kárákáre am fek yak námpara, arop ponankor Kwarén mér napo te, warko éréképnámp maok, yino Juda firanmékir éréképea sámpá yakrá, arop ankwap firan kor mént éréképnángo, korop napon. ✱

¹⁷ Am Kwapwe Kare Karao nomwan Kwaro fwapokwapia ‘Yae-párák kare arop’rá sénámpán yénképnámpo. Am te nomo Kwarén mérrá tukup námp fek saráp yak nángo, Kwaro nke námp fek yae-párák kare arop yakáp námpo. Am te Kwaromp Buk fekamp karao arakrá sénámp niamp námpo: “Arop fárákápnap Kwarén mér napo maok, mao man ‘Yae-párák kare arop’rá sénánko, mao te fwap yiki yakáp mwanapon.” ✱

Arop ponankor Kwarén pwatea kwatae ninikaok paokop i konap kar

¹⁸ Nomo te wae mér námpo, arop ponankor Kwaromp ninik pwarará, námokuráp nkwaekwe make ninik kwataeak paokopria, am kwatae ninik támao kar kare sámp-anámpea pap nap fek te, yámar mek yaknámp Kwaro am fek táman náráp yopor yonkwae yénképnámp te, taknap arop fárákápnap nopok touwe kwatae sánk konámpon. ✱ ¹⁹ Am te apae riteanápe, am fárákápnap Kwaromp ninik kápae kare ankwapmwae waeman érik nkea mér napao napantá námpo. Kwar námoku am ninik wae yénképnámpo. ²⁰ Kwaro kápae kare ankank wokwaek kar yoroiaakámp te, yakrá oukoumwan kor yakánko, arop ponankor wae nke napara, Kwaromp ankank arop nke mo nap, ankwapmwae érik yak mo námp, Kwaro ninik námp fi kor ntiaka kárákáre tokwae yaká mek naenámpán kor wae fwap mér napon. Aenapara, arop ankwap te ‘Ono Kwaronámp ninik mér moria nampara, ono Kwatae niniki namp yak mono’rá sénaenámp pourou mono. ✱

²¹ Kwarén te wae mér napao maok, mao te ‘Kwar karenó’rá ninik mo, tá Kwaromp e sakap mo, tá Kwarén ‘Aesio’rá sér mo napon. Am

✱ 1:10: Ro 15:23-24

✱ 1:16: 1 Ko 1:18,24

✱ 1:17: Ro 3:23; Hab 2:4

✱ 1:18: Kl 3:5-6

✱ 1:20: Sng 19:1

fárákapamp ninik te épépérépi akwapria, ninik ntia mér te kirikip yak námp niamp námpón. ☆ ²² Am fárákap támao kwekápria sérrá, ‘Yino te mér tokwaeráp’rá sénapao maok, épépérépi kari tukup naponó. ²³ Aeria maok, sumpwi mo, yiki yak konámp Kwarén younkwe sirarea, warko lotu mo, námokuráp ninik fek sumpwi konámp ankankamp wunéri táman, arop niamp yoro, ant niamp yoro, yao pwae mekamp fir niamp yoro, tákam niamp, tá sipar niamp yororoia, am ankank táman lotu i konapon. ☆

Nkwakwe make ninik kwatae

²⁴ Aeapantá maok, Kwaro wampwe kwaeria pwate nánko, námokuráp kíkiank ninikao éréképeanánko, ounnámp nínikaok paokopria maok, popwarápae sámp konap ankank táman nonopok pourou kwataerá kák konapon. ²⁵ Am taknap arop fárákap te Kwaromp kar kare te pwateaka, nopok kwekár karwaok paokop napon. Aeria maok, ankank ponankor yoroimp Kwarén younkwe sirarea, Kwaro wokwaek kar yoroimp ankank táman loturá, am ankankamp yae ankore mek paokop napon. Kwaro námoku ponankor ankank fi korara, nomo maomp eran sakap saráp yakáp mwaro. Kare tak mwaro.

²⁶ Am fárákap Kwarén younkwe sánk napantá, Kwar te am fárákapan kwaporok pwate nánko, am fárákap námokuráp pwarápae konap kíkiank ninik mek yakáp naponó. Tá am fárákapamp kounteourao kor poumou nap mek tankáp konap yae-párak kare ninik pwarará, kwatae pwi yak monámp ankank táman kounteou námoku kok pourou mwaek téterá paokop napon. ²⁷ Aenapo maok, poumou-tárápuaok kor náráp kounteourént yakáp konap ninik kwapwe te pwatea maok, arop ankwapan yupunámp taknámp kíkianka waeria maok, arop ankwapan nkeaka pwarápae mono, yupunámp kokopor napo, am námoku taknap ninik kwatae támao nopok námokuráp pourouk touwe kwatae sámp konaponó. ☆

²⁸ Am taknap fárákap te Kwaromp yae ankore mek yakáp mwanap ninik sámp mo napantá maok, Kwaro wampwe kwaeria pwate nánko maok, námokuráp ninik kwataeak paokopria nkwakwe make ninik kwatae aropao tak mo i konapan mao tak naponó. ²⁹ Nkwakwe make ninik kwatae te ninik mek top koupouri yak nánko maok, arak i konapon: Pwi yak monámp ninik, tá kíkiank ninik kwatae, tá arop ampwae sámp konap ninik, tá ankank tokwaeráp arop kokwarokrá paokopria, tirá wourrá yoporrá paokop i konapon. Poupwekáprá, arop ankwapan mao saráp kwatae ninik námpan mpwe ninik i konaponó. Tá ankwap fárákapan kánánkámp sérarrá paokoprá, ³⁰ tá ankwapamp e kwatae pap mwanap kwekár kar sérarrá paokoprá maok, Kwarén kor yoporrá kara waerá paokopria maok, arop ankwapan pourou wouroumprá paokopria, námo te wae mér nampria maok, námokuráp e sakap konaponó. Apae mokop mwaria ankwap wourékam ninik kwatae mént téterá paokopria, éntupwar naropwaromp karan kor ták-sir konapon. ³¹ Kwapwe kare ninik yak mo. Tá mao námoku sénap karan kor mériaka mántwaok mo i konaponó. Námoku mwearoao kor nouroup mo, tá arop ankwapan kor aropomp mo i konapon. ³² Kwaromp yae-párak kare karao sérrá, “Taknap arop fárákap te faokor mwanaponó.” Am arop fárákap te am kar te wae mér napao maok, am táman te apáp moria maok, ankár am kwatae

ninik táman sámpea paokopria, arop ankwapao napan kor, fwaprá kar naponoria warákarrá maomp e sakap konapono.

2

Kwar kotnámp te 'Yae-párák kareno'rá sénámp kar

¹ Aeria maok, yumo ponankor arop yae kurépi fokoprá ankwapan sérar i konap te, ono yumwan ankákárankrá sér rae: Amoku te 'Ono kwatae ninik moi namp'rá sénanap pourou mono. Wawae! Amo ankwapan yae kurépi fokoprá sénapan maok, amo kuri tak i konapara, am sénap kar te amokuráp pourouk kuri akwap námpon. ² Nomo te wae mér námpon: Kwaromp kot te yae-párák kare ara, am taknap aropan te touwe tokwae kwatae sánk nae-námpono. ³ Amo arop ankwapao nánko, wawiaka man yae kurépi fokoprá kar sénap te, amoku kor tak i konap te Kwar te amwan pwar nánko, fwap yak nanampan mpwe ninik rape? ⁴ Kwar te amwan touwe koupour sánk mo, yae-párák kare ninikria yépékrá yak námp te, 'Am te kánanke kwatae' ritea nape? Kwaromp ninik kwapwe amwan, am kwatae ninik te pwaraeriaka amwan yépékrá yak námp te, amo wae mérapono. ⁵ Amo kwatae ninik pwar mo, sampá yak napo akwapea tokwae yak námp te, amoku, am fek touwe tokwae sámp nanampria napon. Nánkár wakmwaek Kwaro arop ponankor kotnámp yae fek te youpoukwapria amwan am fek touwe tokwae kwatae sánk naenámpon. ⁶ Kwar te am yae fek arop ponankor youroukoupria te, maoinap ninikan puri fek youroukoup naenámpon. ✧ ⁷ Arop ankwap fárákap kárákárerá kwapwe kare ninikaok tukupria, Kwarént yámar mek kwapwe kare yakápria te, e tokwae sámpria pwar mo i konámp yiki yak sámp mwanámpria napon. Am koumteouráp aropan te Kwaro yiki yaká yakáp mwanap nénk naerámpon. ⁸ Aeno ankwap fárákap námokuráp ninik fek paokopria, Kwaromp kar kare pwarará kwatae ninikaok paokop nap te, Kwaro am fárákapan youpoukwapria touwe kwatae nénk naerámpon. ✧ ⁹ Arop ponankor kwatae ninik fek yakáp napan te touwe kwatae korop naenámpon. Am touwe te Juda firaomékir touwe sámpea napo, ankwap fi aropao kor sámp mwanapon. ¹⁰ Aeno arop kwapwe kare ninikaok paokop nap te, e tokwae ntia yonkwae porokwe sámpria, wakmwaek yámar mek Kwarént yae-párák kare yakáp mwanapon. Am te Juda firaomékir sámp napo maok, ankwap fi mekamp aropao kor énéki sámp mwanapon. ¹¹ Kwar te ankárankamp fi aropan saráp ninik mo i konámpno. Mao te ankárankamp puri fek ponankor arop firan youroukoup i konámpno. ✧

¹² Ae konámpara, arop ankwap fi ponankor lo moria, nkwaekwe make ninik fek térerá paokopi nap fek te, Kwaro am fárákapan lo fek youroukoup mono, am kwatae ninik fek paokopi napan naenámpon. Aeno arop ponankor lo mér napao, kwatae niniki nap te, Kwaro am lo fek yaknámp kar youroukouprá am arop fárákapan kot naenámpon. ¹³ Arop lo kar wawiaka mántwaok yarak mo námp te, Kwaro nke námp fek yae-párák kare arop mono. Aeno arop lo kar wawia mántwaok yaráknámp aropan saráp Kwaro man yae-párák kare aroponorá sénaenámpon. ✧ ¹⁴ Arop ankwap fi lo mo napao maok, ankwap fárákap námokuráp ninik fek lo sér i konámpaok kwapwe kare ninikrá paokop nap te, am lo monap

aropao maok, námokuráp ninik mek lo niampi yakáp napon. ¹⁵ Am fákáreao lo wa mo napao loaok paokop nap te, Kwaro wokwaek am fárakapamp ninik mek sánkeakámpan érik yénkép námpon. Arop kwatae ninik napon, námokuráp ninik mekamp fwapnae ninikao sérrá, “Am te kwataenono.” Tá yae-párak kare ninik nánko, ‘Am te kwapwe karenó’rá sér i konámpon. Am fwapnae ninikao kor Kwaromp lo karao aropamp ninik mek yakria yénkép nám nampon. ¹⁶ Nánkár wakmwaek Kwaro aropamp ninik mek yakápnám ninik younkoup naenám yae fek te, Kwaro am younkoup naenám tére Jisas Kraisen sánk nánko, mao tére naenámpono. Ono farákáp konamp Kwapwe Kare Kar mek te, mámá kar yak námpon. ☆

Juda fi, Lo mér nap támao fwap námwan yaewour naenámpan mpwe niniknap kar

¹⁷ Yumo te Juda fiara, yiráp ninik te lo mér napara, kot napon, loaoyumwan fwap yaewour naenámpan mpwe ninik napon. Yumo sérrá, ‘Yino te Kwaromp firápara, fwaponó’ ria yiráp e narek sampok konapon. ¹⁸ Yumo te Kwaro ‘Arakrá térenk’rá nko, méráp te, yumwan kápae kare por lo kar farákáp napon, méria yakáp napara, ‘Yae-párak kare ninik námpara, yino te kwapwe karenó’rá sénapon. ¹⁹⁻²⁰ Yumo te arakrá ninik i konapon: ‘Yino te lo kar fi sámpea, mér kwapweria, kare kar sér i konap ninik mér námpara, arop yi wurumpi yak nánko te, fwap mwae yénkép mwanámpon. Yino te arop kirikip mek yakáp napon, yino sarom wae niampara, Kwaronámпок koropenkria éréképea korop konámpon. Yino te arop yonkwae kour mo napon, mérenkria yénkép konám aroppono. Yino te oukoumwan mér monap aropamp tisanono.’ ²¹ Táte karenono. Yumo arop ankwapan yén napao maok, ae te apae nánko yumoku kareaokor mántwaok mo napon? Yumo ankwap firan ‘Oukuni kwaponó’rá sénapao maok, yumo kor oukun nap tene. ²² Yumo sérrá, ‘Arop ankwapamp yupurént kokopori kwaponó’rá sénapao maok, yumoku kor tak i konap tene. Yumo kwekár kwarén ‘Mono’rá sénapao maok, maomp lotu nap mekamp ankank oukun i konap tene. ²³ Yumo te warákár sérrá, ‘Yino maok Kwaromp lo te wae mér námpono.’ Makrá sénapao maok, yumoku kareaokor am lo kwe-pwar konapon. Yumo taknap ninik te Kwaromp e kwatae pap napon. ²⁴ Kwaromp Buk fekamp karao am fek arakrá sénámpon: “Yumoku taknap ninik táman nkeaka arop ankwap firao kor Kwarén wouroumpria, maomp e apárok sámpanámpon.” ☆

Yipi fárakap konap kar

²⁵ Kareno, yumo Kwaro Mosesén sánkám loaok tukupria, yipi fárakap nap am te kwapwe karenono. Yumo ampaok mo nap te, yipi fárakap mo inap arákár napon. ²⁶ Aeno arop fárakap maomp yipi fárakap moi napao, loaok yae-párak kare ninik fek yáráknám arop te, Kwaro nke nánko te, yipi fárakapnap arop niamp napon. ²⁷ Kare, kumwialo yumont yak nánko, yiráp yipi fárakap napan maok, yumo am lo kwe-pwarapo te, nopok arop yipi fárakap moi napao loaok yae-párak kare paokopria te, yumwan wouroump mwanape. ²⁸ Arop Juda fi mekampao saráp te Juda kare mono. Yipi fárakap konap ninik te apae pourou yipi fekamp ankankanápe. ²⁹ Aeno arop námokuráp ninik meknám kar Juda nám kwamp te mao te Juda kare támaono. Tá yipi fárakap konap ninik kare,

am támao kor aropamp ninik kare meknámp korop námpon. Kumwianap lo fekamp karan saráp mántwaok térenap feknámp korop mo i konámpon. Kwaromp Spiritampon. Arop am tak námp te, aropao nke nap fek arop tokwae yak mono. Aenámpao maok, Kwaro nke námp fek te arop tokwae kar yak námpono. ☆

3

‘Kwatae ninik te kwapwe kare ninik kwe-pwar naenámp pourou mono’rá sénámp kar

¹ Nomo Juda te, ankwap fi aropan kámákár tukup námp nie? Am yipi fárakapnap ninik te am mek tére kwapwe yak námp ni mo nie?

² Wakwe! Waeman Kwaro Judan nkwakwe make kwapwe kare ankank nénk námpon. Ankárank te, Kwaro wokwaek kar Juda fi nomwan náráp kar sánkámp te, fwapia taokeyakáp mwanapria nimpon. ³ Kareno, Juda ankwap fárakap am kar nikia paokop mo napon. Am tak napo te, Kwaro námoku sérimp kar am te mántwaok mo, wampwe pwar naenámp nie?

☆ ⁴ Mo karonó. Arop ponankor te kwekár i konapan maok, Kwar ankárankao saráp kare kar sér i konámpon. Am te Kwaromp Buk fek arakrá sénámp niampon:

“Kwar e! Amo te yae-párák kare ninik fek onan kot naponó.

Tá amwan kot mwaria ninik napo te, amo am kot kwe-pwar nanapon.” ☆

⁵⁻⁶ Ono aropamp ninik niamp fek sénae nae: Nomp ninik kwataerao Kwaromp ninik kwapwe kare érik yénkép nángo te, nomo te apaerá sér mwanámpon? Kwar te nopok onomp kwatae ninik fek touwe sáp námp te ‘Am te pwi mo námpon’rá sér mwanámpon nie? Mo karonó! Kwar te yae-párák mo námp kwamp te, mokopiaka ponankor aropamp ninik younkoup naenámp? ⁷ Arop ankwapao arakrá sénaeane: Ono kwekár nampao, Kwaromp kar kareran érik yénkép nanko, maomp e sakap napo, tokwae kari yak nángo te, apae riteaka Kwaro onan, amo te kwatae aroponoria am fek touwe kwatae sáp naenámp? ⁸ Arop ankwap fárakapao onan wouroumprá kwekárá sérrá, “Polo arakrá sénámp, ‘Ae! Nomo kwatae ninikan kor sámpea paokopria, am fek Kwaromp kwapwe kare ninikan érik yénkép mwanámpon.’” Aerapan maok, am ninik te kwapwe kare nie? Kwatae kareno. Makrá sérarnap aropan te Kwaro waeman yae-párák kare ninik fek am fárakapan kot naenámppon.

Yae-párák kare ninikráp arop ankwap yak mono’rá sénámp kar

⁹ Kwaro Juda fi nomwan warákárria, arop ankwap firan warákár mo námp ni, mokopono? Ono wokwaek arakrá séri nampon: Juda nomokuia maok, arop ankwap firao kor ponankor mént ankár kwatae ninik fek saráp yakáp námpon. ☆ ¹⁰ Kwaromp Buk fekamp karao sérrá, “Arop ankwap yae-párák kare ninik i konámp arop yak mo karenono.

¹¹ Arop ankwap yae-párák kare ninik fi fwapia mér mo,

Tá arop ankwap Kwarén oupourounk námp yak mono.

¹² Arop ponankor Kwarén te wae pwate naponó.

Arop ponankor ankárankamp pourouráp fek
kwatae kare arop yakáp napon.

Am ou mekamp arop ankwap
kwapwe kare ninik mo kare napon. ☆

¹³ Am fárakapamp kar kwatae sérarnap top kor te
arop papnap apár me kikir akwap nángo,
mákáre aok konámp niampi napon.

Am fárakapamp táp meknámp te
kápa kare kwekár kar sér i konapono.

Am fárakapamp táp mekamp kar touwe te
karnaerao arop yamp nángo,
sumpwi konámp niampao top koupouri yak námpon. ☆

¹⁴ Aropamp ninik mek touwe sánknámp kar
sérar i konapon.” ☆

¹⁵ “Koupour yopor yonkwae pwarámpria
arop ankwap tirá wour i konapon. ☆

¹⁶ Ankár takrá paokopria maok,
Kápa kare aropan nkwakwe make sokororia
maomp ankankan kor souroumpoura waerá
ninik mek kápa fápáramprá kák napon.

¹⁷ Ankwap fákárerént ankárankamp ninik fek
yakáp i konap ninik te mér mo napon.

¹⁸ Kwaro námwan naeanria
kánanke apáp mo i konapon.” ☆

¹⁹ Nomo te wae mér, má kápa kare kar lorao sénámp te, loramp
yae ankore mek yakápnep arop fárakapan sénámpon. Aenámpara, arop
ankárankao sérrá, ‘Ono te kwapwe kare aropono’rá sénaenámp pourou
mo kareno. Apár-apár ponankor mekamp ponankor arop te waeman
Kwaro nke námp fek te kwatae niniki tenámpon. ²⁰ Arop lo karaok saráp
yarak námp te, Kwaro nke námp fek yae-párák kare yaknámp arop yak
mono. Lo te párák nomp kwatae ninikan yénkép námpon. ☆

Arop Kraisen mér námp te ‘Yae-párák kare arop’rá sénámp kar

²¹⁻²² Oukoumwan Kwaro ankwap mwae kup yénkép námp te, námoku
nke námp fek yae párák kare arop yakáp mwanapan námpon. Am te
loamp mwae páráknámp korop mono. Am te Jisasén mér nap fek korop
námpon. Oukoumwan te Kwaro Jisas Kraisen mérnep aropan fwapok-
wapia yae-párák kare kák námpon. Lo kar kumwi naprént profetomp
kar sénap te, am Kwaronámp kwapwe kare ninik táman farákáp napon.
Am ninik te araki yak námpon: ²³ Nomo ponankor waeman kwatae
niniki tenámpara, nomo Kwaromp waeráp kwapwe kare niniként pwi
mwanámp pourou mo kareno. ☆ ²⁴ Aenámpan maok, Kwaro nomwan
ninikia yaewour naeria nomwan Krai Jisasomp tére fek warko yamok-
wapea ‘Yae-párák kare arop’rá sénámpon. Am te námoku tére námp fek
yae-párák kare arop mono. Krai Jisasomp tére fek nomwan kwaporok
ti-sáp námpon. ☆ ²⁵⁻²⁶ Wokwaek kar Kwaro ninikia sérrá, “Jisasén
apárok sámp-kérép nanko, pikia sumpwianángo, arop ponankor man
mér napo, Jisasomp yirirao kwatae ninik tirá épér naenámpon.” Am

☆ 3:12: Sng 14:1-3 ☆ 3:13: Sng 5:9; 140:3 ☆ 3:14: Sng 10:7 ☆ 3:15: Snd 1:16 ☆ 3:18:
Sng 36:1 ☆ 3:20: Ga 2:16; Ro 7:7 ☆ 3:23: Ro 1:17; 3:9 ☆ 3:24: Ef 2:8

taknámp ninik támao Kwaro nomwan yénképrá: ‘Yumo te yae-párák kare aropono’rá sénanampría nimpon. Wokwaek kar arop ponankor kwatae ninik fek yakápapo, Kwaro yépékimp te, ‘Oukoumwan mér mo naponó’ria koupour touwe kwatae sánk moimpon. Aeno oukoumwan mao má ke fek nomwan yénképnámp yae-párák kot i konámp ninik érik koropea yak námp te, nomo wae mér námp: Kwaro námoku te ankár yae-párák kareao námp kwamp maok, arop ponankor Jisasén mér napo te, am fek táman ‘Yae-párák kare arop fárákaponó’rá sénaenámpon. ✱

²⁷ Aenámpara, námoku támao ‘Kwaro nomwan érékép námpono’rá warákár sénaenámpon ankank te yak mo kareno. Am te apae riteanápe, Kwaro nomwan érékép námp te nomp yae-párák kare ninik fek mono. Nomo Jisasén mér námp fek saráp érékép námpon. ²⁸ Oukoumwan te nomo arakrá mér námp: Loaok paokop nap fek te, Kwaro ‘Yae párák kare arop’rá sér mo i konámpon. Ankár Jisasén mériaka paokopnap aropan saráp Kwaro man ‘Yae-párák kare aropon’rá sér i konámpon. ✱ ²⁹ Ae te Kwar te nomo Juda firamp saráp ni, arop ankwap firamp méntér mo nie? Mo. Ankár arop ankwap fíran kor mént am fákáreramp Kwarono. ✱ ³⁰ Juda arop yipi fárákápnámp Jisasén mér námp Kwaro mént ‘Yae-párák kare aropon’rá sér i konámpon. Tá arop yipi fárákápnámp moinámpon Jisasén mér námp kor, Kwaro am aropan kor ‘Yae-párák kare aropon’rá sér i konámpon. ³¹ Aenámpara, nomo te Jisasén saráp mériaka lo kar pwar mwanámpon nie? Tak mono. Ankár lo mént tapokwapea kárákáre fek fokopeyak naenámpon.

4

Kwaro Abrahamén ‘Yae-párák kare aropono’rá sérímp kar

¹ Abraham te nomp ounáp, nomp pourou niamp makeno. Aeno mao am lo ntia Kwarén mér námp fek apae oupourounkrá nkempono? ² Tá kare Abrahamo kwapwe kare yarakámp fek, Kwaro nkeaka ‘Amo te yae-párák kare arop’rá sénánkoría te, am fek táman Abrahamo ‘Námo kwapwe kare nampono’rá warákár sénaenámpono. Ae naempan maok, take ninik fek te Kwaro nke námp fek te yae-párák kare arop yak mono. ³ Aeno Kwaromp Buk fekamp kar te apaerá sénámpon? Am te arakrá sénámpon: “Abrahamo Kwaromp karan karenoria mér nángo maok, Kwaro táman nkea, ‘Amo te yae-párák kare aropon’rá sérímp. ✱ ⁴ Nomo te wae méron: Arop téreaka mani sámpria te, ‘Kwaporok sámp nampono’rá sér mono, am te tére fek nopok sánk napo sámp námpono. ⁵ Aeno arop ankárankao námoku te mokopia yae-párák kare arop yak naenámpanáp. Mao te Kwarén saráp mér nángo, Kwaro man maomp méran nkea sérrá, “Amo te yae-párák kare ninikráp aropono’ ri konámpono. Am Kwar te kwatae ninikráp aropao kor man mér nángo te, man fwapokwapria ‘Yae-párák kare ninikráp aropono’rá sér i konámpon. ⁶ Devito kor taknámp kumwiria sérrá, “Aropao mokoprá yarak námp, Kwaro man ‘Yae-párák kare arop’rá sénámp te, am arop te fwap warákár kuno.” ⁷ Mao kumwiria makrá sérímp, “Kápa kare aropamp kwatae ninik te wae Kwaro ponankor tirá épéria torokoria pwate nángo te,

am arop fárákap fwap warákár mwanapon.

⁸ Kwar Tokwaerao arop ankwapamp kwatae ninik warko nik mo, pwar nánko te, am arop te warákár kuno.” ☆

⁹ Ae te Juda yipi fárákapnap arop fákárerao saráp warákár mwanap ni? Arop ankwap fi yipi fárákap moi napao kor énéni warákár mwanap nie? Nomo te wae Kwaromp Buk fekamp karan arakrá sér i konámpon: Abrahamo Kwarén méránko, Kwaro maomp méran nkeaka ‘Yae-párák kare ninikráp’rá sérimpon. ¹⁰ Am te Abraham mokoprá yarakánko Kwaro man ninikia ‘Yae-párák kare aropon’rá sérimpon? Mao te wae yipi fárákapea yakánko sérimp ni, tá oukoumwan yipi fárákap monko, sérimp nie? Mao te oukoumwan yipi fárákap mo nánko, Kwaro man ‘Amo te yae-párák kare aropon’rá sérimpon. ¹¹ Mao te oukoumwan yipi fárákap moitea Kwarén méránko maok, Kwaro man ‘Yae-párák kare aropon’rá sérimpon. Am yipi fárákap námp fek te arakrá yénkép námpon: Abrahamo Kwarén karenoria méránko, Kwar ‘Amo te yae-párák kare aropon’rá sérimpon. Aempara, mao te waomp ounápono? Arop yipi fárákap mo nap Kwarén mérnep arop, Kwaro am fárákap ‘Yae-párák kare aropon’rá nko, am arop fárákapamp ounápono. ¹² Tá mao te Juda yipi fárákapea napan kor maomp ounápono. Yipi fárákapea nap fek saráp mono, mérnep fek kor méntono. Wokwaek Abrahamo oukoumwan yipi fárákap momp fek kor Kwarén mérimpnámp taknámpnap arop ponankor te, maomp ounáp karenono.

‘Kwaro wokwaek kar sérimp te man mérnep arop ponankoramp’rá sénámp kar

¹³ Wokwaek kar Kwaro Abrahamén ‘Amo, tá waráp appeyaenápo kor apár ponankor sámpeaka am mek yakáp mwanapono’rá sérimp te, apae loan mérámp fek sérimpanápe? Abraham man mér námp fek Kwaro ‘Amo te yae-párák kare arop’rá sérámp kwamp maok, ‘Am apár sámpamp’rá sérimpon. ¹⁴ Táte kare, arop lo karwaok tukup nap fek saráp am Kwaro ‘Sánk nanamp’rá sérinámp kápae kare ankank am sámp mwanapanánko te, Kwarén mérnep ninik te kwaporok yakria, Kwaro wokwaek ‘Yumwan yaewour nanamp’rá sérinámp karao kor kwaporok yak naerámpon. ☆ ¹⁵ Nomo te wae mér námpon: Lo yak nánko, arop fárákapao lo ták-sinap te, am táman Kwaro yonkwae pwarámpria touwe kwatae sánk nae-námpon. Aeno lo yak mo nánko te, nomo ‘Arop lo ták-sir konap aropono’rá sér mono. ☆

¹⁶ Kwar Abraham ntia maomp appeyaenápén, kwaporok sánk nanampria am kar sérimpono. Aempara, arop Kwaro am fárákapán sérinámp ankank sámp mwaria te, ankár Kwaromp karan méria maok, sámp mwanapon. Am te lo karwaok tukupnap aropamp saráp mono. Arop ponankor Abrahamo mér námpnám taknámp am fárákapao kuri Kwarén mérrá yakáp napao sámp mwanapon. Abrahamomékir Kwarén mérimpara, nomo kor ponankor Kwarén mér námp te nomo Abrahamomp appeyaenáp támaono. ¹⁷ Am mér námp fek táman Kwaro náráp Buk fek Abrahamén arakrá sér, “Ono te amwan kápae kare arop firamp appenáp yoroi pwar nampono.” Takrá sérinámp kar te Kwaro nke námp fek kárákare yak nánko, nomp ounáp yak námpono. Am Abrahamo

mérnám̐ Kwar te sumpwínáp aropan kor yiki yak warko sánk, tá yak monám̐ ankankan kor mao sénánko forokor konám̐pon. ✧

¹⁸ Abraham te, am Kwaro sénám̐ ankank te mokopia korop naenámpaoeánrá mér mo námpao maok, mao ankár karenoriaka mántwaok námp te, aropao wae ankank koropnám̐ nkea mér i konap niampimpon. Aenámpara, Kwaro séri námpnám̐ mao te kápae kare arop firamp appenápono. Am te Kwaro wokwaek sérrá, “Abraham e! Waráp appeyaenáp tárápu forokor mwanap te, yámar mekamp térmeniam̐ mwanapono.” ✧ ¹⁹ Abraham te 100 yopwar niamp araki yak nánko, maomp pourou te porokwe kare nánko, Sara te táráp sámp naenámp pourou mo námpono’rá ninik. Aenámpao maok, Abraham te Kwarén mérnám̐ ninik te pwar moimpon. ✧ ²⁰ Kwaro wakmwaek korop naenámp ankankan séránko maok, Abrahamo kor ankár am táman wawia am mér námp pwarará, ankwap ninik sámp mo. Am mér támao man kárákáre sánk nánko, Kwaromp e sakapimpon. ²¹ Aeria maok, Kwaro wokwaek kar sérimp kar te pwar mono, fwap tak naenámpria mérrá yárampon. ²² Aenko maok, Kwaro Abrahamo mérám̐ ninik nkea ninikia maok sérrá, ‘Am ninik te yae-párák ninikono’ rimpon. ✧

²³ Kwaromp Buk fek yaknám̐ kar máte Kwaro ninikiaka ‘Yae-párák kare aropon’rá sérimp te, Abrahamén saráp sér mono. ²⁴ Nomwan kor mént sénám̐pon. Nomo Kwarén mér námp am Kwar támao nomp Tokwae Kar Jisasén fárámpea pap námp, mao te nomp méran ninikria, nomwan ‘Yae-párák kare ninikráp’rá sénaenám̐pon. ✧ ²⁵ Kwaro Jisasén ‘Numwar aropao man faropanápono’ ria pwararámp te, nomp kwatae ninikan tirá épér naenámpria ninám̐pon. Tá Kwaro man apár me mekamp fárámpá papámp te, am fek táman nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá sénanam̐pria nimpon. ✧

5

Kwaro nomwan ‘Yae-párák kare’rá sénám̐ kar

¹ Nomo Kwarén wae méri yakáp nánko maok, Kwaro nomwan ‘Yae-párák kare aropono’rá sénám̐pon. Aenángo maok, nomp Tokwae Kar Jisas Kraís nomwan éréképeanánko, nomo Kwarén nouroup nám̐pon. ✧

² Nomo Kwarén mér mwanám̐ mwae kup te Jisaso fikareanánko, nomo oukoumwan Kwaromp aropomp mek yinkeá yakáp nám̐pono. Nomo am táman méria Kwaro nomwan éréképeanánko méntér yámar mek kwapwe kare yakáp mwanám̐pan yépék nánko, am támao nomwan warákár sáp nám̐pon. ³ Aeria am táman saráp warákár mwareano. Nkwakwe make kar nomp pourouk korop nám̐pan kor warákár mwanám̐pon. Am te apaerianám̐panáp, nkwakwe make ankank korop námp támao nomp ninik mek kárákáre yakáp mwanám̐ sáp nám̐pon. ✧ ⁴ Nomo ankár kárákáre fek térerá yakáp nánko, Kwaro nomp tére kárákáre nkea warákár konám̐pon. Nomo Kwaro nomwan warákár nám̐pan ninikia man yépékrá yakáp nánko maok, nomwan yaewouriaka warko érékép naenámppon. ⁵ Ae naenámpara, nomo yépékrá yakáp námp te, nomo kwaporok yépékrá yakáp mono. Kwaro nomwan wae Yiki Kor Spirit sáp tenánko, am Yiki Kor Spiritao nomp ninik mek Kwaromp yonkwae touwe konám̐ ninik kwarákár nám̐pon.

✧ 4:17: Stt 17:5 ✧ 4:18: Stt 15:5 ✧ 4:19: Stt 17:5 ✧ 4:22: Stt 15:6 ✧ 4:24: Ro 15:4

✧ 4:25: Ais 53:5 ✧ 5:1: Ro 3:24 ✧ 5:3: Je 1:2-3

⁶ Wokwaek kar kwatae ninikao nomwan porokwe pap nánko, nomo nomwan yaewour mwanámp pourou monámp ke fek táman, Kwaro Kraiso sumpwia nomwan warko érékép naenámpria nánapi pwara námpon. ⁷ Ae te wa loaok akwap konámp aropantá yaewourria ‘Ono sumpwi nae’rá sénaenámpmon? Táte fwap ankákárank kare aropao kárákáreria kwapwe kare konámp aropan yaewourrá mao sumpwi naeria te, fwap tak naenámpmon. ⁸ Taknámp nomo oukoumwan kwatae ninik fek yakápánko, Kraiso sumpwimp te, nomwan ponankor yaewourimpon. Am ninik te Kwaro nomwan yonkwae touwe tokwaenámpna yénkép námpon. ✧ ⁹ Jisasomp yirirao kwarákareanámp fek nomwan yáraria pap námp fek maok, oukoumwan Kwaro nomwan ‘Yae-párak kare arop fárakapono’rá sénámpmon. Aenámpara, oukoumwan te nomo waeman mér kare námpon: Jisaso nomwan yaewour saráp yak námpara, Kwaro nomwan kot mo, fwaponono. ✧ ¹⁰ Wokwaek kar te nomo Kwarén yopornámp arop niampi yakáp nánko, am fek táman Kwaromp Táráp sumpwia am yopor niampia yak námp souroumpouri sirarrá, nomo Kwarént nouroup mwanámpi pap námpon. Aenámpara, nomo wae mér kare námpon: Am Táráp warko fárámpea yiki yak námp fek táman, Kwaro nomwan warko érékép naenámpmon. ✧ ¹¹ Am taki námp fek saráp mono. Nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso nomo Kwarén yopornámp ninik pwarará, Kwarént nouroup mwanámpi pap námpara, oukoumwan te nomo Kwarén warákár kare námpon.

Adam sumpwi sámp-pap nánko, Jisas yiki yak papnámp kar

¹² Nomo wae mér námpon, Adamo kwatae ninikianánko, am kwatae ninik támao má apár mek yak námpon. Aenámpko, ponankor arop sumpwi sámp nap te apae riteanápe, arop ponankor kwatae ninik napara napon. ✧ ¹³ Lo kar oukoumwan korop mo námpna maok, kwatae ninik má apár mek yakámpono. Oukoumwan lo kar yak mo nánko, Kwar te lo kwe-pwar nap fekria ankákárank kwatae niniki nap fek kot mono. ¹⁴ Adam feknámpia koropea Moses yakámp ke fek napan maok, am sumpwirao ponankor aropan sámpámpon. Arop ankwap fárakap Adamo Kwaromp kar tak-pwarari námpnámp taknámp kar tak-pwar mo napao kor sumpwi napon.

Adam te am arop wakmwaek korop naenámp aropan wounáp námp niampono. ✧ ¹⁵ Aeno Adamomp kwatae ninik ntia Kwaro námokuráp ninik fek aropan yaewour i konámp ninik te ankárankamp puri fekamp mono. Arop ankárankampamp kwatae ninikaoianánko, am fek kápae kare arop surumpwi napon. Aeno Kwaromp aropompamp kárákáreriao Adam sankoropámp sumpwi kwe-pwararea, kápae kare aropan yaewour námpon. Am arop Jisas Kraiso aropomp fek Kwaro nomwan yoroianánko, nomo yae-párak kare arop yakáp námp te, kwaporok sápnámp ankank niampon. ¹⁶ Tá taknámp, am Kwaromp nomwan kwaporok sápnámp, tá Adamomp kwatae ninik, am te nomwan ankárankamp pourouráp ankank korop mo kareno. Am Adamomp kwatae ninik fek paokopnap apárokamp kounteouráp arop fárakapan te, Kwaro ankár kotia am fárakapan ‘Yumo te yaomwi mek pik mwanapono’rá sénámpmon. Ae mwanapan maok, arop kwatae ninik fek yakáp napo, Kwaro námoku ninikia Jisasén sámp-kérépánko ékia sumpwianámp fek, Kwaro ‘Yumo te

yae-párák kare arop fákáre'rá sérimpono. ¹⁷ Arop ankárankao kar ták-pwaranámp kwatae ninik fek sumpwianánko, am te king tokwae niampi yakria, arop ponankor apárok tirá nérámpon. Aeno Kwaro námokuráp ninik fek nomwan yaewourria kwaporok sáp námp am te sumpwiramp kárákáre kwe-pwararea tokwae kari akwap námpon. Aenámpara, nomo wae mér kare námpon: Arop ponankor am sámp napo, Kwaro am fárákapan 'Yae-párák kare arop'rá sénánko, am fárákap Jisas Kraisomp tére fek yiki yakápria, king yakáp mwanapon.

¹⁸ Ae mwanapara, nomo arop ankárankao kar kwe-pwararimp fwapia mér mwaro. Am kwatae ninik fek támao nomo ponankor wour mwanámpon. Aeno arop ankárankao kwapwe kare ninikimp fekamp te, Kwaro am ninik táman ninikia fwap nomwan 'Yae-párák kare arop'rá sénánko, nomo ponankor yiki yaká yakáp mwanámpon. ✧ ¹⁹ Arop ankárankamp wokwaek kar ták-pwararimp ninik fekamp támao maok, arop ponankor kwatae ninik fek yakáp napon. Tá taknámp, arop ankwap ankárank karwaok akwapeanánko, am ninik fek táman kápae kare kounteouráp arop Kwaro nke námp fek yae-párák kare arop mwanapon.

²⁰ Wokwaek Kwaro Mosesén sánkámp lo kar sámpria, lo ták-sira wae. Aeria am fárákap kápae kare kwatae niniki napan maok, Kwaro am fárákapan aropomp tokwae námpon. ²¹ Kwatae ninik te king niamp arop ponankor poukeyakria, sumpwi sankoropá papámpon. Aenámpan maok, oukoumwan te Kwaromp aropomp tokwaerao kor king niampi yak námpon. Nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp tére fek, Kwaro nomwan aropompia ankár nomwan 'Yae-párák kare arop'rá sénánko, nomo yaká yak naenámp yiki yak sámp mwanámpon. ✧

6

Nomo te Kraisént 'Sumpwi námpon'rá sénámp kar

¹ Aeno oukoumwan te nomo apaerá sér mwanámpon? 'Ae te nomo warko kápae kare kwatae ninik fek yak nánko, Kwaro warko nomwan ninikia kánámpár yaewour naenámpono'rá sér mwanámp nie? ² Tak mo karenono. Nomo waeman arop sumpwi konámpnám araknámp sumpwiria kwatae ninik waeman pwatari námp te, warko mokopi-aka oukoumwan kor am kwatae ninik sámpea warko am fek paokop mwanámpon? ³ Nomo waeman Krais Jisasént yakáp mwanámpria ént mek nér námp te, mao sumpwi námp niamp sumpwi námp te, yumo am te mér mo nap nie? ⁴ Nomo ént mek nér námp te, Kwaro nomwan Kraisént apár me mek pap námp niampara, wokwaekamp ninik te níkia paokop mo, ankár pwar mwanámpon. Naropwar Kwaromp kárákáre tokwae fek Kraisén apár me mekamp fárámpea papánko, yiki yakámpara, nomo kor ankár wourékam yiki yak sámpea am fek paokop mwanámpon. ✧

Nomo kor Kraisént yiki yakáp mwanámp kar

⁵ Nomo mao sumpwi námpnám taknámp nomo kor sumpwi námp te, am te nomo Kraisént yakáp námponoria námpon. Fárámp námpao kor taknámp Kraiso fárámpámp mént fárámp námpon. ⁶ Nomo te wae mér námpon, nomp wokwaekamp kwatae ninik te wae Kraisént yaopwae porokopramp fek sumpwi námpara, kwatae ninikamp kárákáre nomp ninik mek yakrá tére konámp te wae pwarari námpon. Aenámpara, kwatae

ninikao nomwan warko poukeyak mono. ✧ ⁷ Nomo waeman Kraisént sumpwi námpara, warko kwatae ninikao nomwan sámp-fákeyak mono.

⁸ Kareno. Nomo te waeman Kraisént sumpwi námp niampara, nomo fwapia mér mwaro: Ankár mént yiki yakria wourékam ninik fek yakáp mwanámpon. ⁹ Nomo te wae mér námpon: Krais apár me meknámp warko fárámp námpara, mao te warko sumpwi mono. Sumpwi te kárakáre mo námpara, warko man kwe-pwar mono. ✧ ¹⁰ Mao te wae ankárank por sumpwi námpara, mao kwatae ninikamp kárakáre te tirá épéri pwarámpono. Aeno oukoumwan mao yiki yakria Kwarént yiki yak námpono. ✧ ¹¹ Aenámpnám taknámp yumo kuri takrá ninik kip. Yumo te kwatae ninikamp kárakáre fek yakáp mono. Waeman Krais Jisasént koumpá yakáp napara, yumo kor Kwarént yiki yakáp napon. ✧

¹² Yumo te yiráp sumpwi konap pourou kwatae ninikao poukeyakano-ria pwar mwanape. Yumwan pouroukamp kwatae ninikao warámpea akwap nángo, am ninikaok tukup mwanape. ¹³ Yumo te yiráp pourou ankwapmwaek ponankor kwatae ninikan sánk kwapon. Takriaka kwatae ninikaok tukup mwanape. Yumo te arop sumpwiaka apár me meknámp fárámpea yiki yak konámpnám taknámp yiráp pourou ntiaka ninikan kor ankár ponankor Kwarén sánk kipo. Yumo te yiráp pourou ankár ponankor Kwarén sánk napo, mao yumwan poukwap nángo maok, yumo yae-párak kare ninikaok paokop mwanapon. ¹⁴ Yumo oukoumwan te wae mér napon: Yumo lo ankore mek yak mo, yumo te Kwaromp aropomp ankore mek yakáp napara, kwatae ninik yiráp ninik poukwapá yak naenámp pourou mono.

Nomo yae-párak kare ninikamp tére arop yakáp mwanámp kar

¹⁵ Aenámp tane, nomo te mokop mwanámpon? Nomo te lo ankore mek yakáp mono, Kwaromp aropomp ankore mek yakáp námp te, mokopia warko kwatae ninikrá paokop mwanámpon? Am te ankár mo karon. ✧ ¹⁶ Yumo te mér mori kwapon? Yumo arop ankwapan yiráp pourou ponankor sánkria te, maomp karwaokria maomp tére arop yakáp i konapono. Ae konapara, taknámp yumo kwatae ninikamp tére arop yakápria te támao nángo, yumo te faokor mwarea napon. Ae mwarea napara, yumo Kwaromp karwaok paokopria maok, Kwaro nke námp fek yae-párak kare arop mwanapon. ✧ ¹⁷ Kare karon, wokwaek kar te yumo kwatae ninikamp yae ankore mek téreapan maok, warko yumwan 'Kwaromp ninikaokenk' ria yénknap kar am wawia, ankár am karwaok kar paokop napon. Aenapara, am táman maok nomo Kwarén 'Aesio'rá sér mwanámpon. ¹⁸ Yumo kwatae ninikamp yae ankore mek yakáp napan maok, Kwaro yumwan warko éréképeanánko, amwar yakápria, yae-párak kare ninikamp tére arop yakáp napon. ✧ ¹⁹ Yiráp ninik te oukoumwan kárakáre mo námpantá, ono arop tokwae nti maomp tére arop wounáprá sénampon: Wokwaek kar te yumo yiráp pourou ponankor kwatae ninik ntiaka lo kar ták-sir konap ninik ankore mek papria, ampaok térerá paokopria maok, am lo karan kor ták-sir saráp yakáp konapon. Aeno oukoumwan te yiráp pourou ponankor ankár yae-párak kare ninikamp tére arop yakápria maok, ankár yae-párak kare yiki kor ninik fek saráp yakáp kip.

²⁰ Wokwaek kar kwatae ninikao yumwan ankár poukeyak nánko, am ke fek te yae-párák kare ninik te yumwan poukeyak mono. ²¹ Yumo wokwaek kwatae ninik fek téreapara, oukoumwan kor am ninik táman yumo pwarápa napon. Am ninik fek yakápap te am fek te kwapwe kare ankank te sámp mono. Take pourouráp ninik te arop sumpwi pap konámp támaono. ✱ ²² Aeno oukoumwan te Kwaro yumwan kwatae ninik mekamp éréképea námokuráp tére arop páte nánko yakáp napon. Aenapara, yumo te maomp kwapwe kare ankank arakrá sámp kipo: Yumo paokop nap te, ankár ponankor yiki kukur yakápria maok, yumo fwap yiki yaká yakáp mwanap sámp mwanapon. ²³ Kwatae ninik te náráp tére aropan am tére námp fek nopok ankank sánk konámpono. Am nopok sánknámp ankank te sumpwi támaono. Aeno Kwaro nomwan kwaporok sámp námp te, nomp Tokwae Kar Jisas téremp fek yiki yakáp mwanámp sámp námpon. ✱

7

Oukoumwan wourékam ninik fek tére mwanámp kar

¹ Kémpiyae tárápu, ono máná kar te wae lo méri yakápnep arop mér napara, yumwan sénáe rampon. Arop oukoumwan yiki yak námp fek saráp lo ankore mek yak námpon. Ono te yumo ará ninik wae mér naponorá ninik nampon. ² Poumou nap mekamp yupu, maomp poumarop yiki yak námp fek te, loao maomp poumaropént sámp-fákeyak námpon. Wakmwaek poumarop sumpwi nánko te, lo te warko man sámp-fákeyak mono. ³ Aeno poumarop oukoumwan yiki yak nánko, yupu ankwap aropamp nap mek tank nánko te, man sérrá, ‘Mao te kokopor yupuno’rá sérar i konapon. Tá poumarop sumpwi nánko, ankwap nap mek tank námp te mao te lo ták-sir mo, fwapon. ✱

⁴ Onomp kémpiyae tárápu, yumo kor taknámp Kraisomp pourount koumpea mént sumpwi napara, lo te warko yumwan sámp-fákeyak mono. Yumo te Jisas Kraisompon. Am arop te manénkir apár me meknámp fárámp námp te, Kwaromp tére kwapweria yaonámp ki tankáp mwanapria ninámpon. ✱ ⁵ Nomo oukoumwan wokwaekamp kwatae ninikaok paokopámp ke fek te, loao kwatae ninik mwanámp, ninik mek farop-sinánko, nomo am ninikaokria pourou ponankor kwatae ninik i konámpon. Am tak námp támao sumpwiamp tére aropria maok, yaonámp ki kwatae tankáp napon. ✱ ⁶ Ae konámp te, nomo waeman arop sumpwiria kwatae ninik pwar konap niamp, nomwan sámpá yakámp kwatae ankank te wae pwarari námpara, oukoumwan te nomwan wokwaek kumwiap loao sámp-fákeyak nánko, ampaok tére mono. Nomo oukoumwan te Yiki Kor Spiritao sápnámp ninik wourékam fek Kwaromp tére tére námpon. ✱

Kwatae ninikao nomwan kwatae papámp kar

⁷ Aenámpara, ‘Lo te kwatae námpono’rá sér mwanámp nie? Mo karono. Aeno lo karao onan kwatae ninik yénkép mo nánko te, mokopia kwatae ninik mér nanampon? Lo karao sérrá, “Amo te ankwapamp ankank kikianki kwapon. ✱” Lo karao makrá sér mo nánko te, ono mokopia am kikiank ninik te kwataenorá mér nanampon? ✱ ⁸ Aeno loao onomp ninik mek am kwatae ninik yénkép nánko, am kwatae ninik támao kikiank

✱ 6:21: Ro 7:5 ✱ 6:23: Ro 5:12,15 ✱ 7:4: Ga 2:19 ✱ 7:5: Ro 6:21 ✱ 7:6: Ro 8:2

✱ 7:7: Kis 20:17

ninik kápae kare ti-sáp námpon. Tá lo yak mo nánko te, kwatae ninik te arop sumpwi tenámp niamp naenámpono. ⁹ Ono wokwaek kar lo kar korop monámp ke fek te, ono fwap yiki yakampon. Aeno oukoumwan Kwaromp lo kar mér nanko maok, kwatae ninik fárámpeaka yiki yak sámp nánko, ¹⁰ ono sumpwi nampono. Manénkir te Kwaromp lo karao onan sérrá, 'Loaok akwapria yiki yak nanapono' ria séritenánko, ono am lo kar-waok nampao maok, yiki yak mono, onomp waemp kwatae yakámpon. ¹¹ Am te apae riteanápe, lo karao kwatae ninik yénképeanámpao, am kwatae ninikao onan kwekáriaka, am lo fek táman warko onan sumpwi pap námpon. ¹² Aenámpara, nomo loan te apaerá sér mwanámpon? Kwaromp lo te Kwaronámpoknámp korop námpon. Tá kar ponankor lo fek yak námp te am támao kuri kwar námokurápára, yae-párák kareria arop yaewour naenámp kwapwe kareno. ✧ ¹³ Aeno oukoumwan te mokopono? Am kwapwe kare ankank támao onan sumpwi pap námp nie? Am te mo karonó. Kwatae ninikao saráp onan sumpwi pap námpon. Am kwatae ninik támao am kwapwe kare ninikan téreanánko, onan am fek sumpwi pap námpon. Kwaro am kwatae ninikao 'Numwar takano' ria pwar námp te, nomwan am kwatae ninikao takrá tére námp érik farákár nánko, nomo méria, 'Kwatae ninik te kwatae kare ankankono'rá ninik mwanámpria námpon. Amnámp ninik támao Kwaromp lo érik farákarrá yénképrá: 'Kwataeao i konámp ninik kare te takére kwatae kare ankankono.'

Kwatae ninikao nomp ninik sámpea yaknámp kar

¹⁴ Nomo te wae mér, Mosesomp lo te Kwaromp Spirit fekampono. Aeno ono te apárokamp arop yak nampara, Kwaromp ninikaok akwap nanamp pourou mono. Am te apae riteanápe, kwatae ninik onan poukeyak nánko, ono am kwatae ninikamp tére arop yak nampono. ¹⁵ Ono apae-apae tére namp am te, apaen tére raerá am fi kor kare fwapia mér mo i konampon. Ono tére naeriaka ninik namp te, am te tére mo i konampon. Aeno ono monoria namp tére te nopok táman tére saráp yak konampon. ¹⁶ Ae konampan maok, onoku támao kwatae ninikaok akwap monoria namp, tak nanko te, am támao, Kwaromp lo te kwapwe kare ankankrá yénkép námpon. ¹⁷ Aeno oukoumwan te nomo wae mér námpon: Apae onokump ninik fek nampanápe? Am kwatae ninikao onomp ninik mek yak námp am támao námpon. ¹⁸ Ono wae mér nampon, onomp ninik mek wokwaekamp ninikaoi yak námpara, onomp ninik mek te kwapwe kare ninik ankárang yak mo kare nánko maok, kwapwe kare ninik fek yáarak nae namp, kor épérépi yak nampon. ¹⁹ Kare karonó, ono kwapwe kare ninikan saráp sámpea méria yáarak nae nampao, am ninik te sámpea yáarak moria maok, warko pwarará kwatae ninikan kwataenoria pwar naenampao, nopok am táman warko takrá tére konampon. ²⁰ Am monoria nampao, warko am ninik sámpá yáarak namp te, apae onokump ninik fek nampanápe? Am kwatae ninik támao onomp ninik mek yak nánko nampon.

²¹ Aenámpara maok, ono nke nanko, take pourouráp ninik te onomp ninik mek poukeyak námpara, kwapwe kare ninik sámp nanampan kor, kwatae ninikao onan nánkáráp fákeyak konámpon. ²² Onomp ninik te Kwaromp lo karan warákár tokwae nampon. ²³ Aenampan maok, ono nke nanko, ankwap lo onokump ninik mek yak námp te, Kwaromp lo kar

onomp ninik mek yak námpént yorowar i konepon. Am lo támao nánko, onomp pourou mwaek yaknám kwatae ninikamp lo támao onan sámpá tankria onomp pourou poukeyak námpon. ✧ ²⁴ Awu! Koupoute nae! Am támao onomp ninik kwatae pap nám te, onan wa yaewour nánko, mámá sumpwiramp pourou pwar nanampon? ²⁵ Aenampan maok, ono Kwarén ‘Aesio’rá sénampon: Mao nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp tére fek onan yaewouri námpon. Aeanánko onoku kare, tá onomp ninik ponankor te Kwaromp lo ankore mek yak nampan maok, tá kwatae ninikamp lo ankore mek kuri oukoumwan yak nampon. ✧

8

Kraiso kwatae ninik tirá épériaka nomwan Yiki Kor Spirit sápnám kar

¹ Oukoumwan te nomo Krais Jisasént koumpá yakáp námpara, lo te warko nomwan kot naenám pourou mono. ² Oukoumwan te nomo te Krais Jisasompara, yiki yak sánk konám Yiki Kor Spiritamp kárákáreráo kwatae ninik ntia sumpwiramp poukwapnám mekamp érékép nánko, amwar yakáp námpara, am lo te warko yumwan poukeyak mono. ³ Lo te nomp kwatae ninik yaewour naenám pourou mo nám te apae riteanápe, nomp épi ninik te Mosesomp loaok naenám kárákáre te mo námpono. Aeno am ankank loao tére naenám pourou mo nánko, Kwaro námoku tére námpon. Mao náráp táráp sámp-kérép nánko, ékia nomo kwatae ninikráp arop niampi nám te, nomp kwatae ninikan tirá épér naeria ék námpon. Tá maomp sumpwi fek Kwaro nomp kwatae ninik kákea kotia tomorompá pwara námpono. ⁴ Kwaro am takimp te, nomo oukoumwan te wokwaekamp ninik fek paokop mono, Yiki Kor Spiritamp ninikaok paokopria maok, nomwan, loamp yae-párák kare ninikaok paokop mwanapria nimpon. ✧

⁵ Arop fárákáp wokwaekamp ninikaok paokop i konap te am ninik támao tokwae kari yakria poukwap námpon. Aeno arop Yiki Kor Spiritamp ninikaok paokop nap te, am fárákapamp ninik Yiki Kor Spiritao poukwap námpon. ⁶ Aeno aropamp épi ninikaok saráp yarak nám te, am arop te sumpwi naerámpon. Tá Spiritamp ninikaok saráp yaraknám arop te, yiki yakria yonkwae porokwe fek yak naenámpon. ✧ ⁷ Aeno aropamp ninik wokwaekamp ninik fek saráp yarak nám te, Kwarén yopornám aropono. Am te apae riteanápe, mao Kwaromp lo ankore mek yak moria, am loaok nae-nám te pwi mo kare námpon. ⁸ Aropamp ninik wokwaekamp kwatae ninikaok saráp yarak nám te, Kwaro warákárnám ninikaok naenám pourou mono.

⁹ Aeno yumo oukoumwan te wokwaekamp kwatae ninik fek yakáp napanápe, mono. Kwaromp Spirit kare kar yumwan oupouroupeyak nánko te, yumo Yiki Kor Spiritamp ninik fek paokop mwanapon. Aeno arop ankárank Kraisomp Spirit yak mo nám te, mao te Kraisomp arop mono. ✧ ¹⁰ Kwatae ninik te yiráp pourouan sumpwi pap naenámpan maok, Kraiso yiráp pourou mek yak nánko te, yumo Kwaro nke nám fek waeman yae-párák kare arop yakáp napara, yiráp waemp te kwapwe kare yiki yakáp mwanapon. ¹¹ Kwaro Jisasén apár me mekamp fárámpea papámpon. Aeno am Kwaromp Spiritao yumwan oupouroupeyak nánko, Kwar te Jisas Kraisén apár me mekamp fárámpea papámpara, maomp

✧ **7:23:** Ga 5:17; Jer 4:1 ✧ **7:25:** 1 Ko 15:57 ✧ **8:4:** Ga 5:16 ✧ **8:6:** Ga 6:8 ✧ **8:9:** 1 Ko 3:16

Yiki Kor Spiritamp tére fek yumwan kor taknámp yiráp sumpwi konap pourouan yiki yak nénk konámpono.

Yiki Kor Spiritao tére námp fek Kwaromp tárápu yakáp námp kar

¹² Kémpiyae tárápu, wokwaekamp ninikaoi námpan, nomo kor nopok ampaok paokop mwanámpanápe mono. Nomo nopok mwanámp yak námp te Yiki Kor Spiritamp ninikaok paokop mwanámpon. ¹³ Aeno yumo wokwaekamp ninik fek paokopria te, yumo sumpwi mwarea napon. Aeno Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek maok, yumo pourou fekamp wokwaekamp ninik sámp-wouroumpea, yiki yakáp mwanapon. ✧ ¹⁴ Arop ponankor Kwaromp Spiritao paokop nap te, am arop fárákápe te Kwaromp tárápuno. ¹⁵ Kwaro yumwan sánknámp Spirit te yao-pwaeráp niampao yiráp waemp poukeyak námpan yumo apáp mwanapanápe. Yumo sámpnap Spiritao yumwan fwapokwapianánko, yumo Kwaromp tárápu yakáp napara, Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek táman maok, nomo nomp Naropwarén ‘Ayao’rá wumwi ri konámpon. ✧ ¹⁶ Kwaromp Yiki Kor Spiritao nomp waempént tapokwapria maok, nomo énéni érik sérrá, ‘Nomo Kwaromp tárápu yakáp námp’rá sér i konámpono. ✧ ¹⁷ Ae konámpara, nomo Kwaromp tárápu yakáp námpara, nánkár wakmwaek nomp Naropwar Kwar nomp nánapi pátenámp ourour te Krai sámp námpnámp taknámp mwanámpon. Ae mwanámpara, nomo oukoumwan máyakáp námp fek, Kraiso tére kwapweria touwe sámpámpnámp taknámp sámpeanámp te, nomo kor Kraisént yámar mek wae tokwae kwapwe fek énéni yae-párak kare yakáp mwanámpon. ✧

Nánkár wakmwaek nomo yámar mek kwapwe kare tankáp mwanámp kar

¹⁸ Onomp ninik te, nomo oukoumwan sámpnámp nkwaekwe make touwe kwatae máte kánanke kwarokono. Nánkár wakmwaek nomwan Kwaro yámar mek sámp naenámp wae te yoporop tokwae karon. ✧ ¹⁹ Kwaro yoroimp ankank ponankor te, Kwaro nomwan náráp tárápu érik farákár mwanámp kean kárákáre fek yépékrá yakáp námp. ²⁰ Oukoumwan te Kwaro yoroimp ankank ponankor yae-párak yak mo, kounkour námp. Am taknap ankank te námoku kwaporok napanápe. Kwar námoku taki yakápanáponria pwate nánko napon. Nánkár wakmwaek Kwaro kwapwe kare tére tére naenámp yépékrá yakáp nap te arak naenámp: ✧ ²¹ Oukoumwan tomoro naenámp ankank fákápá yakáp nap, nánkár Kwaro má ankank ponankor fwapokwap nánko, am ankank Kwaromp tárápu nomont amwar kar kwapwe kare yakáprá warákár tokwae mwanámpon. ✧

²² Nomo wae mér námp: Ankank ponankor Kwaro yoroi námp te, yupurao táráp sámp naeria touwe sámprá fépén i konámpnámp taknámp fépénénkrá yakáprá koroea oukoumwan námp. ²³ Am ankank támao mwar fépénénk mono. Nomo kuri fépénénk námp. Nomo Yiki Kor Spirit sámp námp te, Kwaro nomwan kwaporok sápnámp kwapwe kare ankank niampono. Aenámpan maok, nánkár am yae pwar nánko te, Kwaro nomwan ‘Náráp tárápuno’ ria érik sénámp fek te, nomp pourouao kuri amwar kar yakáp mwanámpan yépék námp. ✧ ²⁴ Manénkir te, Kwaro nomwan éréképanoria yépékrá yakápánko, érékép námp. Aeno

✧ **8:13:** Ga 6:8 ✧ **8:15:** 2 Ti 1:7; Ga 4:6 ✧ **8:16:** 1 Jo 4:13 ✧ **8:17:** Ga 4:7; Yé 21:7 ✧ **8:18:** 2 Ko 4:17 ✧ **8:20:** Stt 3:17-19 ✧ **8:21:** Yé 21:1 ✧ **8:23:** 2 Ko 5:2-4

nomo ankank nke mwanámpria yé pékrá yaká pianámpan wae nke námp te, warko yé pék mono. Táte arop ankárankao wae nke námp te, warko apaerá yé pék naenámpañ. ²⁵ Aeno nomo oukoumwan nke monámp ankankan maok, táman nke mwanámpria am táman ninik kárákáre fek yé pékrá yakáp konámpon.

²⁶ Tá ankwap te, kárákáre monámp arop nomwan te Yiki Kor Spiritao yaewour i konámpo. Nomo apae ankank Kwarén sér mwanámp mér mo námpañ maok, Yiki Kor Spiritao érik kar tákaprá sér mono, yonkwae meknámp saráp yonkwae touwe fopo. Aenángo, am fek táman Yiki Kor Spiritao nomp kar toropwap námp yaewour i konámpo. ²⁷ Kwar te aropamp ninik mek nkeria, Yiki Kor Spiritamp am ninik wae mér i konámpo. Am te apae riteanápe, Yiki Kor Spirit te Kwar námokuráp ninikaokria, Kwaromp firáp arop fárákap nomwan yaewourrá kar toropwap i konámpo. ✱ ²⁸ Nomo te wae mér námpo: Kwarén nourouprá warákárnámp arop fárákap Kwaro kápae kare ankank méntér téteria kwapwe kare yaewour námpo. Am taknámp arop fárákap te Kwaro ‘Warko érékép nanamp’ ria wumwi námp támaono. ✱ ²⁹ Am te apae riteanápe, am arop fákáre te Kwaro wokwaek kar mériaka, náráponoria nánkárápámpara, am fárákapao kor ankár maomp Táráp niamp yakáp mwanapon. Aeria maok, maomp kápae kare tárápu yakáp napo, Kraiso am fárákapamp naenáp yak naenámpo. ✱ ³⁰ Am arop fárákap te wokwaek kar náráponoriaka nánkárápámpara, am fárákapao kor wumwi námpo. Aeriaka am fárákapao wumwirá sénámp te, ‘Yumo te yae-párak kare arop fákáreno’rá sénámpo. Mao ‘Yae-párak kare arop’rá sérinámp arop fárákapao te yiki yak kwapwe, tá námokuráp wae am fárákapao nénk námpo. ✱

‘Ankwap ankankao Kwaromp aropompan taokor mono’rá sénámp kar

³¹ Aenámpara, Kwaro am térenámp ankank kwapwe te nomo te apaerá sér mwanámpañ. Kwaro nomwan yaewour námp te, nomwan wa ampwae sámp naenámpañ. ³² Mao te wokwaek námokuráp Táráp wuriman námoku sámp-fákeyak moimpon. Mao te waeman nomwan ponankor yaewour naenámpria man sámp-kérép námpo. Mao námokuráp Táráp wuriman sámp námpañ nángo te, nomwan ponankor ankwap ankankan kor fwap ti-sámp naeria námpo. ³³ Kwar te waeman námoku nomwan náráponoria nánkáráp námp te, wa nomwan kot naenámpo? Kwaro námoku waeman nomwan fwapokwapia ‘Yae-párak kare arop’rá sénámpo. ³⁴ Nomwan te wa ‘Kwatae niniki nap fek touwe sámp nanap’rá sénaenámpo? Waeman Kraiso sumpwia warko fárámpea Kwaromp yae-párak mwaek ankank poukeyak námpara, mao kor nomwan yaewour naeria Kwarén sér i konámpo. ✱

³⁵ Kraiso nomwan aropomp tokwae námp te, apae ankankao mao aropomp námp mekamp pwarokwap naenámpañ. Nomp ninik mek kápae fárámp námpao ni, touwe sámp námpao ni, aropao nomwan nkwakwe make sokoro napao nie? Nomwan yae-porokweao ni, wae waempyam mo námpao nie? Apáp mwanámp ankank korop námpao ni, nomwan tirá wour napao nie? Am ankank am te nomwan aropomp i konámp arop Kraiso yae kamp te pwarokwap mono. ³⁶ Am ankank

nomp pourouk korop konámpan maok, arop ankárankao Kwaromp Buk fek kumwianámp karao sérrá,
 “Yino waráp arop fi yakáp námpara,
 kápae kare por yinan tirá wour i konapon.
 Arop fárákapao yinan nke nap te,
 yénképrá kák mwanap sipsip niamp námpono.”

³⁷ Aeno Krais nomwan yonkwae touwenámp te, apae ankank nomp pourouk korop námpan kor, mao nomwan yaewour nánko kwe-pwar konámpon. ☆ 36 Sng44:22' ³⁸ Kare karon. Ono waeman mér kare nampon: Apae ankankao nomwan yonkwae touwenámp Kwaromp yaekamp samp naenámpanáp. Ae te sumpwi konapao ni, yiki yakao nie? Ensel fákáreao ni, kwatae-arop nkwakwe makeramp kárákáreao nie? Oukoumwan yakápnep ankankao ni, wakmwaek korop naenámp ankankao nie? ³⁹ Yámar kear mekamp ankankao ni, waempomp némpoukamp ankankao nie? Mámá ponankor ankank máte, nomwan Kwaro aropompnámp mekamp pwarokwap mwanap pourou mono. Am aropomp te nomp Tokwae Kar Krais Jisas námpan sámp námpon. ☆

9

Polo Israel firan nkea aropompa waemp kar

¹⁻³ Awu! Onomp firáp Israel fákáre kwae! Awu! Onomp Juda ankwapyenáp fákáre! Ono te yumwan yonkwae touwe tokwaeria, Kraisonámpok korop napo Kwaro yumwan warko éréképano kar nampon! Aeria kápae kare por yumwan yonkwae touwe kareria yumwantá ninik tokwae konampono. Ono te Kraisompara, ono kare kar sénampono. Ono yankar mono. Yiki Kor Spiritao onomp ninik mek yiki kor ninik sápeanánko, ono am kar sénamp te, wae kare karonorá mér nampon: Kraiso onomp ninikaok naenámpanria te, ono man turunk nanko, onan náráp fi mekamp ek far-pwar nánko, nopok yumo fwap am éri mek koropea Kraisomp firáp yakáp mwanapon. ⁴ Kwar te Judan te waeman kápae kare ankank sánk námp tane, am fárákap te apae nánko, Kwaromp kar wa mo napon? Am fárákap te Israel fi ara, Kwaro náráp tárápunoria nánkárápea maok, náráp kárákáre ntiaka wae tokwae kwapwe nénkámpon. Kwaro am fárákapán sérrá, ‘Mao náráp tárápu yakáp napo, taokeyak nanamp’ rimpon. Mao am fárákapán námokuráp lo karan nénkria lotu mwanap ninik méntér yénképámpon. Tá mao ‘Ono yumont yakriaka yaewour nanampono’rá sérimpon. ⁵ Am fárákapamp wokwaekamp appeyaenáp Abraham, Aisak, Jokop te Israel fi forokoranap appeyaenáp támaono. Táte wakmwaek Kraiso apárokamp arop arákarea, am fi mek arop kare yakámpon. Mao te námoku Kwarara, ankank ponankor taokeyak námpara, nomo ankár maomp eran saráp sakap mwaro! ☆

Kwaro koumteouráp aropan náráponoria nánkárápámpan sénámp kar

⁶ Kápae kare por onomp fi aropan aropomp nampan maok, Kwaro Juda fi ‘Yumwan yaewour nanamp’rá sérimp kar te kwaporok pwar mono. Ono wae mér nampon, am ou mekamp arop ankwapmwaek Kwarén mér mo nap te, Kwaromp Israel fi kare mono. ⁷ Nomo ‘Máte ponankor Abrahamomp ou fekamp yakáp nap te Kwaromp tárápu kare’rá sér

mwareano, mono. Wokwaek kar Kwaro Abrahamén, ‘Aisakomp fekamp-pao saráp waráp firáp yakáp mwanapono’ rimpon. ✧ ⁸ Arop éntupwar naropwaromp yiri fek saráp forokarea yakáp nap te Kwaromp tárápu mono. Arop ankár Kwaro tak nanamprinámp kar wawia karenoria mér nap fek forokarinap aropao maok, maomp tárápuno. Am tak nap te Abrahamomp finon. ⁹ Kwaromp arop ankwapan nánkáráprá ‘Onompono’rá sénámp te ará: Kwaro arakrá sérimpon: ‘Ono wae séri tari nampara, warko arákarrá kárakáre mént korop nanko te, Sara kárakáre sámpeaka fwap poumou-táráp sámp naenámp’ rimpon. ✧ ¹⁰ Am támao mwar mono. Warko wakmwaek nomp wokwaekamp appe Aisak Rebekan sámpeanánko, táráp anánk feae sámpánko, Kwaro sérimp kar ankwap aran ninikenke. ¹¹⁻¹² Am tárápyar oukoumwan éntupwar sámp mo fek, am tárápyarao kwapwe kare ninik sámp nep te, oukoumwan mér mo, kwatae ninik sámp nepan kor mér moepo maok, Kwaro Rebekan ‘Nae-táráp te nánaeramp yae ankore mek yak naenámp’ rimpon. Am táman Kwaro námoku aropan náráponoria nánkáráp konámp ninik érik yénkép námpon. Am tárápyaran apae nenepaoeanrá nánkáráp mono. Kwaro námoku ankwapan aropan náráponoria nánkárápriaka, ankwapan te mono. ✧ ¹³ Aeno Kwaromp Buk fek te arakrá sénámpon, “Ono te Jekopén maok warákár kare nampon. Aeno Ison te warákár mo nampon.” ✧

¹⁴ Kwaro am tak námp ninik nánko te nomo ‘Pwi yak mono’rá sér mwanámp nie? Mo karono. ¹⁵ Aeno wokwaek kar mao Mosesén arakrá sér, “Arop onomponoria namp te man fwap yaewour nanampon. Tá ankwap man aropomp namp te, taknámp fwap aropomp nanampon.” ✧ ¹⁶ Aerá sénámpara, Kwaro aropan náráponoria nánkáráp námp te aropomp ninik fek, tá maomp tére tokwae fek te mono. Am te Kwaro námokuráp ninik fek saráp aropompria námpon. ✧ ¹⁷ Moseso manénkir Kwaro King Feron sérimp karan kumwimp te arakrá sérimpon: “Ono amwan ‘King yakae’rá séri namp te, onomp kárakáre tokwae amwan yénkép nanko, koumteouráp arop kápae kare apárok mwaek onomp e tokwae érik farákáp mwanapon.” ✧ ¹⁸ Aempara, nomo wae mér námpon: Kwar te arop ankárankaman aropomp naerianámp te fwap man aropomp i konámpon. Tá ankwap te monoria kárakáre naenámp ninik sánk naeria te, fwap am ninik sánk naenámp.

Kwaromp youpoukwap ntiaka aropompnámp kar

¹⁹ Ono má kar má kumwi namp, yumo nkeaka onan makrá sér mwanape: “Ae te Kwaro arop ankákárankrá náráponoria nánkáráp námp kwamp te, apaeritea arop kwatae napo, kar sér i konámpon? Arop te wa fwap námokuráp ninikaokria Kwaromp ninik kwe-pwar naenámpánáp.” ²⁰ Amo te wa nap kwamp, Kwaro taknámp ninikan man yopor nanapon? Ae te arop kwar fek sospen yoroianánko am sospenao man ‘Amo onan apaerá makrá yoroi nap?’rá sénaenámp nie? ✧ ²¹ Aropao kwar ankárank fek sospen anánkaopwe yoroia maok, ankwap mek kwapwe kare ankank kákriaka, tá ankwap mek sampwae kák naenámp te am te kwatae námp nie? ✧ ²² Kwaro kuri tak i konámpon. Mao te námokuráp youpoukwap námp érik yénkép nánko maok, ponankor arop maomp kárakáre tokwae mér mwanapon. Am sospen te nopok Kwaro youpoukwapria kot nánko,

✧ 9:7: Stt 21:12 ✧ 9:9: Stt 18:14 ✧ 9:11-12: Stt 25:21,23 ✧ 9:13: Mal 1:2-3 ✧ 9:15: Kis 33:19 ✧ 9:16: Ta 3:5; Ef 3:9 ✧ 9:17: Kis 9:16 ✧ 9:20: Ais 45:9 ✧ 9:21: Jer 18:6

touwe kwatae sámp mwanap wae nánapi yakáp napan maok, Kwaro tamak fopwari pap mo, yépékrá yak námpon. ²³⁻²⁴ Am te apae riteanápe, maomp ninik te arop ponankor náráp wae tokwae ntia kárákáre, tá kwapwe kare tankáp mwanap maomp aropomp sámp mwanap arop fárákapan nénk nae ritea námpon. Am aropomp sámp mwanap arop fárákap te nomo Juda firao saráp mono. Nomo arop ankwap firao kor mént sámp mwanámpon. ²⁵ Profet Hosea kor wokwaek kar arop Kwaro nánkáráp konámp ninik fek kumwiaka arakrá sérimpon:

“Wokwaek te

am arop fárákap onomp firáp yakáp moiapao maok,

wakmwaek te onomp firáp yakáp mwanapon.

Wokwaek te am fárákapan

ono warákár moiampán maok,

wakmwaek te ono am fárákapan

warákár kare nanampon. ☆

²⁶ Am némpouk te ono sérrá,

‘Yumo te onomp arop fi mono’ ri nampan maok,

am némpouk táman ono sérrá,

‘Yumo te yaká yak konamp Kwar

onomp tárápuno’rá sénampon.” ☆

²⁷ Wokwaek kar Aisaia arakrá sérimpon: “Juda fi éképoukamp kárák kápae niamp arak nánko te, Kwaro némpi ankwap yinink fi mwar érékép naenámpon.” ²⁸ Am te apae riteanápe Kwar Tokwaerao koupour ko-ropeaka apárokamp arop ponankor youroukoupia kápae kare aropan ‘Yumo te faokorenk’rá sénaenámpon. ☆ ²⁹ Tá wokwaek kar Aisaia ankwap kar am fek séri námp te arakrá sérimpon: “Aeno yámar mekamp ankank ponankor poukeyak konámp Kwar Tokwaerao nomo ankwap yininkaopwe nomwan kor taokeyak monkoría te, Sodom ntiaka Gomora mekamp aropani námpnám taknámpon ponankor arop fi tomoro mwarámpon.” ☆

Juda fi mér kare moria, yae-párák kare arop yakáp monap kar

³⁰ Arop ankwap fi Kwaromp yi fek yae-párák kare arop yakáp mwaria tére kárákáre mo nap te, wae Kwarén mér nap fek maok, Kwaro nke námp fek te yae-párák kare aropono. ³¹ Aeno Israel fi te Kwaro nke námp fek yae-párák kare arop yakáp mwaria lo ankwap oupourouknapao maok, am lo nke moria, yae-párák kare arop yakáp mono. ³² Am te Jisasén mér nap fek yae-párák kare ninik sámp te mono, námoku térerá am fek yae-párák kare arop yakáp mwanámpan mpweria napon. Jisas te yumwi fek pu tikipria sikirip konap niampara, ³³ Kwaro wounáprá sérimp kar profet Aisaia kumwimp te arak rimpon:

“Yumo nkenke! Ono Saion Faonkwek

arop pu tikip mwanap yumwi ankárank páte nampon.

Ono kárákáre kor yumwi páte nanko,

arop kápae kare nke moitea tukupria

am yumwi fek pu tikipria sikirip mwanapon.

Arop man mér námp te

kwaporok yépéki pwarria pwarápaé mono,

mao sénámpon kar kare kar korop naenámpono.” ☆

☆ 9:25: Hos 2:23 ☆ 9:26: Hos 1:10 ☆ 9:28: Ais 10:22-23 ☆ 9:29: Ais 1:9 ☆ 9:33: Ais 8:14; 28:16; 1 Pi 2:6,8

10

Juda fi Kwaromp ninik kwapwe mér moiap kar

¹ Kémpiyae tárápu, ononamp Juda fi Kwaro oukoumwan érékép mo námpantá, am firan aropomprá ninikria, Kwaro am fárákan warko éréképanoria kápae kare por kar toropwap nampon. ² Ono te am fárákan te wae mér namp kwamp arakrá sénampon: Am fárákan te Kwaro warákárnámp ninikaok mwaria kárákare kar napao maok, Kwaromp ninik kare mér mo napon. ³ Kwaro námoku ninik námpaok ‘Yae-párak kare arop’rá sér i konámp ninik te mér mono. Námokuráp kárákare fek, yae-párak kare arop yakáp mwarria napon. Aenapara, am fárákan te Kwaromp yae ankore mek yakápria, mao námoku térea, yae-párak kare arop yoroi papanoria yénképeyakáp mo napon. ✱ ⁴ Am fárákan te mér mo napon: Krais te mao lo tapokwapea pwate námpara, arop ponankor Kraisén mér nap te, Kwaro nke námp fek yae-párak kare arop yakáp napon.

⁵ Moseso am ninikia lo aropan fwapokwapia yae-párak kare kák konámp ninikan kumwiaka sérrá, “Arop ponankor lo karwaok tukup napo maok, am loao am fárákan yiki yakáp mwanap nénk konámpon.”

⁶ Aeno nomo Kraisén mér nángo, Kwaro nomwan ‘Yumo te yae-párak kare aropo’rá sénángo, nomo Moseso sérim niamp pourouráp sérrá, “Yumo te ninikrá arakrá sér mwarea napon: ‘Wa narek pok naenámpon?’ ” [Am te Jisasén warámpea ékia napo, nomwan yaewour naenámpra nap niampono.] ⁷ Tá “Yumo te ninikrá sér mwarea napon: ‘Wa waempomp némpouk pik naenámpon?’ ” [Am te Kraisén warámpea aokea napo, nomwan yaewour naenámpra nap niampono.] ⁸ Aenapan maok, mámá kar fi kor ninik te ará:

“Kwarén mér mwanap kar te wae yino érik farákápeanánko waeman yiráp wonae fik yak, tá yiráp ninik mek yak, tá yiráp táp mek yak námpon.” ✱

⁹ Aeno amo ‘Jisas te Tokwae Karono’ ria érik sériaka, amo kor Kwaro Jisasén apár me mekamp fárámpea pap námp karenoria mér napo maok, Kwaro amwan kor warko warám naenámpon. ¹⁰ Nomp ninikao Jisas Kraisén mér nángo te, Kwaro nomwan ‘Yae-párak kare arop’rá sénámpon. Tá nomp am mér námp érik farákáp nángo te, Kwaro nomwan warko érékép konámpono.

¹¹ Kwaromp Buk fekamp karao sénámp te ará: “Arop Kwarén mér kare námp te, kwaporok yépéki pwarria pwarápae mono.” ✱ ¹² Kwar Tokwae ankárankamp támao nomo ponankor nomp Tokwae Karono. Juda fi, tá ankwap fi ankárankamp pourouráp ninik fek saráp námpon. Aenámpara, arop ponankor man sénapo te, kwapwe kare karerá kák konámpon. ✱ ¹³ Kwaromp Buk fekamp karao am fek arakrá sér: “Arop ponankor Kwar Tokwaeramp e karákaprá wumwi napo te, am fárákan warko érékép naenámpon.” ✱

¹⁴ Aeno arop fárákan man mér moria te, mokopia man nomwan yaewouraeria turunk mwanapon? Tá arop kar wa moria te, mokopia man mér mwanapon? Tá arop ankwap am fárákan kar farákáp mo napo te,

✱ 10:3: Ro 9:31-32

✱ 10:8: Lo 30:14

✱ 10:11: Ais 28:16

✱ 10:12: Kl 3:11; Ga 3:28

✱ 10:13: Jol 2:32

mokopia am fárákáp kar wa mwanapon? ¹⁵ Tá kar fárákáp naenámp arop tirá kérép mo napo te, mokopia kar fárákáp mwanapon? Kwaromp Buk fekamp kar te arakrá sénámp: “Koumteouráp arop te Kwapwe Kare Kar sámpá koropnámp aropan nkea te warákár kare mwanapon.” ☆

Israel fi ankwapmwaek saráp Kwapwe Kare Karwaok tukupap kar

¹⁶ Aerámpan maok, ponankor koumteouráp arop te am Kwapwe Kare Kar wa mono. Profet Aisaia mákia kokwaetea Kwarén sérrá, “Tokwae Kar e! Wa mokop yino fárákápnámp kar méria, karenorá ninik námp?”

☆ ¹⁷ Nomo wae mér námp: Nomo Kwaromp kar wa nángo maok, am támao nomp ninik mek mér mwanámp sápnámp. Am kar nomo wa námp te Kraiso námpan fárákápnámp karonó. ¹⁸ Tá ono ankwap turunk nae: Ae te Israel fi te oukoumwan máná kar fi wa mo nap nie? Mono. Mao te wae wawi naponó.” Buk Song fek kumwiakapao arakrá sénámp, nomo wae mér námp:

“Kwaro sámp-kérépámp aropamp kar

waeman apár-apár ponankor,

némp-némp ponankor akwap námp.” ☆

¹⁹ Aeno ono ankwap turunk nae: Ae te Israel fi te má kar te mér mo nap nie? Mono. Waeman méri yakáp napao napon. Manénkir te yumo ankár Moseso fárákápámp kar aran ninikenke:

“Ono e moráp kánanke kwatae

yonkwae kour moráp ankwap fi arop éréképnámp,

amnap ninik támao

yumwan am fárákápnámp kokwarokria

yopor mwanap ninik sánp naenampon.” ☆

²⁰ Aisaia kor kar kárákáre fek arakrá sérimpon,

“Arop fárákáp onan oupouroukia nke moinap te oukoumwan onan wae nke napon.

Arop ankwap fárákáp

onan te ‘Maeno?’rá turunk moinap arop fárákápnámp

nke nap fek te

ono wae érik korop nampon.” ☆

²¹ Aeno Aisaia te Israel firan ninikria arakrá sérimpon: “Ono waeman kápae kare por am kwekáprá ták-sir i konap arop fárákápnámp warko éréképnámp naeria yae nánapia yéprá yak konampon.” ☆

11

Kwaro Israel fi ankwapmwaek aropompnámp kar

¹ Ono arakrá turunk nae nae: Am tak nap te, Kwar te náráp Israel fi mekamp koumteouráp aropan te ponankor sinamp nie? Mo karonó. Ono kor Israel fi mekamp aropono. Ono te Abrahamomp ou fekampao nampono. Ono te Bensamin yakámp fi mekamp aropono. ☆ ² Am fi te Kwaro wokwaek kar nárápnámp rimpara, am firan te younkwe sir moimpon. Ae te yumo Kwaromp Buk fekamp Elaijaoinámp kar te mér mori kwapon? Mao aropomp kar fek sérrá, ³ “Tokwae Kar e, arop fárákápnámp waráp profet fákáreran tirá wouria maok, waráp alta yumwi yokwarápnámp éprá naponó. Aenapo, ono ankáramp mwar yak nanko,

☆ **10:15:** Ais 52:7 ☆ **10:16:** Ais 53:1 ☆ **10:18:** Sng 19:4 ☆ **10:19:** Lo 32:21 ☆ **10:20:** Ais 65:1 ☆ **10:21:** Ais 65:2 ☆ **11:1:** Fl 3:5

oukouwman onan kor sámp-wouroump mwaria wae nape.” ✧ ⁴ Aerámpan maok, nopok Kwar te nopok man apaerá sérímpón? Mao te arakrá sér: “Amo nápar yak mono. Ono éréképnámp arop 7000 te kwekár kwar Balén kwaráp torokomprá man lotu moi naponono.” ✧ ⁵ Taknámp, oukouwman mámá ke fek kor ankwapmwaek yakáp napo, Kwaro am fárákan aropompria náráponoria nánkáráp námpón. ⁶ Mao te tére napan nkea ninikia nánkáráp mo i konámpón. Námkuráp ninik fek ninikia érékép námpara, térenap ninikan nkea nánkárapeanánko te, am námoku ninikia éréképeanánko te, námoku ninikia yaewour naerianámp ninik te kare kar mono.

⁷ Aenámp te nomo apaerá sér mwanámpón? Am ankank Israel firao sámp mwaria tére kárákareap te sámp moiapon. Kwaro náráponoria nánkárápnámp arop ankwap fárákapao saráp sámpapon. Tá ankwap fárákap te maomp ninik kárákare námpara, sámp moiap te. ⁸ Kwaromp Buk fek sénámp niámpón:

“Kwaro am fárákan ouwipi pamp i konap niampi pap nángo,
yirao kor Spiritamp ankank nke mo,
woupwirao kor wa moinap te,
Am takiap te yakrá koropea oukouwman námpón.” ✧

⁹ Devito kor takrá sérímpón,
“Kwar e! Amo am fárákan pounk napo,
kwapwe kare ankank fek warákareaka,
mao te wae, amont yae-párák yakáp námpán mpwe
yonkwae napo,
amo touwe kwatae nénk napo,
nape firao apár me mek pik námp niámp mwanapon.” ✧

¹⁰ Am fárákapamp yi te kirikipá pap napo,
nke mwanap pourou mo mwanapon.
Am fárákap kápae sámp nap fek te,
ankár kare kor nánákápia páte napo,
ankár taki yaká yakáp mwanapon.”

Kwaro arop ankwap fi warko éréképnámp kar

¹¹ Aenapan, ono turunk nae rae: Am Israel fi te Jisasén mér mo nap te, wae ponankor kwatae akwapria moyakáp nap nie? Mo karonó. Am fárákap Kwarén younkwe sínapo maok, am mwae kup fek táman Kwaro ankwap fi aropan warko érékép námpón. Kwaromp ninik te, Israel fi am kwapwe kare ninik mao ankwap firan takrá tére námp nkea kokwarokrá kikiank mwanapria námpón. ✧ ¹² Wokwaek Israel fi Kwarén younkwe sámkap ke fek te, Kwaro ponankor apár mekamp kounteouráp aropan yaewoura wae námpono. Am Israel fi Spiritamp ankank mo nap fek te, Kwaro ankwap fi aropan kwapwe kare fwapokwap námpón. Aenámpara, nánkár Israel fi warko Kwaronámpok arári korop napo te, nomo wae mér, Kwaro ponankor kounteouráp arop firan kwapwe kare kare ninik fek yaewoura wae naerámpón.

¹³ Aeno oukouwman te ankwap fi kounteouráp arop yumwan kar sámk nae nae: Kwaro onan sámp-kérép námp te, arop ankwap fi yumo ou mek téreaeria sámp-kérép námpantá, ono má tére man, am te tokwae

✧ 11:3: 1 Kin 19:10,14

✧ 11:4: 1 Kin 19:18

✧ 11:8: Lo 29:4

✧ 11:9: Sng 69:22-23

✧ 11:11: Ap 13:46

kar ankankonoría aesioría warákár nampon. ¹⁴ Am te apae riteanápe, onomp ninik te Kwaro ankwap fi yumwan éréképeanánko, kwapwe kare yakáp napantá, Juda fiao kor nkea kokwarokria koropanáponoria nampon. Tá am fek táman ono ankwap fárákáp érékép nanampon. ¹⁵ Karenono. Kwaro Juda firan far-pwar námp te, warko ankwap arop fi ponankor éréképeanánko, Kwaronámpok koropea méntér ankárankamp fi yakáp napon. Aenámpara, Kwaro warko Juda firan érékép nángo te, sumpwi napao, warko fárámp konap niamp araknámp mwanapon. ¹⁶ Arop pan tokwapea, am fekamp kánanke sámpea Kwarén sánk nap te am pan te ponankor Kwarompon. Ankwap te, yao arák Kwarompao nángo te, yowe ponankorao kuri Kwarompon.

¹⁷ Israel fi te yao oliv kwapwe niampman maok, Kwaro yowe ankwapmwaek karrá tokopea épéri námpon. Tá ankwap fi yumo te yao pwae mekamp kwaporok yaknámp oliv yowe kor niampman maok, Kwaro yumwan tia oliv aopwe kare fek kírímpea yárákarea pwate námpon. Aetenánko oukouwman te yumo am oliv aopwe fekamp yiri kwapwe am yowe kor kareao sámp námp niamp sámpria kwapwe kare yakáp napon. ¹⁸ Aenámpara, yumo te, am yowe kor karean kámákár tukup námpirá niniki kwaponono. Yumo takrá ninik nap kwamp te, yumo ankár fwapi ninikitea kipo. Yumo yowe kor te am aopwe koran yiri sánk mono. Aopwerao maok yumwan yiri sánk konámpon.

¹⁹ Aeno yumo te ‘Kwaro am yowe kare karámp-tákapnámp fi te, ankwap fi námwan am fek kírím naeria ninámpono’ ria sér mwanape. ²⁰ Tá kare, Kwaro taki námpan maok, amnámp fi kor te mér mo napantá, karrá tokopea épéri námpon. Tá yumo mér napara, fwap yakáp napon. Yumo te ‘Ono wae mér nampono’ ria warákár-séri kwaponono. Apáp fek yakáp kip. ²¹ Kwar te oliv yowe kare wuriman taki yakanoria pwar moi námpara, yumo mér mo napo te, yumwan kor taki yakápenkria pwar mono. ²² Yumo te ankár fwapia ninik kipo. Kwar te arop aropomp naenámp ninik, tá yopor naenámp ninik méntér i konámpono. Arop Kwaromp ninikaok mo, pwar nap te, am fek táman yopora waeria touwe tokwae sánk konámpono. Aenámpao maok, yumo oukouwman kor man méria paokop napo, Kwaro nkeaka warákáránko, yumo maomp kwapwe kare ninik mek yae-párák yakáp naponono. Mo naporía te, yumwan kor yao yowenámp taknámp karrá tokop naerámpon. ☆ ²³ Aeno am yao yowe ankwap wokwaek karrá tokopámp warko mér napo te, Kwaro warko am yowe kor aopwe kor fek kírímpea pwar naenámpmon. Kare karono, Kwar te fwap warko mént kírímpea pwar naenámpmon. ²⁴ Yumo wae mér napon: Wokwaek te yumo yao pwae mekamp oliv yowe yakápapan maok, Kwaro yumwan karrá tokopea sankoropea oliv kwapwe mek kírímpea pwarari námp te, am te yumokuráp yao aopwe kare mono. Aenámpara, kareno, am oliv yowe kare fwap warko sámpeaka námokuráp yowe fek am fek kírímpea pwar naenámpmon.

Kwaro náráp aropomp ponankor aropan yénkép naerianámp kar

²⁵ Kémpiyae tárápu, takria yumo, yino te wae mér tokwae námponorá ninik mwanape. Aeria namp kwamp, am mek wouroumpyeknámp karan yumwan mérenkria érik sénaeria nae. Juda ankwap fárákáp ankár námokuráp ninikaok tukupria kárákáreapo maok, arop ankwap firaomékir Kwaronámpok koropea mao kouroump tari námp fek akwapá

sámpea pwi yakanoria ninámpon. ²⁶ Tá am ke fek táman Kwaro warko Israel firan ponankor érékép naenámp te, mao náráp Buk fek Aisaia kumwiakámp kar niampon:

“Arop ankárank Israel firan érékép naeria

yépékrá yak námp,

Jerusalem meknámp fárámpea korop naenámpon.

Mao te Jekopomp fekamp kounteouráp arop ponankor

yaewour nángo,

kwaromp kar ták-sir konap ninik pwar mwanapon.

²⁷ Am ke fek táman

ono am fárákapént kontrak yororia

maomp kwatae ninik ponankor

tirá épéria pwar nanampon!” ☆

²⁸ Juda fi te Jisasoinámp Kwapwe Kare Karan younkwe sinapono. Aeria maok, am fárákap te Kwaromp yopor arop niampi yakáp napo, am támao ankwap fi arop yumwan yaewour námpono. Aeno wokwaek kar Kwaro náráponoria nánkárápnámp arop fárákan te, oukounwan nouroupi yak námpono. Mao te maomp appeyaenápén ninik námp kwamp, am tak námpono. ²⁹ Am te apae riteanápe, Kwaro arop nánkárápea wumwiria ‘Ankank sánk nae’ ria sénámp te, ankwap ninik sámpria pwar mo i konámpon. ³⁰ Wokwaek yumo te Kwaromp kar ták-siranapan maok, oukounwan te Israel fi kar ták-sinapo, am fek táman yumo Kwaromp aropomp sámp napon. ³¹ Tá taknámp oukounwan Israel fi Kwaromp kar ták-sinapan maok, am yumo oukounwan sámpnap aropomp am fárákapao kor wakmwaek sámp mwanapon. ³² Kwaro numwar takanáponorianánko, am kar ták-sinap ninik támao ponankor aropan fákapá fákeyak námp te, am ponankor aropan náráp aropomp yéńkép nanampria námpono.

Nomo Kwaromp eran sakap mwanámp kar

³³ Wakwe! Kwaromp kwapwe kare ninik, tá maomp yonkwae kour, tá maomp mér te yoporop tokwae karia top-pwarámpea solwara youao pik námp niampon! Arop nomo te Kwaro námoku naeria ninik námp méria ankwap aropan farákáp mwanámp pourou mono. Nomo te mao térenámp ninik te mér mwanámp pourou mono. ³⁴ Aenámp te Kwaromp Buk fekamp karao sérrá,

“Wa mokop Kwar Tokwaeramp ninik méri námpon?

Tá wa mokop man ninik sánk námpon?

³⁵ Wamékir Kwarén ankank sánkeanánko,

Kwaro nopok man sánk naenámpon?

Am te mo karono.” ☆

³⁶ Kwar námoku te ankank ponankor yoroia, mao kápae kare ankank fi korono. Ankank ponankor te mao námokuráp sarápono. Aenámpara, nomo te ankár maomp eran sakap saráp yakáp mwanámpon. ☆

12

Nomp pourou ankár Kwarén ofanámp sánk mwanámp kar

¹ Kémpiyae tárápu, ono Kwaromp aropomp tokwaeran ninik namp kwamp, yumwan érik kárákáre fek sér rae: Yumo yiráp pourou te ankár

oukoumwan yiki yakáp nap fek ankár Kwarén ofanámp sánkria, maomp tére mwanap amwar kar yakápria, Kwaro warákárnámp ninikaok saráp paokop kipo. Yumo tak nap te ankár yiráp Kwarén lotu kare nap támaono. ✱ ² Yumo te apárokamp aropao kwatae ninik fek paokop nap niamp paokopi kwapono. Yumo ankár, Kwaro numwar yiráp ninik wourékam yoroi papanorá yénképá yakáp kipo. Takria maok, yumo fwap Kwaromp ninik mér mwanaponono. Am ninik te ará: Kwapwe kare ninik mériaka, Kwaro warákárnámp ninik, tá ankár pwi yaknámp ninikan mér mwanapon. ✱

Yiki Kor Spiritamp ninik fek tére mwanámp kar

³ Kwaro námoku ninikia onan ourour sápea, náráp tére nanapria nánkáráp námpara, ono yumwan ponankor ankákárankan mér kipria sénæ rae: Yumo te yiráp mér, yiráp ninik younkoup nap te, námo ankwapan kámákár akwap namprá ninikia warákár-séri kwapono. Yumo ankár fwapi youroukoupia maok, yae-párák kare ninikria yiráp Kwaro sánknámp mér am puri fek tére kipo. ✱ ⁴ Nomo te wae mér námpo, nomp pourouk yakápnámp ankank te kápæ karerao maok, mounountukri tére napono. ⁵ Taknámp, nomo kuri aropao kápæ kare námpao maok, Kraisén mér námpara, ankárankamp finono. Nomo ankákárank ponankor maomp pourouk tukuri yakáp námpara, énéni yakáp námpono. ✱

⁶ Kwaro námokuráp ninik fek nomwan yaewourria maok, námokuráp ourour nomwan wor-pwate nángo, ankákárankrá mounountukri mér ti-sáp námpo. Aenámpara, arop ankwap profet kar farákáp konámp kwamp te, mao ankár náráp Kwarén mér námp puri fek farákáp kuno. ⁷ Táte arop Kwaromp ankwap koumteouráp aropan yaewour naenámp mér námp kwamp te, mao ankár am tére táman tére kuno. Táte arop ankwap tisamp térean mér námp kwamp te, mao ankár tisa tére táman tére kuno. ⁸ Táte arop ankwap ankwap fárákapamp ninik mek kárákære sánk naenámp tére mér námp kwamp te, mao ankár am táman tére kuno. Táte arop ankank monap koumteouráp aropan yaewourrá ankank nénk námp kwamp te, ankár aropompria warákár fek nénk kuno. Tá arop ankwap tére taokeyak konámp te, mao te ankár am tére táman kárákære fek tére taokeyak kuno. Tá arop ankwapao arop ankwapan aropompria yaewour naenámp kwamp te, ankár warákárrá yaewour kuno. ✱

Nomo ankár ankwapyaenámp fárákan nouroup kare mwanámp kar

⁹ Yumo arop ankwapan nouroup mwaria te, ankár kare kar ninik meknámp kar kipo. Yumo te kwekár ninik feki kwapono. Kwatae-námp ninik te ankár younkwek pwarará ankár Kwaromp kwapwe kare ninik fek saráp kip. ¹⁰ Yumo Kwaromp ankwap koumteouráp aropan nouroup nap te, ankár yiráp ankwapnámp karean nouroup i konap niamp kipo. Yumo ankár arop ankwapamp eran saráp kárákære fek sakap kipo. ✱

¹¹ Yumo te Kwaromp tére mwaria nap te, kokwae kwapono, kárákære fek ankár tére mwar karrá warákárrá tére kipo. ✱

¹² Yumo te Kwarén mériaka, Tokwae Karao yumwan yaewouranoria yépékrá yakáp nap kwamp te warákárria maok, yiráp pourouk kar korop námpo kor, wampwe kwaeria kárákære fek yakápria, Kwarén kápæ kare por kar toropwap saráp yakáp kip. ✱

✱ 12:1: Ro 6:13 ✱ 12:2: Ef 4:22-24; 5:17 ✱ 12:3: Ef 4:7 ✱ 12:5: 1 Ko 12:12 ✱ 12:8: 1 Ko 12:7-10; 1 Pi 4:10-11 ✱ 12:10: 1 Pi 1:22 ✱ 12:11: Kl 3:23 ✱ 12:12: 1 Te 5:16-18

¹³ Aeria maok, Kwarén mérnáp arop ankwap fárákáp ankank mo napo te, yumo am fárákapan yaewourria maok, tá ankwap némpoukamp arop yumonapok korop napo te, am fárákapan fwapia taokeyakáp kipo.

¹⁴ Tá ankwap te, arop yumwan kar napo kor, yumo Kwarén ‘Am fárákapan yae-párák kare yaewourae’rá sér kipo. Kareno, ankár makrá sér kipo. Aeno yumo te, Kwaro man kwatae papanoria kar toropwapi kwapono. ✱ ¹⁵ Yumo te ankár warákáránknáp aropént warákáránk kipo. Tá yumo éménknáp arop fárákápént éménk kipo. ¹⁶ Yumo te ankár yumokuráp pourouran yaewour i konap niamp, take pourouráp ninik fek arop ankwapan kor tak kipo. Yumo te, arop tokwae yakáp mwarrá niniki kwapono. Yino te mér kwapweráp aroponoria yiráp e sakap kwapon. Yumo te némpoukamp aropént fekarea tére mwarria warákár kipo. ✱

¹⁷ Yumwan kar sénapo te, yumo nopoki kwapon. Yumo te arop ponankor nke nap fek te yae-párák kare ninikaok paokop kip. ✱ ¹⁸ Yumoku kok ampwae sámprá yorowar mwanap ninik sámp kwapono. Yumo ankár kápa kare por arop ponankor ankáránkamp ninik fek yakáp mwanap ninikan saráp oupourouunk kipo. ¹⁹ Onomp kémpiyae tárápu, yumwan napo te, yumo nopok mwaria niniki kwapono. Nánkár Kwaro námoku am fek nopok naenámpria pwar kipo. Kwaromp Buk fekamp karao arakrá sénámp te, yumo wae mér napon: Kwar Tokwaerao sérrá, “Nopok i konap tére te onomp téreno. Nánkáráp onoku am fárákapan touwe kwatae sánk nanampon.” ✱ ²⁰ Aeno táte arop amwan yopor i konámpao yae-porokwe nánko te, amo ankár man fir sánkampo. Tá mao ént nikip nánko te, amo ankár man ént sánkampo. Tak napo maok, amo taknap nkeaka amwan i konámp ninikia pwarápae tokwae sámp naenámp. ²¹ Aeno arop yumwan kwatae sénapo, yumo nopok sér mwanap ninikao yumwan kwe-pwar naeane. Amo ankár kwapwe kare ninikria maok, kwatae ninik apárok sámp-anámp nanapono.

13

Nomo ankár Gavmano sénámpaok mwanámp kar

¹ Arop ankár ponankor Gavmano sénapaok kip. Nomo te wae mér námpon: Gavman te námoku kwaporok yak mono. Kwaro páte nánko yak námpara, am Gavmano tére nap te Kwaro sánk námpan tére napon. ✱ ² Aenapara, arop Gavmano sénánko, kar ták-pwar nap te, Kwaromp karan kor tak napara, am fek touwe sámp mwanapon. ³ Yumo te Gavmanén apáp te monoria nap kwamp te, kwapwe kare ninik fek yakáp napo maok, yiráp e sakap mwanapono. Gavman yakáp nap te, kwapwe kare niniknáp aropan apáp sánk mono. Kwatae niniknáp aropan saráp apáp sánk napon. ✱ ⁴ Gavman fákáre te Kwaromp tére konap aropara, yumwan yaewour nánko maok, yumo yae-párák yakáp mwanapon. Aeno yumo kwatae ninik nap kwamp te apáp kipo. Yumo wae mér napon: Gavmano sampnámp bainat te kwaporok samp mono. Mao te Kwaromp tére aropara, kwatae niniknáp aropan touwe kwatae sánk naerámpon. ⁵ Aenapara, nomo ankár Gavmanomp yae ankore mek yakáp mwanámpon. Nomo te touwe sámp mwanámp táman saráp apápria maomp karwaok mwareano. Nomo fwapia ninikia maok, am karwaok

✱ **12:14:** Mt 5:44; Lu 23:34 ✱ **12:16:** Ro 14:19; Fl 2:2-3 ✱ **12:17:** 1 Te 5:15 ✱ **12:19:** Lo 32:35; 2 Te 1:6-7 ✱ **13:1:** Ta 3:1 ✱ **13:3:** 1 Pi 2:13-14

i konap te yae-párák kare ninikonoria méria ampaok mwanámpon. ⁶ Am fi kor fek táman maok, yumo takis sir konapono. Am te apae riteanápe, Gavman te Kwaromp tére aropara, am Kwaro sánknámp tére kárakáre fek taokeyakáp konapono. ⁷ Aenapara, yumo te apae ankank Gavmanén sánk mwaria nap te, ankár sánk kipo. Yumo te nkwakwe make takis sámp konap aropan te ankár am takis sánk kipo. Yumo arop poukeyakáp konap aropamp yae ankore mek yakáp nap kwamp te, ankár maomp kar waria, man e tokwae sánk kipo. ✱

Nomo mokopia lo karwaok paokop mwanámp kar

⁸ Yumo te ankank nopok sánk mwanámpria, kwaporok sámp nap, numwar taki yakanoria pwar kwapono. Koupour nopok sánk kipo. Aeno kwaporok nopok mwar sámpnámp ankárankamp ankankao saráp yaká yak naenámp te, nomo arop ankwapan warákár kare mwanámp aránon. Am te apaeritea námpanápe, arop ankwapan warákár námp te mao waeman loaok kar námpon. ✱ ⁹ Nomo te wae mér námpon: Lo karao sérrá, “Amo ankwapamp yupu, poumarop kokopori kwapon. Amo arop ankwapan sámp-wouroump kwapon. Amo oukuni kwapon. Amo arop ankwapamp ankank kikianki kwapon.” Mámá lo, tá ponankor ankwap lo yak námp am tapokwap námp te: ‘Amokuráp pourouan yonkwae touweria yaewour i konapnámp taknámp, ankwapan kor yonkwae touweria yaewouramp’rá sénámpon. ✱ ¹⁰ Arop ankwapan nouroup i konámp te, man kwatae ninik mo i konámpono. Aenámpara, arop ankwapan nouroup i konámp te, mao Kwaromp loaok kar i konámpon. ✱

Ankár yae-párák kare paokop mwanámp kar

¹¹ Ono yumwan mámá ninik sénamp te apae riteanápe, oukoumwan nomo yakápnámp ke máte yumo wae mér napon. Aenapara, oukoumwan te yumo pamp nap pwarará ferámp mwanap kenono. Yumo te wae mér napon, nomo wokwaek kar Kraisen manénkir mérámp fek te, Kwaro nomwan érékép naenámp yae te oukoumwan éri yakámpon. Aeno oukoumwan mámá ke fek te wae fápaerá korop námpon. ¹² Kumur te wae pwar naeria nángo, wae wakor korop naenámp wonae fik námpon. Aenámpara, nomo te kwatae kare kirikip mekamp ninik pwararea, aropao yorowar naenámp ankank yirir i konámpnámp wae fekamp ankankan ti mwanámpon. ✱ ¹³ Nomo te arop wae fek paokop i konapnámp taknámp yae-párák kare paokop mwaro. Nomo te patiriaka mánmán ént fépérrá paokoprá, mánmán riaka nkwak mak mwareano. Nomo te kokoporrá paokopria loaok tukup mo, námokuráp ninikaok paokop mwareano. Nomo te arop ankwapan kokwarokrá yorowarrá paokop mwareano. ✱ ¹⁴ Yumo te yumokuráp wokwaekamp pourou fekamp ninik kwatae fek paokopi kwapono. Yumo te ankár Jisas Kraiss Tokwae Karan saráp sámpea káraenámp yirimpea paokop kipo. ✱

14

Nomo ankwapamp yáran kwatae youroukoup mo mwanámp kar

¹ Arop Kwarén méria, nkwakwe make lo mént tia yárankria te, Kwaro onan warákár námpan mpwe ninik nángo te, yumo man yiki mwaek akwapnámp ninik táman yopori kwapono. Sánánkar porokwe fek sios

✱ 13:7: Mt 22:21 ✱ 13:8: Mt 22:39-40 ✱ 13:9: Kis 20:13-17 ✱ 13:10: 1 Ko 13:5 ✱ 13:12: Ef 6:11 ✱ 13:13: Ga 5:16 ✱ 13:14: Ga 5:16

mek warámp-sankorop kip. ✱ ² Arop ankwap Kwarén mér kárakáre námp te, mao fwap ponankor nkwakwe make ankank fári konámpon. Aeno arop ankwap, Kwarén mér námp saráp pwi monoria ankwap tére méntér tapokwap nanampán mpwenámp arop te, fir émi fár mo i konámpon. ³ Tá arop fir ponankor fwap fári konámp aropao, fir émi fár monámp aropan nkea ninikrá wouroump-séri kwapono. Tá nopok fir émi fár mo i konámp aropao fir ponankor fwap fánámp aropan nkeaka, mao lo táksinámponorá niniki kwapono. Mono, Kwaro waeman am aropan kor warámp námpono. ⁴ Amó te wa nap kwamp, ankwap tére aropamp tére nkea youroukoup nanapon? Táte mao kárakáre fek fokopeyakria tére námp, tá mao piká párákap námp, am te mao námokuráp arop tokwaerao saráp youroukoup naenámpon. Aeno mao fwap kárakáre fek fokopeyak námp te, waeman Tokwae Karao námoku kárakáre sánk nánko, fokopeyak námpon. ✱

⁵ Ankwap fákáreráo ninikrá ankárankamp yae fek saráp Kwarén lotu i konapono. Ankwap fákáreráo ninikrá, ankár kumur méntép kor fwap Kwarén lotu mwanámpria ninik i konapon. Arop ponankor ankákárankrá námoku karerao fwapia ninikia méria, námoku ninik námp te yae-párákonoria ampaok tukup kipo. ⁶ Arop ankwap fárakap ankárankamp yae fek saráp tokwae kar yaenoria lotu nap te, Kwar Tokwaeran ninikrá lotu napon. Ankwap fárakap fir ponankor fánap te, tá Kwarén ninikrá waeman warákár fek Kwarén aesioria fánapon. Tá ankwap fárakap fir émi wuri nap te, Kwarén ninikria waeman warákárria Kwarén aesioria wuri konapon.

⁷ Nomo wae mér námpon: Nomo ou mekamp arop ankwap yiki yak te námokuráp ankankonorá ninik naeane. Tá sumpwiran kor taknámp námokuráp ankankonorá ninik mono. ⁸ Nomo yiki yakáp námp te ankár Tokwae Karampono. Tá nomo sumpwi námpao kor Tokwae Karamp sarápono. Aenámpara, nomo yiki yakáp námp, tá nomo sumpwi námpao kor, nomo te Tokwae Karamp sarápono. ✱ ⁹ Am te apaeria Kraiso kor sumpwia fárámpea yiki yak námp te, mao te sumpwinap arop, tá yiki yakápnap arop fárakapamp Tokwae Karono.

¹⁰ Aenámpara, amo te apaeria waráp ankwapwarápomp yarak nkeaka amo man 'Kwatae námp'rá sénapon? Táte arop ankwap amo apaeritea waráp ankwapwarápén wouroump-sénapon? Yumo te waeman mér napon: Nomo ponankor te Kwaro kot námp fek fokouri yakáp mwanámpon. ✱ ¹¹ Aeria Kwaromp Buk fekamp karao am kot mwanap kar táman sérrá:

“Tokwae Karao arakrá sénámpon:

‘Ono yiki yak nampao waeman kare kar sénampon:

Arop ponankor kwaráp torokomprá me woukouria

onan loturia maok,

arop ponankor onan sérrá,

“Mao te Kwar kare támaono”rá sér mwanapon.’” ✱

¹² Ae mwanapara, nomo wae mér námpon: Kwaro nomwan kot naenámpon yae fek nomo ponankor ankákárank, nomoinámpon ponankor fi kor ninik Kwarén sér mwanámpon. ✱

Waráp ankwapnápo kwatae ninik naenámpon ninik sánk kwapono

✱ 14:1: Ro 15:7 ✱ 14:4: Mt 7:1 ✱ 14:8: 1 Te 5:10; Fl 1:21 ✱ 14:10: Ap 17:31; 2 Ko 5:10

✱ 14:11: Ais 45:23; Fl 2:10-11 ✱ 14:12: 1 Pi 4:5

¹³ Ae mwanámpara, nomo te nonopok ‘Amo kwatae niniki nap’rá sér mwareano. Nomo fwapia arakrá ninik mwanámpo: Nomo nángo, arop nkweria kwatae ninik fek akwapantáno.

¹⁴ Ono Jisas Tokwae Karént yakria, arakrá mér kare nampono: Nkwakwe make ankank námoku te oumi yak mo i konámpo. Arop námokuráp ninik mek, am ankank oumi yak námprá ninik námp kwamp te, wampwe pwar kun. Am te apae riteanápe mao námoku ninik nángo te, am ankank te oum námpono. ✧ ¹⁵ Aenámp te waráp ankwapwarápo námoku, máte oumnámp fironorá ninik námpo amo fánapo, mao amwan nkea ninik kápae sámp námp te, am támao yénképrá: Amo warko waráp ankwapwarápén nouroup mo napon. Krais sumpwi námp te am aropan kor warko warámp naenámpara, amo fir fánap fek waráp ankwapwarámpo ninik kwatae pap kwapono. ✧ ¹⁶ Aeno amo firan fwaponorá ninik nap kwamp te, arop ankwapao ‘Am te kwataeno’rá sénaeria námpara, amo mérampo. ¹⁷ Am te apae riteanápe, Kwaro náráp firáp taokeyak konámp te firráp ént fépér i konap lo fek koungeyak mono. Kwaro náráp firáp taokeyak konámp ninik te yae-párák kare ninik, tá yonkwae porokwe konap ninik, tá warákár konap ninik máná te Yiki Kor Spiritao nomp ninik mek kák námpon. ¹⁸ Arop am tak námp te Kraisomp tére tére nángo, Kwaro maomp ninik kwapweran nkea warákáránko, aropao kor nkeaka warákár mwanapon.

¹⁹ Aenámpara, nomo ankár nomwan yaewour nángo ankárankamp pourouráp ninik fek yakáp mwanámp ninikaokria maok, nonopok mér námp mek kárákáre sánk naenámpo. ✧ ²⁰ Amo te firan saráp ninikria, Kwaromp sios fákáreran sámpá yampouroui kwapono. Fir te ponankor kwapwe karean maok, amo ankwap fir ankárank fánapo, am támao arop ankwap nkeaka kwatae ninik námp te, am te amo kwatae ninik napon. ²¹ Amo fir émi fánap, tá mánmán ént fánap, tá ankwap ankank fánapo, am táman waráp ankwapwarápo kor nkea mántwaokria kwatae ninik sámp nángo te, am ankank te warko taki kwapono. ✧ ²² Amo am ankank mériaka fánap kwamp te, ankwap aropan séri kwapono. Kwarént sarámpo. Arop ankank fánaeria ninikia Kwaro yonkwae porokwe sánk nángo te, am ankank te fwapara, warákár kuno. ²³ Aeno arop fir émi ankank fánámp ke fek anánkaopwe ninik fek fánámp te, amnámp ninik támao mao kwatae ninik námp yénkép námpon. Am te apae riteanápe, am ankank te yae-párák kare niera fwapia mér moria námpono. Tate nomo ankwap ankank nomo fwaponorá mér moria, tak námp te kwatae ninik námpon.

15

Nomo ankár Kraisomp ninikaok mwanámp kar

¹ Nomo Kwarén mér kárákárenámp arop fárakap nomo te Kwarén fwapia mér kárákáre moria ninik kápae sámpnap aropan te ankár yaewour mwanámpo. Nomo takria nomoku saráp ninikrá yaewour mwareano. ² Nomo ponankor ankárankrá nomp ankwapyaenápén warákár sánkria yaewour nángo maok, am fárakapao kwapwe kare ninik sámpea mér kárákáre fek yakáp mwanapon. ✧ ³ Nomo te wae mér námpon: Kraiso kor námokuráp ninik fek saráp yarak moimpon. Maomp ninik Buk Song

✧ 14:14: Ap 10:15 ✧ 14:15: 1 Ko 8:11-12 ✧ 14:19: Ro 12:18 ✧ 14:21: 1 Ko 8:13 ✧ 15:2: Ro 14:19; 1 Ko 10:24

fekamp karao sénámp te, Kwaro sérrá, “Arop amwan wouroumpnap kar te onomp pourouk koropá oupouroup námpon.” ✧ ⁴ Kwaromp kar ponankor wokwaek kar kumwíap te nomwan yénkép naenámpria kumwíapon. Am kar te nomp ninik mek kárákáre sáp nángo, Kwaro nomwan érékép naenámp kárákáre fek yépékrá yakáp mwanámpon. ✧ ⁵ Nomo te Kwar ankárankamp kárákáreran saráp sámp nángo, mao saráp nomwan yaewour nángo, mér kárákáre fek yakáp námpon. Ono am Kwarén sénanko, yumwan yaewourángo maok, ankár Krai Jisasomp ninik fek saráp paokopria, ankárankamp ninik fek yakáp mwanapon. ⁶ Aeria maok, yumo ankárankamp ninik fek yakápria yumo ankár énéngi Kwaromp e sakap mwanapon. Mao te Kwar, nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp Naropwarono.

Kraiso Juda fíran yaewourria arop ankwap fíran mént yaewourinámp kar

⁷ Aeriaka Kraiso nomwanmékir koropenkria éréképámpnámp taknámp, nomo kor ponankor ankákárankrá arop sios mek korop napo te, fwaprá kar korop naponoria éréképrá warákár mwanámpon. Am tak námp te aropao am nkeaka Kwaromp e sakap mwanapono. ✧ ⁸ Ono arakrá sér: Krai te Juda fi nomwan yaewour naenámp tére arop yakámpon. Mao am taki námp te, Kwaro wokwaekamp appeyaenámpén sérímp kar te, wae ponankor kare karonorá yénkép námpon. ⁹ Am takímp te, arop ankwap fírao kor Kwaromp aropomp nkeaka, maomp e sakap mwanapria nimpon. Buk Song fekamp karao makrá sénámpon:

“Ono arop ankwap firént yakria,
Kwarén ‘Aesio’rá séria maok,
ono waráp e fek tár kar sámp nanampon.” ✧

¹⁰ Kwaromp Buk fekamp ankwap kar arakrá sénámpon:

“Arop ankwap fi yumo te
Kwaro nánkárápámp firént warákár kip.” ✧

¹¹ Buk Song fekamp ankwap kar arakrá sénámpon:

“Yumo arop ankwap fi ponankor
Tokwae Karamp eran sakapria maok,
ankár ponankor apár mekamp arop fi te
maomp eran sakapanápono.” ✧

¹² Tá Aisaia kumwimp karao kor arakrá sénámpon:

“Arop ankárank Jesimp fi meknámp koropea
arop ankwap fi taokeyak naenámpon.

Am fárákap te
mao koropea námwan yaewour naenámp keran
méria yépék mwanapon.” ✧

¹³ Nomo mériaka yépéknámp fi te Kwarén námpon. Aenámpara, ono ninik namp te, yumo Kwarén mér napara, mao yumwan yonkwae porokwe ntia warákár sánk nángo, yiráp ninik mek top-pwarámpá yakano. Tá Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek yumo Kwaro sérinámp ankank kwapwe korop naenámp ke yépékrá yakáp napo, am támao kor yiráp ninik mek tokwae kari yakano. ✧

Polo térenámp fi kor ninikan sénámp kar

✧ 15:3: Sng 69:9 ✧ 15:4: 1 Ko 10:11 ✧ 15:7: Mt 11:28; Hi 13:5 ✧ 15:9: Sng 18:49; Ap 3:25-26 ✧ 15:10: Lo 32:43 ✧ 15:11: Sng 117:1 ✧ 15:12: Ais 11:10 ✧ 15:13: Ro 14:17

¹⁴ Onomp kémpiyae tárápu, yumo te kápae kare por aropomprá yae-wour i konap ninik te yiráp ninik mek top-pwarámpeyak námp wae mér kare nampon. Tá yumo ponankor nkwakwe make mér kwapwe napara, yumo te ankákárank fwap nonopok, kwapwe kare ninik sámpeñkria yaewour mwanap pwi napon. ¹⁵ Yumo tak napantá maok, yiráp por ankwap kar kumwi namp te, kar kárákáre tae morokan maok, ono am kar kumwi naeria te apáp mono. Yiráp ninik yaewour nánko, yumo kor am kar warko ninik mwanapon. Am te apaerianápe, Kwar námoku onan ninikia ¹⁶ Krais Jisasomp tére arop yakria ‘Ankwap fi arop ou mek térae’rá séri námpon. Am tére fek táman ono Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápria pris niampi yakrá, ankwap fi arop Kwaronámpok éréképá koropá párapok namp te, Kwaro warákár kare konámp ofa niampono. Tá Yiki Kor Spiritao am farákapan yaewour nánko, Kwaromp arop fi kare yakáp mwanapon. ✧

¹⁷ Aenamp te ono Jisas Kraisént yakriaka Kwaromp tére namp táman warákár nampon. ¹⁸⁻¹⁹ Ono te ankwapao tére napan sér mono. Ono te Krais onomp yae kor fek tére námpan saráp sénae rae: Mao te ono farákápnamp kar yaewourria, onomp yae kor fek kwapwe kare tére námpon. Tá mao onan ourour sáp nánko, Yiki Kor Spiritao kor onont tére kárákáre nánko, ono nkwakwe make kárákáre yororoi nampono. Mao am tére ponankor onan tak námp te, ono ankwap fi aropan ‘Kwaromp kar-waok tukupenk’ ria yaewouraeria ninámpon. Ono Kraisomp Kwapwe Kare Kar ponankor farákáp namp te Jerusalem meknámpia farákáprá akwapea Provins Ilirikum mekmwaekamp taun mekmwaek farákáp nampon. ✧ ²⁰ Ono Kwapwe Kare Kar farákáp naeria warákár namp máte, ankwap apárokamp arop oukoumwan Kraisomp e mér mo nap mek akwapá farákáp nanampon. Ono te arop ankwapaomékir kar farákáp tenánko, am mek warko ono akwapea farákáp te mono. ✧ ²¹ Ono ninik namp te Kwaromp Buk fekamp karao sénámpnám maknám: “Arop ankwapao oukoumwan am kar farákáp napo wa moi nap te, man nke mwanapon. Tá arop farákáp wokwaek maomp kar wa moiap te mao fwap mér kar mwanapon.” ✧

Pol Rom mek akwapá nkea pwarará, Spen mek akwap naeria nimp kar
²²⁻²³ Ono te ankár yumonapok korop naeria ninikrá yarak nampao maok, onan má tére máte tokwae karara, oukoumwan táman téra yarakria tamak yumonapok korop mo nampon. Aeno oukoumwan te ono maomwaekamp tére te wae pwar nampon. Kápae kare yopwar fek ono yumwan nke nae karrá yak konampon. ²⁴ Ae namp kwamp Spen mek akwapnanamp ke fek te, manénkir te yumwan koropá nkea akwap nanampon. Ono yumwan nkea warákárria, ankwap yinink yunk fek yumont yakea nanko, wakmwaek yumo onan yaewourria mwaeak kérép mwanapon. ✧

²⁵ Aeno oukoumwan te Jerusalem mekmékir akwapea am mek yakápnamp Kwaromp arop farákapan yaewour nae. ²⁶ Ae naeria provins Masedonia ntiaka Akaia mekamp Kristen fákáre mani ti-sáp napo, sámpea Jerusalem mek Kwaromp firáp arop fákáre ankank mo napan sankoropá nénk nanampon. ✧ ²⁷ Kare, am anánk fi arop te

✧ **15:16:** Ro 1:5 ✧ **15:18-19:** 2 Ko 3:5; Ap 19:11-12 ✧ **15:20:** 2 Ko 10:15-16 ✧ **15:21:** Ais 52:15 ✧ **15:24:** Ap 19:21 ✧ **15:26:** 2 Ko 8:1-2; 9:2

kwapwe kare ninikria am taki napan maok, am firao kor Jerusalem mek nopok Judamp pourouampor yaewourrá mani nénk mwanap yak námpon. Am te apae riteanápe, Juda firaomékir ankwap fi aropan spiritan yaewournámp ankank nénkapon. ²⁸ Aenámpara, onomp ninik te mámá kwapwe kare ankank Jerusalem mekamp aropan nénkea, am tére namp wae pwar nángo maok, Spen mek akwapnámp mwae-páraok akwapria, yumwanmékir nkea pwarará akwap nanampon. ²⁹ Ono wae mér nampon, ono yumonapok korop nanko te, Kraisomp ourour onan top-koupouri yak nángo yumonapok korop nanampon. ✱

³⁰ Kémpiyae tárápu, yumo nomp Jisas Krais Tokwae Karan ninikria, Yiki Kor Spiritao nomwan nounouroup konap ninik ti-sáp námpara, ono yumwan kárákáre fek sénampon: Yumo te ankár onont tére kárákárerá Kwaro onan yaewour naenámpan kar toropwap kipo. ³¹ Yumo Kwarén sénapo, kar ták-sir i konap Judia mekamp arop onan mwaria napo kor, Kwaro onan nánánkaria sámpá yak nángo, fwap yak nanampon. Aeria maok, yumo ono Jerusalem mekamp Kristen fákáreran yaewourriaka am mani nénk nanamp tére warákár mwanapan kar toropwap kipo. ✱ ³² Aenapo maok, Kwaro takaerianángo te, ono yumwan koropá nkeria, warákár karia, yumont anepér kánanke sámpria, warko kárákáre sámp nanampono. ³³ Ono ninik namp te, Kwar te nomo yonkwae porokwe sámp konámp fi korara, mao fwap yumont yakanoria nampon. Kare tak naenámpan.

16

Kápaé kare aropan ‘Gude’rá sérímp kar

¹⁻² Yumo nomp antáp Fibi taun Senkria mekampao korop naenámp te, yumo Kwar Tokwaeran ninikria maok, Fibin warámpea napo, yumont yak naenámpon. Mao te Senkria mekamp sios mek yae-párak kare téreria onan kor yaewour kwapwe námpon. Yumo kor mao apae ankank moian nkea man fwapia yaewour kipo.

³ Yumo onomp ‘Gude’ má Akwila ntia Prisila anáankwapan sér kipo. Yino énéngi Krais Jisasomp tére námpon. ⁴ Onan yaewouria, yino fwap sumpwi nenemprá ninikepara, ono saráp am anáankwapan ‘Aesio’rá sér mono. Sios ponankor ankwap némpoukampao kor am anáankwapan ‘Aesio’rá sér i konapon. ✱ ⁵ Yumo te ono ‘Gude’rá sénamp kar má am anáankwapamp nap mek koupoukour konap sios fákáreran sér kipo.

Yumo Epainetusén ono ‘Gude’ namp má sér kipo. Mao te yinoku mént kar i konempono. Oukoumwan Esia mekamp arop Kristen moapo manénkir Kristenimpon. ✱

⁶ Yumo ono Marian ‘Gude’rá sénamp má sér kipo. Mao kor yumwan yaewourrá térea wae námpon.

⁷ Tá ankwap taknámp yumo Andronikus ntiaka Juniasén ono ‘Gude’rá sénamp má sér kipo. Am arop yawor te yinoku ankáránkamp fi ara, yino énéngi kalabus mek yakápámpono. Ono Kristen moamp fek manénkir Kristenia, aposel fákáre ou mek tére kwapwe nepara, kápaé kare arop man mér napon.

⁸ Yumo Ampliatúsén ono ‘Gude’rá sénamp má sér kipo. Mao te Tokwae Karamp ninik fek yinoku mént kar i konempon.

⁹ Yumo Urbanusén kor ono 'Gude'rá sénamp má sér kipo. Mao te nomo Kraisomp ankárakamp tére konámpon. Aeriaka Stakisén kor ono 'Gude'rá sénamp má sér kipo. Mao te yinoku mént kar i konempon.

¹⁰ Yumo Apelisén ono 'Gude'rá sénamp má sér kipo. Mao te Kristen yaráknámp e kwapwerápon. Yumo Aristobulusomp nap mek yakápnáp arop fákáreran ono 'Gude'rá sénamp má sér kipo.

¹¹ Yumo ono Herodionén 'Gude'rá sénamp máte yinoku ankárakamp fi támaono, man sér kip. Aeria maok, Jisas Tokwaeramp arop fákáre Narsisusomp nap mek yakáp napan ono 'Gude'rá sénamp má sér kip.

¹² Yumo ono Trifina ntiaka Trifosan 'Gude'rá sénamp má sér kipo. Am yupuyar te Kwar Tokwaeramp yae-párák kare tére kárákáre konepono.

Tá ankwap yupu Persisén ono 'Gude'rá sénamp má sér kipo. Mao te onomp nouroup karenono. Mao te Kwar Tokwaeramp térea wae námpon.

¹³ Yumo Rufusén ono 'Gude'rá sénamp má sér kip. Mao te Kristen arop yae-párák kare kárákáre kwapwenon. Aeria maok, maomp éntupwaro kor takeno. Mao te onan kor náráp táráp kare niamp yaewour i konámpon. ✱

¹⁴ Yumo Asinkritus, Flegon, Hermes, Patrobas ntiá Hermas, tá am fárákapént yakápnáp arop makia man ono 'Gude'rá sénamp má sér kipo.

¹⁵ Tá ankwap Filologus ntiaka Julia, tá Nereus ntiaka maomp antáp, tá Olimpás, makia maok, Kwaromp arop fákáre énénti am fek yakáp nap ponankor ono 'Gude'rá sénamp má sér kipo.

¹⁶ Nomo Kwaromp kounteouráp aropamp ninik fek yumo ponankor ankákárak nonopok yae koukoupwiyak kipo. Kraisomp sios mekamp arop ponankor yumwan 'Gude'rá sénapon. ✱

Arop ankwap fárákapao siosén ankwap ninik kwatae sánknáp kar

¹⁷ Kémpiyae tárápu, ono yumwan kárákáre fek sér rae: Yumo ankár arop fárákap yumo wawiap karan ták-sirirá, nkwakwe make kar sérarrá siosén pipirikir párapok konap arop fárákap te mér kar kipo. Taknap ninik támao sios mekamp kounteouráp aropamp mér nap pwararea kwatae akwap konámpono. Taknap aropamp wonae fik tukup kwaponó, panek yakáp kipo. ✱ ¹⁸ Am fárákap te nomp Tokwae Kar Kraisomp térean tére mono. Am taknap arop fárákap te námokuráp pouroukamp ninikaok paokopria maok, arop kwatae ninik ntia kwapwe kare ninik fwapia mér monap aropamp woupwi mamokor naenámp kar poupwekáprá, kar porokwerá sérar i konapono. ✱ ¹⁹ Yumo Kwaromp karwaok paokop i konap te, ponankor arop yumo tak i konap ninik wae wawí naponó. Aenapantá, ono yumwan am táman warákár nampono. Aeno onomp ninik te, yumo ankár kwapwe kare ninikan mér kareria, kwatae ninikan te épépérép kar kipria nampon. ✱ ²⁰ Kwar te nomo yonkwae porokwe sámp konámp fi korao Satanén pumpuri anámpea yiráp yae ankore mek pwate nánto yak naenámp ke te wae wonae fik námpono.

Ono ninik namp te, nomp Tokwae Kar Jisaso yumwan námoku ninikria yumont yakria yaewouranoria nampon.

Arop ankwap fárákap Rom mek 'Gude'rá sériap kar

²¹ Yino ankárakamp tére konemp Timoti yumwan mao 'Gude'rá sénámpon. Tá Lusius ntiaka Jeson, tá Sosipater yino ankárakamp fi, mao yumwan 'Gude'rá sénapon. ✱

✱ **16:13:** Mk 15:21 ✱ **16:16:** 1 Ko 16:20; 1 Pi 5:14 ✱ **16:17:** Ta 3:9-10 ✱ **16:18:** Fl 3:19; 2 Pi 2:3 ✱ **16:19:** Ro 1:8 ✱ **16:21:** Ap 16:1-2

²² Ono Tertiuso, Polo onan 'Kumwiae'rá sénánko, má pas má kumwi nampao, Tokwae Karamp e fek yumwan 'Gude'rá sér rae.

²³ Gaius yumwan 'Gude'rá sénámpon. Mao te onan náráp nap mek yae-párák taokeyakria maok, sios mekamp ponankor kounteouráp aropan kor taokeyak konámpon. Erastus te taun mek gavmanomp mani pouk-wap konámp arop, tá nomp ankwapnáp Kwartus, am arop yaworao yumwan 'Gude'rá sénepon. ☆

²⁴ Ono ninik namp te, nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso námoku ninikria yumwan ponankor yaewouranoria nampon. Kare tak naenámpon.

Polo kar pwar naeria Kwarén 'Aesio'rá sénámp kar

²⁵ Kar ono farákáp konamp te Jisas Kraisoínámp Kwapwe Kare Karono. Am fek táman Kwaro yumwan kárákáre sánk nánko, mér kárákárerá yakáp mwanapon. Am Kwapwe Kare Kar te wokwaek kar mek wouroumpeyakámpan maok, ²⁶ oukoumwan te yaká yak konámp Kwaro wokwaek kar profetén séránko, kumwiakap kar mek wouroumpeyakámpan yino érik farákáp námpon. Aenánko maok, ponankor fi arop am mek wouroumpeyaknám kar táman wae méria, Kwaro warákárnámp ninikaok paokop mwanapon. ☆ ²⁷ Am Kwar mao ankárankampao saráp yonkwae kour kare námpon. Nomo ankár mao Jisas Kraisomp yae kor fek térenámp ankank táman ninikria nomo ankár maomp e sakap saráp yakáp mwaro. Kare tak mwaro. ☆

Polo Korin Firampor Manénkir Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Jisas pok tenánko, 26 yopwar niamp arake fek Polo mámá pas kumwimpon. Mao provins Akaia mekamp taun Korin mekamp Jisasén mérap arop fárákapampor sámp-kérépámp te, Efesus mek yakria nimpon.

Am taun mek te kápae kare kwatae ninik am mek yak nánko, Polo ankárank yopwaria ankwap amor mek arake fek Kwaromp kar farákáprá fwapokwapi tarimp kwamp, warko kwatae ninik sámp napantá, mámá pas kumwi námpon. Tá am mekamp arop fárákapao kar ankwap pas fek turunkrá kumwia sámp-kérép napan, Polo nopok kar pwarokwaprá sérria kumwi námpon. Pol ankwap kar sénámp te, Yiki Kor Spiritao nkwakwe make tére mwanap ourour nénk námp sér, tá lotu i konap kwapwe kare ninik, tá nonopok nounouroup i konap ninik, tá sumpwinap arop warko ferámp mwanap kar aran sénámpon.

¹ Ono Pol, onan Kwaro námoku warákárámp ninik fek Jisas Kraisomp aposel páte nánko yak nampono. Ono má pas kumwia naman, nomp ankwapnámp Sostenes yino, ²yumo Kwaromp sios fákáre Korin mek yakáp nap yumonapok kérép re. Kwaro yumwan wumwiria nánkárápea mao námoku yumwan Jisas Kraisoimp tére fek yiki kukarrá kák tenánko, yumo Kwaromp firáp arop kare yakáp napon. Mao kápae kare némpoukamp kápae kare arop nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp e séria wumwi ri konap arop fárákap méntér, yumwan nánkáráp tenámpon. Mao te waeman nomp Tokwae Kar, tá am arop fárákapao kor maomp Tokwae Karono. ✱ ³ Onomp ninik te, nomp Naropwar Kwar ntia nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso yumwan námokuráp ninik fek yaewourria, yumwan yonkwae porokwe sánk nepo, yonkwae porokwe fek yakápenkria nampono.

Kwaromp kápae kare ankank nénknámp kar

⁴ Yumo Jisas Kraisén mérap fek, Kwaro yumwan Spiritamp ankank kwapwe nénk námpantá, ono kápae kare por yumwan Kwarén 'Aesio'rá sér i konampono. ✱ ⁵⁻⁶ Waeman Kraisoimp kar te yino yumwan farákápea pwate nánko, am kar wae yiráp ninik mek kárákáre yak námpono. Aenámpara, am kar fek táman Kwaro yumwan Spiritamp ankank kápae kare pwi pwate nánko, Kwaromp Kar farákáp mwanap ninik ntia nkwakwe make mér mént fwap pwi mwanapon. ⁷ Aenámpara, oukoumwan yumo nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso érik korop naenámp yépékrá yakáp nap fek te Spiritao nénknámp ourour te yumo waeman pwi yakáp napon. ⁸ Jisas Kraiso yumwan kárákáre sánk nánko, yumo fwap mér kárákárerá yakáprá tukupea, nomp Tokwae kar Jisas Kraisomp Yae korop námp fek, yumo kwatae niniki nap yak mo naenámpmon. ✱ ⁹ Kwaro yumwan wumwiria érékép námp te, nomp Tokwae Kar maomp Táráp Jisas Kraisént ankárankamp ninik fek yakáp mwanapria ninámpon. Kwar te am sérinámp kar, waeman kare tak nanamprá mér námpon. ✱

Sios námoku moumountukri mwaek niniknap kar

¹⁰ Onomp ankwapyae fákáre e! Nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso onan téreaeria kárákáre sápeanámp, am fek ono yumwan kar kárákáre arakrá sénæ rae: Yumo ponankor ankáránkamp pourouráp kar fek saráp yakáp kipo. Moumountukri kar fek pipirikir tukup kwaponono. Yumo ankár ankáránkamp fi kare yakápria, ankáránkamp pourouráp ninik, ankáránkamp pourouráp warákár ninik fek saráp yakáp kipo. ✱ ¹¹ Onomp ankwapyae fákáre, yumwan ono takrá sénamp fi te aránono: Kloe mao onan sérrá, ‘Yumo ou mek yumoku kok kar yorowarrá paokop nap’rá sénapantá yumwan kumwia sénampono. ¹² Ono yumwan arak napan sér rae: Yumo ponankor ankákárank arakrá sérarapono: Ankwap fárákap sérrá, “Ono te Polomp firápono.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Ono te Apolosomp firápono.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Ono te Pitamp firápono.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Ono te Kraisomp firápono.” ✱ ¹³ Yumo takrá sérar nap am te mokop námpon? Ae te Kraisomp pourou te fopwari akwapránk nám nie? Ae te ono Polo yaopwae porokopramp fek yumwan yaewour naeria sumpwi namp nie? Ae te yumo ént mek néri nap te, ono éréképá yárak nanamp arop yoro mwaria ninap nie? ¹⁴ Yumo ou mek ono Krispus ntia Gaiúsén saráp ént mek néri kák nampono. Aeno ankwap te mono. Am táman saráp ono Kwarén ‘Aesio’rá sénampono. ✱ ¹⁵ Aenampara, arop ankwap ‘Námo Polomp e fek ént mek anámp namp’rá sénaenámp mono. ¹⁶ (Tá kare, ono Stefanás ntia maomp arop fárákapan ént mek nérrá kákampono. Ankwapan kor ént mek nérrá kák namp ni mo nie? Am te ono mér mono.) ✱ ¹⁷ Krais te onan, arop ént mek nérrá kákæria sámp-kérép mono. Onan, Kwapwe Kare Karan farákæperia sámp-kérép námpon. Ono apárokamp arop ninik kouri yakápnap arop fárákapamp kar niamp fek farákáp mono. Ono tak nanko te, Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp karamp kárákáre te kánanke kwatae niampi yakantánoria nampono. ✱

Kare kar yonkwæ kour, kwekár yonkwæ kour

¹⁸ Aeno tá kare! Arop fárákap yaomwi mwæ-páraok tukup mwarianap arop fárákapao ninik napo te, Jisas yaopwae porokopramp fek sumpwinámp kar te épépérép kar niampi akwap konámpono. Aeno nomo koumteouráp arop Kwaro nomwan warko éréképrá yak nám, nomo wæ mérámpon: Am Jisaso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp kar te Kwaromp kárákáre támaonorá yénkép námpono. ✱ ¹⁹ Kwaro náráp buk fek sérrá, “Ono fwap mér tokwaeráp aropamp mér souroumpouri sinanampono. Tá kápæ kare ninik kourráp aropamp ninik kour tirá épér nanampono.” ✱

²⁰ Aenámp te, mér tokwaeráp arop fárákap, kumwi pwæ énounkoup i konap, tá mámá apárokamp arop téréménkrá kar yorowar i konap arop fárákap, makia am fárákap te mokop mwanapon? Kwaro mámá apárokamp aropamp yonkwæ kour am te sámpá épépérépi pap nánko, am kar wa napo, épépérép kar niampi akwap naenámpon.

²¹ Apárokamp arop fárákap te námokuráp yonkwæ kour fek Kwarén mér mwanap pourou mono. Námoku yonkwæ kour tokwaeráp Kwar te am

fárákapan nánánkár nánko, man te mér sámp mo karenono. Aeno Kwaro námoku kounteouráp aropan warko érékép naerianámp te arakono: Am fárákáp épépérép námp kar niamp Kwapwe Kare Kar yino fárákáp námp wawia, Kraiséén mérapo maok, Kwaro am fárákapan warko érékép konámpon. ²² Juda fákáre te Kwaromp kárákáre yénképnámp ankank nke mwaria kárákárea wae napon. Tá Grik fi te yonkwae kour tokwaeran sámp mwaria tére kárákáre napon. ✧ ²³ Aeno yino Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp kar fárákáp nánko, am Juda fákáre wanap te kwatae kar niampara, mér sámp mwanap pourou mo napon. Tá Grik fi ponankor am kar wa nap te, épépérép kar niamp námpono. ²⁴ Aeno kounteouráp arop nomo Juda fi ntia ankwap fi nomo Kwaro nomwan naráponoria wumwi námp te, nomo wae mér námpono: Krai te Kwaromp kárákáre tokwae ntia yonkwae kour tokwae, arakenoria nomwan yénkép námpono. ²⁵ Aenámpara, am Kwaromp épépérép námp niampnámp am te aropamp yonkwae kouran kámákár akwap námpon. Tá am Kwaromp porokwe yak námp niampnámp am te aropamp kárákáre tokwaeran kámákár akwap námpon.

²⁶ Aenámpara, ankwapyae fákáre, Kwaro wokwaek yumwan wumwiri-anánko, yumo Kristeni yakáp napan ankár fwapia ninik kipo: Yumo arop fárákápao nke nap fek te, yumo yonkwae kour moráp arop yakáp napon. Tá kárákáre moráp arop yakápria, e moráp arop yakáp napon. ✧ ²⁷ Aeno apárokamp arop fárákápao Kraiso nomwantá sumpwinámp karan ‘Am te épépérép ninik’ ria sénap te, Kwaro am kar sámpea, mér tokwaeráp aropan pwarápaé mwanap sánk námpon. Tá arop fárákápao ‘Arop kárákáre mono’rá sér i konap te, Kwaro am sámpea kárákáreráp aropan pwarápaé mwanap sánk námpono. ²⁸ Aeria Kwaro arop nke nap fek e moráp arop, tá aropao ‘Kánanke kwatae’rá sér i konap arop, ye, am ankank yak mo námp táman sámpea am fek ankank oukoumwan yak námp, am yak mo niampi pap námpon. ✧ ²⁹ Aenámpara, arop ankárankamp, námo mér tokwae namponoria Kwaro nke námp fek námokuráp e sakap naenámp te mo karon. ³⁰ Kwar námoku yumwan Jisas Kraiséén tapokwapea pwate námpon. Mao te Kraiséén nomp ninik mek yonkwae kour fi kor páte nánko, yonkwae kour kwapweráp arop yakáp námpon. Mao Krai fek táman nomwan warko yamokwapea paprá, nomwan yiki kukarea páte nánko, nomo yae-párák kare yakáp námpara, kwatae ninik te nomwan poukwap mono. ✧ Ef 1:7’ ³¹ Aenámpara, Kwaromp ninik te nomo ankár maomp Buk fek sénámp ninik niamp taknámp, “Arop ankwap warákár-sénae rámp kwamp te, ankár Tokwae Karan saráp warákár-sér kuno.” ✧

2

Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwimp kar

¹ Onomp ankwapyae fákáre, ono kuri wokwaek yumonapok koro-pea Kwaromp Kwapwe Kare Kar fárákápampao maok, ono te yumwan, onomp kar kour wawenkria kar porokwerá mér tokwaeráp aropao fárákáp konámp niamp fek fárákáp moiámpono. ✧ ² Onomp ninik mek te ono waeman arakrá séri nampon: Ono yumo ou mek yak namp te, ankwap ankankan ninik mono. Ono te ankár Jisas Kraiséén saráp ninik nampono. Ye, Jisas Krai yaopwae porokopramp fek sumpwimpan

✧ 1:22: Mt 12:38; Ap 17:18 ✧ 1:26: Mt 11:25 ✧ 1:28: Je 2:5 ✧ 1:30: Ro 3:22 ✧ 1:31: Jer 9:24; 2 Ko 10:17 ✧ 2:1: 1 Ko 1:17

saráp ninikia yumwan farákáp nampono. ³ Am ke fek ono yumonapok koropamp fek te, ono kárakáre mo, apápria kour me woukoupá waeampono. ⁴ Ono kar farákápria Kwaromp Kwapwe Kare Kar séramp fek te, ninik kourráp aropao náráp ninikaokenkria farákáp moi nampono. Ono te am kar farákáp namp fek Yiki Kor Spiritamp kárakáreran yumwan yénkép nampon. ✱ ⁵ Ono tak namp te apae riteanápe, onomp ninik te aropamp yonkwae kourao Kwarén mér mwanap mwae kup yénkép te mono. Kwaromp kárakáre námoku Kwarén mér mwanap yénképanoria nampon.

Kwaromp Yiki Kor Spiritao yonkwae kour nénknámp kar

⁶ Tá kare, arop fárakap te maomp waemp te aropnámp téképa yakáp napan, yino Kwaromp kar farákáp námp te yonkwae kourráp karan farákáp naman wawi konapon. Am te apárokamp arop fárakapamp yonkwae kour mono. Tá mámá apár poukeyaknámp kárakáre akwapá yak mo naerianámp kárakáreramp yonkwae kour te mono. ⁷ Yino te wokwaek mek yakámp Kwaromp yonkwae kouran farákápámp. Kwaro oukoumwan apár yoro mo námp fek, nomo yámar mek mént yae-párak tankáp mwanámpan maomp yonkwae kour fek nánapi pwararámp. ✱ ⁸ Mámá apár poukeyakápnáp kárakáreráp arop am yonkwae kour te mér mono. Am fárakapao wae méri yakápria te, yámar mekamp Tokwae Karan sámpea yaopwae porokopramp fek pukupá pwar mono. ✱ ⁹ Aeapan maok, yino te mámá ankank Kwaromp Buk fek arakrá sénámpan yino sénámpon:

“Ankank arop yi fek nke moi nap,

tá woupwi fek wa moi nap,

tá aropao kuri ninik moi nap,

am ankank táman

Kwaro námwan warákár konap arop fárakapampor

nánapi pwate námpon.” ✱

¹⁰ Am yonkwae kourráp kar te mek yakámpan maok, maomp Yiki Kor Spiritamp tére kárakáre fek Kwaro nomwan érik yénképámp. Yiki Kor Spirit te kápa kare ankank nke konámpara, mao Kwaro mek karaok niniknámp ninikan kor wae nke námpon.

¹¹ Arop te wa ankwap aropamp ninik mekamp ninik mér i konámpanámp, mono. Mao námoku saráp wae méri yak námpon. Tá taknámp, arop ankwap Kwaro ninik námp te mér mono. Kwaromp Spiritao námoku saráp méri yak námpon. ¹² Nomo te mámá apár mekamp aropan poukeyak konámp yao-pwaerápan sámp mono. Nomo te Kwaronámpoknámp koropnámp Spiritan sámpria, Kwaro ti-sápnámp kápa kare kwapwe kare ankank am fwap mér mwanámp. ✱ ¹³ Am ti-sápnámp farákápnámp kar am te aropamp yonkwae kour meknámp korop mono. Yiki Kor Spirit námoku yinan yénkianámpan yino am kar táman sénámpon. Yino Yiki Kor Spiritamp karan Yiki Kor Spiritráp arop fárakapao wa nap fek farákáp námpon.

¹⁴ Aeno arop Yiki Kor Spirit mo námp te, Kwaromp Spiritamp kar te épérépnámp kar ritea sámp mo i konámp. Am kar nomo sámp konámp te Yiki Kor Spiritao námpan sámp konámpara, Yiki Kor Spirit monap arop te am kar fi mér mwanap pourou mono. ✱ ¹⁵ Yiki Kor Spiritráp aropao

✱ 2:4: 1 Te 1:5 ✱ 2:7: Kl 1:26 ✱ 2:8: Lu 23:34; Ap 13:27 ✱ 2:9: Ais 64:4 ✱ 2:12: Jo 16:13 ✱ 2:14: 1 Ko 1:18

saráp ponankor ankank youroukoupia fi mér i konámpono. Aeno arop ankwap am Spiritráp aropan youroukoup naenámp pourou mono. ¹⁶ Am táman Kwaromp Buk fek sérrá,

“Tokwae Karamp ninik te wa mér námpon?

Wa Tokwae Karan ninik yénnép námpon?”

Aeno nomo te wae Kraisomp ninik sámpá yakáp námpon. ☆

3

‘Aposel fákáre te Kwaromp tére arop’rá sénámp kar

¹ Ononamp fákáre, ono wokwaek yumont yakamp fek te yumwan oukoumwan Spiritráp aropan farákáp namp niamp take pourouráp kar farákáp nanamp pourou moimpon. Ono te apárokamp ninik fek yakápnap arop farákapan farákáp konap kar niamp fek farákámpmon. Am ke fek te yumo oukoumwan Kraisén ninik nap te tárápu kánanke-táráp niamp yakápiapono. ² Aenapantá yumwan te mom wouri niamp pourouráp kar kánankeran farákámpmon. Fir niamp pourouráp kárákáre kor kar farákáp mono. Oukoumwan má ke fek kuri yumo kárákáre kor fir sámp mwanap te yumo oukoumwan pwi mono. ³ Am te apaeritea námpanápe, yumo oukoumwan apárokamp ninik fek yakáp napaná ni- ampono. Kare, yumo yiráp ankwapyenápén kokwarokrá, kar yorowar i konap te, oukoumwan fákeyakáp napon. Tá am ninik yumo tak i konap te wokwaekamp ninikono. Am te aropamp ninik támaono. ⁴ Yumo arak i konapono: Arop ankwapao sérrá, “Ono te Polompono.” Tá ankwapao sérrá, “Ono te Apolosompono.” Yumo taknap ninik támao yumo oukoumwan apárokamp arop niampi yakáp napon.

⁵ Yumo fwapia ninikenke: Apolos mao te wanono? Tá ono Pol ono te wanono? Yino te párák kar Kwaromp tére aropono. Tokwae Karao yinan mounountukri tére ti-sáp nánko, yino am tére námép fek táman yumo Kraisén méri napon.

⁶ Ono te ankankou yoroi nampono. Apolos te am ankankou mek ént kokorar námpono. Aeno Kwaro námoku nánko, ankankou pápáre námpon. ☆ ⁷ Aenámpara, arop ankankou yoro námép, tá arop ankankou mek ént kokorar námép am te tokwae kar ankank mono. Kwaro námoku am tére sánk námpara, mao námoku maok tokwae karono. ⁸ Ankank yoronám arop ntia ént kokorarnám arop, am yaworamp tére te ankár puri fekampono. Tá am yawor te ankákárank námoku térenep puri fek nopok sámp nenepono. ⁹ Yino te Kwaromp térean énénnér tére nempono. Yumo te Kwaromp yopwar niampono. ☆

‘Sios mek tére konám arop te kamda niamp’rá sénámp kar

Tá yumo te Kwaromp arop námoku ti tenánko yak námép niampono. ¹⁰ Kwaro onan ourour sáp námép fek ono kamda tére maránki yakrá tére kwapwe konám niampara, ono wae oumpwar yimp tenampono. Ae tenampara, Apolos am fek nap kare ti námpon. Aeno apae-apae arop ponankor te ankár fwapia ninik kour fek nap ti mwanapono. ¹¹ Yumo wae mérapon: Am napamp oumpwar te wae fokoheyak námép, am te Jisas Kraisono. Tá arop ankwapao oumpwar ankwap yimp naenámp te mono. ☆ ¹² Táte arop am oumpwar fek nap ti mwanap kwamp te, ankwap farákép gol fek ti, ankwap farákép silva fek ti, ankwap farákép mani

tokwae fekamp yumwi fek ti, ankwap fárákap yao wi kar fek ti, ankwap maonk pwae fek te, ankwap fárákap wit poro kor fek ti mwanapon. ¹³ Am fek tére napan maok, ponankor aropamp tére te nánkár wakmwaek kot naenámp yae fek érik fárákár nánko, nke mwanapon. Tá am kot naenámp yae te yaomwi niamp pourouráp korop naenámpon. Aeria am yaomwi niamp támao námoku ponankor ankákárank aropamp tére youroukoup nánko, am fárákapao, námokuráp tére te fwap ni, kwatae nierá nke mwanapon. ¹⁴ Táte arop ankwap am oumpwar yumuntuk nap ti tenánko, táte maomp nap yaomwirao wouroukour mo nánko te, am tére arop nopok kor fwap sámp naenámpon. ✧ ¹⁵ Aeno táte ankwap tére aropamp nap ponankor wouroukour nánko te, maomp térenámp ponankor kwaporok pwar nánko, am tére arop mao námoku kare te fwap yak nánko maok, man te yaomwi mekamp yae tokorop pap napo yaknámp arop niamp naenámpon.

‘Yumo te Kwaromp yiki kor napon’rá sénámp kar

¹⁶ Yumo te Kwaromp yiki kor nap yakáp napo, Kwaromp Yiki Kor Spiritao am nap mek yak námpon. Yumo am te mér mo nap nie? ¹⁷ Táte arop ankwapao Kwaromp yiki kor nap kwatae pap nánko te, Kwaro am aropan kor kwatae pap naerámpon. Am te apae riteanápe, Kwaromp nap te yiki kor kareno. Am nap te yumo támaono.

‘Aropamp eran narek sampok kwapono’rá sénámp kar

¹⁸ Takria yumo yumoku támao kwekár mwanape. Táte arop ankwap yumo ou mekamp mao apárokamp ninikaokria, mao arakrá ninik: Ono te wae yonkwae kour kwapweráp aroprá ninik naeane. Mao te ankár am ninik pwarará, Kwaromp épépérép námp niamp ninikaok akwapano mpupo. Mao takria te, yonkwae kourráp arop kare yak naenámpon. ¹⁹ Am te apae riteanápe, mámá apár mekamp mér te Kwaro nke námp fek te épépérép ninikono. Kwaromp Buk fek am táman arakrá sénámpon:

“Am mér tokwaeráp arop te mao námokuráp nkwakwe make kwekár ninik námp fek táman aopwerao kouan porokwap konámp niamp touwe sámp naenámpon.” ✧

²⁰ Tá ankwap karao kor arakrá sénámpon:

“Tokwae kar te wae mérámpon:

Mér tokwaeráp arop fárákapamp ninik te kánanke kwataeno.” ✧

²¹ Aenámpara, arop ankwap aropamp eran narek sampok kwapono. Ankank ponankor te yirápono. ²² Pol, Apolos, Pita, tá mámá apár, yiki yakáp nap, sumpwi, ankank oukoumwan yaknámp, ankank wakmwaek korop naenámp, makia mámá ponankor ankank te yirápono. ²³ Tá yumo te Kraisompono. Tá Krais te Kwarompono.

4

Tokwae Karao náráp tére aropan youroukoup naenámp kar

¹ Yumo te ankár yinan te, Kraisomp tére arop yakria, Kwaromp kar wokwaek mek wouroumpyekámp kar yae-párák taokeyak konap aroprá ninik kipo. ² Am poukwapnámp aropamp tére te lo araki yak námpon: Am poukwapnámp arop te ankár námokuráp tére fwapia

taokeyak naenámpón. ³ Aenámpara, yumo ono i konamp ninik youroukoup mwaria nap, tá arop ankwap fárakapao youroukoup mwaria nap te, ono am táman ninik tokwae mo kareno. Tá ono kuri ono onokump ninik te youroukoup mo i konampono. ⁴ Kare, onokump kwatae niniki namp yak námp te ník mo nampao maok, 'Ono yae-párak kare arop'rá sénanamp pourou mono. Onan youroukoup naenámp tére te Tokwae Karamp tére mwarono. ⁵ Aenámpara, táte am ke oukoumwan sik nánko, yumo ankwapaonap nínikan youroukoupí kwapono. Yumo ankár Tokwae Karao ék naenámp yépék kipo. Mao te ankank ponankor kiríkip mek wouri yak námp tia wae fek kák naenámpón. Tá ponankor aropainap ninik érik fárakár naenámpón. Tá am ke fek táman Kwaro nomo Kristen tére námpán youroukoupía nomwan ankákárankrá tére námp puri fek warákár-sérar naenámpón.

Korin fákáre námokuráp e narek sampoknap kar

⁶ Ankwapyaé fákáre, ono yumwan yiráp ninik mek yaewourria, ono Apolos yinomp pourouan wounáprá am karan yénkép nampono. Yumo yinan níkria yae-párak kare nínikaokria, loao sénámp niamp taknámpria maok, am karan oupoukur-tukup kwapono. Aeria yumo ankwapamp e narek sampokria, ankwapamp e apárok sámp-anámp kwapono. ⁷ Ononamp fákáre, ae te mokopono? Amwan te wa arop tokwae yoroi pap námpono. Tá amo apae ankank Kwaronámp sámp moi naponó? Táte kare, amo Kwaronámp fekamp sámp napan maok, apaeritea amo amokuráp e narek sampokria amoku támao amo am ankank yoroinap fi kor niampi yak rape?

⁸ Yeno, yumo te waeman top-pwarámpá yakáp napon. Yumo wae kápae kare ankankráp yakápria yumo wae pwi naponó. Yumo yinan kámákarea king niampi yakáp naponó. Koupoutáráp nape! Onomp ninik te, yumo king yakáp napo te, yino kor yumont king yakáp mwanámpán mpwe nampan maok, mo napon. ✧ ⁹ Ono arakrá ník nampon: Kwaro aposel yinan kák tenánko yakáp námp te, aropao wakmwaek kar kánanke kwatae yakáp nap niampón. Yino te arop yinan kotia napo, wae sumpwi mwanámp arop niampón. Aenámpara arop fárakapao yinan ponankor ensel fákáreao nke nap fek, tá arop fárakapao nke nap fek, yinan tirá wour mwaria wae napon. ¹⁰ Kraisomp e narek sampoknámp fek táman, yino épérép arop niamp yakáp námpán maok, yumo Kraiso i konámp ninik fek mér tokwaeráp arop yakáp napon. Yino te kárakáre mo námpán maok, yumo waeman kárakáre tokwaeráp yakáp napon. Yino te e moráp yakáp námpán maok, yumo te wae e tokwaeráp arop yakáp napon. ¹¹ Wokwaek, tá koropea oukoumwan má ke fek kor, yino yae-porokwe yakápria, yinomp oumpour kor kákea wae nánko, tá yinomp waempyam te turupwi. Arop fárakapao yinan fupuk. Tá yino fwapi tankáp mwanámp yak mono. ✧ ¹² Yino te yinokump yae kor fek tére tokwaerá yakáp i konámpóno. Arop fárakapao yinan wouroumprá séri konapan maok, yino nopok am fárakapan yaewouranoria Kwarén sér i konámpón. Arop fárakapao yinan sámpá yampourou napo te, yino nopok mo, kárakáre fek yakáp i konámpóno. ✧ ¹³ Yinan kwatae kar sér i konapan maok, yino am fárakapan nopok kwapwe kare karan sér i konámpóno. Yino te ponankor apár mekamp aropao tiri pwae épér i konap niamp, tá ankank

kwataerao sorok karenámp niampi yakáp námpono. Yino taki yakáp námpe te koropea oukoumwan námpon.

Korin fákáre ankár Polomp ninikaok mwanap kar

¹⁴ Ono te yumwan pwarápaé sánkria māmá kar kumwi mono. Ono onomp tárápu yumwan aropompia ono yiráp ninikan fwapokwap nampono. ¹⁵ Táte kare yiráp Kristen yakáp nap mek yumwan taokeyakápnaropwar 10,000 yakáp napan kor, wampweno, yumo te kápae kare Naropwar yak mono. Yumo Kristen yakáp nap fek ono ankárankamp mwar yiráp naropwar yak nampono. Am te ono Kwapwe Kare Kar farákápnamp fek yumo onomp tárápu niampi yakáp napon. ¹⁶ Aenapantá ono ‘Yumo ankár ono i konampaok paokopenk’ ria sénampono. ☆ ¹⁷ Am fek táman ono yumonapok Timoti sámp-kérép nanko, akwap námpono. Mao Kwaromp firáp námpe fek onomp tárápara, ono man warákár tokwae nampono. Mao te Tokwae Karamp tére ankár yae-párák tére konámpono. Mao warko yiráp ninik farákareanánko, yumo fwap ono Kraisomp ninikaok akwap konamp mántwaok mwanapon. Ono kápae kare némpoukampa kápae kare sios mek take pourouráp ninik táman yénkrá farákápnamp konampono. ☆

¹⁸ Ae te yumo ankwap fárákapamp ninik te onan, mao te yumonapok akwapea nke mo naeanria, yumo, ankwapan kwe-pwar námponorá ninikrá paokop napon. ¹⁹ Tak napan maok, mono. Táte Tokwae Karao takaerianánko te, ono yumonapok koupour kar akwap nanampono. Tá ono korop namp fek am yae-párák mér tokwaeráp yakáp námpria waenap aropamp kárákáre onokump yi kare fek nke nanampono. Am fárákapapamp kar mwar saráp wa te wampweno. ²⁰ Am te apae riteanápe, Kwaro maomp firáp taokeyak námpe te kar mwar sarápanápe mono, am te kárákáre méntér koropnámpe ankankono. ☆ ²¹ Yumo te apae ninikan warákár rape? Ae te ono yumonapok koropea, yopor fekrá fwapokwapaeria nape, yumwan warákárria yonkwae porokwe niniként koropaeria nape?

5

Kokopor ninik Korin mek yaknámpe kar

¹ Kar sérarrá koroprá, ‘Yumo ou mek kokoporrá paokop i konap yak námpe’rá sénapon. Tá am te mwar pourouráp ninikan Kristen mo aropao kor, take pourouráp ninik tak mó i konapan napon. Am te ará: Arop ankárankamp náráp naropwaromp yumuntukamp yupu warámp-akwapea kokopori námpono. ² Tá yumo, ankwapan kwe-pwar námpon ninik rape? Yumo te ankár am ninik am pwarará éménk mpupo. Am kwatae niniknámpe arop yumont yakantá ek far-pwar mpupo.

³ Kare, onomp pourou te yumwan panek yak naman maok, onomp ninik te yumont yak námpon. Tá ono kareao yumont yak namp niamp nánko, am aropamp kwatae niniki námpe ono wae youroukoui pwar nampon. ⁴ Ono yumwan wae arakrá séri nampon: Jisas Tokwae Karamp e fek koupoukarrá téréménk kipo. Aenapo nomp Tokwae Kar Jisasomp kárákáre ntia onomp ninikao kor yumont yak naenámpon. ⁵ Tá nomo ankár am aropan Satanomp yaek páte nánko maok, mao am aropamp pourouan kwatae pap naenámpon. Nomo tak nánko maok, Kwaro

fwap Tokwae Karamp yae fek am aropamp waemp warko warámp naenámpon. ✧

Sios mek arop kwatae ninik nánko ek pwar mwanap kar

⁶Yumo te, yino te kwapwe karean mpwe napan maok, am te kwapwe kare ninik mono. Yis kánanke kwarok te mákia pan ponankor yarámp rá kák konámp, am te yumo mér mo nap nie? ⁷Yumo te yis moráp pan niampara, yumo wokwaekamp yis kwatae te ankár nkwampok sirarea maok, yumo fwap pan wourékam niamp yiki kare yakáp mwanapon. Am te apae riteanápe, nomp Pasova mwanámp Sipsip Morok te wae ofai tenapono. Am ofa te Kraisono. ✧ ⁸Aenámpara, nomo te ankár lotu mwanap yae tokwae fek nánap i konámp araknámp mwanámpon. Nomo ankár nomp pourou mekamp ponankor kwatae ninik te am arop fárákapao wokwaekamp yis nap mekamp ponankor tirá épér i konap niamp mwanámpon. Tá nomo ankár yiki kare ninik ntia kare kar ninikaokria maok, am yis moráp pan wourékam niampi yakáp mwanámpon. ✧

⁹Ankwap pas ono wokwaek yiráp por kumwiria arakrá sériampono: Yumo kokopornap aropént nourouprá yakápi kwapono. ¹⁰Ono te yumo mámá apár mekamp ponankor arop kokoporrá kikiankáprá, ankwapamp ankank pouroukoup, kwekár kwarén éntér paprá, mak i konap arop fárákapan ponankor ‘Pwar tukupenk’ ria sér mono. Táte yumo am arop fárákapan pwar mwaria te ankár am apár ponankor pwar mwarea napon. ¹¹Aeno ono am kumwiamp kar fi te aráno: Táte arop yumo man yiráp ankwapnáprá sér i konapao, mao kokopor, tá mao ankwapamp ankank kikiank, kwekár kwarén éntér pap, wouroump kar sér, mánmán ént fária mánmán, tá arop ankwapan poupwekápia maomp ankank pouroukoup, araknámp aropan te nouroupria méntér fári kwapono. ✧ ¹²Mokopono? Arop sios mek korop mo, ek yakápnep aropan youroukoup i konap tére te onomp tére nie? Mono. Aeno arop sios mek yak námpan maok, am te yumo youroukoup mwanap tére támaono. ¹³Ek yakápnep arop fárákapan te Kwaro námoku am fárákapoínep ninik youroukoup naenámpon. Kwaromp Buk fek sérrá, ‘Yumo ankár yumo ou mekamp am kwataenap arop fárákap ek fárarámp rá páarakop kip’rá sénámpon.

6

‘Kristen nonopok koti kwapono’rá sénámp kar

¹Táte yumo ou mekamp arop ankwapan kar kwatae sénánko te, ae te mao Kwaromp kounteouráp arop fárákapan oupoukur akwapea Kristen monap aropamp yi fek kot i konámp nie? Mao takria te pwarápae mo nie? ²Nomo Kwaromp kounteouráp arop nomo ponankor apárokamp aropamp ninik youroukoup mwanámp te, ae te yumo mér mo nie? Tá kare, yumo te waeman apárokamp ponankor aropamp ninik yurukup mwanapono. Ae te mokopono? Yumo kánanke kwarok karan kor yurukup mwanap pourou mo nie? ³Ae te yumo mér mo nie? Nomo ensel fákáreramp ninikan fwap youroukoup mwanámpon. Aenámpara, nomo waeman apár mekamp ankankamp kar youroukoup mwanámpan kor wae fwap pwi námpono. ⁴Yumo fwap tak mwanapara, yumo ou mek kar yak nánko te, apaeritea Kristen monámp arop fárákapan kar youroukoup

mwanap tére sánk napon? ⁵ Ono yumwan ‘Pwarápaé sámpenk!’ ria sénampono. Ae te mokopono? Yumo ou mek te Kristen ankwapnáp yaworamp kar youroukoup naenámp yonkwae kourráp arop ankwap yak mo nie? ⁶ Take arop yak námpan maok, ankwapnáo yakrá náráp ankwapnápén Kraiséén mér monap aropao nke nap fek takrá kot napon?

⁷ Ye, yumo te yiráp ankwapnápén kot nap támao, yumo wae kwatae niniki tenapon. Yumo apaeritea numwar yumwan kwatae papanáponorá yénképeyakáp moi napon? Yiráp ou mekamp arop fárákapao yiráp ankank pouroukoup napo te, apae ritea numwar takanáponorá yénképeyakáp moi napon? ⁸ Yumo fwap tak mwanapan maok, yumoku kok támao arop ankwap fárákapan kwatae ninikria maomp ankank pouroukoup napon. Ye, yumoku yiráp ankwapnáp karean yumo take pourouráp ninik tak i konapon.

⁹ Yumo yumokuráp ninik mek kwekár mwanape. Arop fárákap kwataenámp ninik i konap te Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp némpouk te yink mono. Kokopor ninik i konap arop fárákap, tá kwekár kwaronámpaok i konap, poumaropráp koumteou, yupuráp arop kokopor i konap, arop fárákap pwarápaé moria poumou-tárápu kok kwatae kokopor i konap, ¹⁰ oukun i konap, tá ankwapamp ankank kikiank i konap, tá mánmán ént fária mánmán i konap, tá arop ankwapan wouroump kar sér i konap, tá ankwapamp ankank pouroukoup konap arop fárákap, ponankor take pourouráp arop fárákap te, Kwaro maomp firáp taokeyaknám mek te tukup mwanap pourou mono. ¹¹ Tá yumo wokwaek te takeniamp arop yakápiapan maok, Kraiomp yirirao yiráp kwatae ninik torokor námpon. Kwaro yumwan náráponoria nánkáráp tenámpono. Nomp Kwaro Jisas Kraiomp e ntia Kwaromp Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek yumwan fwapokwapia kák tenánko, waeman yae-párák kare arop yakáp napon. ^{*}

Nomp pourourao Kwaromp e narek sampok naenám kar

¹² Kare kápaé kare ankank te ono fwap tak nanampan maok, am kápaé kare ankank te onan yaewour i konámpanápe. Ponankor ankank ono fwap tak nanampan maok, ono ankwap ankankao onan poukwapanoria yénképá yak mono. ¹³ Kare, fir te yare mek pik konámp, yare te fir sám. Mak i konámpan maok, am anánkaopwe te waeman Kwaro yak moi pap naerámpon. Aeno pourou te kokopor ninikamp mono. Am te Tokwae Karampono. Tá Tokwae Kar te pourouampara, pourouan yaewour i konámpono. ¹⁴ Mao námokuráp kárákáre fek Kwaro Tokwae Karan apár me mekamp fárámpá papámp te, taknám nomwan kor fárámpá kák naenámpon. ^{*}

¹⁵ Yumo Kraiomp pourou ankwapmwaekao yakáp nap te mér mori kwapon? Ae te ono Kraiomp pourou ankwapmwaek fárákapea kokopor yupuamp pourouk pap nanko te, kwapwe kare naenám nie? Am te tak mo kareno. ¹⁶ Arop kokopor yupurént akwapá koumpeanám te, waeman méntér ankárankamp pourou yak nepon. Yumo am te mér mo nie? Kwaro am táman wae arakrá séri námpon: “Am anánkaopwe te waeman ankárankamp pourou sám nepon.” ¹⁷ Aeno arop Tokwae Karént koumpá yak nám te, mao wae méntér ankárankamp Spirit fek

^{*} **6:7:** Mt 5:39-40; 1 Te 5:15 ^{*} **6:10:** Ef 5:5; Yé 22:15 ^{*} **6:11:** Ta 3:3-7 ^{*} **6:13:** 1 Te 4:3-4
^{*} **6:14:** Ro 8:11; 2 Ko 4:14 ^{*} **6:15:** 1 Ko 12:27 ^{*} **6:16:** Stt 2:24

yak nepon. ¹⁸ Kokopor ninik te yiráp wonae fik yakantá, ankár panek pirikimp kipo. Ponankor ankwap kwatae ninik aropao i konap te, ek pourou yipi fek saráp yak námpon. Aeno arop kokopor ninik nám te waeman námokuráp pourou mek ponankor kwatae pap námpon. ¹⁹ Yiráp pourou te Yiki Kor Spiritamp yiki kor napon. Ae te yumo am mér mo rape? Kwaro yumwan wae Yiki Kor Spirit nénk tenánko, yiráp pourou mek yak námpon. Yumo te yumokuráp mono. ✧ ²⁰ Kwaro arean tokwae fek yumwan warko yamokwap námpon. Aenámpara yumo te yiráp pourou fekamp ankank tére nap te ankár Kwaromp e narek sampok kipo.

7

Yupu ti konap kar

¹ Oukoumwan te ono yumwan yiráp pas fekamp kar nopok sénae rae. Táte arop yupu sámp mo, kwaporok yak nám te kwapwe kareno. ² Aeno nkwakwe make kokopor ninik yak námpara, arop ankákárank ponankor mounmoutukri yupu ti, tá koumteou ankákárank ponankor mounmoutukri poumarop nap mek tankáp mwanap te fwapon. ³ Aeria poumaropamp pourou te maomp yupurampon. Poumarop kákánki kwapon. Tá taknám yupuamp pourou te poumaropampon. Yupuao kor kákánki fwapon. ⁴ Yupu te námokuráp pourou poukeyak mono, maomp poumaropao poukeyak námpon. Tá taknám poumaropamp pourou te námoku poukeyak mono, maomp yupuao poukeyak námpon. ⁵ Aenepara, anánkwap yumo te nonopok younkwe sirarea yiráp pourou kákánki kepono. Kare, táte yumo ankárankamp ninik fek Kwarén kar toropwap nenep ke fek saráp pwate yak neria te fwapon. Aeno wakmwaek te ankár koumpá yak nenep. Takria yumo yiráp pourou yumo fwapi taokeyak mo napo, Satano yiráp ninik mek kwatae ninik kákantáno. ⁶ Ono mámá kar sénamp te, yumwan yaewour naenámpan sénampon. Am te ono yumwan ampaok mwanap loan pap mono. ⁷ Ono warákár namp te, ponankor koumteouráp arop te ono nampnám are yakápenkria naman maok, Kwaro ponankor ankákárank aropan ninik ankákárankrá nénk námpon.

⁸ Aeno are yakápnep koumteouráp arop fárákáp, tá kae koumteou, am fárákapan te ono arakrá sénampon: Táte am fárákáp ono are yak namp niamp makria te am te kwapwe kareno. ⁹ Aean maok, am fárákáp námokuráp pourou fwapi taokeyak moantáno, fwapon. Poumou-tárápu koumteou ti, tá koumteou poumou nap mek tankáp kipo. Tankria te fwapon. Tak moia te am fárákapamp ninik fárámp nánko, kokoporantáno. ✧ ¹⁰ Am yupu tinap arop fákáre ntia poumou nap mek tankápnep koumteouran ono lo nénk nampon. Am te onokump lo mono, Tokwae Karamp lonono. Am te arak: Yupu náráp poumarop pwar-akwap naeane. ¹¹ Mao náráp poumarop pwarará akwap nám kwamp te, ankár kwaporok yak kuno. Aeno kwaporok yak naenám pourou mo nám kwamp te, ankár arákarrá akwapea am pwaranám poumaropamp nap mek tank kun. Tá poumaropao kor maomp yupu pwar te mo karon.

¹² Tá ankwap fárákapan te onoku támao sénampon. Am te Tokwae Karamp kar mono. Ono arakrá sér: Kristen arop yupu sámp nám, maomp yupu Kraisén mér mo námpao maok, am yupu fwap maomp

poumaropan warákár nánko te, am Kristen arop te am yupu pwar kwapono. ¹³ Tá Kristen yupu poumou nap mek tank nánko, maomp poumarop Kraisén mér mo námpao, fwap am yupu sámpá yak naerianánko te, am yupu te maomp poumarop pwarará akwap mono. ¹⁴ Yumo wae mérapon: Poumarop Kwarén mér mo námpao náráp yupunt akwapá kounp námp te, waeman fwap Kristen ou mek yak námpon. Tá yupu Kwarén mér mo námpao Kristen aropamp nap mek tank námp te, mao waeman fwap Kristen ou mek yak námpon. Aeno tak moia napo te, maomp tárápu fárákap te sios mek yakáp mo mwanape. Aeno oukoumwan te am fárákap sios ou mek yakáp napon. ¹⁵ Aeno táte poumarop Kristen mo námpao, náráp yupu pwar naeria te, fwap pwar nae-námpon. Tá taknám, yupu Kristen mo námpao, náráp poumarop pwar naeria te, fwap pwar naenámpon. Am yiráp ankwapnáp ntia yiráp antápan take ninik korop námp te, apae man taki kwaponoria fákápá fákeyak námpanápe. Kwaro yumwan wumwiri námp te, yonkwae porokwe ninikaok mwanapria ninámpon. ✧ ¹⁶ Aenámpara, yupu amo te fwap waráp poumarop Kristen moinámpan yaewour napo, mao Kristen naenám ni mo nie? Am te amo mér mono. Tá poumarop amo fwap waráp yupu Kristen moinámpan yaewour napo, mao fwap Kristen naenám ni mo nie? Am táman kor amo mér mono. ✧

Nomo ankár Kwaro sápnám ninik fek yakáp mwanám kar

¹⁷ Aeno arop ankwapan Tokwae Karao wumwiria mokope pourouráp tére sánkeanánko te, mao te ankár am fek saráp yakáp mwanapon. Ono te ponankor sios mek lo takrá pap konampon. ✧ ¹⁸ Ae te arop ankwap maomp yipi fárákapea napo, Kwaro man wumwi námp nie? Tak nánko te, mao am yipi fárákapnám warko yárákarea pwarará, am toupou mek wouroump naenám mono. Ae te arop ankwap mao yipi fárákap moi námpan Kwaro wumwi námp nie? Takanánko te am arop te yipi fárákap naenám te mono. ¹⁹ Am yipi fárákapnap ninik ntia yipi fárákap monap ninikao kor kánanke kwataeno. Aeno Kwaromp loaok tukupnap ninikao maok, am te tokwae kar ankankono. ✧ ²⁰ Arop mokope yak nánko, Kwaro man wumwi námp te, mao oukoumwan ankár take támao yak naenámpon. ²¹ Ae te amo kwaporok tére konap arop * yak napo, Kwaro amwan wumwi námp nie? Takanánko te, amo am táman yonkwae sakáp yak kwapono. Aeno táte amo kwaporok tére konap aropamp tére pwar akwap nanap mwae kup yak nánko te, fwap mántwaok nanapon. ²² Aeno arop slev yak námp mekamp Kwaro wumwiri námp te, mao te Tokwae Karao nke námp fek te, mao warko slev mono. Aenámpara, arop slev yak mo, amwar yak námpan Tokwae Karao man wumwianám te, oukoumwan mao Kraisomp slev yak námpon. ²³ Kwaro yumwan arean tokwae fek warko yamokwapea érékép námpon. Aenámpara, yumo te épi ninik fek yakápnáp arop fárákapamp slev yakápi kwapono. ²⁴ Ononamp fákáre, nomo mokopi yakáp námpan Kwaro nomwan wumwirianánko te, ankár take pourouráp ninik fek Kwarént yakáp mwanámpon.

Are yakápnáp koumteouráp aropamp sánám kar

✧ 7:15: Ro 12:18 ✧ 7:16: 1 Pi 3:1-2 ✧ 7:17: 1 Ko 7:24 ✧ 7:19: Ga 5:6 * 7:21: 'Slev' a, 'Kwaporok tére konap arop'rá sánám firan mér nae rap kwamp te, "Juda Tére konap Ninik" Buk 2 kware 35 ntia 36 fek nkeamp.

taki yakano' rianámp te, am te kwapwe kareno. ³⁸ Aenámpara, arop náráp éni yupu sámp námp te, kwapwe kare ninik námp. Tá arop yupu sámp mo námp te kwapwe kare kare ninik námp.

³⁹ Táte yupu ankwapamp poumarop oukoumwan yiki yak námp fek te, am yupu méntér koumpá yak námp. Aeno maomp poumarop sumpwi nángo te, am yupu warko poumaropént koump mo, párák yak námp. Táte mao ankwap poumou nap mek tank naeria námp kwamp te, mao fwap tak naenámpan maok, mao te ankár Kristen aropamp nap mek tank kuno. ✧ ⁴⁰ Aeno onoku te arakrá ninik nampon: Mao kwaporok yakria te, mao fwap warákár tokwae naenámp. Tá ono ninik namp te, ono waeman Kwaromp Spirit onan woukoupá yak nángo, ono mámá kar farákámp nampon.

8

Kwekár kwarén ofa sánknap nape fíran sénámp kar

¹ Ono oukoumwan te kwekár kwarén ofa sánknap nape fir yumo turunki napan sénae rae. Tá kare, nomo ponankor wae mér tokwaerápan maok, mér sámp konap ninik mwar te 'Námo mér tokwaerápan naurá warákár-sér mwarea napon. Aeno nomo arop ankwapan nouroup mwanámp ninik sámp námp, am támao maok nomwan fwap kárakáre kor Kristen yoroi pap naenámp. ² Táte arop ankwapao, námo te wae méri yak namprá ninik námpao maok, am aropamp mér te oukoumwan pwi kari yak mono. ³ Aeno arop ankwap Kwarén nouroup kari yak námp te, Kwaro man mér kari yak námp. ✧

⁴ Am kwekár kwarén ofa sánkeanap fir émi fári konap ninik te ono arakrá sénamp: Nomo wae mér námp: Kwekár kwar te kare kar ankank mono. Am te wunéri mwar sarápono. Kwar kare ankárankampao saráp yak námp. ⁵ Kare, wae kápae kare ankank táman 'Kwarono'rá sér, tá kápae kare ankank 'Náráp Tokwae Kar'rá sér i konapon. Tá kare, am kwar fákáre te yámar mek yakáp, apárok yakáp napan maok, ⁶ am te wampweno. Nomo waeman ankárankamp Kwaro mwar nomp Naropwarono. Mao támao ponankor ankank yoroinámp fi kor yak nángo, nomo maomp kare yakáp námp, nomo wae mérámp. Tá waeman ankárankamp Tokwae Kar mwar yak námp, am te Jisas Kraisono. Mao námoku Kwarént ponankor ankank yoroia nepo, nomo mao fek táman yiki yakáp sámp námp. ✧

⁷ Aeno Kristen ankwap fárakap te am kwekár kwar te kánanke kwataenorá mér mo napon. Am fárakap te wokwaekamp arop kwekár kwarén lotunap ninikan nkeaka, am kwekár kwarén ofa sánknap fir émi te, ofa kare támao ara, am fir émi te kwekár kwaromponorá ninik i konapon. Am fárakapamp Kwarén mérap te oukoumwan ninik kour mo nángo, am fir émi fánapara, am fárakapamp ninik mek oum sámpantá ninik napon. ⁸ Aeno fir te támao nomwan Kwaromp wonae fik tirá párapok mono. Táte nomo fár moria, nomo Kwaro nke námp fek kwatae yakáp mono. Táte nomo fánámpao kor Kwaro nke námp fek kwapwe kare yakáp mono. ⁹ Aeno yumo arakrá ninik kip: Yumo fwap apae fir fár mwaria nap, fwap fár mwanapan maok, takria am ankank yumoku nap támao kárakáre monap arop fárakapamp ninik mek nángo, am fárakap kwatae ninik fek tukup mwanape.

¹⁰ Wae mérnáp arop amo kwekár kwaromp lotu nap mek akwapá tankrá fánapo, táte arop ankwap, mámara fir onan kwatae pap naeanrá apáp námpao, mao amwan nke nánko, am támao maomp ninik fárámp nánko, am kwekár kwarén ofa sánknáp fir fánaerámpon. ¹¹ Tá waráp mér támao nomp ankwapnáp Kraiso sumpwia warko warámpnám arop am te kárakáre mo nánko, man kwatae pap námpon. ☆ ¹² Yumo wawenk: Nomp ankwapyaenáp ankwap fárákap Kwarén mérap te kárakáre mo napara, fir fár mwanap te apáp napon. Táte yumo am fwapan mpweria napo, am fárákapamp mér kwatae akwap nám te, am ninik támao yumo Kraisen kwatae ninik napon. ¹³ Aenámpara, táte fir támaoianánko, onomp ankwapnáo kwatae ninik nánko te, ono warko émi fár mo akwapea sumpwinám ke fek nanampon. Takria ono am tére namp fek tapek onomp ankwapnáo kwatae ninikantáno. ☆

9

Polo kwaporok aposel tére námpek warákárnám kar

¹ Ae te lo ankwapao, tá ankwap kwatae ninikao onan sámp-fákeyak nám nie? Mo karono. Ae te ono aposel mo nie? Ae te ono nomp Tokwae Kar Jisasén nke moi namp nie? Ono Tokwae Karamp tére nanko, yumo am tére fek saráp Kristen moi nap nie? ☆ ² Ankwap fárákapamp ninik te onan, mao te aposel monorá napan maok, wampweno. Yumo waeman onan te, aposel karenorá mér napon. Ono Tokwae Karamp aposel kare yak namp te yumo Kristeni yakáp nap támao yénkép námpon.

³ Arop ankwap fárákap onan kot i konap te, ono am fárákapan nopok arakrá sér i konampon: ⁴ Ae te yino yinomp tére fek mwae fir fépérrá ént fépérrá mak nám te kwapwe kare mo nie? ⁵ Ae te yino Kristen yupu sámpea méntér ankwap aposel, tá Tokwae Karamp nánaeounáp, tá Pita, arao i konapnám éréképea paokop mwanám te kwatae nie? ⁶ Ae te Barnabas yino mwar yinokump pourou taokeyak nenemp mani tére nenko, ankwap aposel fárákap te mo nie? ⁷ Apae aropao soldia téteria námokuráp fir oupourouk i konámpon? Apae aropao yopwar yororia námoku fánaenám fir sám mo i konámpon? Tá apae aropao bulmakau taokeyakria maomp mom wouri fár mo i konámpon?

⁸ Ae te ono arop fárákapamp ninikaok sarápria, ono takrá sénamp nie? Mono. Kwaromp lo támao kor takrá sér i konámpon. ⁹ Moseso lo fek kar arakrá kumwi námpono: “Bulmakau wit yipi aokop naeria pumpurékamprá yarakria, am fekamp sámpá fánaerianánko te, amo maomp top kor fek sérémékéri kwapono.” Ae te Kwar te bulmakau saráp ninik nám nie? ¹⁰ Mono. Waeman nomwan kor nikia sénámpon. Ye. Am kumwi yak nám te yinan sénámpon. Kwar te arake ninikan warákár námpon. Arop yopwarampor kwar nánaprá párapok nám, tá arop fir noumourinám tinám arop te, am tére nemp fek fwap fir ankwapmwae sámp nenemprá ninik nepon. ☆ ¹¹ Aeno yino te Spiritamp ankank yumo ou mek ankankounám yoro námpon. Aenámpara, táte yumo yinan pourouamp ankank ti-sáp nap am te kwatae nie? Am te yino yoroinám ankankou támao wae ki tank nám niamp námpon. ☆ ¹² Táte arop ankwap fárákap yumonap ankank fwap sám mwanapan nánko te, yino fwap kápae kare sám mwanámpon.

☆ **8:11:** Ro 14:13-15 ☆ **8:13:** Ro 14:21 ☆ **9:1:** Ap 26:16; 2 Ko 3:2-3 ☆ **9:10:** Lo 25:4; 1 Ti 5:18 ☆ **9:11:** Ro 15:27

Aenámpan maok, am ankank yino fwap sámp mwanámp am te yino sámp mo i konámpon. Yino te Kraisomp Kwapwe Kare Kar akwap naenámp mwae kup taokor te monoria námpon. Aeria námp kwamp, yino nkwakwe make ninik tokwaeran kor sámpea fokoheyakáp konámpon. ¹³Pris fárakap Kwaromp nap mek tére nap te, am Kwaromp nap mekamp fir sámpá fári konapon. Tá arop fárakap alta fek tére nap te am alta fekamp Kwarén ofa sámk konap fir émi tirá fári konapon. Ae te yumo am mér mori kwapono? ✧ ¹⁴Tá taknámp Tokwae Karao mámá lo pap námpono: Arop fárakap Kwapwe Kare Kar fárakáp konap te, am Kwapwe Kare Kar wanap aropainap pourouran yaewour naenámp ankank ti mwanapon. ✧

¹⁵Aerimpan maok, ono te take pourouráp ankank ankwap sámp moi nampon. Tá oukoumwan kuri ono ankank ankwap sámp naeria mámá kar kumwi mono. Takria te ono pwarápe tokwaeria manénkir sumpwi nanampono. Ono tére namp fek fwap yiráp yaekamp mani sámp nanampan maok, sámp moria, táman warákár nampon. Am te, arop ankwapao taokor te monoria nampon. ¹⁶Ono Kwapwe Kare Kar fárakáp konamp te, onoku táman warákárria 'Ono te kwapwe kare ninik namp'rá sér mono. Am Kwapwe Kare Kar fárakápnamp tére te Tokwae Karao onan sámp námpara, ono ankár takrá tére nanampon. Táte ono Kwapwe Kare Kar fárakáp moria te, ono waeman kwatae yak naerampon. ¹⁷Táte ono onokump ninik fek ono am téreteria te, ono fwap nopok mani sámp nanampon. Aeno am tére fek mani sámp mo námp te, am te apae riteanápe Kwaro sápnámp tére onokump ninik fekamp tére monoria nampono. ¹⁸Aenámpara, ono te apaeran nopok sámp nanampon? Onomp nopok sámp nanamp te aráno: Ankank ono am tére namp fek fwap sámp nanampan, ono sámp mo nampon. Ono Kwapwe Kare Kar fárakáp namp te, arop fárakapan kwaporok nénk nampon. Kwaro onan takampria sámp námpara, ono kor tak tére nampan warákárampon. Tak namp táman maok, nopok ankank sámp namp niampon.

Pol aropamp kwaporok tére konámp arop niamp yaknámp kar

¹⁹Ono te arop ankárankampamp kwaporok tére konamp arop yak mo nampao maok, onokump ninik fek ponankor aropamp kwaporok tére konamp arop niamp yakria, ono fwap kápe kare arop Kwaronámpok éréképá korop nanampria nampon. ²⁰Aenampara, Juda firao nke nap fek te, ono Juda niampi yakria, fwap Juda fi érékép nanampon. Onoku kare te loamp yae ankore mek yak mo nampao maok, loamp yae ankore mek yakápnamp aropao nke nap fek, ono loamp yae ankore mek yaknamp arop niampi yakria, loamp yae ankore mek yakápnamp arop fárakap érékép naeria nampon. ²¹Lo monap arop fárakap nke nap fek te, ono lo monamp arop niampi yakria, lo monap arop fárakap érékép naeria nampon. Aenampao maok, ono te apae Kwaromp lo pwar nampanápe, mono. Ono Kraisomp loaok nampon. ²²Kárakáre monap arop fárakapao nke nap fek te, ono kárakáre moráp arop niampi yakria, kárakáre monap arop fárakap érékép naeria nampon. Ono ponankor aropao i konap ninik sámpea, arop ankwap fárakap érékép nanamp ponankor mwae kup oupourounk nampon. ²³Ono mámá kápe kare tére tak i konamp te, Jisasomp Kwapwe Kare Kar am fárakapaonapok akwap nángo, arop fárakap kwatae ninik

pwarará Kwaronámpok korop napo, ono kuri warákár tokwae sámp nanampon.

Nomo Kristen kárákáre fek yakáprá tukup mwanámp kar

²⁴ Arop fárakap foporakor nap te kámá-pwar akwapnámp arop ankárankampao saráp ankank sámp konámpono. Yumo am te mér mo nie? Yumo kuri ankár ankank sámp mwanámpria kárákáre fek foporakor kipo. ✱ ²⁵ Tá arop ponankor ankwapan kwe-pwarará ankank sámp mwaria te, námokuráp pouroukamp ninik ponankor tirá nér i konapono. Am arop fárakap mao tak nap te, kwatae akwap naenámp ankankan sámp mwanámpria ni konapono. Aeno nomo térerá tukupnámp ankank te kwatae akwap naenámp pourou mono. ✱ ²⁶ Aeria maok, onoku te ono fárakop nampao maok, ono te nkwaremek nke, mamek nkerá fárakop mono. Ono te arop yorowarria ni konapnámp, yae sirarrá akwap nampao maok, kwaporok nkwaremek mamek yae sirarrá akwap mo i konampono. ²⁷ Ono ankár onokump pourou fwapi poukwapea nanko, ankár akwap naeria ninik nampaok akwap konampono. Takria ono ankwap arop fárakapan saráp Kwapwe Kare Kar farákáp nampao, onoku kare te wakmwaek am ankank sámp moantáno.

10

Nomwan Israel firaoui nap yénnép námp mér mwanámp kar

¹ Ononamp fákáre, yumo aran mérenke: Moses yakámp ke fek, nomp appeyaenáp Kwaro taokeyaknámp kounwe ankore meaok, pu kor fek saráp Kwaro yénnépnámp mwae-páraok solwara Retsi tápamprá tukupapono. ² Tá am fárakap kounwe ntia solwara mek baptais sámpap te, Mosesomp wakmwaek tukup napan yénnép námpon. ³ Tá am fárakap ponankor am Kwaromp Spiritao nénnámp fir fáriapono. ⁴ Tá am fárakap ponankor Kwaromp Spiritao sánnámp ént fépériapono. Ye. Mao am Spiritamp yumwi mekamp ént am fárakapént akwapámpan fáriapono. Am yumwi te Kraisono. ⁵ Aeapan maok, am ou mekamp kápae kare kounteouráp aropamp ninik te Kwaro warákár moimpon. Aenko am fárakap kwar saráp mek surumpwiapo, maomp yákáre te ampok tankápimpon.

⁶ Aeapan am ankank ponankor te nomwan yénnép nánko, nomo nkea am fárakapao kwatae ankankan kikiankiap, am te nomo kor takantá mér mwanámpon. ⁷ Tá yumo kwekár Kwaromp ninikaoki kwapono. Ankwap fárakap am ou mek yakápap takiapono. Kwaromp Buk fek am fárakapan arakrá sénámpon: “Kounteouráp arop fárakap tankáprá fir fépérrá ént fépéria, wakmwaek poumou tárápu fárámpea tukuprá kounteount kokoporiapon. ✱ ⁸ Tá yumo ankwap fárakap am ou mekamp kokoporiapnámp taknámp yumo kor kokopori kwapono. Am fárakap takria ankárankamp yae fek 23,000 surumpwiapono. ✱ ⁹ Tá nomo Tokwae Karamp yopor te mokopon nke mwarria nkwaek mak mwareano. Wokwaek am arop fárakap ou mekamp ankwap fárakap takapo, fou-tákamao yourounkwe nánko, am fárakap surumpwiapono. ✱ ¹⁰ Tá wokwaek Israel fi mekamp ankwap fárakap Kwarén kokwarokiapnámp yumo kor Kwarén takrá kokwaroki kwapono. Am fárakapan te arop paok i konámp ensel koropea paoki pwaránko surumpwiapon. ✱

✱ 9:24: Fl 3:14 ✱ 9:25: Je 1:12 ✱ 10:7: Kis 32:6 ✱ 10:8: Nam 25:1-2 ✱ 10:9: Nam 21:5-6 ✱ 10:10: Nam 16:41-49

¹¹ Mámá ponankor ankank Israel firan koropámp máte, arop mér mwanapono. Tá amiap kar Buk fek yak námp, nomo oukoumwan mámá ke fek pwar naenámp yae wonae fik náńko, yakápnámp arop nomwan ninik sápnámpon. ✱ ¹² Aenámpara, arop, námoku waeman kárákáre yak namponorá ninik námp kwamp te, mao ankár mér kuno: Takria mao piká párákapantáno. ¹³ Yumwan mokop nap nke naeria koropnámp ankank te mwar pourouráp mono. Waeman ponankor aropan mokop naprá nke naeria korop konámp wuri popwarono. Tá Kwaro yumwan kwaporok pwate náńko, am ankankao yiráp kárákáre kwe-pwar mono. Táte yumwan mokop nap nke naerianámp ankank korop námpan kor, Kwaro yumwan yaewour naenámp mwae kup yoro naeria námpon. Am mwae kup te aráno: Mao yumwan kárákáre sánk náńko, am koropnámp ankank yumwan apárok tirá nér mono. ✱

Kwarén loturia kwatae Spirit méntér lotu i konap kar

¹⁴ Aenámpara, onomp nouroup fárákap kare, yumo ankár kwekár kwarén lotu i konap ninik te younkwe sánk kipo. ¹⁵ Yumo te wae mérapara, ono yumwan sénampon: Yumoku ankár onomp kar mámá youroukoup kipo. ¹⁶ Mámá kap te waeman Kwaromp ourour yak náńko, nomwan Kwaro Kraisomp yirirént tapokwapeanánko, nomo fár mwaria 'Aesio'rá sér i konámpon. Tá am pan nomo fopwar i konámp te, mao nomwan Kraisomp pourourént tapokwapá pwar konámpon. ¹⁷ Waeman ankárankamp pan saráp námpara, nomo kápae kare koumteouráp arop, nomo ankárankamp pourou saráp yakáp námpon. Am te apae riteanápe, nomo ponankor am ankárankamp pan táman saráp sámp konámpara námpon. ✱

¹⁸ Yumo Israel fákáreran ninikenke! Arop fárákap te alta fek yankapnap ofa ankwapmwae k fári konap te, am támao am alta poukeyaknámp Kwarént tapokwap napon.

¹⁹ Aeno yumo takria, onan, mao te ankwap fi aropao kwekár kwarén ofa sánk konap fir támao kare kar ankankrá sénampan mpwe mwanape. Tá ono, am kwekár kwar fárákan kare kar ankankonorá sér mono. ✱

²⁰ Mono! Ono te arakrá sénampon: Ankank Kwarén mér monap ankwap fi aropao ofa i konap te, mao kwatae spirit fárákan ofa sánk napon. Am fárákap te Kwarén ofa sánk mono. Tá onomp ninik te yumo kwatae spirit fákárerént tukupá tapokwap te monoria nampon. ²¹ Yumo te Tokwae Karamp kap mek fárrá, tá kwatae spiritamp kap mek méntér fár mwanap pourou mono. Yumo Tokwae Karamp kákánar fek tankáprá fépéria, kwatae spiritamp kákánar fek méntér tankáprá fépér mwanap pourou mono. ✱ ²² Yumo tak nap te, Tokwae Karao nomwan kokwarokria yoporania nape? Nomp kárákáre te maomp kárákáreran kwe-pwar námp nie?

Nomo ankár nomp Kristen ankwapnápen ninik mwanámp kar

²³ Kare, kápae kare ankank nomo fwap tak mwanámpan maok, am kápae kare ankank te nomwan yaewour mono. Kápae kare ankank nomo fwap tak mwanámpan maok, am kápae kare ankank te nomwan kárákáre kor Kristen yoroi pap mono. ²⁴ Nomo, námoku támao saráp fwapi yakáp

✱ 10:11: Ro 15:4 ✱ 10:13: Hi 4:15 ✱ 10:17: Mt 26:26-28; Ro 15:5 ✱ 10:19: 1 Ko 8:4

✱ 10:21: 2 Ko 6:15-16

mwarrá ninik mwareano. Nomo ankár arop ankwapan fwapi yakanoria ninikrá yaewour mwanámpon. ✱

²⁵ Yumo maket mekamp fir émi mani fek sámp nap kwamp te, 'Kwekár kwarén ofai nap ni mo nie?'rá turunkupi kwapono. Yiráp ninik sánankar porokwe fek yak naenámpekono. ²⁶ Am te apae riteanápe, nomo wae mérámpon: Mámá apár ntia kápae kare ankank am mek top-pwarámpá yak námp te, Tokwae Karamp sarápono. ✱

²⁷ Táte arop ankwap Kwarén mér mo námpao, mao yumwan 'Nomont fárenk' ria wumwi nángo te, yumo tukup mwaria nap kwamp te, am te fwapono. Kápae kare ankank yumwan nénk nap te fwapono, fár kipo. Yumo ninik tokwaeria turunkupi kwapono. ²⁸ Aeno táte yumo tankáprá fánap arop ankwapao yumwan arakrá sér, 'Mámá te kwekár kwarén ofainap fir émino'rá sénánko te, yumo am sénámp aropan wawia man ninik napara, yumo fári kwapono. ²⁹ Ono te yumo kareao kwatae ninikantánoria sér mono. Ono sénámp te, am arop ankwapao yumwan, kwatae ninik naprá ninikantánoria sénampono.

Ono waeman fwap am fir fánanamp te, apae ritea am arop ankwapamp ninikao onan taokor naenámpon? ✱ ³⁰ Táte ono Kwarén 'Aesio'rá fánanko te, ankwap arop te apaeritea ono 'Aesio'rá sénámp táman 'Amo kwatae nap'rá sénaenámpon?

³¹ Aenámpara, táte yumo fir féperrá, ént féperrá, tá yumo ankwap apae ankank nap, am te ponankor ankár Kwaromp e narek sampok mwaro. ✱

³² Yumo te ankár Juda fi, Grik fi, tá Kwaromp sios mekamp kounteouráp arop fárakap aran ninikria, arop yumonap ninik fek piká párakap naeane. Fwapnae karia paokop kipo. ✱ ³³ Ono kuri kápae kare ankank tére namp te, arop ponankor fwap ninikrá tére namp warákár mwanap námpan tére konampon. Ono te onoku, onan yaewouranoria tére mono. Ono kápae kare aropan yaewourrá tére nanko, Kwaro fwap am fárakapan warko érékép naenámpra tére nampon. ✱

11

¹ Ono Kraisomp ninikaok yarak i konampara, yumo kor ankár onomp ninikaok paokop kipo.

Lotu nap mek me korok woukwap konap ninikan sénámp kar

² Yumo te kápae kare por ono i konamp ninikria am kápae kare kar ono sámpea yumwan nénk namp niki-samp yakáp konapono. Aenapara, ono 'Yumo te kwapwe kare ninik i konap'rá sénampon. ³ Aeno ono ninik namp te, yumo kuri mámá kar ankwap aran mérenkria nae: Ponankor poumoutárapuamp yépe kor te Kraisono. Tá yupuamp yépe kor te maomp poumaropono. Kraisomp yépe kor te Kwarono. ⁴ Táte kounteouráp arop koupoukarrá lotu mek poumarop náráp me korok woukwapea Kwarén kar toropwap námp, tá Kwaromp kar farákáp námp te, am arop námokuráp me kor Kraisén pwarápae sánk námpon. ⁵ Táte yupu ankwap lotu mek náráp me korok woukwap moi yakrá Kwarén kar toropwap, tá Kwaromp kar farákáp námp te, mao kuri námokuráp me kor, náráp poumaropan pwarápae sánk námpon. Am te yupu me pwae ponankor fárakapá pwar námp niampon. ⁶ Táte yupu náráp me korok woukwap mo námp kwamp te, mao ankár me pwae fárakapea fae tákare naenámpon.

✱ 10:24: Ro 15:12 ✱ 10:26: Sng 24:1 ✱ 10:29: 1 Ko 8:4-13 ✱ 10:31: Kl 3:17 ✱ 10:32: Ro 14:13 ✱ 10:33: 1 Ko 9:20-22

Táte am yupu me pwae fae tákäre nánko, poumaropao pwarápaeantá námp kwamp te, ankár me korok woukwap kuno. ⁷ Aeno poumarop te maomp me korok woukwap mono. Am te apae riteanápe, mao Kwarén wounápría maomp e tokwaeran yénkép námpon. Tá yupu te poumaropan wounáprá maomp e tokwaeran yénkép námpon. ☆

⁸ Kwar te yupuamp pourou fek poumarop yoro mono, poumaropamp pourou fek yupu yoroi námpon. ☆ ⁹ Kwar te yupuan ninikía man yaewour naenámpria poumarop yoro mono. Mao te poumaropan ninikía man yaewour naenámpria yupu yoroi námpon. ☆ ¹⁰ Aenámpara, yupuamp me korok woukwap námp te ankár poumaropamp yae ankore mek yakáp nap yénkép nánko, ensel fákäre fwap nke mwanapon. ¹¹ Aeno nomo Tokwae Karént yakápria te, yupu te kwaporok námoku nápar yak mo i konámpono. Tá poumaropao kor kwaporok námoku nápar yak mo i konámpono. Aenepara, nonopok yaewour nenepono. ¹² Kwaro poumaropamp pourou fek yupu yoroimpan maok, oukoumwan te taknámp, yupuamp pourou meknámp arop forokor konámpono. Aenámpan maok, Kwaro námoku ankank ponankoramp fi korono.

¹³ Yumoku támao ankár máma kar youroukoup kipo. Yupu lotu mek me korok woukwap moi teyákrá Kwarén kar toropwap námp te, ae te mao kwapwe kare ninik námpon nie? ¹⁴ Nomo koumteouráp arop námoku nomwan arakrá yénkép námpon: Táte poumarop me pwae tokwaerinámp te pwi yak mono. ¹⁵ Aeno yupu me pwae tokwaeri námp te, maomp mopor kwapwe kare támaono. Am te apae riteanápe, Kwaro maomp me korok oupouroup naenámpria me pwae tokwaeri sánk námpon. ¹⁶ Aeno táte arop ankwapao am ankank táman kar yorowar naeria námp kwamp te, mao ankár arakrá mér kuno: Yino te ankwap ninikaok tukup mono, tá Kwaromp sios mek kor ankwap ninikaok tukup mo i konapono.

Korin fákäre komunion sámp nap mek sámpá yampourouiap kar

¹⁷ Oukoumwan te ono yumwan lo ankwapmwaek nénk nae nampan maok, ono te yumo i konap ankank táman yiráp e narek sampok mono. Yiráp koupoukour konap nap mek te kwapwe kare ninik korop mo i konámpono, kwatae ninik mwar korop konámpono. ¹⁸ Manénkir te ono aran sénæ rae: Yumo lotu mwaria koupoukour nap te pipirikir i konapono. Ono takrá sénæ kar wawia am táman kareaoi kanrá mérámp. ☆ ¹⁹ Am te apae riteanápe, ono nik namp te, yumo ou mekamp arop ankwap fárákapamp kar fek yiráp sios kuk-pipirikir napo, Kwaromp ninikaok kar tukupnap arop fárákapao saráp fwap érik farákár napono. ²⁰ Aenapara, yumo ponankor Tokwae Karamp fíran fári konap niamp mono. ²¹ Yumo ponankor kárákáreria yumokuráp fíranmékir fépér i konapono. Takria maok, ankwap yae-porokwe tank nánko, ankwapao mwar wain ént kápæ kare fária mánmán i konámpono. ²² Ae te mokopono? Ae te yumo yiráp fir fépérrá ént fépér i konap nap yak mo nie? Ae te yumo nik napo, Kwaromp sios te kánanke kwatae námpantá, ankwapyæ fárákapao fir mo napo, man pwarápæ sánk rape? Ono yumwan te mokoprá sénanampon? Ae te ono fwap yiráp e narek kakap nanamp nie? Mono. Am yumo tak nap táman te ono yiráp e narek sampok mono.

Jisas Tokwae Karao pan ntia wain ént nénkámp kar

²³ Ono māmá kar yumwan sánk namp te, Tokwae Karao onan séri nánpan nampono. Am kar fi te ará: Judaso Jisasén yopor aropamp yaek pap naerianámp kumuruk, Jisas Tokwae Karao pan sámpea, ²⁴ Kwarén ‘Aesio’rá séria pwarará, fopwaría sérrá, “Mámá te onomp pourou, yumwan yaewour naenámpan nénk nampon. Yumo ankár mámaknámprá onan ninikrá yakáp kipo.” ²⁵ Am fárákap pan fépéri pwarapo, mao warko wain éntáp kap sámpea taknám takrá sér, “Mámá kap wain máte onomp yiri fek yoronamp kontrak wourékamono. Yumo makrá fépér nap ke fek te onan ninik mwanapon.” ✧ ²⁶ Yumo māmá pan, tá māmá wain ént fépéria maok, yumo Tokwae Karao sumpwinámp kar farákáp mwanapon. Yumo mámak námprá yakáp nap te, ankár takrá tukupea mao arákarrá éknám ke fek mwanapon.

Komunion sámp mwanámp fek ninik fwapokwap mwanámp kar

²⁷ Aenámpara, táte arop ankwap manénkir fwapi ninik moitea yakrá Tokwae Karamp pan kwaporok fár, tá Tokwae Karamp kap kwaporok fár, taknám te Tokwae Karamp pourou ntia yíran wouroump námpara, nopok amnámp fek touwe kwatae sámp naenámpon. ²⁸ Ae naerámpara, arop ankár námokuráp ninik mek fwapia youroukoupí pwatea te, am pan ntia wain ént fwap fánaenámpon. ✧ ²⁹ Am te apae riteanápe, māmá te, arop Tokwae Karamp pourounorá fwapia ninik mo yakrá mao kwaporok pan ntia ént fánámpara, mao námokuráp pourouk touwe kwatae korop naerámpon. ³⁰ Am taknap fi fek táman yumo ou mekamp kápae kare arop kárákáre moria, touwe sámpea, ankwap fárákap surumpwi napon. ³¹ Aeno táte nomp ninik fwapi youroukoupítea nomo Jisasomp pourou ntia yiri sámp nánko te, nomwan touwe kwatae korop mo, fwapono. ³² Aeno táte Tokwae Karao nomp ninik kwatae nánko, nkea fwapokwapria nomwan touwe kwatae sámp nám te, takria nomo apárokamp aropént yaomwi mek pikantánoria námpon. ✧

³³ Aenámpara, ononamp fákáre, yumo fár mwaria yumo ankár nánkár ankwap fárákapan yépékia kipo. ³⁴ Táte arop ankwap oukoumwan yaeporokwe nánko te, mao námokuráp nap mek fánaeria námpon. Takria yiráp koupoukourap mek yumoku támao yumwan Kwaro kot naenám ninik pap mwanape. Kar ankwapmwaek oukoumwan yak námpono, nánkár wakmwaek ono yumwan koropá nkeria fwapokwap nanampono.

12

Yiki Kor Spiritao ourour nénknám kar

¹ Ononamp fákáre, ono te yumo Yiki Kor Spiritao tére mwanap ankank nénk nám te, épépérépi kwaponoria nampon. ² Yumo te wae mérapon: Wokwaek yumo oukoumwan Kristen mo nap, am ke fek te yumwan ankwap ankankao, kar sér mo i konám kwekár kwaronámpok éréképá akwap nánko te, yumo ankár ampok tukupapono. ³ Aeapan ono te yumo mérenkria nae: Táte Kwaromp Spirit arop ankwapént yak nánko, mao te ‘Jisas te yaomwi mek akwapano’rá sénaenám pourou mono. Tá arop Yiki Kor Spirit mo nám te ‘Jisas am te Tokwae Karono’rá sénaenám pourou mono.

⁴ Yiki Kor Spiritao nénk konám nkwakwe make tére mwanap kárákáre yak námpao maok, waeman ankárankamp Spiritao saráp yak námpon.

⁵ Tá nomo fwap Tokwae Karamp nkwakwe make pourouráp tére námpan maok, waeman ankárankamp Tokwae Karampor tére námpon. ⁶ Wae nkwakwe make ninik fek tére konap yak námpan maok, am ankárankamp Kwaro ponankor aropan kárákáre nénk nánko, am fárákáap fwap tére mwanapon. ⁷ Yiki Kor Spirit te ankwap arop fárákapan yaewour mwanapria náráp kárákáre am arop fárákáap ankákárankan nénk konámpon. ✱ ⁸ Arop ankwapan Yiki Kor Spiritao arop ankwap fárákapan yonkwae kouria kar sénaenámpp ourour sánk, tá ankwap aropan am ankárankamp Spirit támao Kwaro papnámpp mér fek kar sénaenámpp, ourour sánk. ⁹ Tá arop ankwapao am ankárankamp Spirit fek táman, Kwar te fwap tak naenámponorá mér kar naenámpp ourour sámp. Tá ankwapao am fek touwenap arop fwapi pap naenámpp ourour sámp konámpon. ¹⁰ Tá ankwap Kwaromp kárákáre yénképnámpp yoro naenámpp ourour sámp. Tá ankwapao profet * kar farákáap naenámpp ourour sámp. Tá ankwapao nkwakwe make spiritan youroukoup naenámpp mérnámpp ourour sámp. Tá ankwapao ankwap-ankwap kar fek sénaenámpp ourour sámp. Tá ankwapao am kar arákarrá sénaenámpp ourour sámp. ¹¹ Am ankárankamp Spirit támao saráp mámara ankank ponankor nénk konámpon. Mao námokuráp ninik fek arop ankwapan ankwap tére naenámpp ourour sánk, tá ankwapan ankwap tére naenámpp ourour sánk. Mak i konámpon.

‘Nomo ponankor ankárankamp fek toukouri yakápnámpp pourou’rá sénámpp kar

¹² Arop pourou te ankárankampao maok, kápae kare pouroukamp ankank am fek toukouri yak námpon. Tá kápae kare am fek tukuri yaknámpp ankank am te ankárankamp pourou mwar yak námpon. Kraiso kor tak námpi yak námpon. ✱ ¹³ Am te apaeritea námpanápe, ankárankamp Yiki Kor Spirit támao nomwan ponankor oupoupouria kák tenánko, nomo ankárankamp pourou yakáp námpon. Nomo Juda, ta Grik, tá nomo slev, tá nomo amwar yakápnámpp, nomo ponankor ankárankamp pourou yakáp námpon. Tá nomo ponankor ankárankamp Spiritan fária kárákáre sámp námpon. ✱

¹⁴ Nomo wae mérámpon: Pourou te ankárankamp ankank mwar yak mono. Waeman kápae kare ankank am fek toukouri yak námpon. ¹⁵ Táte pu korao arakrá sér, ‘Ono te yae kor mo ara, pourou ankwapmwaek mono’rá sénaenámpan maok, maomp kar te wampweno. Mao waeman pourouk tokoropeyak námpono. ¹⁶ Tá woupwiraó sérrá, ‘Ono te yi mo ara, ono pourou ankwapmwaek mono’rá sénaenámpan maok, maomp kar te wampweno. Waeman mao kor pourouk yak námpono. ¹⁷ Táte pourou ponankor yi mwaranánko te, mokopia kar wa naenámpon? Táte pourou ponankor woupwi mwar yak nánko te, mokopia ankank nounoump naenámpon? ¹⁸ Aeno pourou te tak mono. Kwaro waeman pourouk toukouri yaknámpp ankank Kwaro námoku warákárnámpp ninik fek yoroia pap námpon. ¹⁹ Táte pourou ponankor ankárankamp mwaek saráp yak nánko te, pourou kare niamp pwi yak mono. ²⁰ Ae naenámpara, pourou te take pourouráp mono. Kápae kare ankank pourouk toukouri yak námpao maok, waeman pourou te ankárankampono.

✱ **12:7:** 1 Ko 14:26 * **12:10:** ‘Profet’: “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 44 fek nkeae. ✱ **12:12:** Ro 12:4-5 ✱ **12:13:** Ga 3:28

²¹ Tá yi te yae koran ‘Ono amwan ninik mono, onoku mwar fwap yak nanamp’rá sénaenámp pourou mono. Tá me korao pu koran, “Ono amwan ninik mono, onoku mwar fwap yak nanampono’rá sénaenámp pourou mono. ²² Am pourouk yakáp námp táman, nomo kárakáre moan mpwe konámpan maok, táte am ankank yakáp mo nángo te, pourou ponankor fwapi yak mo kareno. ²³ Tá nomo pourou ankwapmwaek ‘Kwatae tae morokono’rá ninik námpan kor, nomo fwap yae-párák taokeyakáp i konámpono. Táte nomp pourou ankwapmwaek te pwarápae konámpan maok, nomo fwap waempyam fek nánkáráp te konámpon. ²⁴ Aeno pourou ankwapmwaek arop nke námp fek kwapwe kareno-ria nap fwap kwaporok yakanoria pwate konámpon. Kwar te wae-man pourou toukouri yakápnámp tapokwapea páte nángo, énéni yakáp napon, ankwapmwaek kirikiri e monap niampi yak námp te, mao fwap kwapwe kare yak námpon. ²⁵ Mao tak námp te pourou fápákárápia akwapantánoria námpon. Ponankor pouroukamp ankank fwapi yakáprá ankárankamp puri fek nonopok taokeyakáp mwanapono. ²⁶ Aenapara, táte pourou ankwapmwaekampao touwe sámp nángo te, pourou ponankor énéni touwe sámp konapon. Táte pourou ankwapmwaekampao e kwapwe sámp nángo te, pourou ponankor énéni warákár sámp konapon.

²⁷ Aeno yumo ponankor te Kraisomp pourou yakáp napon. Yumo ankákárank te maomp pourou ankwapmwaek kirikirino. ✱ ²⁸ Tá Kwaro arop ankwap fákárean sios mek tére mwanap arakrá kák námpon: Manénkir te aposel fákáre, am fek te profet kar farákáp konap arop fákáre, tá am fek Kwaro warákárnámp ninik kwapwe yénk i konap tisa fákáre, tá am fek Kwaromp kárakáre yénkép námp yoro i konámp arop, tá touwe fwaprá kák konámp arop, tá arop yaewour i konámp arop, tá nkwakwe make tére youroukoupia nénk konámp arop, tá nkwakwe make kar fek sér i konap arop, arakrá kák námpon. ✱ ²⁹ Arop ponankor te aposel mono. Tá ponankor te profet, tisa mono. Tá ponankor Kwaromp kárakáre yénkép námp yoro i konap mono. ³⁰ Tá ponankor touwenap arop fwaprá kák konap kárakáre sámp konap mono. Tá ponankor nkwakwe make kar fek sérar i konap mono. Tá ponankor fwap am kar arákár mwanap te mono. ³¹ Aeno yumo ankár kámákarea narek yaknámp Yiki Kor Spiritamp ourouran sámp mwaria kárakáre kipo.

Tá oukoumwan pwi kare yaknámp ninik ankárankampan yumwan yénkép nae rae. ✱

13

Nomo ankár arop ankwapan nouroup kare mwanámp kar

¹ Táte ono aropamp nkwakwe make kar fek, tá ensel fákáreramp kar fek, Kwaronámpok korop mwanapria kounteouráp arop fárákapan sér i konampan maok, ono am fárákapan nouroup kare mo namp te, ono kwaporok wur fokop niamp, tá garamut porokwap nap pourounk niamp nampono. ² Táte ono fwap profet kar fek sénanamp, tá Kwaromp ninik ponankor mek wouroumpyak námp ono wae mér, tá ono ponankor ankwap mér tokwae nampao kor, táte ono wae Kwarén mér kárakáre kare fek sénanko, faonkwe tokwae nkwampok ér-sakwap naenámpan maok, ono arop ankwapan nouroup mo namp te, ono

kánanke kwatae niampono. ³ Táte ono ankank monap aropan onomp ponankor ankank nénk nanamp, tá arop fárákapao onan sámpea yaomwi mek yankap napo, sumpwi nanampan maok, ono aropan nouroup kare moia namp te, am ponankor ankank te onan kánanke yaewour mono.

⁴ Arop ankwapan nouroup kar námp te námwan kwataenám kar sénapo kor, koupour kar nopok sér mo i konámpon. Nouroup i konámpon arop te kápae kare aropan kwapwe kare ninik fek yaewourrá tére konámpon. Mao te ankank tokwaeráp aropan kokwarok mo i konámpono. Mao námokuráp e narek sampok mo i konámpon. Mao te, námoku narek yak nampria wae mo i konámpon. ✧ ⁵ Tá kwekáp mo i konámpon. Mao te námokuráp ankankan saráp ninik tokwae mo i konámpon. Mao te koupour yonkwae pwarám mo i konámpon. Mao te námwaninap kwatae ninikan warko ninik mo i konámpon. ⁶ Mao te yae-párák monám ninikan te warákár mo i konámpono. Mao te yae-párák kare ninikan saráp warákár konámpon. ✧ ⁷ Arop ankwapan nouroupnám arop te man ankwap ankankao apárok sámp-anámpanoria yénképeyak mo i konámpono. Kápae kare por Kwarén mérria, Kwaro námwan yaewour naerámpanoria yépék i konámpon. Aenámpara, ponankor ankank maomp pourouk korop námp te, kárákáre fek fokopeyak konámpon. ✧

⁸ Námkár wakmwaek te Kwaromp profet kar farákáp konap tére, nkwakwe make arop firamp kar fek sér i konap, tá arop fárákapamp nkwakwe make mér, makia máte ponankor akwapá pwar nae-námpon. Aeno nomo arop ankwapan nouroupnám ninik máte pwar naenám pourou mo karenono. ⁹ Nomo oukoumwan te aopwek ankwapmwaek saráp mérámpon. Tá wakmwaek kare korop naenám karan kor aopwek ankwapmwaek saráp farákáp námpon. ¹⁰ Aeno námkár wakmwaek pwi kari yaknám ankank korop nae-námpon. Tá am ke fek ankank ponankor aop-aopwek námp te ponankor pwar naenámpon. ¹¹ Am te tárápao akwapea tékép námp niampon. Wokwaek ono oukoumwan épér morok táráp yakamp ke fek te, épér morok tárápao i konámpon kar, ninik, youroukoup niampiampono. Aeno ono wae tékép yak namp fek te, épér morok tárápao i konámpon ninik te wae pwar nampon. ¹² Oukoumwan te nomo ankank nke námp te wunéri kor mek nke námp niamp oukoumwan érik karaok farákár mo námpon. Aeno námkár wakmwaek am ke fek nomo Kwaromp yimetáp kare kar nke mwanámpon. Oukoumwan te ankwapmwaek kánanke mérámpon. Aeno námkár te mao nomwan mér karnám taknám nomo kor man mér kar mwanámpon. ✧ ¹³ Tá oukoumwan te Kwarén mér i konap ninik, tá Kwaro nomwan yae-párák karia kák naenám yépék i konap ninik, tá nomo arop ankwapan nouroup i konámpon ninik, makia máná yininkaopwe ankank te yaká yak naenámpon. Aenámpan maok, tokwae kari yak námp te arop nouroup i konap ninikono.

14

Kwaromp profet kar farákáp konap ourour tokwae

¹ Yumo te ankár kárákáre fek koumteouráp aropan nounouroup saráp yakáp kip. Aeria maok, yumo ankár Yiki Kor Spiritao nkwakwe make tére mwanap nénknám ourour sámp mwaria kárákáre kar kipo. Tá yumo Kwaromp kar profet námp farákáp mwanap ourouran ankár kárákáre

karia sámp kipo. ✧ ² Am te apae riteanápe arop Yiki Kor Spiritao sánknámp ankwap kar fek kar farákáp námp te, arop fárákapan sér mono. Am te Kwarén saráp sénámpon. Am te ará: Arop te am kar wa moantá Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek am mek wouroumpeyaknámp kar sénámpono. ³ Aeno arop Kwaromp profet kar farákáp námp te, am aropamp kar támao arop fárákapamp mér nap mek kárákáre sánk námpon. Tá am arop fárákapan, kwapwe kare ninikaok tukupenkria am fárákapamp ninik kápae yak námp, yonkwae porokwerá kák námpon. ⁴ Arop ankwap kar fek farákáp námp te námokuráp waempén kárákáre sánk námpon. Aeno arop Kwaromp profet kar farákáp námp te, ankár siosomp méran kárákáre sánk námpon. ⁵ Yumo ponankor fwap ankwap firáp aropamp kar fek kar farákáp napo, ono warákár nampon. Aeno ono warákár tokwae namp te, yumo profet kar farákáp napan nampon. Arop ankwap kar fek kar farákáp námp te, arop ankwapao arákarrá sénánko, sios fwap kárákáre sámp mwanapon. Táte arop arákarrá sér mo námp te, Kwaromp profet kar farákápnámp aropao am ankwap kar fek farákápnámp aropan kámákár akwap námpon. ⁶ Ononamp fákáre, yumo mámá kar fwapia ninik kipo. Ono fwap yumonapok akwapea ankwap kar fek farákáp nanampan maok, táte ono Kwaro onan yénképnámp kar yumwan sér mo, tá ono yumwan kwapwe kare ninik nénk mo, tá ono Kwaromp profet kar farákáp mo, tá ono yumwan yénk mo, makria te ono mokopia yumwan yaewour nanampon?

⁷ Tá yiki yakáp monámp ankank wur fokoprá gita porokwap konap ankankao kor, maomp aráp fwapi yak mo námp te, mokopia am tár kar yarápae nomo wa mwanámpanápe? ⁸ Táte arop yorowar korop námp te, wur fokop nap fwapi aráp mo námp te, wa fwap wawia koupour nánap naenámpon? ⁹ Yumo kor takeno. Táte yumo ankwap kar fek kar farákáp napo, arop fárákapao am kar wa moria te, mokopia am kar fi mér mwanapon? Mono. Waeman yiráp kar am te kwaporok akwapá pwar naeria námpon. ¹⁰ Kare, kápae kare moumountukri kar mámá apár mek yakáp námp te, ponankor waeman ankákárank námoku fi kor fwap érik farákáp konapono. ¹¹ Táte ono arop ankwapao farákápnámp kar fi mér mo nank te, ono am aropan ankwap fi mekamp aropao nampwe ninik naerampon. Tá mao kuri onan ankwap fi mekamp aropao námpwe ninik naerianámpon. ¹² Yumo kuri yumo ou mek ankwap kar fek farákáp napo, take ninik yak naeria námpon. Ae naerámpara, yumo Yiki Kor Spiritamp ourour sámp mwar kar nap te ono wae mérampon. Aenampara, yumo ankár tére kárákáreria nkwakwe make ourour siosén kárákáre sánk mwanap te, yumo ankár am táman sámp mwaria tére kárákáre kipo. ✧

Arop ponankor wa mwanap kar fek Kwarén sér mwanap kar

¹³ Aenámpara, arop ankwap kar fek sér i konámp kwamp te, mao ankár am kar arákarrá sénaenámpon ourour Kwaro sápanoria kar toropwap kuno. ¹⁴ Táte ono ankwap kar fek kar toropwap nank te, onomp waemp támao kar toropwap nampan maok, onomp ninik te párák yak námpon. ¹⁵ Aenámp te ono mokop nanampon? Ono ankár onomp waemp meknámp, tá onomp ninik meknámp kar toropwap nanampon. Ono ankár onomp waemp meknámp, tá onomp ninik meknámp tár sámp nanampon. ✧ ¹⁶ Aeno amo tak moria, waráp waemp meknámp saráp

amo Kwarén ‘Aesio’rá sénapo, arop ankwap yak námp te mao am kar mér moria, mokopia mao waráp ‘Aesio’rá sénap ‘Karenó’rá sénáenámpon? Am te mér mo námpara, tak naenám pourou mono. ¹⁷ Kare amo fwap kwapwe kare ‘Aesio’rá sénapan maok, amo te arop ankwapamp waempén kárákáre sánk mono. ¹⁸ Ono yumo i konap ninikan kámákár akwapria kápae kare por ankwap ankwap kar fek sér i konampan Kwarén ‘Aesio’rá sénampon. ¹⁹ Aenampan maok, siosomp koupoukarrá lotu nap fek ono ankwap arop fárákáap fwap wa mwanap éntik kar fek farákápria yénk nanamp te kwapwe karenó. Tá ono 10,000 ankwap kar fek farákáap nanamp te, wampweno.

²⁰ Ononamp fákáre, yumo yiráp ninik mek épér morok táráp niamp yakápi kwapono. Kwatae ninikan maok épér morok tárápao oukounmwan épérép i konap niamp yakáp kipo. Aeno yiráp ninik te ankár mér kárákáre aropamp ninik niamp fek yakáp kipo. ☆ ²¹ Kwaromp lo fek te arakrá sénámpon:

“Tokwae Karao arakrá sér,
‘Ankwap karráp aropamp top kor feknám,
tá ankwap fi mekamp top kor feknám
mámá arop firan kar sénanampan maok,
am fárákáap te onomp kar wa mo mwaria napon.’ ” ☆

²² Aenámpara, nomo wae mérámpon: Ankwap kar fek kar farákáap konap ourour te Kwarén mérnáap arop fárákáapan Kwaro, náráp kárákáre yénpénpkria sánk mono. Kwarén mér monap arop fárákáapan yénpénpkria sánk námpon. Aeno profet kar farákáap mwanap yénpénp námp te Kwaro man mérap arop fákáreran náráp kárákáre yénpénp námpon. Mér monap arop fárákáapampor te mono.

²³ Aenámpara, táte kounmteouráp arop ponankor sios mek énéni koupoukour napo, tá yumo ponankor ankwap-ankwap kar fek kar farákáap napo, táte ankwap fárákáap Kwarén mér moria man lotu mo i konap am kar wa mo napao, am mek koropea te mao sérrá, ‘Yumo te épépérép nap’rá sérantáno. ²⁴ Aeno táte yumo ponankor Kwaromp kar farákáap napo, táte arop ankwap Kwarén mér moria, lotu mo i konámpao am mek korop nánko, ponankor yumo farákáapnap kar te mao am aropamp ninik mek párákapria mao te kwatae ninikráp aroponorá yénpénp naenámpon. ☆ ²⁵ Aenánko, maomp ponankor kwatae ninik mek wouroumpeyak námp érik farákáap naenámpon. Tá mao fwap apárok me kor woukouprá Kwaromp e narek sampokria sérrá, “Kare Karonó! Kwar te yumo ou mek yak námpon!”

Kwarén lotunap tére yae-párák kare naenám kar

²⁶ Aenámpara, ononamp fákáre, yumo te ankár apae mwanapon? Nánkár yumo lotu mek koupoukour nap fek te yumo ponankor tére mwanap yak námpon. Ankwapao tár sámp naenám, tá ankwapao yumwan kar yénpénp naenám, tá ankwapao Kwaro man sánknám kar am farákáap naenám, tá ankwapao ankwap kar fek sénánko, ankwapao am kar arákár naenámpon. Yumo ankár kápae kare ankank takrá tére napo, sios am fek kárákáre yak naenámpon. ²⁷ Táte ankwap fárákáapao ankwap kar fek kar farákáap nap kwamp te, anánkaopwe, yininkaopwerao saráp tak mwanapon. Am te fwapono. Tá am fárákáap énéni ponankor

kar séri kwapono. Mono. Nánkár ankwapaomékir séria pwar nángo, ankwapao wakmwae sérianángo, ankwapao kar arákarrá sénaenámpon. ²⁸ Táte kar arákarrá sénaenámpon arop mo nángo te, arop ankwap karráp kar fek sénámp, am te ankár sios mek sénaeria námpao kor wampweno. Mao námoku támao sérria Kwarén saráp kar sénaenámpon. ²⁹ Tá Kwaro arop anánkaopwe, yininkaopweramp ninik mek náráp profet kar sánk nángo, am fárakapao saráp sér mwanapono. Aenapo, arop ankwap fárakap fwap maomp kar youroukoup mwanapon. ✧ ³⁰ Táte arop ankwap tank námp Kwaro man kar ankwap yéńkép nángo, mao am kar sénaerianángo te, manénkir fokoheyakrá sérinámpon arop ankár kar pwar naenámpon. ³¹ Am taknap ninik támao yumo ponankor ankákárankrá profet kar farákáp napo, arop ponankor fwap Kwarén mér nap mek kárakáre sámpon mwanapon. ³² Profet kar farákáp konap arop fárakap te námokuráp top kor fwapi poukwaepa námoku farákáp mwanap ke korop nángo, farákáp konapon. ³³⁻³⁴ Am te apaeria námpanápe, Kwar te mao náráp tére ponankor yae-párak kare tére konámpon. Aeria mao te ankank sámpá yampourouia épépérépi kák mo i konámpono. Maomp ninik te nomwan, ankárankamp ninik fek yakápria éńéńki fwapi térenkria námpon.

Sios lotu mek koupoukour nap fek te kounteou te kar sérari kwapono. Ankár karmparáp tankáp mwanapon. Ponankor sios nomo Kwaromp kounteouráp arop te tak saráp i konapono. Kounteou te sios mek tokwae kar yoroi yak mo i konámpono. Ankár loao sénámp niamp yae ankore mek yakáp mwanapon. ✧ ³⁵ Táte mao kar fi ankwap mér mwaria te, námokuráp nap mek náráp poumaropan turunk mwanapon. Táte yupuao sios lotu mek koupoukour nap fek kar sénámp te pwi yak mo námpon.

³⁶ Kwaromp kar te yumo meknámpon fárámp námp nie? Tá yumo saráp Kwaromp kar sámpon napo, ankwap kounteouráp arop fárakap te mo nie? Yumo takrá ninik mwanape. ³⁷ Táte arop ankwap námoku ninikia, námo te profetono, námoku wae Yiki Kor Spiritamp ourour ankwap sámpá fákeyak námp kwamp te, mao ankár mér naenámpon: Mámá kar ono yiráp por kumwi namp máte Tokwae Karamp lono. ³⁸ Táte arop ankwap onomp kar man younkwe sinánko te, nomo man ninik námp te, mao Kwaromp kar farákáp konámpon arop mono.

³⁹ Aenámpara, ononamp fákáre, yumo ankár Kwaromp profet kar farákáp mwanap tére te fwapia kárakáre kipo. Yumo ankwap kar fek farákáp mwanap ninik te taokarrá pap kwapono. ⁴⁰ Aeno yumo ankár yae-párak kare ninikaokria lotu i konap kwapwe kare ninik fek lotu kipo.

✧

15

Krais sumpwia fárámpámp kar

¹ Ononamp fákáre, ono yiráp ninik mek warko ninik nénk nae rae. Am Kwapwe Kare Kar wokwae farákápamp táman sénae rae: Yumo am Kwapwe Kare Kar wokwae sámpea napan, yumo am táman kárakáre fek fokoheyakáp napon. ² Ono wokwae farákápamp Kwapwe Kare Kar Kwaro am fek táman yumwan warko érékép naenámpon. Aeno yiráp mér kare kar mo napo te, mao yumwan érékép naenámpon te mono.

³ Ono manénkir yumwan sánkamp kar tokwae kar te ono wokwaek sámpampaniampon. Am kar te ará: Kraís te wokwaek Kwaromp Buk fek sérim niampnám kwatae ninik ponankor tirá épér naeria sumpwimpon. ✧ ⁴ Tá arop fárakapao maomp yákáre apár me mek páte napo, wokwaek Kwaromp Buk fek sérim niamp taknám yinink yae fek fárámpámpon. ✧ Ap 2:24-32' ⁵ Takia wakmwaek Pita nkemp fek koropea, tá wakmwaek mao éntér-sámpramp aposel nkeap fek korop. ✧ ⁶ Tá wakmwaek am ke fek 500 kámákár akwapnám ankwapyaenáp fákáre énéni man nkeapon. Kápae kare am nkeap ankwapyaenáp fákáre oukoumwan yakáp naponon. Aeno ankwap fárakap te wae surumpwi tenapon. ⁷ Tá am fek wakmwaek Jems nke, tá am fek wakmwaek aposel ponankor man nkeapon.

⁸ Tá am fek wakmwaek kar onomp yi mek kor koropámpon. Ono te táráp kánankeao éntupwaro wakmwaek kar fárakap nám niamp. ✧ ⁹ Ono te aposel fákáre ou mek kánanke kare nampon. Onan te arop fárakapao 'Aposel'rá sér mwanap pourou mono. Am te apae riteanápe, ono Kwaromp siosén sámpá yampourouiampon. ✧ ¹⁰ Aeampán maok, Kwaro námokuráp ninik fek onan aropompia fwapi papeanánko, ono oukoumwan máyaknamp arop yumo nke napon. Mao onan takrá aropompi nám am te kwaporok pwar mo kareno. Aenámpara, ono tére kárákárea waeria ankwap aposel fárakapan kámákár akwap konampon. Ae konampan maok, am te onoku támao takrá tére mono, Kwaromp aropomp onont yak nám támao onan kárákáre sáp nánko, ono takrá tére nampon. ✧ ¹¹ Aenampan maok, ono tére namp, tá am aposel fárakapao tére nap te wampweno. Yino ponankor Jisas sumpwia fárámpnám kar táman saráp farákáp nánko, yumo am wawia mér napon.

Nánkár wakmwaek sumpwinap arop ponankor ferámp mwanap kar

¹² Yino kápae kare por Kraís sumpwianánko, Kwaro warko fárámpá papnám karan farákáp konámpono. Tá apaeritea yumo ou mekamp ankwap fárakap 'Arop wae sumpwi nám te, warko fárámp naenám pourou mono'rá sér i konapon? ¹³ Táte kare, sumpwinap arop warko fárámp mwanap pourou mo nánko te, nomo ankár arakrá sér mwanámpon: "Kwar te Kraisen fárámpá pap moi námpon." ¹⁴ Táte kare, Kwaro Kraisen fárámpá pap moianánko te, mámá kar yino farákáp konám máte yak mono. Tá yumo mér napao kor, fi kor yak mono. ¹⁵ Táte taknám yino kor Kwaro i konámpan kwekárá sér i konap arop fárakap mwarámpono. Am te apae riteanápe, yino Kwaro Kraisen fárámpá papnám kar érik sénámpara. Aeno táte kare Kwaro sumpwinap arop ferámpá kák mo i konámpan nánko te, mao Kraisen kor fárámpá pap mono. ✧ ¹⁶ Yeno, táte kare Kwaro sumpwinap arop fárakap ferámpá kák mo i konámpan nánko te, nomo ankár arakrá sér mwanámpon, "Kwar te Kraisen fárámpá pap mono." ¹⁷ Táte kare Kwaro Kraisen fárámpá pap moianánko te, yiráp mér napao kor yumwan yaewour naenám pourou mono. Yumo oukoumwan yiráp kwatae ninik fek waeman moyakáp mwarapono. Tá arop fárakap Kraisen mér napao sumpwi nap, mao kor waeman moyakáp mwanapon. ¹⁸ Nomo Kraisen méria man yépékrá yakáp námpon. ¹⁹ Aeno táte nomo mámá apár mekamp yiki yakáp nám

✧ 15:3: Ais 53:8-9 ✧ 15:4: Lu 24:46 ✧ 15:5: Lu 24:33-34,36 ✧ 15:8: Ap 9:3-6 ✧ 15:9: Ap 8:3 ✧ 15:10: 2 Ko 3:5; 11:23 ✧ 15:15: Ap 4:33

fek saráp yépékrá yakáp námpan maok, kare kar nomo koupoutáráp kare-ria, mámá apár mekamp ankwap fárákapamp koupoutáráp kar napan kámákár akwap naenámpono.

²⁰ Aeno take mono. Krais wae sumpwi námpan kare kar Kwaro warko fárámpá pap námpon. Mao te sumpwinap arop ferámp mwanapan mekia fárámp námpon. Am taki nám te nomo wae mérámpon: Kwaromp firáp ponankor sumpwinap warko fárámpea yiki yakáp mwanapon. ✧

²¹ Arop ankwapao sumpwi mwanap ninik sankoropá papeanánko, tá taknám arop ankwapao sumpwinap arop warko ferámp mwanap ninik sankoropá pap námpon. ✧ ²² Am te ará: Arop ponankor te Adamomp firáp yakáp nap te, sumpwi konapon. Tá taknám arop ponankor Kraisomp firáp te yiki yak sámp mwanapon. ²³ Taknám nomo ponankor arop ankákárank nomo ferámp mwanámp ke fek yiki yak ti mwanámpon. Manénkir te Kraisoi námpon. Tá nánkár wakmwaek mao arákarrá ék nám fek te, nomo maomp firáp ponankor nomo ferámp mwanámpon. ✧

²⁴ Am ke fek te ankank ponankor pwar naenámpon. Tá Kraiso nkwaekwe make ankank poukwap konap kárákáre tokwaeráp spirit kwatae ponankor tomorrow pwararea, mao kingnám ankank ponankor poukeyak konám Naropwar Kwaromp yaek pap naenámpon.

²⁵ Am te apae riteanápe, Kwaro ponankor yopor arop Kraisomp pu ankore mek kák tenánko, mao ponankor pumpuri néri pwar naenámpon.

²⁶ Mao ponankor ankwap yopor arop wae fi tomoro papea pwararea, sumpwiran kor ankár yak moi pap naenámpon. ✧ ²⁷ Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon: “Kwaro ankank ponankor maomp yae ankore mek kák tenámpono.” Aenámpan nomo wae mérámpon: Kwaro ankank ponankor Kraisomp yae ankore mek kák námpao maok, Kwaro námoku te maomp yae ankore mek yak mono. ✧ ²⁸ Tá wakmwaek ankank ponankor Kraisomp yae ankore meki pwar nánko, Kwaromp Táráp námoku karea kor Kwaromp yae ankore mek pap naenámpon. Manénkir te ankank ponankor Kraisomp yae ankore mek kákeanánko, Krais námoku Kwaromp yae ankore mek pap nám fek te, Kwaro námoku fwap ankank ponankor maomp yépe kor tokwae kari yak naenámpon.

²⁹ Táte sumpwinap arop ferámp mwanap pourou moanánko te, apae fi kor kare fek arop ankwap fárákap sumpwinap aropao kor Kwaromp firáp korop naenám yaewourrá, ént mek nér i konapon? Táte kare sumpwinám arop fárámp mo naenámpanánko te, apaeritea arop fárákap sumpwi aropao yaewourrá ént mek nér i konapon? ³⁰ Sumpwinap arop ferámp moanánko te, kápae kare por arop ankwap fárákapao yinan tirá wour mwaria wae napo, yino mokopia pwar mo, ankár takrá farákáp mwanámpon? ³¹ Ononamp fákáre, ono kare kar sénámpon: Kumur méntép onan sumpwi pap naenám ankankao kikip saráp yak konámpon! Tá taknám ankwap kare kar sénám te, nomo ponankor Krais Jisasént yakáp nám yumwan ono warákár tokwae konampara, am kar érik sénámpon. ✧ ³² Ono ankank sámp nanamp fi kor ninik fek Efesus mek mamek yao pwae mekamp firént yorowari nampánko te, am fek apae sámp nampon? Táte kare sumpwinap arop ferámp moanánko te, Kwaromp Buk fek sénám niamp: “Oumpouran sumpwi mwanámpara, oukoumwan táman fir tokwae toupourrá fépérrá warákár mwaro.” ✧

✧ 15:20: 1 Te 4:14 ✧ 15:21: Ro 5:12,18 ✧ 15:23: 1 Te 4:16 ✧ 15:26: Mt 22:4; Yé 20:14
✧ 15:27: Sng 8:6 ✧ 15:31: 2 Ko 4:10-11; 11:26 ✧ 15:32: Lu 12:19-20

³³ Takria arop fárákapao yumwan kwekár mwanape: “Nomo kwataenap arop fárákapént paokop nánko te, am fárákapao nomp kwapwe kare ninik sámpá yampouroui papantáno.” ³⁴ Yumo ankár épépérépnámp ninik pwararea ninik yae-párak kipo. Yumo warko kwatae niniki kwaponó. Yumo wawenk! Yumo ou mekamp ankwap fárákap te oukounwan Kwarén mér mo, épérép napon. Aenapantá ono yiráp ninikan pwarápae sámpenkria máamá kar sénampon. ✱

“Warko fárámp naenámp pourou te mwar pourouráp”rá sénámp kar

³⁵ Aeno arop ankwap arakrá turunk naeria námpon, “Sumpwinap arop fárákap te mokopia ferámp mwanapon? Ferámp nap fek te mokoep pourou ti mwanapon? ³⁶ Ae te amo épépéri kwaponó. Amo ankankou yoro i konap te, am ankankou yipi tárakére moria te yiki yak sámpria páre aok mono. ³⁷ Am ankankou amo yoro nap te pwae, tá aopwe kor táman yoro mono. Amo yu kor mwar yoro i konaponó. Am te wit yánk, tá ankwap fir yánk, aran yoro i konapon. ³⁸ Mao námoku warákárnámp ninikaok Kwaro yowe kor, pwae, am yoroinap yu koran nénk konámpon. Tá mao nkwakwe make aopwe korráp pwae ankank, táte kápae kare pourouráp ki ankákárankrá yoroinapan nénk konámpon. ✱ ³⁹ Ponankor pourou te ankárankamp pourouráp mono. Aropamp pourou mwar pourouráp, tá nape firamp pourou mwar pourouráp, tá antamp pourou mwar pourouráp, tá éntékamamp pourou mwar pourourápono. ⁴⁰ Tá waeman yámar mekamp ankank mwar pourouráp yak, apárokamp ankankao kor waeman mwar pourourápono. Aenámpan maok, yámar mek yakápnámp ankank te ankár ankárankamp pourouráp moporrápono. Tá apárok yakápnámp ankank mwar ankwap pourouráp moporrápono. ⁴¹ Yámar mwar ankwap waeráp, tá yunk mwar ankwap waeráp, tá térme fárákap mwar moumountukri waerápono. ⁴² Sumpwinap arop ferámp mwanapao kor takeno. Pourou nomo apár me mek pap námp te kwatae akwap konámpono. Aeno warko fárámp naenámp pourou wourékam te kwatae akwap naenámp pourou mono. ⁴³ Pourou nomo apár me mek pap námp te, kwatae kare ankankono. Pourou warko fárámp naenámp te, kwapwe kare karenó. Pourou nomo apár me mek pap námp te, kárákáre morápono. Pourou warko fárámp naenámp te kárákáre tokwaerápono. ✱ ⁴⁴ Sumpwinámp pourou te sumpwi nánko pap konap te, apárok yakápinap pourouno. Pourou warko fárámp naenámp te yámar mek yak naenámp pourouno.

Nomo wae apárokamp pourou yak nánko, nke námp te, yámar mekamp pourouao kor yak naerámpon. ⁴⁵ Kwaromp Buk fek kor am fek arakrá sénámpon: “Manénkirkamp arop Adam te Kwaro kwar fek yoroia yiki yak sánkámpon. Tá wakmwaekamp Adam te arop yiki yak sánk naenámp spiritono.” ✱ ⁴⁶ Aeno Spirit fekamp yiki yak te manénkir korop mono. Máamá apár mekamp yiki yak manénkir korop námpon. Tá Spirit fekamp yiki yak te wakmwaek korop námpono. ⁴⁷ Manénkirkamp arop te apárokampono. Kwaro man kwar fek saráp yoroi námpono. Wakmwaekamp arop te yámar mekampono. ✱ ⁴⁸ Apárokamp arop ponankor am apárokamp arop Adam niamp kwar fek yoroinámp pourouráp napon. Tá arop ponankor Kraisén mér nap fek yámar mekamp arop yakáp nap te, Krais niamp wuri popwarono. ⁴⁹ Oukounwan nomo am

✱ 15:34: Lu 15:17-18 ✱ 15:38: Stt 1:11 ✱ 15:43: Fl 3:20-21 ✱ 15:45: Stt 2:7; Jo 6:63

✱ 15:47: Jo 3:31

apárokamp arop niamp wuri popwar yakáp námp te, taknámp nánkár wakmwaek nomo am yámar mekamp arop niamp wuri popwari yakáp mwanámpon.

⁵⁰ Ononamp fákáre, ono yumwan waeman kare sénampon: Mámá apár mekamp arop te Kwaro náráp firáp taokeyak naenám mek te yinkria maomp kwapwe kare ankank sámp mo kareno. Kwatae akwap konám ankank te kwatae akwap mo i konám ankank sámp mwanap pourou mono. ✧ ⁵¹ Yumo wawenk! Ono mek wouroumpeyaknámp kar ankwap yumwan sénae rae. Nomo ponankor te sumpwi mo námpao maok, nomo ponankor ankwap pourouráp arákár mwanámpon. ⁵² Wakmwaek kar, pwarnám wur aráp námp fek táman koupour ankár kar am korop naenámpon. Ye. Wur aráp nánko, sumpwinap arop fákáre ferámpea maok, warko kwatae akwap naenám pourou mono. Nomo oukoumwan sumpwi mo námp te, nomo ankwap pourouráp arákár mwanámpon. ✧ ⁵³ Am te ará: Mámá kwatae akwap konám pourou te ankár fwap yaká yak naenám pourou arákár naenámpon. Mámá sumpwi konám pourou ankár sumpwi mo, yiki yaká yak naenám pourou arákár naenámpon. ✧ ⁵⁴ Kare! Mámá pourou kwatae akwap konám te mao fwap yaká yak naenám pourou arákár naenámpon. Tá mámá pourou sumpwi konám te yiki yaká yak naenám pourou arákár naenámpon. Am taknámp ke fek Kwaromp Buk fekamp kar kare kar korop naenámpon. Kwaromp Buk fek te arakrá sénampon:

“Kwaro yorowar kwe-pwararea
sumpwiran apárok anámpea
tomorompá pwar naenámpon. ✧

⁵⁵ Sumpwi e!

Waráp arop tirá nér i konap kárakáre te maeno?

Sumpwi e!

Waráp arop faoporrá épér i konap ound te maeno?” ✧

⁵⁶ Sumpwiramp ound te kwatae ninikono. Kwatae ninikamp kárakáre te lono. ✧ ⁵⁷ Aeno nomo Kwarén ‘Aesio’rá sér mwaro. Nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp kárakáre fek Kwaro nomwan kárakáre sámp nánko, nomo sumpwiam kárakáre kwe-pwar mwanámpon. ✧

⁵⁸ Aenámpara, onomp ankwapyae fákáre kare, yumo ankár kárakáre fek yakáp kipo, poporokwe tae moroki kwapon. Yumo te arakrá mérenk: Yumo Tokwae Karamp tére tokwae konap te kwaporok akwapá moyak naenám pourou mono. Ae naenámpara, yumo ankár kápae kare por Tokwae Karamp tére te ankár tére kárakáre kipo. ✧

16

Mani koupoukarea Kristen ankwap fárákan yaewour i konap kar

¹ Ono oukoumwan am mani yumo koupoukarea Jerusalem mekamp Kwaromp koumteouráp arop fárákan nénk mwaria nap táman ono sénae rae: Ono wae am tak tére mwanap mwae kup Galesia mekamp sios fákáreran yénkép nampono. Aeno yumo kor ankár taknámp kipo. ✧ ² Sande méntép yumo ponankor ankákárak te am wik fek sámpnap mani táman yumoku youroukoupia maok, pír-pwararea ankwapmwae

✧ 15:50: Jo 3:5-6 ✧ 15:52: 1 Te 4:15-17; Yé 11:15 ✧ 15:53: 2 Ko 5:4 ✧ 15:54: Ais 25:8

✧ 15:55: Hos 13:14 ✧ 15:56: Ro 6:23 ✧ 15:57: Ro 7:24-25 ✧ 15:58: Ga 6:9; Fl 1:27

✧ 16:1: 2 Ko 8:1-7

mwar fek pap kipo. Aenapo, nánkár ono korop nanko, am fárákapan sánk mwanap mani te maenórá oupourouunk mono. ³ Nánkár ono korop nanko te, ono yumoku ankár am ankank tia Jerusalem mek tukup mwanap arop fárákápá pwarnap fárákapamp yaek am fárákapan mér mwanap pas sánkea nanko, tukup mwanapon. ⁴ Táte ono ninikia fwapon, ono kor akwap naeria nanko te, am fárákap onont tukup mwanapon.

Pol akwapea Korin fákáreran nke naerianámp kar

⁵ Nánkár ono provins Masedonia mek yakápnap sios fárákapan manénkir akwapá nkea pwarará maok, wakmwaek yumonapok korop nanampon. * ⁶ Ae te ono yumont yak tae morok nanampono. Ono mér mono. Ono yumont yakrá akwapea solwara ouwi tokwae koropria námpare konámp ke pwar nánko, wakmwaek ono ankwap némpouk akwap naeria nanko, yumo fwap onan mwaeak sámp-kérép mwanapon. ⁷ Yumo wae mérapon: Ono yumwan mwaeak saráp nke te monoria nampon. Táte Tokwae Karao onan 'Takae'rá sénánko te, ono yumont kánámpár yak nanamp ninik nampon. ⁸ Aeno oukoumwan te ono Efesus mek mamek yakrá akwapea Pentikos yae * korop námp fek nanamp ninik nampono. ⁹ Am te apae riteanápe, Kwaro onan wae mwae kup yoroi tenánko, ono kápae kare koumteouráp arop Kristen mwanap yaewour nanamp tére tokwae yak námp. Tá kápae kare arop Kwaromp karan yopor napao kor yakáp napan maok, kwatae wampweno. *

¹⁰ Nánkár wakmwaek Timoti yumonapok akwap nángo te, yumo ankár man yaewour napo, yumo ou mek apáp mo, yonkwae porokwe fek yak naenámp. Mao te onoku i konampnámp Tokwae Karamp tére konámp aropono. * ¹¹ Aenámpan takria arop ankwap mao te kwaporok párák yáráknámp aropan mpweria man younkwe sánk mwanape, mono. Yumo ankár man yonkwae porokwe sánkrá yakápria, wakmwaek man mwaeak sámp-kérép napo, mao fwap ononampok arákarrá korop naenámp. Ono mao ntia ankwapyae fárákapan yépék nampon. *

¹² Tá nomp ankwapnámp Apolosomp karao kor aránon: Ono kápae kare por mao ankwapyae fákáreran yumwan tukupá nkenkria kar kárákáre fek sénampan maok, mao, oukoumwan má ke fek ampok akwap te monoria námp. Aeno nánkár mao akwap naenámp ke pwi yak nángo, nkeria te fwap akwap naenámp. *

Kar pwarnámp mwaeakamp kar

¹³ Yumo ankár fwapia yérékrá, yiráp Kwarén mérnep am te ninik kárákáre fek sámp yakáp kipo. Yumo ankwap ankankan apápi kwapon. Yumo ankár kárákáre kor fek fokoheyakáp kipo. * ¹⁴ Ponankor ankank yumo tére nap te yumo ankár Kwarén nourouprá, tá arop ankwap fárákapan kor nouroupria tére kipo.

¹⁵ Ononamp fákáre, yumo te Stefanas ntia maomp firáp arop fárákapan provins Akaia ankwap fárákapan oukoumwan Kristen mo napo, am fárákapan manénkir Kristeniap wae mérapono. Mao námokuráp ninik fek Kwaromp koumteouráp aropan yaewour mwanap tére sámpapono. Ono yumwan takenkria kárákáre namp te, * ¹⁶ yumo ankár take pourouráp aropamp

* 16:5: Ro 15:23-24 * 16:8: Ap 2:1 fekamp kar fi nkeampo. * 16:9: Ap 19:1-2,8-10
 * 16:10: 1 Ko 4:17 * 16:11: 1 Ti 4:12 * 16:12: 1 Ko 3:6 * 16:13: Ef 6:10 * 16:15: 1 Ko 1:16

yae ankore mek yakáp, tá ponankor am fárákapan yaewourrá tére kárákárenap arop fárákapan kor, maomp yae ankore mek yakápenkria nampon. ☆

¹⁷ Stefanas, tá Fortunatus, tá Akaikus mao yumwan ér-pwarará wae ononampok korop nap táman, ono warákár nampon. Am te apae riteanápe, yumo te onan koropá nke mwanap pourou mo napon.

¹⁸ Aenapantá mao tak nap támao onan yonkwae porokwe ntia warákár ninik sáприя, yumwan kor yonkwae porokwe sánk napon. Aenapara, yumo ankár take pourouráp arop fárákapan te maomp kwapwe kare ninik táman warákár kipo. ☆

¹⁹ Provins Esia mekamp sios fákáre yumwan ‘Gude’rá sénapon. Akwila ntia Prisila anánkwap ntia maomp nap mek koupoukour konap sios fákáre yumwan nomo ponankor Tokwae Karampara, yumwan warákár tokwaeria ‘Gude’rá sénapon. ☆ ²⁰ Mapekamp ponankor ankwapyae fákáre yumwan ‘Gude’rá sénapon. Nomo Kwaromp koumteouráp aropao i konap ninik fek, nomp ankwapyae fákáreran yumo ponankor ankákárank man nounourouprá yae ninir kipo.

²¹ Ono Pol onokump yae fek † mámá ‘Gude’rá sénamp kar kumwi nampono.

²² Táte arop ankwap Tokwae Karan nouroup mo námp te, mao te yaomwi mek pik naenámp arop yak námpon. Tokwae Kar e, amo koropae! ☆

²³ Ono ninik namp te, Jisas Tokwae Karao námokuráp ninik fek yumwan yaewour i konámp ninik fwap yumont yakanoria nampon. ²⁴ Nomo ponankor Krai Jisasompara, ono yumwan ponankor nouroup kare nampon.

☆ **16:16:** 1 Te 5:12 ☆ **16:18:** Fl 2:29 ☆ **16:19:** Ro 16:3-5 † **16:21:** Pas kápae kare te Polo sénánko, arop ankwapao kumwi námpono. Mámá yáre fek te Pol námoku kumwi námpono.
 ☆ **16:22:** Yé 22:20

Polo Korin Firampor Wakmwaek Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Wakmwaek ankwap yopwar fek Polo provins Masedonia mek yakria, mámá pas ankwap por taknámp kumwia Korin mek yakápnep Kristen fákáreran sámp-kérépámp.

Am ke fek Polomp manénkirkamp pas Korin mek kérép námp fek te, Taitus am mek yakria Kristen fárákan yaewourimpon.

Am ke fek Taitus nke nánko, ankwap fárákan Polomp kar wawia náráp kwatae ninik párap napo maok, ankwap fárákan te sérrá, 'Pol te aposel kare mono' ria, náráp ninik kwatae fwapokwap mono.

Wakmwaek Taituso Polonámpok akwapea, Korin mekamp aropao térenap ninik fárákáprá sér. Aenánko maok, am ke fek Polo warko pas ankwap kumwia Korin mek sámp-kérép. Mao am fárákan námoku aposel yak námp fi kor érik fárákará sér. Tá Jerusalem mekamp Kwaromp kounteouráp aropampor 'Mani nánapi pap kip'rá sénámp. Tá faek te 'Kwekár aposel fárákan mér kip'rá sénámp.

¹ Ono Pol, onan Kwaro námoku náráp ninik fek Krai Jisasomp aposel pap námpon. Ono mámá pas kumwi nae rae. Timoti yino Kwaromp sios mekamp kounteouráp arop Korin mek yakápnep, ntia provins Akaia mek yakápnep yumonapok sámp-kérép re. ☆ ² Ono ninik namp te, nomp naropwar Kwar ntia Jisas Krai Tokwae Karao fwap námokuráp ninik fek yumwan aropompria yaewour nepo, yumo yonkwae porokwe fek yakápenkria nampon. ☆

Polo Kwarén 'Aesio'rá sénámp kar

³ Kwar, tá nomp Tokwae Kar Jisas Kraiomp Kwar, tá maomp Naropwar, mao te nomwan yonkwae touwe konámp nomp Naropwarono. Mao te ponankor kounteouráp aropamp ninik mek kápae tokwae sámp napo, yaewouria ninik mek kárákáre sánk konámp. Nomo mámá ankank táman ninikia 'Aesio'rá sér mwaro. ☆ ⁴ Yinan kápae kare kwataenámp ankank korop námpan kor, mao támao yinan yaewouria ninik mek kárákáre sánk konámp. Ae konámpara, yino fwap arop ankwap fárákan kápae kare ankank kwatae korop námpon kor, man yaewouria ninik mek kárákáre sánk mwanámp. Kwaro yinan yaewouria ninik mek kárákáre sápn konámp niamp yino kor tak mwanámp. ⁵ Kraiso touwe tokwae sámpámp yino kor sápn konámp. Tá taknámp Krai yinan yaewouria ninik mek kárákáre sánk konámp yinan top-pwarámpi yak námpon. ⁶ Táte yino touwe sápn námp te, am támao yumwan yaewouria, yiráp ninik mek kárákáre sánk konámp. Táte Kwaro yinomp ninik mek yaewouria kárákáre sápn námp te, yiráp ninik mek kor tak naenámp. Táte Kwaro yinan yaewour námp te, mao yumwan yaewouria yiráp ninik mek kárákáre sánk konámp fek yino sápn konámp touwe niamp sámpea, fwap kárákáre fek yakápnep mwanapono. ⁷ Tá yino mér kárákáre kare námpara, yumo kárákáre fek yakápnep mwanapono. Yino te wae mérámp: Yumo

yinont touwe sámp napara, taknámp yumo yinont Kwaro yaewouria ninik mek kárakáre sámp konámp sámp mwanapon.

⁸ Ankwapyaé fákáre, yino ník námp te, yumo yinan provins Esia mek touwe tokwae koropámp aran mérenke! Yoporop touwe tokwae kwatae yinan tirá néria yinomp kárakáre kwe-pwar náńko, yinomp ninik te wae surumpwi kan niniki námpón. ✱ ⁹ Kare karono, yino am touwe tokwae sámp námp te, wae jaso aropan ‘Sumpwi nanap’rá sénánko wanámp niampon. Am koropnámp touwe te yino, yinokump kárakáre fek námpónorá ninik mwanámpán te mono. Yino ankár Kwaromp kárakáre mao sumpwinap arop fárámpá pap konámpán ninik mwanámpáni námpón. ¹⁰ Am ankank kwatae te waeman yinan tirá wour naeria námpán maok, Kwaro yinan warko érékép námpón. Tá náńkár wakmwaek kor yinan warko érékép naenámpón. Tá yino man mér kárakáre náńko, kápae kare por ankank kwataerao yinan sámpá yampourounámp ke fek, mao yinan warko éréképeanánko, yino fwapi yakáp mwanámpán námpón. ¹¹ Aeno yumo ankár yinan yaewourrá kar toropwap kipo. Kwaro kápae kare kounteouráp aropamp kar toropwap wawia mao yinan yaewour naenámpón. Tá kápae kare kounteouráp arop Kwaro yinan yaewour námp nkea man ‘Aesio’rá sér mwanapon. ✱

Polo tére naenámp fi farákarrá sénámp kar

¹² Ono te máma ankárankamp ankank táman warákár konampono: Onomp ninik mek te Kwaro onan sápnámp yae-párak kare ninik, tá kare kar ninik fek tére konampan saráp mér nampon. Ponankor kounteouráp arop ou mek ono ankár am ninik fek yarak nampao maok, yumo ou mek te kápae kare por am ninikaok saráprá yarak nampon. Kwaro onan aropompia am ninik sápnámp te, apárokamp aropamp mér niamp pourouráp te mono. ✱ ¹³⁻¹⁴ Ono yiráp por pas kumwia sámp-kérépamp ke fek te, yumo fwap farákápea fi kor mér mwanapan saráp kumwi konampono. Ono te mwar pourouráp kar yiráp por kumwi mo i konampono. Tá kare, kápae kare kar ono kumwi namp te, yumo oukounwan fwapi mér mo. Aeno onomp ninik te, yumo ankár onomp kar fi ponankor méria maok, nomp Tokwae Kar Jisaso kot tokwae naenámp yae fek, ono yumwan warákár nanamp puri fek yumo onan kor warákár mwanapon. ✱

¹⁵⁻¹⁶ Yumo te ononamp kwapwe kare ninikan nkea, warákár mwaria naprá mér kárakáre nampon. Tá ono am fi fek táman wokwaek sérrá, “Ono yumonapokmekir akwapea yumwan nkea pwarará provins Masedonia mek akwapea, warko Masedonia pwarará yumonapok arákarrá korop.” Aenanko, am ninik fek Kwaro yumwan ankwap por warákár sánk náńko, anánk por warákár mwanapon. Tá onomp ninik te yumo fwap onan Judia mek akwap nanamp yaewour mwanapan mpwe ninikiampon. ¹⁷ Aeampán maok, ae te mokopono? Yumo ník nap te, ono yumwan kwekárá am kar séri namp nie? Yumo onan te apárokamp aropao i konámp niamp kar mwar séria ‘Yeno’ ritea, warko ankwap-ankwap kar fek akwapria ‘Mono’rá sér i konámpao námpwe rape? Ono tak mo kareno! ¹⁸ Kwar te námokuráp ponankor karwaok i konámpara, taknámp ono yumwan kare kar sénampon. Ono kápae kare kar yumwan sér i konamp te, ‘Yeno’rá sénamp, ‘Mono’rá sénamp énéńkér yak mono.

✱ **1:8:** Ap 19:23; 1 Ko 15:30-32 ✱ **1:11:** 2 Ti 4:18 ✱ **1:12:** 1 Ko 1:17; 2 Ko 2:17 ✱ **1:13-14:** Fl 2:16

¹⁹ Ono, tá Sailas, tá Timoti yino yumo ou mek kar farákápámp am te Kwaromp Táráp Jisas Kraisomp karono. Tá yumo wae mérapon: Krais te 'Yeno'rá sér, 'Mono'rá sér i konámp énénkér yaknámp arop mono. Krais te kar kare kar saráp séria 'Yeno' ri konámpono. ²⁰ Ye! Kwaromp kápae kare kar am 'Apae nanamp'rá séri námp yak nángo, nomo Kraiso téremp nkea 'Ye, kare karono'rá ninik mwanámpono. Aenámpara, Kwaromp kar wa námp fek nomo Kraisomp e fek sérrá, 'Am kar te karenó' ria Kwaromp e narek sampok konámpon. ✧ ²¹ Tá Kwaro námoku yinan yumont kárákáre sáp nángo, nomo Kraisén mérnámp kárákáre fek yakáp námpon. Tá takria mao nánapia, ²² mao námoku nomwan, náráponoria taok-pap nampria, nomp ninik mek Yiki Kor Spirit pap námpon. Am Yiki Kor Spirit te Kwaro nomwan, ankank wakmwaek sánk nanampria manmékir sápnámp ankank niampon. Aenámpara, nomo fwap arakrá mér mwanámpon: Kare, mao ponankor sáp nae-námpria ninik mwanámpon. ✧

Pol Korin mek koupour akwap moimp fi kor ninik

²³ Onomp ninik mek ponankor méri yaknámp Kwaromp e fek ono kare kar sénamp te ará: Ono apaeritea Korin mek koupour korop moi nampanápe, ono koropea yumwan yopor nanko, yumo pwarápe sámpantá ninampono. ✧ ²⁴ Apae yino 'Yiráp mérapan poukwap námp'rá sénámpanápe, mono. Am mér te waeman yumoku kárákáre fek foukouri yakápi napon. Aenapara, yino te párák yumont tére nángo, yiráp ninik mek warákár koropanoria námpon. ✧

2

¹ Tá onokump ninik mek te wae arakrá séri nampono: Ono warko yumonapok akwapea yiráp ninik kápae fárámpea pap mono. ✧ ² Táte ono yiráp ninik mek yonkwae kápae sánk nanko te, wa fwap onomp ninik mek warákár sáp naenámpon? Am te apae riteanápe, onan warákár sáp mwanap te yumo támaono. ³ Yumo te onan warákár fwap sáp konap koumteouráp aropara, ono yumonapok akwapea nanko, yumo onan ninik kápae sáp te monoria nampon. Am táman maok, ono wokwaek pas kumwiampon. Ono te wae mérampon: Táte yumoku fwapokwapi pwate napo, ono am fek warákár nanko te, yumo kor am táman warákár napon. ⁴ Kare, wokwaek ono yiráp por pas kumwiampon ke fek te, onomp ninik mek kápae tokwae sámpea, yonkwae touweria ono kápae kare ém méntériampon. Ono, yiráp ninik mek kápae sámp mwanapria, am pas kumwi mono. Ono am pas kumwiampon te, ono yumwan nouroup kare namp nkea mérenkria ninampon. ✧

Arop námwan kwatae ninik napo, nik mo pwar mwanap kar

⁵ Arop ankwapao ninik kápae fárámp mwanap ankank sankorop-pap námp te, mao te onomp ninik mek kápae tokwae kar sáp mono. Kánanke kwarokon. Mao te yumwan yiráp ponankor ninik mek kápae nénk námpon. Ono te kar kárákáre fek sér te monoria namp kwamp, 'Ankwap fárákapamp ninik mek kápae kánanke sámp nap'rá sénampono. ✧ ⁶ Yiráp ou mekamp kápae kare arop am takinámp aropan nopok touwe sánk nap te, maomp kwatae niniki námp fek pwi námp támaono. ⁷ Aeno

✧ **1:20:** Ro 15:18-19; Yé 3:14 ✧ **1:22:** Ro 8:16-17; Ef 1:13-14; 1 Jo 2:27 ✧ **1:23:** Ro 1:9

✧ **1:24:** 1 Pi 5:3 ✧ **2:1:** 1 Ko 4:21 ✧ **2:4:** 2 Ko 7:8-9 ✧ **2:5:** 1 Ko 5:1

yumo ankwap ninikan oukoumwan ninikenke: Yumo maomp kwatae ninik nik mo, pwarará man yonkwae porokwe mwanap te kwapwe kareno. Takria kápae tokwae kar am aropan anámpá papantáno. ⁸ Aeria maok, ono yumwan kárakáre fek sénæ namp te ará: Yumo man oukoumwan aropomp nap man yénkép kipo. ⁹ Ono wokwaek am pas kumwiam p te, yumo am aropan mokopia fwapokwap mwanap nke naeria kumwiampon. Yumo te, ankank ponankor ono kumwiam karwaokria ankank ponankor tére nap ni mo nierá mér naeria niampon. ¹⁰ Táte yumo arop ankwapan kwatae ninik nik mo pwar nap te, ono kor nik mo pwar konampon. Aeno kare, ono kare nik mo pwar nanamp ankank yak nánko te, ono Kraiso nke nám p fek yumwan yaewour nanampria nik mo pwar nampon. ¹¹ Ono am tak namp te apae riteanápe, nomo Satanomp ninik te wae mérámpon. Takria mao nomwan kwekária nomwan kwe-pwarantánoria apápria nampon. ☆

Taitusén nke naerianámp kar

¹² Ono wokwaek taun Troas mek Kraisomp Kwapwe Kare Kar farákáp naeria akwapamp fek te, Tokwae Karao ono tak tére nanamp mwae kup kik-pwararámpon. ¹³ Aempan maok, onomp ninik te porokwe fek yak mono. Am te apae riteanápe, ono onomp ankwapnáp Taitusén nke moria nampon. Aeria maok, ono Troas fákáreran pwarará koropea provins Masedonia mekiampon. ☆

Aposel fákáre Kwaromp kárakáre fek yorowar kwe-pwar konap kar

¹⁴ Oukoumwan te ono Kwarén ‘Aesio’rá sénampon. Am te apae riteanápe, Kwaro kápae kare por yinan yaewour nánko, yino Kraisént Satanomp kárakáreran kwe-pwar námpon. Aeria yinan yaewour nánko, yino Kwaromp kar farákáp nánko, am arop fárakáp Kraisén mér sámp napon. Aenapo am mér te nánákáre kwapweran ouwirao kápae kare mwae k tia akwapránk nám p niampon. ☆ ¹⁵ Tá kare karonó, yinoku támao waeman yankap konap paura nánákáre kwapwe niamp nánko, Kraiso sámpea Kwarén ofa sánk námpon. Am nánákáre te yámar mek pok mwanap mwaeak yakápnap arop ou mek akwap, te yaomwi mek pik mwanap mwaeak yakápnap arop ou mek kuri akwap námpon. ☆ ¹⁶ Am yaomwi mek pik mwanap mwaeak yakápnap arop fárakapao nunump nap te, arop sumpwi mákáre niampria, am támao am fárakapan sumpwi nénk konámpon. Aeno yámar mek pok mwanap mwaeak yakápnap fárakapao nunump nap te yiki yakápnap mwanap nánákáre niamp nánko, am támao am fárakapan yiki yak nénk námpon. Wa mokop am tére naenám fwap pwi kare yak námpon? ¹⁷ Aeno yumo te wae mérapon: Yino te kápae kare arop am fek ankank ti mwaria, Kwaromp kar farákáp konap niamp te mono. Yino te Kwaro námoku am tére sápeanánko, yae-párak kare térerá tukup námpono. Yino te Kraisént ankáránkamp ninik fek, tá Kwaro nke nám p fek yae-párak kare kar farákáp konámpon.

3

‘Wourékam kontrakamp tére arop’rá sénámp kar

¹ Ae te oukoumwan yino warko yinokump e narek sampok mwanámp nie? Ae te yino arop ankwap fárakapao i konapnám p yino ankár yumwan,

yinomp e narek sampokenkria arop ankwap fárakapao yumwan pas kumwi nap sánk nâmp nie? Tá yumo ankár yinan yaewourrá take pourouráp pas kumwi nap nie? Am te mono. ☆ ² Yinomp e narek sampok mwanap pas te yumo kare támaono. Aenapo am pas fekamp kumwi te yinomp ninik mek tank nâmpnon. Arop ponankor am pas nkerá farákápria mér mwanapon. ³ Yumo te Kraiso kumwinâmp pas érik karaok yakáp napon. Yinomp tére fek Kraiso am pas kumwi nâmpnon. Mao te ing fek kumwi mono. Yiki Yak konâmp Kwaromp Spirit fek kumwi nâmpnon. Mao te yumwi worare fek kumwi mono. Mao te aropamp ninik mek kumwi nâmpnon. ☆

⁴ Yino am takrá sénâmp fi te aráno: Kraiso yino man mér mwanâmp papeanânko, yino Kwarén mér kare nâmpara, yino sérrá: ⁵ Kare yinoku te māmá tére mwanâmp pwi mo nâmpara, yino te ‘Yinoku ankank tére nâmp’rá sér mono. Kwar ankárankampao saráp yino tére mwanâmp fwap pwi pap konâmpnon. ⁶ Mao támao yinan tére mwanâmp pwi pap nânko, yino wourékam kontrakamp tére arop yakáp nâmpnon. Am kontrak te lo fekamp kumwi ankank mono. Am te Yiki Kor Spiritamp ankankono. Loamp kumwi te, yumo ankár sumpwi mwanapan yénkép nâmpnon. Aeno Yiki Kor Spirit te aropan yiki yak sánk konâmpnon. ☆

⁷ Yumo ninikenke! Kwaro yumo kárakáre fek lo kumwimp te náráp wae kwapwe méntér koropâmpnon. Aenko, Mosesomp yimetápok te am wae tákapánko yakea wakmwaek éréképrá akwapâmpnon maok, Israel fákáre maomp yimetápok nke mwanap pourou mono. Aeno am lo sumpwi konap nénk nâmp te, am wae kwapwerént takrá koropâmpao maok, ☆ ⁸ oukouwman Kwaro kounteouráp aropan Yiki Kor Spirit nénk naeria tére nâmp te, am táman kwe-pwararea Kwaromp wae tokwae kar sâmp napon. ☆ ⁹ Am loamp tére te nomwan kotria sérrá, ‘Nomo ankár yaomwi mek pik mwanâmp’rá sénâmpnon. Aeno táte maomp tére Kwaromp wae tokwae méntér koropâmpnon nânko te, kounteouráp aropao Kwaro nke nâmp fek yae-párak kare arop yakáp nap wakmwaek korop nâmp te yoporop wae tokwae kar méntér korop nâmpnon. ☆ ¹⁰ Am loamp téreao sâmpá yaknâmp wae te oukouwman am wae te warko yak mo nâmp niampon. Am te apae riteanápe, māmá ankwap Kraiso tére nâmpao man kwe-pwarará yoporop wae tokwae kari yak nâmpnon. ¹¹ Am loamp tére pwar naerianâmp te, Kwaromp waerént korop nâmpnon. Aenâmpara, am Spiritomp tére yaká yak konâmp te, Kwaromp wae tokwae karrápono.

¹² Yino am wae tokwae yinan tokwae kari yaká yak naenâmpria mér kareria am táman yépék nâmpara, apáp mono. Yino ankár érik karaok kar farákáp konâmpnon. ¹³ Yino Mosesomp niamp mono. Israel firao Mosesomp yimetápokamp wae érik éréképrá akwap nânko nkeantánoria waempyam woukoup tenâmpnon. ¹⁴ Aempan maok, am Israel firamp ninik te oukouwman fákápá yakâmpnon. Aempara, kápae kare por am fárakap te épi kontrak fekamp karan nkerá farákáp napo maok, am waempyam támao maomp ninik mek nánánkári yakrá koropea oukouwman nâmpnon. Am aokorop-pwar naenâmp arop te yak mono. Aenânko oukouwman Kraiséen mér nap fek maok, Kwaro am waempyam aokorop-sir konâmpnon. ☆ ¹⁵ Ye! Kápae kare por am fárakap te Mosesomp

☆ 3:1: Ap 18:27 ☆ 3:3: Kis 24:12 ☆ 3:6: Jo 6:63; Ro 7:6 ☆ 3:7: Kis 34:30 ☆ 3:8: Ga 3:2-5 ☆ 3:9: Ro 3:21 ☆ 3:14: Ro 11:25

lo kar nkea farákáp napao, maomp ninik mek waempyam nánkáráp yak nánko koropea oukouwán napon. ¹⁶ Aeno táte arop kwatae ninik pwararea Tokwae Karaonámpok akwap naerianánko te, Kwaro am waempyam aokoropá sir konámpon. ☆ ¹⁷ Mámá yaknám 'Tokwae Kar'rá sénámp te Spiritono. Táte Tokwae Karamp Spirit arop ankwapént yak nánko te, ankank ankwap am aropan nánánkár mono. Mao te amwar kar yak námpon. ☆ ¹⁸ Tá nomo ponankor nomp yimetápok nánkáráp mwanámp ankank yak mono. Aenámpara, Tokwae Karamp wae tokwae nomonámpok korop nám p te, nomo te nke konap wunéri kor fekamp waerao arop pourouk akwapá tákap nám niampon. Kápae kare por nomo am wae sámpa wae nánko maok, am waerao nomwan ankwap pourourápi pap nánko, nomo te Tokwae Kar námokuráp wunéri niamp fek yakáp námpon. Tokwae Kar mao te Spiritara, tak námpon.

4

Porokwenámp arop ntia Kwaromp kwapwe kare ankankan sénámp kar

¹ Kwaro yinan aropompia maomp kar farákáp mwanámp tére sáp námpara, yino te am térean kokwae mo i konámpono. ² Yino te pwarápa konap kwatae ninik mek yak nám p te waeman younkwe mwaek sirari námpon. Yino te kwekár ninik fek paokop mo i konámpono. Yino te Kwaromp kar pwarará ankwap kar sér mo i konámpono. Yino te kare kar kar érik farákáp nánko, arop ponankor fwap yinomp ninik youroukoupia yino Kwaro nke nám fek yae-párak kare ninik fek tére nám mér mwanapon. ³ Aeno táte ankwap fárakap am yino farákáp konámp Kwapwe Kare Kar fi mér mo nap te, am fárakapamp ninik mek oukouwán waempyam nánkáráp yak nánko, yaomwi mek pik mwanap mwaeak yakáp napara napon.

⁴ Mámá apár mekamp kwekár kwar Satano am Kwarén mér monap arop fárakapamp ninik mek te nánánkári fákeyak námpon. Aenánko, Kraisomp Kwapwe Kare Karamp wae yokor nám p te, am fárakapamp ninik mek akwap naenámp pourou mo námpara, am fárakap Kraisén nkea, Kwaro kor take pourouráponorá mér mo napon. ⁵ Yino te yinoku i konámp ninikan farákáp mo i konámpono. Yino te 'Krais Jisas támao nomp Tokwae Kar'rá séria, tá yino te Jisasomp e narek sampok mwaria, yiráp tére arop niamp yakáp námpon. ⁶ Wokwaek kar Kwaro ankank yoronámp ke fek mao sérrá, "Kirikip mek wae koropano." Aerimpan am Kwaromp wae támao koropea yinont yakria yinomp ninik mek am wae tokwae puri yak námpon. Am wae te arakimpon: Yino Jisas Kraisomp yimetápokamp wae tokwae nkea, am fek Kwaromp wae ntia kárakáre tokwae mérámpon. ☆

⁷ Aeno yumo nke napo, mámá Kwaromp Kwapwe Kare Kar yino kárakáre mo, arop mwarao sámp-fákeyak nám p te, kwar fekamp kárakáre mo faokor konámp sospen kwatae mek mani ankank kwapwe kareao tank nám niampon. Aenámpara, arop fárakap ponankor am Kwaromp kárakáre tokwae nke mwanapon. Am te yinomp kárakáre mono. ⁸ Yinan kápae kare apárok mwaek yinomp pourouk touwe kwatae koropánk námpao maok, yinomp kárakáreran taokarrá pap mwanap pourou mono. Kápae kare ankank yinomp ninik sámpá yampourou námpan maok,

yinomp ninik te kwatae akwap mono. ⁹ Arop fárákap yinan kwatae pap mwaria yérépe napan maok, Kwar te yinan pwar mo i konámpono. Tá arop fárákapao yinan fupukrá némpouk épér napan maok, am fárákapao ponankor yinan surumpwi kák mono. ¹⁰ Yino te kápae kare por Jisas sumpwi námp niamp take pourouráp yinan kor korop nae-rámponoria niki-samp paokop i konámpon. Aenámpara, Jisasomp yiki yaká yakao kor yinomp pourouk érik yak nángo arop nke konaponono. ¹¹ Yino te Jisasomp tére námpara, kápae kare ke fek yino yiki yakáp nángo, arop fárákap yinan tirá wour mwaria koupourou i konapon. Aenapo Jisasomp yiki yakao kor yinomp sumpwi mwanámp pourouk érik yak konámpon. ¹² Aenángo aposel yinan sumpwirao náráp tére konámpan maok, tá am fek Jisasomp yiki yakao yumwan tére námpon.

¹³ Yino Jisasén mér námp am ninik te Kwaromp Buk fek sénámp niamp wuri popwar námpon. Mao sérrá, “Ono wae Kwarén mér nampara, ono érik sénampon.” Yino kor wae mér námpara, yino am mér námp érik sér i konámpon. ¹⁴ Yino wae arakrá mérámpon: Kwaro Jisas Tokwae Karan fárámpea papámpara, mao yinan kor Jisasént fárámpea papria yinan yumont éréképa akwapea Jisasomp wonae fik pwate nángo, yakáp mwanámpon. ✧ ¹⁵ Am ankank ponankor yinan korop námp te yumwan yaewour nanampan námpon. Am ninik fek táman Kwaromp aropomp fwap kápae kare kounteouráp aropan térea wae nángo, am kounteouráp arop fárákap fwap Kwarén fáparák tokwaeria maomp e sakap mwanaponono.

Aposel fákáre Kwarén méria kárákáre sámpnap kar

¹⁶ Nomo te am Kwaro kwapwe kare tére námp táman ninikria Kwaromp tére te poporokweria pwar mo, kárákáre fek tére konámpono. Tá kare nomp pourou te kwatae akwap naeria námpan maok, wampweno. Yinomp waemp te kumur méntép ninik wourékam sámp konámpono. ¹⁷ Am te ará: Mámá touwe yinan korop námp te kánanke kwarokria, am te fae tákáre ke fek saráp yak námpon. Aeno ami námp fek nopok nánkár wakmwaek te, yámar mek kwapwe kare tankáp mwanámp yaká yak naenámp sámp mwanámpon. Am kwapwe kare tank yámar mek sámp mwanámp te, mámá touwe sámp námp táman kámákár kare akwap námpon. ✧ ¹⁸ Tá nomo te ankank yi fek nke námp táman tokoreyakáp mo i konámpono. Nomo te ankank nomo yi fek nke mo i konámpan kárákáre fek tokore yakáp i konámpon. Am te apae riteanápe, nomo yi fek nkenámp ankank te fae tákáre ke fek saráp yak naenámp. Aeno am kwapwe kare ankank nomo yi fek nke mwanámp pourou mo námp te, am te yaká yak naenámpara, nomo am táman saráp tokore yakáp námpono. ✧

5

Apárok yakápnap ntia yámar mek yakáp mwanámp kar

¹ Nomo wae takrá mér námp te ará: Mámá sákae nomo am mek yakáp námp am turupwi nángo te, nomo waeman nap kwapwe kare Kwaro nomwan sámp naerianámp yak námpon. Am te aropao yae fek ti moi naponono. Am te yámar mek yakria ankár taki yaká yak naenámp. ✧ ² Nomo oukoumwan mámá nap mek yakáp námp fek te, nomp am nap yámar mek yak námp táman sámp mwar karrá

éménkrá yakáp námpon. Am yámar mek yaknám nap te waempyamnámpon nomp pourouk oupoupouri yak naenámpon. ✧ ³ Am te apae riteanápe Kwaro am nomp pourouk yirimp tenánko te, nomo pourou mwar yakáp mono. ⁴ Ye, kare, nomo oukoumwan mámá sáka mek yakáprá touwe sámprá éménkrá yakáp námpon. Am te apae nomp épi pourou man pwar mwarrá sénámpanápe mono. Nomo te wourékam pourouan waempyam wourékamnám sámpea mámá sumpwi mwanám pourouk yirimp nánko, mao fwap yiki yak kare sámpanoria námpon. ✧ ⁵ Kwaro námoku nomwan am yiki yak sám mwanapria nánapi pwararea, mao nomwan Yiki Kor Spirit wae sáp námpon. Yiki Kor Spirit am te ankank Kwaro nomwan wakmwae sáp naenám yak nánko, manénkir sápnám ankankono. Waeman kare karono, mao fwap nomwan ankár ponankor ti-sáp naenám mérámpon. ✧

⁶ Ae naenámpara, am támao kápae kare por nomwan ninik kárákáre sáp konámpon. Nomo te wae mér, oukoumwan nomp pourou kare fek yakápnám ke fek te, Tokwae Karént maomp némpouk yakáp mono. ⁷ Nomo oukoumwan man mér nám fek saráp paokop námpon. Nomo te man oukoumwan nke mono. ✧ ⁸ Aeno ono wae sénampon: Nomp ninik am fek táman warákárrá kárákáre yakria, nomo mámá pourou mapek pwarará pokea Tokwae Karént mao yaknám némpouk yakáp nánko, am te nomp némp kare yakano kar námpon. ✧ ⁹ Aenámpan maok, wampweno. Nomo apae némpouk yakáp nám kápae kare por nomo ninik kárákáre fek yakáprá, Tokwae Karao warákárnám ninik fek tére konámpon. ¹⁰ Am te apae riteanápe, nomo wae mér, nomo ponankor te Kraiso kot nám fek nomo tukup mwanámpono. Aeria táte nomo oukoumwan pourou yiki yakáp nám fek kwatae niniki nám, tá kwapwe kare niniki nám, am ankank ponankor nomo ankákárank am takinámp puri fek nopok sám mwanámpon. ✧

Nomo arop fárákap Kwarént nouroup mwanap yaewour mwanám kar

¹¹ Yino Kwaro nomwan takrá youroukoup naenámpan ninikia apáp námpara, yino arop fárákapan, Kwarén mérenkria maomp ninik mek kékéménk námpon. Aenámpan maok, Kwaro nke nám fek te yino wae kwataenám ninik fek tére mono. Yinomp ninik ponankor te Kwaro wae méri yak námpon. Onomp ninik te, yumo kor yinan, yae-párak kare tére naponorá ninikenkria nampon. ¹² Mámá kar te yino yinokump eran sakap nánko, yumo yinan kwapwe kare aroprá ninikenkria kar porokwerá sér mono. Yinomp kwapwe kare ninikan warákárenkria, mámá kar kumwi námpono. Yinomp ninik te yumo fwap arop fárákap pourou mwar táman warákárria aropamp ninik younkoupia warákár mo i konap arop fárákapamp kar pwarokwaprá sér mwanapria námpon. ¹³ Táte kare, yinan 'Épépérép nap'rá sénapan maok, wampweno. Yino te Kwaromp tére námpan maok, yino arop nke nap fek épépérép niamp námpono. Aeno táte yino yae-párak ninik fek tére nám te, am támao yumwan yaewour naenámpra námpon. ¹⁴ Am te apae riteanápe, Krai-somp yonkwae touwerao yinan tére mek kákea poukwapá akwap nánko tére námpon. Yino waeman énounkoupia wuri nkea wae mér námpon: Arop ankáránkampao nomwan ponankor ér-pwarará sumpwi námpon. Am takinámp támao maok, waeman nomo ponankor mént koumpea

✧ 5:2: Ro 8:23 ✧ 5:4: 1 Ko 15:53 ✧ 5:5: Ro 8:16,23 ✧ 5:7: Hi 11:13-14 ✧ 5:8: Fl 1:23

✧ 5:10: Ro 2:16

sumpwi námp niampono. ¹⁵ Mao taki námp támao yiki yak sámprnámp arop nomwan yaewour námpara, warko nomoku nomp ninik fek paokop mono. Nomo ankár am arop nomwan ér-pwarará sumpwia warko fárámp námp, man saráp ninikrá paokop mwanámpon. ☆

¹⁶ Aeria maok, nomo Kristen yakáprá koropea oukoumwan námp te, warko épi ninikaokria arop ankwapaonap ninik youroukoup mo i konámpono. Tá kare nomo wokwaek te épi ninikaokria Kraisomp ninikan takrá youroukoupimpono. Aeno oukoumwan te yino man take ninik fek youroukoup mo i konámpono. ¹⁷ Aenámpara, arop ankwap Kraisént koumpá yak námp te, Kwaro man wourékam kare yoroi páte nángo yak námpon. Yumo fwapi wawenk: Oukoumwan te épi ninik fek paokop i konap te wae ponankor pwate nángo, wourékam ninik fek paokop mwanapao wae korop námpon. ☆

¹⁸ Kwaro námoku nompom am ankank ponankor yoroi námpon. Wokwaek nomo te maomp yopor arop yakámpiman maok, Kraisomp tére fek mao yinan méntér nouroupi yakámp mwanámp nánapi pwara námpon. Aeria mao yinan man yaewourrá yopornap arop tirá méntér nourouprá párapop mwanámp tére sámp námpon. ☆ ¹⁹ Yino sénámp kar te ará: Kwaro waeman Kraisomp tére fek ponankor aropan tére nángo, yopor i konap sirarea méntér nouroup naponno. Aenámpara, mao te am aropoinap kwatae ninik ponankor warko ninik mo, pwar námpon. Tá mao aposel yinan, am yopor nap pwarará man nouroupi yakámpnap kar farákápenkria tére sámp námpon. ☆ ²⁰ Aenámpara, yino Kraisomp top kor fekamp kar sámpeanámpan farákámp námpon. Am te ará: Kwaro námoku kápae kare aropan yinomp top kor feknámp wumwi námpon. Yino Krais námokuráp karan ponankor aropan farákámpria yino am fárákapan arakrá sér: ‘Yumo ankár Kwarén yopornap ninik pwarará mént nouroupi yakápenk’rá sér i konámpono. ²¹ Krais te kwatae ninik mo i konámpan maok, Kwaro nomwan yaewour naerianámp kwamp, nomp kwatae ninik tia maomp pourouk koupoukarrá yurumuntukia pwate nángo, mao kwatae ninikinámp arop niampi námpon. Kwaro am takimp te, nomo fwap Kraisént yakámp nángo, maomp kárakáre fek nomo fwap Kwaromp yae-párak kare koumteouráp arop yakámp mwanapria nimpon. ☆

6

¹ Yino te Kwarént téreria yino yumwan kar kárakáre fek arakrá sénámpon: Yumo wae Kwaromp aropomp sámp naponno. Takria yumo am maomp aropomp kwaporok pwar mwanape. ² Kwaro náráp Buk fek sérrá,

“Onoku papnamp ke fek táman

ono waráp kar wawia

amwan fwapokwap nampon.

Am ke fek táman ono waráp koupoute kar wawia,

amwan yaewouri nampono.”

Wawenk! Oukoumwan saráp Kwaro nomwan yaewour naenámp ke támaono. Oukoumwan te Kwaro nomwan warko érékép naenámp yaenono. ☆

Aposel fákáre Kwaromp tére nap fek touwe sámpap kar

³ Yino te arop fárakapao yino tére námpan wouroump-sér te monoria námpara, yino te arop ankwapan kwatae ninik fek akwap naenámp ankank fek téreantánoria mér kar i konámpon. ⁴ Yino te Kwaromp tére arop yakáp námpara, kápae kare por yinomp kwapwe kare ninik, ponankor aropan arakrá yénkép konámpon: Yino te nkwakwe make kar ntia touwe yinomp pourouk koroprá, yinan sámpá yampourou námpan kor, kárakáre kare fek foukouri yakáp i konámpon. ⁵ Arop fárakap yinan fupukrá fápákamánkrá kák naponon. Yopor arop fákáre te yinan wouroump-séria ti-yérépe naponon. Yino te térea wae námpan. Yino te kumuruk yérékria fwapi pamp moria, mwae touwe yakáp i konámpon. ⁶ Aenámpan maok, yino te yiki kare ninikrá kwapwe kare yonkwae kour sámp-fákeyakáp i konámpon. Yino koupour kar yopor mo i konámpon. Yino te arop fárakapan yae-párak yaewour i konámpon. Yino te Yiki Kor Spiritamp kárakáre sámp konámponon. Yino te arop ankwapan nouroup i konap ninikan saráp tére konámpon. ✧ ⁷ Yino te kare kar karan farákáp konámponon. Yino te Kwaromp kárakáre fek tére konámponon. Yino sampnámp yae-párak kare ninik te yorowar i konap ankankan ankwap yankopampor yae-párak mwae k sámp, ankwap kwe-pwarampor yae-mánkwan mwae k sámp konap niamp fek, am fek táman yorowarria Kwaromp tére námpanon.

⁸ Arop ankwap fárakap te yinomp e narek sampok konapan maok, ankwap fárakap te nopok yinomp e apárok sampik konapon. Ankwap fárakap te yinomp younkwe mwae k kar kwatae sérar napan maok, ankwap fárakap te arop ankwap fárakapan sérarrá yinan 'Mao te kwapwe kare ninik naponon'rá sérar i konapon. Arop ankwap fárakapamp ninik te, yinan, kwekár sér i konap aropan mpwe napan maok mono, yino te kare kar karan saráp sér i konámpon. ⁹ Arop yinan mér námp yak mo niampán maok, kápae kare arop yinan wae mérapon. Yino te arop sumpwi mwarianámp niampán maok, mono. Yino oukoumwan yiki yakáp námpan. Aropao yinan touwe kwatae sámp napan maok, yinan sumpwi fupukrá kák mono. ✧ ¹⁰ Yino te ninik mek kápae tokwae sámp námp niampán maok, wampweno. Yino te warákár saráp yakáp i konámpon. Yino te pourou fekamp ankank ponankor mo kare yakáp námpán maok, wampweno. Yino Spiritamp ponankor ankank kápae kare aropan nénk nánko, kápae kare ankankráp arop niampi yakáp naponon. Yino te pourou fekamp ankank mo námpao maok, wampweno. Yino Spiritamp kápae kare ankank sámp námpan. ✧

¹¹ Korin fákáre, yumwan yino yinomp ninik ponankor érik farákarrá séreano. Tá yino te yumwan nouroup kare námpan. ¹² Yino yumwan nouroup mwanámp ninik te sérémékéri fákeyakáp mono. Yino yumwan nouroup kare námpan. Aenámpan maok, yumoku támao yiráp nouroup mwanap ninik nánánkári fákeyakáp napo, nomo ankáránkamp ninik fek yakáp mo námpan. ¹³ Ono oukoumwan te yumwan naropwaro náráp tárápuan sér i konámp niamp fek arakrá sénaeria nampon: Yumo am yino i konámp ninikan nopok yinan sámp mwaria te, yumo kor ankár yinan ponankor nouroup kar kipo.

'Nomo te Kwaromp Yiki Kor Nap'rá sénámp kar

¹⁴ Kristen mo, amwar yakáp nap arop te mwar pourourápara, yumo te am fárákapént paokopria maonap ninik am fárákanap yaewouri kwapono! Mokopia yae-párák kare ninik ntia lo ták-sir konap ninik am anánkaopwe fwap tapokwaprá tére nenepon? Wae te mokopia fwap kirikipént tapokwap naenámp. ✱ ¹⁵ Ae te Krai Satanént nouriuprá yak námp nie? Mokopia Kwarén ménap arop, tá mér monap arop am anánkaopwe fwap ankáránkamp pourouráp ninik sámp nenepon? ¹⁶ Mokopia nomo Kwaromp nap ntia kwekár kwarén lotu i konap nap ankáránkamp mek tapokwap mwanámp. Yumo te wae mérapon: Nomo támao nomo yiki yak konámp Kwaromp yiki kor napara, wokwaek Kwaro nomwan ninikia arakrá sérímpon:

“Ono am fárákapént yakria
am fárákapamp ou mek yarak nanampon.
Tá ono am fárákapamp Kwar yak nanko,
am fárákap onomp firáp kounteouráp arop
yakáp mwanapon.” ✱

¹⁷ Aeria Tokwae Karao Kristen moyakápnep arop fárákanap ninikia ankwap kar sérrá,

“Yumo te ankár am fárákanap pwarará tukupea
ankwap fek yakáp kipo.

Tá yumo Kwaro nke námp fek
oumnámp ankank sámp kwapono.

Aenapo maok,

onoku támao ono yumwan éréképea, ✱

¹⁸ ono yiráp naropwar yak nanko,
tá yumo onomp tárápu yakáp mwanapon.’

Ponankor Kárakáre Tokwaeráp Tokwae Karao
arakrá sénámp. ✱

7

¹ Ononamp fákáre, nomo te Kwaro kar kárakáre pap námp te wae sámp námp. Aenámpara, nomo ankár nomp pourou ntia wunéri mekamp oum ponankor tirá éperia yiki kare yakáp mwanámp. Tá nomo ankár Kwarén apápia, maomp yae ankore mek yiki kare ninikaok kar saráp yakáp mwaro. ✱

Korin fákáre kwatae ninik younkwe sinapo Polo warákárnámp kar

² Yino te arop ankwapan kwatae pap mo i konámp. Yino te ankwap sámpá yampourou mono. Yino te arop ankwapan kwekária maomp ankank pouroukoup moi námp. Ae konámpara, yumo te ankár yinan nouriup kar kip. ³ Ono takrá sénámp te, yumo pwarápa mwanap karan sér mono. Ono wae arakrá séri nampon: Yino te yumwan pwar mono. Nomo sumpwi, tá nomo yiki yakáp námp kor, wampweno. Yino te yumwan oukoumwan warákárrá yakáp námp. ⁴ Yumo yae-párák kare paokop napan wae mér karia, yumwan warákár tokwae nampon. Kápae kare ninik kápae yinan korop námp kor, ono yumwan nikia kárakáre sámpayakrá ono warákára wae nampon.

⁵ Yino wokwaek koropea Masedonia mekánko maok, ampok kor yinomp pourou te anepér kánanke sámp mono. Yinan nkwakwe make

kápae tokwae koropámpono. Yino arop ankwap fárakapént kar yorowaria yinomp ninik te apáp tirínk. ⁶ Aempan maok, Kwar te arop ninik mek kápae fárampá yaknám aropan yaewouria ninik mek kárakáre sánk konámpono. Ae konámpao, mao Taitusén yinonámpok sámp-kérép nánko korop nám, am támao yinomp ninik mek yaewouria kárakáre ti-sáp námpon. ✧ ⁷ Am támao saráp Kwaro yinomp ninik mek yaewouria kárakáre ti-sáp mono. Yumo manénkir Taitusomp ninik mek yaewouria kárakáre sánk nap, mao am kar yinan koropá farákáp nánko, am táman Kwaro yinomp ninik mek kor yaewouria kárakáre ti-sáp námpon. Taitus yinan sérrá, ‘Yumo onan nke mwar kar’rá yonkwae touwe tokwaeria onont ankárankamp ninik fek yakáp mwar karrá yakáp nap, táman ono warákára wae nampon.

⁸ Ono wae mér, onomp pas te yiráp ninik mek ninik tokwae sánk námpan maok, am támán ninik tokwae mono. Kare, wokwaek te ono ninik tokwaeampan maok, oukoumwan te mono. Ono wae mérampón: Am pas yiráp ninik mek ninik tokwae sánk nánko, yumo pwarápae napan maok, am te fae tákáre ke fek saráp námpono. ⁹ Aeno oukoumwan te ono warákár nampon. Ono te yumo ninik tokwae napan warákár mono. Ono warákár namp te, yumo ninik tokwaeria kwatae ninik younkwe mwae sinapan warákár nampon. Ono wae mérampón: Kwaro námoku yumwan am ninik tokwae sánk námpara, yinomp kar te yumwan kánanke sámpá yampourou naenám pourou mono. ¹⁰ Ninik tokwae ntia pwarápae Kwaro ninik mek pap nám am támao nánko, arop nomo kwatae ninik younkwek pwarará Kwaronámpok tukup konámpono. Tá am ninik fek táman Kwaro nomwan warko érékép konámpon. Aenámpara, nomo te am kwatae ninik pwar mwanám ninik tokwae táman ninikrá yonkwae touwe mono. Aeno aropao apárokamp ninik tokwaeria pwarápae sámp nám te, am támao akwapea sumpwi mwanap sankoropá pap konámpon. ✧ ¹¹ Yumo te ankár fwapia ninik kipo: Am ninik kápae Kwaro yumwan sánk nám te, mao yiráp ninik mek nkwakwe make kwapwe kare ninik kák námpon: Yumo onomp pas sámp nap te, koupour kar am aropan fwapokwapia yumo, yino te monoria yénkép napon. Mao yumwan tak-enkrianánko, am kwatae ninikinám aropan yoporia, warko am kwatae ninik arákarrá koropantá apáp napon. Yiráp ninik te yinan nke mwaria yonkwae touweria maok, yumo kárakáre fek am kwatae ninikinám aropan fwapokwap napon. Yumo ponankor am aropamp kwatae ninik fwapokwap nap tére mek te yumoku kare kwatae ninik yak mo nám érik yénkép námpon.

¹² Ono wokwaek, yiráp por am pas kumwiampan maok, am kwatae ninikinám aropamp ninikan fwapokwap nae ninikia kumwi mono. Tá ono am aropao arop ankwapamp ninik kwatae papnám arop man ninikria kumwi mono. Ono warákár namp te, yiráp kwapwe kare ninik érik karaok farákár nánko, Kwaro yumo yinan warákár tokwae nap mér namp yumo kor mér mwanapon. Aeria am fi kor fek táman mámá pas kumwi nampon. ¹³ Oukoumwan te yiráp amnap ninik támao yinomp ninik mek yonkwae porokwe sámp nánko porokwe fek yakápria warákár námpon.

Aenámpan maok, yinomp ninik mwar porokwe fek yak mono, yumo ponankor Taitusomp ninik mek yonkwae porokwe sánk napo, maomp

ninik wae kwapwe kare námpon. Yino am táman nkea yino kor warákár tokwae námpon. ¹⁴ Wokwaek ono Taitus nkemp fek yiráp e narek sampokamp te, ono am kar sériamp táman pwarápae sámp mono. Kápae kare kar yumwan farákáp konámp te waeman kare karonó. Aempnámp taknámp yino Taitus nke námp fek yiráp e narek sampok námp am karao kor am kar te waeman kare karonó. ¹⁵ Taitus yumonapok akwap nángo, yumo apáp tirinkrá kour me woukouria maok, yumo man warámpea yumo ponankor maomp karwaoki naponó. Mao am táman oukoumwan ninikria, maomp ninik yumwan aropomp kare námpono. ¹⁶ Oukoumwan ono warákár kare namp te, am te apae riteanápe ono wae arakrá mér nampon: Yumo te waeman yae-párák kare ninikaok tukup mwaria napon.

8

Kristen fákáre ankwap Kristen fákárean yaewour nap kar

¹ Ononamp fákáre, yino te Kwaro Provins Masedonia mekamp sios fákáreran aropomp tokwae sánkámpan yumwan sér mwarianeano. ✱

² Am fárakapamp ninik mek kápae tokwae korop námpan maok, am fárakapamp ninik mokop nap nke naeria námpon. Tá am ke fek te am fárakap ankank mo napao maok, am te wampwenoria, am fárakap énéni warákár tokwae napon. Aeria maok, am fárakap te ankwap Kristen fákáreran ninikria kápae kare maniráp ankank nénk mwanámpria koupoukour napon. ³ Ono wae mér nampan érik sénampon: Am fárakap te námokuráp ninikaokria am mani papapono. Am fárakap te ankank nénk mwanap wae pwi nángo, táman nénkapao maok, am kámákarea kápae kare nénkapon. Am fárakap te ankank nénk mwanap wae pwi námp te, táman nénkapao maok, am kámákarea kápae kare nénkapon. ⁴ Am fárakap te yinan ‘Yumo takenk’rá sénapo, ankwap siosént téreria Judia mekamp Kwaromp koumteouráp aropan yaewour mwaria kárákarea waeapon. ✱

⁵ Wokwaek te yino arakrá ninik: Am fárakap wae mani ankwapmwaeek nénk mwarea napon. Aerimpan maok, am fárakap te am kámákarea tukup napon. Manénkir te námoku támao Kwarén ponankor sánkea maok, mao Kwaromp ninikaokria námoku támao yinan kor ponankor sámp napon.

⁶ Wokwaek Taituso am arop aropomp mwanap tére yumo ou mek térempan yino, ankár warko arákarrá akwapá térea pwaranoria kárákarea námpon. ⁷ Ankank ponankor te yumo kwapwe kare ninik fek kámákár napon. Yumo te Kwarén mér kárákáreria am mér nap érik farákáp konapon. Yumo te waeman mér kápae kare napara, yumo Kwaromp tére mwaria warákarrá tére napon. Tá yumo yinan kor warákár kare napon. Táte taknámp oukoumwan kor yumo ankár am aropomp mwanap tére te kwapwe kare ninik fek téreria kámákár tukup kipo. ✱

⁸ Ono te yumwan lo sánk mono. Ono párák karan ‘Arak kip’rá sénamp te, ankwap fárakapao am tére yae-párák tére mwaria napan, am ninik fek táman yiráp ankwapan aropomp nap te, tokwae kar ankank nie nke naeria nampon. ⁹ Yumo te nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp aropomp te waeman mérapon. Mao te waeman ankank kápaerápao maok, yumwan yaewour nanampria te, ankank moráp arop niampimpon. Tá mao

ankank moráp arop niamp yak námp te, támao yumwan yaewouránko, yámar mekamp kápae kare ankank ti mwanapria nimpon. ☆

¹⁰ Am te yumwan yaewour kwapwenámp ninikan yumwan érik sénæ rampon. Ankwap yopwar fek yumomékir ankwap siosén yaewour mwanap am mani ankank koupoukournap tére fi yokoria yumomékir takrá tére mwaria warákár tokwae napon. Taki napara, yumo ankár takrá térea pwar kipo. ¹¹ Oukoumwan te yumo fwap térerá tukupea pwar mwanap te kwapwe kareno. Wokwaek yumo am tére koupour kar tére mwaria wae napara, tá taknámp oukoumwan koupour yiráp ankanként puri fek térea pwar mwanapon. ¹² Táte arop ankank nénk mwaria warákár napo te, Kwaro kor am ninik táman warákár tokwae konámpon. Kwar te arop mao fákeyaknámp ankankan nkea maomp ninikan saráp youroukoup i konámpon. Aeno mao te aropao monámp ankankan ‘Sápae’rá ninik mo i konámpon. ☆

¹³ Ono te ‘Yumo kápae tokwae sámp napo, ankwap koumteouráp arop fárakap kánanke sámpenk’ ria sér mono. Ono warákár namp te, yumo ponankor ankwap fárakapént puri fek yakápenkria nampon. ¹⁴ Oukoumwan má ke fek te yiráp kápae kare ankank fwap ankank monap aropan pwi pap naenámpon. Tá wakmwaek yumo ankank mo napo kor, mao ankank kápae kareria te fwap nopok yumwan pwi pap mwanapon. Takria maok, yumo nonopokria ponankor ankárankamp puri fekamp ninik fekria kwapwe kare yakáp mwanapon. ☆ ¹⁵ Am te wae Kwaromp Buk fek sénámp niampnon:

“Arop fir mana kápae kare sámea te,
ponankor fári pwar námp te ankwap tank mono.
Tá arop kánanke sámea fánámpao maok,
maomp yare mek wae pwi námpon.” ☆

Taitus Korin mek akwapá yaewournámp kar

¹⁶ Ono Kwarén ‘Aesio’rá sénamp te mao Taitusomp ninik mek tére nángo, maomp ninik te yinomp ninik niampria, yumwan yaewour naeria warákár tokwae námpan nampon. ¹⁷ Mao wae yino sénámpaok námpao maok, mao námoku kor am tére naeria warákár námpara, mao námokuráp ninik fek yumonapok akwap námpon. ¹⁸ Tá yino yinomp ankwapnáp ankárank Taitusént akwapanoria sámp-kérépreano. Am arop te sios mek Kwapwe Kare Kar farákáp konámp eráp aropono. ¹⁹ Tá am támao mwar mono. Sios fákáreræo man yinont yákrá am arop aropompria, mani koupoukour konap tére yaewour naenámpra pap napon. Yino am tére tak námp te Tokwae Karamp eran saráp sakapria, arop fárakapan yénkép nángo, mao wae fwap yino am tére mwanámpria warákár námp mér mwanapria námpon.

²⁰⁻²¹ Yino te Kwaro nke námp fek saráp kwapwe kare ninik mwaria mono, ankár arop nke nap fek méntér kwapwe kare ninik mwari-anámpon. Táte yino arop ankwapao yino mani taokeyakáp námp fek yinan kar kwatae sér te monoria námpon. Aeria námp kwamp, yino yinomp ankwapnáp méntér sámp-kérépreano.

²² Tá yino yinomp ankwapnáp ankwap am arop yaworént sámp-kérépreano. Kápae kare por yino wae mokopon nke mwaria, nkwakwe make tére mek pap tea nke nángo, mao fwap tére kárakære konámpono.

Mao arakrá mér kare námpon: Yumo man kwapwe kare ninik mwanap mér kare nám, mao am tére naeria kárákára wae námpon. ²³ Yumo Taitusén te wae mérapono: Mao te onont fearámpea onomp ankárankamp téreria yumwan yaewour i konempon. Tá Taitusén ankwapnáp yawor te yumo fwap arakrá mér kipo: Am yawor te sios fákáreamp tére arop yakria am arop yawor tére nep fek, Kraisomp e narek sampok konepono. ²⁴ Tak nepara, yumo te ankár yiráp aropomp am arop yininkaopweran yénkép kipo. Aenapo maok, am aropan sámp-kérépnáp sios fákáre yiráp aropomp mér karia am fárakap yino yiráp térean warákár nám am te kwaporok mwar táman warákár mono, waeman kare karnámp nke mwanapono. ✱

9

Ankank monap Kristenan yaewournámp kar

¹ Yumo te, Judia mekamp Kwaromp kounteouráp aropan yaewour mwanámpria koupoukouranap mani te wae mér napon. Aenapara, ono te am ankank táman kar tokwaeri kumwi mono. ✱ ² Ono wae mérampon: Yiráp ninik te am ankwap fárakapan yaewour mwanap tére nap táman kápae kare por ono yiráp e Masedonia fákáreao wa nap fek narek sampok konampono. Ono am fárakapan arakrá séri nampono: “Ankwap yopwar fek Akaia fákáreráo am tére mwaria nánapiapono.” Tá arop fárakapao yumo am tére mwaria ninik kárákáre nap kar wae waria, tá am támao Masedonia fákáre kápae kare maomp ninik mek kor tak mwanap ninik sámp napon. ³ Aeno onomp ninik te yino yiráp e narek sampok nám kwaporok kar mwar saráp niampi akwap te monoria námpon. Kwapwe kare te yumo ankár yumwan séri nampnámp taknámp ankár nánapi yakáp kipo. Ono am táman ninik nampara, ono yumonapok onomp ankwapnáp fákáre tirá kérép nampono. ⁴ Yino te, yumo waeman am ankank nénk mwanámpria nánapi pap naponoria mér kare námpon. Aenámpara, takria Masedonia ankwap fákáre onont tukupea yumwan nke napo, yumo nánap moi tenapo, yino pwarápaé sámp nángo, yumo kor pwarápaé tokwaeantánorá ninik nampon. ⁵ Aenampara, onomp ninik te ono ankár onomp ankwapyaenáp fákárean sénanko, yumonapok meki tukupea yumwan yaewourapo maok, yumo ankank monap Kristenampon nénk mwanámprianap ankank nánap mwanapono. Aea napo maok, yino koropá nke nángo, yumo wae nánapia pátea sánk mwaria warákár nap nke mwanámpon. Apae yino yiráp maniráp ankankan pouroukoup mwaria níkir námpanápe.

⁶ Yumo te aran fwapia ninik kip. Arop yopwar kánanke fek yoroianámp te, fíran kor kánanke fek sámp konámpon. Tá arop yopwar tokwae yoroianámp te fíran kor tokwae kar toupour i konámpon. ✱ ⁷ Aenámpara, yumo ponankor ankákáranap ankár yumokuráp ninik mek fwapia ninikia pwatea maok, am ninikaok táman ankank nénk kipo. Takria arop ankárankampao námwan ankwapao ‘Sánkae’ ria fopwaok nángo, sánk namprá ninik naeane. Take ninik fekamp ankank nénk te kwataeno. Kwar te arop námokuráp ninik fek nénk naeria warákárria nénknámp aropan warákár konámpon. ⁸ Kwar te mao fwap yumwan nopok kor nénk nángo, yumwan fwap ankank kápae karea top koupour naenámpon. Takria maok, kápae kare ke fek yumo ankank wae pwi yak nángo, tá yumo waeman kápae kare ankank fek kwapwe kare tére mwanap

ponankor pwi yak naenámpon. ⁹ Kwaromp Buk fek am ninik táman arakrá sénámpon:

“Am arop ankank monap arop fárákapan kápae kare ankank nénk konampono.

Aenángo,

Kwaro maomp yae-párak kare ninikan te nkeaka, nopok maomp e niki-samp yak naenámpon.” ✱

¹⁰ Kwaro aropan yoro mwanap ankankou nénkea, mao nkwakwe make fir arop ponankor fépér mwanap nénk konámpono. Ae konámpara, Kwaro yumwan fwap kápae kare ankank nénk nángo, yumoku fwap pwiria Kristen ankwap fárákapan kor ankwapmwaek nénk mwanapon. Tak napo maok, yiráp ankank kápae kare nénk konap kwapwe kare ninikao kor aropao ankankou yoroi tenapo, wakmwaek fir karea wae konámp ni-amp taknámp naenámpon. ✱ ¹¹ Kwaro yumwan apae-apae mwaeknámp ankank kápae kare nénk námpara, yumo fwap yiráp ankwapyaenápn ankank kápae kare nénk saráp yakáp mwanapon. Aenapo, yino yumoinap ankank nénk nángo, am kounteouráp arop yumonap ankank tiria Kwarén ‘Aesio’rá sér mwanapon.

¹² Yumo takrá Kwaromp kounteouráp aropan yaewournap tére támao yumo am fárákapan ankank mo nap waeman pwirá kák napo, am fárákapan Kwarén aesiorá fáparáka wae mwanapon. ¹³ Am tére yumo nomp ankwapyaenápn fárákapan yaewour napo maok, yiráp kwapwe kare ninik érik fárákár naenámpon. Nomp ankwapyaenápn wae mér, yumo te Kwaromp Kwapwe Kare Kar érik fárákápea, ampaok yae-párak kare tukup naponrá ninik napon. Tá am fárákapan yumo man mani tokwae nénkria, ponankor ankwap fárákapan kor nénk napo, am fárákapan am nkea Kwaromp e sakap mwanapon. ¹⁴ Aeria am fárákapan wae mér, Kwaromp aropomp te yumwan tokwae kari yak námpon. Aeria maok, yumwan warákár tokwaeria mao Kwaro yumwan yaewouranoria kar toropwap mwanapon. ¹⁵ Am Kwaro nomwan kwaporok ti-sáp námp te yoporop tokwae karara, nomo te kar fek fárákápn mwanápn pourou mono. Nomo am tak námp táman Kwarén ‘Aesio’rá sér mwaro.

10

Polo mao tére námp wouroump sénapo, nopok sérinámp kar

¹ Yumo ankwap fárákapan te kwekárá ono i konampan arakrá sér, “Mao te nomont wonae fik yak námp fek saráp, námoku te apápnámp aropao i konámp niamp apárok anámpea porokwe fek yak námpao maok, panek yak námp fek te, nomwan kar kárákáre fek sér i konámpon.” Aerá sénapan maok, ono Pol onomp ninik te, Kraiso námokuráp ninik apárok sámp-anámprá arop fárákapan porokwe fekinámp ninik aran yumwan ono sénanampan kar ‘Fwapi ninikenk’ ria sénampon. ✱ ² Ono yumwan arakrá sénampon: Nánkár ono yumonapok korop nanko te, takria ono yumwan kar kárákáre fek sérantá ankár fwapia mér kipo. Aeno onomp ninik te arop ankwap fárákapan yinan, mao te apárokamp ninik fek paokop naponrá niniknap arop fárákapan fwap kar kárákáre fek sénanampono. ✱ ³ Tá kare, yino te apárokamp arop puri fek yakáp námpao maok, apárokamp aropao yorowar i konap ninik niamp fek yorowar mo i konámpon. ⁴ Yorowar

i konap ankank ponankor yino samp nám̃p te, mám̃á apár mekamp ankank mono. Am te yopor arop Satanomp kárákáre kor yár pápárám̃p naenámp Kwaromp kárákáreráp ankankono. ✧ ⁵ Yino te arop fárákápao Kwarén mér mwaria napan, nánánkári fákeyaknám̃p nkwakwe make ninik, tá kwekár kar, aran apárok nérá kák konám̃pono. Tá yino, arop fárákáp Kraisomp ninikaok tukupanáponoria, am fárákápam̃p ninik kákari samp-tukup konám̃pono. ⁶ Tá yino yumwan yépék nám̃pon. Táte yumo yino sénám̃p kápae kare kar mántwaok napo te, yino kar tak-pwar konap arop fárákápan nopok touwe kwatae nénk mwaria nánap nám̃pon.

⁷ Yumo ankár am ankank nke nap am fwapia youroukoup kipo. Táte arop ankwap, nám̃o te Kraisomp kare arop yak nampria nám̃p kwamp te, mao ankár námokuráp ninik fek arakrá ninik kuno: Mao námoku Kraisomp arop yak námpan nánko te, yino kor mao niamp Kraisomp aropono. ⁸ Tokwae Karao yinan am tére mwanám̃p kárákáre sáp nám̃p te, yino yiráp mérnáp kárákáre sánk mwanám̃pani nám̃pon. Am te yumwan kwatae pap mwaria mono. Táte ono yinokump eran saráp am tére nám̃p fek kánanke warákár-sérria te, ono am fek pwarápae sámp mono. ⁹ Aeno onomp ninik te yumo, yinan apáp sápria kumwinám̃p pasan mpwe ninik te monoria nampon. ¹⁰ Tá kare, arop ankwap fárákáp onan takrá sér i konapono, “Ye! Maomp pas fek te nkwakwe make kárákáre kor kar sénámpao maok, mao námoku kare korop nánko, nomo maomp pourou kare nke nám̃p te kárákáre moria, tá maomp kar farákáp konap ninikan kor mér mo nám̃p niamp nám̃pon.” ✧ ¹¹ Arop fárákáp take pourouráp kar sér i konap te, am fárákáp fwapia ninikia arakrá mér mwanapon: Yino panek yakáprá yiráp por pas kumwi nám̃p, táte yino yumont yakáp nám̃pao kor, yino waeman ankárankamp pourouráp kar pas fek kumwi nám̃p támaono. ✧

¹² Yino te arop ankwap fárákápao námokuráp e sakap i konap niamp kar sér mwanám̃p pourou mono. Tá yino te ‘Yinoku i konám̃p ninik ankwapao i konap ninik niamp’rá sér mwanám̃p pourou mono. Am épépérép karenap arop fárákáp te mao námoku akwapá pwi yak nae nám̃p fek ninik papea námoku i konap ninik méntér youroukoup i konapon. ¹³ Aeno yino te yinokump e sakapa wae mwanám̃pria yino yinomp tére, tá yinomp kárákáre narek kar pap mono. Takria Kwaro sápnám̃p puri fek yino yinokump mao sápnám̃p tére youroukoup mwanám̃pon. Táte yumo kor yinan tére sápnám̃p mwaek am mek yakáp napon. ✧ ¹⁴ Yumo am mek tére mwanapria papnám̃p fi mek yakáp napo, yino tokwae panek koropea, am mek Kraisomp Kwapwe Kare Kar farákáp nám̃pon. Yino te yinomp oumwi kámákarrá ankwap mek tukup mono. ¹⁵ Yino te yinomp oumwi oupoukur tukuprá, ankwap fárákápao tére napan ninikrá yinokump e narek pap mo i konám̃pono. Yinomp ninik te am Kwaro sápnám̃p oumwiaok yae-párak kare tére nánko, yiráp mér kárákáreria yinomp téreao kor yumo ou mek tokwae kari yak naenámp. ¹⁶ Aenánko maok, yino Kwapwe Kare Kar yiráp younkwek yámar porokornám̃p mwaé sámpá tukup mwanám̃pon. Yino te arop ankwap fárákápan Kwaro sánknám̃p apár mek tére nap am táman kwaporok yinokump e sakap mono.

¹⁷ Kwaromp Bukao sérrá, “Arop warákár-sénaenámp kwamp te, Kwaroi námpan warákár-sér kuno.” ¹⁸ Nomo wae mérám̃pon: Arop námokuráp

eran warákárria narek sampok námp te, am arop te Kwaro nke námp fek maomp e te yak mono. Táte Tokwae Karao arop ankárankampamp e narek sampok námpao saráp, mao fwap e tokwae sámp naenámpon. ☆

11

Polo aposel kare monap aropamp ninik érik sérimp kar

¹ Onomp ninik te yumo onan, námwan takanoria napo, ono épérépnámp kar kánanke sénæ. Ye! Yumo sánánkar taki yakápenke. ² Kwar te, koumteouráp arop fárakap ankár mao ankárankampamp yae ankore mek sarápi yakápenkria ninik tokwae nángo, ono kuri mao ninik námpnámp taknámp, yumo ankár Kraisomp ninikaok karenkria ninik tokwae konampono. Ono támao yumo Kraisomp firáp yakáp mwanap yoroi pwarará Krais ankárankampaonámpok éréképá akwap namp te, éni yupuaó yiki kukur yak nángo, sámp naerianámp poumaropaonámpok warámpá tukup nap niamp nampon. ☆ ³ Aeno ono tákamamp kwekár i konámp ninik mér kar námp wokwaek Ivén kwekárimp táman yumwan tak námpantánoria apáp nampon. Takria yiráp ninik épérépria yumo yiki kukarrá yakápria Kraisén saráp ninik mwanap am pwarantáno. ☆ ⁴ Ono apáp namp te apae riteanápe, arop ankwap fárakap yumonapok korop ko, ankwap Jisasomp kar farákáp nap te, mámá Jisas yino maomp kar farákáp konámp niamp mono. Tá yumo mwar pourouráp spirit sámp nap te, yumo wokwaek sámpap Yiki Kor Spirit mono. Tá yumo ankwap Kwapwe Kare Kar sámp nap te, yumo manénkir sámpap Kwapwe Kare Kar niamp mono. Táte arop ankwapao yumo ou mek take pourouráp tére nángo, yumo, mao takrá téreanoria yi kare yépékria maomp kar wa mwaria nánap napon. ☆

⁵ Yumo wawenk! Ono nik namp te yumo, mao te aposel tokwae karonorá niniknap arop, ono te maomp yae ankore mek yak mo kareno. ⁶ Kare, ono kar kour kare konap ninik sér mo nampao kor, onomp ninik te fae takáre mono. Yino te waeman kápae kare por yino i konámp ponankor ninik te wae yumwan am mér yénkép námpon. ☆

⁷ Yumo te wae mérapon: Ono wokwaek yumwan Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápamp fek te, ono nopok am tére fek ankank sámp moi nampon. Am taknamp ninik fek táman, onoku te apárok sámp-anámp rá yumwan narek pap nanampon. Ae te mokocono? Ae te ono taknamp ninik te kwatae niniki namp nie? ⁸ Ono te ankwap sios fárakapao inap maniráp ankank ti namp te yumo ou mek tére nanko, onan yaewour naenámpria nampon. Am taknamp ninik te, ono am fárakapamp ankank kwaporok pouroukoup namp niampon. ☆ ⁹ Wokwaek ono yumont yaknamp ke fek ono ankank ankwap moria te yumonap mek amp arop ankwapan onan yaewouranoria ninik tokwae pap moi nampon. Ankwapyaenáp fákáre Masedonia pwarará mampok koropea, am fárakapao ono monamp ankank onan pwi papapon. Ono te takria yumwan ninik kápae kánanke sánkantá, tá wakmwaek kor sánkantánoria, am ninik fek saráp yak nampon. ¹⁰ Kraisó kare kar karan saráp sér i konámpnámp taknámp, ono kor waeman kare kar arakrá sénampon: Ponankor provins Akaia mekmwaekamp arop te, ono yumwan, ankank

☆ 10:18: 1 Ko 4:4-5 ☆ 11:2: Ef 5:26-27 ☆ 11:3: Stt 3:4,13 ☆ 11:4: Ga 1:8-9 ☆ 11:6: Ef 3:3-4 ☆ 11:8: Fl 4:15-18

sápenkria kápae sánk mo i konamp táman, ono, tak i konampria warákár-sénae ranko te, onan taokor naenámp arop yak mono. ¹¹ Apaeritea ono tak nampon? Ae te ono yumwan aropomp tokwae mo namp nie?

¹² Ono te yiráp yaekamp mani ankank sámpantá ankár mér kari yakrá akwapea wakmwaek kor tak nanampon. Ono ninik namp te, ono taknamp ninik fek am kwekár aposelomp ninikan taokor nanampon. Am fákáre te arop nke nap fek yinan, mao térenap puri fek tére námprá kwekár sár mwar ritea napantá nampon. ¹³ Am arop fárákap te kwekár aposel fákáreno. Mao te kwekár tére aropono. Mao te, arop fárákapao námwan Kraisomp aposel karerá sér mwanapria pourouran saráp aposel yoroia paokop napon. ✱ ¹⁴ Tá yumo am fárákapaonap ninik táman nkea korokop tokwae kwapon. Yumo wae mérapon: Satan te poupwekápria pourou yipi fek saráp wae fekamp ensel niampimpon. ¹⁵ Aenámpara, táte maomp tére arop fárákapao kor aropao nke nap fek mwar pourouráp arákarea, yae-párak kare ninikan sér i konap tére arop niampia korop napo, yumo táman nkea korokopea ninik tokwae kwapon. Am fárákap te nánkár am tére nap niamp puri fek touwe kwatae sámp mwanapono.

Polo aposel tére námpefek maomp pourouk koropnámp ankankan sénámp kar

¹⁶ Ono wae manénkir séri nampan warko oukoumwan sénampon: Yumo te ono épépérép námpe niamp kar sénamp wawia onan, mao te épépérép aroprá niniki kwapon. Táte yumoku takrá ninik mwarea te, yumo ankár onan numwar takanoria yépék napo, ono fwap warákár-sér tae morok nanampon. ¹⁷ Ono te Tokwae Karamp ninikaokria mámara kar sér mono. Ono te épérép arop niampria ono onokump e narek sampok nampon. ¹⁸ Kápae kare arop te apárokamp ninikaokria námokuráp e narek sampok konapono. Ae konapara, ono kor am ninikaokria onokump e narek sampok nae rampon. ¹⁹ Yiráp ninik te yumo waeman kwapwe kare ninikrápara, yumo námoku mwar épérép arop fákáre épérépnámp kar yumwan sánkanáponoria napon. ²⁰ Táte kare, arop yumwan éréképea maomp fákapea yakáprá tére konap mek tukup, tá yiráp ankank ponankor tia pwar, tá yumwan kwekár ninik mek érékép, tá, námo arop tokwaerao nampria wae, tá yumwan wouroump kar sénapo kor, yumo am fárákapan takanáponoria yénképá yakáp konapono. ²¹ Kare, yino yumwan take pourouráp ninik tak mwanámp te kárákáre mono. Aenámpara, ono pwarápae nampono.

Táte arop ankwap námoku i konámp ninik érik sénaeria kárákáre nánko te, ono kor fwap érik sénaeria kárákáre nanampon. Ono oukoumwan te épérép aropamp kar séniamp nampon. ²² Am kwekár aposel fárákap te Hibru nie? Tak nánko te, ono kor ono Hibru i konámpaok i konampono. Am fárákap te Israel fi mekamp arop nie? Ono kor Israel fi mekampono. Mao te Abrahamomp ou fekamp nie? Ono kor Abrahamomp ou fekampono. ²³ Am fárákap te Kraisomp tére arop nie? (Ono oukoumwan te mánmán kare aropamp kar séniamp nampon.) Ono Kraisomp tére te am fárákapan kámákár akwap nampon. Yoporop tére tokwae te ono am arop fárákapan kwe-pwar nampon. Onan fákáp pap napo, tá arop ankwap fárákapao onan kápae kare por fuk napo, am touwe tokwae te am fárákapan kwe-pwar nampon. Kápae kare por ono wae sumpwi naeria wae konampon. ²⁴ Éntik por Juda taokeyakáp konap arop fákáre onan

wip fek fupukrá tukupea 39 pori napon. ²⁵ Rom mekamp taokeyakáp konap arop yinink por onan paok ke fek porokwapapono. Ankárank por onan yumwi fek arokop napono. Yinink por ono am mek yaknamp sip kwatae akwapria solwara mek pik námpon. Ankárank kumur ntia ankárank yámar ono solwara mek pikia yumuntuk kakápampono. ✱ ²⁶ Kápae kare por ono tokwae panekamp némpouk mwaek yarak i konampon. Éntenkao onan sámp naeria wae konámpon. Ono kwataenámp arop fárakap mwaeak yérérékrá ankank pouroukoup konap am fárakapamp yaek sumpwi nanamp niampiampon. Onomp nouroup fárakapao kuri onan sámp-wouroump mwaria wae. Tá ankwap fi aropao kor onan sámp-wouroump mwaria wae napon. Ono taun mek sumpwi naeria wae, tá arop yak mo apár mek sumpwi naeria wae nampon. Ono solwara mek sumpwi naeria wae, tá onomp kwekár ankwapyaenáp fárakapamp yaek sumpwi naeria wae nampon. ✱ ²⁷ Ono nkwakwe make tére namp te yoporop tére tokwae nanko, onomp pourou mek sorompor i konámpon. Kápae kare por ono kumuruk amp mo i konampono. Ono yae-porokwe yak, tá éntantá oupour kour káke. Kápae kare por ono fir fár mo pwar. Ono námpare sámp, tá ono waempyam mo i konampon.

²⁸ Tá am támao mwar mono. Ankwap kápae kare ninik kápaerao kor onan korop konámpono. Kumur méntép ono sios ponankor taokeyakáp i konap ninikan ninik tokwae nanko, am támao onomp ninik mek kápae tokwae fárámpeyak námpon. ²⁹ Táte Kristen arop ankárankampamp kárakáre pwar nánko te, ono ník namp te onomp kárakáreráo kor pwar námp niamp. Táte ankankao Kristen ankwapamp pourou korop nánko, mao kwatae ninik mwaek akwap nánko te, ono amnámp ankank táman yopora wae konampon.

³⁰ Táte ankwap mwae kup mo nánko, ono ankár onokump e narek sampok namp kwamp te, ono fwap 'Ono porokwe yakria, kárakáre mo namp fek táman onokump e narek sampok nanamp'rá sénanampon. ³¹ Kwar te mao Jisas Tokwaeramp Kwar, tá maomp Naropwar ono kwekár mo namp wae mérámpon. Nomo ankár maomp e kápae kare por narek sampok mwaro! ³² Némp tokwae Damaskus mek King Aretasomp kiap mao onan sámp mwanap arop Damaskus yár ménki fek kák tenánko, mao onan sámpea yarokwap mwaria yérérékrá yakápiapon. ✱ ³³ Aeapan maok, onomp ankwapyaenáp fárakapao onan basket mek papea némp tokwaeramp yár pu-pwaek yaknám windo meknám oupwi-furuk sampikia pap napo, ono am kiapén pwarará farákapea akwapampon.

12

Kwaro Polén yémén kápae kare kar yénképámp kar

¹ Ankwap mwae kup yak mo námpara, ono ankár warákár-sénanampon. Tá kare, am ninik te nomwan yaewour naenámp pourou mo námpan maok, wampweno. Ono yém nkenamp kar, tá onan Tokwae Karao mek wouroumpeyaknám kar farákáp námpan sénae rae. ² Ono Krai-somp arop ankwapan mér namp te wokwaek 14 yopwar fek Kwaro man warámpá poka mao yak konám yinink kárar yámar mekimpan mérámpon. Am te pourou make yakámp ní, pourou pwararea yakámp ní, ono mér mono, Kwaro saráp mérámpon. ³⁻⁴ Ono am arop táman mérámpon:

Kwaro man warámpea kwapwe kare némp yámar mek pokámpon. Am te pourou make yakámp ni, pourou pwararea yakámp nie, ono mér mono. Kwaro saráp mérámpon. Yámar mek mao wa nángo, kar aropao farákáp mwanap pourou mo, tá arop farákáp mwanap fou kare niamp pourouráp kar wawimpon. ⁵ Ono am aropamp eran saráp sakap naer-ampono. Aeno onokump e te sakap mono. Ono fwap ‘Ono te kárakáre mo namp’rá sénanampon. Ono am ankárankamp ankank fek saráp fwap onokump e sakap nanamprá sénanampon.

⁶ Tá kare, ono warákár-sénamp te ono ‘Épépérép arop’rá sénanampon pourou mono. Am te apae riteanápe, ono kare kar karan saráp farákáp nanampono. Aeno ono te warákár-sér mono. Am te apae riteanápe, arop ankwapao onomp ninikaokria onan e tokwae sáp te monoria nampon. Onomp ninik te am fárakap ankár ononamp ninik nke, ono farákáp namp kar waria, am ninik fek táman youroukoupia onan, yae-párak kare aroprá ninik mwanapon.

Polomp pourouk wirao koumantérenámp niamp kar

⁷ Am kar Kwaro onan yénkép námp te tokwae kar ankankono. Tá Kwaromp ninik te onan onokump e narek karaok sampok te monoria námp kwamp, mao onan ankwap ankank wirao pourouk párákeyakrá koumantérenámp niamp sáp námpon. Am te Satan náráp tére aropan sámp-kérép nángo, onan porokwapea ono onokump e narek sampok te monoria onan apárok anámpá pap námpon. ✱ ⁸ Ono yinink por Tokwae Karan ‘Am tirá épérano’ ria tékén kar kar toropwapi nampono. ⁹ Aenampan maok, mao onan arakrá sér, “Onomp aropomp te amwan fwap pwi námpono. Am te apae riteanápe, onomp kárakáre te kárakáre moráp aropan térea wae konámpono.” Tokwae Karao aerá sénánko, ono kárakáre moráp arop niampia yak namp táman warákára wae nampon. Aenanko maok, Kraisomp kárakáre fwap onont yak naenampon. ✱ ¹⁰ Aenámpara, táte am Kraisomp tére fek ono kárakáre mo, tá arop fárakapao onan pwarápe fwap sámp nanamprámp ankank kwatae pap, ta ono nkwa kwe make touwe sámp, tá Kwaromp firáp yak nampara, arop fárakapao onan sámpá yampourou, tá nkwa kwe make kápe fárámpnámp ankank sáp napan kor, onomp ninik fwap porokwe fek saráp yak námpon. Ye! Ono kárakáre mo namp ke fek táman Kraisomp kárakáre onont yak nángo, ono kárakáre kare nampon.

Polo Korin fárakapan, mér kárakáre sámpanáponoria yaewournámp kar

¹¹ Ono máná kar sénamp te, ponankor épérepí akwapnámp karono. Aeno yumoku kareao onomp ninik mek farákár napo, ono arakrá sénampon. Nopok yumo maok onomp e narek sampok mwanapan maok, yumo tak moi naponno. Kare ono te kánanke kwataeao maok, ono te yumo ‘Aposel tokwae’rá sénap fárakapamp yae ankore mek yak mono. ¹² Ono yumont yak namp fek te ono kárakáre fek fokopeyakrá térerá akwap nanko, am fek táman yumo ou mek Kwaro nkwa kwe make kárakáre yoro nángo, am támao ono aposel kare yak namp yénkép námpon. ✱ ¹³ Ono yumo ou mek tére namp niamp take pourouráp ninik ankwap sios mek takrá tére konampon. Ankárankamp ankankan saráp yumo ou mek take pourouráp ninik moi namp te, ono yiráp ankank pouroukoupria

yumwan ninik tokwae pap moi nampon. Ae te ono yumwan kwatae niniki tenamp yak nángo te, onomp kwatae ninik nik mo, pwar kipo. ☆

¹⁴ Oukoumwan te ono yininkan yumonapok akwap naeria nánap nampono. Am ke fek kor ono yumwan kápae sánk mono. Yumo wawenk! Ono yiráp ankank te sámp mono, yumwan saráp érékép nae rampon. Yumo mérapon: Tárápu te tére tokwaerá éntupwar naropwarén yaewour mwanap fir oupourounkrá koupoukour moi i konapono. Éntupwar naropwaro mwar tárápuan yaewour naenámp ankank koupoukour konapono. ¹⁵ Ono te fwap warákárria onomp ankank ponankor, tá onomp pourouan kor yumwan yaewour naeria sinanampon. Ono yumwan yonkwae touwea wae nanko, tá nopok am támao yiráp yonkwae touwe kánanke námp nie?

¹⁶ Aeno ankwap fárákap te onan arakrá sér, 'Kare, mao te érik nomp ankank ti mo námpao maok, mao te aropan kar porokwerá kwekár sérar i konámp arop'rá sénapon. ¹⁷ Ae te mokopono? Ono arop ankwap fárákap yumonapok tirá kérép namp te, ono ankwap ankáránkampamp yaek kwekárria séria, 'Yiráp ankank pouroukoupá sankoropano' ria tirá kérép namp nie? ¹⁸ Ono wae Taitusén akwapanoria nanko, mao yumonapok akwap nángo, ono ankwapnáp mént sámp-kérép nanko, akwap námpono. Am te Taitus kwekária yiráp ankank ankwap pouroukoup námp nie? Ae te yino ankáránkamp pourouráp ninikaokrá tére mo i konemp nie? Yino ankáránkamp mwae-porok saráp yarak mo i konemp nie? Am fi kor te yumo fwapia ninikenke.

¹⁹ Onomp ninik te yumo ponankor mámá pas fekamp nkerá farákápea, yumo yinan, mao te náráp kwatae ninik mek oupouroup fákeyakáprá yinan 'Fwapono'rá sérenkria kumwi napan mpwe napan maok, mono. Yino te Kraisomp arop yakáp námpara, yino Kwaro nke námp fek mámá kar sénámp. Tá onomp nouroup fákáre kare, yino mámá kar ponankor sénámp te yiráp mér nap mek kárákáre sánk naenámpria námpon. ²⁰ Ono apáp tae morokria arakrá ninik nampon: Takria ono yumonapok koropea yumwan nke nanko, yumo ono nke naeria ninik namp pourouráp yakáp mo mwanape. Tá takria yumo kor onan nke napo, ono yumo nke mwaria niniknap arop niamp yak mo nanae. Takria nkwakwe make ninik araki yakantáno! Kar yorowar i konap ninik, tá ankwapnápén kokwarok i konap ninik, tá yopor i konap ninik, tá námoku nae nampan saráp ninik i konap ninik, tá arop pourou wouroump i konap ninik, tá kánánkámp sérar i konap ninik, tá námoku saráp ninik i konap ninik, tá sio-somp ninik yampourou i konap, ono am táman apáp nampon. ²¹ Takria manénkiri nampnámp taknámp ono warko yumonapok akwap nanko, onomp Kwaro yumo nke nap fek yiráp kwatae ninik fek onan pwarápea sápanáno. Takria kápae kare koumteouráp arop wokwaek kwatae ninikiap, oumnámp ninik kwatae, tá kokopor ninik, tá kwataenámp ninik ninik mek oumnámp fárámp konámp, ará kwatae ninik mao wokwaekiap. Am oukoumwan younkwe sir mo, taki yakáp napo, ono am nkeria te yonkwae touwe tokwaeantánoria apáp nampono. ☆

13

Korin fákáre maomp mér fwap taokeyakáp mwanap kar

¹ Ono oukoumwan yinínkan yumonapok korop naeria nae. Kwaromp Buk fek arakrá sénámpón: “Táte anánk, yinínk aropao kwatae ninik nánko nkea ankáránkamp pourouráp karan saráp sénáp te nomo fwap wae karenoria fwapokwap mwanámpón.” ✱ ² Arop fárákáp wokwaek kwatae ninikiap, tá yumo ponankor ankwap wakmwaek kwatae ninik sámp-fákeyakápnáp arop fárákapan kor, ono anánkan akwapea yumont yakria ono tére naenamp ninik wae yumwan sériampon. Tá oukoumwan kor ono panek yakria yumwan warko takrá sénámpón. Táte ono warko yumonapok arákarrá koropria te, am arop fárákáp kwatae ninik nap te, kwaporok taki yakanori pwar nanamp pourou mono. ³ Yumo te fwapia mér mwaria napon: Kraiso onomp top kor fek purá kar sénámp ni mo nie? Takria te yumo fwap mér mwanapon: Kraiso te yumwan fwapokwaprá tére naenámp te porokwe mono. Mao te ankár yumwan tére kárákáre námpón. ⁴ Kare, wokwaek te mao arop arákarrá yakámp fek kárákáre mo nánko, arop fárákápao yaopwae porokoramp fek pukupapono. Aeapan maok, Kwaromp kárákáre fek oukoumwan te mao yiki yak námpón. Tá kare, yino méntér koumpá yakáприя yino kor wae kárákáre mo námpón. Aenámpan maok, yino Kwaromp kárákáre fek Kraisént yiki yakáприя, yino am kárákáre yumo ou mek yénkép mwanámpón. ✱

⁵ Yumo ankár kápae kare por, yumokuráp ninikan mokoponrá youroukoupia fwapia mér kip: Ae te yino wae mér kárákáre námp ni mo nierá mér kip. Yumoku ankár takrá youroukoup kipo. Ae te Kraiso yiráp ninik mek yak námp te yumo mér mo nie? Táte mér mo nap te Kraiso yiráp ninik mek yak mono. ⁶ Tá ono nik namp te: Yumo ankár, yino aposel kare yakáприя Kraiso térerá tukup námp wuri nkea mérenkria nampon. ⁷ Yino te Kwaro yumwan yaewour nánko, yumo kwatae ninik mo mwanapria Kwarén kar toropwap i konámpón. Yino te, yinoku wae Kraiso tére arop kare yakáп námp nkea ninik mwanapria Kwarén sér mono. Yumo yinan, kwekár tére arop fárákaprá sérria kor, wampweno. Yinomp ninik tokwae te, yumo ankár yae-párák kare ninik fek paokopenkria námpón. ⁸ Yumo wae mérapón: Nomo te ankwap ankank tére námp fek kare kar kar apárok sámp-anámp mwanámp pourou mono. Nomo fwap am kare kar kar táman saráp térerá yaewour mwanámpón. ✱ ⁹ Aeria yino kárákáre mo nánko, yumo kárákáre nap te, yino fwap warákár konámpón. Tá, yiráp Kristen yakáп nap akwapá tokwae kari yakanoria kápae kare por Kwarén kar toropwap i konámpón. ¹⁰ Oukoumwan ono panek yakria ono yiráp por māmá kar kumwí namp te apae riteanápe, ono yumonapok korop namp fek, yiráp ninik fwapokwapria kar kárákáre fek sér te monoria nampon. Aeria namp kwamp, ono panek yakria, yumwan, yumoku manménkir fwapokwap kipria ono pas fek sér rae. Tokwae Karao onan, náráp tére taokeyak nanapria nánkárápea, mao ono takrá tére nanamp kárákáre sáп námpón. Mao am kárákáre onan sáп námp te yumwan kwatae пап naenámp te mono. Yiráp mér nap mek kárákáre sánkaeria ninámpón. ✱

Polo ‘Gude’rá sérimp kar

¹¹ Ankwapyae fákáre, ono kar wae mapek pwarará ‘Gude’ ria pwar nae rae. Yumo ankár nkwakwe make mo, kárákáre kor kare Kristen yakáпrá tukup kipo. Yumo ankár onomp kar wa kipo. Yumo ankár ankáránkamp

pourouráp ninik fek saráp yakáp kipo. Tá Kwar te mao yumwan warákár, tá yonkwae porokwe sánk, tá yumont yak naenámpón.

¹² Nomo Kwaromp kounteouráp aropao i konámp ninik fek yumo ponankor ankákárank yiráp ankwapyenápén ankár nounourouprá kouk-oupwiyak kipo. Mapekamp ponankor Kwaromp kounteouráp aropao yumwan 'Gude'rá sénapon.

¹³⁻¹⁴ Ono ninik namp te Jisas Krai Tokwae Karao yumwan fwap námokuráp ninik fek yaewour náńko, tá Kwaro fwap yumwan warákár náńko, tá Yiki Kor Spiritao fwap yumo ponankor ankárankamp ninik fek yakáp mwanap yoroi kákanoria nampon. Wae támaono.

Polo Galesia Firampor Kumwimp Pas Mekia Akwapnám Kar

Jisas pok tenánko, 32 yopwar niamp arake fek, Polo mámá pas má kumwia provins Galesia mekamp Kwarén méria yakápnap kounteouráp aropampor sámp-kérépámpon.

Manénkir te Polo am fárákapént yakria Jisas Kraisomp Kwapwe Kare Kar farákáp. Aenámpan maok, Juda mekamp arop ankwap fákáre koropea sérarrá, “Yumo te Mosesomp lo karaok napo, yumwan Kwaro warko érékép naenámpón.” Galesia mekamp ankwap fákáre te mámá kar wawia am fárákapamp ninikaok tukup. Aenapo maok, Polo sérrá, “Mono. Nomo Kraisén mér námp fek saráp maok Kwaro nke námp fek yae-párak kare yakápria, yiki yak sámp mwanámpon.”

Tá ankwap te, Yiki Kor Spiritao nénknám ankank sénámp te Septa 5:22 fek yak námpon.

¹⁻² Galesia mek yakápnap Kristen fárákap e! Ono aposel Polono. Ono onont yakápnap onomp Kristen ankwapyenáp am fárákapént má pas kumwia yumonapok kérép rae. Arop fárákapao onan am aposel tére mek sámp-kérép mo, tá arop ankwapao onan am tére mek pap mo. Ono aposel tére sámp namp te Jisas Krais ntia Naropwar Kwar Kraisén sumpwi námpan apár me mekamp fárámpea pap námp, maomp yaekamp sámp nampono. ✱

³ Ono ninik namp te, nomp Naropwar Kwar ntia Jisas Krais Tokwaerao námokuráp ninik fek yumwan yonkwae porokwe sánk kiponoría nampon. ⁴ Kraiso nomp Naropwar Kwaromp ninikaokria nomp kwatae ninik tirá épér nae yonkwaerá, námokuráp pourouk touwe sámpámpon. Am takria mámá apárokamp kwatae ninik mek yakáp námp fekamp warko érékép naenámpria námpon. ✱ ⁵ Aenámpara, nomo fwap Kwaromp e sakap saráp yakáp mwanámpono. Am te kareno.

‘Ankárankamp Kwapwe Kare Kar mwar yak námp’rá sénámp kar

⁶ Wae! Wokwaek Kwaro Kraisomp aropomp fek yumwan wumwiria éréképeanánko, yumo warko koupour kar am pwarará ankwap kar fek tukup nap te, ono am táman wawia ninik tokwae nampon. ⁷ Tak napan maok, ankwap Kwapwe Kare Kar yak mono. Arop ankwap fárákapao yumonapok koropea yiráp ninikan yampourouria Kraisomp Kwapwe Kare Kar kwatae pap mwaria napon. ✱ ⁸ Aeno táte yinoku támao, tá yámar mekamp ensel ankwapao Kwapwe Kare Kar farákápám te, yino wokwaek kar farákápám Kwapwe Kare Kar méntér wuri popwar mo námp te, taknám arop te yaomwi mek pik naenámp aropao námpon. ✱ ⁹ Yino wokwaek sérimpan, taknám oukoumwan kor, take pourouráp kar sénampon. Táte arop ankwapao yumwan Kwapwe Kare Kar farákáp nánko, am kar te yumo wokwaek wawia Kwapwe Kare Kar méntér wuri popwar mo námp te, am arop te yaomwi mek pik naenámpón.

¹⁰ Yumo ník nap te, ono má kárakáre fek sénámp kar te am ankwap kar sankoropnap arop fárákapao onan warákár mwanapria namp ni, Kwaro onan warákár naenámpria namp nie? Ae te ono aropan kar porokwerá

yárak raewe? Táte ono aropan kar porokwerá yárakrá téreteria te, ono te Kraisomp tére arop kare mono. ✱

Polo aposel yaknámp kar

¹¹ Ononamp fákáre, ono yumwan waeman kare sénampono: Mámá Kwapwe Kare Kar ono wokwaek yumwan farákápamp te arop ankwap ankárankampamp ninik meknámp korop mono. ✱ ¹² Onan te arop ankwapao mámá Kwapwe Kare Kar sámp mono. Táte arop ankwapao am kar onan yénkrá farákáp mo karono. Jisas Krais námoku onan yénkép námpono.

¹³ Ono wokwaek Juda firamp ninikaok akwapamp te, yumo wae wawiaPON. Ono te Kwaromp sios fákáreran fupukrá kákrá yárakrá, am farákapan ponankor sámpá yampourou i konamp aropono. ✱ ¹⁴ Onomp onont ankárankamp puri fekamp Juda ménki-tárápuan kámákár akwapria, ankár onomp tékénou Juda firamp ninikaok akwapampon. Ono ankár kárakárea waeria kápae kare onomp appeyaenámp ninikaok térerá akwapampon. ✱

¹⁵ Wokwaek onomp éntupwar onan oukoumwan farákap mo námp fek Kwaro onan námokuráp ninik fek ninikia, náráp firáp yak nanapria nánkáráp námpon. Tá mao námoku ninikitenámp ke fek, ¹⁶ onan warámpria mao náráp Táráp yénkép námp te, ono man nkea arop ankwap firan Kwapwe Kare Kar farákáp nanamp térean sámpaeria ninámpon. Mao onan am yénkép námp fek te ono arop ankwap farákapan turunk mo. ¹⁷ Tá ono Jerusalem mek akwapea manénkir aposel yakápnámp akwap mono. Onoku nápar Arebia fi mek akwapea warko wakmwaek Damaskus mek arákarrá akwapampon. ✱

¹⁸ Wakmwaek yinink yopwar akwap tenánko, Pitant kar sénaeria Jerusalem mek akwapampono. Aea ono am mek méntér ankár sarak kirékapramp yae yakampon. ¹⁹ Aeampao maok, ono aposel ankwap nke mono, Jems Tokwae Karamp nánae man saráp nke nampono. ²⁰ Ono yiráp por mámá kar má kumwi namp te, ono Kwaro nke námp fek kare kar sénampono, ono kwekárrá sér mono. ✱

²¹ Warko wakmwaek ono provins Siria ntia provins Silisia mekmwaek akwapea yárakiampon. ²² Aeampao maok, Judia mekamp sios fákáre am farákap oukoumwan onomp pourou nke mono. ²³ Am farákap te karan saráp wa napo, am arop wokwaek yinan yoporrá nkwakwe make soko-roimpao maok, oukoumwan te mao wae Kwapwe Kare Kar manénkir sámpá yampourouimpan fwap am Kwapwe Kare Kar farákáp námpono. ²⁴ Am farákapao Kwaro onan taknámp wawia, warákárrá Kwaromp e sakap napono.

2

Aposel ankwap fárákap Polén warákár nap kar

¹ Ono ankár fére-sámpamp yopwari yakea maok, Barnabas yino warko Jerusalem mek akwap. Ono ankwap fi mekamp Taitus warámpea méntér akwapampon. ² Kwaro onan yénkép nángo, akwapea, am Kwapwe Kare Kar ono ankwap arop firan farákáp konamp te, ono am farákápamp Karan wae sios taokeyakápnámp arop farákapan námokuráp

✱ **1:10:** 1 Te 2:4 ✱ **1:11:** Mt 16:17 ✱ **1:13:** Ap 8:3 ✱ **1:14:** Ap 22:3 ✱ **1:17:** Ais 49:1; Ap 9:3-6 ✱ **1:20:** Mt 13:55

nap mek saráp érik farákáp nampon. Ono te arakrá ninikria ninampon: Ono wokwaek téreamp, tá oukoumwan tére nampao kor, kwatae niampria kwaporok pwarantáno. Am aposel farákapao námoku onomp kar yurukup mwanapria nampon. ³ Taitus onont yak námp te Grik fi mekampung maok, am sios taokeyakápnar arop farákáp te ‘Taitusomp yipi farákapaerá sér moi napon. ⁴ Tá kare, arop ankwap farákáp Kristen kare mono, yipi farákáp konap ninik sámp napao, kánánkámp nomo koupoukour námp mek korop napon. Am farákáp te am mek koropea Krai Jisaso nomwan sápeanámp wourékam ninik táman kánánkámp énoukoup mwaria napon. Jisas nomwan loao fákapá fákeyak námp mekampung aokoropea amwar pwate nánko, tá am arop farákapao warko nomwan am lo fek fákapá pap mwaria napon. ⁵ Tak napan yino am farákapamp karan yenoria Taitusomp yipi farákáp mo kareno. Yino nik námp te, ankár Kwaromp Kwapwe Kare Kar támao saráp yumont yae-párak yaká yak naenámp. Takria Judamp lo kánanke-tárápaok fákapá tukup mwanape.

☆ ⁶ Sios taokeyakápnar konap nkwakwe make eráp arop mao warko ono farákáp namp fekampung kírímprá, ankwap kar sér moiapono. Waeman ono farákápnamp kar támao wae pwi námpono. (Aenámpan maok, apae mokope e sámp nap te, am te wampweno. Kwar te arop mekia akwapnámp aropampung eran ninik mo i konámpon.) ☆ ⁷ Am farákáp te wae mérapono, oukoumwan te Kwaro onan, ankwap arop firan Kwapwe Kare Kar farákápaeria sámp-kérép námp te, mao Pitan Juda fi mek sámp-kérép námpnámp taknámp. ⁸ Ye, Kwaro Pitan, Juda ou mek aposel téreaeria kárakáre sánk námpan, tá taknámp onan kor, ankwap fi arop ou mek aposel téreaeria Kwar námoku kárakáre sápnámpon. ⁹ Jems, Pita, Jon sios taokeyakápnar konap eráp yakápnar, mao kuri waeman mérapono, Kwaro onan ourour sápnaria maomp kar farákápnar nánamp tére sápnámpon. Aenámp am yinínkaopwerao Barnabas yinan náráp ankwapnápnar karean i konapnámp araknámp yinan nouroprá yae niniriapono. Yino waeman ankárankamp ninik fek sérrá: Barnabas yino fwap ankwap fi arop ou mek tére nenko, námoku am farákapao Juda fi ou mek tére mwanapon. ¹⁰ Aeria maok, am farákapao yino ankárankamp ninik fek yakápnar námpan warákárria maok, ankwap ankank kánanke sánkenkrá sér, ‘Yumo ankár yinomp ankank monap arop farákapan ninikia yaewour kip’rá sériapon. Am ninik táman ono warákár tokwaeria ono takrá tére nanámpono. ☆

Polo Pitamp épérép ninik érik sérimp kar

¹¹ Wokwaek Pita Antiok mek koropámp ke fek te sios ou mek mao námoku kare wa námp fek ‘Taki kwapono’ ria séri nampono. Am te apae riteanápe maonámp ninik te épérép ninik námpono. Am te araki námpono: ¹² Jemsént yakápnar Kristen farákáp mao oukoumwan Jerusalem mek yakápnar ke fek te, Pita te Antiok mekampung Kristen ankwap fi arop fákárerént fir fári konámpon. Ae konámpao maok, táte Jemsomp farákáp koropnap ke fek te, mao, yipi farákapenkria wae konapantá Pita apápnaria warko am ankwap fi aropént fir fár mo. Aeria maok, am farákapént yak mo pwarará akwap. ☆ ¹³ Tak nánko maok, Antiok mek yakápnar Juda Kristen fákáreao kor Pita nánko nkea, mántwaok am Kristen ankwap fi pwarará tukup. Tá warko am farákapampung apápnar ninik támao Barnabasomp

ninikan kuri am mek ér-sakwap námpono. ¹⁴ Aenapo maok, am ke fek ono mao námoku kare wa námپ fek ‘Mono’rá séri nampono. Ono nke nanko, am arop fárákap te Kwaromp kar kwapwerao sénámpaok mono, yae-párák kare paokop mo napo, ono am fárákapao nke nap fek Pitan arakrá sér, “Amo te Juda fiao maok, amo ankwap fi aropaoi kwapnámپ, Juda firamp lo kánanke-táráp wokwae pwararea ankwap fi mekamp arop niamp naponو. Aeno amo apaeritea ankwap fi mekamp arop fárákap Judamp loaok tukupanáponoria kárákáre rape?”

Arop Jisasén mér námپ fek yae-párák kare arop yak konámپ kar

¹⁵ Tá kare Juda fi nomo te ‘Kwatae ninikráp’rá sér i konámپ ankwap fi meknámپ korop mono, nomo te waeman Juda fi mekamp aroponو. ¹⁶ Aenámپao maok, nomo wae mér námپ: Kwar te loaok tukupnap aropan ninikia ‘Yae-párák kare arop’rá sér mono, arop Jisas Kraisén mér námپ fek táman saráp Kwaro am aropan ‘Yae-párák kare arop’rá sér i konámپ. Nomo wae Jisas Kraisén mér námپara, am mér námپ fek tapek Kwaro nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá sénámپ. Am te arakono: Loaok tukuprá tére nap fek, Kwaro am aropan ‘Yae-párák kare arop’rá sér mono. ☆ ¹⁷ Aeno nomo Kraisént yakáp nánko, Kwaro nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá séranoria námپao maok, warko nomo kwatae ninikráp ankwap fi arop fákáre niamp yakápria te, táte nomo fwap ‘Krais te kwatae ninikamp tére aroponو’rá sér mwanámپ nie? Am te mo karono. ¹⁸ Táte ono ankwap ninik kwe-sira nampao warko am ankank pap nanko te, arop fárákap onan waeman méria ‘Kwatae ninikráp aroponو’rá sér mwarea napon. ¹⁹ Ono loaok akwap nanamp pwi mo nanko, am lo támao onan porokwapeanánko, ono sumpwi niamp yak nampara, am lo támao onan sámp-fákeyak mono. Am tak namp fek táman, Kwarént yiki yak nampon. ²⁰ Ono wae Kraisént yaopwae porokopramp fek arápá yakea nampan, oukoumwan te ono wae Kwaro nke námپ fek maomp kwapwe kare ankanként yiki yak namponو. Aenampara, oukoumwan ono yiki yak namp te onokump mono. Kraisو onomp ninik mek yiki yak nánko yak namponو. Aenampara, ono oukoumwan kápae kare por mámá apár mek yarak namp te, ankár Kwaromp Tárápan mérnamp ninik fek saráp yarak nanampon. Kwaromp Tárápao onan yonkwae touwea, námokuráp pourouan sirarea onan yaewouri námپ táman mér namponو. ☆

²¹ Táte loao yae-párák kare arop yoroí papánkoria te, Krais te kwaporok táman sumpwi naempon. Onomp ninik te, Kwaromp aropomp kánanke kwatae niampi akwap te monoria nampon.

3

Loaoknap ninik ntia mérnamp ninik

¹ Yumo Galesia mekamp épépérép arop, yino yumwan Jisas Krais te wae yénkép námپono. Mao yaopwae porokopramp fek aráp-sir yak nánko, yumo wae yiráp yi fek nke nap niampnonو. Yumwan te wa apaeanánko, yumo épépéréprá paokop napon? ² Ono yumwan ankárankamp ankankan turunk nae rae: Yumo Yiki Kor Spirit sámp nap te mokopia sámp napon? Ae te yumo loaok tukup nap fek sámp nap nı, yumo Kwapwe Kare Kar wawia méria am fek yumo Yiki Kor Spirit sámp nap nie? ³ Ae te kare yumo takrá épépérépri kwapon? Yumo wae Yiki Kor

Spiritamp kárakáre fek Kristenia wourékam yiki yak sámpea térerá korop napao, warko am pwarará yumo oukouwman yumokuráp kárakáre fek térerá tukupea pwi yakáp mwaria nape? ⁴ Ae te yumo Kristen yakáp nap fek yumwan nkwakwe make touwe kwatae korop nánko, yumo am sámpea kárakáre fek fokopeyakápi nap te kwaporoki nap nie? Ono nik namp te, yumo am touwe tokwae sámp nap fek yumo fwap kárakáre kor Kristen yakáp mwanapan mpwe nampono. ⁵ Apaeritea Kwaro yumwan Yiki Kor Spirit sánkea yumo ou mek Kwaromp kárakáre yénkép námpon? Mao te yumo loaok tére napan ninikia ninámp ni, mao nik námp te, yumo Kwapwe Kare Kar wawia mér napan ninikria taki námp nie?

⁶ Kwaromp Buk fekamp kar arakrá sér, “Abrahamo Kwaro sérimp karan méránko, Kwaro maomp mér táman nkea man ‘Yae-párak kare arop’rá sérimpon.” ⁷ Aenámpara, yumo fwapia mér kip: Kwarén mér i konap arop fárakap, am arop fárakap te Abrahamomp tárápu karenono. ⁸ Kwaromp Buk fekamp karao wokwaek sérimp te ará: “Nánkár wakmwaek arop ankwap fi Kwapwe Kare Kar wawia mérapo, Kwaro am arop fárakapan, ‘Yae-párak kare arop’rá sénanampria námpon.” Taknámp wokwaek Kwaro Abrahamén Kwapwe Kare Kar farákápámp te, Kwaromp Buk fek arakrá sér, “Amo mér nap fek táman, mámá apár mekamp arop fi ponankor ourour fwap sámp mwanapono.” ⁹ Aerimpara, oukouwmankamp arop fárakapao kor Kwarén méria ankank kwapwe Abrahamo sámpámp niamp take sámp mwanapon. ^{*}

¹⁰ Aeno táte kápae kare arop loaok tukupnap ninik te kápae kare ankankan pwi yak námpan mpwe napao maok, am arop fárakap te waeman yaomwi mek pik mwanapono. Kare! Kwaromp Buk fek sérrá, “Kápae kare arop ponankor fwapia Kwaromp lo Buk fek yaknámp ponankor mántwaok mo nap te, waeman yaomwi mek pik mwanapono.” ^{*} ¹¹ Kwaromp Buk fek sérrá, “Arop Kwarén mér nánko te, Kwaro am aropan ‘Yae-párak kare arop’rá sénánko, am arop te fwap yiki yak naenámpon.” Aeránko nomo wae am táman nik námpon: Arop ankwap loaok saráp akwap nánko, Kwaro man ‘Yae-párak kare arop’rá sénaenámp te yak mono. ^{*} ¹² Loaok nap te Kwarén mérap ankank mono. Kwaromp Buk fek arakrá sér: “Arop lo ponankor mántwaokia pwi yak námp te mao waeman am fek yiki yak sámp naerámpon.” ^{*}

¹³ Aenámpan maok, nomo kuri ampaok tukup mwanámp pwi mo nánko, lo te mao nomwan kar kárakáre sérrá, ‘Yumo te yaomwi mek pik mwanap arop’rá sénámpon. Aeno Krai námkoku am kar kárakáre sámpea nomwan yaewouria yamokwap námpon. Apae riteanápe Kwaromp Buk fek takrá sénámpon: “Kápae kare arop ponankor yao mek aráp-sir yakáp nap te, yaomwi mek pik mwanap arop fárakapono.” ^{*} ¹⁴ Krai am tak námp te, Kwaro wokwaek Abrahamén ourour sánkria, ponankor ankwap fi aropan kor nénk nanamp’ rimpon. Am tak námp te, nomo ponankor fwap Kwarén mérria wokwaek Kwaro sérimpnámp taknámp Yiki Kor Spirit sámp mwanámpon.

‘Kwaromp lo te Kwaro “Tak nanamp”rá sérínámp kar far-sir mono’rá sénámp kar

¹⁵ Ononamp fákáre, ono oukoumwan arop sumpwi konámp wounáp kar sénae rae. Táte arop ankwapao sumpwi naenámp ke ninikria náráp tárápuran ankank fwapia pipirikirrá nénk naeria-nánko te, arop ankwapao maomp kar ták-pwar mo i konámpono. Tá arop ankwapao ankwap kar am feknámp kirimprá sér mo i konámpono. ¹⁶ Tá taknámp Kwaro 'Kwapwe kare ankank wakmwaek korop naenámp'rá sérimp te, Kwaro Abraham ntia maomp tárápan sérimpon. Mao te kápae kare aropan ninikria 'Waráp tárápu fárákap'an sér mo, táráp ankárankamp karean 'Waráp táráp'rá sérimp te Kraiséen sérimpon. ✧ ¹⁷ Ono sénamp kar fi te ará: Wokwaek Kwaro Abrahamént kontrak páteaka, 'Ono kare kar tak nanamp'rá sénánko, tá wakmwaek 430 yopwar akwap tenánko, lo koropámpon. Am lo te wakmwaek korop námpao maok, wokwaek Kwaro papnámp kontrak far-sir moria, Kwaro wokwaek Abrahamén sérimp karan kor tirá épér mono. ✧ ¹⁸ Táte nomo loaok tukupnámp ninik fek Kwaro nompór pátarinámp ankank sámp námpan nánko te, nomo Kwaro sérimp fekamp te sámp mono. Aean maok, mono. Kwaro wokwaek séria Abrahamompór nánapi pap námpara, mao am ankank táman sánkámpon. ✧

¹⁹ Aeno apaeritea lo yak námpon? Am te ará: Kwaro ninik námp te, kwatae ninik fi kor érik yak nánko, arop am fek mér mwanapria mao wakmwaek lo am kontraként kirimprá pap námpon. Am lo te yakrá akwapea wakmwaek am Kwaro wokwaek sérimp táráp korop naenámp. Am lo te enselomp táp meknámp korop nánko, tá amore mek yaknámp arop Mosesomp yaeknámp korop námpon. Kwaro Mosesén amore mek yakrá, lo sámp naenámpria nánapi pwara námp te, ²⁰ am támao yénképrá: Wokwaek Kwaro Abrahamén sérimp kar amore mek yaknámp aropan sér mono, Kwaro námoku karerao man sérimpon.

Kwaromp lo térenámp kar

²¹ Aeno lo te Kwaro wokwaek sérarinámp kar táman yorowar námp niamp nie? Mo karonó. Táte lo ankwapao nomwan fwap yiki yak sámp nánko te, loaok tukup námp fek fwap yae-párak kare arop yakáp mwarámpono. ✧ ²² Aeno oukoumwan te Kwaromp Bukao sérrá, "Kwatae ninikao ponankor aropan fákápá fákeyak námpon." Am tak námp te, nomo Jisas Kraiséen méria am ankank Kwaro sérimp mérap arop fárákap fwap sámp mwanapria námpon. ✧

²³ Mér oukoumwan korop mo námp fek te, loaó nomwan fákápá fákeyakámpon. Aenko nomo fákápá yakápánko, nomo mér mwanámp ke érik koropámpon. ²⁴ Lo te nomp nánae naropwar niampao, nomwan Kraisonámpok éréképea, mént párapok námpon. Am tak námp te, nomo Kwarén mér námp fek mao nomwan 'Yae-párak kare arop'rá sénaenámp. ²⁵ Oukoumwan te wae Kwarén mér mwanámp ke korop námpara, warko nomo loamp yae ankore mek yakáp mono.

Nomo mérámp fek Kwaromp tárápu yakápámp kar

²⁶ Yumo ponankor Krai Jisasén mér napo, am mérap fek táman yumo Kwaromp tárápu yakáp napon. ✧ ²⁷ Arop yumo wae Kraisént ént mek néri nap te, yumo ponankor Kraiséen wae waempyam niamp kámp napon. ✧ ²⁸ Am te arak: Juda fi ankwap mo, Grik fi ankwap mo, kwaporok tére

✧ **3:16:** Stt 12:7; Lu 1:54-55 ✧ **3:17:** Ap 7:6 ✧ **3:18:** Ro 4:14; 11:6 ✧ **3:21:** Ro 8:2-4
✧ **3:22:** Ro 3:9-19 ✧ **3:26:** Jo 1:12 ✧ **3:27:** Ro 6:3-4; 13:14

konámp arop ankwap mo, amwar yaknámp arop ankwap mo, poumarop ankwap mo, yupu ankwap mo, oukoumwan Kraís Jisasén mér nap fek te ankáránkamp fi kare yakáp napon. ✧ ²⁹ Aeno táte yumo Kraisomp arop yakáp nap te, yumo waeman Abrahamomp tárápu yakáp napon. Yumo waeman am ankank Kwaro wokwaek Abrahamompór nánapi pátenámp ankank sámp mwanap arop yakáp napon.

4

Wokwaek lo ankore mek yakápia oukoumwan Kwaromp tárápu kare yakápnámp kar

¹ Ono sénamp wounáp kar ará: Táráp te náráp naropwaroinámp ankank nánkáráp téképea am ankank sámpea taokeyak nae-námpon. Am ankank te námokuráp karerao maok, épér morok táráp yak námp fek te, oukoumwan sámp mo, kwaporok tére konámp arop niamp yak námpon.

² Oukoumwan am naropwaroinámp ankank sámp naenámp pourou mo nánko te, oukoumwan nánae naropwaromp yae ankore mek yak námpon.

³ Nomo kuri take, nomo oukoumwan táráp kánanke niamp yakápnámp ke fek te, kápae kare apárokamp kwatae spiritráp ankankao nomwan fákápá yak nánko, nomo maomp yae ankore mek tére námpon. ✧ ⁴ Takrá akwapea Kwar námoku nánapinámp ke fek, mao náráp táráp sámp-kérépámpono. Aenánko, yupuao man fárákapeanánko, mao koropea lo ankore mekamp arop yakámp te, ✧ ⁵ nomo lo ankore mek yakápnámp arop nomwan warko yamokwapea éréképeanánko, nomo Kwaromp tárápu yakáp mwanámpria ninámpon.

⁶ Oukoumwan yumo Kwaromp tárápu yakáp napon. Aenapara, Kwaro náráp Tárápamp Spirit nomp ninik mek sámp-kérép tenánko, nomo ‘Ayao, ayao’rá wumwi konámpon. ✧ ⁷ Aenámpara, amo te warko tére arop mono. Amo te Kwaromp tárápono. Táte amwan Kwaro warámpeanánko te, amo waeman Kwaromp tárápao yak napara, amo te maomp waráp por nánapinámp ankank sámp nanap arop yak napon. ✧

Polo Galesia mekamp Kristen fákáreamp paokopan ninik tokwaenámp kar

⁸ Tá kare, wokwaek te, yumo Kwarén mér mo nap fek ara, apárokamp ankank Kwar kare mo, táman maomp yae ankore mek térerá paokopi-apon. ✧ ⁹ Aeno yumo wae Kwarén mérapon. (Tá ono kwapwe kare sérrá, “Kwaro kor waeman yumwan mérámpon.) Aenámp te, yumo apaeritea warko am ankank ponankor taokeyak konámp kárákáre moráp spiritaonámpok tiarárrá tukupea maomp yae ankore mek tére mwaria wae napon? ¹⁰ Yumo waeman kápae kare por yae tokwae koropnámp nke, yunk wourékam aoknámp nke, lotu tokwaenap nke, wourékam yopwar korop nánko nke, mak i konapon. ✧ ¹¹ Ono yumwan ninik tokwaeria ono apáp nampon. Takria ono yumwan yaewourrá tére namp am kwaporok mwar téreantáno.

¹² Onomp ankwapyae fárákámp, ono yumo arop ankwap fi niamp arákarea, lo fek fákápá yak moriaka, ono yumwan yonkwae touweria kárákáre fek sérrá, “Yumo ono nampnámp amwar yakáp kipo.” Ono te yumwan yoporrá sér mono. ¹³⁻¹⁴ Ono wokwaek kwatae touwe sámpanko,

✧ **3:28:** 1 Ko 12:12-14 ✧ **4:3:** Kl 3:20-23 ✧ **4:4:** Jo 1:14; Ro 8:3-4 ✧ **4:6:** Ro 8:15-16
✧ **4:7:** Ro 8:17; Ga 3:29 ✧ **4:8:** 1 Ko 8:4-6 ✧ **4:10:** Kl 2:16

onomp pourou kárákáre mo nánko, am fek táman yumwan manénkir Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápanpono. Kare, onomp pourou kárákáre moria, am támao yumwan tére tokwae sánk námpan maok, yumo onan kokwaeria onan younkwe sir moiapono. Yumo enselén niamp, tá Jisas Kraiséen nap niamp onan warámpea yaewour kwapwe napon. ☆ ¹⁵ Yiráp kwapwe kare ninikan ono kare kar sénampono: Wokwaek ono yi mekamp touwe kwatae sámpamp fek te yumo onan yonkwae touweria yiráp fwapnae yi wurukupea onomp yi mek papria te, yumo fwap wurukupea pap mwarapon. Am yiráp warákár kwapwe te maok pap napon? ¹⁶ Ae te mokopono? Ono yumwan kare kar kar farákápan namp támao, ono yiráp yopor arop arákár namp nie? ☆

¹⁷ Tá kare, am arop fárákápan koropea yumwan nouroup napao maok, am te yumwan yaewourria mono. Am fárákápan ninik te yumo onan pwarará námonámpaok koropenk ritea, yiráp ninik mek nánánkarrá kar porokwerá tére napon. ¹⁸ Táte ono yumont yak namp fek, tá mo nampan kor yumwan nourouprá kar porokwe napan maok, yumwan yaewour naenámp kwapwe kare ninik fek napo te fwapon. ¹⁹ Onomp tárápu fárákápan e, ono te yupuao tárápu fárákápan naeria touwe sámp konámp niamp take pourourápan yonkwae touwe nampono. Ono ankár am touwe te sámpa yakrá akwapea mekia Kraiso yiráp ninik mek koropea yak nánko maok, pwar nanampon. ²⁰ Koupoute kare nape, ono oukoumwan te yumont yak mo nampon. Ono yumont yakria te, yumwan ankwap kar fwap tae morok sénaeampon. Ono oukoumwan te, yumonap ninikan wawia mokopia yaewour nanamponorá ninik tokwae nampono.

Hagar ntia Saran wounápnámp kar

²¹ Arop fárákápan yumo lo ankore mek tukup mwarianap arop, yumo onan sérenke! Ae te yumo lo kar te wa moi nap nie? ²² Kwaromp Buk fek sérrá: Abraham te tárápyar anánkaopwerápono. Tére konámp yupu mao ankwap fárákápan, tá námokurápan amwar yaknámp yupu kareao ankwap fárákápan. ☆ ²³ Am tére konámp yupuamp tárápu te apárokamp koumteourápan aropao sámp konap ninik fek sámpámp. Aeno námokurápan amwar yaknámp yupu kareamp tárápu te Kwaro sérimp fekampan sámpámp. ☆ ²⁴ Am kar mek te wounápan kar yak námp. Am yupuyaran sénámp te Kwaromp kontrak anánkaopweran sénámp. Hagarén wounápan námp te Sainai faonkwekamp kontrakan námp. Maomp tárápu fárákápan te tére konámp yupu feknámp korop napon. ²⁵ Hagar te apár Arebia mekamp faonkwe wi Sainai ntia Jerusalem oukoumwan yak námpan sénámp. Am Jerusalem ntia maomp tárápu te ankwapamp tére konap yakápan napon. ☆ ²⁶ Aeno ankwap Jerusalem yámar mek yak námp te, amwar yak námpa, am te nomp éntupwar Sara támaono. ☆ ²⁷ Kwaromp Buk fek arakrá sénámp:

“Mapo yaknap yupu amo te warákárael

Tá yupu amo tárápu sámpria

touwe sámp konap mér mo i konap,

amo yonkwae kárámpria

tár sámpará warákárael.

Yupu poumaropao pwar akwap tenánko,

☆ **4:13-14:** 1 Ko 2:3 ☆ **4:16:** Jo 8:45 ☆ **4:22:** Stt 16:15; 21:2 ☆ **4:23:** Ro 9:7-9 ☆ **4:25:** Ro 8:15 ☆ **4:26:** Hi 12:22; Yé 21:2,10

ono amwan kápae kare tárápu nénk nanko,
poumaropráp yupuamp tárápuan
kámákár akwap naenámpon.” ✧

²⁸ Onomp ankwapyae fárákap e! Yumo te wae Aisak niampono, yumo waeman Kwaro séri námp feknámp yumo wae Kwaromp tárápu yakáp napon. ²⁹ Aeno wokwaek te am koumteouráp aropao sámp konap fek sámpnámp táráp te éntupwaro Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek sámpnámp tárápan wouroump-sérimpono. Oukoumwan kuri, take pourouráp ninik támao yak námp. ³⁰ Kwaromp Buk fek te apaerá sénámpon? Mao te Abrahamén arakrá sér:

‘Am tére konámp yupu ntia maomp táráp te
nkwampok far-pwarampo!

Am tére konámp yupuamp táráp te
takria naropwar ntia amwar yaknámp yupu kareamp
tárámp ankank sámpantáno.” ✧

³¹ Aenámpara, onomp ankwapyae fárákap, nomo te tére konámp yupuamp tárápu mono. Nomo te amwar yaknámp yupu kareamp tárápu.

5

Kraiso nomwan yaewourianánko amwar yakáp mwanámp kar

¹ Kraiso nomwan fákápá fákeyaknámp mekamp aokoroepa páte nángo, nomo fwap amwar yakáp námp. Aenámpara, yumo ankár kárákáre fek fokopeyakáp kip. Warko arop fárákapao yumwan fákápá papanáponoria yénképa yakápi kwapon. ✧

² Yumo wawenk! Ono Polo yumwan sénae rae: Táte yumwan, yiráp yipi fárákanáponoria yénképa yakáp napo te, Kraiso térenámp tére yumwan yaewour mo karenono. ³ Yumo arop ponankor, yiráp yipi fárákanáponoria yénképa yakápnep arop fárákap, yumwan warko érik sénae rae: Táte yumo am yipi fárákapnap ninik táman tak nap kwamp te, ankár lo ponankor mántwaok kipo. ⁴ Táte yumo, yino loaok tukup nángo, am fek Kwaro yinan ‘Yae-párák kare arop’rá séranoria nap te, yumo waeman Kraisen pwar napon. Aeria yumo Kwaromp aropomp mek yakáp mo, pwar napon. ⁵ Nomo Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek Kwarén méria, nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá séranoria yépék námp. ⁶ Aeno táte arop Krai Jisasént yak námp te yipi fárákap nap te, kánanke kwataeno. Tá yipi fárákap monap ninikao kuri kánanke kwataeno. Aeno Kwarén mérnep ninikao maok, arop nouroup mwanap ninik sánk konámp, am támao maok kwapwe kare ankankono.

⁷ Wokwaek yumo yae-párák kare paokopi nap te, yumwan wa am ninik taokoránko, yumo warko kare kar karwaok paokop mo napon?

⁸ Kwaro yumwan wumwiria érékép námp te támao mono. ⁹ Nomo yis te wae mérámpon. Pan mek kánanke kwarok papea napo, am pan te yámp tokwae konámpon. Aeno táte nomp kwatae ninikao kor kánankerao am fek-am fekrá akwapea wakmwaek tokwae kar i konámpon. ¹⁰ Ono mér namp te Jisas Tokwae Karao yumwan yaewouri námpara, yumo ankár onomp ninik niampaokria yumo te ankwap ninik sámp mo mwanapon. Arop yiráp ninik mek sámpá yampourounámp aropamp e te ono mér mono. Aenampao maok, maomp e te wampweno, mao námoku am tak námp fek touwe sámp naenámpon.

¹¹ Ononamp fákáre, táte kare ono yumwan, ankár yipi fárákapenkria am kar táman fárákápankoria te, apaeritea am Juda fákáre onan sámp-wouroump mwaria wae mwanapon? Táte ono arop fárákapan ‘Ankár yipi fárákapenk’rá sénanko te, Jisaso yaopwae porokopramp fek sumpwi námp te am fárákapamp ninik mek kwatae pap mo, fwapono. ✱ ¹² Am arop fárákap yiráp ninik sámpá yampourourá yipi fárákap mwaria kárákáre nap te, am fárákap námokuráp yipi ponankor fárákapia kémpi méntér tákapá sirano mpupo.

¹³ Tá kare, onomp ankwapyae fákáre, Kwaro yumwan wumwiria érékép námp te, yumo amwar kar yakáp mwanapria ninámpon. Aeno yumo takria arakrá ninik mwanape: ‘Yino te waeman amwar yakáp námpara, wokwaekamp ninik kwatae fwap taki yak nae-námpan mpwe’ mwanape. Yumo tak niniki kwapono. Yumo ankár yiráp ankwapyaeenáp fárákapan nonopok nounourouppria, yumo ankár am fárákapan yaewour mwanap tére arop yakáp kip. ✱ ¹⁴ Amo te ankár arop ankwap fárákapan warákár nap te ankár amoku waráp pourouan warákár konapnámp taknámpamo. Kwaromp ponankor lo kar te mámá ankárankamp kar fek mapek toukouri yak námpon. ✱ ¹⁵ Aeno táte yumo yumoku támao yorowar fupukumprá paokop nap kwamp te, mér kip: Yumo takria yiráp nonopok nounourouppnap ninik énéni ponankor kwatae akwap naeane.

Yiki Kor Spirit ntia wokwaekamp ninik tére konep kar

¹⁶ Ono sénamp kar te ará: Yumo te ankár Yiki Kor Spiritamp ninik fek paokop kip. Yumo takria te wokwaekamp ninikaok te paokop mono. ✱ ¹⁷ Nomo te wae mérámpon: Wokwaekamp ninikao Yiki Kor Spiritamp ninikan anámpá pap naeria wae nángo, tá nopok Yiki Kor Spiritamp ninikao wokwaekamp ninikan anámpá pap naeria wae. Takria am yawor te nonopok yorowar i konepon. Aenámpara, yumo kápae kare ankank tére mwaria napao kor, yumo tak mo i konapon. ✱ ¹⁸ Aeno táte yumo Yiki Kor Spiritamp ninikaok nap kwamp te, yumo warko lo ankore mek yakáp mono. ✱

¹⁹ Wokwaekamp ninikamp tére te yumo wae mérapon. Am te arake ninikono: Kokopor i konámp ninik, kounteouráp arop nonopok kikiankápnnap ninik, námokuráp pourouan saráp ninik i konap, ²⁰ kwekár kwarén lotu i konap, tá fou i konap, tá ampopwae tirink i konap, yopor i konap, youpoukwap i konap, kokwarok i konap, námoku saráp ninik i konap, kar pap i konap, mounountukri mwaek pipirimp i konap, ²¹ yonkwae mek poupp kwapwe kare yaknámp aropan ninik kwatae konap, mánmán ént fária mánmán i konap, tá toupour fek námokunap sokororá mánmán i konap. Arakia mámá nkwakwe make ninik kwatae yak nángo, ono wokwaek yumwan sériampan warko ouk-oumwan sénampon. Arop ponankor take pourouráp ninikaok paokop nap te Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek te tukup mo karenon.

²² Aeno Yiki Kor Spiritao maok mámá kwapwe kare ninik mao taokeyaknámp aropamp ninik mek kák konámpon. Arop nouroup kare konap ninik, warákár konap ninik, yonkwae porokwe ninik, nomwan napo nopok mo, wampweri pwar konap ninik, arop ankwap fárákapan yaewour i konap ninik, kounteouráp aropan yae-párak kare i konap ninik, kwapwe kare ninik pwar mo i konap ninik, ²³ Kwaromp yae ankore

✱ 5:11: 1 Ko 1:23 ✱ 5:13: 1 Pi 2:16 ✱ 5:14: Mt 5:43-44 ✱ 5:16: Ro 8:3-4 ✱ 5:17: Ro 7:15-23 ✱ 5:18: Ro 6:14

mek porokwe fek yakáp i konap ninik, námoku poukwap kour i konap ninik. Arakia mamá ankank máte lo ankwapao mamá ninikan taokor naenámp yak mono. ✧ ²⁴ Kraisén mérap arop te ponankor maomp wokwaekamp ninik te Kraiso sumpwi námp araknámp wae yaopwae porokopramp fek sumpwi pap napon. Yi fek nkerá kikiank i konap ninikan kor wae méntér yaopwae porokopramp fek sámp-wouroump tenapono. ✧

²⁵ Yiki Kor Spiritao nomwan yiki yak sámp námpara, nomo kuri ankár Yiki Kor Spiritamp ninikaok paokop mwaro. ²⁶ Nomo te nomwan ankwap fárakapao warákaranáponoria tére mwareano. Tá nomo arop ankwapamp ninik mek koupoumprá, am fárakapao nap kikiank mwareano, mono. ✧

6

Kristen ankwap kwatae ninik napo nomo yaewour mwanámp kar

¹ Ononamp fákáre, yumo nke napo, arop ankwap kwatae ninik nángo te, Yiki Kor Spiritamp ninikaok paokopnap arop fárakap yumo am aropan sánánkar porokwe fek yaewourrá fwapokwap kipo. Yumo te, mao kwatae námpria wae napo, yumwan Satano yae pap nángo, yumo kor taknámp mwanape, mér kipo. ✧ ² Tá yumo ankár arop ankwap fárakap nkwakwe make touwe sámp napo te, am fárakapan yaewour kip. Yumo tak nap ninik támao maok, yumo waeman Kraisomp lorént pwi kari tukup napon. ✧ ³ Tate arop ankwap ninikrá, námo te ninik kwapwe tokwaeráp aropao nampan mpwe námpao maok, mono. Mao te námokuráp ninik mek yankar sérarámp. ⁴ Arop ponankor ankár námoku tére napan ‘Am te fwap ni, kwatae nie?’rá yurukup kip. Arop takria námokuráp tére nkea yae-párak nángo te, fwap táman warákár naenámp. Aeno mao takria námokuráp niniként, tá ankwapamp niniként yurukup naeane. ⁵ Ponankor arop ankákárank námokuráp nkwakwe make tére sámpea fokopeyakáp mwanapon. ✧

⁶ Yumwan Kwaromp Kar farákáp napo, wanap arop yumo te yiráp ankank kwapwe pirékarea am Kwaromp Kar farákápnep aropan sánk kip. ✧

⁷ Aeno yumo takria yumoku támao kwekárria yiráp ninik te yumo fwap Kwarén poupwékáp mwanámpanápe mwanape, mono. Tate ono wounáp kar sénae: Arop yopwar mek apae ankankou yimpianámp te, ankár am yimpnap fir táman sámpá fári konapon. ⁸ Tate arop ankwap épi ninik fek térerá akwap námp te, am épi ninik fekamp fir kare naenámp te sumpwinono. Aeno arop ankwap Yiki Kor Spiritamp ninik fek térerá akwapeanánko te, am Yiki Kor Spiritamp fir kare naenámp te, mao fwap yiki yak sámpea yak naenámp. ✧ ⁹ Aenámpara, nomo te yae-párak kare ninik fek paokop mwanámp te kokwae kwapono. Tate nomo tére kárakáreria te, am fir toupour i konap fek nomo fwap fir kwapwe sámpea fár mwanámp. ✧ ¹⁰ Aenámpara, ankwap ke fek nomo arop yaewour mwanámp ankank ninik námp kwamp te, nomo ankár kwapwe kare ninikrá arop ponankor yaewour mwanámp. Nomo takria maok,

✧ 5:23: Mt 7:16-20; Ef 5:8-9 ✧ 5:24: Kl 3:5 ✧ 5:26: Fl 2:3 ✧ 6:1: Mt 18:15 ✧ 6:2: Ro 15:1-2 ✧ 6:5: Ro 14:12; 2 Ko 13:5 ✧ 6:6: 1 Ko 9:11,14 ✧ 6:8: Jo 3:6; 6:63; Ro 8:13 ✧ 6:9: 1 Ko 15:58; 2 Te 3:13

tá tokwae kar ninik te ponankor Kristen fárákapan yaewour tokwae mwanámpon.

Polo kar pwar naerianámp kar

¹¹ Yumo wae onoku pen sámpea yiráp por kumwi tokwae kumwi namp nke kipo. ¹² Arop ankwap fárákap yiráp yipi fárákap mwaria kárákárea wae napon. Am te apae riteanápe arop ankwapao nkea 'Yumo te arop tokwae'rá séranáponoria napon. Am fárákap te arakrá ninik napon: Takria arop ankwap fárákapao nomo Jisas yaopwae porokopramp fek sumpwinámp mér námpént yipi fárákap mwanap ninik fárákap nánko, námwan fupuk mo, fwap mwanapria napon. ☆

¹³ Am arop fárákap te Juda fi yakáp napria yipi fárákap napao maok, am fárákap námoku kor loaok tukup mo i konapon. Am arop fárákap te yiráp yipi fárákapria yumo wae náráp kar wanap ritea warákár mwaria napon. ¹⁴ Táte tak napan maok, ono te ankwap ankankamp eran sakap mono. Ono te ankár Jisas Kraisomp eran saráp sakap nanampono. Mao yaopwae porokopramp fek sumpwi námpan ono warákár tokwae nampon. Kraisomp tére fek táman onomp ninik mek te mámá apár mekamp ninik te wae sumpwi tenánko, onoku kuri sumpwi yak namp niampara, apárokamp ankank te onan warko sámpá akwap mono. ☆ ¹⁵ Yipi fárákap konap ninik am te kánanke kwataeno. Tá arop yipi fárákap moao kor am te kánanke kwataeno. Aeno Kwaro nomwan fwapokwapia wourékam yoroi pap námp támao maok, tokwae kar ankankono. ☆ ¹⁶ Ono ninik namp te, arop ponankor am ninik táman méria, ninik mek sámpea mántwaok napo te, Kwaro námoku ninikia am fárákapan fwap yonkwae porokwe sánkanoria nampon. Ono am fárákapan saráp ninik mo, Kwaromp Israel kare ponankoran ninikria, Kwarén takrá sér i konampon.

¹⁷ Waeman ono Jisas Kraisomp aposel kare yak nanko, arop fárákapao onan fukia napo, am youwae wae onomp pourouk yak námp táman, ono Kraisomp tére arop kare yak namp yénkép námpon. Aenámpara, arop ankwapao onan kápae ankwap sápan táno. ☆

¹⁸ Ononamp fákáre, onomp ninik te, Jisas Krais Tokwae Karamp aropomp te fwap yiráp waempént yakanoria nampon. Kare tak naenámpon.

Polo Efesus Firampor Kumwimp Kar Mekia Akwapnámp Kar

Jisas pok tenánko, 32 yopwar niamp arake akwap nánko, Polén Rom mek kalabus mek páte napo yakria, mao yiawor aopwe pas kumwimpon: Filipai mekamp siosompor kumwi, tá Kolosi mekamp siosompor kumwiria Filemonompor kumwia méntér sámp-kérépámpono. Tá Efesus mekamp siosompor kumwiaka, Tikikusomp yaek sánkria sérrá, “Yumo nkea am feknámp ankwap-ankwap sios mek sánk napo, nkea farákáprá tukupria mér mwanapon.”

Mao wokwaek anánkan yáarak námp fek, taun Efesus mekamp Juda firan Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápriaka, wakmwaek ankwap ke fek yinink yopwar fek yakria Kristen yakáp mwanap mwae kupan yénkrá yakámpono. Aenánko kápae kare ankwap fi koropea Juda fint tapokwapea Kwaromp ankárankamp fi arop yakápiapon.

Tá mao mámá pas kumwi námp fek te arakrá sér: Kwaro Kraisomp tére fek ankwap-ankwap fi ankár mek tapokwapea, ankárankamp fi arop yoroi pwate námpon. Ankwap te, Kristen yakáp nap ankár Satanomp kánánkámp térenámp ninik kwataeran yorowar kárákárerá kwe-pwar mwanámp karan sénámpon.

¹ Efesus mek yakápnáp Kwaromp firáp e! Ono Pol ono te Krais Jisasomp aposelono. Kwaro námokuráp ninik fek onan aposel yoroi pap námpon. Ono mámá pas kumwia yumo Kwaromp kounteouráp arop Efesus mek yakápria, Jisas Kraisonámpaok kar nap yumonapok ono mámá pas kumwi nampono. ✧ ² Onomp ninik te, Nomp Naropwar Kwar ntia Jisas Krais Tokwae Karao námoku támao ninikia yumwan yaewourria yumwan yonkwae porokwe sánk kiponoria nampon.

Kraisomp tére fek Kwaro nomwan ankank kwapwe sápnámp kar

³ Kwar te nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp naropwar, tá maomp Kwarono. Nomo maomp e narek sampok mwaro. Am te apae riteanápe, nomo Jisas Kraisént tapokwapá yakáp nánko, Kwaro nomwan yámar mekamp kápae kare kwapwe kare ourour nomp waempén yaewour naenámpria ti-sáp námpon. ⁴ Wokwaek kar Kwaro oukouwman apár yoro mó námp fek, nomwan Kraisént tapokwapea Kwaro nke námp fek kwatae ninik mo, yiki kare yakáp mwanámpria nánkárápámpon. Wokwaek kar mao nomwan aropompria, ⁵ Jisas Kraisomp tére fek nomwan éréképeanánko, nomwan maomp tárápu yakáp mwanapria nánkárápámpon. Am te Kwaro námoku warákárnámp ninik fek tak nanampria ninikimpon. ✧

⁶ Kwar te mao warákárnámp táráp Jisas Kraisomp tére fek nomwan aropomp tokwaeria, mao nomwan yámar mekamp kápae kare kwapwe kare ankank kwaporok ti-sáp námpon. Aenámpara, nomo am fek táman Kwaromp e narek sampok mwanámpon.

⁷ Kwaromp aropomp tokwae te táp fákápnámpara, am fek Krais sumpwia nomwan warko yamokwapea maomp yiri fek Kwaro nomp kwatae ninik ponankor tirá épéri námpon. ⁸ Kwaro nomonámpok am

aropomp tokwae kar kwarokarea nomwan kápae kare nkwakwe make mér ntia ankank youroukouprá fwapokwap mwanámp yonkwae kour ti-sáp námpon. ✱ ⁹ Wokwaek kar Kwaro Kraisomp tére fek ‘Am ankank tak nanamp’rá sérimpon. Aempan maok, am ninik oukoumwan mek yakámpan, oukoumwan te am ninik wae nomwan érik yénkép námpon. ¹⁰ Kwaromp am ninik te ará: mao te kápae kare ankank ponankor ékékérrá akwapea, pwar naenámp ke fek ankank ponankor yámar mek yakáp námp, apárok yakáp námp ponankor koupoukarea Kraisomp yaek páte nángo, Kraiso yépe kor tokwae yoroi yak naenámpon.

¹¹ Mao te námokuráp am ninikaokria Juda fi yinan wokwaek kar nánkárápámpon. Aeria maok, yinan Kraisomp tére fek náráp firáp páte námpon. Aeno tá kare, Kwaro, apae ankank tak nanamponri námp te ankár tak i konámpon. ¹² Yino manénkir Kraisén méria maonámpaok nángo, Kwaro yinan náráponoria nánkáráp námpara, yino ankár kápae kare por maomp aropomp táman ninikria maomp e narek sampok mwanámpon.

¹³ Ankwap fi yumo kuri wae kar kare wa napo, Kwaromp Kwapwe Kare Kar am támao yumwan éréképeanánko, yumo wae Kraisén méri yakáp napon. Aeria yumo Kraisén yakáp napo, Kwaro yumwan Yiki Kor Spirit sánkria náráponorá nánkáráp námpan yénkép námpon. Am te wokwaek mao ‘Sánk nanamp’rá sérimp támaono. ✱ ¹⁴ Am Yiki Kor Spirit nomwan oupouroupa yak námp te, Kwaro náráp firáp arop nomwan ankank wakmwaek ti-sáp naerianámpan yénkép námpon. Tá taknámp Kwaro nomwan warko yamokwapea, nomwan Yiki Kor Spirit fek nánkáráp tenámp yakápria, mao nomwan éréképeanánko, nomo méntér yakáp mwanámp ke yépék námpon. Nomo am taknámp ninik támao arop ponankor wanap fek Kwaromp e tokwae kari yak námpon. ✱

Poló Efesus fian yaewourria kar toropwapimp kar

¹⁵ Tá ono wa nanko, yumo Jisas Tokwae Karan mér kareria kápae kare Kwaromp firáp arop fárákan nounourouprá yakáp napon. ¹⁶ Aenapantá ono Kwarén ‘Aesio’rá sér saráp yak nampono. Ono yumwan pwar mono. Onomp kar toropwap namp mek te ono kápae kare por yumwan ninikria yumwan yaewourrá Kwarén kar toropwap nampono. ¹⁷ Nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp Kwar yámar mek tokwae kari yak námp man kar toropwap i konampono. Ono man kar toropwap i konamp te ará: Mao yumwan yonkwae kour sánkria, náráp kar fi érik farákápanoria nampon. Aenanko yiráp Kwarén mér nap fwap tokwae karrá akwap naenámpon. ¹⁸ Ono nik namp te, mao yiráp ninik mek wae kwapwe sánk nángo, yumo fwap am yumwan wumwirinámp ankank, yumo táman ninik kárákáreria warákárrá yépékra yakápenkria nampon. Tá kápae kare kwapwe kare ankank Kwaro maomp firáp nomwan ti-sáp nanampria nánapi tenámp te, kwapwe kare kare ankankara, táman mérenkria nampon. ¹⁹ Tá ono nik namp te, am Kwaromp kárákáre nomo Kwarén mérámp nomwan yaewourrá tére saráp yak námp, nomo yurukup mwanámp pourou mo námp, yoporop tokwae kar, am fwap yumo mérenkria nampon. Am kárákáre tokwae nomwan tére námp te, ✱ ²⁰ am támao wokwaek Kraisén térempon. Aenánko, mao sumpwianánko, am kárákáre fek tapek Kwaro fárámpá papea, mao yámar mek námokuráp

yae-párák mwaek páte nánko tank námpon. ☆ ²¹ Oukoumwan te Kwaro Kraisén narek karaok páte nánko yakria, kápae kare arop taokeyakáp konap arop, mekia akwapnám arop, kárákáre tokwaeráp arop, tá kápae kare king tokwae man te ankore mek kák tenámpon. Aeria e tokwaeráp arop oukoumwan má ke fek yakáp nap, tá nánkár wakmwaek yakáp mwanap am fárákapan kor Kraisó ankár narek karaoki yak námpon. ☆ ²² Kwaro kápae kare ankank ponankor Kraisomp yae ankore mek papria, Kraisén am ankank poukeyak naenám yépe kor tokwae yoroi páte nánko, siosomp ankank ponankor mao taokeyak námpon. ²³ Sios te Kraisomp pourouno. Krais námoku mwar te pwi mono. Sios méntér maok wae pwi yak námpon. Tá Krais námoku te ankank ponankor pwi pap námpon. ☆

2

Nomo sumpwinám arop Kraisént Yiki yakápnám kar

¹ Wokwaek te yumo nkwakwe make kwatae ninik napo, yumwan am támao surumpwirá kákámpon. ☆ ² Am ke fek te yumo mámá apár mekamp kwatae ninik fek paokopiapon. Aeria yumo yámar meaok paokop i konap kwatae spirit fárákapan taokeyak konám spiritamp ninikaok paokopiapon. Oukoumwan am kwatae spirit te Kwaromp kar ták-sinap aropamp ninik mek tére konámpon. ☆ ³ Wokwaek te nomo ponankor am fárákapént yakápria nomp pouroukamp épi ninikaok saráp paokopimpon. Nomo nomp épi ninik ntia nomp kikiánk ninik fek paokopimpon. Nomoku támao takrá yakáp námpara, nomo fwap am fek arop ankwap fiao napnám taknám Kwaromp yonkwae pwarámp sámp mwarámpon. ☆

⁴⁻⁵ Kare, waeman nomp kwatae ninikao nomwan surumpwirá kák tenánko, nomo sumpwi yakáp nám niampi yakáp námpon. Aenámpan maok, Kwaromp aropomp te top-pwarámp nánko, nomwan yonkwae touwe tokwae námpon. Aeria maok, mao nomwan yaewourianánko, nomo Kraisént yiki yakáp námpon. Ye, am aropomp fek táman Kwaro yumwan warko érékép námpon. ⁶ Mao nomwan Kraisént kéménkia pap nám niamp nánko, nomo Kraisént yámar mek ankank ponankor poukeyakáp mwanámpon. ☆ ⁷ Mao am takimp te kápae kare nánkár wakmwaek yakáp mwanap arop fárákapan maomp aropomp tokwae yénkép naenámpon. Maomp am aropomp te nomwan warákária yae-wour naenám ninik fek námpon. ☆ ⁸ Am te arak: Kraisén mérapo, Kwaromp aropomp fek mao yumwan warko érékép námpon. Am te yumoku térenap ankank mono, Kwaro yumwan kwaporok sánk námpono. ☆ ⁹ Am te yiráp tére fek nopok am ankank sámp mono. Aenapara, arop ankwap námoku támao warákár sénaenám te yak mono. ☆ ¹⁰ Kwaro námoku nomwan yoroi námpono. Aeria mao nomwan Krais Jisasént wourékam arop yoroi pap nám te, nomo am kwapwe kare ninik fek yakáp mwanámpria ninámpon. Am kwapwe kare ninik te Kwaro wok-waek nomwan am fek paokop mwanapria nánapi pwara námpon. ☆

Kraisó Juda ntia ankwap fi ankára mek tapokwapnám kar

☆ **1:20:** Hi 1:3,13 ☆ **1:21:** Fl 2:9-10; Kl 2:15 ☆ **1:23:** Kl 1:18 ☆ **2:1:** Kl 2:13 ☆ **2:2:** Ef 6:12 ☆ **2:3:** Ta 3:3 ☆ **2:6:** Ro 6:8 ☆ **2:7:** Ro 2:4 ☆ **2:8:** Ro 3:24; 2 Ti 1:9 ☆ **2:9:** Ta 3:5 ☆ **2:10:** Ta 2:14

¹¹ Yumo te wae nik napon: Juda fi námokuráp yae fek yipi fárákap konapon. Aeria ankwap fi arop yumwan ‘Yipi fárákap mo i konap arop’rá sér. Ae konap te, yumo ankár fwapia ninik kip: Yiráp pourou yipi fek te yumo wokwaek ankwap arop fi yakápiapon. ¹² Aeria am ke fek te Kraisén panek yakápiapon. Yumo Israel firént tapokwap mono, mwar ankwap fi yakápiapon. Kwaro Israel firan ‘Yumont yak nanamp’rá séria kontrak yoroi námpan maok, yumo am mek tukup mo, amwar yakápiapon. Yumo mámá apár mek yakáp nap te, ankwap kwapwe kare ankank wakmwaek korop nae-námpria yépék nap yak mono. Tá yumwan yaewour naenámp Kwar ankwap yak mono. ✧ ¹³ Wokwaek te yumo panek karaok yakápiapon. Aeno oukoumwan te Kraisomp yirirao yumwan éréképá koropeanánko, Krais Jisasént koumpea Kwaromp wonae fik kar yakáp napon. ¹⁴ Krais te nomp yonkwae porokwe sámp konámp fi támaono. Wokwaek Juda fi ntia ankwap arop fi nonopok yoporapo, am yopor te am fárákapamp amore mek farmae niampi yakámp. Aeno oukoumwan te Krais námokuráp pourou fek am farmae niampi yaknámp párámpá sirarea, anánkaopwe fi ankára mek tapokwapea pwate nángo, ankárankamp fi saráp yakáp napon. ¹⁵ Mao te waeman Juda firao lo kákrá kukumwirá párakop tenap te wae tirá épéri pwate námpon. Mao taki námp te anánkaopwe fi ankára mek tapokwapeanánko, Kraisént ankárankamp wourékam arop yakápria, am feknámp ankárankamp ninik fek yakáp mwanámp ninikani námpon. ✧ ¹⁶ Mao yaopwae porokopramp fek sumpwiria, maomp pourou fek táman anánk fi arop tapokwapea pwara námpon. Aeria am yaopwae porokopramp fek yopor i konap ninik wae sumpwi pap námpon. ✧ ¹⁷ Takia maok, mao koropea Kwapwe Kare Kar arakrá farákáp: “Oukoumwan te yumo ankárankamp ninik fek yakáp napon.” Mao am Kwapwe Kare Kar te yumo panek yakápiap arop fi, tá yino Juda fárákap Kwaromp wonae fik yakáp námpan kor méntér farákáp námpon. ¹⁸ Am Kwapwe Kare Kar te arak: Kraisomp tére fek nomo anánk fi aropan ankárankamp Spiritao nomp Naropwaronámpok pok mwanámp kik-pwara námpon. ✧

Nomo Kristen ponankor te ‘Kwaromp nap’rá sénámp kar

¹⁹ Aenámpara, yumo te apár moráp aropao amorik kékéri yakáp nap niamp mono. Yumo te waeman Kwaromp koumteouráp aropént ankárankamp fi yakáp napon. Yumo te Kwaromp fi kare yakáp napon. ²⁰ Yumo te Kwaro nap ti námp niampon. Mao aposel yino ntia profet fákáre te oumpwar woupwiran yoroi tenámp niampon. Tá Krais Jisas te kukamp oumpwar kare niampon. ✧ ²¹ Kápae kare nap yao wi te Kraisomp pourouk poupoukouri yak nángo, am nap yae-párak kárakáre yak námpon. Kwar te am nap tirá yak nángo, am nap akwapá tokwae karia, námokuráp yiki kare nap yakanoria námpon. ✧ ²² Yumo kor Kraisént koumpá yakáp napo, Kwaro yumwan ankwap Kristen fárákapént tapokwapea pwate nángo, yumo Kwaromp Spirit yak naenámp nap kare yakáp napon. ✧

3

Polo ankwap fian Kwapwe Kare Kar farákápnámp kar

✧ **2:12:** Ro 9:4; 1 Te 4:13 ✧ **2:15:** 1 Ko 12:13; Kl 1:20 ✧ **2:16:** Kl 1:20-22 ✧ **2:18:** Ef 3:12
✧ **2:20:** Mt 16:18; 1 Ko 3:11 ✧ **2:21:** 1 Ko 3:16; Kl 2:19 ✧ **2:22:** 2 Ko 6:16

¹ Nomo énéki ankáránkamp firáp yakáp mwanap fi fek táman maok, ono Pol ono Krais Jisasomp tére namp fek fákápá páte napo yakria, ono fwap ankwap fi arop yumwan yaewour nampono. ✱ ² Ono ninik namp te Kwaro onan ourour sápnángo, ono yumwan taokeyakea yaewour namp te yumo wae wawi napon. ³ Mámá kar wokwaek mek yakámp, am te Kwaro onan farákápnángo, ono wae méria, ono yumonapok fae tákäre kar kumwia kérépampono. ⁴ Táte yumo am kar nkea yumo am Kraisomp kar ponankor mek yakámp te onomp ninik mek wae érik farákár námp mér mwanapon. ✱ ⁵ Wokwaek kar kápae kare ke fek, Kwar te am mek yakámp kar te érik farákápnángo. Aeno oukoumwan te náráp Spiritao maomp nánkárápámp aposel fákäre ntia maomp profet fákáreran érik farákápnángo. ⁶ Am kar te ará: Kwapwe Kare Kar wa nap fek yumo ankwap fi arop koropea Juda yinont ankáránkamp fi arop yakápria yinont ankáránkamp pourou yakápnángo. Aeria maok, nomo ponankor Jisas Krais sámp námpara, Kwaro nompór nánapitenámp kápae kare ankank énéki sámp konámpón. ✱

⁷ Kwaro onan am Kwapwe Kare Kar farákápnángo nanamp tére arop páte námpón. Mao onan ourour sápnángo náráp kárákäre sápnángo, am kárákäre támao ono térenamp mek kárákäre sápnángo. ✱ ⁸ Ono te Kwaromp koumteouráp arop ponankor maomp yae ankore mek kánanke kwatae yak nampán maok, Kwaro onan am ourour sápnángo. Am taki námp te, mao onan, Kwapwe Kare Kar ankwap firán farákápaeria ninámpón. Am Kwapwe Kare Kar te Kraisoinámp kápae kare kwapwe kare ankank, arop námkuráp ninik fek oupouroukia nke mwanap pourou mo námpán sénámpón. ✱ ⁹ Kwaro námkú kápae kare ankank yoroianámpao maok, manénkir te námkú am tére naerianámp ninik te mek wouroump taeri námpón. Aenángo, am ninik te wokwaek kar kápae kare ke fek mek wouroumpéyak námpón. Aeno oukoumwan te mao wae onan maomp ninik érik farákápnángo nanamp tére sápnángo. ✱ ¹⁰ Wokwaek te mek wouroump fákeyak námpón. Aeno oukoumwan te siosén tére sápnángo, am Kwaromp nkwaekwe make yonkwae kour yámar mekamp spirit taokeyak konámp kárákäre kor spiritán farákápnángo, mao mér mwanapon. ¹¹ Wokwaek kar Kwaro nomp Tokwae Kar Krais Jisasomp tére fek, am tak nanápnángo nánapí tari námpán námpón. ¹² Nomo te waeman Kraisén méria, méntér koumpá yakápnámpara, nomo te wae mér kare námpón: Krais te nomwan Kwaronámpok éréképnángo akwap naenámp támao ara, nomo apápnángo mono, fwap Kwaronámpok tukup mwanámpón. ✱ ¹³ Aenámpara, ono oukoumwan yumwan sénámpón: Ono yumwan yaewouria touwe sámp nángo, yumo táman ninikria yumo mér nap porokweria pwar mwanape, mono. Am te yumo e tokwae sámp mwana-pan yumwan yaewour námpón. ✱

Polo Efesus fian Kwarén kar toropwapnángo kar

¹⁴ Kwaro ‘Arop fi ponankor éréképnángo’ ria niniki námpán, ‘Am te tokwae kar ankankono’rá ninikria onomp Naropwarén kwaráp torokomp námpón. ¹⁵ Nomo maomp firáp arop fákäre ponankor

✱ 3:1: Ef 4:1; Fl 1:13 ✱ 3:4: Ef 1:9; Kl 1:26 ✱ 3:6: Ef 2:13,19 ✱ 3:7: Kl 1:25 ✱ 3:8: 1 Ko 15:9-10 ✱ 3:9: Kl 1:29 ✱ 3:12: Ef 2:18; Hi 4:16 ✱ 3:13: 2 Ti 2:10

yámar mek poká yakáp nap, tá oukoumwan apárok yakáp nap ponankor maomp e karean sámp námpon. ¹⁶ Ono te arakrá kar toropwap i konampon: Maomp kwapwe kare ankank ouroukour yak nám meknám Naropwaro yiráp ninik mek náráp Yiki Kor Spirit top-pwarámpá pap nánko, am táman yumwan yaewour nánko, yumo kárákáre kare mwanapon. ¹⁷ Tá yumo Kwarén mérap fek táman, Kraiso yiráp ninik mek akwapá yaká yakanoria nampon. Onomp ninik te, yiráp ninik ankár Kwaromp nouroup i konámp mek yaoao kwar mek arák térea kárákáre yak konámpnám takenkria nampon. ¹⁸ Takria maok, yumo fwap Kwaromp firáp kápae kare koumteouráp aropént kárákáre sámpea, am fek yumo fwap ponankor Kraisomp nouroup i konámp ninik mér kar mwanapon. Am te tokwae kar, tá tokwaeri kar akwap, tá narek karaok akwap, tá ankorek kar pik námpon. ✧ ¹⁹ Ye, yumo Kraiso yumwan nouroup i konámp fwap mér mwanapria nampon. Am te aropao námoku méria pwi mwanámp pourou mono. Kwaro nomwan nouroup i konámp niniként kápae kare ankank kwapwe te Kwaro námoku top-pwarámpá yak námpara, yumwan kor fwap am ankank top-pwarámp naenámpon.

²⁰ Maomp kárákáre te nomp ninik mek tére konámpon. Am kárákáre te nomo kápae kare kar toropwap i konámp, tá nomp ninik táman kor kwe-pwararea térea waeria, nomwan kwapwe kare yaewour námpon. ✧ ²¹ Aenámpara, yino sios arop ponankor Kraiso tére námpan ninikrá, éréképnám mwae yoro námpantá, nomo ankár Kwaromp e kápae kare ke fek sakap saráp yakáprá tukup mwanámpon. Kare támaono.

4

‘Kristen te Kraisomp pourouno’rá sénámp kar

¹ Ono Tokwae Karamp tére fek fákapá pátenap arop yak nampon. Ono Kwaro yumwan wumwi námpan ninikria yumwan kárákáre fek sér rae: Yumo am wumwi námpaokria yae-párák kare paokop kipo. ✧ ² Yumo te ponankor aropamp yae ankore mek yakápria, am fárákapan te sárán porokwe fek kip. Koupour yonkwae pwarámp kwaponono. Sánánkar porokwe fek yépék kip. Yiráp ankwapyaenáp yumwan touwe kwatae sánk napo kor, yumo ankár nopok man nouroup kipo. ✧ ³ Yiki Kor Spiritao nomwan ankárankamp pourouráp ninik fek yakáp mwanámp sámp tenánko, am ninik támao nomwan paokao fákapá fákeyak nám niamp nánko, nomo ankárankamp fi yakáp námpon. Aenámpara, yumo te ankár am ninik táman tére kárákárerá sámp-fákeyakáp kipo. ✧ ⁴ Pourou te waeman ankárankampria Spiritao kor ankárankampon. Tá taknám Kwaro yumwan wumwiri nám te, yumo ankár ninik fákaepa ankárankamp ankank táman saráp yépék mwanapria ninámpon. ✧ ⁵ Nomo te waeman nomp Tokwae Kar ankárankamp mwarono. Tá nomo wae ankárankamp puri fek Kwarén mér námpon. Tá nomo waeman ankárankamp puri fek ént mek nér námpon. ⁶ Waeman Kwar ankárankamp támao nomo ponankor nomp Naropwaron. Mao ponankor aropan oupoupouria narek yak, tá ponankor arop ou mek tére, tá ponankor arop ou mek yak konámpon.

✧ 3:18: Jo 14:23; Kl 2:7 ✧ 3:20: Kl 1:29 ✧ 4:1: Kl 1:10 ✧ 4:2: Kl 3:12-13 ✧ 4:3: Ro 12:16-18; 1 Pi 3:8 ✧ 4:4: 1 Ko 12:12-13

⁷ Kraiso nompor náráp kápae kare ankank kwapwe mekamp, nomwan ponankor ankákárankrá mao námokuráp ninik fek ourour tokwae ti-sáp konámpono. ✱ ⁸ Aenámpan Kwaromp Buk fek sérrá,
 “Mao kwe-pwararea fákápá yakápinap arop narek éréképá pokea, arop fárákapan ourour nénk námpon.” ✱

⁹ Am má kar ‘Narek pokámp’rá sénámp karao nomwan yénképrá: Manénkir te kwar mek ankorek kare mek pik námpon. ¹⁰ Am arop támao maok manénkir ankorek pikia warko narek kuri pok námpon. Mao yámar kear mek pokea, kápae kare ankank ponankor námoku támao am mek top-pwarámpá yak nanampria nimpon. ¹¹ Mao támao nkwakwe make tére nénkria ourour arakrá nénk: Ankwap fárákapan aposel tére nénk, tá ankwap fárákapan profet tére nénk, tá ankwap fárákapan evanselis tére mwanap nénk, ankwap fárákapan pastor yakáp mwanap, tisa yakáp mwanap tére nénk námpon. ✱ ¹² Kraiso nomwan yaewourrá ourour wor-pwar nángo, nomo Kwaromp firáp kounteouráp arop nomo fwap maomp tére kwapwe kare mwanámpon. Tak nángo maok, Kraisomp pourou te aropao tékép námp niamp naenámpon. ✱ ¹³ Am tére te ankár akwapea nomo ponankor ankáránkamp ninik kare fek Kwarén méria, nomo waeman Kwaromp Tárápamp méran kor nkea niniknámpan ankáránkamp puri fek yak naenámpon. Aeria maok, nomo tékép konap niampia Krais niamp ninik kárákáreráp arop yakáp mwanámpon. ✱

¹⁴ Nomo te épérmou tárápu niamp yakápi kwapono. Kar porokwenap arop fárákap te Kwaromp kar ták-siria ankwap poupwékáp kar nomwan fárákáp nap te, kareran mpweria ninik mwareano. Takria am fárákapamp kar támao nomp ninik solwara tokwaerao botan sámpea akwapá, koropá konámpnámpan taknámpan naeane. Tá ouwirao yao sámpea yiki mwaeak akwap konámpnámpan taknámpan, nomp ninikan kor takantá. ¹⁵ Mono. Nomo ankár arop fárákapan nouroupria kare kar sér i konap ninikaokria arop ankwapan kor kare kar kar sér mwanámpon. Aeria maok, nomo ankár aropao épérmou táráp yak mono, téképrá akwapea tokwae konámpnámpan taknámpan, Krais te nomp yépe korara, am fek toukouri yakáp mwanámpon. ✱ ¹⁶ Am yépe kor támao poukwap nángo maok, nomo pu, yae kor, yi, pouroukampa ankank ponankor, kikiri yakáp námpon. Aeria maok, am ankank ankákárankrá námoku tére konap ninikaok tére napo, nonopok nouroup námp ponankor méntér toukouri yakáp fek ponankor mént téképrá yakápria kárákáre sámp konámpon. ✱

Kristen wourékam ninik fek paokop mwanámp kar

¹⁷ Aeria ono yumwan kar ankwap sénae rae. Ono Tokwae Karampe fek yumwan kárákáre fek arakrá sénampon: Yumo te Kristen monap arop fárákapamp ninikaok paokopi kwapono. Am fárákapamp ninik te kwaporok kwataenámpan ankankan saráp ninik i konapono. ¹⁸ Am fárákapamp mér te kirikipá yak námp niamp. Am fárákap te épérépria maomp ninik mek te fákápá yak nángo, Kwaro sánknámpan yiki yak mek te yakáp mo napon. ✱ ¹⁹ Am fárákap te námoku kwatae ninik nap te pwarápaemo mono, ankár kwatae ninikrá paokoprá, nkwakwe make pouroukampa ninik táman tak mwar karrá paokop napon.

✱ **4:7:** Ro 12:3,6 ✱ **4:8:** Sng 68:18 ✱ **4:11:** 1 Ko 12:28 ✱ **4:12:** 1 Ko 14:12 ✱ **4:13:** Kl 1:28 ✱ **4:15:** Ef 4:25 ✱ **4:16:** Kl 2:19 ✱ **4:18:** Ro 1:21

²⁰ Yumo Kraisomp ninik sámp nap te, take pourouráp mono. ²¹ Ono ník namp te, yumo waeman Kraisomp kar wawiaka, tá Jisas námoku niniknám kar kare sámpea méri yakáp napon. ²² Am kar kare te arak: Yumo kuri wokwaek te am wokwaekamp ninikaok paokopiapon. Mao i konap ninik te kwekárrá sérarrá, kikiankáp napo, am ninik támao arop kwatae akwap naenám mwaek warámpá akwap konámpon. Aenámpara, yumo ankár am épi ninik te nkwampok far-sir kipo. ²³ Aeria maok, yiráp ninik te ankár arákarea, wourékam naenámpon. ²⁴ Yumo ankár wourékam arop yakáp kip. Kwaro am aropan wourékam yoroi námpara, mao te ankár Kwar niampono. Am wourékam aropamp ninik te ankár yae-párak kareria yiki kare yak naenámpon. ✧

²⁵ Aenámpara, yumo ankár kwekár i konám ninik te nkwampok far-sir kip. Yumo ponankor arop ankwap fárákapan te ankár kare karan saráp sér kip. Yumo wae mérapon, nomo énéni ponankor te Kraisomp ankárankamp pourou yakáp námpon. ✧ ²⁶ Táte yumo yonkwae pwarámp nap kwamp te, yumo mér kip: Takria yumo kwatae ninik mwanape. Takria yumo oukoumwan yonkwae pwarámp fákeyakáp napo, yámar porokor naeane. ²⁷ Takria yumo Satanén ménki kik-pwar mwanape. ²⁸ Oukun arop te warko oukulantáno. Mono. Oukoumwan te mao ankár tére mwanapon. Mao ankár námokuráp yae kor fek tére kwapweria mao ankank kwapwe sámpria ankank monap aropan yaewour mwanapon. ✧ ²⁹ Yiráp táp meknám kwataenám kar sér mwanape. Ankár kwapwe kare karan saráp sénapo, porokwenap aropan kárákáre sánkrá, tá yiráp kar wanap ponankor aropan kor yaewour naenámpon. ✧ ³⁰ Yumo arop yaewour monám karan sénapo, Kwaromp Yiki Kor Spiritao wawia te, ninik mek kápae sámp naenámpon. Yumo Yiki Kor Spirit sámp nap te, yumo Kwaromp firáp yakáp napan yumwan warko éréképeanánko, yumo amwar kar yakáp mwanap yae pap námpan yénképrá taok-pap námpono. ✧ ³¹ Yumo ankár kokwarok i konap ninik, yonkwae pwarámp konap, kar tékén sér i konap, arop wouroump sér i konap, tá arop ankwapan i konap nkwakwe make ninik kwatae méntér ankár nkwampok tirá épér kipo. ✧ ³² Yumo te ankár yiráp ankwapyenáp fárákapan kwapwe kare ninikria nounouroup kipo. Yumo te ankár Kwaro yiráp kwatae ninikan Kraisomp e fek ník mo pwar námpnám taknám, am fárákapao yumwaninap kwatae ninikan kor ník mo pwar kipo. ✧

5

Nomo ankár Kwaromp wae fek paokop mwanám kar

¹ Kwaro yumwan yonkwae touweanánko, yumo maomp tárápu yakáp napon. Aenapara, yumo ankár mao námoku i konám ninikaok paokop kip. ² Kraiso nomwan yonkwae touweria námokuráp pourou te wampwe pwarará nomwan yaewouri námpon. Mao námokuráp pourou Kwarén ofa nánákáre kwapwe konám niamp sánk námpon. Taki námpara, yumo kor arop yonkwae touwe konap ninik fek paokop kip. ✧

³ Kokopor i konap ninik, tá kápae kare oumnám ninik, kikiank ninik kwatae, yumo ou mek kánanke korop naeane. Mo karono. Nomo Kwaromp firáp arop te nomo take kar sérar mwanám pourou mono.

✧ 4:24: Ro 12:2; Kl 3:9-10 ✧ 4:25: Ef 4:15 ✧ 4:28: Ap 20:35 ✧ 4:29: Ef 5:4; Kl 4:6
✧ 4:30: Ef 1:13-14 ✧ 4:31: Kl 3:8 ✧ 4:32: Kl 3:12-13 ✧ 5:2: Ga 2:20

⁴ Yumo oumnámp kar, épérép námp kar, faperá kwataenámp kar sérari kwapono. Am ninik te pwi yak mono. Yumo ankár Kwarén saráp ‘Aesio’rá sér mwanap te kwapwe kareno. ^{*} ⁵ Yumoku te wae mérapon: Koko-por i konámp arop ntia oumnámp ninik sámpnámp arop, tá kikianknámp arop (am kikianknámp ninik te kwekár kwarén lotu nap niampara), am arop fárákap te Kraís ntia Kwaromp firáp yakáp nap mek te korop mwanap pourou mono. ^{*}

⁶ Yumo ankár mér kip: Takria yumwan aropao kwatae ninik mwaek éréképá tukup mwaria sérarnap kwekár karwaok tukup mwanape. Am take pourouráp ninik fek támao nángo, Kwaro náráp kar ták-sinap arop fárákapán yonkwae pwarámp námpono. ^{*} ⁷ Aenámpara, yumo te am fárákapént fearámpea paokopi kwapono. ⁸ Wokwaek te yumo kirikip mek yakápiapan maok, oukoumwan te Tokwae Karao yumwan wae fek kák tenánko yakáp napon. Aenapara, yumo te ankár wae fekamp aropamp paokop niamp sámp kipo. ⁹ Am wae te kápae kare kwapwe kare ninik, tá yae-párák kare ninik, tá kare kar sér i konap ninik, aráte am feknámp korop konámpon. ^{*} ¹⁰ Yumo te ankár mokope pourouráp ninikan Tokwae Karao warákár námpaeánrá ninikia táman sámp kip. ^{*} ¹¹ Yumo te arop fárákap kirikip mekump ninik fek paokop napént fearámpea paokopi kwapono. Take pourouráp ninik te wakmwaek kwapwe kare ankank korop mo i konámpono. Yumo te ankár, am ninik te kwataenorá érik yénk kipo. ¹² Ono te am kápae kare kwatae ninik mek tére nap fárákap nanamp te kwatae kare námpara, pwarápaé nampono. ¹³ Aeno Kwaromp wae kwapwe am kwatae ninik fek yokor nángo, kwatae ninik fi kare ponankor érik yénkép námpon. ¹⁴ Ankank kwataeran wae yokor nángo, wuri nkeria, am younkwek sirarea waeráp arop yakáp mwanapono. Am te apaerianápe, Kwaromp Buk fek sérrá:

“Arop amo oukoumwan amp nap kwamp te amo koupour fárámpae.

Amo apár me meknámp fárámp napo,

Kraisomp wae kwapwe amwan yokorano.” ^{*}

¹⁵ Aerá sénámpara, yumo te ankár yiráp paokop napan fwapia mér kipo. Yumo te épérépnámp aropamp paokop niampi kwapono. Yumo ankár yonkwae kourráp aropamp paokop niamp kipo. ¹⁶ Oukoumwan te yumo Kwaro niniknámp tére mwanap kenono. Takria am tére mwanap ke kwaporok akwapantáno. Am te apae riteanápe, oukoumwan te yae wae fae nángo, kápae kare kwatae ankank koropánk námpono. ^{*} ¹⁷ Aenámpara, yumo te épépérepí kwapono. Yumo ankár Jisas Tokwae Karao yumwan apaenkrá ninik námp fwapia mér kip. ^{*}

¹⁸ Yumo te mánmán i konap ént fépera waerá mánmánrá paokopi kwapono. Am taknap támao yumwan ninik kwatae pap konámpono. Yumo Yiki Kor Spiritao yiráp ninik mek top-pwarámpañoria yénképá yakápenke. ^{*} ¹⁹ Yumo te ankár yiráp Kristen ankwapyaenápént nonopok Kwaromp Buk fekamp song ntia lotu i konap song, tá maomp waempén kárakáre sánk naenámp tár kar táman fárákap kip. Yumo ankár kápae kare por Tokwae Karan ninikrá yiráp ninik meknámp tár sámp kip. ^{*} ²⁰ Aeria

^{*} 5:4: Ef 4:29 ^{*} 5:5: 1 Ko 6:9-10 ^{*} 5:6: Ro 1:18 ^{*} 5:9: Kl 1:13; 1 Pi 2:9 ^{*} 5:10: Ro 12:2 ^{*} 5:14: Ef 2:1 ^{*} 5:16: Kl 4:5 ^{*} 5:17: Kl 1:9 ^{*} 5:18: Ro 8:6; 13:13 ^{*} 5:19: Kl 3:16

kápae kare por nomp Jisas Tokwae Karamp e fek yumo ankár Naropwar Kwarén kápae kare ankankan ‘Aesio’rá sér kip. ✧

Poumou ntia yupu anánkwapan sénámp kar

²¹ Yumo ankár Kraisomp e sakap mwaria nap kwamp te yumo nonopok yiráp Kristen ankwapyaenámpomp yae ankore mek yakáp kipo.

²² Koumteou yumo kor ankár yiráp poumou-tárápuamp yae ankore mek yakáp nap te, Tokwae Karamp yae ankore mek yakáp napnámp taknámp kipo. ✧ ²³ Am te apae riteanápe, poumarop te yupuramp yépe korono. Tá Kraiso kor siosomp yépe kor nángo, sioso Kraisomp pourouria Kraiso man warko érékép námpon. ✧ ²⁴ Aenángo, sioso Kraisomp yae ankore mek yakáp nám taknámp, koumteou yumo kor ankár kápae kare por yiráp poumou-tárápuamp yae ankore mek yakáp kipo.

²⁵ Poumou-tárápu yumo kor ankár yiráp koumteouran yonkwae touwe kip. Am te apaerianápe Kraiso kor siosén yonkwae touweria námokuráp pourou te wampwe pwarará siosén yaewouri námpon. ✧ ²⁶ Mao taki námp te siosén ént ntia Kwaromp kar fek yáraría kák nángo, sios yiki kwapwe yakáp mwanapria ninámpon. ✧ ²⁷ Am taknámp ninik te siosén námokuráponoria nánkáráp námpon. Mao te takianángo mao námoku nke námp fek sios oum kánanke, tá yipi yaepae kánanke yak mo, kwatae niniki námp yak mo, ankár yiki kukarrá pap naeria námpon. ✧ ²⁸ Tá taknámp poumou-tárápu yumo kor yiráp koumteouran yonkwae touwe nap te, yumokuráp pourouan yonkwae touwe i konapnámp taknámp kip. Arop náráp yupuan yonkwae touwe námp te waeman námoku náráp pourouan yonkwae touwe námpon. ²⁹ Nomo wae mérámpon, arop ankwap ankárankamp námokuráp pourouan te yopor mo i konámpono. Ankár fir wurumprá yae-párák Kraiso náráp sios taokeyak námpnámp taknámp námokuráp pourou taokeyak konámpon. ³⁰ Nomo te Kraisomp pouroukamp pu, yae kor, yi niamp arakeno. ³¹ Kwaromp Buk fek yupu sámp konapan arakrá sér:

“Arop tár-ménki náráp éntupwar naropwar pwararea náráp yupurént koumpá yak námp te, waeman ankárankamp pourou yak nepon.” ✧

³² Mámá mek-wouroumpá yaknámp kar te ninik tokwae kar am mek yak námpon. Onoku te Kraiso ntia siosén wounáprá sénámponorá ninik nampon. ³³ Aenampam maok, tá arop ankákárank yumwan kor arakrá sénámpon: Amo ankár amoku waráp pourouan yonkwae touwe konapnámp taknámp waráp yupuan kor yonkwae touweampo. Tá yupuao kor ankár náráp poumaropamp e narek pap naenámpon.

6

Táráp ntia éntupwar naropwarén sénámp kar

¹ Tá taknámp, tárápu yumo te Tokwae Karampara, yiráp éntupwar naropwaromp karwaok kipo. Am te yae-párák kare ninikono. ✧

² Kwaromp Buk fek sérrá:

“Amo ankár waráp éntupwar naropwaromp yae ankore mek yakria maomp karwaokampo.”

Am te Kwaromp lo fek ‘Nánkár nopok sánk nanamp’rá sérinámp kar kárakáre méntér yak námpon.” ✧ ³ Am sérinámp kar kárakáre te araki yak námpon: “Amo takria te, máma apár mek fwap tokwaeri ke fek yak nanapon.”

⁴ Tá yumo naropwaryaenápo kor yiráp tárápuamp ninik mek sámpá yampourou napo, mao yumwan yonkwae pwarámp mwanape, mono. Yumo ankár am fárákapan yae-párak taokeyakápria fwapokwaprá Kwaromp ninikan yénkrá farákáp kipo. ✧

Tére arop ntia taokeyakáp konap arop fárákapan sénámp kar

⁵ Tá yumo tére arop yumo kor ankár yumwan poukeyakápnap arop fárákapamp yae ankore mek yakáp kip. Yumo ankár am fárákapan apáp kip: Yumo takria anánk ninik fek tére mwanape. Yumo ankár Kraisomp karwaok i konapnámp taknámp am fárákapan kor maomp karwaok kipo.

✧ ⁶ Yumo takria mao nke nap fek saráp, námwan warákaranáponoria tére mwanape. Yumo ankár Kraisomp tére arop yakápria yiráp ninik te kárakáre fek ankár Kwaro ninik námpaok tére kipo. ⁷ Yumo te ankár yonkwae kárámpará tére kipo. Yumo te apae aropamp tére napanápe, Kwaromp térean tére napon. ⁸ Yumo wae mér napon: Arop ankwap kwapwe kare téreanámp te, am fek Kwaro nopok sánk naenámp. Am tak naenámp te tére aropan, tá amwar yakrá tére poukwapnámp aropan kor méntér puri fek nopok nénk naenámp. ✧

⁹ Tâte arop poukeyakáp konap arop yumo kor ankár tak mwanapono: Yumo apáp sánk konap ninik te ankár pwar kip. Tokwae Kar yámar mek yak námp te yiráp Tokwae Karao maok, tére aropao kor maomp Tokwae Karono. Mao te arop e ntia arop pourouan yurukup mo i konámpon. ✧

‘Kristen te soldia niamp’rá sénámp kar

¹⁰ Tá ono wae má kar séri pwar nae rae: Yumo ankár Tokwae Karamp kárakáre fek fokokeyakáp kip. ¹¹ Yumo ankár yorowar i konap ankank Kwaro yumwan nénk námp, am yiriria yorowar mwanap nánaprá kárakáre fek fokokeyakáp kip. Yumo takria maok, am kárakáre fek Satanomp meaok térenámp kwatae ninik kápae kare fwap kwe-pwar mwanapon. ✧ ¹² Am te apaerianápe, nomo te aropan yorowar mono. Kápae kare yao-pwaeráp narek yakáp nap méntér yorowar námpon. Nomo kwatae-aropan yépe kor tokwae yoroi yak námp, tá am fárákapan meki akwap námp, tâte kárakáre tokwaeráp yépe kor yoroi yakria, kirikipan poukeyak konámp, am fárákapént yorowar mwanámpon. ¹³ Ae mwanapara, yumo ankár Kwaro yumwan nénknámp yorowar kwe-pwar mwanap ankank ponankor am yirir kipo. Takria maok, yumo ponankor kwe-pwararea fwap oukoumwan fokokeyakáp mwanapon. ✧

¹⁴ Ye, yumo ankár takia fokokeyakáp kip: Kare kar i konap ninik te yumo ankár sépérnámp fákapia, yae-párak kare ninik te káraenámp yirimp kipo. ✧ ¹⁵ Yumo ankár arop Kwaro man nouroup naeria námpan man Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáp mwanap nánap kipo. Yumo ankár am ninik te suan yiráp puk yirimp konapnámp taknámp kipo. ✧ ¹⁶ Yumo ankár am kápae kare ankank tiria yumo Kwarén mér napan kor yiráp pourouantá nánánkár i konap yao kárakérenámp taknámp samp kipo. Am yao kárakére fek tapek maok, arop kwatae Satanomp

✧ 6:2: Kis 20:12 ✧ 6:4: Snd 22:6; Kl 3:21 ✧ 6:5: Kl 3:22-23; Ta 2:9 ✧ 6:8: Kl 3:24-25

✧ 6:9: Kl 4:1 ✧ 6:11: Je 4:7; 1 Pi 5:8-9 ✧ 6:13: 2 Ko 10:4 ✧ 6:14: 1 Te 5:8 ✧ 6:15: Ais 40:9

yaomwiráp ound am fek porokwapá torokwari pap mwanapon.
¹⁷ Kwar yumwan warko érékép námpan niki-samp nap te, ankár yiráp me
 korok kárakáre kor kounpnámp woukwap kipo. Aeria yumo ankár Yiki
 Kor Spiritamp bainat samp kip. Am te Kwaromp Karono. ☆ ¹⁸ Am ankank
 ponankor takria, Yiki Kor Spiritao yénknámp ninikaok Kwarén kor kar
 toropwap saráp yakáp kipo. Aeria yumo ankár kárakáre fek nkwakwe
 make ankank Kwarén kar toropwaprá wumwi kipo. Takria maok, yumo
 kokwae kwapon, ankár fwapia yérék kipo. Yumo ankár Kwaromp
 firáp kounteouráp aropan ponankor yaewourrá Kwarén kar toropwap
 kipo. ☆ ¹⁹ Yumo ankár onan kor yaewourrá Kwarén kar toropwap
 kipo. Ono nik namp te, yumo takrá kar toropwap napo, Kwaro onomp
 táp mek náráp kar pap nángo, ono apáp sámp-anámp rá fwap Kwaromp
 Kwapwe Kare Kar mek wouroumpá yaknámp méria farákáp nanampon.
 ☆ ²⁰ Ono te Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáp konamp aropara, am fek
 táman ono fákapá yak nampon. Yumo onan yaewourrá Kwarén sénapo,
 ono apáp ninik pwarará kárakáre fek Kwaro ninik námpaok kar farákáp
 nanampono.

Pwarnámp kar

²¹ Ono térerá yak namp te Tikikuso mér námpara, mao akwapea
 yumwan sénaenámpono. Tikikus am te nomp ankwapnáp kareria, mao te
 Tokwae Karamp tére arop kwapwe karenono. ☆ ²² Ono man yumonapok
 sámp-kérép nángo, mao sénánko, yumo fwap yino te mokopi yakáp
 námpaoeanrá mér napo, mao yiráp ninik mek kárakáre sánk naenámpono.

²³ Ono ninik namp te, Naropwar Kwar ntia Jisas Krais Tokwae Karao
 Kristen ankwapyaenáp yumwan yonkwae porokwe sánkria yonkwae
 touwe mwanap ninik ntia man mérnáp ninik nénkanoria nampono.
²⁴ Aeria, Nomp Tokwae Kar Jisas Kraisén warákár nap pwar mo i
 konap arop fárákapan ponankor, Kwaro námoku ninikia am fárákapan
 yaewouranoria nampono. Wae támaono. ☆

Polo Filipai Firampor Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Jisaso pok tenánko, 32 yopwar niamp arake fek, Polo Rom mek kalabus mek yakria mámá pas kumwimpon.

Wokwaek Polo am anánkan yarak námp fek akwapria, provins Masedonia mekamp taun Filipai mek Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápámpono. Tá wakmwaek Rom mek kalabusi yak nángo, Filipai firao maompor mani Tikikusomp yaek sánk napo, sámpria nopok Filipai firan aesioria maok, sérrá, ‘Ono kalabus mek yak namp te, fwap warákárrá yonkwae porokwe fek yak nampara, yumo kor yonkwae touwe kwapono. Warákár fek yakáp kip’rá sérimpono. Tá ankwap te, Filipai firan ‘Yumo yiráp ninikaokria “Arop tokwae námpono”rá niniki kwapono. Kraisoi námpnámp yumoku te apárok sámp-anámp kip’rá sérimpon. Aeria nomo am pas fek nke námp te, Polo Filipai mekamp siosén te warákár kare námpon.

¹ Filipai mekamp Krais Jisasomp firáp arop e! Ono Pol ntia Timoti yino Krais Jisasomp tére konemp aropao, mámá pas má yumo Jisasomp firáp arop fárákap ntia sios taokeyakáp konap, tá sios mek tére konap arop, yumonapok sámp-kérép reno. ² Onomp ninik te, nomp Naropwar Kwar ntia Jisas Krais Tokwae Karao námokuráp ninik fek yumwan yaewouria yonkwae porokwe sánk nepo, yumo fwap yonkwae porokwe fek yakáp kipria nampon. ☆

Polo Kwarén ‘Aesio’rá sérimp kar

³ Ono kápae kare por yumwan ninikria onomp Kwarén ‘Aesio’rá sér i konampono. ⁴ Ono yumwan yaewourrá kápae kare kar toropwap namp te, ono kápae kare por warákár fek saráp kar toropwap i konampono. ⁵ Ono yumwan warákárnamp fi te yumo manénkir Kwaromp Kwapwe Kare Kar sámpap yae feknámpia, yumo yinan yaewour napo, yino am Kwapwe Kare Kar farákáprá koropea oukoumwan námpan warákár nampono. ⁶ Ono wae mérámpono: Kwaro yumwan kwapwe kare tére fi tompea térerá akwap námp te, ankár takrá térerá akwapea Jisaso arákarrá éknámp yae fek maok, am tére pwar naenámpono. ☆ ⁷ Kare ono yumwan ponankor arakrá warákárnamp ninik te yae-parákono. Am te ará: Ono kalabus nap mek yak, tá amwar yak namp fek kor, yumo ponankor onont Kwapwe Kare Kar farákáp mwanámp ourour sámp napon. Ono kápae kare aropan ‘Kwaromp Kwapwe Kare Kar te kare kar námpantá, yumo man mér kip’rá kárakáre fek sénamp fek yumo onan yaewour kwapwe napon. Am fek táman yumwan ponankor onomp yonkwae kare mek pap konampono. ⁸ Kwar te ono wae kare kar sénamp te wae mérámpon: Krais Jisasomp yonkwae touwe támao onomp ninik mek yak námp fek, ono yumwan nke naeria ninik tokwae nampon.

⁹ Kápae kare por ono arakrá kar toropwap i konampono: ‘Yiráp nounouroup i konap ninik yiráp ninik mek top koupouri yak nángo, am fek yonkwae kour kwapweria ankank yurukup mwanap ninik ankár méntér tokwae kari yakano’rá sér i konampon. ¹⁰ Takria maok, yumo

fwap ponankor ninik youroukoupia kwapwe karenámp ninik mwar sámpria maok, yumo fwap Kraiso arop kot naenámp yae fek kuri yumo yiki kukarrá yae-párák kare yakáp mwanapono. ✧ ¹¹ Tak napo maok, Kraiso papnámp yae-párák kare ninik yiráp ninik mek top-pwarámpá yak naenámp. Aenánko, am támao Kwarén e tokwae sánkria maomp e sakap mwanapono.

Polo fákapá yak námp fek Kwapwe Kare Kar akwapámp kar

¹² Onomp Kristen ankwapyae fákáre e! Ono te, yumo aran mérenkria nae: Mámá ankank onan korop námp te, am támao Kwapwe Kare Karan taokor mono, am fek táman Kwapwe Kare Kar akwapá kárákáre námp. ¹³ Aenámpara, Sisaromp nap taokeyakáp konap soldia fákáre ponankor, tá mamek yakápnep aropao kor ponankor ono Kraisomp tére namp fek fákapá yak namp wae mérapono. ✧ ¹⁴ Tá taknámp kápae kare Kristen ankwapyae fákáre Tokwae Karan mérap, ono fákapá yak namp fek am fárákápnep ninik kárákáre sámpria apáp pwarará kárákáre fek Kwaromp kar fárákápnep naponono.

¹⁵ Kare, ankwap fárákápnep te arop fárákápnep onan e tokwae sápnep nap nkea onan kokwarokria onan anápnep pap mwar ritea, am fi fek táman Kraisomp kar fárákápnep naponono. Tá ankwap fárákápnep te wae kwapwe kare ninik fek kar fárákápnep naponono. ¹⁶ Kwaro náráp Kwapwe Kare Kar akwapá kárákáre naenámpria 'Mapek fákapá yakamp'rá onan sénánko, am fárákápnep onont ankárankamp ninik fek yakápnepria yaewourria am kar fárákápnep napon. ¹⁷ Aeno am ankwap fárákápnep te Kraisomp kar fárákápnep fi te námoku támao aropao nke nap fek e tokwae sápnep mwanapria napon. Am fárákápnep te yae-párák kare ninik fek tak mono. Ono fákapá yak namp mek warko am yumuntuk ankwap kápae kwatae pap mwaria napon. ¹⁸ Aenapan maok, am apaen ninikria kwekár ninik fek tére nap, tá kwapwe kare ninik fek tére nap, am te wampweno. Am te waeman Kraisomp karan fárákápnep naponoria nampara, am te ono warákár kare namponono. Kare, ono táman warákár sarápnep yakrá akwap nanamponono.

Apae ankank Polomp pourouk korop námp támao Kwaromp e narek sampoknámp kar

¹⁹ Aenanampara, ono wae mér namponono: Kápae kare por yumo onan yaewourrá Kwarén sénapo, mámá ankank onomp pourouk korop námp te, Jisas Kraisomp Spiritao onan kárákáre sápnep nánko, ono fwap yak nanamponono. ✧ ²⁰ Aenanampara, onomp ninik tokwae te, onan pwarápnep sápnep naenámp ankank fek tére mo karonono. Ono nik namp te, ono oukoumwan, tá nánkár wakmwaek kor, wokwaek i konampnámp taknámp kárákáre fek fokopeyakrá, kwapwe kare ninik fek térerá akwap naeria napon. Tá, ono yiki yak namp kwamp, tá onan sumpwí pap napan kor; apae-apae ankank korop námp te, am támao Kraisén e tokwae sánk naenámp. ✧ ²¹ Onomp ninik te arak nampon: Táte ono yiki yakria kor onomp yiki yak mek Kraiso tokwae kari yak, tá ono sumpwiria kor ono waeman Kraisén érik karaok nke nanamp te kwapwe kare karenono. ✧ ²² Táte ono oukoumwan yiki yak namp kwamp te, ono fwap kápae kare koumteouráp aropan yaewour nanamponono. Aeno ono apae mwae kupan mántwaok nanamponono? Am te ono mér mono. ²³ Ono táman

✧ **1:10:** Kl 1:9-10; Fl 2:15-16 ✧ **1:13:** 2 Ti 2:9 ✧ **1:19:** 2 Ko 1:10-11 ✧ **1:20:** 1 Pi 4:16
✧ **1:21:** Ga 2:19-20

anánkaopwe ninik nampono. Ono Kraisént akwapá yak nae kar namp-pan maok, ²⁴ ono oukoumwan apárok mapek yakrá yumwan yaewour nanampan kor am te tokwae kar ankankono. ✧ ²⁵ Ono arakrá mér kárakáre nampon: Ono oukoumwan yumwan yaewourrá tére nanampan yak námpara, ono wae mér, ono oukoumwan yumont yakrá téreia, yiráp mér yaewour nanko, yumo kárakáre sámpria warákár mwanapono. ²⁶ Aeria ono warko yumonapok koropnamp ke fek yumo onan nkea, warákárria Krais Jisasomp e sakap mwanapono.

Filipai fákáre tére kárakáreria Kraisént touwe sámpap kar

²⁷ Aeno yumo yiráp paokop te, ankár yae-párak kareria Kraisomp Kwapwe Kare Karwaok paokop kip. Tak napo maok, ono yumwan akwapá nke namp, tá ono yumo térenap karan saráp wa namp kor wampweno. Onomp ninik te yumo énéni ankár nonopok nounouroup ninik fek fokopeyakápria ankárankamp ninik fek nonopok yaewourria arop fárakapao Kwapwe Kare Kar wawia méranáponorá kárakáre fek farákáp napan mér naeria nampono. ✧ ²⁸ Yumwan Kwaromp térean monorianap arop fárakap yumwan apae-apae mwanapan apáp mo napan wa nae rampono. Táte am fárakapao nke napo, yumo apáp mo nap te, am fárakap te yaomwi mek pik napo, Kwaro námoku yumwan yaewourianánko, yumo yae-párak yakáp mwanapan yénkép námprá mér mwanapon. ²⁹ Kwaro yumwan Kraisomp tére mwanap tére kwapwe nénk námpono. Mao te yumwan Kraisén mér mwanap ninik mwar nénk mono. Yumo Kraisompara, touwe sámp mwanap méntér nénk námpono. ✧ ³⁰ Wokwaek ono tére kárakárea wae namp yumo nkeapan, oukoumwan kor, oukoumwan tére kárakárerá yak namp yumo wae wa napon. Yumo ankár onan yaewourrá am ankárankamp tére táman saráp yakáprá tére kipo. ✧

2

Námoku te wampwe pwarará ankwapan aropomp mwanámp kar

¹ Yumo te wae yiráp ninik mek Kraisomp kárakáre sámpria, maomp aropomp méntér sámp napo, yiráp ninik porokwe fek yak nám nie? Tá yumo Yiki Kor Spiritént tapokwapea énéni yakápria, nonopok nouroupria aropomp i konap nie? ² Yumo tak napo, ono warákárnamp ninik onan top koupouranoria nap kwamp te, yumo ankár ankárankamp pourouráp ninik fek yakápria, tá ankárankamp pourouráp nopok nounouroup nap ninik fek yakápria, ankárankamp pourouráp ninik fek tére kipo. ³ Yumoku mwanapan saráp ninik tokwaerá tére kwapono. Yumoku támao e tokwae sámp mwanapan saráp ninikrá tére kwapono. Yumo nonopok ankár yiráp ankwapyaenápen saráp e tokwae sánkrá yumoku te wampwe pwar kipo. ✧ ⁴ Tá yumo yumoku mwanapan saráp niniki kwapono. Yumo ankár nonopok ankwapan ninikria mao mwanapan kor ninik kipo. ✧

Krais námoku wampwe pwarará arop niamp yakeanánko, Kwaro man narek papnámp kar

⁵ Yumo te ankár Krais Jisaso námoku wampwe pwarará Kwaromp yae ankore mek yaknámp ninik niamp sámp kipo.

⁶ Mao te Kwar kare yakámpao maok,
ankár Kwar yakria sámp-fákeyak konámp kárákáre
sámpá yak naenámp nínik moimpono. ✱

⁷ Mao te námokuráp nínik fek
am Kwar yak námp pwarará, arop kare arákarea
kwaporok tére konámp arop niampi yak nángo,
arop fárákap man nkeapono. ✱

⁸ Mao námoku te wampwe pwarará
Kwaromp karwaokrá akwapea sumpwi naemp ke fekimpon.
Mao te kwapwe kare aropamp sumpwi niamp mono,
fwap arop kwatae niampria
yaopwae porokopramp fek sumpwimpon. ✱

⁹ Am takimp fek táman maok,
Kwaro man narek karaok papria,
man kápae kare ankankamp e kámákár akwapnámp
e tokwae sánkámpon. ✱

¹⁰ Am e tokwae 'Jisas' sánk námp te,
yámar mekamp arop ponankor,
tá apárokamp arop ponankor,
tá némp ankore mekamp arop ponankor
kwaráp torokompiaka érik sérrá, ✱

¹¹ 'Jisas Krai te Tokwae Karono'rá sénapo,
Naropwar Kwaromp e ankár narek karaoki yak naenámp. ✱

Nomo ankár arop ou mek wae niampi yakáp mwanámp kar

¹² Ononamp fákáre, yumo wokwaek ono yumont yakamp fek kápae
kare por onomp karwaokiap te, oukouwman kor ono panek yak námp
fek, yumo ankár takrá yakáp kipo. Kwaro wae yumwan warko érékép
námpara, oukouwman te yumo ankár táman apápria kour me woukourrá,
am yae-párak tankáp nap am akwapá moyakantáno, ankár kárákáre fek
sámp-fákeyakáp kipo. ¹³ Kwaro yiráp nínik mek tére konámp te nomo wae
mér námpon. Mao námoku yiráp nínik mek warákár sánk nángo, yumo
fwap mao 'Takenk'rá nínik námpaok tére mwanapon. ✱

¹⁴ Yumoku apae-apae ankank tére mwaria nap te, yopor i konap nínik
ntia kar yorowar i konap te, ankár pwararea yonkwae porokwe fek
tére kipo. ¹⁵⁻¹⁶ Yumo ankár takria maok, arop ankwapao nke nap fek
yumo Kwaromp yae-párak kare tárápu yakápria, kwatae nínikitenap yak
mo, ankwap kwatae ankank méntér yak mo kare naenámp. Yumo
te, kwapwe kare nínik pwarará kwatae mwaek tukup konap apárokamp
arop ou mek waerao yokor námp niamp, yiki yak sánknaemp kar sámpea
yéng kipo. Tak napo maok, Kraiso koropnámp yae fek ono fwap arakrá
nínik nanampon: 'Ono kwaporok tére mo, tá onomp kárákáre kwa-
porok sir moi nampono'rá warákár-sénanampon.' ¹⁷ Yiráp mérap te
yumo Kwarén panan ofa sánk nap niamp. Táte arop fárákapao onan
sumpwi pap napo, onomp yiri wain ént niamp yiráp ofa sánk konap pan
yumuntuk kwarokor konapnámp taknámp napo kor, wampweno, ono
fwap oukouwman warákárrá yak nanampono. Kare, ono fwap yumont

✱ 2:6: Jo 1:1-2 ✱ 2:7: 2 Ko 8:9 ✱ 2:8: Hi 5:8; 12:2 ✱ 2:9: Ef 1:20-21; Hi 1:3-4 ✱ 2:10:
Ro 14:11 ✱ 2:11: Ro 10:9 ✱ 2:13: 1 Te 2:13

warákár nanampono. ¹⁸ Ae nanampara, yumo kor ankár onont warákár kipo.

Polo Timotin sámp-kérép naeria sénámp kar

¹⁹ Táte Jisas Tokwae Karao takaerianánko te, wae fwap yumonapok koupour kar Timotin sámp-kérép nanampono. Tá mao akwapea yumo yakáp nap nkea warko arákarrá koropea onan farákáprá sénánko, ono fwap yonkwae kárámp nanampono. ²⁰ Ono te Timoti námpnám maknám onont ankárankamp niniknám arop ankwap yak mono. Mao saráp yumwan yaewour naeria ninik tokwae konámpono. ²¹ Kápa kare arop ankwap fárákap te námokuráp ankankan saráp ninik tokwaeria, Jisas Kraiso ninik námpaok tére naerá ninik tokwae mo i konapono. ☆ ²² Aeno yumo Timotin te wae mérapono, mao te kwapwe kare aropara, ono Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápnamp térean tárápao naropwarén yaewour i konámpnám onan takrá yaewour i konámpono. ²³ Táte ono manénkir onan korop naenám ankank te, mokopia korop naenám paoenrá mér namp kwamp te, ono koupour man sámp-kérép nanko, yumonapok akwap naenámpon. ²⁴ Tá ono mér namp te, Tokwae Karao onompor mwae kup fikir nángo, ono fwap wakmwae tae morok yumonapok korop nanampono.

Polo Epafroditusén sámp-kérép naeria sénámp kar

²⁵ Onomp ninik te, ono ankár Epafroditusén yumonapok sámp-kérép nae rae. Mao te nomp ankwapnápao onont ankárankamp tére fek fearámpea am Satanént yorowar namp mek yak námpono. Yumo wokwae onan yaewouranoria ononampok sámp-kérép napo, mao koropámpono. ☆ ²⁶ Aempan oukoumwan te maomp ninik yumwan nke naeria yonkwae touwe námpon. Aeria yumo mao touwe sámpnám kar wawia yonkwae séker nap táman, mao ninik tokwae námpono. ²⁷ Kare, wokwae te am touwe fek tapek waeman sumpwi naempan maok, Kwaro man aropompi námpono. Aeria Kwar te man saráp aropompi mono, onan kuri aropompi námpono. Maomp ninik te touwe tokwae kar onan koropá oupouroup antánoria ninámpon. ²⁸ Aenámpan ono man yumonapok sámp-kérép nanko, yumo warko man nkea warákárenkria nampon. Aenapo onomp ninikao kor anám tae morok naenámpon. ²⁹ Yumo énéki Tokwae Karampara, ankár man warákárria man warámp kipo. Yumo take pourouráp aropan te ankár maomp e narek kakap kipo. ³⁰ Mao te waeman Kraisomp tére fek sumpwi naenám niampi námpono. Mao te yiki yak naenám ninik te sámp mono. Yumo ono tére namp yaewour mwanap pourou mo napantá, mao am tére táman yaewour nángo pwianoria námpon.

3

Polo ankár Kraisen saráp niki-sampnám kar

¹ Ononamp fákáre, ono mámá kar pwar naeria, sénae ramp te ará: Yumo ankár Tokwae Karan warákár kipo. Ono manénkir sérinamp kar táman warko kumwi namp te, yumwan yaewour nampara, kokwae mono. ☆

² Arop sios mek koropea oukun asao sipsip yourounkwe konám niamp tére kwataenap arop aran mér kipo. Am arop fárákap te yiráp

yipi fékerrá kwataerá kák mwaria napon. ³ Aeno nomo maok Kwaromp Spiritamp kárakáre fek Kwarén loturia, nomo Jisas Kraisént yakápria warákár tokwae námpon. Am támao maok yipi fárakap kare námpon. Nomo wae mérámpn: Arop fárakap pourou yipiran térenap ankank te am fárakapan te kánanke yaewour mono. ⁴ Táte ono am pourou yipiran tére konap ninik táman tak naeria namp kwamp te, waeman onan yaewour naenámp mwae kup yak námpono. Arop ankwap fárakapao am pourou yipiran tére konap ninik námwan fwap yaewour naenámp mé napan maok, ono te am táman fwap kárakáre fek takrá ninika wae naeampon. ⁵ Waeman yukupuk yae fek onomp yipiran kor fárakapapono. Onomp éntupwar naropwar Israel fi kare mekamp aropria, ono am fi mekamp Bensaminomp fekampono. Tá ono Hibru fiamp ankárankamp yiri fekamp kareno. Tá ono Farisi, ono loaok saráp akwap konamp aropono. ⁶ Am ke fek ono Kwaromp térean tére kárakáre rampweria nopok Kwaromp sios fákáreran sámpá yampouroui nampono. Am ke fek arop fárakapao lo fekamp karént ononamp ninik méntér yurukup napo te, ono kwatae namp yak mono. ⁷ Ono wae sénampn: Ono am pourou fekamp ankank táman ampaokria te, arop ankwap fárakapan kwe-pwar naempon. Aeno oukoumwan ono Kraisén ninik namp fek te, am ono wokwaek téreampan nke nanko te, kánanke kwataeno. ⁸ Táte ono Juda fákáreamp ankank má fárakáp namp, táman mwar sér mono. Ono mámara apár mekamp ponankor ankank te kwatae moyak nae-rámpnonoria younkwe sirarrá, Jisas Krais te onomp Tokwae Karonorá mér nae rae. Am mér nae namp te tokwae kar ankankono. Mámara apár mekamp kápae kare ankank te tiri pwae kwatae niamp námpara, ono te ankár Kraisén mwar kárakáre fek sámp-fákeyakria, ⁹ ankár méntér yak nae rampono. Onoku loaok akwapnamp ninik fek táman e 'Yae-párak kare arop'rá sámp namponorá ninik mo nampono. Ono e 'Yae-párak kare arop'rá sámp naenamp ninik te aránono: Ono Kraisén mér nanko maok, Kwaro námoku onan 'Yae-párak kare arop'rá sénámpn. ¹⁰ Ono te ankár Kraisén mér kare nae nampon. Mao warko apár me meknámp fárámpnám kárakáre táman nke naerampon. Mao touwe sámpea sumpwi námp táman ono méntér fearámpea mántwaok nae nampono. ¹¹ Ono takria maok, ono kor warko apár me meknámp fárámp nanamprá ninik nampono. ^{*}

Polo Kwaro nánapitenámp ankank kwapwe sámp nanampria fárakopnámp kar

¹² Onomp ninik te ono wae Kraisomp ninik sámpea pwi yak namprá ninik mono. Ono oukoumwan am ninik sámpea fákapá fákeyak naeramp te, Krais ono am fek akwap nanampan námoku manénkir onan sámp-fákeyak námp niamp naerampon. ¹³ Ononamp fákáre, ono te am ninik wae sámpea pwi namprá mono. Ono te ankárankamp ninik fek yakria, wokwaekamp ninik kwatae te wae nik mo pwarará, am ankank wakmwaek sámp nanampria tére kárakáre nampono. ¹⁴ Ono Kwaro pátenámp ankank yak námp fek akwapá korokwapria am ankank sámp naeria kárakáre fek fárakop nampono. Am ankank te ará: Jisas Kraisomp tére fek Kwaro onan 'Yámar mek pokea yiki yak nanap' ria wumwi námpon. ^{*}

^{*} **3:3:** Ro 2:28-29 ^{*} **3:5:** Lu 1:29; 2 Ko 11:22 ^{*} **3:6:** Ap 8:3 ^{*} **3:7:** Mt 13:46 ^{*} **3:9:** Ro 3:21-22 ^{*} **3:10:** Ro 6:3-5 ^{*} **3:11:** 1 Ko 15:23 ^{*} **3:12:** 1 Ti 6:12 ^{*} **3:14:** 1 Ko 9:24

¹⁵ Táte nomo Kraisén mérnámp ninik aropao akwapea téképa yaknámp niampria te, nomo ono sériámp kar má fwap ninik mwanámpono. Aeno yumo mwar ankwap ninik napo te, Kwaro yiráp ninik am fwap fwapokwap naenámpno. ✱ ¹⁶ Aeno nomo oukoumwan kwapwe kare ninik sámp námp te ankár kárakáre fek sámp-fákeyakáp mwanámpono.

¹⁷ Ononamp fákáre, yumo ponankor ono ninik nampaok kipo. Tá yumo ankár arop fárakap onomp ninikaok nap táman nkea, yumo kor mántwaok kipo. ✱ ¹⁸ Kápae kare por ono wae yumwan sér i konampan, taknámp oukoumwan kor ono émria yumwan sénampon: Kápae kare arop Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp karan yopornap arop yakáp napon. ¹⁹ Kwar kareran nik moria, námokuráp pourou yaewour naenámp ankank táman Kwarén nap niamp lotu napon. Aeria aropan pwarápaé sánk konámp nkwakwe make ninik táman warákárrá tére napon. Aeria am fárakap te apárokamp ankankan saráp ninik napara, am fárakap te yaomwi mek pik mwanapono. ✱ ²⁰ Aeno nomo Kwaromp némpouk pok mwanámp koumteouráp arop yakápria, nomo Jisas Krais Tokwae Kar yámar me pwarará ékia nomwan warko érékép naenámpan 'Koupour ékael' karrá yépék námpono. ✱ ²¹ Mao maomp kárakáre fek kápae kare ankank mao námokuráp yae ankore mek párapok tenánko, yakáp mwanapono. Am take kárakáre fek táman, mao te fwap nomp nkwakwe make touwe sámpea sumpwi konap pourou máte arákarea, mao námokuráp pourou niamp kwapwe kare yoroi pap naenámpno. ✱

4

Nomo ninik kwapwe sámprá nonopok warákár mwanámp kar

¹ Ae naenámpara, ononamp fákáre, yumo onomp má kar sénampnámp taknámp yumo ankár Tokwae Karént kárakáre fek fokokeyakáp kipo. Ono yumwan warákár tokwaeria, yumo panek yakáp napara, yumwan yonkwae touwe konampono. Ono tére kárakáre nanko, am fek yumo Kwarén mér napo, am támao onan e tokwae kwapwe sáp nángo, ono warákár nampono. ✱

² Yumo Yuodia ntia Sintiki yumo wawenke! Yumo te Tokwae Karamp arop fint ankárankamp firápara, yumo te ankár énénkér ankárankamp ninik sámp kipo. ³ Tá onont tére konap arop kwapwe e! Amo ankár am yupuyaran yaewourampo. Am te apae riteanápe, ono Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáprá tére nanko, am yupuyar, tá Klemen ntia ankwap fárakap onont tapokwapea tére konapono. Am fárakapamp e te yiki yakáp mwanap eráp buk fek yak námpono. ✱

⁴ Yumo ankár Tokwae Karan warákár saráp yakáp kipo. Ono warko sénae: Yumo ankár warákár kipo.

⁵ Tokwae Kar ék naenámp ke waeman wonae fik námpono. Aenámpara, yumo ankár ponankor aropan sánánkar porokwe fek napo, am fárakap yiráp kwapwe kare ninik nkeanápono. ✱ ⁶ Yumo te apae ankank koropantá ninik tokwae kwapono. Kápae kare por yumo apae ankank sámp mwaria Kwarén sénap te, yumo ankár 'Aesio'rá séria 'Yinan yaewourae' ria Kwarén sér kipo. ✱ ⁷ Tá Kwaro nomwan ti-sáp konámp yonkwae porokwe te tokwae kwapwe ara, arop nomo youroukoupia maomp fi

✱ 3:15: 1 Ko 2:6 ✱ 3:17: 1 Te 1:7 ✱ 3:19: Ro 16:18 ✱ 3:20: Ef 2:6 ✱ 3:21: 1 Ko 15:28

✱ 4:1: 1 Te 2:19-20 ✱ 4:3: Ro 10:20 ✱ 4:5: Hi 10:37; Je 5:8-9 ✱ 4:6: Mt 6:25; Ef 6:18; 1 Pi 5:7

kor mér mwanámp pourou mono. Yumo Jisas Kraisént koumpá yakáp napara, am yonkwae porokwe yiráp ninik sámp-fákeyak nánko, yumo yonkwae porokwe fek yakáp mwanapon. ☆

⁸ Ononamp fákáre, ono yumwan ankwap kar sénae nae. Ankár mámá kwapwe kare ninik, tá aropao nkea Kwaromp e sakap konap ninik mámao yiráp ninik mek top koupourano: Kare kar i konap ninik, te arop nkeaka ampaok tukup mwanap kwapwe kare ninik, yae-párák karenámp ninik, yiki kukurnámp ninik, tá ankwap aropao nke nánko, man yaewour i konap ninik, tá arop kwapwe kare ninik nánko, wawia warákár konap ninik. ⁹ Kápae kare ninik kwapwe te ono yumwan wae yénkép nanko, yumo wae sámp napon. Aenapara, kápae kare kwapwe kare ninik yumo waeman wawia, wae yumo kareao yi fek onan nke napara, yumo ankár kápae kare por taknámp kipo. Aenapo maok, nomwan yonkwae porokwe sámp konámp Kwaro yumont yak naenámpono.

Polo Filipai fákáreao námwan ankank nénkapo, warákarámp kar

¹⁰ Oukoumwan te yumo onan aropomp nap táman onan pwar mo nap yénkép nánko, ono Tokwae Karan warákár tokwae nampono. Kare wokwaek te yumo onan ninikapao maok, yumo yaewour mwanap mwae kup te moimpono. ¹¹ Am te ‘Ono ankank mo namp’rá ninikria sér mono. Ono apae ankank korop námpan kor, ono wae méri yakrá, ‘Fwapono’rá sér i konampono. ¹² Ono fwap ankank moráp arop yak nanamp, tá ono fwap ankank kápae kare sámp nanamp. Tá fir tokwae fánanamp ninik, tá yae-porokwe konap ninikan kor wae mérampono. Tá ankank kápae kare sámp konap ninik, tá ankank moráp arop yakáp i konap ninik, am táman kor ono wae mér nampara, kápae kare apárok, kápae kare ke fek yak nampao kor, ono ankár ‘Fwapono’rá sér i konampon. ¹³ Am te apae riteanápe, Kraiso onan kárákáre sámp konámpara, maomp am kárákáre fek tapek ono fwap kápae kare ankank tére nanampono. ☆

¹⁴ Aenampam yumo yae-párák onan yaewouria onont kápae sámp napon. ¹⁵ Yumo Filipai mekamp koumteouráp arop yumoku támao arakrá mérapono: Ono wokwaek Kwapwe Kare Kar farákáp nanamp tére sámpria Masedonia pwarará, akwapamp fek te ankwap sioso onont fokoheyakápria onan ankank sámp moiapono. Aeno yumo saráp am takiapono. ¹⁶ Ono Tesalonika mek kwaporok yakamp fek yumo onan kápae kare por tae morok yaewouriapon. ¹⁷ Máte ono yumwan ‘Ankank sápenk’ ria wumwi mono. Ono ninik namp te, yiráp kwapwe kare ninik ankár akwapae tokwae kar nánko, ono Kwaro nke námp fek te yiráp e tokwae kari yakanoria nampono. ¹⁸ Kápae kare ankank onan pwi námp te, ono wae sámpea pwiria ankwapmwae kámákár akwap námpono. Yumo onompor Epafroditusomp yaek sámp-kérép napo, am te ono wae sámp nampono. Yumo am sámp-kérép nap te, ofa nánákáre kwapwe Kwarén sánk nap niampono. Kwar te take pourouráp ofa táman sámpria warákár kwapwe konámpono. ¹⁹ Onomp Kwar te kápae kare kwapwe kare ankank Jisasomp yaek nénk námpara, yumo monap kápae kare ankank te Kraiso fwap yumwan pwi pap nae-námpono. ☆ ²⁰ Kwar te mao támao nomp Naropwar ara, nomo ankár maomp eran saráp narek sampok mwaro! Kare tak mwanámpono.

Wae pwar naerianámp kar

²¹ Ono Krais Jisasomp kourmpouráp arop yumwan ponankor ‘Gude’rá sér rae. Tá onomp ankwapyae fákáre onont yakáp napao kor yumwan ‘Gude’rá sénapono. ²² Tá kápae kare Kwaromp kourmpouráp arop yumwan ‘Gude’rá sénapono. Tá ankwap fárákap Sisaromp nap mek tére konap aropao kor warákár tokwae fek am ‘Gude’ kar yumwan sámp-kérép naponono. ²³ Ono ninik namp te, Jisas Krais Tokwae Karao námokuráp ninik fek yiráp waempént yakrá, yumwan yaewour saráp yakanoria nampon.

Polo Kolosi Firampor Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Jisaso pok tenánko, 32 yopwar niamp arake fek, Polo Rom mek kalabus mek yakria Kolosi mek amp siosompor kumwia Tikikus ntia Onesimusomp yaek sámp-kérép námpon. Ankwap pas te Filemonompor méntér sámp-kérép námpon.

Wokwaek te Polo Efesus mek Kwapwe Kare Kar farákápámp ke fek, taun Kolosi wonae fik tae morok yak námpara, mao Epafrasén sámp-kérép nánko, mao Kolosi mek akwapea Kwapwe Kare Kar farákápámp.

Aempan maok, wakmwaek Epafras nke nánko, arop ankwap fákáre Kolosi mek amp siosomp Kwarén mérnáp sámpá yampourou napantá, Polo am farákapamp ninik mek kárákáre sánkria máma pas kumwimpon.

Tá Polo ankwap kar arakrá sér: Kwaro Jisasomp yae kor fek kápa kare ankank yoroimpon. Kwaro Jisasén sámp-kérépámp te, kápa kare ankank Kwaronámpok tia koupoukour naenámpria ninámp.

¹⁻² Taun Kolosi mek yakápnáp sios kounteouráp arop e! Ono Pol onan Kwaro aposel yakaerianánko, ono Krais Jisasomp aposel yak nampon. Ono nomp ankwapnámp Timotint yumo Kraisén mér nap kárákáre fek yakápnáp, yiráp por má pas kumwi re. Yinomp ninik te nomp Naropwar Kwaro námokuráp ninik fek yumwan yaewour nánko, yumo yonkwae porokwe fek yakápnáp mwanapria nampon.

Kolosi mek amp arop farákapao Jisasén mér karenap kar

³ Yino yumwan ninikia Kwarén sénemp fek yino te ankár nomp Jisas Krais Tokwaeramp Naropwar Kwarén 'Aesio'rá sér saráp yak konempon.

☆ ⁴⁻⁶ Am te apae riteanápe, yumo wokwaek kar Kwaromp Kwapwe Kare Kar wawia méria, Kwaro yiráp por yámar mek nánapia pátenámp ankankantá yépékrá yakápnáp kar te yino wae wawi nempon. Aenempara, yumo te ankár Krais Jisasén mérria maok, am fek Kwaromp arop fákáreran kor ponankor warákárrá nouroup napon. Yumonkir Kwaromp Kwapwe Kare Kar korop námp wawia, Kwar námokuráp ninik fek aropomp i konámp nkea mériaka, yae-párák kare paokop napo, am Kwapwe Kare Kar támao ankár apár-apár mek kor tokwae yak nánko, yumonapnámp taknámp arop ponankor ankár kwapwe kare ninik fek yakápnáp. ☆ ⁷ Epafras te yino énéni tére konámpara, yumwan am Kwapwe Kare Kar akwapá farákápnáp te, yino man warákár konempon. Mao te yumwan yaewourrá Kraisomp téreran yae-párák kare tére konámpon. ⁸ Mao koropeaka 'Yumo Kwaromp kounteouráp aropan nouroup kare nap te, Yiki Kor Spiritao yiráp ninik mek kékéménk nánko naponó'rá yinan séri námpon.

Polo Kolosi mek amp arop fákáreran Kwaro kárákáre sánkanoria kar toropwapimp kar

⁹ Am kar yino kor wawia maok, yino am yae feknámpia yumwan yaewourrá kar toropwapi nempon. Kwaro yumwan yaewouranori-aka Kwarén sér i konempara, yumo te Kwaro yumwan kar sénámp wawia mántwaok mwanapon. Aenapo maok, Yiki Kor Spiritao yumwan

nkwakwe make mér kwapwe ntia ninik kwapwe sánk nánko maok, yiráp ninik mek tokwae kari yak naenámpon. ¹⁰ Aenánko maok, yumo fwap Kristen kare paokop mwanap pwi kari yakria maok, yumo fwap Kwaro warákárnám ninikaok paokop mwanapon. Takria maok, arop aropompria yaewourrá nkwakwe make tére kwapwe napo, yumo Kwarén mérnáp ninikao kor akwapea tokwae kari yak naenámpon. ✱ ¹¹ Yinomp ninik te, Kwaromp kárákáre tokwaerao yiráp ninik mek tokwae kari yak nánko, nkwakwe make ankank kwatae korop námpan kor, yumo kokwae mo, fwap kárákáre fek yakápria maok, am táman kor mént warákárria ¹²⁻¹⁴ Naropwar Kwarén ‘Aesio’rá sér mwanapon. Mao te Satanomp kirikipao nomwan sámp-fákeyak námpan mekamp éréképriaka, náráp Táráp kwapwe karerént yakápnáp arop fákárerént tapokwapá pwarari námpan. Aenánko maok, Kwaromp Tárápao nomwan yamokwapeaka nomp kwatae ninik nik mo pwarareanánko, nomo amwar yae-párák kare yakáp námpan. Kwar te yumwan fwapokwapia, yumo am wae kwapwe fek yakápnáp arop fárákapént sámp mwanapria ankank kwapwe kare yiráp por nánapia páte námpan sámp mwanap pwi napon. ✱

Kraisomp ninik ntia maomp térean sénámp kar

¹⁵ Nomo Kwarén te nke mwanámpan pourou mo námpan maok, wae nomo Kwaromp Tárápan nke námpan te maomp Naropwar Kwaro kor, take pourourápono. Mao te Kwaromp Táráp, tá kápae kare ankank Kwaro yoroimpan kámákár akwap námpan. ✱ ¹⁶ Kwaro kápae kare ankank yámar mek yak námpan, tá apárok yak námpan yoroimp te, Tárápao kor énénkér yoroi nepon. Mao te ankank ponankor nomo yi fek nke konámpan, tá nomo nke mwanámpan pourou monámpan ankank, tá nkwakwe make kárákáre kor ensel fákáre, tá nkwakwe make kárákáre kor spirit, tá ponankor nkwakwe make kárákáre tokwaeráp ankank yoroi nepono. Mao am ankank ponankor yoroi nepara, am ankank ponankor te mao námokurápon. ✱ ¹⁷ Mao te ankank wokwaek kar yak mo fek manénkir yakrá, mao námokuráp kárákáre fek má kápae kare ankank má ponankor wokwaek kar forokareakámpan mao ankár yae-párák kare sámp-fákeyak nánko, kwapwe kare yakáp napon. ✱ ¹⁸ Mao te siosomp me koron. Sios te maomp pourounon. Mao te siosomp yiki yak fi kare támaonon. Mao te sumpwiaka am sumpwian kwe-pwarará maomékir fárámpeanámpan aropara, am námpan kárákáre fek ankank ponankoran kor kámákár akwap námpan. ✱ ¹⁹ Kwaromp ninik te náráp ninik te ponankor Jisasén sánkea Kwaro námoku am mek top-pwarámpá yak naerianámpan. ✱ ²⁰ Kwaromp ninik te náráp yámar mekamp ankank ponankor, tá apárokamp ankankan kor ponankor wokwaek te paneki yakápia napan, oukouwman te am ankank tia mao námokunt ankárankamp ninik fek ankára mek tapokwapea pwar naerianámpan. Aeria námpan kwamp, mao Kraisén yaopwae porokopramp fek sumpwiaerianánko, maomp yiri kwarákarea námpan fek táman Kwaro nomp yopor ninik sámp-anámpá pap námpan. ✱

²¹ Wokwaek te yumo kwatae ninik fek panek yakáp napo, am kwatae ninik nap támao nánko, yumo Kwarén yopor-arop yakápiapono. ²² Aeapan maok, oukouwman te Krais yaopwae porokopramp fek sumpwianánko, Kwaro yumwan am fek fwapokwapia éréképea yumwan

✱ **1:10:** Ef 2:10; Fl 1:27 ✱ **1:12-14:** Ef 1:18-19 ✱ **1:15:** Jo 1:18 ✱ **1:16:** Jo 1:3 ✱ **1:17:** Jo 1:1 ✱ **1:18:** Ef 1:22-23 ✱ **1:19:** Kl 2:9 ✱ **1:20:** Ef 2:3

☆ **1:22:** Ef 2:14-16 ☆ **1:23:** Hi 6:11 ☆ **1:26:** Ef 3:3-6 ☆ **1:27:** Ef 1:18-19 ☆ **1:28:** Ef 4:13 ☆ **1:29:** 1 Ko 15:10 ☆ **2:2:** Ef 3:3-4

Kraisomp ninik mek yak námpara, stua mek kápae kare nkwakwe make ankank kwapwe kare top-pwarámpeyak námp niampon. ✱

⁴ Onomp ninik te arop ankwapao yumwan kwekárrá kar porokweantánoria namp kwamp, yumwan má kar má sér rae: ✱ ⁵ Ono te yumont yak moria panek yak nampao kor, yumwan ninik namp te wae ono kareao yumont yak namp niampara, yumo yae-párák téreria Kraisén mér kárákáre napan ono nkea warákár nampon.

Nomo ankár Kraisént yakria yiki yak mwanámp kar

⁶ Yumo te wae Jisas Krais Tokwae sámp napara, ankár mént koumpea paokop kip. ⁷ Yumo ankár méntér koumpea kárákáre yakáp nap te, yaoao kwar mek arák mek karaok pikeyak nánko, yao kárákáre yak konámp niamp, tá nap oupmpwar fek ti tenapo kárákáre yak konámpnám taknámpi yakáp kipo. Yumo ankár am Kwapwe Kare Kar yino yumwan yénkrá farákáp námp táman mér kárákáreria, kápae kare por ankár Kwarén 'Aesio'rá sér kipo. ✱

⁸ Yumo te fwapnae karia mér kar kip: Takria arop ankwapao yumwan apárokamp méramp kar mwar sankoropea yumwan farákáp napo, am kar támao yumwan poupwekápia sámp-fákeyak naeane. Takrá paokopnap arop fákáre te Kraisomp karan farákáp mono, tékénou kar, tá yámar ntia apár poukeyak konámp spiritamp karan farákáp konapon.

⁹ Yumo te wae mér napon: Krais te arop nomo niamp arákareanáko, Kwaromp kápae kare ninik ponankor te maomp pourou mek top-pwarámpá yak námp. ✱ ¹⁰ Krais te ponankor ankank poukeyak konámp kárákáre tokwaeráp spiritamp yépe kor tokwae yak námp. Yumo te Kraisént koumpá yakáp napara, Kwaro yumwan yiki yak sánk nánko, am yiki yak te yumwan top koupouri yak naenámp. ✱ ¹¹ Yumo ankár mént kari yakria yipi fárakapnap ninik am te pourou yipi fekamp mono. Yumo Kraisomp ninikaok tukupria, wokwaekamp ninikamp yae ankore mek yakáp mo nap, am te yipi fárakap kare támaono. ✱

¹² Yumo ént mek nér nap te, Kwaro Kraisént yumwan apár me mek kák námpria yénkép napon. Tá yumo Kwaromp kárákárerao Kraisén apár me mekamp fárámpea papámpan mér napara, yumo kor ént meknám forokor nap te, yumwan Kraisént apár me mekamp fápárampea kák námpan yénkép námp. ✱ ¹³ Yumo wokwaek te Juda mo ara, loaok tukup moria, nkwakwe make kwatae ninikaok paokop napo, am támao yumwan surumpwirá kák námp niamp námp. Aenámpan maok, am ke fek táman Kwaro yumwan yaewour nánko, yumo Kraisént yiki yak sámp napo, Kwaro yiráp ninik kwatae am ponankor tirá épér námp. ✱

¹⁴ Nomp nkwakwe make ninik kwatae námp, tá maomp loao nomwan sámp-fákeyak námpan kumwi tari nap te, am ponankor warko Kwaro námoku yaopwae porokopramp fek pukupia ponankor torokoria pwate námp. ✱ ¹⁵ Mao te yaopwae porokopramp fek kápae kare yao-pwaeráp kwataeramp kárákáre tokwae ponankor tirá épéri pwate námp, arop nke nap fek am fárakap te kárákáre mo, kánanke kwataenorá yénkép námp. ✱

'Nomo wae Kraisént sumpwi námpara, nkwakwe make lo te nomwan yaewour mono'rá sénámp kar

✱ 2:3: 1 Ko 1:30 ✱ 2:4: Ro 16:18 ✱ 2:7: Ef 3:16-18 ✱ 2:9: Jo 1:14,16 ✱ 2:10: Ef 1:21-22 ✱ 2:11: Ro 2:28-29 ✱ 2:12: Ro 6:4-5 ✱ 2:13: Ef 2:1,4-5 ✱ 2:14: Ef 2:14-16 ✱ 2:15: Kl 1:13

¹⁶ Aenámpara, arop ankwapao yumwan fir fári konap lo, ént fári konap lo, yopwar méntép koupoukour konap yae, yunk méntép, tá sabat yae méntép koupoukour konap táman yumwan mántwaok mwanapria sénapo, táman woupwi pap kwapono. ✧ ¹⁷ Am lo karaok térerá tukupnap ke te youpoukwap yak mono, wakmwaek korop naenámp ankankan wounáp námpon. Aeno Kraiso maok ankár kare kar ankankono. ✧ ¹⁸ Táte arop ankwap yumwan yémén nkenámp ankankan farákápria, ‘Yumoku te wampwe pwarará, ensel fákáreran lotuenk’rá sénánko te, yumo mao numwar yumwan apárok sámp-anámpatoria yénképá yakápi kwapono. Take pourouráp arop te wokwaekamp ninikaok yarak námpao maok, námoku te mér kwapwerápao namp ritea námpon. ✧ ¹⁹ Aenámpao maok, mao te nomp yépe kor kare Kraiséen te warko sámp-fákeyak mo, pwar námpon. Am yépe kor te nomp pourouan fir nénk nánko, am támao ke mekmwaek, arák mekmwaek ankank pourouk yae-párak nonopok toukouri yak konámpon. Aenángo maok, pourou Kwaro ninik námpaok akwapea tokwae kari yak konámpon. ✧

²⁰ Yumo te waeman Kraiséen sumpwi napo, yámar ntia apár taokeyak konap spirit yumwan warko sámp-fákeyak mo nap te, apaerá yumo warko apárokamp aropamp paokop niamp napon? Apaeritea yumo warko nkwakwe make loaok paokopria, ²¹ nkwakwe make ankank kákánkrá wurirá paokop napon? ✧ ²² Take pourouráp lo te nomo yae fek yoronámp ankankan sérar námpara, koupour kar tomoro konámpon. Am lo te arop farákapao saráp papea napan, nomwan ampaokenkria yénk i konapon. ✧ ²³ Tá kare, am take pourouráp lo te námwan, námoku te wampwe pwarará, enselén loturá, nomp pourouan fopwaoka wae námpon. Aenángo, arop ankwap farákapamp ninik te, am lo te kwapwe kare ninik ntia yonkwae kourwaok akwap námpan mpwe napon. Aenapan maok, am lo te nomwan yaewour nánko, nomo nomp pouroukamp nkwakwe make ninikan kwe-pwar mwanámp pourou mono.

3

Kwaro nomwan Jisasént fárámpá papámp kar

¹ Kwaro yumwan waeman Kraiséen fápárampea kák námpara, yumo te ankár narekamp ankankan saráp térerá sámp kipo. Am narekamp némpouk te Kraiso Kwaromp yae-párak mwaek náráp sia king fek tank námpon. ✧ ² Yumo te ankár kápae kare por narekamp ankankan saráp ninik kip. Apárokamp ankankan te niniki kwapono. ✧ ³ Yumo te sumpwi tenap niampria, Kwaromp wonae fik yakáp napo, Jisasomp pourou yumwan nánkárápá yak námpon. ✧ ⁴ Krai te yiráp yiki yakáp mwanap fi támao ara, nánkár wakmwaek érik korop nánko, yumo kor mént érik Kwaromp wae kwapwent korop mwanapon. ✧

Nomo wourékam arop yakápnámp kar

⁵ Aenámpara, yumo te má apár mekamp kwatae ninik yiráp ninik mek yak námp ankár tirá wour kipo. Ono sénamp te ará ninikan sénampon: Kokopor i konap ninik, oumnámp ninik, tá yi fek nkea ninik mek saráp kwatae ninik i konap ninik, tá ankár kwataenámp ankankan saráp ninik kárakáre konap, tá arop ankwapamp ankankan nkea kikiank i konap

✧ **2:16:** Ro 14:1-12 ✧ **2:17:** Hi 10:1 ✧ **2:18:** 1 Ko 4:6 ✧ **2:19:** Ef 4:15-16 ✧ **2:21:** Ga 4:3-5,9 ✧ **2:22:** 1 Ko 6:13 ✧ **3:1:** Mk 16:19 ✧ **3:2:** Mt 6:33 ✧ **3:3:** Ro 6:6-7; 2 Ko 5:17 ✧ **3:4:** 1 Jo 3:2

ninik. Am kikiank i konap ninik am te kwekár kwarén lotunap niamp ninikono. ✧ ⁶ Am taknap arop fákáre Kwaromp karwaok tukup mo i konapara, nánkár Kwaro am arop fákáre ponankoran touwe kwatae nénk nanampria nánapi tenámpon. ✧ ⁷ Wokwaek te yumo kor am takap arop fákárerént paokopria ponankor am ninik takiapon.

⁸ Aeapan maok, yumo oukoumwan te ankár ponankor tirá épér kipo. Am tirá épér mwanap ninik te ará: Yonkwae pwarámp rá yopor i konap ninik, tá arop ankwapan kokwarokria, apae fek sámp-wouroump naerá ninik i konap ninik. Wouroump rá oumnámp kar séri i konap ninik te yiráp táp meknámp kánanke oukur naeane. ⁹ Yumo te yiráp ankwapyaenápen kwekári kwapono. Am te apae riteanápe, yumo manénkir sámpea paokopinap ninik kwatae wae pwarará, ¹⁰ Kraisomp wourékam ninik fek paokop naponon. Kwaro yumwan wourékam arop yoroi papria, mér kwapwe nénkria, yumwan yaewour nánko, maomp ninik niampi yakáp naponon. ✧ ¹¹ Aenámpara, nomo am wourékam yoronámp arop te nomo ponankor waeman ankárankamp pourouráp yakáp námpon. Aenámpara, nomo warko arakrá ninik mwareano: Nomo te mwar Grik fi, tá mwar Juda fi, yipi fárákap konap, yipi fárákap mo i konap, moumountukri kar, tá nkwakwe make fi arop, ankwapamp tére konap arop, amwar yaknámp aropono. Am te apae riteanápe, Kraisó saráp yakria, mao námoku ponankor nomo ou mek yak námpono.

Nomo ankár aropomp i konap ninikan sámp mwanámp kar

¹² Kwaro yumwan yonkwae touwea waeria nárápria nánkárápeanánko, yumo te Kwaromp arop fi yakáp napara, yumo kor ankár take pourouráp ninik sámpeaka arak kip: Yumo ankár arop ponankor yonkwae touwe-riaka fwapnae karia yaewour kip. Yumokunap ninik te ankár apárok sámp-anámp rá, arop sánánkar porokwe fekria maok, yumwan nkwak mak napo kor, koupour nopok mwaria yonkwae pwarámp kwapono. ✧ ¹³ Yumo ou mek nonopok kar séri tenap yak nánko te, yonkwae porokwe fekria am ninik nik mo, pwar kip. Kwar Tokwaerao yiráp kwatae ninik tirá épéri námpara, yumo kor tak kip. ✧ ¹⁴ Arop yonkwae touwe konap ninik te ponankor kwapwe kare ninikan kámákár akwapria, am kwapwe kare niniként tapokwapea, énéni tére konámpon. Ae konámpara, yumo ankár arop ankwapan yonkwae touwe kipo. ✧ ¹⁵ Krais te nomwan yonkwae porokwe sámp konámpara, kwatae ninik yak nánko, am yonkwae porokwe yak mo i konámpon. Tá ninik kwapwe fek yakáp napo te, am yonkwae porokwe ninik támao yak námpon. Kwaro yumwan wumwiria érékép námp te, yumo wae am yonkwae porokwe fek ankárankamp pourou niamp, ankárankamp ninik fek yakáp napon. Tá yumo ankár Kwarén aesiorá saráp yakáp kip. ✧ ¹⁶ Kraisomp kar te ankár yiráp ninik mek kárákáre yak nánko maok, yumo nonopok kar farákápria maok, nkwakwe make kar kwapwe mér mwanapan saráp farákáp kip. Aeria maok, yumo ankár Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, tár kar Kwaromp Buk fekamp sámpria, lotu i konap tár karan kor sámpá paokopria maok, yiráp waemp kárákáre naenámp tár karan sámp kip. ✧ ¹⁷ Yumo ankank ponankor tére mwaria nap, tá kápae kare ankank sérar nap ponankor te

Jisas Tokwae Karao ninik námpaok tére kipo. Aeria maok, mao yumwan yaewour námpan ninikia Naropwar Kwarén ‘Aesio’rá sér kip. ✧

Kristen yakápnap fiouan sénámp kar

¹⁸ Kounteou yumo te yiráp poumaropao sénap karwaok paokop nap te, Kwaro nke námp fek yae-párák kare ninik napon. ✧ ¹⁹ Poumou-tárápu yumo kor ankár yiráp kounteouran yonkwae touweria maok, am fárákapan kar tokwae fek séri kwapono. ✧ ²⁰ Tárápu yumo te ankár yiráp éntupwar naropwaro sénap karwaok paokop kip. Am te Kwar Tokwaerao takenkrianámp ninikono. ✧ ²¹ Naropwaryaenáp, yumo kor yiráp tárápuran youpoukwap yopor saráp yakápi kwapono. Tak napo, yiráp tárápu kokwaeria yumwan warákár mao mwanape. ✧

Taokeyakáp konap arop ntia tére aropan sénámp kar

²² Tére konap arop yumo te yumwan taokeyak konámp aropao sénánko te, ankár mántwaok tére kip. Yumo mao warákáranoria mao nke námp fek saráp tére mwanape. Yumo ankár Kwar Tokwaeran apápria maok, kwapwe kare tére mwanapan saráp ninik kipo. ²³ Apae kápa kare ankank yumo tére nap te fwapnae karia kárákáre fek tére kipo. Yumo aropamp téreran tére napanápe, yiráp Kwar Tokwaeramp téreran tére napon. ²⁴ Yumo takria maok, mérenke: Krai te yumwan taokeyak konámp Arop Tokwae ara, yumo maomp tére nap fek te nánkár wakmwaek maomp firáp arop ponankoran nopok nénk nanampria nánapitenámp ankank yak námpon. ²⁵ Tá kwatae ninikinámp arop te nánkár námoku ami námp fek touwe kwatae sámp naenámpon. Kwar te ankárankamp puri fek arop ponankoran yurukup i konámpon. ✧

4

¹ Arop taokeyak konap arop yumo kor ankár yiráp tére aropan kwapwe kare yae-párák kare ninik fek kipo. Yumo te wae mér napon, yumwan taokeyak konámp Kwar Tokwaerao kor yámar mek yak námpon.

Kwarén kar toropwapria yae-párák kare paokop mwanámp kar

² Yumo te ankár kar toropwap i konap ninikan kárákáre fek sámpá paokopria maok, am kar toropwapnap ninik te fwapnae karia ninik kourria Kwarén ‘Aesio’rá sér kip. ✧ ³ Yumo ankár Kwarén sénapo, yinan kor kar farákáp mwanámp mwae kup kik-pwarano. Mámá kar te wok-waek mek wouroumpeyakámpan oukoumwan te wae érik korop námpon. Aenámpan maok, arop fárákap am kar wa te monoria nap kwamp, onan fákapá páte napon. ✧ ⁴ Yumo ankár Kwarén sénapo, ono Kwaro onan, takrá kar farákápaerianámp ninik fek mámá mek wouroumpeyaknámp kar érik farákár nanampon. ✧

⁵ Yumo te arop ankwap fárákap oukoumwan Kristen mo nap nke nap fek te yiráp paokop fwapia ninik kour fek paokop kipo. Yumo ankwapan yaewour mwanap ke kwaporok pwar mwanape. ✧ ⁶ Yiráp kar te ankár kwapwe kare nánko, arop wa mwar karrá woupwi pap mwanap karan saráp sérar kipo. Yumo ankár arop ponankoran fwapia ninik kouria yae-párák kare karan pwarokwaprá sér mwanapon. ✧

Polo Tikikus ntia Onesimésén Kolosi mek tirá kérépnámp kar

✧ 3:17: Ef 5:20 ✧ 3:18: 1 Pi 3:1-2 ✧ 3:19: 1 Pi 3:7 ✧ 3:20: Ef 6:1-3 ✧ 3:21: Ef 6:4
✧ 3:25: Ap 10:34 ✧ 4:2: Ef 6:18 ✧ 4:3: Ef 6:19 ✧ 4:4: Ef 6:20 ✧ 4:5: 1 Te 4:11-12
✧ 4:6: Ef 4:29; 1 Pi 3:15-16

⁷ Tikikus te Kwar Tokwaeramp tére pwar mono, ankár kwapwe kare tére konámp aropono. Mao te nomo énéni tére konámp támaonon. Aenámpantá ono man warákár tokwae nampono. Mao te ono tére namp yumwan sénaenámpono. ✧ ⁸ Ono yumonapok man sámp-kérép namp te, yino te mokoprá yakáp námpaoeánrá yumwan farákáprá sénánko, yumo wa napo, am támao yiráp waempén kárákáre sánk nánko, warákár mwanapon. ✧ ⁹ Onesimus te tére kwapwe konámpantá ono man warákárampono. Mao te nomp ankwapnápara, ono man Tikikusént akwapenkria sámp-kérép nanko, akwap nep te, yumwan mapek koropánknámp ankank ponankor farákáp nenepón. ✧

Polo Kolosi firan ‘Gude’ rimp kar

¹⁰ Aristarkus te yinan fákaepa páte napo yak nempao, mao kor yumwan ‘Gude’rá sénámpon. Tá Barnabasomp naompnáp Mak, mao kuri yumwan ‘Gude’rá sénámpon. Mao yumonapok akwap nánko te, ono wae manénkir yumwan sériámpnám taknámp, yumo man warámp kipo. ¹¹ Tá Jisas, ankwap e te Jastus, mao kor yumwan ‘Gude’rá námpon. Juda fi meknámp te, am yinínkaopwe támao mwar Kristenia, onan yaewour kwapwerá térieria arop Kwaromp firáp yakápenkria kar farákáp námpon. ✧ ¹² Epafras kor yumwan ‘Gude’rá sénámpon. Mao te Krais Jisasomp térenámp arop, yiráp nouroup támao ara, ankár Kwaro yumwan yaewouranoria arakrá kar toropwap saráp yak konámpon: ‘Yumo ankár kárákáre fek fokokeyakria, yumo ankár arop méri yakáp konapnám araknámipi yakria maok, Kwaromp kar te kare karonoria mér kárákáreria, yumo ankár Kwaro takenkria warákárnám ninikaok saráp yakáp mwanapon’rá sér i konámpon. ¹³ Ono man te waeman mér namp kwamp yumwan sér rae: Mao te térea waenámpara, yumwan yaewouria maok, tá Leodisia ntia Hierapolis mekamp aropan kor mént yaewour námpon. ¹⁴ Luk te nomp dokta kwapwe kare nomo man warákár konámpara, mao ntia Demas yumwan kor ‘Gude’rá nepon. ✧

¹⁵ Yumo ono ‘Gude’rá namp mámá Leodisia mekamp nouroup fákáreran séria maok, Nimfa ntia sios arop maomp nap mek koupoukour konapan méntér onomp ‘Gude’ má sér kipo. ¹⁶ Yumwan sánknám pas má nkea fákeyakrá warko Leodisia mekamp siosén sánk kip. Tá Leodisia mekamp siosén sámp-kérépnám pasan nopok kor nkeaka yumwan sánk mwanapon. ¹⁷ Yumo Arkipusén arakrá sér kip: ‘Amo Kwar Tokwaeramp tére sámpea tére nap am pwar kwapono. Ankár fwapnae karia taokeyakrá fwapi téreamp’rá sér kipo.

¹⁸ Ono Pol onokump yae fek yumwan ‘Gude’rá sénám kar má kumwi nampono. Yumo te ankár ono kalabus mek yak nampan onan ninik kipo. Ono ninik namp te, Kwaro námokuráp ninik fek yumwan yaewouria yumont yakanoria nampon.

Polo Tesalonika Firampor Manénkir Kumwimp Kar Mekia Akwapnámp Kar

Jisaso pok tenánko, 20 yopwar niamp arake fek Polo taun Korin mek yakria, Masedonia mekamp taun Tesalonika mekamp siosén mámá pas kumwimpono. Arop ankwap fárákáp te Polo mámá pas manénkir kumwi námprá ninik napon.

Mao yininkan yárák námp fek taun Filipai pwarará akwapea Tesalonika mek Kwaromp Kwapwe Kare Kar fárákáp nángo, kápae kare arop maomp kar wawia Kristen napon. Aenapo, Juda ankwap fárákáp am nkea kokwarokria Polén mwaria napo, Kristen fárákáp man sámp-kérép napo, mao Korin mek akwapámpono.

Ankwap arop fárákápao am Kristen fákárean sámpá yampourou napo, am fárákápao Kwarén kárákáre fek mériaka, nonopok nounouroup napan Polo wawia, Kwarén ‘Aesio’rá sénámpon. Tá ankwap te, am Kristen fárákáp ‘Jisas arákarrá korop námp fek sumpwinap arop ferámp mwanap mér moria, am te mokop naenámpon?’rá turunk napo, Polo nopok Jisas mokopia ékia man mérnáp aropan éréképea pok naenámpan érik sénámpon. Tá mao am fek sérrá, ‘Yumo yae-párák kare ninik fek yakáprá nánáp kip’rá sénámpon.

¹ Taun Tesalonika mek yakápnáp sios kounteouráp arop e! Yino Pol, Sailas, Timoti, makia yino má pas má kumwia yumo Naropwar Kwar nti-aka Jisas Krai Tokwaerént koumpá yakáp nap, yiráp por kérépreano. Ono ninik namp te, Kwaro yumwan ninikia yaewouria yumwan yonkwae porokwe sánk nángo, yumo yonkwae porokwe fek yakápenkria nampon.

Tesalonika mekamp aropao Kwarén méria yae-párák yakápnáp kar

² Yino te ankár kápae kare por yumwan ninikrá Kwarén aesioria, kar toropwap námp te, yiráp e kouroumpea Kwarén sér i konámpono. ✧

³ Yino yumo Kwarén mér nap fek kwapwe kare ninik sámpá, yumo arop ankwapan yonkwae touwe nap fek táman térea waeria, nomp Jisas Krai Tokwae Karantá yépék te pwar mo napan Kwarén sénámp te kokwae mo i konámpono. ⁴ Kémpiyae tárápu, yino wae mér námpon: Kwaro yumwan nouroupria náráponoria nánkáráp námpara, yumo te ankár maomp karenono.

⁵ Am fi te ará: Yino sankoroepa fárákápnámp Kwapwe Kare Kar máte kar mwar fárákáp námpanápe, mono. Máte ankár Yiki Kor Spiritao yoronámp kárákáre méntér akwap nángo, yumo am kar te kare karonoria mér kare napon. Yino yumont yae-párák yakápria yumwan yaewour-inámp kwapwe kare ninik te yumoku wae mér napon. ✧

⁶ Yumo wae Kwaromp kar wa napo, am fek yumwan kápae kare touwe korop námpan maok, yumo Yiki Kor Spiritao sánknámp warákár sámpea, yino i konámp ninikaok, tá Tokwae Karaoinámp ninikaok napon. ✧ ⁷ Aenánko maok, yumo yiráp ninik kwapwe am te Kwarén mérnáp arop apár fi Masedonia ntiaka Akaia mekamp aropan yénkép napon. ✧

⁸ Kwaromp kar yumo farákáp nap te Masedonia ntiaka Akaia mek saráp wa mono, waeman némp-némp akwap nánko, yumo Kwarén mérnáp kar wae wa napara, yino te ampok tukupea kar farákáp mwanámp tére yak mono. ✧ ⁹ Am arop fárákapao yumo mér napan yinan arakrá sér, 'Yino yumonapok tukup nánko, yumoku karerao yinan, yumo fwaprá korop naponoria warákárria yinan farákáprá, "Yino te wae kwekár kwar pwararea yiki yak konámp Kwar kareaonámpok tukupria, Kwaromp tére konámp arop yakáp mwaria námpon"rá séri nap'rá séri napon. ¹⁰ Te am fárákapao sérrá, 'Yumo Kwaromp Táráp Jisas Kwaro apár me mekamp fárámpá papámp te, warko yámar meknámp ék naenámpria yumo yépékrá yakáp napara, Kwaromp yonkwae pwarámp wakmwae korop naenámp mekamp yumwan Jisaso érékép námp'an sénapon. ✧

2

Polo Tesalonika mek téremp kar

¹ Ankwapyaé fákáre, yumoku te wae mér napon, yino wokwaek kar yumonapok tukupeaka téremp te am tére kwaporok moyak mono. ² Yumo te waeman mér napon, yino oukoumwan yumonapok korop mo, Filipai mek yakáprá tére námp fek, yinan touwe sáприя yinan wouroump napon. Aeapan maok, yino yumonapok korop námp fek te, Kwaro yinan kárákáre sáп nánko, arop ponankor yinan taokorapan kuri, kwe-pwararea pirikimp mono, kárákáre fek fokopeyakáprá yumwan Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápámpon. ✧ ³ Yino yumwan Jisasén mérenkria farákápnámp kar máte yino ankwap ninik mek yak nánko, poupwekáприя épérépnámp ninikaokria farákápnámp kar mono. ⁴ Kwar námoku yinan nkea younkoupia sérrá, 'Fwap náráp Kwapwe Kare Kar farákáp mwanap' ri tari námpara, yino am kar táman farákáp námpon. Apae aropao yinomp tére nkea warákár mwanapria tére námpanápe. Kwaro námoku yinomp ninik youroukoupia mao saráp yino térenámp warákár naenámp. ✧ ⁵ Yumo te wae mérapono: Yino te yiráp ankank sámp mwaria kikiankrá kar porokwerá kar farákáp mono. Kwar námoku yinomp ninik mek youroukoupia mér námpon. ✧ ⁶ Tá kare, yino te Kraisomp aposel yakáp námpan maok, yino te yumo, tá arop ankwap fárákapao kor yinan e tokwae sápenkria tére mono. ✧ ⁷ Yino yumont yakria yumwan taokeyak námp te éntupwaro tárápuan porokwe fek taokeyak námpnám araknám námpon. ⁸ Yino te yumwan yonkwae touwe námp kwamp maok, yino yumwan Kwaromp Kwapwe Kare Kar má farákáp námpon. Am táman saráp mono. Yino te yumwan yaewourrá sumpwi mwanámp nánap námpon. Am te apae riteanápe, yumo yinomp nouroup kar yakáp napantá námpon.

⁹ Ankwapyaé tárápu, yino yumont yakáp námp fek kápae kare térea wae námp te yumo wae mér napon. Yino te 'Yinan fir sápenk'rá sérantá námp kwamp, yinoku kor Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápria maok, yinokump ankank mént térerá paokopria, wae fek, tá kumuruk kor mént térea wae námpon. ✧

¹⁰ Yumo te waeman mér, tá Kwaro kor yino Kwarén mérnáp arop yumwan tére námp te wae mér námpon. Yino am yumwan yaewourrá térenámp ninik te yae-párak kareria yiki kukur námpara, kwatae ninik

moi námpon. ¹¹ Yumo te waeman mér napon, naropwaro náráp tárápuran taokeyakrá fwapokwap i konámpnám taknám, yino kor yumwan ankákárankrá yiráp ninik fwapokwapria, kárákáre sámpenkria farákáprá sénámpon. ✱ ¹² Kwar te yumwan mao náráp firáp taokeyak nám mek koropeaka nomont yámar mek wae kwapwe sámp mwanapria wumwi námpon. Aenámpara, yino yiráp ninik mek kárákáre sánkria fopwaokrá, ‘Ankár Kwaromp ninik pwi yaknámpaok saráp paokopenk’ ria sénámpon. ✱

Tesalonika mekamp Kristen fákárerá Kwarén méria kárákáre fek fokopeyakápnar kar

¹³ Tá yumo yino Kwaromp kar farákápánko wawia mér napantá, yino Kwarén aesiorá saráp yakáp konámpon. Am yumo sámpnap kar te aropamp kar niampán sámp mono, Kwaromp kar kare karan wa napara, am kar támao Kwarén mérnar arop farákáp yiráp ninik mek tére kárákáre námpon. ✱ ¹⁴ Onomp ankwapyae fákáre, yumo te Judia mek yakápnar sios fákáre Krai Jisasén méria, Kwaromp koumteouráp arop farákáp yakápiar niamp napon. Am farákáp te Juda fákáreramp yae kor fek touwe sámpap niamp, yumo kor taknám yiráp némpoukamp arop ankwap farákápamp yae kor fek touwe sámp napon. ✱ ¹⁵ Am Juda fi te profet fákáreran tirá wouritea, tá Jisas Tokwaeran sámp-wouroumpea napan, yinan kor yérépe napon. Am taknap ninik te Kwaro warákárnámp ninik kwe-pwararea, kápae kare aropan kor yopor napon. ✱ ¹⁶ Am farákáp te yinan kor arop ankwap firan Kwaro warko érékép naerianám kar farákáp mwarianánko, mwae kákar napon. Am tak nap te, kápae kare por takrá tukup napo, am farákápamp kwatae ninik akwapea tokwae kari yak nánko, Kwaromp yonkwae pwarámp am farákápamp pourouk koropea yakanoria napon. ✱

Polo warko Tesalonika mek akwap naeria ninik tokwaenámp kar

¹⁷⁻¹⁸ Aeno ono yinoku tére námpán sénae rae: Onomp arop fákáre, yino yumont yakáp mwarianánko, Juda firao yinan yérépeapo, yino fae tákáre ke fek yumwan pwar korop nám fek yino kweri tárápu arákari námpon. Karenó, yino te yiráp pourou kare nke mwanámpán maok, yinomp ninik te yumont yak námpon. Aeria yino yumwan koropá nke mwaria kárákárerá mwae kup oupourounk námpon. Onoku kor korop naeriaka nkwakár korop nae, makár korop naeriaka, ninikrá yarak nanko, Satano yinan taokorámpon. ¹⁹ Nánkár nomp Tokwae Kar Jisas éknám ke fek te, apae ankankao yinan yaewour nánko, kárákáre fek fokopeyakria, mao nke nám fek warákár mwanámpon? Yino te apae ankank maonámpok santukup nánko, am támao yino yae-párak tére nám yénkép naenámpon? Yino am tére nám fek sámp mwanám te yumo támaono. ✱ ²⁰ Ye, yumo támao maok yinomp e tokwae sámpria warákár mwanám támaono.

3

Polo Timotin Tesalonika mek sámp-kérépnám kar

¹ Yino yumonapok korop mwarianámpao, mapek saráp yakrá yépék te kokwae námpantá, Sailas yino mwar Atens mek mamek yakriaka, ✱ ² yino yiráp nouroup Timoti sámp-kérép nenko, akwapea yumo Kwarén mérnar

✱ 2:11: 1 Ko 4:14 ✱ 2:12: Fl 1:27 ✱ 2:13: Ga 1:11-12 ✱ 2:14: Ap 17:5 ✱ 2:15: Ap 2:23 ✱ 2:16: Ro 1:18 ✱ 2:19: Fl 4:1 ✱ 3:1: Ap 17:15

yaewourria kárakáre nénkanoria nempon. Mao te yinont Kwaromp térieria Kraisomp Kwapwe Kare Kar farákáp konámp aropono. ³ Takria yumo ankwap farákáp, arop ankwap farákápao yumwan nkwakwe make sokoro napo, am táman nkea apápriaka Kwarén mér napan pwarantánoria nampon. Yumo te wae mér napon, am te Kwaro yumo am táman sámpenkria ninik námp támaono. ✱ ⁴ Yino yumont yakriaka ‘Yumwan wakmwaek nkwakwe make sokoro mwanap’rá sérimp te, am támao yumwan kare korop nángo, yumo wae mér napon. ✱ ⁵ Aeria námp kwamp, ono te warko yépék mono. Ono Timotin sámp-kérép nanko, akwapá yiráp mér nkea warko arákarrá koropea onan sénaenámpria nampon. Satano yumwan kwekár nángo, yino tére námp kwaporok akwapá moyakantáno. ✱

Timoti kar kwapwe sankoropá sénánko, Pol warákarimp kar

⁶ Tá Timoti wae arákarrá koropea yinan yumo Kwarén ménap kar kwapwe, tá arop ankwapan nounouroup i konap ninikan farákáp námpnon. Tá mao yinan sérrá, “Yumo yinan ninikria warákárria yinan nke mwaria ninik nap te, yino kor yumwan nke mwaria ninikimpnámp taknámp napon.” ✱ ⁷ Ankwapyae fákáre, yino te nkwakwe make ninik kápae sámprá yakáp námpao maok, yumo mér kárakáre fek yakápnap kar wa nángo, am támao yinan kárakáre sámp námpnon. ⁸ Yino te wae mér, yumo Tokwae Karént koumpea kárakáre yakáp napo maok, yino kor yumwan nkeaka yiki yakáp námpnon. ⁹ Yino te Kwarén sér mwaria yumwan ninikria warákár tokwae námpnon. Aenámpara, yino te am warákárnámp ninik fek táman Kwarén ‘Aesio’rá sér saráp yak konámpono. ¹⁰ Yino te yumwan nke mwaria te ankár wae fek, tá kumuruk kor Kwarén sér saráp yak konámpon. Yumo Kwarén mér nap pwi mo nángo te, yino warko yaewouránko, yumo fwapia mér karenkria námpnon.

¹¹ Yinomp ninik te, nomp Naropwar Kwar ntiaka nomp Jisas Tokwae Karao námoku yinan fwap éréképea yumonapok tirá kérép keponoria nempon. ¹² Yinomp ninik te, Tokwae Karao yumwan yiráp ninik mek arop ankwapan nounouroup mwanap ninik kák nángo, top-pwarámpá yakanoria námpnon. Aenángo maok, yumo nonopok nounouroupria, ankwap farákapan kor nounouroup napo, yino yumwan nouroup i konámpnámp taknámp tokwae kari yak naenámpnon. ¹³ Yinomp ninik te, Kwaro yumwan takriaka kárakáre sánk nángo maok, nomp Tokwae Kar Jisas warko náráp arop ponankor éréképrá ék námp fek te, yumo nomp Naropwar Kwaro nke námp fek yiki kukur yakápria maok, mao nke námp fek nkwak maki nap yak mo naenámpnon. ✱

4

Kwaro warákár naenámp niámp ninikaok paokop mwanámp kar

¹ Ononamp fákáre, yumo Kwaro warákárnámp kwapwe kare ninikaok paokop nap te, yino wae yumwan ponankor am ninik yénki námpara, yumo ampaok paokop napon. Aenapan maok, yino oukoumwan yumo ankár kánámpár takrá yakáp mwanapria, Jisas Tokwae Karamp e fek yiráp ninik mek kárakáre sánk námpnon.

² Yumo te wae mér napon, yino yumwan farákápnámp ponankor kar máte Jisas Tokwae karamp ninikaok farákáp námpnono. ³ Kwaromp ninik

✱ **3:3:** Ap 16:1; 2 Ti 3:12 ✱ **3:4:** Ap 14:22 ✱ **3:5:** Fl 2:16 ✱ **3:6:** Ap 18:5 ✱ **3:13:** Fl 1:9-10

te arak námpon: Yumo ankár kokopor i konap ninik te pwarareaka, yiki kor ninik fek yakápenkrá ninik námpon. ✧ ⁴ Aeria maok, yupuráp arop yumo ponankor ankár yumokuráp yupurént saráp yakápnep ninik te yiki kor yae-párak kare yakáp i konap ninik fek yakáp kip. ✧ ⁵ Yiráp ninik te Kwarén mér monap arop niampia kokopor ninikan kikiankrá paokopi kwaponono. ✧ ⁶ Yumo te yiráp ankwapnápén, mao te Kristenara, onan yopor mo, fwaponoria maomp yupurént kwatae niniki kwaponono. Am taknap arop fárakapan te Kwar Tokwaerao touwe tokwae kwatae sánk naenámpon. ⁷ Kwaro nomwan wumwiria érékép námp te apae am kokopor ninikaok paokopenkria ninámpanápe, mono. Mao nomwan wumwiria érékép námp te, ankár yiki kor ninik fek yakápenkria ninámpon. ✧ ⁸ Aenámpara, kar yino farákáp nánko, arop am kar ták-sinám te, mao te aropan younkwe sir mono. Kwarén younkwe sinámpon. Am Spirit Kwaro nénk námp te kwaporok spirit mwar mono. 'Ankár Yiki Kare Spirit'rá sér i konapono. ✧

⁹ Ono te yumo nonopok yiráp ankwapyaenápén nounouroup i konap ninikan kumwi mono. Am ninik te Kwaro yumwan wae yénk nánko méri yakáp naponono. ✧ ¹⁰ Yumo te waeman ponankor Masedonia mek mwaeakamp Kristen ankwapyaenáp fárakapan takrá nounouroup napo, yino wawiaka yumwan kárakáre fek sérrá: Yumo te ankár am ninik fek saráp yakáp napo, támao tokwae yak kuno. ¹¹ Yumo te ankár yino wokwaek séri námpnám taknám sánánkar tankáprá yumoku tére mwanap ninikan sámpea kárakáre kipo. Ankwapamp térean énounkouprá sérari kwaponono. Yumo ankár yumokuráp yae kor fek téreria maok, yumo fwap yumoku taokeyakáp mwanaponono. ✧ ¹² Aenapo maok, yiráp ankank wae yumwan pwi nánko, yumo arop ankwapan 'Yinan yaewourria fir sápenk'rá sér moria maok, Kwarén mér monap arop nke nap fek yae-párak kare paokop napo, am fárakapao yumonap ninik táman nkeaka warákár mwanapon. ✧

Jisas Tokwae warko ékria nomwan fápárámpá kák naenám kar

¹³ Yinomp arop fákáre, yinomp ninik te yumo arop sumpwi nap fek épérép te mono, fwapia mérenkria námpon. Takria yumo Kwarén mér moria warko ferámp mwanap ke yépék mo i konap aropao i konapnám yonkwae touwe kéképrá éménka wae mwanape. ✧ ¹⁴ Jisas sumpwiaka warko fárámp námp te nomo wae mér námpon. Taknám warko Jisas apárok ék námp fek te Kwarén mériaka sumpwinap arop te Kwaro warko Jisasént éréképá korop naenámpon.

¹⁵ Yino Jisas Tokwae Karao naenám karan yumwan farákáp námp te ará: Tokwae Karao koropnám ke fek te nomo oukoumwan yiki yakápnám arop te sumpwinap aropan mekia tukup mono. ✧ ¹⁶ Kwaro tékén wumwi kar fek sénánko, wur fokop napo, am fek ensel tokwaerao tékén wumwi nánko, Jisas Tokwae Karao námoku yámar meknám warko ék námp fek te Kwarén méria sumpwinap aropaomékir ferámp mwanapon. ¹⁷ Am tak nap fek maok, nomo oukoumwan yiki yakáp námp nomwan kuri Jisas Tokwae Karao am fárakapént éréképea kouwme mek pokeanánko maok, am fek nomo Kwar Tokwae Karan kikipia maok, nomo méntér yámar mek yakápi-yakáp mwanámpon. ¹⁸ Ae

✧ 4:3: 1 Pi 1:16 ✧ 4:4: 1 Ko 6:13,15 ✧ 4:5: Ro 1:24-28 ✧ 4:7: 1 Pi 1:15 ✧ 4:8: Lu 10:16
✧ 4:9: Jo 13:34 ✧ 4:11: Ef 4:28 ✧ 4:12: Kl 4:5 ✧ 4:13: 1 Ko 15:20; Ef 2:12 ✧ 4:15: 1 Ko 15:51-52

mwanámpara, yiráp ankwapyae nápo ninik mek kárákáre sámpea warákár fek yakápanáponorá ankár māmá kar farákáp kipo.

5

Nomo ankár Jisas Tokwae ék naenámp keran nánaprá yakáp mwanámp kar

¹⁻² Jisas ék naenámp ke te, oukun naenámp aropao kumuruk e-poup korop konámp niampono. Am te yumoku wae mér napara, yino am ankank korop naenámp ke te sér mono. ✧ ³ Ae naenámpan maok, arop ankwap farákapao sérrá, “Oukoumwan te kwapwe kare kenono. Fwap yae-párak yakáp mwanámpono.” Aerá ninik napo, am ke fek táman yupurao táráp tank naeria arokwap konámp niamp, faokor mwanap touwe tokwaerao am farákapan koupour korop nánko te, wouroukoup mwanap pourou mono. ✧ ⁴ Aeno onomp kémpiyae farákap, yumo te apae kirikip mek yakáp napan oukun arop korop nánko, korokop konapnámp taknámp, am yae korop námp nkerá korokop mwanapanápe. ⁵ Yumo ponankor yámar ntiaka wae kwapwe fekamp aropon. Nomo te kirikip ntia kumurukamp arop mono. ✧ ⁶ Aenámpara, nomo arop ankwap farákapao pamp i konapnámp araknámp pamp mwareano. Nomp yi te ankár firékarea yak nánko, nomp ninik te ankár érik karaok farákárano. ⁷ Nomo te waeman mér námpono, arop pamp nap te kumuruk pamp i konapon. Tá arop kwatae ént fáritea mánmánrá paokop konap te kumuruk i konapon. ⁸ Aeno nomo te wae fekamp aropara, nomo te ankár érik karaok farákár nánko, ankank youroukoupia mér mwaro. Nomo Kwarén mérnámp ninik ntiaka aropomp i konámp ninik te káraenámp yirimpea paokopria maok, tá Kwaro nomwan warko érékép naenámpria kárákáre fek yépékrá yakápnámp ninik te, kaparáp koumpnámp araknámp me korok woukwapea paokop mwanámpon. ✧ ⁹ Kwaro nomwan nánkáráp námp te nomwan yopor nanampria nánkáráp moi námpono. Nomp Jisas Kraís Tokwaerao nomwan warko érékép naenámpria nánkáráp námpono. ¹⁰ Jisas te nomwan yaewourrá sumpwi námpara, nomo oukoumwan yiki yakáp námp, tá nomo sumpwi námpao kor, nomo fwap méntér yiki yakáp mwanámpon. ✧ ¹¹ Ae mwanámpara, yumo te nonopok yaewour naenámp kwapwe karenámp kar sérar nap te, ankár yumoku oukoumwan naphámp maknámp, nonopok waria kárákáre sámpria warákár mwanapon. ✧

Kwaro yaewour nánko, kwapwe kare ninik fek tére mwanap kar

¹² Ankwapyae fákáre, yino yumwan sénámp te ará: Kwaro, sios yumwan taokeyakápenkria arop páte námpara, am farákapao yumwan taokeyakápria yiráp ninik fwapokwap i konapara, yumo te ankár am farákapamp yae ankore mek yakáp kipo. ✧ ¹³ Yumo te am tére nap táman ninikria maok, yonkwae kárámprá am farákapan warákárria, énéнки ankárankamp ninik fek yakáp kip.

¹⁴ Ankwapyae fákáre, yino yumwan kar kárákáre kare fek sénámp te, arak kipria námpon: Yumo te arop kokwaerá paokop nap warko éréképea fwapokwapria maok, tá arop ankwap farákapao kor apáprá paokop napan kor taknámp, kárákáre sámpanáponoria yaewourria maok,

✧ 5:1-2: Mt 24:36; Mt 24:40-44 ✧ 5:3: Lu 21:34-36 ✧ 5:5: Ef 5:8-9 ✧ 5:8: Ef 6:14,17

✧ 5:10: Ro 14:7-9 ✧ 5:11: Ju 20-21 ✧ 5:12: Hi 13:17

tá ankwap fárákáp fwapia kárákáre mo napan kor mént yaewour, tá arop ponankoran kor sánánkar porokwe fek tére kipo. ☆

¹⁵ Yumwan kwatae ninik napo yumo nopok kor kwatae niniki kwapono. Yumo ankár yiráp ankwapyaenápén kwapwe kare ninik fek saráp sérarrá paokopria yaewouria maok, arop ponankoran kuri ankár tak kip. ☆

¹⁶⁻¹⁸ Yumo Krai Jisasént koumpá yakáp napara, Kwaro yumwan tak-enkrianámp ninik te ará: Yumo ankár warákár saráp yakáp, tá yumo ankár Kwarén kar toropwap saráp yakáp, tá yumwan apae-apae ankank korop námpan kor, ankár Kwarén 'Aesio'rá sér kipo. ☆☆☆

¹⁹ Yiki Kor Spiritao yiráp ninik mek tére naerianámp man taokor kwapono. ²⁰ Yumo te arop Kwaro maomp ninik mek sánknámp profet kar farákáp nánko te, man kokwaroki kwapono. ²¹ Aeno yumo te ankár arop ponankor yumwan farákápnáp kar am youroukoupia, kwapwe kare ninikan sámp-sampria maok, ☆ ²² ponankor nkwakwe make ninik kwatae námp te ankár kwe-pwar kipo.

Kar pwarnámp mwaekamp kar kánanke

²³ Yonkwae porokwe fi korráp Kwaro yumwan fwap ponankor yiki kukurrá kák naenámpn. Mao námoku yiráp waemp, yiráp ninik, yiráp pourou taokeyak nánko maok, nomp Jisas Krai Tokwae Kar warko arákarrá ék námp fek nkwak maki nap yak mo, kwapwe kare yakáp mwanapon. ²⁴ Kwaro námoku yumwan wumwiria érékép námp te, yumwan kwaporok pwar mono. Mao námoku sérinámp ponankor kar-waok i konámpara, fwap tak naerámpon. ☆

²⁵ Yumo 'Kwaro yinan yaewourano'rá sér kipo. ²⁶ Yumo Kris-tenao i konap ninik fek yiráp ankwapyaenáp fárákapan ponankor nounourouprá yae koukoupwiyak kipo.

²⁷ Mámá karan Kwaro onan sáp námpan ono yumwan kárákáre fek sér rae: Yumo má pas fekamp kar má yiráp ankwapyaenáp fárákapan ponankor farákáp kipo.

²⁸ Ono ninik namp te, Tokwae Kar Jisas Kraiso námokuráp ninik fek ankár yumwan yaewouranoria nampon.

Polo Tesalonika Firampor Wakmwaek Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Polo Korin mek yakria am yopwar fek táman ankwap pas kumwia Tesalonika mek yakápnas siosén sámp-kérép.

Ankwap fákáreo Polonámpok kar kéréprá arakrá sér: Tesalonika mekamp sios fákáre 'Jisas Kraiss te wae má apár mek warko ék tenámpono' ria ninik tokwae napon. Aenapantá maok, Pol, Sailas, Timoti makia am fárákapamp ninik fwapokwapria pas kumwi napon. Polo sérrá, "Am yae te korop mo, sikono." Aeria maok, nánkár Jisas ék námp fek koropánk naenámp ankankan am fek kumwi námpono.

¹ Taun Tesalonika mek yakápnas sios kounteouráp arop e! Yino Pol, Sailas, Timoti, makia yino má pas má kumwia, yumo Naropwar Kwar ntiaka Jisas Kraiss Tokwaerént koumpá yakáp nap, yiráp por kérépreano.

² Yino ninik námp te Naropwar Kwar ntia Jisas Kraiss Tokwae Karao námokuráp ninik fek yumwan ninikia yaewour nepo, yonkwae porokwe fek yakápenkria nampon.

Polo Kwarén aesio rimp kar

³ Ankwapyaé fákáre, yino te kápae kare por yumwan ninikria Kwarén 'Aesio'rá sér i konámpon. Yino yae-párák tak námp te, apae riteanápe, yiráp mér kárákáre kareria, yumo ponankor ankákárak arop ankwap fárákapan warákár kare napo, am ninik akwapea tokwae kari yak námpan námpon. ✧ ⁴ Yumo tak napantá maok, yino tukuprá Kwaromp sios fákáre ou mek yiráp e sakap konámpono. Yino arakrá sér, 'Tesalonika mekamp sios te Kwarén mér napara, man yorowar napo, nkwakwe make touwe korop námpan kor, mao mér kárákáre napara, kárákáre fek yakáp napono'rá warákár-sér i konámpon. ✧

Kwaro nomwan yae-párák kare ninik fek yurukup naenámp kar

⁵ Yiráp am ninik Kwaro nomwan arakrá yénkép námpon: Mao te náráp yae-párák kare ninik fek nomp ninik younkoup konámpono. Yumo Kwaro náráp firáp taokeyak naenámpan téreria, am fek touwe sámp nap táman, Kwaro yumwan am mek yakáp mwanap pwi kare pap naenámpon. ⁶ Kwaro náráp yae-párák kare ninik fek yurukup naenámp te ará: Yumwan touwe tokwae sánk taeri nap aropan te nopok touwe tokwae nénk naerámpon. ✧ ⁷ Nánkár Jisas Tokwae Karao yámar meknámp ensel kárákáre éréképea yaomwi tokwaerént érik ék námp fek maok, yumo sámpnap touwe am fwapia pap nángo, yumo yae-párák yakáprá, nomo énéni yae-párák anepérrá yakáp mwanámpon. ✧ ⁸ Nánkár am ke fek maok, Kwarén mér moi nap, tá nomp Jisas Tokwae Karamp Kwapwe Kare Kar wawia mántwaok paokop moinap aropan touwe tokwae kwatae nénk naenámpon. ✧ ⁹⁻¹⁰ Jisas éknámp yae fek maok, am fárákapao sámp mwanap touwe te Kwar Tokwaeramp wae kárákáre tokwae fek Kwaromp wonae fik yakáp mon, panek yakápria maok, touwe tokwae sámpea nap te, ankár taki yaka yakáp mwanapon. Aeno arop Kwarén

méria mént yakápnap fákárerao maok Kwaromp e sakapria, ponankor man warákárapo, yumo kor énéni tak mwanapon. Am te apae riteanápe, Kwaromp karan farákáp nángo, yumo wawia 'Karenó' riaka méri napara napon. ✨

Polo Tesalonika mekamp aropan kárákáre sánkanoria Kwarén sérímp kar

¹¹ Yino te am yumo Kwaromp e sakap mwanap táman ninikria maok, ankár nomp Kwaro yumwan yaewouranoria kar toropwap saráp yakáp konámpon. Yumo Kwaro yumwan wumwiri námpaok paokop napan, yino ninikia, Kwaro yumwan yaewour nángo, yumo am wumwiri námpaok paokop mwanap pwi kare yakanoria Kwarén sér i konámpon. Yino te Kwaro yumwan kárákáre sánk nángo, yumo ponankor kwapwe kare tére mwaria ninik nap te, fwap yae-párák téreria, yumo Kraiséen mér nap fek tére ponankor fwap tére mwanaponoria Kwarén sér i konámpon. ✨ ¹² Yumo am taknap ninik fek táman yumo nomp Tokwae Kar Jisasomp e sakap napo, tá mao kuri yiráp e sakap naenámpon. Nomp Kwar ntia nomp Tokwae Kar Jisas Kraís mao námokuráp ninik fek yumwan ninikia yaewour nepo, yumo fwap am ankank tak mwanapon. ✨

2

Kwaromp kar ták-sinaenámp arop korop naenámp kar

¹ Ankwapyaé fákáre, oukoumwan yino nomp Jisas Kraís Tokwae Kar warko arákarrá ék nángo, Kwaro nomwan Jisasént ankára mek koupoukour naenámpan yumwan má kar arakrá sér mwarianeano: ✨ ² Ae te arop ankwap farákapao yumwan sérrá, "Jisas Tokwae Karomp yae te wae korop námpon!" Am te 'Arop profet kar séri námp'rá sér, tá 'Arop farákáprá séri námp'rá sér, tá 'Yino pas fek kumwiaka séri námp'rá sér. Arakrá sérar napo te, yumo am kar wará koupour kar kokorokoria, yiráp yae-párák yurukup i konap yonkwae kour pwar mwanape. ³ Yumo te arop ankwapao yumwan nkwakwe make kar sérarrá poupwekáp napo, kare kar napan mpweria wawi kwapono. Am yae te kwaporok korop mono. Manénkir te nomo nke nángo, kápae kare arop námokunap sokororá Kwaromp kar ták-sirirá paokop napo maok, tá Kwaromp kar ták-sir i konámp arop ankárank érik korop naenámpon. Wakmwae Jisas Tokwae Kar éknámp ke fek te am arop te yaomwi tokwae mek pik naenámpon. ✨ ⁴ Mao arop lotu i konap ankank ponankor, tá arop Kwaromp ankankrá ninik nap ponankor kwe-sirarea, námokuráp eran narek papria, Kwaromp lotu nap tokwae mek akwapá tankria sérrá, "Ono támao ono Kwarono." ✨

⁵ Ono wokwae yumont yakamp fek, yumwan am kar táman sériamp te yumo te nik mo nap nie? ⁶ Yumo te am ankank am Kwaromp kar ták-sir i konámp arop oukoumwan taokorámp te wae mér napon. Nánkár Kwaro pátenámp yae fek am kwekáp arop érik korop naenámpon. ⁷ Kwaromp lo ták-sinaenámp te kánánkámp térerá yak námpon. Mao te kánánkámp térerá yakrá akwapea nánkár am mwae kákarnámp arop ér-sakwapnámp ke fek naenámpon. ⁸ Am ke fek táman am Kwaromp kar ták-sir i konámp arop te Satanomp kárákáre fek érik korop nángo maok, Jisas Tokwae Kar ékria man náráp táp mekamp ouwipár fek porokwap-pap naenámpon. Tá mao

náráp wae tokwaent érik korop námp fek am lo ták-sinámp aropan am wae támao kwatae pap naenámpon. ⁹ Mao Satanomp kwekár ninik fek nkwakwe make kárákáre, tá maomp kárákáre yénknámp kwekár ankank yoro nángo, arop ponankor am táman nkea kokorokor mwanapon. ✱ ¹⁰ Mao nkwakwe make kwatae ninik fek kwekáránko maok, nánkár faokor mwanap arop am kar wawiaka karenorá mwanapon. Am arop fáráká te Kwaromp karan warákár napo te, Kwaro fwap warko érékép naenámpan maok námoku monoria pwar napon. ¹¹ Aenapantá maok, Kwaro am Satanomp kárákáreráo am fárákapan kwekáránko, am kwekár kar táman méranáponria pwarari námpon. ¹² Aenángo maok, arop ponankor kare kar karan mér moria pwarará maok, nopok kwatae ninikaokria am táman saráp warákáránkinap arop fáráká te Kwaromp kot mek touwe kwatae sámp mwanapon.

Tesalonika mekamp aropan Kwaro warko érékép naenámp kar

¹³ Aeno ankwapyae fákáre, Kwar Tokwaerao yumwan warákárámpantá yino ankár yumwan Kwarén ‘Aesio’rá sénámpon. Kwaro wokwaek kar yumwan warko érékép nanampria nánkáráp tenámpara, Yiki Kor Spirita yoroianánko, yumwan Kwaromp arop fi arákareaka, tá yumo ankár Kwaromp kar kare wawia karenorá sénapo, Kwaro am ninik fek táman yumwan warko érékép námpon. ✱ ¹⁴ Maomp ninik te yumo ankár nomp Jisas Krais Tokwae Karamp wae tokwae ntia kárákáre tokwae mek yakáp mwanaprianánko, yino yumwan Kwapwe Kare Kar farákáp námp fek Kwaro yumwan wumwiria warko érékép námpon. ¹⁵ Ankwapyae fákáre, aenámpara, yino yumwan Kwaromp kar kápae kare farákápria, kar fek sérrá, pas fek sénámp kar te, máte kare karonó. Yumo am táman ankár méria kárákáre fek fokoheyakáprá ampaok kipo. ✱

¹⁶ Nomp Tokwae Kar Jisas Krais ntiaka nomp Naropwar Kwaro nomwan warákárria námokuráp ninik fek nomp ninik mek yaewour nepo, nomo kárákáre sámp rá warákárrá yakáp námpon. Tá mao nomp méran yaewour nángo, nomo Kwaro nomwan fwapokwap kar naenámpan yépék námpon. ¹⁷ Aenámpara, yino ninik námp te, Kwaro yiráp ninik mek kárákáre sánkria yaewouránko, yumo ponankor kwapwe kare ninikaokria kwapwe kare karan saráp sérarenkria námpon. ✱

3

Yumo ankár Kwarén sénapo, ‘Yinan yaewourano’rá sériap kar

¹ Ankwapyae fákáre, yino warko ankwap kar sénámp te ará: Yumo ankár Kwarén kar toropwap napo, Kwaro yinan yaewouránko maok, maomp karao kor ankár némp-némp koupour akwapeaka tokwae yak nángo, mao yumo ou meknámp e tokwae sámp námp niamp, take pourouráp e tokwae sámp naenámpon. ² Yumo wae mér napon, kápae kare arop oukounwan Kwarén mér mo napara, yumo Kwarén kar toropwap napo, kwatae ninikráp arop yinan mwaria napo, mao yinan yaewour naenámpon. ✱

³ Aeno Kwar Tokwae te nomwan yaewour naerámp te pwar mo i konámpara, fwap yumwan kárákáre sánkria taokeyak nángo, Satan te yumwan éréképá akwap mo, fwaponó. ✱ ⁴ Tokwae Karao yinan ninik

✱ 2:9: Mt 24:24; Yé 13:13

✱ 2:13: Ef 1:4-5; 1 Te 1:4; 1 Pi 1:2

✱ 2:15: Ro 8:30; 1 Ko 16:13

✱ 2:17: 2 Ko 1:3; Hí 13:21

✱ 3:2: Ro 15:30-31; Ef 6:19

✱ 3:3: Jo 17:15

sáp nánko, yino yumwan wae arakrá mér námpono: Kápae kare ninik yino yumwan 'Térenk'rá séri námp te, yumo wae takrá tére napara, nánkáráp kor yumo fwap takrá tére mwaria napon.

⁵ Yinomp ninik te Tokwae Karao yiráp ninik ékéker nánko, yumo Kwaro arop fárákapan warákár kare konámp ninik mér kareria maok, Kraisomp touwe sámpea kárákáre fek fokopeyak konámp ninikan kor mér karenkria námpon. ✱

Ponankor aropao tére mwanap kar

⁶ Ankwapyaé fákáre, nomp Jisas Krais Tokwae Karao yinan sénánko, yumwan kárákáre fek sérreano: Arop ankwapao tére moitea kokwaenámp ninik fek yarakriaka yino yumwan farákápnámp kar ampaok yarak mo, pwar nánko te, yumo kor mént paokopria mántwaok mwanape, ankár panek yakáp kipo. ✱ ⁷ Yumo te ankár yinomp ninikaok paokop mwanap wae mér napon. Wokwaek kar yino yumont yakápámp fek te, yino kwaporok tankáp moimpon. ⁸ Yino te fir ankwap yiráp yaekamp kwaporok sámpea fár moimpon. Yino ankár mani fek saráp sámp konámpon. Yino ankár yinoku kor yámaraok kumuruk kor yinokump yae fek térea waeria maok, yumwan 'Fir sápen' ria kar sér moimpon. ✱ ⁹ Yino te yumwan Kwaromp kar farákáprá térea wae námpara, 'Nopok fir sápen'rá sér mwanámpan maok, yino te takrá sér mono. Yino mak nánko maok, yumo yinomp ninik man nkea yumo kor mántwaok takrá tére mwanapria ninámpon. ¹⁰ Yumo te wae mér napon, yino wokwaek yumont yakria yumwan sánkámp lo kar te arakrá sérimpon: Arop námo tére te monoria námp te, mao fir sámpá fár mono.

¹¹ Am te apae riteanápe, yino wa nánko, arop ankwap fárákap tére mo, kwaporok párák yakápria ankwapao térenap ankankan énounkouprá sérarrá paokop napantá sénámpon. ¹² Oukoumwan te yino Jisas Krais Tokwae Karamp e fek am taknap arop fárákapan kar kárákáre fek arakrá sénámpon: Am fárákap te ankár fwapi tankáprá téreria maok, fwap námoku taokeyakápria fir sámp mwanapon. ✱ ¹³ Aeno ankwapyaé fákáre, yumo kwapwe kare ninik fek tére nap te kokwae kwapono.

¹⁴ Táte arop ankwapao yino kumwinámp pas fekamp kar ponankor má mériaka mántwaok yarak mo nánko te, yumo am aropan fwapia mérria, man kwaporok pwate napo, námoku mwar yakriaka námokunámp ninik am mériaka pwarápe naenámp. ¹⁵ Yino te yumwan, mao te nomo man yopornámp aroponorá ninikia pwar kipria sér mono. Yinomp ankwapnáprá ninikria maomp ninik fwapokwap kipo.

Polo Tesalonika fran 'Gude'rá sénámp kar

¹⁶ Tokwae Kar te yonkwae porokwe fek yakáp i konap ninik fi kor ara, onomp ninik te, nkwakwe make ankank korop námpan kor, mao yumwan yonkwae porokwe nénk nánko, yumo yonkwae porokwe fek yakápenkria nampon. Mao te ponankor yumont yakanoria nampon. ✱

¹⁷ Pol onoku yumwan 'Gude'rá kumwi rae. Ono ankár onomp pas ponankor pwar námp fek onokump yae fek mámake pourouráp kar kumwi konampono. ✱

¹⁸ Ono ninik namp te, Nomp Tokwae Kar Jisas Krais námoku ninikia yumwan yaewouranoria nampon.

Polo Timotimpor Manénkir Kumwimp Pas Mekia Akwapnám Kar

Jisas pok tenánko, 33 yopwar niamp arake fek, Polo má má pas Timotimpor kumwia sánkámp.

Timoti te provins Galesia mekamp taun Listra meknám koropnám arop tár-ménkino. Maomp naropwar te Grik fi, tá maomp éntupwar te Juda fi mekampono. Wokwaek Polo Kwapwe Kare Kar farákápám fek Timotin warámpea yárákimpan maok, wakmwaek te Timoti Efesus mekamp sios taokeyak nánko, Polo má pas kumwia sámp-kérépámpon. Timoti te ankár arop ankwap farákápao Kristen fákáreramp mér kwatae papantá 'Fwapi taokeyakria Kwaromp ninikaok mwanap'rá sénámpon. Tá ankwap tokwae kar ankank te, 'Timoti ankár am mekamp sios mek tére mwanap yae-párak kare arop yoroi papamp'rá sénámpon. Tá Timotin kor 'Ankár Jisasomp térenap arop kwapwe kare yakamp'rá sénámpon.

¹ Ono Pol, Timoti amonapok kar kérép rae. Kwar ntiaka Krai Jisas onan wokwaek kar akwapea kar farákápaeria aposel e papeaka onan sámp-kérépepon. Am Kwar te nomwan warko éréképám Kwarono. Am Krai Jisas te nomo man nke mwanámpria yépékrá yakáp námpon. ✧ ² Timoti e, ono Kwaromp kar farákáp nanko, amo wawiaka ankár mántwaok akwap napantá, amo te ankár onokump táráp kare niamponoria ka ono waráp por má pas má kumwi nampon. Ono ninik namp te, Naropwar Kwar ntiaka nomp Tokwae Kar Krai Jisas mao námokuráp ninik fek amwan ninikia aropompiaka, yonkwae porokwe sánk keponoria nampon. ✧

Nomo kwekár karan ankár apárok anámpá pap mwanámp kar

³ Ono wokwaek kar provins Masedonia mek akwap naeriaka amwan sériampnám taknám warko sér rae: Amo ankár taun tokwae Efesus mek am mek saráp yakria maok, Kwaromp kar yiki mwaek yénkrá farákáp konap arop ankwap farákápan 'Kwekár kar arop farákápan farákáp kwaponno. Pwar kip'rá kárakáre fek sérampo. ⁴ Tá am kwekár tisan arakrá séramp: "Yumo yiráp tékénouamp e kouroumpea am fek nkwaekwe make kikir kar mwar táman ninik tokwaera farákáp kwaponno." Am take kar te náráp ninik fárámp nánko, épérépnám kar sérarrá tárápar mwanape. Am take ninik te Kwaro ponankor aropan ninikia yaewour naenám ninik tokwae kwapweran yaewour mo karonno. Nomo fwap am Kwaromp ninikan ninikia karenoria mér mwanámpon. ✧ ⁵ Aeno ono oukoumwan amwan sánknám kar máte nomwan arakrá yaewour naenámria nampon: Nomo Jisasén kor kare karonoria ka mér kareria, Kwaro nke nám fek yiki kare yakáprá, tá nomo nomp ninik mek yurukupia kwatae ninik yakantá karrá yakáp mwanámpon. Am ninik fek táman nomo nonopok nounouroup kare mwanámpon. ⁶ Arop ankwap farákáp te am ninik kour pwarará paokopria maok, kwaporok kar mwar táman sérarrá paokopria ka épépérépi yakáp napon. ⁷ Am farákápao 'Yino te Kwaromp lo mérnám tisa yakáp mwar'rá sér i konapon. Aenapao

maok, námoku karerao kor am kar fwapia mér moria maok, táte am kar fian kor taknámp fwapia mér mo napon. ✧

⁸ Nomo ponankor wae méron, am Mosesomp lo Kwaro arakrá térenkrianámpaok tére námp te, am lo te kwapwe kare ankankono. ⁹ Aeno nomo am táman kor fwapia mér námpon: Loamp tére te arop yae-párak námpan fákap mono. Arop lo kar ták-sir konap arop, sokoro ninikaok i konap, Kwarén kor younkwe sánkria maok, kwatae ninikaok tukupnap aropan fákap konámpon. Aeria maok, arop fárakapao Kwaromp ninik te wampwenoriaka pwarará maok, apárokamp ninikaok tukup konap aropan fákap konámpon. Aeria maok, loamp tére te éntupwar naropwarén kor tirá wouria, arop ankwapan kor tirá wourinap aropan fákapá pap konámpon. ¹⁰ Aeria maok, kounteouráp arop kokoporria maok, poumou-tárápu nonopok yupunámp kokoporria maok, arop arop oukun éréképria maok, arop ankwap fárakap kwekár i konap, ankwap fárakap te kwekárria maok, karenoriaka, fou e sér i konap, tá Kristen ninikan yénképnámp téran yorowar i konap ankwap-ankwap ninik ponankor, am taknap arop fárakap táman loao fápákamánk i konámpono. ¹¹ Má kar kare máte Kwaro onan fárakámpria sápnámp Kwapwe Kare Kar mek yak námpon. Am Kwaronámpoknámp koropnámp Kwapwe Kare Kar te waeráp kwapwe ara, nomo ponankor man warákár mwaro.

Polo Kwaro nomwan manénkir aropompimpan 'Aesio'rá sérimp kar

¹² Nomp Krais Jisas Tokwae Karao ono fwap maomp karwaok tére nanamp nkea méria maok, onan nánapia náráp tére téreaeria kárakáre sápnámpon. Aerianánko maok, ono man 'Aesio'rá sér rae. ✧ ¹³ Kare, ono wokwaek kar te Kwaromp e wouroumprá yárakria maok, Kristen fákáreran sokororia man kárakárerá yárakiampon. Aeno mao wae mér, ono oukoumwan Kraisén kare karonorá mér moriaka épérép ninik fek man yopor nampara, mao onan aropompi námpon. ✧ ¹⁴ Aeria maok, nomp Kwar Tokwaerao námoku ninikia onan warákár tokwae námpono. Aenánko, ono am warákár tokwae fek Kraisént koumpeyakápnámp aropamp man mér námp, tá nomp ankwapnápén nouroupnámp ninik sámpampono.

¹⁵ Krais Jisas te apárok ékia maok, kwatae ninikráp arop nomwan érékép naeria ék námpon. Mámá kar fi te kare karara, arop ponankor kare karonorá méranápono. Táte onoku kareao kor arop ponankor kámá-pwarará kwatae kare ninikráp arop nampono. ✧ ¹⁶ Aeno Krais Jisaso ninik námp te, arop ponankor mao kwatae ninikráp aropan aropompria porokwe fek yépék i konámpan mérenkria námpon. Aenámpara, ono arop ponankor kámá-pwararea kwatae kare nampam maok, mao onanmékir aropompi námp te, arop ponankor onan nkea, am fárakapao kor karenoriaka man méria maok, yiki yaká yakáp mwanap sámp mwanapon. ¹⁷ Mao te ankár yaká yak konámp kingono. Mao te sumpwi mo i konámp, arop man te nke mo, mao te Kwar ankárank kare támaono. Nomo ponankor mao te tokwae kar kárakáre kor kwapwe kareara, maomp e kumur méntép ankár sámpa sakap mwaro.

Timoti ankár Satanén yorowaria kwe-pwar naenámp kar

¹⁸ Onomp táráp Timoti, ono siosomp profet fákárerao wokwaek amwan sériap karan ninikia, oukoumwan amwan amo térenanap karan sénae

rae: Amo am profet kar táman warko ninik napo maok, amwan kárákáre sánk nánko, amo ankár soldia niamp kárákáre fek fokopeyakria Satanén yorowaria kwe-pwarampo. ☆ ¹⁹ Am yorowarnámp mek amo Kwarén mér napan kárákáre fek sámp-fákeyakria, Kwaro nke namp fek waráp ninik mek kwatae ninik yak mo kare námpra ankár mérampo. Arop ankwap fárákap tak mo, kwatae ninik yak nánko, Kwaro man fwapokwap naenámpan monorá napo maok, náráp Kwarén mér nap ankár kwatae akwap námpon. ²⁰ Himeneus ntiaka Aleksander arop yaworao kor takepo, ono Satanomp yaek sánk nanko maok, Satano am arop yaworan sámpá sokoro nánko, warko ninikiaka Kwarén wouroump mo nenepón.
☆

2

Kwarén kar toropwap i konap ninik

¹ Aeno am tére amwan téreampori namp te, manénkir sénaenamp kar te aráne: Ponankor kounteouráp aropan arakrá sérampo: “Yumo ankár arop ponankoran ninikia Kwarén man aropompria yaewouramporia kar toropwapria mao tak naenámpan ‘Aesio’rá sér kipo.” ² Aeria maok, Kwarén ‘King ntiaka gavman fákáreran kor yaewourampo’rá sénapo, nomo ponankor yonkwae porokwe fek yakápria maok, tá nomo ankár Kwaro warákárnámp ninikaok paokop mwanámpon. ³ Am ponankor aropampor Kwarén sénap kar te kwapwe námpara, nomwan warko éréképeanámp Kwar te wawiaka warákár i konámpon. ⁴ Maomp ninik te ankár arop ponankor warko éréképeanámp, am Kwaromp ninikamp kar ponankor te karenoria mér mwanapria námpon. ☆ ⁵ Nomo te wae mér námpon, Kwar te ankárank karerao yak námpon. Aenámp maok, arop ankárankamp kuk yakria Kwaronámp mwaek yak, arop nomonámp mwaek yak. Aenámp arop te Krai Jisasono. ⁶ Kwaro sérimp yae fek Krai námoku karerao arop ponankor warko yamokwapea érékép nanampria sumpwimpon. Am takimp ninik Kwaro nomwan yéncép námpon te, maomp ninik te arop ponankor warko érékép nanampria nimpon. ⁷ Aeriaka Kwaro onan aposel yakaeria arop ankwap firaonapok sámp-kérépámpon. Aeránko maok, ono am Kwapwe Kare Kar érik farákápria, Kwarén mér mwanap kare yéncé nampon. Ono te kare sénampón, ono te kwekár mo karenon. ☆

⁸ Aeria maok, onomp ninik te, sios ponankor mek arop fákárean yumo kar toropwap nap te, yopor yonkwae, yopor kar sér i konap te ankár pwararea, yiráp ninik yiki kare yakria, yumoku Kwarén sánkria, kar toropwap kipria nampon.

‘Yaewour i konap tére te kounteouamp yae-párák kare moporono’rá sénámp kar

⁹ Tá onomp ninik te kounteou te man pwinámp waempyaman yirir kipo. Náráp me pwae, náráp pourouk kápae kare mopor ntia mani tokwae fekamp waempyam yirirantáno. ☆ ¹⁰ Aeno ‘Námo te Kristen nono’rá sér i konap kounteou fákáreramp yae-párák kare mopor te ankár nkwakwe make yaewour i konap tére nap támaono. ☆ ¹¹ Kounteou te námoku ankár sámp-anámp, karmparáp tankria Kwaromp karan sámp mwanapon. ¹² Onomp ninik te, kounteourao lotu nap mek

☆ **1:18:** 1 Ti 4:14 ☆ **1:20:** 1 Ko 5:5 ☆ **2:4:** 2 Pi 3:8-9 ☆ **2:7:** Ap 9:15 ☆ **2:9:** 1 Pi 3:3-4
☆ **2:10:** 1 Ti 5:10

poumou-tárápuran poukeyakrá Kwaromp kar yénk te mono ri konampon. Lotu mek kounteou te párák tankrá wa mwanapon. ¹³ Am te arakrianono: Kwaro Adaménénkir yoroia maok, wakmwaek Ivén yoroí námpara. ✧ ¹⁴ Aempan maok, Adam te kwekár karan karenorá moimpon. Yupurao maok kwekár karan karean mpweria kwatae ninikimpon. ✧ ¹⁵ Aeno kounteourao Kwarén mérrá yakria maok, tá náráp Kristen ankwapyaenápen nounouroupria, tá yiki kor ninik fek yae-párák kare ninik fek yakáp napo, tárápu tankápnep ke fek Kwaro man yaewour naenámpon.

3

Sios taokeyakáp konap arop fárákapamp kar

¹ Mámá kar te kare karonó: Arop sios taokeyak naenámp arop yak naerianámp te, am arop te kwapwe kare tére naeria warákár námpon. ² Aeria maok, taokeyak konámp aropao kor yae-párák kare yak nángo maok, arop fákáreráo kor mao nkwak mak námp nke mo, tá mao te ankáránkamp yupuráp arop yak nae-námpon. Aeria maok, ninik kour fek yae-párák yáakria maok, ankár námoku poukwap kour kwapwe kareria, ankár yae-párák ninikaok saráp yarak naenámpon. Aeria maok, arop ponankor nounouroupria maok, Kwaromp kar yae-párák yénk konámp arop yak naenámpon. ³ Mao te bia fária mánmán naeane. Mao te koupour yonkwae pwarámp naeane, mono. Arop sánánkar porokwe fek kun. Tá mani ankankantá ninik tokwae naeane. ⁴ Mao te náráp séraroan fwapnae karia taokeyakria maok, náráp tárápuran fwapokwap nángo, maomp karwaok tukup mwanapon. ⁵ Am te apaeriaka, arop náráp séraroan fwapia poukeyak mo námp te, mao te Kwaromp siosén kor mokopia taokeyak naenámpanápe. ✧ ⁶ Oukoumwan kar Kristeni námp te arop taokeyak te mono. Mao te am tére fek, ono te tokwae karonorá ninik nángo, Kwaro wokwae Satanén kotimpránámp taknámp naeane. ⁷ Am arop kwapwe kare yarak nángo maok, Kwarén mér monap aropao man nkea, 'Mao te kwapwe kare aropono'rá sénapo maok, mao fwap sios arop taokeyak naenámpon. Aeno mao kwapwe kare yarak mo námp te, sérarapo, pwarápae nángo, Satano man fákápá pap naeane. ✧

Sios mek tére konap aropamp kar

⁸ Taknámp sios mek tére konap arop fárákap arop nke nap fek yae-párák kare ninik fek tére mwanapon. Takria am arop fárákap anánkaopwe ninikráp arop yakáp mwanape. Tá bia tokwae fária mánmán mwanape. Maniráp ankankan kikiank mwanape. ⁹ Am fárákap ankár náráp ninik mek Kwaro nke námp fek kwatae ninik yak mo námp mérra, Kwaro nomo man mérnámp arop nomwan yénképnámp kar kareran ankár kárákáre fek mérrá yakáp mwanapono. ¹⁰ Manénkir te amo man téreae ritea mokopon nkea maok, tére yae-párák nángo te, man 'Amo fwap sios mek téreae'rá sérampo. ¹¹ Sios mek tére konap kounteouao kor námoku tére mwanap fwapnae karia ninikrá tére mwanapon. Kánánkámp sérari kwapon. Mao te ankár kwapwe kare ninik fek yakápria maok, kwekár ninik ntia kokwae ninik yak mo, ankár yae-párák kare tére mwanapon. ✧ ¹² Sios mek tére konap arop te ankáránkamp yupuráp arop yakria, náráp

séraroan fwapi taokeyakáp mwanapon. ¹³ Arop sios mek tére nap yae-párák kare tére napo te, man nkeaka 'Mao te yae-párák kare aropono'rá sér mwanapon. Aenapara, am aropao kor Krais Jisasomp Kwapwe Kare Kar fwap tae fek farákáp mwanapon.

'Kwaromp ninik fi kor te tokwae kar ankankono'rá sénámp kar

¹⁴ Kare, ono amonapok wae koupour korop naenampao maok, warko oukoumwan ono má kar má waráp por kumwi nampono. ¹⁵ Aenampara, ono koupour korop mo nanko te, amo mámá kar man nkea Kwaromp firáp arop fárákapao yae-párák kare yakáp i konap ninik mérampo. Kwaromp firáp yakáp nap te yiki yaká yak konámp Kwaromp siosono. Am sios te oumpwarao nap sámp-fákeyak námp niámp, Kwaromp kar kare sámp-fákeyakea taokeyak konámpono. ¹⁶ Karenono, Kwaro námoku i konámp ninik fi kare yénkép námp te, am te tokwae kar ankankono: Mao te arop kare arákarea, érik koropámpon.

Aenámpao maok,

Yiki Kor Spiritao nomwan yénkép námp te,
mao te Kwaromp yae-párák kare Táráp karenono.

Ensel fákárerao kor man nkeapon.

Aropao maomp kar farákáp napo te,
arop fi ponankor wa napon.

Aenapara, apár ponankor mekamp aropao kor
man karenoria mér napon.

Kwaro man yámar mek warámpea pokria
e tokwae sánk tenánko yak námp. ☆

4

Aropamp ninik mek épérépi papnámp kar

¹ Yiki Kor Spiritao érik arakrá sénámp: Nánkár wakmwaek ankwap ke fek arop ankwap fárákap Kwarén mér nap pwateaka Satanomp kwekár i konap kwatae spirit yénk i konap karan woupwi pátea wawia ampaok mwarea napon. ☆ ² Kwekár i konap arop fárákap te kwekár ninikan sámpá paokopria maok, am kwekár karan sér saráp yakáp napara, am kar támao am fárákapamp ninik mek top-pwarámpeyak nángo, náráp kwatae ninik yak námp warko ninikia mér mo i konapon. ☆ ³ Aeria maok, am arop fárákapao 'Yupu sámp kwapono'rá sér, tá nkwaekwe make firan 'Arop fári kwapono'rá sér i konapon. Aeno mao 'Wurienk'rá sénap ankank te Kwaro yoroimp ankankara, nomo Kwarén méria maomp kar kareran kor mér námp kwamp te, fwapon, Kwarén aesioriaka sámpea fár mwanámpon. ☆ ⁴ Nomo te wae méron, ankank ponankor Kwaro yoroimp te, kwapwe kare mwarono. Nomo monorá mwareano. Fwapon, nomo sámpria maok, Kwarén kar toropwaprá 'Aesio'rá séria sámp mwanámpon. ☆ ⁵ Kwaromp kar ntiaka nomo Kwarén kar sénámp te am fir fwapokwapi-anánko, Kwaro nke námp fek kwapwe kare konámpon.

Timoti ankár Kraisomp kwapwe kare tére arop yak naenámp kar

⁶ Amo má kar má kémpiyae tárápuran farákáp saráp yakria te, amo te Krais Jisasomp tére arop kwapwe yak nanapon. Amo wokwaek sámpap kar kwapwe Kristen mér i konap niniként tapokwapeaka ankár sámpá

☆ 3:16: Jo 1:14; Mk 16:19 ☆ 4:1: 2 Ti 3:1 ☆ 4:2: 2 Pi 3:3; 1 Jo 2:18 ☆ 4:3: Stt 9:3; Ro 14:6

☆ 4:4: Stt 1:31; Ap 10:15

yárákria te, am fek kárakáre tokwae sámp nanapon. ⁷ Aeno ankwap fárakapao Kwarén younkwe sánk konap épérép kar mwar farákáp nap te, amo ankár amwar yakria, Kwaro i konámp ninikaok tére kárakáreampo. ✱ ⁸ Amo te wae mér napon, pourou poukwap konap asais te nomp pourou fwap yakano ritea nomwan fwap tae morok yaewour i konámpono. Aeno Kwaro i konámp ninikaok tukup námp te, am támao nomwan kápae kare ankank fek yaewouriaka oukoumwan yiki yakáp námp fek, tá nánkár wakmwaek yaká yakáp mwanámpan kor yaewour i konámpon. ⁹ Mámá kar fi te kare karara, arop ponankor kare karonorá mér mwanapono. ✱ ¹⁰ Nomo yiki yak konámp Kwarén yépékrá yakáp námp. Mao te arop ponankoran warko érékép nae yonkwae námp te, nomo man mériaka 'Kareno'rá sénámp arop nomwan kor kare kar warko érékép konámpon. Nomo am mér námpara, nomo térerá kárakárerá tukup konámpono.

¹¹ Amo te ono farákápnamp kar man koumteouráp aropan méranáponoria yénkrá farákámpo. ¹² Am fárakap amwan nke nap te, tár-ménki tae morok napan maok, takria amwan te kwaporok yaknap aropan mpwe mwanape. Amo am fárakap amonapaokanáponoria, amo kar sénap, amo yarak nap, amo arop ankwapan nouroup nanap ninik, amo Kwarén mér nap, Kwaro nke námp fek yiki kukur yaknap ninik, aran ampaok mwanapon. ¹³ Amo oukoumwan onan yépékrá yaknap ke fek te Kwaromp Buk fekamp kar arop wa nap fek nkerá farákápria maok, kar fi kor érik farákápria, Kristen i konap ninikan yénkrá farákámpo. ¹⁴ Sios taokeyakáp konap arop fákárerá waráp pourouk yae pap, tá arop fárakapao amo tére nanapan profet kar farákápapo, Yiki Kor Spiritao amwan ourour sánkámpan nik mo nanape. ✱ ¹⁵ Amo ankár am tére fwapi taokeyakria maok, amo ankár takrá térerá yak napo, arop ponankor waráp tére am nke napo, yae-párak kare naenámpon. ¹⁶ Amoku waráp ninik ntia aropan yénkrá farákápnamp tére fwapi taokeyakampo. Amo kárakáre fek takrá yak napo maok, waráp waemp, tá waráp kar wanap aropamp waempao kor fwapi yak naenámpon.

5

Timoti sios koumteouráp aropan naenámp kar

¹ Amo mér aropamp ninikan fwapokwap naeria te, yopori kwapono. Waráp naropwarén sánánkar porokwe fek sér i konapnámp taknámpo. Arop tár-ménkiran kor waráp nánae tár-ménkiran i konapnámp taknámpo. ✱ ² Amo mérnámp yupuran te amokuráp éntupwarén i konapnámp taknámpo. Yupu-táráp énkiran kor waráp antápan sér i konapnámp taknámpria maok, waráp ninik te ankár yae-párak kare fekampo.

Kae koumteouramp kar

³ Kae yupu námoku nápar yak nángo, man yaewour naenámp nouroup yak mo nángo te, amo man yae-párak yaewourampo. ⁴ Aeno kae yupu wae maomp táráp yak námp, tá kupwináp yak námp, amo am fárakapan yénk napo, am fárakap náráp Kristen tére tokwae te am éntupwarén fwapi wunanápono. Náráp fi taokeyakáp mwanámp támaonorá mér mwanapono. Takria maok, éntupwar naropwar wokwaek tére tokwae

fek man wunep ponankoran nopok mwanapon. Karenono, Kwar te mámake pourouráp ninik táman warákár konámpon.

⁵ Aeno kae yupu námoku nápar yak námp te, am yupu te ankár Kwarén mérrá yakria maok, yámaraok, kumuruk kor Kwarén wumwirá, ‘Námwan yaewourae’rá kar toropwap saráp yak naenámpono. ⁶ Aeno kae yupu pouroukampi ninikaok saráp yarak námp te, mao te yiki yak námpao maok, wae sumpwi yak námp niamp námpon. ⁷ Aenámpara, amo te kae kounteouan má kar má farákápampo. Aenapo maok, am farákap te nkwak mo mak mo, yae-párak kare yakáp napo, arop man kar sér mo mwanapon. ⁸ Arop námoku fi taokeyak moriaka, námokuráp séraroan kor fwapia taokeyak mo námp te, mao Kwarén mér námpan wae pwararea Kwarén mér monámp aropan kámákarea kwatae kare námpon.

⁹ Kae kounteouampi e buk fek kukumwi nap kwamp te, 60 yopwari yak námp, arop ankárankampampi nap mek tankeanámp yupurampi eran saráp kumwiampi. ¹⁰ Am e kumwiria te, sios arop ponankorao nke nap fek kwapwe kare yaewour i konámp yupu yakano. Arakano: Mao náráp tárápuan kwapwe kare ninikan yénkrá, yae-párak kare taokeyak. Tá ankwap némpouknámp aropan warákárria koropenkia wun i konámp. Tá námoku anámpea Kristen fákáreran yaewouria maok, ninik kápae yaknámp aropan kor yaewour i konámp. Aeria maok, am nkwakwe make tére yaewour kwapwe konámp yupurampi eran saráp kumwiampi. *

¹¹ Kae kounteou oukounteouan éнки yakáp napampi e kumwi kwapono. Am te apaeria, ‘Kwaromp tére ankár tére nae’rá sénámpao maok, arop ankwapan nkeaka kikiankia, maomp nap mek tank naerá ninik tokwaeria, Kraisén younkwe sánk mwanape. ¹² Takria námoku sérinámp kar warko pwar nángo te, Kwaro man touwe sánk naeane. ¹³ Aeria maok, ankwap ninik te arak i konapono: Kokwae tákarrá nap-nap paokop i konapono. Am farákap te kokwae tákar mwar mono, ankwap farákapao kar sérar nap wa mwar karrá paokoprá wawi ko, kánánkámp arop younkwe mwae sérarrá paokop i konapon. Takria maok, nomo tak mo mwanámp kar kwatae sérar i konapon. * ¹⁴ Tak napantá maok, onomp ninik te, kae kounteou oukounteouan éнки yakáp nap te warko poumou nap mek tankápria tárápu tiria maok, nap taokeyakáp napo maok, Kwarén mér monap arop nomwan wouroump mo mwanapon. * ¹⁵ Amo te wae mér napon, kae kounteou ankwap farákap Kwarén mér nap pwatea warko Satanomp wakmwaek paokop napon. ¹⁶ Aeno Kristen arop náráp firáp mekampi kae kounteou yakáp napo te, am Kristen arop námoku éréképea taokeyak nángo te, sios te man taokeyak naenámp ninik kápae sámp mono. Kae kounteou nápar kar yakáp napan maok, sios man yaewour naenámpon.

Arop taokeyakáp konap aropampi kar

¹⁷ Yumwan taokeyakáp konap arop, yumwan yae-párak kare taokeyakáp nap te, nopok sámp konap mani narek yakano. Am mani tokwae sámp mwanap arop te Kwaromp kar farákáp konap, tá am ninik Kwaro warákár námpan yénk i konap kárákare fek tére konap aropono. ¹⁸ Nomo te wae mér námpon, Kwaromp Buk fekampi karao arakrá sérrá, “Bulmakau wit pumpurékamprá yipi kwarámpará akwap námp fek te, man top-kump yirímp kwapono.” Tá “Tére arop te fwap mani sámp

naenámpo.” ☆ 19 Arop ankárankao ‘Arop taokeyak konámp arop máte sokoro námp’ ria sénánko, amo te maomp kar te wawi kwapono. Anánk, yinink arakerao sénapo maok, am táman wawampo. 20 Am arop taokeyakáp konap arop ankwap sokoro napo, amo man fwapokwap naeria te, arop taokeyakáp konap arop ponankor éréképa tankrá fwapokwap napo maok, am fárakapao kor nkeaka apáp mwanapon.

☆

Timoti námokuráp ninik fwapia taokeyak naenámp kar

21 Kwaro nke námp fek, tá Kraís Jisaso nke námp fek, tá Kwaromp ensel fákáreráo nke nap fek, ono amwan waeman kare kar sér rae: Amo fwapia am ono yénknamp loaok téreria maok, amo ankárankamp ninik fek arop ponankoran fwapokwapampo. Amo arop tokwae ntia waráp nouroupén saráp porokwe fekria, arop ankwap fárakapan yopori kwapono. 22 Amo te koupour aropamp me korok yae papria ‘Kwaromp tére térae’ ria séri kwapono. Ankwap aropamp kwatae ninikan panek yakria, amoku mwar yiki kor yae-párak kare yakampo.

23 Amo te touwe sámp saráp yakria, waráp yare te kárakáre mo námpono. Ént mwar fári kwapono. Wain ént kánanke méntér fánapo, waráp touwe am fwap naenámpo.

24 Ankwap fárakapamp kwatae ninik manénkir koupour érik korop nángo, nomo koupour nkeaka mér i konámp. Aeno ankwap fárakapamp kwatae ninik te mek yakea nángár wakmwaek érik korop konámpon. 25 Taknámp ninik kwapwerao kor érik yakria maok, tá ankwap ninik kwapwerao kor tamak érik yak mo i konámpon. Am tak námpao kor youpoukwap mek yak mo i konámpon.

6

Kwaporok tére konap aropamp kar

1 Kwaporok tére konap Kristen arop fárakap te náráp arop tokwaeran e tokwae sánkria maomp yae ankore mek yakáp mwanapon. Aenapo maok, am poukeyakápnap aropao kor Kwaromp e wouroump sér moria, nomo Kristen yakáp námpan kor wouroump sér mo mwanapon. ☆

2 Kwaporok tére konap aropamp arop tokwaerao kor Kristen ara, máte mwearonoria kar ták-pwar mwanape. Arakrá ninik kipo: ‘Mao te Kristenara, ono man warákárria maok, ono maompor tére fwapia térea yaewour nanampono’ riaka kwapwe kare tére kipo. ☆

‘Mani kikiank te ponankor kwatae ninik fi kor’rá sénámp kar

Amo ankár kounteouráp aropan má kwapwe kare ninikan yénkrá farákápria am ninikaok ‘Arak kip’rá sérampo. 3 Nomp Tokwae Kar Jisas Kraísomp kar kare te Kwaro i konámp ninikaok tukup mwanámp yae-párak farákáp konámpon. Aeno arop ankwap am karan monoria pwarará ankwap aopwe kar farákáp nángo, 4 nomo te wae mérono, am arop te ono te ninik kourráp arop tokwaenorá ninik námpao maok, kwaporok mwar táman námpono. Mao kikiank kwatae námp te, Kwaromp wakmwaek tukup konap yénk konap kar fek arop ankwapént kákkarrá kar yorowar námpan kikiank i konámpono. Aenámp fek táman kokwarok ninik, kar yorowarnámp ninik, wouroump kar, ankwapan onan kwekár

námponorá kwatae niniknámpon ninik, am ou mek korop konámpon. ✧
 5 Am fárakap ankár kákkar saráp yakáprá, kar yurukup mwanap épépérép
 kare yakáprá, kare kar karan mér mo karenono. Mao ninikrá, Kwarén
 mér napaok tukup námpon te, am fek apárokamp ankank kápae kare ti
 mwanámpan mpwe ninik i konapon. ✧

6 Táte kare, arop Kwaromp ninikaok akwapria te, tá méntér mao
 mokoep ankank sámpá yak námpan fwaponorá warákár nánko te, am
 támao kápae kare ankankráp arop niamp i konámpono. ✧ 7 Nomo te
 wae mér námpon, éntupwaro nomwan fárakapnámpon ke fek te, yaenémpi
 korop námpon. Tá taknámpon nánkár wakmwaek māmá apár pwarará
 tukup námpon fek kor, ankank sámpea tukup mono. 8 Aeno nomo fár
 mwanámpon fir, tá pourou oupourounámpon ankank sámpá yakápnámpon
 te, nomo yonkwae porokwe fek ‘Wae támaono’rá sér mwaro. ✧ 9 Aeno
 arop ankank kápae kare ti naeria ninika waerá yarak námpon te, kouao
 aopwe mek pik konámponnámpon taknámpon am kikiank ninik támao man sámp-
 fákeyak konámpono. Am épépérép kwatae pap konámpon kikiank ninik te
 man oupouroupea apárok anámpea ankár souroumpour i konámpono. ✧
 10 Am mani kikiank tokwaenap ninik te, ponankor kwatae ninik fi kor
 támaono. Arop ankwap fárakap te manian kikiank tokwae napo, am ninik
 támao am fárakapan éréképá akwap nánko, Kwarén mér nap pwate nánko,
 wakmwaek ono apae maoi naerá ninik tokwae mwarea napon. ✧

*Timotin ‘Kristenamp ninik kwapwe ponankor sámp fákeyakamp’rá
 sénámpon kar*

11 Aeno amo te Kwaromp aropara, amo am kikiank ninikan te ankár
 younkwe mwaek sirampo. Aeriaka amo te yae-párak kare ninik, Kwaro
 i konámpon ninik, tá man ménap ninikaok kárakáre fek yarakampo. Aeria
 maok, aropan nouroupia, nkwaekwe make ankank korop námpon kor
 amo inkirman námpritea kárakáre fek yakria maok, arop ponankor
 sánánkar porokwe fekampo. 12 Arop Kraisén mér námpon te, arop resis mek
 fárakop konámpon niampono. Tak nánko maok, amo te am resis kwapwe
 mek kárakáre fek fárakopria maok, amo yiki yaká yak konámpon sámp
 nanapon. Wokwaek amo kápae kare arop nkeap fek waráp Kraisén mér
 napan kárakáre fek fokokeyakea érik sénap ke fek maok, Kwaro amwan
 ‘Am yiki yaká yak sámpae’ ria wumwi rimpon. 13 Kwar ankank ponankor
 yiki yak nénk konámpon, ntia Krais Jisas Pontius Pailatonámpon kárakáre
 fek fokokeyakea kare kar karan érik sérimp, Kwar ntia Krais Jisaso nke
 nep fek ono amwan tae fek sér rae: ✧ 14 Amo am sámpap karwaok ankár
 yae-párak kare téreampo. Arop amwan wouroump kar sénaeane. Amo
 te ankár takrá térerá akwapea, nomp Jisas Krais Tokwae Kar érik ék
 naenámpon fekampo. 15 Kwaro Krais ék naenámpon yae séri pwatenámpon
 ke fek táman mao ék naenámpon. Am Kwar ankárkampao saráp ankank
 ponankor poukeyak konámpona, nomo maomp e sámpea sakap mwaro.
 Mao te king fákáreramp King, tá arop tokwae fákárean poukeyak konámpon
 Arop Tokwaeno. ✧ 16 Mao ankárkamp támao saráp sumpwi mo i
 konámpon. Mao te wae tokwae fek yak námpona, nomo te maomp wonae
 fik tukup mo karenon. Wokwaek kar te arop ankárkamp man te nke mo,
 táte arop man nke naenámpon te pwi mo karenono. Aenapara, mao e

✧ 6:4: Ga 1:6-9; 2 Ti 1:13-14 ✧ 6:5: 2 Ti 4:3-4 ✧ 6:6: Fl 4:11-12; Hi 13:5 ✧ 6:8: Snd 30:8
 ✧ 6:9: Snd 28:22 ✧ 6:10: Ef 5:5 ✧ 6:13: Jo 18:36-37; 19:11 ✧ 6:15: Yé 17:14

tokwaeráp yakria, tá maomp kárákáre ankár yaká yakano. Kare takano.
✧

Ankank kápaeráp aropamp kar

¹⁷ Apárokamp ankank kápae karenap aropan sérampo: Am fárákapao námo te arop tokwae namp ritea nkwakwe make ankank koupour toromore naenámp táman saráp mériaka tukup kwapono. Ankár Kwarén maok mér kare mwanapon. Kwar te nomo warákár mwanámp nompor kápae kare kwapwe kare ankank ti-sáp konámpono. ✧ ¹⁸ Am fárákapamp kwapwe kare ninik te ankank kápae kare niampria, kwapwe kare ninik fek yaewouranápono. Aeria maomp ankank kápae te monap arop fárákan nénk saráp yakápanápono. ¹⁹ Am fárákapao takria te, nánkár wakmwaek man yaewour naenámp ankank koupoukour napara, mao fwap yiki yak sámp mwanap am te yiki yak karenono. ✧

Timoti ankár náráp tére fwapi taokeyak naenámp kar

²⁰ Onomp Timoti e, Kwaro amwan sánknámp tére fwapia taokeyak kourampo. Aeria maok, Kwaromp ninikaok akwap mo, épérépnámp kar mwar te younkwe sánkampo. Tá am námoku kwekárá 'Ono te mér kare sámpá yak namp'rá sér i konap aropént te yak kwapono. Am fárákap te takria Kwaromp ninikan nkwakwe make kar yorowar i konapono. ✧ ²¹ Arop ankwap fárákap take pourouráp mér sámp namprá ninik nap te, Kwarén mérnáp ninik wae pwate napon.

Ono ninik namp te Kwar námoku yumwan ninikia yumwan yaewourano. ✧

Polo Timotin Wakmwaek Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Jisas pok tenáńko, 36 yopwar niamp arake fek, Polo Rom mek kalabus mek yakria mámá pas ankwap Timotimpor kumwimpon.

Polo Rom mekamp Gavmano man farop pap mwanap wae wonae fiknámp mér námp kwamp, wakmwaek kar má pas kumwi námpon. Mao te 'Amo Jisasomp e érik séria, Kwaromp Kwapwe Kare Karamp kare kar karan sámp-fákeyakamp'rá sér. Tá touwe kwatae, tá man sámpá yampourou mwanap ninik korop námpao maok, Timotin 'Kwaro sánknámp térean pwar kwapono, ankár kárákáre fek téreamp'rá sénámpon.

¹ Ono Pol te Kraiss Jisasomp aposelono. Kwaro námokuráp ninik fek onan aposel pap námp te, ono kounteouráp aropan, mao mámá yiki yak Kraiss Jisasén mérnáp fárákapan néńk nanamprá séri námp táman séraraeria ninámpon.

² Timoti, amo te onomp karwaok napantá, amo te onokump táráp kare niamp naponoria, ono waráp por má pas má kumwi rae. Ono ninik namp te, Kwar Naropwar ntiaka Kraiss Jisas nomp Tokwae Karao námokuráp ninik fek amwan ninikia aropompia yonkwae porokwe papanoria nae.
☆

Kwaromp karan pwarápaeanánámp kar

³ Onomp tékénou fákáreráo wokwaek kar Kwaromp ninikaok tukupapnámp taknámp, ono kuri mántwaok akwap nampon. Aeria maok, ono ninik namp te, Kwaro nke námp fek kwatae niniki namp yak mo námpono. Ono kumuruk yámaraok amwan ninikriaka Kwarén kar toropwap namp fek, man 'Aesio'rá sér i konampon. ☆ ⁴ Amo onan yonkwae touweria ém napantá, onomp ninik te amwan warko nkea, am fek warákár nae kar nampono. ⁵ Amo Kraissén mér kare nap te wokwaek waráp kupwiwaráp Lois, tá waráp éntupwar Yunis maomp mérep niamp kwekár mono, kare kar nap ono wae mér nampono. ☆ ⁶ Ae namp kwamp maok, amwan warko ninikampria sér rae. Kwaromp ourour waráp pourouk yak námp, am te ono wokwaek kar waráp me korok yae pap nanko sámpap ourour táman oukouwán kuri amo am ourour tokwaeanoria tére kárákáre nap te, arop yaomwian fur napo, yurunk tokwae konámpnámp araknámpampo. ⁷ Amo te wae mérono, Kwaro nomwan sámpámp Spirit te nomwan apáp sámp naenámp Spiritan mono. Mao nomwan sápnámp Spirit te nomp waemoun kárákáre néńk námp, tá nomp Kristen ankwapyáenáp fákáreran nouroup karia, nomoku nomp yakáp fwapia poukeyakáp mwanámp ninikan ti-sápnámpon. ☆

⁸ Aenámpara, amo nomp Tokwae Karamp kar farákáp nap te pwarápaekwapono. Tá amo ono kalabusi yak namp táman kor pwarápaekwapono, mono. Amo ankár Kwaromp kárákáre sámpea onont am Kwapwe Kare Kar farákápnáp tére fek onont touwe sámpampo. ☆ ⁹ Kwaro nomwan wumwiria warko éréképnám te, apae nomo kwapwe kare ninik náńko, nomwan warko éréképnámpanápe. Mao námokuráp ninik fek nomwan koupoutárápnápria ninikia nomwan éréképnámpon. Wokwaek kar

Kwaro má apár oukoumwan yoro moi yakrá, nomwan námokuráp ninik fek niniki tarimpan Krais Jisasén érik sámp-kérépámp. ✧ ¹⁰ Aeno oukoumwan máma ke fek te Krais Jisas nomwan éréképnámp arop wae érik korop námp fek, Kwaromp aropompao kor wae érik korop námp. Krais Jisas te sumpwiramp kárakáre wae kwe-pwate nángo, maomp Kwapwe Kare Kar koumteouráp arop waria wae yiki yaká yakáp mwanap mér napon. ✧

¹¹ Mao onan 'Kwapwe Kare Kar farákámp' ria séria sámp-kérépeanánko, ono te koumteouráp aropan am kar yénkrá farákáp konamp aropono. ✧ ¹² Ae namp kwamp maok, am tére fek táman onan kar wouroump napo kuri, ono pwarápae mo nampon. Ono mérinamp Tokwae Karan saráp wae nik nampon. Aeria maok, ono wae mér kare namp te, mao onan sápnámp tére te kwaporok pwar mono, ankár taokeyakrá akwapea Kraisomp Yae Tokwae korop námp fek naenámpon. ¹³ Máma kar kare amo onomp top kor fekamp wawi nap, am te amo fwapi ninikria, ankár take pourouráp ninik fek arop farákapan yénkrá farákámpo. Aeria maok, amo ankár Krais Jisasén mér kárakáreria man warákárria maok, am ninik fek arop farákapan kar farákáp nanapono. ✧ ¹⁴ Amo má Kwapwe Kare Kar Kwaro amwan taokeyakampria waráp yaek pap námp te, am te kwapwe kare kare ankankara, amo fwapia yérék korampo. Aenapo Yiki Kor Spirit nomp ninik mek yak námp, mao fwap amwan am tére nap yaewour naenámpon.

¹⁵ Amo te wae mér napon, apár fi Esia mekamp arop ponankor te wae onan pwar, tá Figelus ntia Hermogenes mao kuri wae onan pwar nepono. ✧ ¹⁶ Aenapantá maok, ono Kwar Tokwaeran sénanko, mao Onesiforusén aropompria maok, maomp séraroan kor aropompanoria nampon. Kápae kare por Onesiforus te ono kalabus namp te pwarápae mono, onomp ninik yae-páraki pap saráp yak konámpon. ¹⁷ Mao te Rom taun tokwae mek koropeaká onantá oupouroumkrá yárakia wakmwae onan nke námpon. ¹⁸ Onesiforuso wokwaek Efesus mek onan yaewour saráp yakámp te, amoku am wae mér kare yak napon. Aenámpantá, ono Kwar Tokwaeran sénamp te nánkár mao kot tokwae naenámp Yae fek man aropomp naenámpria nampon.

2

Timoti te ankár Kraisomp kwapwe kare soldia yak naenámp kar

¹ Onomp táráp e, Krais Jiaso amwan námokuráp ninik fek ninikia yaewouránko amo maomp kárakáre sámpea yakamp. ² Ono wokwaek kápae kare arop wa nap fek farákápanko, amo wawiap kar táman arop fwap yonkwae kouria arop ankwap farákapan yénkrá farákáp mwanap aropan farákámpo.

³ Nkwakwe make ankank korop námpo kor yino Jisas Kraisén méria maomp tére konámp, yinont soldia niamp kárakáre fek fokopeyakampo. ⁴ Arop soldia yak námp te, mao te ankwap-ankwap tére mo i konámpon. Mao te ankár soldia térean saráp yae-párak kare tére nángo maok, taokeyak konámp soldia kor maomp tére warákán naenámpon. ⁵ Arop resisrá foporakor mwaria te, am 'Foporakorenk' ria sérinámp aropamp ninikaok foporakoria am ninikaok tukup mo napo te, taokeyaknámp

✧ **1:9:** Ef 2:8-9; Ta 3:4-5 ✧ **1:10:** Hi 2:14-15 ✧ **1:11:** 1 Ti 2:7 ✧ **1:13:** Ta 1:9 ✧ **1:15:** 2 Ti 4:16

aropao sérrá, ‘Amo te ankank sámþ mono!’ ☆ ⁶ Arop yopwar yoroia taokeyak námþ te námokurápara, kare náńko toupourria te, manénkir námoku fária, wakmwaek arop nénk konámpono. ☆ ⁷ Amo te ono sénamp kar man ninikampo. Tak napo maok, Tokwae Karao waráp ninik mek kwapwe kare ninik fwap sánk náńko, amo am kar fi ponankor mér nanápon.

⁸ Ono Kwapwe Kare Kar sér i konamp te, Jisas Kraís te Devito yakámþ fi mekampao sumpwiaka fárámpámþ táman amo ankár fwapia ninikampo. ☆ ⁹ Ono am Kwapwe Kare Kar farákáp konamp te, am fi fek táman arop fárákapao onan nke napo te, ono kwataenamp arop niamp nanko, onan nkwakwe make touwe sáþria, fákapá páte naponno. Aenapan maok, Kwaromp kar te fákaþea pap mono. ☆ ¹⁰ Aenámpara, ono te ninik kárákáre sámþ teyakrá maok, nkwakwe make touwe korop námpan kuri, sámþea Kwaro náráponoria náńkárápnámþ arop fákáreran yaewour i konamponno. Onomp ninik te, am fárákapao kor ankár am Kraís Jisaso fákeyaknámþ yiki yak sámþea méntér yakáþi-yakápanáponoria nampon. ☆ ¹¹ Nomo te mámá kar man mér kare mwanámpono:

“Nomo mént kare kar sumpwianámþ te,
warko yiki yakan kor nomo mént yiki yakáp mwanámpon. ☆ ¹² Nomo
nkwakwe make touwe korop námpan kor,

inkirmaneanria kárákáre fek yakeanámþ te,
nomo kor mao námþnámþ méntér king yakáp mwanámpon.

Aeno nomo man younkwe sirareanánko te,
mao kuri nomwan younkwe mwaek sinaenámpon. ☆

¹³ Táte nomo sérrá, ‘Maonámþaok tukup mwar’ ri námþao,
amþaok mo námþon kor,

mao námoku te námoku sérinámþaok i konámpon.

Mao te ankwap kar sér mo i konámþ karenono.” ☆

Timoti ankár tére kárákáreria Kwaromp tére arop kare yak naenámþ kar

¹⁴ Amo te ankár káþae kare þor am arop fárákapao wawanáponoria, Kwaro nke námþ fek amo má kar man kárákáre fek sérrá, “Yumo te kar am fik sérrá yorowari kwaponno! Take kar te arop ankárankan yaewour mo i konámpon. Am kar wanap aropan te, ninik kwatae pap konámpon.” ☆

¹⁵ Amo te ankár tae fek tére fáþarákapiaka tére arop kare yak napo maok, Kwaro waráp tére nkea warákár naenámpon. Aenáńko maok, amo kokwae moria Kwaromp kar kare kar yae-þarák kare farákáþria maok, amo Kwaro nke námþ fek kor þwaráþae mo nanápon. ☆ ¹⁶ Aeno aropao kwaporok táman sérarnap kar te wawi kwaponno, younkwe sánkampo. Take kar te Kwarén younkwe sánk mwanap mwae páraok arop érékéþa akwap konámponno. ¹⁷ Take kar te ankáráp kwataerao akwapea tokwae karia arop émi fánámþ niamp námþonno. Himeneus ntiaka Filetus am fi mekampao takipon. ¹⁸ Am arop yawor te má kar kare máte younkwe sirarea arakrá sér i konepon, “Nomo wae warko fáþarámp námþara, wakmwaek te warko fáþarámp mono.” Am makrá sérareþ kar te arop ankwap fárákapamp méran épéréþia kwatae pap nepon.

☆ 2:5: 2 Ti 4:8 ☆ 2:6: 1 Ko 9:7,14 ☆ 2:8: Ro 1:3-4 ☆ 2:9: Fl 1:12-14 ☆ 2:10: Kl 1:24

☆ 2:11: 2 Ko 4:11 ☆ 2:12: Mt 10:33 ☆ 2:13: Nam 23:19; Ro 3:3-4; Ta 1:2 ☆ 2:14: Ta 3:9

☆ 2:15: Ta 2:7-8

¹⁹ Aeno Kwaro am fek sios yoro naenámp kárákáre kor oumpwar te wae yimp tenángo, kárákáre fek fokopeyak námpon. Tá am oumpwar fek kar arakrá kumwi, “Kwar Tokwae námokuráp kourmteouráp arop te wae mér kari yak námpon.”

Tá ankwap kumwi tenámpao kor sérrá,

‘Námo te Kwaromp firáp aropono’rá

sér i konap arop ponankor te

nkwakwe make ninik kwatae te ankár younkwe sir mwanapon.” ☆

²⁰ Ankankráp aropamp nap tokwae mek dis tankáp námp te, gol fek yoroiap, silva fek yoroiap, yao fek yoroiap, kwar fek yoroiap, ará tankáp námpon. Am te ankwapmwaek kwapwe kare téreampor, tá ankwapmwaek te nkwakwe make téreampor. ☆ ²¹ Kwarén mérnámp aropao am náráp ninik mekamp kwatae ninik ponankor younkwe sinámp te, Kwaro nke námp fek yiki kare yak námp te, mao te ankank yae-párák námp mwar kák konap dis niampria, amwar kar yak námpon. Aeria Arop Tokwaeran yaewourrá nkwakwe make kwapwe kare tére naeria nanap námpon.

²² Aenámpara, amo te ménki-tárápuamp ninik mek korop konámp nkwakwe make kikiank ninik te ankár younkwe mwaek pwarampo. Amo te ankár yae-párák kare ninik ntiaka mér napan sámp, ankwapan nouroup i konap ninikan sámp, yonkwae porokwe ninikan sámpea maok, arop ankwap fárákap yiki kare ninik fek yakáprá Kwar Tokwaeran wumwi ri konap aropént saráp yakamp. ²³ Aeno épépérépnámp arop fárákapamp kar mwar sérarnap kar kwatae te amo ankár younkwe sirampo. Amo te wae mér napon, am takrá sérarap kar te am fek yorowar i konapon. ²⁴ Tokwae Karamp tére konámp arop te kar yorowar mo, arop ponankor porokwe fekria yonkwae kourráp tisa te man nkwakwe make napo kor yonkwae pwarámp mo i konámpon. ☆ ²⁵ Aeria maok, maomp kar ták-pwarnap aropamp ninik porokwe fek fwapokwap nángo maok, am támao Kwaro am fákáreran yaewourángo maok, am ninik pwararea má kar má fwap mér mwanapon. ²⁶ Am kwekár i konap tisa fárákapan Satano náráp umben mek tirá kérépámp te, am fárákap náráp ninikaok paokop mwanapria nimpon. Aeno má kar kare man mér napo te, am fárákapamp ninik warko érik fárákár nángo maok, Satanomp umben pwarará amwar yakáp mwanapono.

3

Pwar naenámp yae fek mwanap kar

¹ Aeno amo ankár yae fápaé nángo te kápaé kare touwe kwatae kare korop naeria námponorá mérampo. ☆ ² Am te arop fárákapao námoku saráp warákár, tá manian kikiank kare mwarea napon. Arop fárákapao námoku támao warákár sérarrá, tá nomoku saráp kwapwe kare námponoria wae, tá ankwapan wouroump-sér mwarea napon. Tá éntupwar naropwaromp karan kor kwe-sir, tá arop fárákapao námwan yaewour kwapwe napo, am fárákapan ‘Aesio’rá sér mo mwarea napon. Kwaromp kwapwe kare ninikan kor wouroumprá amomoránk mwarea napon. ☆ ³ Námokuráp firan kor aropomp mo. Wokwaekamp ankankan niki sayakrá yorowar. Aeriaka e-poup sérarrá paokopria

maok, námokuráp kikiank i konap ninikao tokwae kari yak nánko maok, námokuráp pourou fwapia poukeyak mo mwarea konapon. Ankar yonkwae pwarámpria aropomp ninik kánanke te yak mo kareria, kwapwe kare ninikan kor mént wouroump mwanapon. ⁴ Aeria maok, námokuráp firan kor ankwapan outiri mwanapon, tá námokunap ninik kápae kare kwataeran ti-paokopria maok, námoku támao ninikrá, ‘Yino te Arop Tokwaeno’rá warákár-séria, námokuráp pouroukamp nkwakwe make ninik táman warákáránkrá paokopria maok, warko Kwarén warákár mwarea napon. ⁵ Aeria maok, Kwaromp ninikaok tukup nap te némpi párák pourouan sarápria maok, Kwaromp kárákáreran méria kare karonorá ninik mo. Amo taknap aropént yak kwapon. *

⁶ Am taknap tisa fákáre te sánánkar porokwe fek tukupea, ninik fwapi kárákáre moria, náráp wokwaekamp kwatae ninikan ninik tokwae, tá náráp ninik mek nkwakwe make kikiank ninik koropánknámp koumteouramp nap mek tukupea, am fárákapan kar porokwerá sér i konapon. ⁷ Am taknap koumteou yonkwae kour kwapwe ankar sámp mwaria napao maok, am kar mér mwanap pourou mo. ⁸ Wokwaek Janes ntiaka Jambres Mosesén yorowarrá yárákipnámp taknámp am arop fákáreao kor má kar kare man kor yorowarrá paokop napon. Am fárákapamp kar yurukup mwanap ninik te kwatae akwap tenánko, maomp Kwarén mér napao kuri kwekár napon. ⁹ Wokwaek kar Janes ntiaka Jambres arop nkeap fek takrá ninikrá yárákriaka tokwaeri ke fek yak moipon. Aempnámp taknámp am tak nap ninik te arop ponankor nke nap fek érik korop naenámpon. *

Timoti ankár Kwaromp kar kárákáre fek samp naenámp kar

¹⁰ Aeno amo te wokwaek ono amwan warámpea yárákria aropan kar yénkrá farákáp konamp te am ninik wae mér napon. Aeria maok, onomp yárák, tá am fi kor ninik te amo wae mér napon. Ono Kwarén mér kárákáre namp, tá nkwakwe make kar korop námpan kor sánánkar ninik kárákáre sámpea akwap namp, tá arop nouroup namp, tá kárákáre fek fokopeyakria tére pwar mo namp, am te amo wae mér napon. ¹¹ Antiok, Aikonium, Listra taun mekamp arop fárákapao onan sámpá yampourou napo, ono nkwakwe make touwe tokwae kwatae sámp namp te amo wae mér napon. Aenamp namp, Kwaro onan yaewour nánko, am kápae kare touwe kwatae korop námpan kor, fwap yakampon. * ¹² Karenono, arop ponankor Krais Jisasént yakáprá Kwaromp ninikaok paokopnap aropan te, Kwarén mér monap aropao nkwakwe make sokoro i konapon. * ¹³ Aeria maok, kwatae ninikráp arop, tá kwekár profet fákáre, makia koumteouráp aropan poupwékáp mwarea napon. Satano kor am fárákapan kwekáránko maok, am fárákapamp ninikao kor kwatae kare naeria námpon.

¹⁴ Aeno amo wokwaek wawia mérinap kar máte kárákáre fek sámpea yárákampo. Tá koumteouráp arop yino am kar yénkrá farákápámp te, amo waeman mér kare napon. * ¹⁵ Manénkir amo oukoumwan épérmou táráp yakap feknámpia Kwaromp yiki kor Buk fekamp kar mér sámpap te, amo wae mér napon. Am buk te amwan fwap ninik kwapwe sánk nánko, amo Krais Jisasén méria napo, Kwaro amwan warko warámp naenámpon. ¹⁶ Kwaromp Buk fekamp kar ponankor te Kwaromp Spiritao ninik

* 3:5: Mt 7:15,21; Ta 1:16 * 3:9: Kis 7:11-13 * 3:11: Ap 13:50; 14:5,19-20 * 3:12: Jo 15:20 * 3:14: 2 Ti 2:2

sánk nánko kumwi napon. Am kar te nomwan yae-párák kare ninik yénkrá farákáp naenámp kwapwe karono. Tá kounteouráp aropamp ninik kwataenámp érik yénkria, nomp paokop fwapokwap i konámpono. ✧ ¹⁷ Aenámpara, am kar támao Kwaromp kounteouráp arop nomwan yaewourianánko, nomo ponankor kwapwe kare ninik pwi nánko, nomo fwap nkwakwe make kwapwe kare tére ponankor tére mwanámp nánap mwanámpon.

4

Timoti ankár kárákáre fek Kwaromp kar farákáp naenámp kar

¹ Krais Jisas te yiki yakápnap aropan ponankor yurukupria, sumpwinap aropan kor mént yurukup naenámp. Mao te arop ponankor nke nap fek érik koropeaka king yaká yak naenámp. Ono amwan Kwar ntiaka Krais Jisaso nkenep fek amwan kar kárákáre fek arakrá sér rae: ✧ ² Amo ankár kárákáre fek Kwaromp kar farákámpo! Arop am kar wa napan, tá wa mo napan kuri, amo te ankár kárákáre fek am kar farákáp saráp yakampo. Amo te ankár méranáponoria kárákáre kor kare kar farákápria yoporria, yumo fwap tak mwanaponorá warákár sánkampo. Amo kokwae moiaka, porokwe fek kánámpár am fárákapan yénkrá farákámpo. ✧ ³ Nánkár wakmwaek arop Kwaromp yae-párák kare kar te warko wa mo mwarea napon. Am fárákáp ankwap-ankwap kar wa mwar kar napan wa mwaria, am kar farákáp mwanap aropan wumwi mwarea napon. ✧ ⁴ Aeria maok, má kar kare pwarará maok, nkwakwe make kwaporok kar mwar sérapap kar táman woupwi pátea wawia mántwaok tukup mwarea napon. ⁵ Aeno amoku kare te ankár kápae kare por ninik kouri yakrá maok, nkwakwe make touwe korop námpon kor kárákáre fek fokopeyakria maok, amo Kwaromp Kwapwe Kare Kar táman téreria kounteouráp aropan farákámp. Amo te kounteouráp aropan yaewour nanap tére yak námpara, amo ankár am táman fwapia téreamp.

Pol wae sumpwi naenámp wonae fik nánko sénámp kar

⁶ Aeno oukoumwan te ono sumpwi nánko, onomp yiri Kwarén ofan sánk mwaria wain ént kwarákár konapnámp kwarákár naenámp te wae wonae fikeane. ⁷ Ono yorowarrá akwapea kwe-sira nampon. Ono te wokwaek resis kwapwe fárakoprá yáraki namp te, oukoumwan te ono te wae akwapea wonae fik yarápae fek yak nampon. Ae namp te, ono Kwarén mér namp kárákáre fek sámpá yáraki nampon. ⁸ Oukoumwan te am fárakoprá akwapea pwar namp fek sámp nanamp ankank te wae nánapia tank námpon. Am sámp nanamp ankank te ará: Tokwae Karao yae-párák kare yurukup konámpara, onan 'Yae-párák kare aropono'rá sénaenámp. Am Yae Tokwae fek te onan makrá sénaenámp. Aeria maok, onan saráp sér mono, arop ankwap fárákáp mao érik korop nánko nke mwar karrá yépékrá yakápnap arop fárákáp man kor sénaenámp. ✧

Kar pwarnámp kar kánanke

⁹ Amo te ononampok koupour koropampo. ¹⁰ Demas te onan pwar akwap teane. Mao te apárokamp ninikan warákárria taun Tesalonika mek akwap teane. Kresenso kor provins Galesia mek akwap, tá Taituso

kor distrik Dalmesia mek akwap námpon. Luk mwar yino yak nempon.
 11 Amo Mak warámpea koropampo. Mao te ono tére nanko yaewour
 kwapwe konámp aropono. ✧ 12 Ono Tikikusén taun Efesus mek sámp-
 kérép nampon. ✧

13 Amo korop naeria te onomp waempyam taun Troas mek Karpusomp nap mek pátari namp, ará sámpea maok, tá buk mént sámpea koropampo. Aeria maok, onomp fir yipi fek yoroia buk nik mo pwar korop nanape. Ankár sámpea koropampo. ✧

14 Aleksander te bras fek nkwa kwe make ankank yoro i konámp arop, mao te onan ouroukup konámpara, nánkár Tokwae Karao am taki námp fek nopok man touwe sánk naenámp. ✧ 15 Amo kor am aropan fwapia mérampo. Mao te yinomp karan kor ankár kwekápia sira námpon.

16 Ono woukourouk kot nap fek te arop ankwapao onont yakria yaewour mo napo maok, arop ponankor onan pwate napo, onoku mwar yak. Aeria ono Kwarén sérrá, ‘Am fárákapao tak nap ninik te nik mo pwarampo.’ 17 Aeno Tokwae Karao onont yakria onan yaewouria kárákare sáp námpon. Aenáno maok, ono Kwapwe Kare Kar fwap fáráká nanko, ankwap fi ponankor wa napon. As fir yamp náno, as táp mekamp akap konapnámp taknámp, Kwaro onan yopor aropamp yae kwae mekamp pwarokwap námpon. ✧ 18 Kwar Tokwaerao onan sokoro napo kuri, fwap yaewouria onan warámpea, námoku poukwapnámp yámar mek pwar naenámp. Nomo maomp eran sámpeaka sakap saráp yaká yakáp mwanámpon.

Kar pwarará ‘Gude’rá sénámp kar

19 Amo Prisila ntiaka Akwila, tá Onesiforusomp séroan kor mént ‘Yumwan Polo Guderian’rá sérampo. ✧ 20 Erastus te oukoumwan taun Korin mek yak náno, Trofimius kor touwe náno, man taun Miletus mek yak náno pwara nampon. ✧ 21 Amo te koupour mwae oupouroukia koropampo. Takria amo yépék napo, ouwi tokwaenámp ke koropantáno.

Yubulus, Pudens, Linus, Klodia, tá Kristen ankwapyae fákare makia amwan ‘Gude’rá sénap kar sámp-kérép napon.

22 Ono ninik namp te, Tokwae Karao waráp waempént yakanoria nampon. Tá yumwan ponankor námokuráp ninik fek ninikia yaewouranoria nampon.

Polo Taitusompor Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Taitus te Grik fi mekamp aropono. Wokwaek mao te Polo tére námp yaewourimpan, Polo man ‘Apár amor ke Krit mekamp siosén taokeyakrá téreae’ ria pwate nánko, am mek térerá yakámpono.

Polo Timotimpor pas kumwimp ke fek táman, má pas kumwia Taitusompor kor sámp-kérépámpon. Am te mao sios taokeyakáp mwanap arop nánaprá párapop, tá ‘Kwaromp kar kareran sámpá yampourou mwanap aropan yoporampo’rá sér, tá ‘Sios kounteouráp arop fárákapan Kristen paokopnap ninikan yénkrá farákápampo’rá sénámpon.

¹ Ono Pol, Kwaromp tére konamp arop, Jisas Kraisomp aposelono. Mao onan, náráponoria nánkárápnamp kounteouráp aropan mér nap mek kárákáre sánkea, am fárákapan yaewour napo, kar kare mériaa Kwaro i konámp ninikaok tukup mwanapria sámp-kérép námpon.

² Ono tére namp te, arop fárákáp mér kárákáreria, Kwaro am fárákapan yiki yaká yak nénk naenámp yépékanáponoria yaewourrá tére nampon. Wokwaek kar Kwaro oukouwman ankank yoro mo fek nomwan yiki yak mwanámp nénk nanamp rimpon. Mao te kwekár mo i konámpon.

³ Koropea oukouwman kar am séri tarimp ke fek Kwaro náráp kar farákáp mwanap arop kák tenánko, am fek táman maomp kar érik farákár námpon. Nomwan warko érékép konámp arop Kwaro onan ‘Kar farákápae’rá séri tenánko, ono am tére sámpea kar farákáp nampon.

⁴ Taitus e, ono Kwaromp kar farákáp nanko, amo wawiaka ankár mántwaok akwap napantá, amo te ankár onokump táráp kare niamponoriaa, ono waráp por má pas kumwi rae. Amo te wae yino ponankor mér námp niamp napon. Ono ninik namp te, Naropwar Kwar ntia nomwan warko éréképnámp arop Krais Jisas amwan námokuráp ninik fek yaewouriaka yonkwae porokwe sánk nepo, yonkwae porokwe fek yakaeria nampon. ✱

⁵ Ono amwan Krit mek pwararamp te, amo tére ankwapmwae oukouwman yak námpantá, amo fwapokwapria, ono wokwaek amwan sériampnámp taknámp, amo am mekamp ponankor taun mek sios taokeyakáp mwanap arop yorororá kák nanapria nampon.

⁶ Amo ankár sios taokeyakáp mwanap arop yororá kák naeria te, arake pourouráp aropan kákampo: Kounteouráp arop nke nap fek kwatae ninikinámp yak monámp arop, tá ankárankamp yupuráp arop, tá maomp tárápu Kraisén méria, tá nkwaekwe make sokoro mo, tá éntupwar naropwaromp kar ták-pwar moi konap. ✱ ⁷ Amo te wae méron, sios taokeyak konámp arop te Kwaromp tére taokeyak konámp aropono. Ae konámpara, am arop te yae-párák kare yarak nánko maok, kounteouráp arop mao kwatae ninik námp nke mo mwanapon. Mao te námo arop tokwae namponoria, arop ankwap fárákapan poukwap naeane. Mao te koupour yonkwae pwarámp naeane. Mao te mánmán ént tokwae fária mánmán naeane. Mao te arop kwaporok fupuk naeane. Mao te mani tokwaerantá kikiank naeane. ✱ ⁸ Mao te ankár náráp nap mek koropnap aropan

yae-párák taokeyak naenámpon. Mao te ankár kwapwe kare ninikan ponankor warákárria maok, ankár am kwapwe kare ninikaok yarak naenámpon. Aeria maok, mao ankár náráp ninik Kwarén sánkea, yae-párák kare ninikaok naenámpon. Mao te ankár námokuráp yarak fwapi taokeyak naenámpon. ⁹ Mao te má kar kwapwe kare má man farákáp nap, ankár fwapia kárákáre fek sámpea méria yarak naenámpon. Aeria maok, mao kor fwap arop méranáponoria am kare kar karan farákáp naenámpon. Aeria maok, arop kar ták-pwarnap farákapan kárákáre fek sénánko, námokuráp kwatae ninikan pwarápae mwanapon.

Krit mekamp arop ankwapamp mér sámpá yampourounap kar

¹⁰ Ae mwanapara, amo sios taokeyakáp mwanap arop yororá kák nap kwamp te, fwapi ninikampo. Am te apae riteanápe, kápae kare arop sios taokeyak konámp aropamp karwaok mo i konap arop yakáp napon. Am farákap te kar mwar saráp táman sérarrá paokopria, arop farákapamp ninik mek kwekár i konapon. Tá Juda fákáre wae Kristeni yakáp napao kor kar ták-siria wae konapon. ¹¹ Am taknap arop farákap te nomo tak mo i konámp ninikan ‘Yumo tak kip’rá séria maok, am tak nap fek mani tirá paokopria maok, arop fiou kápae kareramp mér épérépi kák konapon. Taknap arop farákapan te amo am kar taokorampo. ¹² Wokwaek námoku mér tokwaeráp aropao námokuráp fi mekamp aropan ninikria arakrá sér, “Krit mekamp arop fákáre te kwekár i konapon. Tá yao pwae mekamp fir niamp kwatae kare arop yakáp napon. Tá fár tokwaerá paokoprá kokwae tákár i konapon.” ¹³ Má kar te kare karara, amo ankár fwapia mérenkria kar kárákáre fek sérria, am farákapamp ninik fwapokwap napo, Kwarén mér kare mwanapono. ¹⁴ Am farákap Juda firamp tékénou kar, tá nkwakwe make lo kákrá, kar kare pwatea paokop i konap aropamp kar woupwi pátea wa mwanape.

¹⁵ Arop farákapamp ninik yiki kukur kwapwe námp te, arakrá ninik i konapon: Kwaro ti-sápnámp ankank ponankorao kor yiki kukur kwapwe námp. Aeno arop ankwap farákapamp ninik kwatae akwap námp te, Kraisén mér moria maok, ankwap ankank kánanke yiki kukur mono. Am te apae riteanápe, am farákapamp ninik ntiaka námokuráp ninik yurukup i konap te ankár kwatae kare yak námp. ¹⁶ Karan saráp sérrá, “Ono te wae Kwarén mér nampon.” Aerá sénapao maok, am farákapao paokop nap támao Kwarén younkwe sitenap yénkép námp. Aenapantá, Kwaro am farákapan warákár mo kar námp. Am farákap te kar ták-sir konap aropara, ankwap kwapwe kare ninik mwanap pourou mo karenono. ☆

2

Mér kourmteouráp aropan sénámp kar

¹ Aeno amo te ankár kourmteouráp aropan ponankor Kwaromp karwaok akwapnámp ninikan tére kiprá arakrá sérampo: ² Mér arop te mánmán ént tokwae kar fáriaka mánmán mwanape. Yae-párák kare ninikria námokuráp ninik fwapnae karia taokeyakáp mwanapon. Ankár mérnep kwapwe kare yakápria, yonkwae touwe konap ninikan sámpea, nkwakwe make ankank korop námpan kuri kárákáre fek yakáp mwanapon.

³ Amo ankár mér kourmteouan kor sénapo, Kwaro warákárnámp ninik fek paokop mwanapon. Aropan kánánkámp kar sérar mwanape.

Mánmán ént fári konámp ninikao tokwae kari yak naeane. Mao te ankár wakmwaek fápárámpnap kounteouan kwapwe kare ninikan yénk mwanap tisa yakáp mwanapon. ⁴ Mao farákápria te arakrá sér mwanapon: “Yiráp poumarop, tá yiráp tárápuan kor warákár kar kip. ⁵ Tá yumokuráp ninik fwapia taokeyakria maok, yiki kukur kare yakáp kipo. Tá yiráp nap fwapia taokeyakria, yiráp poumarop, tá yiráp tárápuan kor yaewour kipo. Tá yiráp poumaropamp yae ankore mek yakáp napo maok, mér monap arop ponankor amnap ninik táman nkeria, Kwaromp karan kor wouroump mo mwanapon.” ✱

Ménki-tárápuao mwanap kar

⁶ Ankár taknámp menkou-tárápuan kor takrá séramp: Am farákap te ninik fwapia taokeyakáp kour mwanapon. ⁷ Amoku támao mekia akwap napo, arop farákapao amonapaokria, nkwakwe make kwapwe kare ninik fek paokop mwanapon. Arop kar yénkrá farákáp naeria te kwataenámp kar mént farákáp kwapono. Ankár kwapwe kare ninik kour fek sarápria, yae-párak kare kar yénkrá farákápampo. ✱ ⁸ Amo te ankár yae-párak karenámp karan saráp sénapo maok, am mek kwatae ninik yak námp nke mo mwanapon. Tak napo maok, yopornap arop farákapao kor nomwan wouroump mono, amwan yopornap ninikan pwarápa mwanapon. ✱

Kwaporok tére konap aropan sénámp kar

⁹ Amo te kwaporok tére konap aropan * arakrá sérampo: Mao náráp poukeyakáp konap aropamp yae ankore mek yakápria, ponankor nkwakwe make ankank am farákapao warákár mwanap ninik fek tére mwanapon. Poukeyakápnap aropao kar kwatae sénapo kor, nopok kar pwarokwaprá sér mwanape. ✱ ¹⁰ Mao te ankár am farákapamp ankank kánanke oukun sámp mwanape, mono. Mao ankár maomp karwaokria yae-párak kare tére napo maok, náráp poukeyakáp konap arop farákapao nkea warákárria nomwan warko éréképnámp Kwaromp kar farákáp námp táman warákár mwanapon.

Nomo ankár yiki kukur yakáprá Kraisomp Yae yépék mwanámp kar

¹¹ Nomo te wae méron: Kwaro námokuráp ninik fek nomwan aropompnámp ninik te wae érik korop námpon. Aenámpara, mao te fwap ponankor kounteouráp arop warko érékép naenámp. ¹² Kwaromp am aropomp támao nomwan Kwarén younkwe sitea paokop i konámp ninik, tá apárokamp ponankor kikiank ninik máte pwarará, oukouwman má ke fek táman ankár nomo fwapia ninik kouriaka Kwaromp ninikaok saráp kwapwe kare paokop mwanámp yénk námpon. ✱ ¹³ Karenono, nomo Kwar Tokwaeran yépékrá yakáp námp, tá arop nomwan warko érékép konámp arop Jisas Krai, mao érik korop námp fek te, Kwaromp mopor ntiaka wae kwapwerént korop naenámp. ✱ ¹⁴ Kraiso námoku wampwe pwarará sumpwi námp te, nomo ponankor lo kar kwe-pwar konámp mekarar yiki kukarea páte nánko, námokuráp arop fákáre yakáp námpara, nomo te ankár kárakáre fek kwapwe kare ninik fek paokop mwanámpon.

✱

✱ 2:5: Ef 5:22 ✱ 2:7: 1 Pi 5:3 ✱ 2:8: 1 Pi 2:15 ✱ 2:9: ‘Kwaporok tére konap arop’rá sénámp te, “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 kware 35,36 fek nkeampo. ✱ 2:9: 1 Pi 2:18 ✱ 2:12: Ef 1:4; 1 Jo 2:16 ✱ 2:13: Fl 3:20 ✱ 2:14: Ef 2:10; 1 Pi 2:9

¹⁵ Amo te ankár má kar táman koumteouráp arop fárákapan farákáp saráp yakampo. Amo mámá karwaok paokopanáponorá farákápria maok, kar ták-sir konap arop fárákapan kárákáre kor kar sánkria, am fárákapamp ninik fwapokwapampo. ✱

3

Kristenao mwanap kwapwe kare ninikan sénámp kar

¹ Amo ankár koumteouráp aropan sénapo, Gavman fákáreramp yae ankore mek yakápria, maomp karwaok tukupria yae-párak kare tére mwanap nánap mwanapon. ✱ ² Am fárákap te arop ankwapan wouroumprá sérria kar yorowar mwanape, mono. Am fárákap te ankár porokwe fek yakápria, arop ponankoran kwapwe kare ninik fek yaewour mwanapon. ✱

³ Amo wae méron: Wokwaek te nomo kor Kwaro i konámp ninikan épépérépria, kar ták-sirirá paokopánko, Satano nomwan poupwekáp nánko, nomo Kwaromp mwae-páraok tukup moimpon. Aeria maok, nkwakwe make kikiank ninik ntia pourou fekamp ankankan warákár i konap ninikao nomwan sámp-fákeyakámpon. Aeria maok, nomo ankwapan kokwarokrá paokopria maok, ankwapamp ankank kikiankrá paokopimpon. Arop ankwap fárákap nomwan yorowarrá paokop napo, nomo kor nonopok yorowarrá yakáp námpon. ✱

⁴ Aempan maok, nomwan warko érékép konámp arop Kwaro nomwan nouroup kareria yaewour kwapwenámp ke érik koropria, ⁵ nomwan warko érékép námpon. Mao te nomp kwapwe kare ninikan ninikria, nomwan érékép mono. Námokuráp yonkwae touwe fek nomwan warko éréképámpon. Am takimp te nomwan yárárianánko, nomo táráp yink wourékam niamp nánko maok, Yiki Kor Spiritao nomwan wourékam yiki yak sámp námpon. ✱ ⁶ Jisas Krai nomwan warko éréképámpon arop téremp fek táman, Kwaro Yiki Kor Spiritamp ourour kárákáre nomp pourouk ponankor kwarákár námpono. ⁷ Am takimp te Jisas Kraiso námoku nomwan ninikiaka yaewourrá fwapokwap nánko, Kwaro nomwan 'Yae-párak kare arop'rá sénámp. Mao nomwan yiki yak sámp mwanapria nánapi tenámpara, nomo man méria yépékrá yakáp námpon. ✱

⁸ Mámá kar máte kare karara, am táman kárákáre fek farákáp napo, Kwarén mérnep arop fákáre am fek ninikiaka kárákáre fek kwapwe kare ninik sámpea yakáp napo maok, am kwapwe kare ninik támao ponankor aropan yaewour naenámpmon.

⁹ Aeno nkwakwe make moumountukri ninik kákákrá kar yorowar, tá tékénouamp e kouroumprá, tá yoporrá, lo karan saráp kákarrá yorowar fupukumprá paokop nap te, amo ankár am mek nke kwapono, pwarampo. Nomo te wae méron, am te nomwan yaewour nánko, kwapwe kare ninikaok paokop mwanámp pourou mono.

¹⁰ Arop siosomp ankárankamp ninik fek yakáp nap tirá pipirikirrá párakop nánko te, amo ankár maomp ninik ankárank por, tá anánk por, arake fek fwapokwap napo, waráp kar wa mo nánko te, man younkwe mwae kwarampo. ✱ ¹¹ Amo te wae mér napon: Am taknámp arop te mwae kup kare pwarará, korokore mwae akwap námpara, námokuráp kwatae ninik támao waeman man kot naenámpmon. ✱

✱ 2:15: 1 Ti 4:12 ✱ 3:1: Ro 13:1-7; 1 Pi 2:13-14 ✱ 3:2: 2 Ti 2:23-25 ✱ 3:3: Ef 5:8-9
✱ 3:5: Jo 3:5-7 ✱ 3:7: Mt 25:34 ✱ 3:10: Mt 18:15-17 ✱ 3:11: 1 Ti 6:3-5

Pwarnámp kar kánanke

¹²Nánkár wakmwaek te Artemas ni, Tikikus ni, man sámp-kérép nanko te, amo te koupour ononampok taun Nikopolis mek koropampo. Ono ‘Ouwi tokwae korop nánko, ént tokwae námp fek te Nikopolis mek yak nanamp’rá sériamp támaono. ☆ ¹³Amo te lo mérnámp arop Senas ntiaka Apolosén fwapi taokeyakampo. Amo te ankár am arop yawor mwae akwap nenep ankank moantá, yaewourampo. ☆ ¹⁴Tá nomp koumteouráp arop te fwapia méria kárákáre fek téreteria maok, ankank ankwapmwaek tank nánko, monap aropan yaewour mwanapon. Takria maomp Kristen yakáp nap te yaoao ki tanknámp niamp mo, kwaporok yakáp mwanape. ☆

¹⁵Arop ponankor onont yakáp napao, amwan ‘Gude’rá sénáp kar sámp-kérép napono. Aeno amo kuri yinomp ‘Gude’rá sénámp má yinomp tampokamp Kristen nouroupén sérarampo.

Ono ninik namp te, Kwaro yumwan ponankor námokuráp ninik fek yaewourria yumont yakanoria nampon.

Polo Filemonomp kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Jisas pok tenángo, 32 yopwar niamp arake fek Polo Rom mek kalabus mek yakria, máma pas Filemonomp kumwimpon.

Filemon te Kolosi mekamp kápae kare ankankráp Kristen arop. Maomp kwaporok tére konámp arop e te Onesimus. Am tére arop te Filemonomp nap pwarará, farákapea Rom mek akwapea Polén kíkípa maok, Polo man yaeworángo, mao Kristen.

Polo pas kumwia Filemononámpok méntér sámp-kérépria sérrá, ‘Onesimus te wae Kristeni námpara, man yopori kwapono. Warko warámpamp’rá sérimpon.

¹ Filemon e! Ono Pol onan Krai Jisasomp tére nanko fákapea pap napono. Nomp nánae Timoti yino waráp por má pas má kumwiaka, sámp-kérép re. Amo te yinont ankárakamp tére konap nouroup kwapweno. ² Yino yinomp antáp Apiampor kor, tá Arkipusomp mént kumwia sámp-kérép re. Arkipuso kor mao te yinont soldia yakria, Satanén yorowar i konámpono. Yino kumwi nemp máte sios waráp nap mek néntép konap, maomp kor kumwi nempon.

³ Yinomp ninik te nomp Kwar Naropwar ntiaka Jisas Krai Tokwae Karao yumwan náráp ninik fek yaewouria nepo, yumo yonkwae porokwe yakápenkria nempon.

Polo Filemonén Kwarén ‘Aesio’rá sérimp kar

⁴⁻⁵ Ono wa nanko, amo ankár Jisas Tokwae Karan méria mént kari yakria Kwaromp arop fárákapan kor ponankor nounouroup napantá, kápae kare por kar toropwapnamp ke fek te, amwan ninikria onomp Kwarén waráp e séri ko, ‘Aesio’rá sér i konampon. ✧ ⁶ Amo te yinont fearámpá yak napara, ono Kwarén sénanko, amwan am mér kwapwe sánk nángo maok, amo nomp Krai Jisasomp ankank kápae kare kwapwe kare sámp konámp mér nanapon. ✧ ⁷ Amo te ponankor Kristen fárákapan nouroup kareria, am fárákapamp ninik mek kárákáre sánk napon. Aenapantá ono táman warákára waeriaka onomp ninik porokwe kare fek yak námpon.

Polo Filemonén ‘Warko Onesimúsén warámpamp’ rimp kar

⁸ Ae namp kwamp maok, ono arakrá ninik nampon: Tá kare, nomo énénkér Kraiompára, ono fwap tae fek ‘Takrá téreamp’rá sénáe nampan maok, ⁹ nomo aropomp ninik fek yae-párak kare yak konemp kwamp, ono amwan sánánkar porokwe fek sér rae: Ono Pol, ono te waeman Krai Jisasomp térerá koroepa, mér pourou nanko fákapea páte napon. ¹⁰ Aenapara, ono kalabus mek yakria Onesimúsén Kwarén méranoria farákáp nanko méria, am fek onomp táráp niamp námpon. Aenámpantá ono amwan ‘Man aropompamp’ ria sér rae. ✧ ¹¹ Wokwaek kar mao te fwapiaka waráp tére tére moimpon. Aeno oukoumwan te mao fwap nomwan yaewourrá waráp tére, onomp tére makria kwapwe kare tére naenámpon.

12-13 Ono Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáp nanko, onan fákapea páte napo yakria maok, amoku wonae fik yakria onan yaewour nanapan panek yak napantá, nopok Onesimuso onan yaewourano ninik nampán maok, warko amonapok sámp-kérép nampao maok, ono man yonkwae touwe tokwae méntér sámp-kérép nampono. ¹⁴ Aeno ono warámpá yak naenampao maok, nánkár waráp ninikan apaerá sénap wa naeria namp kwamp, man taokor moi nampono. Ono te amwan mao kánámpár onont mapek yará onan yaewouranoria kárakáre mono. Onomp ninik te amoku waráp kwapwe kare ninikaokria tak naeria te tak nanapon. ☆

¹⁵ Onesimus te amwan fae tákáre ke fek pwara námpón. Aeno oukoumwan te amo warko warámpea napo, ankár amont yáká yak naenámpón. ¹⁶ Oukoumwan te amo man kwaporok tére konámp arop saráprá niniki kwapon. Kare, mao te waráp kwaporok tére konámp aropao maok, waeman Kristen kare námpara, oukoumwan te nomp nánae kare námpón. Aenámpara, amo man warákár karampo. Ono man nke namp te, onomp nánae kare niamp nánko, ono man nouroup kare nampon. Aeno ono mér namp te, maomp tére, tá Kraisomp yak námp fek waráp nánae kare ara, amo fwap man nouroup kateria warákár tokwae nanapon.

¹⁷ Amo te nomo fearámpea yárákrá Kraisomp tére konemponoria ninik nap kwamp te, amo onan i konapnámp taknámp Onesimúsén kor warko warámpampo. ¹⁸ Aeno mao amwan kwatae ninik, tá amwan nopok sánk naenámp yak nánko te, am ankank onomp e fek pwate napo, nánkár ono nopok sánk nanampon. ¹⁹ Ono Pol onokump yae kor fek mámá ‘Onoku nopok sánk nanamp’rá sénamp kar mámá kumwi nampono. Ono wokwaek amwan yaewouri namp fek onan nopok amoku kareao onan sámp nanapan maok, ono am fek te sér mo nampon. ☆ ²⁰ Onomp nánae e, amo wawae! Kraisomp arop yak nempara, ono Tokwae Karampe e fek sér rae: Onesimúsén warámp napo, ono am ninik fek warákárriaka yonkwae tikip nanampono.

²¹ Ono wae mér nampono, amo fwap má sénamp kar ampaok tére nanaponoria namp kwamp, waráp por má pas má kumwi rae. Ono waeman mér kar nampono, ono amwan sénamp ninik máte amo takrá tére napo, akwapea tokwae karia kwapwe kare kare naenámpón. ²² Aeno ono ankwap kar sénáe: Ono ninik namp te, yumo Kwarén sénapo onan warko yumonapok sámp-kérép nánko, koropea yumont yak nanampono. Aenanampara, ono amont yak nanamp nap aokore nánapia pwateampo. ☆

Ankwap fárakapao ‘Gude’rá sénap kar

²³ Epafras kor amwan ‘Gude’rá sénámp te, yinan Krais Jisasomp tére fek fákapea napo, yino énékér yak nempon. ☆ ²⁴ Yino tére konámp arop ankwap fárakap Mak, Aristarkus, Demas, Luk, mámá aropao kor amwan ‘Gude’rá sénapon. ☆

²⁵ Ono ninik namp te, Jisas Krais Tokwae Karao yumwan ninikia yiráp waempént yak naenámpón.

Hibru Firampor Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Nomo mámá pas kumwinámp arop te mér mono. Arop ankwap fárákap te Polo kumwi námponrá ninik napon. Judamp kar te ‘Hibru kar’rá sér i konapara, am fárákapan kor ‘Hibru arop’rá sénapon.

Am te Jisas pok tenánko, 35 yopwar niamp arake fek mámá pas kumwi nap te, Juda mekamp Kristen ankwap fárákap arop fárákapao sámpá yampourou napo, Kristen yakápnap pwar mwaria napan yaewourrá kumwi napon.

Mámá buk fek sénámp te, wourékam kontrak Jisaso yoroi námp te épi kontrakan kámákár akwap námpon. Am te ará: Jisasomp e te ensel fákáreramp eran kámákár akwap námpon. Tá Kraisomp tére te Mosesomp téran kámákár akwap námpon. Tá Jisasomp pris tére te wokwaekamp pris fákáreamp téran kámákár akwapria ankár yaká yak námpon. Wokwaekamp pris fákáreramp ofa te nape firan kápae kare por ofa i konapon. Aeno Jisasomp ofa te námokuráp pourouran ofa sánkeanánko, am ofa te ankár arop ponankorampor yaká yak námpon.

Tá mámá buk fek ankwap kar sénámp te, Jisasén mér nap am te ankár fwapia kárákáre fek sámp-fákeyakáprá ‘Jisasén tokor samp-tukupen’rá sénámp.

Kwaromp Tárápao nomwan kar sápnámp kar

¹ Kwaro wokwaek kar kápae kare por tá kápae kare nkwakwe make ninik fek nomp appeyaenápén profet fákáreramp top kor feknámp kar sánkámp. ² Aeno oukoumwan mámá ke fek wae pwar naenámp yae fek te, Kwaro náráp Tárámp top kor fek nomwan kar farákáp námpon. Kwar te wokwaek kar Jisasomp yae kor fek apár ntia yámar yoroia pwarará, ankár am Táráp námoku am ankank ponankor sámp naenámpria nánapi pwara námpon. ☆ ³ Táráp te Kwaromp wae tokwae ara, nomp pourouk wae tákapa wae námp te, mao ankár Kwar niamp kareno. Maomp kar te kárákáre korara, kápae kare ankank te ponankor ti-fákeyak nánko, am yakápnap puri fek yakáp napon. Mao te arop kápae kareamp kwatae ninik tirá épéria, maomp yiri fek yáráriaka yiki kukarrá kákea pwatea, narek karaoki yaknámp King Tokwae Karamp yae-párak mwae tank námpon. ☆

Kwaromp Táráp ensel fákáreran kámákár akwapnámp kar

⁴ Naropwaro náráp Tárápan sánknámp e te kwapwe kareria ensel fákáreramp eran kámákár akwap námpon. Aeria mao námoku tokwae kari yak nánko maok, ensel fákáre te maomp yae ankore mek yakáp napon. ☆

⁵ Wokwaek kar Kwaro námokuráp Buk fek náráp Táráp táman sérrá,

“Amo te onomp Tárápono.

Oukoumwan te ono waráp Naropwar yak nampono.”

Tá warko arakrá sér,

“Ono maomp Naropwar yak nanko,

mao onomp Táráp yak naenámpono.”

Aeno Kwar te ensel ankwapan makeniamp kar sérimp nie? Mo karono.
✧

⁶ Mao náráp Táráp ankáránk apárok sámp-kérépámp ke fek te Kwaro arakrá sérimpon:

“Kwaromp ensel fákáre ponankor te ankár man lotu mwanaponon.” ✧

⁷ Kwaromp Buk fekamp kar ankwapao ensel fákáreramp térean arakrá sér,

“Mao te náráp ensel fákáreran ouwi mîrînk niampi pap konámpono.

Mao te náráp tére aropan yaomwi yurunknámp fupukur pokrá kák konámpono.” ✧

⁸ Aeno Tárápan te arakrá sér:

“Kwar e! Amo te yaká yak konap kingono.

Amo te koumteouráp aropan yae-párák kare nînik fek saráp taokeyak konapon.

⁹ Amo te kwapwe kare nînikan saráp warákárria maok, kar ták-pwar konap kwatae nînik te amo warákár mo kare napon.

Aenapria maok, waráp Kwar námoku amwan warákár nanap wel kwarákár tenánko, waráp ankwapyaewarápén kámákarea narek e tokwaeráp arop niampi yak napon.” ✧

¹⁰ Tá Kwaro Tárápan warko arakrá sér,

“Tokwae Kar e! Wokwaek kar te amo mámá apár yoroia napo kárákáre yak námpon.

Tá amoku waráp yae kor fek yámar me yoroiaapon.

¹¹ Yámar me ntiaka apár te moyak naenámpon.

Aeno amoku kare te yaká yak nanapon.

Yámar me ntiaka apár te warko ponankor waempyam épi niamp araknámp moyak naenámpon.

¹² Nánkár amo am ankank aropao waempyaman i konámpnám araknámp, yoropwarápia paprá, arop warko waempyam wourékam sámp konámpnám araknámp amo wourékam yoro nanapon.

Aeno amoku te warko tékénou mono, ankár taki yak nanapon.”

¹³ Wokwaek kar Kwaro Tárápan sérrá,

“Amo te onomp yae-párák mwaek tank napo maok, nánkár wakmwaek ono amwan yoporap arop te waráp yae ankore mek párapok tenanampon.”

Aeno Kwar te mae ke fek ensel ankwapan make pourouráp kar sérino? Ankár mo karono. ✧ ¹⁴ Ensel te wunéri mwarria Kwaromp tére konaponon. Kwar warko érékép naerianám arop fárákapan yae-wouranáponoria am ensel fákáreran tirá kérép konámponon. ✧

✧ 1:5: Sng 2:7; Hi 5:5 ✧ 1:6: Lu 2:13-14 ✧ 1:7: Sng 104:4 ✧ 1:9: Sng 45:6-7,10-12; 102:25-27 ✧ 1:13: Sng 110:1 ✧ 1:14: Sng 91:11; Ap 12:7

2

‘Kwaro nomwan warko érékép námp te tokwae kar ankankono’rá sénámp kar

¹ Jisaso Kwaromp ninik farákáprá sénámpara, nomo oukoumwan am kar wawia méria am karaok paokop mwanámpon. Nomo fwapia wa moitea ankwap ankankan ninikria poporokwenáprá panek tukup mwareano. ² Wokwaek kar Kwaro nomp appeyaenápén enselomp top kor feknámp kar sánkámp te, am kar oukoumwan kárákáre yak námpon. Aenámpan maok, arop ponankor am kar ták-sirarea, am fek touwe kwatae sámpapono. ³ Aeno oukoumwan Kwaro nomwan warko érékép naeria tére námp te tokwae kar ankankono. Aenámpara, nomo am Kwaromp térean younkwe mwaek sirarea paokop námp te, nomo te mokopia Kwaromp yonkwae pwarámp wouroukoup mwanámpon? Tak mwanámp pourou mo karonó. Manénkir te Tokwae Karao námoku nomwan warko érékép naeria, kar farákámp námpon. Tá maomp kar wawinap arop fárákapao nomwan arakrá sér, “Mámá kar te waeman kare karonó.” ✧ ⁴ Kwaro náráp Tárápamp kar am te kare karonoria yénkép námp te ará: Koumteouráp aropan nkwakwe make kárákáre yororo, tá Yiki Kor Spiritamp ourour námoku niniknámpon puri fek yénkimpon. ✧

‘Jisas te nomwan warko éréképnámp arop ankárank támaono’rá sénámp kar

⁵ Nomo wourékam apár Kwaro wakmwaek yoro naenámpria ninik námp kwamp te, nomo wae mér, Kwar te ensel fákáreran am apár taokeyakáp mwanapria pap mono. ⁶ Wokwaek kar arop ankárankampao Kwaromp Buk fek arakrá sérimpon:

“Arop yino te apae ankankanánko, amo yinan ninik i konapon?

Yino te kánanke kwatae te,

apaeritea amo yinan yae-párák kare taokeyak konapon?

⁷ Amo yinan yoroi nap te,

fae tákáre ke fek saráp

ensel fákáreamp yae ankore mek

kák nanámpria niapon.

Aeno wakmwaek amo yinan narek paprá,

kárákáre sápria, e tokwae sámp napon.

⁸ Amo te yinan amo yoroinap ponankor ankank

taokeyakáp mwanapria nánapi pwara napon.”

Mámá kar ‘Kwaro kápae kare ankank aropamp yae ankore mek kák tenámp’rá sénámp te, nomwan arakrá yénkép námpon: Mao te ankwap ankárankamp ankank maomp yae ankore mek yak mo, kwaporok yakanoria pwar mono. Aeno ponankor ankank maomp yae ankore mek yak námp te nomo oukoumwan nke mo námpon. ⁹ Aeno nomo te Jisas e tokwae sámp námp wae nke námpon. Mao ankank kápae kare taokeyak námpon. Manénkir mao apárok ékia yakámp fek te, fae tákáre ke fek enselomp yae ankore mek yakámp te, Kwaromp aropomp yénképria, ponankor koumteouráp aropan ér-pwarará, sumpwi nanámpria ninámpon. Am touwe sámpea sumpwi námp fek táman Kwaro man narek papria, kárákáre tokwae ntia e tokwae sánk námpon. ✧

¹⁰ Kwar te mao támao námoku yoroinámp ponankor ankank fi korara, maomp ninik te náráp tárápu yámar mek éréképá pokeanánko, yae-párák kare yakáp mwanaprianámp. Kwaromp ninik te Jisas numwar touwe sámpeanánko, am touwe sámp námp támao, kounteouráp aropan warko éréképnámp kwapwe kare arop yakanorianámp. Am Kwaro takimp ninik te yae-párák kare ninikono. ✧ ¹¹ Nomo te wae mér námpon: Ponankor kounteouráp aropan yiki kukarrá pap konámp arop, ntia am yiki kukur kare yakápnap arop te méntér ankárankamp Naropwaromp tárápunono. Aenapantá maok, Jisas te pwarápae mono, ankár ‘Onomp nánaeou’rá sénámp. ✧ ¹² Kwaromp Buk fek yaknámp kar te ará: “Ono onomp nánaeou fákáre koupoukour napo, am ou mek ‘Amo te arak i konapono’rá farákápriaka waráp e sakap nanampon.” ✧

¹³ Kwaromp Buk fek sénámp kar ankwap te ará:

“Amo ‘Nanamp’rá séri nap táman

fwap tak nae raponria mér nanampon.”

Tá warko sérrá,

“Ono te Kwaro onan ti-sápnámp tárápunt máyak nampon.” ✧

Jisas nomwan yaewour nanampria arop arákarámp kar

¹⁴ Am tárápu Jisaso sénámp te kounteouráp arop fárákap táman námpon. Aenámpara, Jisas kor arop arákarea, am fárákap niámpimp te, mao fwap sumpwiaka kounteouráp aropan surumpwirá kák konámp kárákáre tokwaeráp Satanén kwatae pap nanampria nimpon. ✧ ¹⁵ Kounteouráp arop sumpwiantá apáp tirink nap te, kápae kare por mámá apár mek yakáp napo, am fárákapamp apáp támao nánko, Satanomp fákápá kák tenámp mek yakápiapon. Aeapan maok, Jisas sumpwimp te am fákápá yakápnap mekamp érékép naeria nimpon. ¹⁶ Karenono, mao wokwaek téremp te ensel fákáreran yaewour naeria tére mono. Mao sumpwi námp te Abrahamomp appeyaenápn yaewour naeria nimpon. ¹⁷ Náráp nánaeounáp fákáre nomwan yaewour naeria námpara, ankár arop nomo niámp make kare yakria maok, Pris Tokwae yakriaka Kwaromp tére námpon. Takria maok, arop aropomprá, tá ankár yae-párák kare tére nánko maok, kounteouráp aropamp kwatae ninik tirá épér naenámp. ¹⁸ Mao námoku Satano poupwekápnámp touwe sámprá kwe-pwarari námpara, fwap aropan kor Satano poupwekápn nánko, sámnpap touwe fwap yaewour naerámpon. ✧

3

Jisasomp kárákárerano Mosesomp kárákáre kwe-pwarnámp kar

¹ Kristen ankwapyae fákáre, Kwaro yámar mek yakria yumwan kor wumwiri námpon. Aenámpara, yumo fwapnae karia Jisasén ninik kour kip. Mao te aposel, Pris Tokwae Karara, nomo man méria maomp e érik sér i konámp. ✧ ² Kwaro man mámá tére sánkeanánko, Kwaromp kar-waok kar námp te, wokwaek Mosesén kar sánkánko, mao kounteouráp arop ou mek Kwaromp nap niampi yakria, téremp niámp wuri popwar námpon. ³ Aeno nomo te wae mér námpon: Nap tinámp aropamp e te

✧ 2:10: Hi 5:8-9 ✧ 2:11: Mk 3:35 ✧ 2:12: Sng 22:22 ✧ 2:13: Ais 8:17-18 ✧ 2:14: 1 Jo 3:8 ✧ 2:18: Mt 4:1-11; Hi 4:15 ✧ 3:1: Hi 4:14

tokwae karria, napamp eran kámákár akwap námpon. Taknám Kwaro Jisasén sánknám e tokwae te Mosesomp e tokwaeran kámákár akwap námpon. ⁴ Ponankor ankákárank nap te waeman aropao tére napon. Aeno Kwaro námoku maok ankank ponankor yoroimpon. ⁵ Moses te Kwaromp tére arop niamp, mao ankár Kwaromp karwaokria Kwaromp nap mek térempon. Aeria Kwaromp arop fákáreran Kwaro wakmwaek sénaenámp karan farákápámp. ✱ ⁶ Aeno Kraiss te Kwaromp Tárápara, Kwaromp karwaok yae-párak kare téreria Kwaromp kounteouráp arop maomp nap mek yakáp napan taokeyak námpon. Tate nomo kápae kare por man kárákáre fek méria warákárria Kwar Tokwaeran yépékrá yakáp nám te, nomo kuri Kwaromp nap niampi yakáp námpon. ✱

‘Anepér sámp mono’rá sénámp kar

⁷ Nomo te Kwaromp kounteouráp arop fi yakáp námpara, arop Kwaromp Buk fek Yiki Kor Spiritao ninik sánk nángo, kumwinámp kar man nomo fwapia wa mwaro:

“Yumo oukouwman Kwaromp Kar wa nap kwamp te,

⁸ yumo te wokwaek yakápap

Israel arop fárákapaioiápnám araknám
yiráp ninik fákapea kárákáre kwapono.

Kwaro sérrá,

‘Am fárákap te arop yak moap apárok yakápria
onan mokopon nke mwarria onomp kar ták-siriapon. ✱

⁹ Am apár mek yiráp appeyaenápo kor 40 yopwar fek
ono kápae kare ankank térieriaka
am fárákapan yaewouranko nkeapao maok,
Kwaro nomwan yopor te mokoepen nke mwar ritea
sokororá paokopiapon.

¹⁰ Aeapantá maok,

ono ankár am kounteouráp aropan te
yopor yonkwae pwarámpa waeria maok, sérrá,

‘Ankár ono sénampaok pwarará
onomp ninikaok paokop mo napantá,

¹¹ Ono yopor yonkwae pwarámpa waeria maok,
am fárákapan arakrá sénampon:

Kare kar narekampráp yumo te

onomp anepér mwanap némpouk te tukup mo karenono!” ✱

Nomo kor Israel fákáreaioi napnám taknám kar ták-sir mwareano

¹² Kémpiyae tárápu, yumo te fwapia mér kip: Takria yumo ou mekamp ankárankao maomp ninik mek kwatae ninik yak nángo sámpria, yiki yak konámp Kwarén younkwe sirarea Kwarén mérnám ninik pwar naeane. ¹³ ‘Oukouwman’ yak nángo, nomo kor ‘Oukouwman’rá sér i konámp kumur méntép yumo ankár nonopok yaewourria kárákáre nénk kipo. Takria, yumo ou mekamp ankwap ankárankampan kwatae ninikao man poupwékáp nángo, maomp ninik kárákáre nángo, Kwarén mér mo naeane. ¹⁴ Nomo wokwaek kar méri nám te ankár oukouwman kor am mér te kárákáre fek sámpea yakáprá tukupea sumpwinám ke fek mwanámpon. Nomo takria te, nomo ankár Jisasomp kounteouráp arop kare yakáp námpon. ✱

✱ 3:5: Nam 12:7 ✱ 3:6: Hi 3:14; 10:23 ✱ 3:8: Kis 17:7; Nam 20:2-5 ✱ 3:11: Nam 14:21-23

✱ 3:14: Hi 3:6

¹⁵ Ono manénkir sérinamp kar táman warko Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon:

“Yumo oukoumwan Kwaromp kar wa nap kwamp te, yumo te wokwaek yakápap

Israel arop fárákapaoiápnámp araknámp yiráp ninik fákapea kárákáre kwapono.” ☆

¹⁶ Wokwaek kar te apae arop firao Kwaromp kar wa napao, am kar ták-sirariapon? Am te Moseso Isip mekampan éréképea akwapámp arop ponankor támao takiapon. ¹⁷ Kwaro 40 yopwar fek yopor yonkwae pwarámp rá akwapámp te wanimpon? Am yopor yonkwae pwarámpámp te kwatae ninik fek yakápap koumteouráp aropan nánko, am fárákapao faokorapo, maomp yákáre te kwar mwar mek tankápámp te, Kwaro am fárákapan saráp yopor yonkwae pwarámpámpon. ¹⁸ Kwar te wan ‘Onomp anepér mwanap némpouk tukup mwanap pourou mono’ ria fou e séri námpon? Am Kwaromp kar ták-pwarnap koumteouráp arop fi támanimpon. ☆ ¹⁹ Aenámp te nomo wae mérono: Am fárákap te Kwarén mér mo kare napara, am fi kor fek táman Kwaromp anepér mwanap némpouk te ankár kare kar yink mo karenono.

4

Kwaromp koumteouráp arop anepér sámp mwanap kar

¹ Kwaro ‘Yumo te ono yaknamp anepér mwanap némpouk korop mwanap’ rinámp kar te oukoumwan máyak námpon. Aenámpara, nomo ankár apáp mwanámpon. Takria Kwaro nke nánko, yumo ou mekamp arop am mek akwap moantáno. ² Nomo wawinámp Kwapwe Kare Kar máte, wokwaek Israel firao wawiap niampon. Aeapan maok, am fárákap te wa mwar waria maok, Kwaromp kar te karenoria mér moiapon. Aeapara, am fárákapao wanap Kwapwe Kare Kar te man yaewour moimpon. ³ Oukoumwan te Kwarén mérnámp arop nomo te fwap am anepér mwanap némpouk tukup mwanámpon. Wokwaek Kwaro am némp táman námwan mér monap aropan sérrá,

“Ono yopor yonkwae pwarámpria fou e sénampono:

Ono yaknamp anepér mwanap némpouk korop mo karenono.”

Am takrá sénámp te, námokuráp anepéran sénámpan maok, mao máma apár yoroia pwarará te, warko tére naenámp yak moimpon. ☆ ⁴ Kwaromp Buk fekamp kar ankwap ‘Fákánek yae’rá sénámp te, Kwaro am fákánek yae fek mao térea pwara námp nkea am yae fek anepérimpon. ☆

⁵ Am kar manénkir nomo nke námp te arakrá sénámpon:

“Am fákáre te ono yaknamp anepér mwanap némpouk te ankár yink mo karenono.”

⁶ Ankwap fárákap te fwap maomp anepér i konap némpouk yink mwanapon. Aeno koumteouráp arop ankwap fárákap wokwaek Kwaromp Kwapwe Kare Kar wawiapao ták-siri nap te, am fárákap te am némpouk tukup mo karenono. ⁷ Am fárákap sokororá paokopria kwar saráp mek faokor tenapo, kápae kare yopwar akwapeanánko maok, Kwaro King Devitén yink mwanap yae ankwap ‘Oukoumwan’rá sénámp kar farákápámp te nomo wae sérinámp niamp támaono:

“Oukoumwan yumo Kwaro sénámp kar máma

wa nap kwamp te,

yiráp ninik fákapea kárákáre kwapono.” ✧

⁸ Wokwaek kar Josua am arop fárákapan am apár mek anepér sánkearángo te, Kwaro Devitén warko wakmwaek yae ankwaprá sér mono. ⁹ Aempara nomo te wae mér námpon: Nomo anepér mwanámp te oukoumwan yak námpon. Am te Kwaro fákánek yae fek anepérimp niampon. ¹⁰ Nomo wae mér námpon: Arop Kwarént maomp anepér i konámp némpouk yoump námp te wokwaek Kwaro náráp tére pwarará anepérimpnámp taknámp, mao kuri náráp tére pwarará anepérámpon. ✧ ¹¹ Nomo ankár am anepér i konap némpouk tukup mwaria te, ankár tére kárákáre mwanámpon. Takria arop ankwap ankárank wokwaekiapnámp taknámp kar ták-sir konap ninikaokria am mek yoump mo naeane.

¹² Kwaromp kar te yiki yak námpara, tére kárákárerá yak námpon. Am te énékér mwaek wiráp bainat wiran kámákár akwap námpon. Am Kwaromp kar te aropan faropea mek karaok akwap konámpon. Aenángo maok, waemp ntia ninik mek kukkwaraokia yae ke me mwaek, pu kwaráp kor me mwaek worépámp rá akwap konámpon. Aenángo maok, nomo nomp ninik mekamp ankank ponankor mér i konámpon. ✧ ¹³ Kwaro nke námp fek te, námoku yoroinámp ankank te ankwap ankank ankárank mek yak mo kareno. Ponankor ankank te Kwaro nke námp fek érik karaok yak námpon. Kwaro saráp nomp ninik ponankor yurukup naenámpon. ✧

Jisas te nomp Pris Tokwae'rá sénámp kar

¹⁴ Nomo te wae nomp Pris Tokwae mao yakria yámar mek mek karaok Kwaromp wonae fik youmpá yak námpon. Mao te Jisas, Kwaromp Tárápono. Nomo Jisasén mér námp farákáprá sér i konámp te ankár kárákáre fek sámpea paokop mwanámpon. ✧ ¹⁵ Nomoku mwar te kwatae ninik kwe-pwar mwanámp kárákáre te mo námpara, am nomp Pris Tokwae támao fwap nomwan aropomp naenámpon. Am te apaeritea námpanápe, nomwan ponankor nkwaekwe make ninik korop námp te, man kuri wae tak námpan maok, mao te kwatae ninik moimpon. ✧ ¹⁶ Aenámpara, nomo fwap Kwaromp wonae fik tukupria apáp mo, fwapono. Am arop te aropomp i konámpara, nomo maonámpok tukupria te, mao nomwan yonkwae touwe námp nke mwanámpon. Tá nomo apae ankankan ninik tokwae nánko te, mao nomwan námokuráp ninik fek yaewour naerámpon. ✧

5

Pris Tokwae Jisas nomwan warko érékép naenámp pwinámp kar

¹ Ponankor pris taokeyakáp mwanap arop yoroi pap konap ninik te ará: Kwaro arop ankárank warámpea, man maomp térieria koumteouráp aropan yaewour naenámp arop yoroi pap konámpono. Pris taokeyak konámp aropamp tére te nkwaekwe make ankank Kwarén kwaporok nénk, ta kwatae ninik tirá épér naenámp nkwaekwe make ofa nénk konámpono. ² Am arop námoku kwatae ninikráp aropria kárákáre yak mo námpara, mao te arop fárákap mér moráp, tá Kwaromp mwae kup pwarnap arop fárákapan sánánkar porokwe fek yaewour naenámpon.

✧ 4:7: Sng 95:7-8 ✧ 4:10: Stt 2:2 ✧ 4:12: Ef 6:17; 1 Pi 1:23; Yé 2:12 ✧ 4:13: Ro 14:12

✧ 4:14: Hi 10:23 ✧ 4:15: Hi 2:17 ✧ 4:16: Hi 10:19

☆ 3 Tá am arop námoku támao porokwe námpara, mao kounteouráp aropamp kwatae ninikan Kwarén ofa sánkria maok, námokurápan kor mént sánk naenámpon. ☆

4 Am pris taokeyak konámp arop te e tokwaerápara, arop ankárankao námokuráp ninik fek am tére mono. Kwaro wokwaek Aronén wumwiria am tére sánkámpnám taknámp wumwiria sánk nánko maok, am tére sámp konámpon. ☆

5 Kraiso kor take. Mao námokuráp eran narek papria pris taokeyak konámp arop yak mono. Kwaro námoku man am téreaeria pap námpon. Kwar te arop ankwapan sér mono, man saráp arakrá sér, “Amo te onomp Tárápono.

Oukoumwan ono te waráp Naropwar yak nampono.” ☆

6 Ankwap fek kuri Kwaro sérrá,

“Amo te ankár Melkisedeko yakámpnám taknámp pris yaká yak nanapon.” ☆

7 Wokwaek kar Jisas apárok arop yakámp fek, mao Kwarén kar toropwapámp fek te, mao námwan warko warámp nánko, sumpwi mo nanampaoeánria méria, Kwarén kárakáre fek kar toropwapria tékén wumwirá éma waempon. Mao te námokuráp ninik wampwe pwarará, Kwaromp yae ankore mek yak námpara, Kwaro maomp kar wawimpon. ☆ 8 Jisas te Kwaromp Tárápao maok, mao touwe sámpámp te, am ninik támao Kwaromp karwaok tukup konap yénkép námpon. 9-10 Amnámp támao, ankár Kwaromp karwaok naenámp arop ankárankamp kare yak námpon. Aenámpantá maok, Kwaro man sérrá, “Amo te Pris Tokwae Melkisedek yakámpnám taknámp yak nanapon.” Aerá sérianánko, mao te náráp karwaoknap kounteouráp aropan warko éréképeanánko, yae-párák yakápiyakáp mwanap arop yak naenámpon.

Nomo te épér morok táráp kánanke niampi yakáp mwareano

11 Jisas ntia Melkisedekomp kar kápae kare yak námpan maok, yino yumwan sér mwarianámpao, yiráp ninik épérép napantá yino máná kar fi yumwan yénkép mwanámp pourou mo námpon. 12 Kápae kare ke akwap tenánko, yumo fwap wae tisa yakáp mwanapan maok, mo napon. Yiráp ninik te oukoumwan sik napara, yumwan arop ankwapao Kwaromp kar wourékam Kristenén farákáp konap niamp fek warko farákáp mwanap námpon. Yumo te oukoumwan kárakáre fir fár mwanap pourou mo napara, moman saráp fánapon. ☆ 13 Nomo te waeman mér námpon: Kápae kare arop mom mwar fánap te oukoumwan épérmou tárápu niampi yakáp napara, yae-párák kare ninik, tá kwatae ninik fwapia mér mo napon. 14 Aeno kárakáre fir te arop wae méri yakáp napao fári konapon. Am taknap arop fárakap te waeman námoku ninik kour sámpea nkwakwe make tére mwanap ninik mek kákrá, kwataenámp ninik mér, kwapwe kare ninik mér i konapon. ☆

6

Nomo Kwarén mér námp fwapia kárakáre fek sámpea paokop mwanámp kar

☆ 5:2: Hi 4:15 ☆ 5:3: Wkp 16:6,24 ☆ 5:4: Lo 28:1 ☆ 5:5: Sng 2:7; Hi 1:5 ☆ 5:6: Sng 110:4; Hi 7:1,16-17 ☆ 5:7: Lu 22:40-44 ☆ 5:12: 1 Ko 3:1-3 ☆ 5:14: Ro 16:19

1-2 Nomo te Kraisomp manmékir wawimp kar kánanke táman saráp sérar mwareano. Nomo te oumpwaran kápae kare por yimp saráp yakáp konap niamp mwareano. Nomwan yiki yak mo i konámp wokwaekamp ninik te ankár younkwek pwararea maok, Kwarén mér i konap ninik, tá nkwakwe make ént mek nérrá kák konap kar, tá arop ént mek nérrá pourouk yae pap konap ninik, tá sumpwianámp arop warko fárámp naenámp kar, tá kwatae ninik fek yakápnap arop fárákap kotiaaka fákapea yaká yakáp mwanap kar, ará kar táman saráp fárákap mwareano. Ouk-oumwan te nomo ankár Jisasén mér kareria am kar te kámá-pwarará mér kárákárean fárákap konap kar fek fárákáprá tukup mwanámpon. ³ Kwaro nomwan am takenkrianánko te, am te pwararea maok, nomo ankár Jisasomp kárákáre kor kar fárákap mwanámpon.

⁴ ‘Arop ankwap fárákap te waeman Kwaromp wae kwapwe sámpria, tá yámar meknámp koropnámp kwaporok sánknámp fir niamp sámp, tá wae Yiki Kor Spirit sámp napara, am arop fárákap warko Kwarén younkwe sánk nap te, warko Kwaronámpok koropria kwatae ninik younkwek sir mwanap mwae kup yak mo kareno. ⁵ Am fárákapao Kwaromp kar te kwapwe karenoria wae mér napon. Aeria Kwaro arop ponankor nánkárap taokeyak naenámp kárákáre tokwae kwapweran wae mér napao maok, ⁶ Kwarén mér nap pwarará kwatae ninik fek tukup nap te, warko kwatae ninik pwarará, Kwaronámpok arákarrá korop mwanap mwae te yak mono. Am fárákapao taknap ninik te Kwaromp Tárápan warko yaopwae porokopramp fek pukup napo, arop ankwap fárákapao man nkea wouroump nap niamp napon. ✧

⁷ Kápae kare por warákam ék saráp yak nánko, apár porokwe kwapwe nánko maok, am apár mek aropao yopwar yororia fir yoro napo, kápae kare tankápria maok, arop yaewour i konámpon. Am tak námp te, Kwaro am apáran kárákáre sánk nánko námpon. ⁸ Aeno nkwakwe make paok wi, tá fok kápae forokornámp apár te Kwaro nke námp fek am apár te kwatae námpara, yae amp mono, Kwaro sénánko, koupour kar yaomwírao fánaenámpon.

⁹ Kémpiyae tárápu kare, oukoumwan yino yumwan má kárákáre kor kar sénámpan maok, yino te waeman mér námpon: Yumo te take pourouráp sámp mono, kwapwe kare mwaeak tukup napo, fwap Kwaro yumwan yaewouria warko érékép naenámpon. ¹⁰ Kwar te kwataenámp aropao yumo térenap tére kwapwe nik mo, pwar naenámpanápe? Yumo waeman Kwarén warákár napara, am ninik táman maomp koumteouráp aropan yaewour mwanap ninik sánk námpon. Aenánko yumo te ankár takrá yakáp i konapon. ✧ ¹¹ Yinomp ninik te, yumo ponankor ankár kárákáre fek takrá térerá tukupria maok, Kwaro yumwan warko éréképea fwapokwap naenámp ke yépék nap, mér kárákáre fek sámp-fákeyakápenkria námpon. ✧ ¹² Yumo kokwae kwapono. Yumo ankár arop fárákapao wokwaek Kwaro ‘Náráp tárápuan nénk nanamp’rá sérinámp ankank sámp mwanámpria méria yépékria koupour kokwae moi nap niamp kipo.

Nomo Kwaro sérinámp kar táman mér kárákáre mwanámp kar

¹³ Wokwaek kar Kwaro Abrahamén ‘Wakmwae ankank sánk nanamp’ ria sérimp kar te, arop ankwap tokwae kar Kwarén kámákar akwap námp te yak nánko, Kwaro maomp e fek fou e sénaenámp te

mo námpantá, Kwaro námokuráp e fek fou e sérimpon. ¹⁴ Aeria maok sérrá, “Ono waeman amwan kárakáre kor kare kar sér rae: Ono ourour kwapwe kare sánk tenanko, nánkár waráp appeyaenáp fekamp kápa kare arop forokor naenámpom.” ✧ ¹⁵ Aerámpantá maok, Abrahamo kuri táman wawi pwatea koupour kokwae mono, am yae táman yépékrá akwapea Kwaro wakmwaek nénk nanamprimp ankank ponankor sámpámpom.

¹⁶ Fou e sér i konap ninik te ará: Arop ankárank wa mokop tokwaeen nkea maomp e fek fou e sénapo, am támao am aropamp e te tokwae karia ankwap fárákan kámákár akwap námp yénkép konámpom. Am támao mao sénámp kar kárakáre sánk nánko, ankwap fárákap wawia ‘Kare námpom’rá sér i konapon. ¹⁷ Wokwaek kar Kwaro maomp tárápuan yaewour nanampria sérimp kar te am ke fek érik karaok yénkép naeria, mao kar mwar séria pwar mo i konámpara, náráp kar kare karonoria fou e sérimpon. ¹⁸ Aemp te oukouwman kor Kwaro ‘Yaewour nanamp’ ria sérimp kar, tá fou e sérimp kar makia má anánk kar oukouwman yak námpom. Kwar te am ankank anánkaopwe te kwekária pwar mono. Nomo pírikimpá koropea Kwaromp wonae fik yakáp námpara, am kar anánkaopwe támao nomp ninik mek kárakáre sáp nánko, nomp ninik te Kwaro sérimp ankank máte, fwap sámp mwanámpomoria kárakáre fek yépékrá yakáp námpom. ✧ ¹⁹ Am Kwaro sérinámp ankankantá yépék námp te paok perao yao yowe fek térea kárakáre yak konámpnámp taknámp nomp ninik mek taki yak námpom. Am paok pe te Kwaromp Nap Aokore Yiki Kor Kwapwe Kare mek tokorop tenap, waempyam éntér mek youmpá térea kárakáre yak námpom. ²⁰ Jisasomékir nomwan yaewour nanampria am aokore mek youmpea Pris Tokwae Melkisedek yakámpnámp taknámpia ankár yaká yak námpom. ✧

7

Melkisedeko pris tokwae téremp kar

¹ Am Melkisedek te taun Salem mekamp king, tá Narek Karaok Yaknámp Kwaromp priono. Wokwaek Abrahamo king fákáreran yorowarrá yáakria yénképia pwatea koropánko maok, Melkisedeko mwaeak kikipria maok, man ourour sánkámpom. ² Aenko maok, Abrahamo ankank ponankor fére-sámpom fi kákea pwateyakrá Melkisedekén ankwap fi sánkámpom. Am ‘Melkisedek’rá sénap e fi te “Yae-párak Kare Ninik i konámp Kingono.” Mao te taun Salem mekamp kingono. Am takrá sénap te ‘Yonkwae Porokweráp Ninikamp Kingono’rá sénapon.” ✧ ³ Maomp éntupwar naropwaromp e te buk fek yak mo, tá maomp appeyaenáp fi e yak mo, tá éntupwaro man sámpámp yae arop mér mo, tá mao sumpwimp yaerao kor buk fek yak mono. Mao te ankár Kwaromp Táráp niampia pris yaká yakámpom. ✧

⁴ Yumo te ankár Melkisedekomp e tokwae táman ninikenke. Mao te kárakáre tokwaeráp arop, tá nomp appe fi kare Abrahamo yorowarrá yáakria kokwapwe kare ankank tirá yáakimp fére-sámpom fi kákea maok, fére má Melkisedekén sánkámpom. ⁵ Livai firao saráp pris tére konapon. Aenapo maok, loao arakrá sér, “Ankwap Israel fi te ankank fére-sámpom fi kákea, fére te Livai firan nénkenke.” Israel fi te Livai

✧ 6:14: Stt 22:16-17 ✧ 6:18: Nam 23:19 ✧ 6:20: Wkp 16:2; Hi 9:3 ✧ 7:2: Stt 14:17-20
✧ 7:3: Hi 7:15-17

firént mwearoria am fárákapao kuri Abrahamomp tárápu napao maok, am fére-sámpramp fi kákeanap ankank fére fek yak námp te am fárákapan nénkapon. ✱ ⁶ Melkisedek te Livai fi mekamp moan maok, Abrahamo ankank fére fek yak námp am man sánkámpon. Melkisedek te Kwaro ‘Warko sánk nanamp’rá sérínámp arop táman ourour sánkámpon. ⁷ Nomo te wae mér námpon: Arop ankwapan ourour sánknámp arop te mao te arop tokwaenono. Aeno am ourour sámpnámp arop te maomp yae ankore mek yak námpon. ⁸ Livai firao am Israel firao nénknep ankank fére-sámpramp fi kákea nap ti nap te sumpwi mwanap aropono. Aeno am arop Melkisedeko Abrahamoinámp ankárankamp fi ankank sámpámp te Kwaromp Buk fek te, ‘Mao te oukoumwan yiki yak námp’rá sénámpon. ⁹ Tá nomo fwap arakrá sér, ‘Kare, Livai kor am fére fek yaknámp ankank sámp konámpan maok, wokwaek Melkisedeko Abrahamoinámp ankank sámpámp te Livai firaoi napan sámp námp támaono. ¹⁰ Livaimp éntupwar man oukoumwan fárákap mo, mao te Abrahamomp pourou mek yakángo, Melkisedekén am ankank sánkámpon.

Pris wourékam wokwaekamp prisan kwe-pwarnámp kar

¹¹ Kwaro Israel firan lo sánkámpon te Livai firao pris yakáprá Israel firan taokeyakápnep ke fekimpon. Am pris tére nap támao arop fwapok-wapia yae-párak kare kák nánkoria te, apaerá warko pris ankwap Aron yak námp niamp mono, ‘Melkisedeko yak námp niamp pourouráp pris yakano’rá sénáenámpon? ¹² Pris manénkirkamp pwar napo, ankwap am éri mek koropea yakáp nap te, loao kor taknámp naenámpon. ¹³ Kwaro ‘Pris yaká yak naenám’rá sénámp arop am te Livai fi mekamp mono. Mwar ankwap fi ara, alta fek pris tére moiapono. ¹⁴ Nomo te wae mér námpon: Nomp Tokwae Kar korop námp te Juda fi mekampono. Tá Moseso kor am fi ‘Pris yakápenk’rá sér moimpon.’ ✱

Jisas te Pris Tokwae Melkisedek niamp yaká yak konámp kar

¹⁵ Nomo wanámp kar fi kor érik yak námp te: Pris wourékam Melkisedek niamp yak námp te, ¹⁶ pris yakáp i konap lo karao ‘Amo fwap pris yakae’rá sénámpanápe. Ankár náráp yiki yaká yak konámp kárákáre fek Kwaro man ‘Pris yakae’rá sénámpon. ¹⁷ Kwaro náráp Buk fek sérrá: “Amo te ankár Melkisedeko yakámpnámp taknámp pris yaká yak nanapono.” ✱

¹⁸ Wokwaekamp lo kar te kárákáre moria nomwan yaewour naenámpon mo námpantá Kwaro wae sámp-sirari námpon. ¹⁹ Lo kar fek te ankwap ankank yae-párak kare yak moimpon. Aenámpaná maok, Kwaro ankwap kwapwe kare mwae kup kik-pwaránko maok, am mwae támao kwapwe kareriaka lo kwe-pwaránko maok, nomo oukoumwan fwap Kwaromp wonae fik tukup námpon. ✱

²⁰ Kwaro Jisasén ‘Pris yakae’rá sérimp te kwaporok párak ‘Yakae’ ria sér mono, fou e sériaka ‘Yakae’rá sérimpon. Pris fákáre wokwaek yakápap te, arop ankárankao fou e séria ‘Yumo pris yakápenk’rá sér moimpon. ²¹ Kwar námoku Jisasén ‘Amo pris yak nanap’ ria fou e sérimp kar maomp Buk fek yak námp te arakrá sér,

“Kwar Tokwaerao fou e séria,
‘Amo ankár pris yaká yak nanap’rá sérimp te,

warko am sérinámp kar pwarará ankwap kar sér mono.” ☆

²² Kwaro fou e sérimpara, Kraiso tére námp te, am kontrak te wokwaekamp kontrak kwe-pwararea, ankár yae-párák kare yaká yak naenámp. ☆

²³ Pris fi te ankárankamp fi támao mwar yakápá yakáp mono. Manénkirkamp kápae kare wourrá tukup napo, wakmwaek am mekam mekrá yakáprá tukup konapono. ²⁴ Aeno Jisas námoku mao pris térerá yak námp te pwar nánko, ankwap pris am éri mek korop mono. Ankár yaká yak námpara, ²⁵ arop Jisasén mér námp fek Kwaronámpok korop mwaria napo te, mao te am fárákan ankár warko éréképeanánko, yakápá yakáp mwanapono. Am te apaerianámpanápe, mao ankár yaká yakria kumur méntép Kwaro ‘Am fárákan yaewourano’ ria Kwarén sér i konámp. ☆

Pris Tokwae Jisas te kárákáre korara, fwap nomwan yaewour naenámp kar

²⁶ Take pourouráp Pris Tokwae te nomwan fwap yaewour naenámp. Mao te yiki kareria, nkwak mo mak mo, kwatae ninik yak mo, kwatae ninikráp aropént yak mo, amwar kar yak nánko, Kwaro man warámpeaka yámar mek narek karaok pap námpon. ☆ ²⁷ Pris Tokwae wokwaek téreap te, kumur méntép námokuráp kwatae ninikanénkir ofa sánktea yakáprá maok, tá wakmwaek kounteouráp aropamp kwatae ninikan ofa sánk konapon. Aeno Jisas te kwatae ninik yak mo námpara, takrá tére mono, ankár námokuráp pourouran ankárankamp por Kwarén sánkámp. ☆ ²⁸ Lorao manénkir yakápap aropan ‘Pris Tokwae yakenk’rá sérimp te, kwatae ninikráp aropara, kárákáre mono. Am loaomékir akwap tenko maok, Kwaro wakmwaek fou e sérimp te, náráp Táráp ‘Pris Tokwae yak naenámp’ ria sérimpara, Kwaro sánkámp tére ponankor wae yae-párák kare térea pwate nánko, am tére te ankár yaká yak námpon. ☆

8

Jisas yámar mek Pris Tokwae yaknám kar

¹ Nomo máma sénámp kar fi te ará: Nomo te wae nomp Pris Tokwae yak námp, mao te yámar mek King Tokwaeramp sia tank námp fek maomp yae-párák mwaek tank námpon. ² Mao te yámar mek Kwaromp yiki kor nap mek pris tére námpon. Am nap te lotu nap kare, aropao ti mono. Tokwae Karao námoku ti námpon. ☆

³ Ponankor Pris Tokwae fákáreramp tére te Kwarén nkwakwe make ofa, tá fir émian ofa nénk konapara, nomp Pris Tokwae Jisaso kor wae ankár Kwarén ofa sánkámpono. ⁴ Mao kor apárok yakria te Pris yak mono. Am te apaeria námpanápe, apárokamp arop ankwap fárákapao Pris Tokwae yakápria, lo karaok Kwarén nkwakwe make ofa nénkapara. ⁵ Am fárákap pris téreap te, apárok yaknám lotu nap mek téreapono. Am lotu nap te yámar mekamp lotu nap yiki kor karean wounáprá niapon. Am te Kwaro Mosesén sérimp niampono. Moseso lotu nap sel ti naerianánko, Kwaro sérrá, “Amo am lotu nap ti nap kwamp te, fwapnae karia taokeyak kourrá kápae kare ankank ponankor onó amwan faonkwek yénkép nampaok taknám karampo.” ☆ ⁶ Aerimpan maok, Jisas térenámp pris

☆ 7:21: Sng 110:1 ☆ 7:22: Hi 8:6 ☆ 7:25: Ro 8:34; 1 Jo 2:1 ☆ 7:26: Hi 4:15 ☆ 7:27: Ef 5:2; Hi 10:10 ☆ 7:28: Hi 5:1-2,9 ☆ 8:2: Hi 1:3,10-12 ☆ 8:5: Kis 25:40; Kl 2:17

tére te ankwap pris fárakapao téreapan kámákár akwapámpono. Am te apae riteanápe, Kwaronámp mwaek nke, arop nomwan Kwaro kontrak papnámp mwaek nkerá amore mek yak námpo. Kwaro wokwaek ‘Nénk nanamp’rá sérímp kar am wourékam kontrak mek yak námp sérímp kar manénkirkamp kontrak mek yak námpo kámákár akwap námpo. ✱

Wakmwaekamp kontrak manénkirkamp kontrakan kámákár akwapnámp kar

⁷ Manénkirkamp kontrak támao ankár arop yae-párák kare fwapokwap nánko te, Kwaro warko wakmwaek kontrak wourékam ankwap yoro mono. ⁸ Kwaromp Buk fekamp karao sénámp te, Kwaro náráp arop fárakapamp kwatae ninik yénkép námp te arakrá sénámpo:

“Kwar Tokwaerao sérrá, ‘Wawenke.

Nánkáráp wakmwaek ankwap ke fek te

ono Israel fi ntia Juda firént

kontrak ankwap wourékam tére nanampon.

⁹ Má kontrak wourékam máte wokwaek am fárakapamp appeyaenápén apár Isip mekamp yae topwe fek éréképámp fek

kontrak yoroiampan maok,

am fárakap am onoinamp kontrakaok paokop mo napo,

ono am fárakapan younkwek siraramp kontrak niamp

take mono.’

¹⁰ Warko ankwap kar sérrá,

‘Ono warko wakmwaek Israel firan ankwap kontrak yoro nanamp te ará:

Onomp lo kar am fárakapamp ninik mek pap nanko,

am fárakapao onomp lo kar man mér napo,

ono am fárakapamp Kwar yak nanko,

tá nopok am fárakapao kor

onomp firáp arop yakáp mwanapon.

¹¹ Am ke fek te arop ankwapao

ankwap fárakapan yénkria

‘Yumo te Tokwae Karan mérenk’rá sér mono.

Waeman ponankor mér kánanke nap,

tá mér tokwaenap aropao kor

onan méri yakap napon. ✱

¹² Ono am fárakapan yonkwae touweria,

nkwakwe make kwatae ninik tirá épéria pwarará maok,

ono am fárakapamp am kwatae niniki nap te

warko ník mo pwar nanampono.’ ”

Kwar Tokwaerao arakrá sérímpo. ✱ ¹³ Kwaro am wourékam kontrakan sénámp te, wokwaekamp kontrak te wae épi kwataeria kánanke kwarok ke fek moyak naerámpon. Aeno nomo wae mér námpo: Ankank akwa-pea épi námp te, waeman turupwia ponankor moyak naerámpon.

9

Wokwaekamp pris fir yiri fek ofa sánk konap kar

¹ Am manénkirkamp kontrak te lotu mwanap lo, tá mámá apár mek yaknámp sel fekamp lotu nap aropao ti mwanap lo yakámpon. ² Am sel

fekamp nap tiap te, anánk aokorea maok, wonae fikamp aokore yink konap mek te am mek lam tank, tá Kwarén ofa sánk konap pan, makiaka am fek kák konap kákánar yak námpon. Am aokore te ‘Yiki Kor’rá sér i konapon. ✧ ³ Waempyam fek youpoukwap tenap mekamp aokore ‘Yiki Kor Kare’rá séria maok, am mek tankápnámp ankank te anánkaopwe: ⁴ Gol fek oupouroupnámp alta, am fek paura nánákáre yankap konap, tá kontrak bokis, gol fek ponankor oupouroupnámp, am mek tankápnámp te gol fekamp sospen mek fári konap mana papea nap, tá Aronomp mear yaopwae wokwaek taoimp, tá yumwi worare anánkaopwe am fek Kwaro lo kar kumwiakámp, makiaka am kontrak bokis mek tankápnámp. ⁵ Am bokis yumuntukamp kour fek te Kwaro koumteouráp aropamp kwatae ninik aropompia tirá épér i konámp yak námpon. Tá ensel anánkaopwe niamp yoroi pwate napo, am bokis yumuntuk yak nepo maok, am enselomp yawor yowe pwae bokis yumuntuk fupukurae yak. Am ensel yawor te Kwar am mek yak námpan yénképnámp námpon. Aeno ono oukoumwan te má kar má ponankor, fi farákarea pwar nanamp pourou mono. ✧

⁶ Am takia maok, ankár kumur méntép pris fákárerá Yiki Kor Aokore mek am mek tére konapon. ✧ ⁷ Aeno yopwar méntép Pris Tokwaerao saráp ankárank por am ankwap Yiki Kor Kare Aokore mek yoump konámp. Mao Yiki Kor Kare Aokore mek yoump konámp te kwaporok yoump mo i konámp. Ankár Kwaro kwatae ninik tirá épér naenámp fir yiriran saráp samp-youmpea, námokuráp kwatae ninikanénkir ofaria maok, wakmwaek fikamp arop fwapia mér moitea térenap kwatae ninikan ofa i konámp. ✧ ⁸ Pris fákáre takrá tére konap táman, Yiki Kor Spiritao nomwan yénképnámp te, aropao am sel fekamp lotu nap oukoumwan térerá yak nánkoria te, Kwaromp Nap Aokore Yiki Kor Kare mek yink mwanap mwae te érik farákár mono. Oukoumwan sikono. ✧ ⁹ Am sel fekamp lotu nap mek te, oukoumwan máná ke fek korop námpan wounáprá yénképnámp. Am sel fekamp lotu nap mek te Kwarén fir nénkria, ankwap ankank ofa sánk konapono. Aeno am ankank ponankor te am lotunap arop fárakapamp ninik fwapokwapia yiki kukarrá pap naenámp pourou mo nángo, arop fárakap kwatae ninik yak monorá mér mono. ✧ ¹⁰ Am lo kar te, éntáp fir fépér i konap ankank, tá nkwakwe make ént-éntup i konap, aran sérar napon. Am ankank te pourou fekamp sarápono. Am lo te Kwaro koumteouráp aropan sánk tenánko, ampaokrá tukupea Kwaro ankank ponankor fwapokwap naenámp ke fek mwanapria nimpon.

Krais námokuráp yiriran Kwarén ofa sánkámp kar

¹¹ Aeno oukoumwan te wae Krais ékianámpara, mao Kwaromp kwapwe kare ankank korop námpamp Pris Tokwae yae námpon. Mao am sel fekamp lotu nap kwapwe kare mek yoump námp te, wokwaekamp sel fekamp lotu napan kámákár akwap námpon. Am lotu nap te máná apár mekamp moara, aropao yae fek ti mono. ¹² Krais te mememp yiri, tá bulmakau morokamp yiri sámpea am Nap Aokore Yiki Kor Kare mek yoump moi námpon. Mao ofa sánk námp te námokuráp yiriran sámpea am Nap Aokore Yiki Kor Kare mek ankárank por yoump námp te, nomwan warko yamokwapea éréképeanánko yakápá yakáp mwanámpria

✧ 9:2: Kis 25:23,30-31,37 ✧ 9:5: Kis 37:1-29 ✧ 9:6: Nam 18:2-3 ✧ 9:7: Kis 30:10 ✧ 9:8: Hi 10:19-20 ✧ 9:9: Hi 10:1-2

ninámpon. ✧ ¹³ Táte arop fárákap Kwaro nke námp fek oum nángo te, pris fákárerá memo yiri, bulmakau youroup yiri makia tia maok, bulmakau énti yankapnap éntu éntént ouroukoup, makia tia fákeyakrá maok, am táman arop pourouk pápárámpapo maok, Kwaro nke námp fek aropamp pourou yiki kukur kwapwe konámpon. ✧ ¹⁴ Aeno tá nopok Kraisomp yiri te am táman kámákár akwap námpon. Krais te kwatae ninik yak mo karenó. Aenámpara, yaká yak konámp Spiritamp kárákáre fek saráp námokuráp pourou Kwarén ofanámp sánkámp. Am yiri te pourouan saráp yiki kukarrá pap mono. Mao te nomoinámp kwatae ninik ponankor tirá épérianánko, nomo Kwaro nke námp fek yiki kukur yakáp námp wae mérámpon. Aenámpara, nomo te warko yiki yak mo i konámp loaok tukup mono. Nomo ankár yaká yak konámp Kwaromp téreran tére mwanámpon. ✧

Kraisomp yirirao wourékam kontrak mek kárákáre sánknámp kar

¹⁵ Jisas sumpwi nángo, maomp yiri kwarákarimp te, kounteouráp aropan warko yamokwapea woukourouk amp kontrak yakámp fekamp kwatae ninik ponankor tirá épérimpon. Aeria maok, mao te amore mek yakria Kwarnámp mwaek nke, arop nomonámp mwaek nkeriaka kontrak wourékaman kárákáre sánk námpara, arop ponankor Kwaro wumwinámp kar wawia mántwaok tukupnap arop te Kwaro wokwaek sérimpaokria, yae-párák kare yakápá yakáp napon. ✧

¹⁶ Arop, nánkár sumpwi nanko ankank sámpampria te, maompria e fárákapnámp kar te pepa fek kontraknámp kumwi konámpon. Tá tárápao naropwaro séritenámp ankank sámp naerianánko te, arop fárákap manénkir arakrá mér, naropwar te wae sumpwi námpara, táráp te numwar maomp ankank sámpano ri konapono. ¹⁷ Arop oukoumwan sumpwi mo nángo te, am sámpampriinámp ankank oukoumwan kwaporok yak konámpon. Aeno nánkár sumpwi nángo maok, am sérinámp kar te kárákáre námpara, waeman am ankank sámp konámpon. ¹⁸ Tá taknámp, fir yankop napo, sumpwi nángo maok, am fir yiri pápárámp napo maok, wokwaekamp kontrak táman kor kárákáre sánkámp. ¹⁹ Manénkir te, Moseso kounteouráp aropan Kwaromp lo kar ponankor farákápámpon. Tá wakmwaek bulmakau morokamp yiri sámp, memeramp yiri sámpea éntént arákár. Tá sipsip pwae noumouri pen fek forokwap námp, yao hisop poro kor fek yarokwapea maok, ént mek anámpea am yiri táman buk fek pápárámpria maok, kounteouráp aropamp pourouk kor ponankor pápárámpimpon. ²⁰ Aeria maok, arakrá sér, “Mamá te Kwaro yumwan ampaok mwanaponrá sérinámp kontrakan kárákáre sánk námp támaono.” ✧ ²¹ Tá taknámp, Moses te sel fekamp lotu napan yiri pápárámpria maok, nap mek am mek tankápámp disráp ankank ponankor méntér pápárámpimpon. ²² Aenámp te nomo wae mér, loamp ninik fek te, ankank ponankor ankwapmwaek te yirirao saráp Kwaro nke námp fek yae-párákí pap námpono. Aeno fir yiri kwarákár mo nángo te, Kwaro kounteouráp aropamp kwatae ninik tirá épér mono.

Kraiso kwatae ninik tirá épér naeria, námokuráp pourou ofa sánkámp kar

²³ Am ofa sánkria yiki kor nap mekamp ankankan pápárámpia torokor naponó. Am yárárnáp ankank te yámar mekamp ankank kareran

✧ 9:12: Ef 1:7-8 ✧ 9:13: Wkp 16:3; Nam 19:17-18; Hi 10:4 ✧ 9:14: 1 Pi 1:18-19; 1 Jo 1:7

✧ 9:15: 1 Ti 2:5; Hi 8:6 ✧ 9:20: Kis 24:6-8; Wkp 17:11

Am te wokwaek kar ono nanampan buk fek kumwiap niampono: Oukoumwán te ono wae waráp ninikaok nanampria ék nampono.’ ”
⁸ Manénkir sérinámp kar te ará: “Lo karaok térenap ofa te, fir yénképrá, nkwakwe make ofa nénkrá, tá nkwakwe make fir yaomwi mek ponankor yank i konap ofa, tá kwatae ninik tirá épér i konap ofaramp ninik, am te amo warákár mo napon.” ⁹ Tá wakmwaek mao arakrá sér: “Ono wae waráp ninikaok nanampria ék nampono.” Aeria maok, Kwaro am manénkirkamp ofa sánk konap ninik te sámp-sirarrá, am éri mek wourékam ofaran pap námpon. ¹⁰ Jisas Kraiso te Kwaromp ninikaokria ankáránkamp por náráp pourou ofanámp sánkámpon. Am meknámp ninik támao nomwan Kwaromp kounteouráp arop kare yoroi papeanáko, yiki kukur yakáp námpon. ☆

Kraisomp ofa kwatae ninik tirá épér naenámp pwinámp kar

¹¹ Pris fákárrao tére saráp yakápria kumur-kumur tére nap te, ankár am i konap ofa táman saráp tére napan maok, am taknap ofa te kwatae ninik te tirá épér mo karenono. ¹² Aeno Kraiso ofa ankáránk sánk námp fek kwatae ninik tirá épéri námp te, ankár kápae kare por takrá yakrá akwap naenámp. Mao te takia pwarará, Kwaromp yae-párak mwae tank námpon. ☆ ¹³ Tá mao te Kwaro maomp yopor arop maomp yae ankore mek kák tenáko, yakáp mwanap keran yépékrá tank námpon. ☆ ¹⁴ Am kounteouráp arop fárákáp te mao ankáránkamp ofa fek fwapokwapia yiki kukarrá ankár kwapwe kare napara, am fárákáp te fwap ankár yae-párak kare yakápá yakáp mwanapon.

¹⁵ Yiki Kor Spiritao kuri nomwan kar arakrá farákáp námpon:

¹⁶ “Kwar Tokwaerao sérrá,
 ‘Wakmwaek ono am fárákápént
 kontrak wourékam yoro nanamp te ará:
 Ono am fárákápamp mér ntiaka ninik mek
 onomp lo kumwiaka pwar nanampon.’ ”

¹⁷ Warko ankwap kar am feknámp kirimprá arakrá sér, “Ono te am fárákápamp kwatae ninik tirá épéria, warko ninik mo pwar nanampon.”
 ☆ ¹⁸ Tá Kwaro kwatae ninik wae tirá épéritenáko te, warko kwatae ninik tirá épér mwanap ofa sánk mwaria tére mono.

Nomo ankár mér kareria Kwaromp wonae fik tukup mwanámp kar

¹⁹ Kémpiyae tárápu, waeman Jisasomp yirirao nomp kwatae ninik tirá épéri pwate námpara, nomo te apáp mono. Fwap Kwaromp Nap Aokore Yiki Kor Kare mek yink mwanámpon. ☆ ²⁰ Jisas námoku mwae kup wourékam kérémp námpon. Mao námoku támao am mwae kupria, mao yiki yak fi korara, nomo te fwap am waempyam pearákari námp mek mwae knámp yoump mwanámpon. Am te Jisasomp pourouan wounáp námp támaono. ☆ ²¹ Nomo te wae Kwaromp firáp kounteouráp arop taokeyak konámp Pris Tokwae yak námpon. ²² Nomo nomp kwatae ninikan méria pwarápaenámp ninikan mao te námokuráp yiri fek tirá épéria, nomp ninikan yárária yiki koriaka paprá, nomp pourouran kor yiki kor ént niamp fek éntupia pap námpono. Aenámpara, nomo ankár kwekár ninik te pwararea maok, Kwarén mér kareria maomp wonae fik tukup mwanámpon. ☆ ²³ Nomo ‘Kwar te am sérinámpaokrá tére

☆ 10:10: Hi 9:12 ☆ 10:12: Hi 1:3 ☆ 10:13: Hi 1:13 ☆ 10:17: Jer 31:33-34 ☆ 10:19: Hi 4:16 ☆ 10:20: Mt 27:51-52 ☆ 10:22: Ef 5:26; 1 Jo 1:7

naenámpsonoria, maomp kwapwe kare ankankantá kárákáre fek yépék mwanámp'an sér i konámpson. Am te apae riteanápe, nomo te waeman mér námpson, Kwaro tére nanamprinámp ankank te ponankor kare kar tére konámpson. ✧ ²⁴ Nomo ankákárank ankár Kwaromp kounteouráp arop ankwap fárákapan ninikria maok, tá am fárákapan sérrá, 'Yumo te ankár arop ponankor warákár konap ninik fek yaewour kip'rá sér mwanámpson. ²⁵ Tá Kwaromp kounteouráp arop nomo te Kwarén lotu mwaria koupoukour konap ninik ankwap fárákapao i konapnámp araknámp pwar mwareano. Krais ék naenámp yae te waeman fápa námpara, nomo te ankár kárákáre fek térieriaka nonopok Kwaromp karan farákáp nánko, am támao arop ankwap fárákapamp ninik mek kárákáre nénk naenámpson.

'Kwaromp Tárápan younkwe sánk kwapono'rá sénámp kar

²⁶ Nomo waeman Kraisomp kar kare wawí námpao, am ninik wampweri pwarará warko kwatae ninik fek paokop nánko te, am kwatae ninik tirá épér mwanap ofa ankwap te yak mono. ²⁷ Aenámpara, nomo te ankár apáp kareria kot mwanámp yae táman yépékrá yakáp mwanámpson. Tá Kwarén yorowarnap arop te ponankor yaomwi tokwae touwe fopokornámp mek épér naenámp nánapi yak námpson. ²⁸ Nomo te waeman mér námpson: Arop ankárankao Mosesomp lo kar kwe-pwaránko te arop anánkaopwe, tá yininkaopwe, arakerao mao sokoroinámp kar wawía sénapo te, am aropan te aropomp mono, mao te ankár sumpwi naenámpson. ✧ ✧ ²⁹ Yumo te Kwaromp Tárápan younkwe sánknámp aropan te mokoprá ninik rape? Am kontrak te karenorá yénképnámp yírirao am aropan torokoria páte nánko, yiki kor kwapwe kare námpao maok, am arop te warko Kraisomp yiri am te kwatae niampia pap námp te yonkwae touwe konámp Spiritan mékia kwatae pap námpson. Aenámpara, mao te Mosesomp kar kwe-pwarap aropao sámpap touweran kámákár akwapnámp sámp naenámpson. ✧ ³⁰ Nomo te waeman mér námpson, Kwaro sérrá, "Nopok i konap ninik te onokump térenono. Onoku támao nopok am fárákapan nénk nanampono." Aeria maok, ankwap kar sérrá, "Nánkárap Tokwae Karao námoku kotria náráp arop ponankor younkoup naenámpson." ✧ ³¹ Yiki yak konámp Kwaro arop ti-fákeyakrá kot naenámp te, am te kwatae kare ara, nomo te ankár apáp tokwae mwanámpson.

Kwarén mér námp ankár kárákáre fek fokopeyakáp mwanámp kar

³² Yumo má kar máte ankár ninik kip: Wokwaek yumo te Kwaromp wae sámpap fek te, am ke fek táman yumwan nkwakwe make kar sérarapan maok, yumo kárákáre fek yakápria am kwe-pwararapon. ³³ Ankwap ke fek yumwan arop nkeap fek kuk pátea nkwakwe make kar kwatae séraria maok, yumwan fupukrá touwe nénkaono. Tá ankwap ke fek te yumo napnámp touwe sámpnap aropan aropompria am fárákapan yaewouria, yonkwae porokwe sánkaon. ³⁴ Arop ankwap fárákapao kalabus mek yakápapo, yumo aropompria yaewouriapon. Ankwap ke fek te, aropao ankank tirá, makapo kuri yumo wampwe kwae, kwaporok námoku mwar takanáponoria pwatea warákarrá yakápap te, yiráp yaká

yak naenámp ankank kwapwe yak námp táman méri yakáp nap kwamp napon. ☆

³⁵ Yumo te ankár yumo wokwaekiap kwapwe kare ninik aran nikia, yiráp am mér kárakáre te pwar kwapono. Kwaro nopok yiráp por ankank kwapwe tokwae pátenámp sámp mwanapan kárakáre fek yénkép kipo.

³⁶ Ae mwanapara, yumo te ankár kárakáre fek yakápria maok, Kwaro warákárnámp ninikaok tukupriaka Kwaro yumwan wokwaek kar sérrá, ‘Yiki yakáp mwanap kwapwe kare nénk nanamp’ ri námp fwap sámp mwanapon. ☆ ³⁷ Karenono, Kwaromp Buk fekamp karao arakrá sér:

“Am arop ék naeria te wae faenámpara, koupour kar ék naerámpon. Mao te yépék mono. ☆

³⁸ Aeno onomp yae-párak kare arop te mao te wae mér námpara, yiki yak naerámpon.

Táte arop onan mér námpao warko pwarará arákarrá akwap nángo te, ono man te warákár mono.” ☆☆

³⁹ Tá nomo te apae Kwarén mérnámp pwarará arári tukupea, moyakáp mwanámp aropanápe. Mo karon. Nomo te Kwarén méri yakáp námpara, yiki yak sámp mwanámp aropono.

11

Mérnap ninik firamp kar

¹ Karenoria mérnáp ninik te Kwaro nomwan yaewour naenámpria yépékrá yakápnámp ninikan saráp sámpea méria paokop námpon. Am ankank te nomo yi fek nke mo námpao maok, nomp ninik te, am te kare kar yak námponoria mér i konámpon. ☆ ² Wokwaek yakápap arop te, Kwar te karenoriaka mérapantá maok, Kwaro am fárakapan kwapwe kare ninikan warákárria sérrá, “Am fárakapamp ninik te yae-párak karenono.”

³ Nomo te waeman Kwarén mér námpara, Kwaro yámar ntiaka apár yoroimp te, námokuráp kar fek saráp séránko yakámp te, wae méri yakáp námpon. Tá kápae kare ankank nomo nke námpan kor Kwaro nomo nke mwanámp pourou monámp ankank fek yoroi námpon. ☆

Abel, Enok, Noamp kar

⁴ Abel te Kwarén waeman kare karonoria méria yáakria maok, mao Kwarén sánkámp ofa te yae-párak kareara, Kenomp ofaran kámákár akwapámpon. Kwaro Abelomp mér nkea, mao te yae-párak kare aroponoria warákárria maok, maomp ofaran kor warákarimpon. Abel te wae sumpwi tenánko maok, mao Kwar te karenoria mérnámp karao yakria nomwan oukoumwan kor farákáp námpon. ☆

⁵ Enok te Kwarén mérámpantá maok, sumpwi mo, yiki yakámp fek Kwaro warámpea yámar mek pok tenko, arop man nke mo, oupourounkrá paokopia pwarariapon. Kwaromp kar Buk fek yak námpao sénámp te, “Oukoumwan Enokén warámp mo fek, Enok Kwaromp karaok yáakánko, Kwaro man warákárámp kwamp man warámpámpon.” ☆ ⁶ Arop Kwarén méria ‘Kare kar yak námpono’rá sér mo námp te, Kwaro man warákár mo i konámpon. Aeno arop Kwaromp wonae fik akwap naeria námp kwamp te, mao ankár Kwar yak

námponorá méria maok, tá man oupouroukia nkenap arop fárákapan yae-párak fwapokwap i konamp mént mér kuno.

⁷ Noa kor Kwarén karenorá mérámpantá maok, Kwaro kor Noan wakmwaek korop naemp ankank séránko maok, Noa te am ankank oukoumwan nke mo námpao maok, Kwaro sérámp karan kare námponoria maok, sip ankárak yoroimpon. Aea maok, námokuráp yupu, tárápu makia éréképea youmpea am sip mek yakápria faokor mo, fwap yae-párak kare yakápiapon. Noa takimp te, maomp mérao ponankor koumteouráp aropamp kwatae ninik érik yénkép námpon. Noa Kwarén méránko, Kwaro man ‘Yae-párak kare aropono’rá sérámp te Kwaro námwan mérnáp ponankor aropan sér i konámp niampono. ☆

Abrahamomp kar

⁸ Abrahamo Kwarén méria maok, Kwaro man ‘Koropae’rá séránko, Abraham te Kwaromp karwaok akwapámpón. Mao náráp némp kare pwarará, Kwaro apár ankwap mao kareampor sánk naerianánko, ampok akwapámpón. Abrahamo kor am te fwapia mér moria, am te maok akwap nanaeriaka ninikrá akwapámpao maok, waeman mao kor Kwarén mérámp kwamp akwapámpón. ☆ ⁹ Mao te waeman Kwarén mérámp kwamp akwapea Kwaro manénkir, amwan sánk nanampará sérámp apárok akwapá tankámpón. Am apárok tankámp te ankwapámp apárok tank námp niampara, oukoumwan nap kare ti mono, sel fek saráp woukoup ko yakrá akwapeakánko maok, maomp táráp Aisako kor takrá akwapeakánko, appenáp Jekopo forokareakámp fekria maok, Kwaro am koumourea námo má apár sánk nanampri námpan yépékrá yakepon.

¹⁰ Abraham te sel fekamp nap mek saráp yakria, yámar mekamp ankár yaká yak naenámp taunan yépékrá yakámpón. Kwaro námoku saráp am taun tére konap ninik námpara, námoku ti námpon.

¹¹ Sara táráp sámp naenámp ke te wae akwap tenámpan maok, Abrahamo ‘Kwaro námwan sérinámp te pwar mo i konámpara, fwap tak naenámpóno’rá ninikimpara, Kwaro man tárápámp naropwar yak naenámp kárákáre sánkámpón. ☆ ¹² Abraham waeman mér pourou kwataeaka sumpwi naenámp fápa námpao maok, am arop ankárakamp fekamp kápae kare tárápu forokarea te yámar mekamp térme yakáp nap niamp, tá ént mekamp kárak niamp nángo, arop te kouroump mwanap pourou mo naenámpón. ☆

¹³ Am Kwarén mériap arop fákáre yiki yakápap fek te Kwaro sérinámp ankank kwapwe kare wae kar sámp mwanámpria warákárrá yépékrá tukupea mént sumpwiapon. Am fárákapao kor oukoumwan am ankank nkeaka sámp moap fek kor warákárria maok, sérrá, ‘Nomo oukoumwan mámá apár mek koroepa yakáp námp fek te, ankwapámp apárok yakáp námp niamp oukwan yakáp námpon.’ ¹⁴ Am arop fárákap makrá sénáp kar máte nomo waeman mér námpon, námokuráp némp karean oupourouk napon. ¹⁵ Tá am fárákapao am manénkir pwatea koropap némpan ninikria te, ampok arári tukup mwarapon. ¹⁶ Ae mwarapan maok, am fárákap te am táman ninik mono, ankár waeman ankwap kwapwe kare apár sámp mwaria nap táman warákár kare napon. Am apár te mámá apáran kámákarea kwapwe kare námpono. Am te yámar

mek támaono. Kwaro am fárakapampor taun nánapi pwate námpara, am fárakapao ‘Nomp Kwar’rá sénapo, Kwar te am táman pwarápaé mono.

¹⁷⁻¹⁹ Kwaro Abrahamén wokwaek sérrá, ‘Aisak fekampao waráp appeyaenáp forokor mwanapono’rá sérimpon. Aeritea maok, wakmwaek mao Abrahamo náráp karaok akwap te mokoponrá nke naeria maok sérrá, ‘Waráp táráp Aisak ankárankamp am te onan ofa sámpamp’rá sérámpantá maok, Abrahamo kor wawia méria, fwap Aisakén ofa sánk nanko te, warko Kwaro fwap apár me mekamp fárámpá pap naenámpria, náráp táráp Kwarén sánk naeria nimpon. Aemp te Abrahamo Aisakén warko apár me mekamp sámp nám niampimpon. ✱

Aisak, Jekop, Josepomp kar

²⁰ Aisak Kwarén mér námpara, Jekop ntia Ison ourour wor-pwararea wakmwaek sámp nenep ankank sérimpon. ✱ ²¹ Jekopo kor Kwarén mérámp kwamp wae sumpwi naeriaka, námoku mearrá yarak i konámp mear yaopwae fek me kor yirip yakrá Josepomp tárápyaran ourour wor-pwarareaka, Kwarén lotuimpono. ✱ ²² Josepo kor wae Kwarén mérrá akwapea wae tékénouria sumpwinaemp wonae fikámp kwamp sérrá, ‘Nánkár wakmwaek Israel fi yumo warko Isip meknámp tukupria te, onomp kour mént sámpea tukup kip’ ria sérimpon. ✱

Mosesomp kar

²³ Mosesomp éntupwar naropwar te Kwarén mérepara, éntupworo Mosesén tankeanánko nkepo maok, táráp kwapwe kare námpaná, apáp moria Isip mekamp kingomp kar ták-pwararea táráp porokwap-pap mo, yinínk yunk fek mek wouroump fákeyakepon. ✱

²⁴ Wakmwaek Moseso téképa yakria Kwarén mérámp kwamp sérrá, ‘Onan te Isip mekamp Kingomp yupu-tárápamp táráponorá séri kwapono’rá sérimpon. ✱ ²⁵ Mosesomp ninik te kwatae ninikaokria fae tákáre ke fekamp ankank táman warákár te monoria maok, maomp ninik te ankár Kwaromp firáp aropént yakria ‘Énénti touwe sámp mwanámp’ ria sérimpon. ²⁶ Maomp ninik te Kraiso nánkár sámp naenámp niamp pwarápaeran maomékir sámp nám te Isip mekamp mani ntiaka mopor i konap ankankan kámákár akwap námpon. Am te apaeria námpanápe, Kwaro wakmwaek nopok man sánk naenámp ankank kwapweran ninik nám kwamp kárákáre fek fokokeyak námpon.

²⁷ Moseso Kwarén mérámp kwamp maok, Kingomp yoporan apáp mono, Isip pwarará akwapámpon. Aropao yi fek te Kwarén nke mono. Aeno Moses námoku te waeman Kwarén nkemp niampámp kwamp maok, Moses kárákáre yakámpon. ✱ ²⁸ Moseso Kwarén mérámp kwamp maok, mao Kwaro Pasova yae tokwae pap nánko, ampaokria sérrá, ‘Enselo koropeaka poumou-tarápu nae-tarápu fupukrá kák naenámpono. Israel yiráp nae-tarápu fupukrá kákantá, sipsip porokwap papea maomp yiri sámpea ménki fek mwae foporokwamp kip’ rimpon. ✱

Kápaé kare Israel fi Kwar te karenoria mér kárákáreap kar

²⁹ Israel firao kor Kwarén wae mérap kwamp, Noumouri Kor Solwara tépérrá yink mwariakapo maok, Kwaro ént solwara porokwap fárakapánko, fárákár akwapánko, apár kar niampi yak nánko, tépérrá

✱ **11:17-19:** Stt 22:9-12 ✱ **11:20:** Stt 27:27-29,39-40 ✱ **11:21:** Stt 48:15-16 ✱ **11:22:** Stt 50:24-25 ✱ **11:23:** Kis 1:22; 2:1-2 ✱ **11:24:** Kis 2:10 ✱ **11:27:** Kis 12:51 ✱ **11:28:** Kis 12:21-23

yinkapon. Aetenapo maok, Isip mekamp aropao kor am fárákapan éntér káki tukup mwaria yinkapo, warko éntao oupoupouránko surump-wiapon. ☆

³⁰ Israel fi te waeman Kwarén mérapara, Jeriko mekamp yumwi fekamp yár firi fákánek yae fek wapokwaprá paokopapo maok, am yumwi fekamp yár torokopi pikámpon. ☆ ³¹ Kokopor yupu Rahap Kwarén mérámpara, Israel mekamp arop anánkaopwe koropea taunan kánánkámp youroukoupepo, am arop yaworan yaewourimpara, yorowar koropámp fek te Kwarén mér monap aropao faokorapo maok, mao te fwap yakámpon. ☆

³² Aeno oukoumwan te ono ankwap kar te apae karan farákáp nanampanáp? Ono te kápae kare kar farákáp mono. Wae támaono. Ono te Gidion, Barak, Samson, Jepta, Devit, Samuel, aea maok, profet ponankor máte ono farákáp mono. ☆ ³³ Am arop fákáre te Kwarén mérapara, yorowar kwe-pwararea maok, kápae kare kingomp ami fákáre yénképi pwarariapon. Ankwap fárákáp te arop éréképea yae-párak kare nínik yénképrá tukupapon, tá Kwaro ankank nénk nanamprimp wae sámpapon. Aropao laonén arop yamp kwaponoria taokorapo, yourounkwe moiapon. ☆ ³⁴ Arop ankwap fákáre Kwarén mérapara, yaomwi tokwae torokwari papapo maok, tá arop ankwap fákáre te pirikimpá tukupapo maok, man kor bainat fek fékérrá épér moiapon. Tá ankwap fárákáp te kárákáre moapo maok, Kwaro kárákáre sánkánko maok, wakmwae kárákáre sámpea tae fek yorowaria maok, ankwap fi mekamp ami fárákapan yérepea kwe-pwarariapon. ☆ ³⁵ Éntupwaryaenáp fárákáp Kwarén mér napara, touwe koropánko tárápu faokorapo maok, Kwaro warko fápárampea kákánko, éntupwaryaenápo náráp tárápu warko tiapon. Tá arop ankwap fárákáp fápákampia yakápan yorowarap aropao sérrá, “Yumo Kwarén pwar napo te, yino yumwan surumpwirá kák mono.” Aerá sérapo maok, am fárákapao kor yorowarap aropao sénapaok mo, ankár Kwarén kárákáre fek méria maok, sérrá, ‘Yino te fwap apár me meknámp fárámpea kwapwe kare yiki yakáp mwanámp’rá sénapo, am fárákapao surumpwirá kákapon. ☆

³⁶ Ankwap fárákáp Kwarén mérapo, yorowarap aropao am fárákapan wouroumprá paok ke fek fupuk napon. Kwarén mérnáp arop ankwap fárákapan sen fek yaonkiaka kalabus mek kákapon. ☆ ³⁷ Yorowarap aropao ankwap fárákapan yumwi fek yénképrá épéria maok, tá ankwap fárákapan so fek kuk-fékérrá kákria maok, tá ankwap fárákapan bainat fek faoporrá épériapon. Kwarén mérap arop ankwap fárákáp yirimp mwanap ankank mo nánko, sipsip ntia meme yipiran képérrá, maok tukup mwarrá oupourounkapo, tá arop ankwap fákáre ankank ponankor mo nánko maok, tá arop ankwap fárákapan ankwap fárákapao ouroukuprá momwar sokororá paokopiapon. ³⁸ Aeapantá maok, Kwarén mérap arop ankwap fárákáp am te pirikimpea tukupea kwar saráp mek, faonkwek yakáp, tá ankwap fárákáp pirikimpea péri me mek, tá kwar me mek tukupea am mek yakápan. Am Kwarén mérnáp arop fákáreamp nínik te yae-párak kareria, mwar pourourápi yak námpara, ankwap arop fákáreramp nínik te am kwapwe kare níniként akwapá pwi mo kareno.

☆ **11:29:** Kis 14:21-31 ☆ **11:30:** Jos 6:12-21 ☆ **11:31:** Jos 2:1-21; 6:25 ☆ **11:32:** Het 4:6-5:31; 6:11-8:32; 11:1-12:7; 13:2-16:31; 1 Sml 1:1-1 Kin 2:11 ☆ **11:33:** Dan 6:22 ☆ **11:34:** Dan 3:23-27 ☆ **11:35:** 1 Kin 17:17-24; 2 Kin 4:18-37 ☆ **11:36:** Jer 20:2; 37:15-16

³⁹ Am arop fákáre ponankor Kwarén mér napara, Kwaro nkeaka warákarimpon. Aeno Kwaro nénk nanamprim ankank kwapwe te oukoumwan sámp moiapon. ⁴⁰ Am te apaeria námpanápe, Kwaromp ninik te, nánkár am fárákapao námont táman énéki tapokwapea mao wokwaek kar nánapitenámp ankank kwapwe kare sámpea pwi yakáp mwanapria námpon.

12

Nomo ankár Jisasén méria man tokor-santukup mwanámp kar

¹ Aeno oukoumwan nomo mérámp te mokop námpon? Am kápae kare manénkir yakápiap arop Kwarén mér i konap ninik nomwan yénképia, nomwan ikir-yakáp napon. Aenapara, kwatae ninik nomwan sámp-fákeyak námp te ankár tirá épéria pwarará, kápae naenámp ankank pourouk yakantá, woropea pwatea kakére fek am tukup mwanámp fek tokor-samprá kárákáre fek foporakorrá tukup mwanámpon. ✧

² Jisas támao nomp mér námp fi korara, oukoumwan kuri nomwan kárákáre sáprá, nomp mér námp ankár yaewourrá akwap naenámp. Ae naenámpara, nomo ankár Jisasén tokor-santukup mwanámpon. Wokwaek te Jisaso wakmwaek warákár sámp nanampria ninikria maok, yaopwae porokopramp fek touwe sámpea sumpwimp te, pwarápaé moi námpara, oukoumwan te Kwaromp sia king wonae fik yae-párak mwaek tank námpon. ✧

Kwaro nomwan fwapokwapria touwe sámp konámp kar

³⁻⁴ Yumo te fwapia ninikia mér kip: Wokwaek kwatae ninikráp aropao Jisasén yoporrá paokopiapon. Aeapan maok, mao ankár kárákáre fek fokoheyakea touwe tokwae sámpámpon. Yumo kwatae niniként yorowar nap te, oukoumwan yumwan napo, yiráp yiri kwarákár mo námp te, yumo apaen apápiá yiráp ménap pwarará poporokwe mwanapanáp. ✧

⁵ Ae te yumo Kwaro yumwan kárákáre sánkria sérinámp kar te nik moi napon? Mao yumwan te ‘Námokuráp tárápuno’rá sériaka, náráp Buk fek arakrá sér,

“Onomp táráp e!

Kwar Tokwaerao amo kwatae napo amwan fwapokwapria apae touwe sank nángo te, amo am táman kánanke kwataeran mpwe niniki kwapono.

Tá, amo tak te kwataenorá amwan yopor nángo te, kokwaea pwar kwapono. ⁶ Am te apae riteanápe, Kwar Tokwaerao námoku warákárnámp arop fárákapamp ninikan fwapokwap i konámpon.

Táte Kwaro arop ankwap warámpea man ‘Náráp táráp’rá sénámp kwamp te, man kor paok ke fek porokwap konámpon.” ✧

⁷ Kwaro yumwan fwapokwap nángo te, numwar takanoria yénképá yakáp kipo. Kwar te apárokamp naropwaryaenáp nomo kuri nomp tárápuan fwapokwap i konámp niámp taknámp námpon. Kwar te waeman náráp tárápunoria námp kwamp, yiráp ninik fwapokwap i konámpono. ✧

⁸ Kwar te náráp tárápu ponankor maomp ninik fwapokwap i konámpono. Táte mao yumwan fwapokwap mo námp te, yumo te maomp tárápu kare

mono, yumo te kokopor fekamp tárápu niampono. ⁹ Nomp apárokamp naropwaro nomwan fwapokwap nánko, nomo maomp yae ankore mek tup kor námpnám taknám, nomp waempomp naropwarén kor fwap karia maomp yae ankore mek tupupria maok, nomo yiki yakáp mwanámpon. ¹⁰ Nomp apárokamp naropwaro nomwan fwapokwap nám te, kánanke kwarok ke fek saráp námokuráp ninikaok fwapokwap námpon. Aeno Kwaro nomwan fwapokwap nám te, ankár nomwan yaewour saráp yak námpara, nomp ninik te ankár maomp yiki kare ninik niamp fek yakáp mwanámpon. ¹¹ Am nomp Naropwaro nomwan fwapokwapria touwe sápnám ke fek te nomo warákár mo i konámpon. Nomo te ankár touwe táman ninik i konámpon. Aeno mao nomwan fwapokwapia pwate nánko te, nánkár warko kwapwe kare ankank sámp mwanám te ará: Nomo ankár yae-párak kare ninik fek paokopria maok, yonkwae porokwe fek yakáp i konámpon.

Nomo ankár tae fek yakáp mwanám kar

¹² Ae konapara, yiráp yae kour me woukoupria porokwe yak nánko te, yae narek kakapria tére kipo. Táte yiráp pu kor ke sorokwampria sumpwi yak nám niamp nánko te, fárámprá fokopeyakea, ¹³ mwae kup fwapnae páraok tupup kipo. Yumo tak napo maok, yiráp pu kor ponankor kwatae akwap mono, warko fwap naenámpon.

¹⁴ Yumo ankár arop ankwapént kwapwe kare tankápria yonkwae porokwe fek yakáp mwanap ninikaok kárakáre fek paokop kip. Tá yumo ankár kárakáre fek yiki kor ninikan saráp sámpea paokop kip. Am te apae riteanápe, arop yiki kor ninik fek yarak mo nám te Tokwae Karan nke mono. ✧ ¹⁵ Yumo te ankár fwapnae karia méria paokop kip. Takria arop ankwap nomwan aropomp i konám Kwarén younkwe sánk naeane. Takria yumo ou mekamp ankwap ankárankamp yaopouroukao narákap konámpnám taknám yumwan touwe sánk nánko, yumo ponankor touweria Kwaro nke nám fek kwatae ninik fek yakáp mwanape. ✧ ¹⁶ Takria yumo arop ankwap kokopor ninik fek yarak naeane. Takria wokwaek Iso impnám taknám Kwarén younkwek sir mwanape. Naropwaro nae-táráp Ison sérrá, 'Ankank má nánkár ono sumpwi nanko, amo sámp nanap' rimpan maok, tá nopok nánae-táráp Jekopo fir ankárank por yankapea Ison sánk nánko maok, Iso náráp am fek nae-tárápao sámp konám ankank kánanke kwarokan mpweria nánaeran sánkámpono. ✧ ¹⁷ Yumo wae mér napon: Nánkár wakmwaek Jekopo Isomp ourour mént e-poup sámp tenánko, Iso kor náráp am ourour warko sámp naeriaka kárakárerá éma waempan maok, warko sámp naenám pourou mo karimpono. ✧

Nomo waeman Saion Faonkwek mek yakáp nám kar

¹⁸⁻²¹ Israel firao Kwaromp kar wa mwaria Sainai faonkwe ankore mek tukupea yakápapo, Kwaro Mosesén sérrá, 'Yumo mapek yakápria arop ankárankao faonkwe fek yae pap nánko te, man yumwi fek yankop-papria, maomp bulmakauráp sipsipráp man kor mént yénkép mwanapon'rá sérimpon. Aeránko maok, Israel firao am karan wawia pwatea, am fek yakápapo maok, am faonkwek te yaomwi tokwae yak, kirikip támáre tokwae kar yak, tá ouwi kárakáre tokwae nánko maok, am fek táman wur kar, tá arop ankárankao kar kárakáre fek séránko maok, táte

koumteouráp aropao am kar kárákáre táman wawiaka apápria Mosesén sérrá, “Yino am kar wa te mono.” Aeriaka am kar Kwaro sérimp táman mérap kwamp, am ankank táman nkea, apápa waeapo maok, Moseso kor sérrá, “Ono apápa waeriaka kour me woukoupá wae nampon.” Aeno yumo oukoumwan am nkea yae pap mwanap ankank wonae fik tukup mo naponó. ✱

²² Mono. Yumo te waeman yiki yak konámp Kwaromp taun tokwae faonkwe Saion mek yakáp nap te, am te faonkwe Jerusalem yámar mek yak námpon. Yumo te waeman fopwakwap fopwakwap ensel koupoukarrá warákárrá yakáp nap mek korop napon. ✱ ²³ Yumo te waeman Kwarén loturá warákár konap aropao koupoukour konap mek korop napon. Kwaro am fárákapán sérrá, “Yumo ponankor onomp nae-tárápunono.” ✱ Kwaro waeman am fárákapamp e wae Buk fek kukumwianámp, yámar mek tank námpon. Yumo koropea Kwaromp wonae fik yakáp naponó. Mao te nomwan ponankor taokeyaknámp Jas tokwae karonó. Yumo te manénkir yakápap yae-párák kare aropamp waempomp wonae fik korop naponó. Kwaro am fárákapán fwapokwap náńko, yae-párák kare yakáp napon. ✱ ²⁴ Aeaka yumo te Jisasnámpok korop naponó. Mao Kwaro érékép naenámpria amore mek yakria kontrak wourékam térenámp aroponó. Tá maomp yiriran kor yumwantá sirarrá, am kontrakan pwi pap námp támao kor yak námp mek korop napon. Abelomp yiri kwarákareaka sérrá, “Ken te nopok sumpwiano.” Aeno Jisasomp yirirao kwarákari námpao oukoumwan sérrá yákrá, “Ono yumwan Kwaronámpok éréképea pok namponó.” Aeránko maok, Jisasomp yiriramp karao Abelomp yiriramp karan kámákarea kwapwe kare námponó. ✱

Nomo ankár fwapia mér mwanámp kar

²⁵ Yumo te mér kipo: Takria yumo oukoumwan sénámp aropamp kar má woupwi kákari yakáprá Kwaromp kar wa mo mwanape. Wokwaek kar má apár mek Kwaro kárákáre kor kare kar koumteouráp aropan sérimpan maok, am kar kwe-pwarará yakápiapon. Am ke fek te kwatae ninik fek yakápap fekamp touwe te kwe-pwarará pirikimprá wouroukoup mwarap pourou moimpon. Aeno oukoumwan te Kwar yámar mek yakria nomwan kárákáre kor kar sáp námpon. Tate nomo man younkwe sánkria te, nomo kwatae ninikamp touwe te fwap wouroukoup mwanámp nie? Mo karonó. ✱ ²⁶ Wokwaek kar Kwaro séránko apár má némp yururimpon. Aeno oukoumwan te mao wae nomwan arakrá séritenámpon: “Ono warko ankwap por má apár sámpea wouwiria maok, yámar meran kor mént sámpá wouwi nanampon.” ✱ ²⁷ Mámá kar warko ‘Ankwap por’rá sénámp te nomwan sérrá: Kwaro wokwaek yoroimp ankankan oukoumwan sámpá wouwi náńko, am ankank te warko yak mono, tirá épér naenámpon. Aeno tak mo náńko te am ankank fwap yak naenámpon.

✱ **12:18-21:** Kis 19:12-13,16-20; 20:18-21 ✱ **12:22:** Yé 5:11; 21:2 ✱ **12:23:** ‘Nae-táráp’rá sénámp te, arop ankárankamp tárápu anánk, yinink, arakerápao, náráp ankank pipirikiria nánae-tárápuan ankákárank mwaek nénkria, nae-tárápan náráp nae-tárápara, anánk mwaek sánk konámpono. Nae-táráp te manénkir mekia akwaprá nánaeounápén éréképea, poukwapá akwap konámpon. Nomo Kristen te Kwaro nke námp fek e kwapweráp nae-táráp niampara, nomo fwap Kwaro nánapitenámp kokwapwe kare ankank ti mwanámpon. 1:6 ntia 12:16 fek kor nkeae. ✱ **12:23:** Lu 10:20 ✱ **12:24:** Hi 8:6; Stt 4:10 ✱ **12:25:** Hi 2:1-3; 10:28-29 ✱ **12:26:** Kis 19:18

28 Nomo Kwaro náráp firáp arop taokeyaknámp némp sámp námp te, am némp wouwi mo, fwaponon. Nomo te am táman Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, ankár mao takenkria warákárnámp ninikaok man loturia maok, nomo ankár maomp eran saráp sakapria man apápria, maomp yae ankore mek yakáp mwanámpono. 29 Am te apae riteanápe, nomp Kwar Tokwae te yaomwi tokwaerao ankank ponankor wouroukoup i konámp niamp takeno. ☆

13

Nomo ankár nonopok nounouroup mwanámp kar

1 Yumo Kristen te Kápae kare por yumo ankákárank ankár nonopok nounouroup kipo. ☆ 2 Yumo te panekamp arop yiráp nap mek korop napo, kwaporok nke pwar kwapon, ankár man koropenkria yaewour kip. Yumo te waeman mér napon: Wokwaek kar arop ankwap fárakapao takria maok, ensel ankwap fákáre náráp nap mek koropap yaewouria maok, am enselén te mér mo, aropao korop napan mpwe yonkwaeapon. ☆

3 Yumo te Kristen fárakap kalabus mek yakáp napan kor, ankár yumo énéni kalabus mek yakápnep ninik niamp taknámp ninikrá aropomp kipo. Tá arop ankwap fárakapao pouroukamp touwe sámp napan kor, yumo kuri tak mwanapan naponon man ninikrá aropomp kip. ☆

4 Yupu sámp konap ninik te kwapwe karenono. Yumo ponankor yupu sámpria te, Kwaro nke námp fek yiki kare ninik fek yakáp kip. Koumteouráp arop kokoporrá paokoprá, ankwapamp yupu, ankwapamp poumaropan kor kokopor i konap te, am taknap arop fákáreran Kwaro am fek táman nopok touwe tokwae kwatae sánk naenámpon.

5 Yumo te maniantá kikiank i konap ninikaok paokopi kwaponon. Yumo ankank sámpria te, máte fwap, wae támaonoria warákár kipo. Nomo ankank mo námp kwamp kor, Kwaro wokwaek sérimp kar ankár níki-samp mwanámpon: ‘Ono te amwan kwaporok pwar mo. Ono te amwan younkwe sir mo kareno’rá sérimpon. ☆ 6 Aerá sénámpara, nomo fwap ninik kárakáre sámpea yakáprá, arakrá sér mwanámpon:

“Tokwae Kar te onan fwap yaewour i konámpara, ono te apáp mono. Arop te onan apae mwanapanápe, fwaponon.” ☆

‘Nomo Jisasoinámpaok mwanámp te pwarápae kwaponon’rá sénámp kar

7 Yumo te ankár yumwan taokeyakápap aropao yumwan Kwaromp kar fárakápap aran ninik kipo. Am fárakapamp paokop aran ninikria maok, tá mao méria paokopap ninikaok paokop kip.

8 Jisas Kraisomp ninikaok kuri ankár ankárankamp pourouráp ninik támao yipirman yak, oukoumwan kor ankár támao yakria, tá ankár am fek saráp yaká yak konámpon. ☆ 9 Aenámpara, arop ankwap fárakapao fárakáp nap mwar pourouráp nkwakwe make kar yiráp woupwi mek korop nángo, yumo Kwaromp mwae kwapwe pwar mwanape. Nomp ninik te Kwaromp aropompan ninik nángo maok, am támao kwapwe kare ara, nomwan kárakáre sápn naenámpon. Aeno nomo te nkwakwe make fir fépér i konap lo karan sámp nángo, am támao nomp ninik mek kárakáre sápn

☆ 12:29: Lo 4:24 ☆ 13:1: Jo 13:34 ☆ 13:2: Stt 18:1-8; Ro 12:13; 1 Pi 4:9 ☆ 13:3: Mt 25:36
 ☆ 13:5: Jos 1:5; 1 Ti 6:8-10 ☆ 13:6: Sng 118:6 ☆ 13:8: Yé 1:17-18

mono. Am ninik te arop am loaok paokop napo, man yaewour moimpon.
☆

Kwaro warákár konámp ofaran sénámp kar

¹⁰ Nomo te wae nomp alta yak námpan maok, Pris fákárerao sel fekamp lotu nap mek téreap te, am alta fekamp fir sámpea fár mwanap pourou mono. ¹¹ Pris Tokwae te sipsip ntiaka bulmakauramp yiri táman saráp sámpea Yiki Kor Kare Aokore mek sámpá youmpea kwatae ninik tirá épér naenámp ofa sánk konámp. Aeno am fir kare te santukupea ek yaomwi mek yankap konapon. ☆ ¹² Aeapara, Jisas kor taun younkwek touwe sámpea sumpwimp te námokuráp yiri fek arop fwapokwapianáno, yiki kukur yakáp napon. ☆ ¹³ Aempara, nomo kuri némp yarápae fek maonámpok tukupea maoi námpnám pwarápae sámp mwanámp. ☆ ¹⁴ Nomo te wae mér námp: Apárok mapek te taun ankárank yaká yak naenámp te yak mono. Aeno nomo te wakmwaek korop naerianámp taunan nke mwaria yépék námp. ☆ ¹⁵ Aenámpara, Jisasoimp ofa ménér ninikrá, nomo Kwarén warákár saráp yakáp mwanámp. Nomo Kwarén 'Amo te Tokwae Karono'rá sénámp kar, tá warákárnámp kar, am te nomp ofa támaono. ☆ ¹⁶ Yumo te arop ankwapan yaewour mwanap ninik te pwar kwapono. Yumo te arop ankank mo námpan yaewouria ofanámp ankwampwaek sánk kipo. Am taknap ofa te Kwaro warákár tokwae konámp. ☆

¹⁷ Yiráp yumwan taokeyakáp konap arop fárakap te yumwan yaewour-ria kápae kare por yumwan taokeyakáp konapon. Tá nánkár wakmwaek am fárakap námoku térenap kar ponankor Kwarén sér mwarea napon. Ae mwarea napara, yumo te ankár am fárakapamp karwaokria maomp yae ankore mek yakáp kipo. Yumo tak napo maok, am fárakap warákarrá téreria ninik kápae sámp mo mwanapon. ☆

'Kwarén kar toropwap kip'rá sénámp kar

¹⁸ Yumo te Kwarén yinan yaewour naenámp kar toropwap kipo. Yinomp ninik te Kwaro nke námp fek yae-párak kare námpá ninik námpara, ankár takrá yae-párak kare ninik fek saráp paokop mwarianámp. ¹⁹ Onomp ninik tokwae te yumo Kwarén sénapo, onan yaewour náno, ono warko koupour yumonapok arákarrá korop nanámp. ☆

²⁰⁻²¹ Kwar te yonkwae porokwe fi korara, am ankár yaká yak naenámp kontrakamp yiri fek te, mao te nomp Tokwae Kar Jisasén fárámpea papámp. Jisas te sipsip taokeyaknámp Arop Tokwae-nono. Ono ninik namp te, mao yumwan kwapwe kare ninik ponankor sánk náno, yumo fwap maomp ninikaok saráp paokop mwanapon. Aenapo maok, táte Jisas Kraisomp tére fek nomp ninik mek námoku warákárnámp ninikaok paokop mwanámp sápanoria nampon. Tá nomo ponankor man kápae kare por e tokwae sánk saráp yakáp mwaro. Kare tak mwaro! ☆☆

Pwarnámp kar

²² Onomp ankwapyae fákáre, ono yumwan kar tae fek sénamp te, yiráp ninik mek kárakáre sánkria sénamp kar má fwapia woupwi pátea wa kip. Ono yiráp por kumwinamp pas má tokwaeri kar mono. ²³ Ono te yumwan arakrá sénampon: Nomp nánae Timoti te wokwaek kalabus

☆ 13:9: Ro 14:17; 1 Ko 8:8 ☆ 13:11: Wkp 16:27 ☆ 13:12: Jo 19:17 ☆ 13:13: 1 Pi 4:1-4
☆ 13:14: Hi 11:16 ☆ 13:15: Sng 50:14,23 ☆ 13:16: Fl 4:18 ☆ 13:17: 1 Te 5:12 ☆ 13:19:
Ro 15:30 ☆ 13:20-21: Jo 10:11,18; 1 Te 5:23 ☆ 13:20-21: Fl 2:13; 1 Pi 5:10

mekampan pwarari napara, warko kalabus mek yak mono. Mao onon-ampok koupour koropeeránko te, yino énékér koroepa yumwan nke nenempon.

²⁴ Yino ‘Gude’rá sénámp má yumwan taokeyakáp konap arop ponankor séria maok, Kwaromp arop fákáre ponankoran kor sér kip. Tá apár Itali mekamp Kristen fákáreao kor yumwan ‘Gude’rá sénapon.

²⁵ Ono ninik namp te, Kwaro námokuráp ninik fek yumwan ponankor ninikia yaewouranoria nampon.

Jems Kumwimp Pas Mekia Akwapnám Kar

Jems te Jisasomp nánae. Mao te Jerusalem mekamp sios mek yakápnáp koumteouráp arop taokeyakámp.

Jemso má pas Kristen koumteouráp arop pirikimpea ankwap fi mek paokop napampor kumwimpon. Mao má pas kumwimp te Jisas sumpwia pok tenángo, 20 a, 30 yopwar niamp arake feki námpon.

Jems te Kwaromp koumteouráp aropan kwapwe kare ninikaok paokop mwanap yénk naenámpria máma kar kumwi námpon. Tá Jems ankwap kar sénámp te, 'Arop Jisasén mér námp mwar kwaporok yak naeane. Ankár kwapwe kare ninik méntér yak kun'rá sénámpon.

¹ Ono Jems ono Kwar ntia Jisas Kraiss Tokwae Karamp tére konamp aropono. Ono éntér-sámpramp Israel fi yumo yumokuráp némp pwa-tea tukupea ankwapamp apárok yakáp napantá, yiráp por má pas má kumwiaka 'Gude'rá sér rae.

Nkwakwe make kar kwatae korop námp te nomwan kárákáre sápnám kar

² Ononamp arop fákáre, yumo te nkwakwe make touwe kwatae korop námpan kor, Am te fwap warákár mwanámp ankankrá ninik kipo. ³ Yumo te wae mérono: Nkwakwe make touwe yiráp méran mokop nap nke naeria korop námp te, am támao kárákáre sánk naerámpara, inkirman námpritea kárákáre fek fokopeyakáp kipo. ✧ ⁴ Aeria maok, nkwakwe make touwe korop námpan kor, kárákáre fek yakáp napo maok, am taknap ninik kwapwe tokwae kari yak nánko, yumo te yae-párák yakápria, Kwaromp ninikan kor épérép mono, ponankor fwap pwi mwanapon. ✧

Arop ninik kour sámp naenámp kar

⁵ Yumo ou mekamp arop ankwap yonkwae kour mo námp kwamp te, mao ankár Kwarén sénánko, Kwaro man fwap sánk naenámpmon. Kwar te ponankor aropan kápae kare ankank nénk konámpara, aropao man 'Ankank sápaé' ria kar toropwap napo te, mao yopor mo i konámpmon. ✧

⁶ Aeno am arop te Kwarén mér kareria kar toropwap naenámpmon. Mao fwapia mér moriaka arakrá ninik naeane: 'Kwar te onan fwap sáp kun ni, mokop kun?'rá ninik naeane. Tak niniknám arop te, solwara ouwirao nánko, náre mwaek akwapránknám niampon. ✧ ⁷ Am taknám arop te Kwar Tokwaerao námwan ankank sánk naenámpman mpwe ninik naeane, mono. ⁸ Am aropamp ninik te ankárank ninikaok saráp mono, kápae kare ninikria, mao apae naenámp tére te fwapia yonkwae kour fek tére mo i konámpmon. ✧

Ankankráp arop ntiaka ankank monámp aropamp kar

⁹ Táte Kristen ankwap ankank mo námp kwamp te, fwap warákár naenámpmon. Am te apae riteanápe, Kwaro nke námp fek te ankankráp aropria e tokwaeráp arop yak námpon. ✧ ¹⁰⁻¹¹ Aeno Kwaro ankank kápaenámp Kristen aropamp ankankan kánanke kwataenorá ninik nánko te, warákár naenámpmon. Am te apae riteanápe, kápae kare maniráp

✧ **1:3:** Ro 5:3-5; 1 Pi 4:13-14 ✧ **1:4:** Mt 5:48 ✧ **1:5:** 1 Kin 3:7,9-12; Mt 7:7 ✧ **1:6:** Ais 57:20

✧ **1:8:** Lu 16:13; Je 4:8 ✧ **1:9:** Jer 9:23-24; 2 Ko 6:10; Je 2:5

ankank koupoukour mwar kar nap te am fárákap te apwar fuao yámar tákap nángo, yonkwae konámpnám araknám am tére nap meknám sumpwi mwarea napon. ☆

Kwaro arop kwatae ninik fek warámpá akwap mo i konám kar

¹² Arop nkwakwe make touwe korop nángo, inkirman nám ritea fokopeyak konám te warákár kuno. Táte mao am kar ponankor wampwe kwaeria pwarángo te, Kwaro man yiki yak konap nopok am tak nám fek sánk naenámpo. Kwar te arop ponankor man warákár tokwae napan 'Nopok sánk nanamp'rá sérimpaok man kor takrá sánk naenámpo. ☆ ¹³ Táte arop ankwap man mokopon nke-naenámp kwatae ninik korop nángo te, 'Kwaro onan máná ninik sáp námpono'rá ninik naeane. Am kwataenámp ninik te Kwarén nikir-sankorop mo, tá Kwar te aropan 'Kwatae ninikae'rá sér mo i konámpon. ☆ ¹⁴ Aeno nomoku nomp ninik ankákárankao maok, fárámpá érékép akwap konámpono. Nomokuráp am ninik kwatae támao nomwan kákámánkariaka kwekáríanángo, nomo am ninikaok tukup konámpono. ¹⁵ Am ninik támao takrá akwapea, táráp yak nám niamp tokwaeaka, yupuao táráp tank konámpnám taknám, kwatae ninikao kor akwapea tokwaeeria sumpwi sámp-pap konámpon. ☆

¹⁶ Ononamp fákáre kare, yumo takria am kwatae ninik taki yakanoria pwate napo, yumwan poupwékápantáno. ¹⁷ Ankank kwaporok sánk konap ninik kwapwe kare, tá Kwaro sánk konám kwapwe kare ankank ponankor yámar meknám ék konámpon. Am te yámar mekamp ponankor wae yoroinám Naropwar Kwaro nomp sámp-kérép konámpon. Am Naropwar te náráp ninik pwarará, warko ankwap ninik sámp mo i konámpono. Mao te aropamp wunérirao koumounek yámar fek wunéri éritea, yámar kuk nángo wunéri fae konám niamp taknám mono. ☆ ¹⁸ Mao te námokuráp ninik fek nomp Naropwar yak námpon. Nomo maomp kar kare fek forokari námpon. Aenámp te nomwan ponankor arop fi ntia nape firamp nae fi yakáp mwanapria yoroi námpon. ☆

Kwaromp kar wawiaka mántwaok tukup mwanám kar

¹⁹ Ononamp fákáre kare, yumo te ankár máná ankankan fwapia mérenke: Yumo ponankor ankár kar wa mwaria koupour nánapria maok, yumo nopok koupour kar yopori kwapon. ²⁰ Am te apae riteanápe aropamp yopor yonkwae pwarámp te arop ninik mek yae-párak kare ninik sámp-pap mo i konámpon. ☆ ²¹ Ae konámpara, yiráp ninik mek ounám ninik, tá nkwakwe make kwatae ninik te ankár ponankor nkwampok tirá épér kipo. Aeria maok, sánánkar porokwe fek yakápria, Kwaro yiráp ninik mek sánknám karwaok paokop napo maok, am kar támao yiráp waemp warko warámp naenámpo. ☆

²² Aeno yumo sámpnap kar máte kwaporok wawi pwar kwapon. Ankár ampaok paokop kipo. Aeno yumo kwaporok wawi pwar nap te, yumoku támao kwekár napon. ☆ ²³⁻²⁴ Táte arop ankwap Kwaromp kar wa námpao, ampaok akwap mo nám te, wunéri kour meknám námokuráp yimetáp wunéri nkeanámpao, paprá youmpria, yimetáp nke nám nik mo, pwar konap niamp taknám napon. ²⁵ Aenapan maok, Kwaromp

☆ **1:10-11:** Lu 12:16-21; 1 Ti 6:17; 1 Pi 5:5 ☆ **1:12:** Dan 6:1-28; Lu 6:22-23; Je 5:11 ☆ **1:13:** 1 Ko 10:13; 1 Pi 2:11 ☆ **1:15:** Ro 6:23 ☆ **1:17:** 1 Jo 1:5 ☆ **1:18:** Jo 1:12-13; 1 Pi 1:23 ☆ **1:20:** Snd 10:19; Sav 7:9; Mt 5:22 ☆ **1:21:** Kl 3:8 ☆ **1:22:** Ro 2:13

lo kwapwe kare te nomwan kwatae ninikao sámp-fákeyak námp mekamp éréképeanánko, amwar yakáp i konámp te, yae-párák kareno. Tá arop ankwap am lo fwapi nkea pwar mono, ampaokrá yárák nánko te, Kwaro maomp tére kwapwe kare pap naenámpon.

²⁶ Táte arop ankwapao arakrá ninik: “Ono te kwapwe kare Kristenara, Kwarén kare kar lotu i konampono.” Makrá sénámpao maok, námokuráp kar te fwapia poukwap mono, námokuráp ninik mek kwekár námpon. Aenámpara, maomp mér ntia maomp lotu námp te kwaporok párák táman námpon. ☆ ²⁷ Kristenamp ninik ankár kwapwe kareria, nomp Naropwar Kwaro nke námp fek yae-párák kare yakáp i konap te ará: Kweri tárápu, kae kounteouran warámpea yakápria maok, yaewour i konapon. Tá ankwap te, nomo ankár nomoku nomp paokop fwapi taokeyakáp nánko maok, mámá apár mekamp nkwakwe make ninik nomp ninik mek koropea Kwaro nke námp fek oumi pap mo naenámpon. ☆

2

Ponankor aropan ankárankamp puri fek aropomp mwanámp kar

¹ Ononamp fákáre, yumo nomp Jisas Kraís Tokwae Karan mér nap te, mao te wae kwapweráp Tokwae Karono. Aenámpara, yumo e tokwaeráp aropan saráp yae-párákria, e moráp aropan younkwe sánk mwanape. ☆ ² Aeno arop ankárankao, ankank kwapwe kare yiriria pwarará, gol meráp yae topwe fek yirimpea yiráp lotu nap mek yoump nánko, tá ankank monámp aropao kor siot ankank kwatae yirimpria, mao kor lotu nap mek yoump nánko maok, ³ yumo arop siot ankank kwapwe kare moporinámp aropan yae-párákria sérrá, ‘Amo te sia fek mapek tankae’ ria pwarará maok, tá ankank monámp aropan sérrá, ‘Amo te tapek fokokeyakae’rá sérrá, tá ‘Ono fokokeyak namp fek apárok mapek tankae’rá sér mwanape. ⁴ Am yumo taknap ninik te yiráp ankwapyaenámp yiráp ninik fek yurukupia kwatae ninik napon. Yumo am tak nap te, arop kotnámp aropao kotrá kwatae ninik fek yurukup i konámp niámp napon. ☆

⁵ Onomp kémpiyae fárákap, yumo fwapia wawenke! Arop arop ponankor nke nap fek ankank monámp arop te, Kwaro man naráponorianánko, mao Kwarén mér námp mér tokwaerao maniráp arop niampi yak námpon. Arop man warákár napan, éréképeaka námokuráp arop firént pwar nanampri námpon. Aenángo maok, am ankank monámp aropao kor, am mek mént yakáp mwanapri námpon. ☆ ⁶ Aenámpan maok, yumo am ankank monap arop lotu nap mek korop napan pwarápaé sánk konapon. Yumo te waeman mér napon, ankankráp arop te yumwan nkwakwe make sokorórá paokopria, yumwan éréképá tukupea kot i konap te mér mo napon? ☆ ⁷ Kwaro yumwan Kraisomp e kwapwe kare ták-pap námpan maok, am ankankráp arop fákárerá am eran wouroump konapon.

⁸ Nomp King Kwaro lo ankárank maomp Buk fek arakrá sérimpon, “Amo amokuráp pourouan warákár konapnámp taknámp arop ankwapan kor warákárampo.” Aeria maok, yumo am lo karwaok tukupria te, yae-párák kare ninik fek paokop mwanapon. ⁹ Aeno yumo arop ankwapan saráp kwapwe kare námpná ninikria, ankwapan te kwatae námpná

☆ 1:26: Sng 141:3 ☆ 1:27: Ais 58:6-7 ☆ 2:1: Ap 10:34; 1 Ti 5:21; Je 2:9 ☆ 2:4: Jo 7:24
 ☆ 2:5: Mt 5:3 ☆ 2:6: Ap 16:19

ninik mwanape. Yumo am takria te, kwatae ninik napon. Yumo am tak nap te, am loao yumwan lo ták-sinaprá yénkép námpon. ¹⁰ Aeno arop ankárankao lo ponankor mántwaokria maok, ankárankamp lo ták-pwar námp te, mao lo ponankor ták-pwar námpon. ¹¹ Nomo te wae mér námpon, Kwar te arakrá sénámpon: “Yumo yupuráp arop, tá poumaropráp kounteou, yumo te kokopori kwapon.” Tá ankwap sénámp te: “Arop sámp-wouroump kwapon.” Aeno táte kokopor mo napao maok, arop ankárank sámp-wouroump nap te, am te amo wae lo kar kwe-pwar napon. ✱ ¹² Kwar te yumwan fwapia papnámp loran yurukupia yiráp ninik yurukup naenámpon. Aenámpara, yiráp ninik, yiráp kar ankár am loaok tukup kip. ¹³ Aeno arop ankwapao ankwapan yonkwae touwe moianámp te, man te Kwaro yurukuprá kot námp fek te man yonkwae touwe mo karenono. Aeno arop ankwapan aropomp i konámp te, fwap kot kwe-pwar naenámpon. ✱

Kwarén mérnámp ntiaka tére kwapwenámp kar

¹⁴ Ononamp fákáre, arop ankwapao sérrá, ‘Ono Kraisen te waeman mér kare namp’rá sénámpao maok, mao kwapwe kare niniként tére mo námp te, maomp mér te kánanke kwataeno. Am take pourouráp mér te mokopia man warko warámp naenámpanáp, mo karonó. ¹⁵ Aeno yumonap mekamp arop ankárank, yupu ankárankao fir mo, waempyamao kor mo nánko, námpare nánko, ¹⁶ yumo ankwapao man sérrá, “Amo yae-párak yakria maok, akwapea amokuráp waempyam sámpea waráp pourouk woukwapria maok, fir amokurápan sámpea fárae.” Ae te yumo man fir ntia waempyam sánk moria, kar mwar sénapo te, yiráp kar mwar am te mokopia man yaewour naenámpon? ¹⁷ Am Kwarén mérnámp ninikao kor tak námpi yak námpon. Kwapwe kare ninik mént yak mo námp te maomp mér te kwaporok yak námpon. ✱

¹⁸ Aeno táte arop ankwapao sérrá, “Arop ankwap fárakap te mérrá yakáp napon. Tá ankwap fárakap te kwapwe kare ninik fek saráp tére napon.” Aerá sénapan maok, ono yumwan sérrá, ‘Yumo mér nap yénkép napao maok, kwapwe kare ninik mént yénkép mo nap te, nopok ono kuri yae-párak kare ninik fek tére konámp yumwan ono mér namp yénkép naenámpon.’ ¹⁹ Yumo Kwar te ankárankamp támaonorá mér nap te, am támao saráp kwapwe kare nie? Am te kwatae yao-pwaerápao kor takrá mér napao maok, am fárakapao kor apáp tirínkrá kour me woukoura wae napon. ²⁰ Yumo te épérép kare napon! Yumo kwapwe kare ninik fek tére moitea, Kwarén mér nap mwarriaka, yumo kwapwe kare ninik mént sámp moia te, yiráp mér nap te kánanke kwatae yak námpon. Ae te yumo te am kar fi mér mwaria nape?

²¹ Tak nap kwamp te, yumo wawenk. Wokwaek kar Kwaro nomp ounáp Abrahamo námokuráp táráp Aisakén Kwarén ofanámp sánk naerí-aka alta mek pap naerianámp ninik táman nkea maok, man sérrá, ‘Amo te yae-párak kare aropono’ rimpon. ✱ ²² Yumo te fwapia ninikenke: Maomp mér te yae-párak kare ninik fek térerá yarak námpara, am takámp ninik ntia mér támao pwi yakámpon. ²³ Kwaromp Buk fekamp karao érik arakrá sénámpon, “Abrahamo Kwarén mér nánko maok, Kwaro man ‘Yae-párak kare arop’rá sérimpon.” (Am kar fi wae kare kar korop námpon.) Aeria maok, Abrahamén ‘Amo te onomp nouroupono’rá sérimpon. ²⁴ Aeno

✱ 2:11: Kis 20:13-14 ✱ 2:13: Mt 5:7; 6:14-15 ✱ 2:17: Mt 25:41-45; 1 Jo 3:17 ✱ 2:21: Stt 22:9-12; Hi 11:17

yumo oukoumwan te wae mér napon: Arop Kwarén mér námp mwar yak námp te, Kwar te am aropan te ‘Yae-párák kare aropono’rá sér mo i konámpono. Aeno mao Kwarén mériaka, kwapwe kare niniként tére nánko te, Kwaro man ‘Yae-párák kare aropono’rá sénaenámpon.

²⁵ Ae konámpara, kokopor yupu Rahapo kor Josua tirá kérépeakámp aropan yae-párák éréképá yakea ankwap mwae-párák tirá kérépámpantá maok, Kwaro man sérrá, ‘Amo te yae-párák kare yupuno’ rimpon. ✱

²⁶ Nomo te wae méron: Waemp pourouk woukoupeyak mo námp te am te wae sumpwi yak námpon. Ae konámpnám taknám arop Kwarén mwar mériaka yae-párák kare ninik fek tére mo námp te, maomp mérao kor arop sumpwi námp niamp takeno.

3

Nomo ankár fwapia ninikrá sér mwanámp kar

¹ Ononamp fákáre, Yumo ou mekamp kápae kare arop ‘Tisa tére mwar’ ria kikiank mwanape. Nánkár wakmwaek Kwaro koumteouráp aropan yurukup námp fek te, porokwe fek yurukup naenámpon. Aeno tisa nomwan yurukupria te, kar tokwae sénaenámpon. ✱ ² Nomo ponankor kápae kare por kwapwe kare ninik mwarianámpao, ankwap ke fek tak mo i konámpon. Aeno arop ankárankao sénámp kar kwatae mo, yae-párák kare námp te, kwapwe kare aropara, námokuráp pourou ntia ninikan kor ponankor fwap poukeyak naenámpon. ³ Arop fárakap te hosamp táp mek ain tákáre papea, paok tokorop tea, am fek samp-tankrá, mao akwap naerianámpaok akwapanoria te, paok fek nikir nánko, am mwaek me kor sirarrá akwap konámpono. ✱ ⁴ Yumo sipan kor ninikenke. Sip pourou te tokwaenono. Maomp stia te kánanke kwarokao maok, am sip ankwapmwaek akwapanoria te, kepteno am stia kánanke fek sámprá arákár nánko, am mwaek akwap konámpon. ⁵ Ae konámpnám taknám, top kor te pourouk yak námp kánanke kwarokao maok, kar tokwae sérar i konámpono.

Nomo wae mér námpon: Yaomwi énti kánanke santukupea yopwar pounkouroup napo, yaomwi yurunka waeria yopwar wouroukoupa waeriaka, yaopwe fépérrá fékér i konámpono. ✱ ⁶ Top kor te yaomwi niamp takeno. Am te ankárank mwaek kirikiri pourouk yak námpao maok, mao te kápae kare nkwakwe make ninik tirá kák nánko, pourou mekmwaek ponankor oupouroup konámpon. Me tokwae mekamp yaomwi touwe támao arop táp mek pounkouroup tenánko, am yaomwi támao aropamp paokop ponankor wouroukoumpia kwatae pap námpon. ✱ ⁷ Aropao wokwaek yao pwae mekamp fir wunria, kou, ant, tákam, tá nkwakwe make éntékam koupoumpea wunia taokeyakáp napo, am fárakapamp yae ankore mek yakáp i konap te, oukoumwan kor tak napon. ⁸ Ae konapan maok, arop ankwap ankárankamp te námokuráp top kor poukwap naenám pourou mono. Nkwakwe make kar kwatae sérar námp te, am te fouao arop surumpwirá kák konám niamp námpon. ✱ ⁹ Nomo te ankárankamp top kor fek táman anánkaopwe kar sér i konámpon. Ankwap ke fek Kwaromp e sakaprá, ‘Kwar te nomp Naropwar; nomp Tokwae Kar’rá sér. Tá ankwap ke fek Kwaro nomwan yoroiaaka námoku niampi papnám aropan nomo kar kwatae sérar i konámpon. ¹⁰ Kwaromp

✱ 2:25: Je 1:21; Hi 11:31 ✱ 3:1: Ap 20:28 ✱ 3:3: Sng 32:9 ✱ 3:5: Snd 16:27; 26:20-21; Sng 73:8-9 ✱ 3:6: Mt 15:18-19 ✱ 3:8: Ro 3:13

e sakapnap kar ntiaka toropok kar kwatae, anánkaopwe ankárankamp táp meknámp korop konámpon. Ononamp fi, am ninik te kwataeno. ✧ ¹¹ Ént me meknámp oukurnámp ént te, kwapwe kare ént, tá oukwe topnámp ént méntér oukur mo i konámpon. ¹² Ononamp fi, ae te kwantae te fwap ouwip tank naenám nie? Ae te souwe te fwap kwantae ki tank naenám nie? Ankár taknámp kwapwe kare ént te oukwe topnámp ént mek méntér korop mo i konámpon.

Kwapwe kare mér te Kwarompao ék námpon

¹³ Aeno yumonap mekamp arop ankárank ninik kouria mér kwapwe námp kwap te, am arop te námokuráp ninik wampwe pwarará, yonkwae kour sámpea maok, yae-párak kare ninikaok yárakria, arop yaewour i konámp ninik fek tére nánko, arop fárakap nke mwanapon. ✧ ¹⁴ Aeno yumo arop ankwapan kokwarok tokwaeria, yumoku mwana-pan saráp ninik i konap kwamp te, warákár-séri kwapon. Takria te, yumonap ninik támao kar kare apárok sámp-anámp mwanape. ¹⁵ Am take pourouráp mér te am te yámar meknámp ék mono. Am te apárokamp ninikono. Am ninik te wokwaekamp kwatae ninikan Satano narop-war nánkárápá yak námpono. ¹⁶ Am taknap arop ankwap fárakap te arop ankwapan kokwarokrá paokopria maok, ankwapan pwarará, námoku mwanapan saráp ninikrá paokopnap arop te fwapia tank mono, nkwakwe make kwatae ninik i konapon. ¹⁷ Aeno arop Kwaromp ninik kour kwapwe sámp nap am te arak i konapon: Manénkir te, yiki kor ninikaok paokop i konapon. Tá wakmwaek, arop ankwap fárakapént ankárankamp ninik fek paokopria, yonkwae porokwe fek yakápria, arop ankwapao sénap kar wawi konapon. Tá arop ankwapan aropompria yaewour. Aeria maok, ankárankamp puri fek arop ponankoran ninik i konapon. Am kwapwe kare ninikaok nap te, kwekár mono, ankár kare kar ampaok i konapon. ✧ ¹⁸ Arop fárakap aropao yoporrá yorowar napo, taki kwaponorá yonkwae porokwe pap nap te, am yonkwae porokwe ninik támao yopwar mek ankankou yoronámp niamp nánko, firao karenámp niamp, aropamp paokop mek korop naenámpon. ✧

4

‘Apárokamp ankankan warákár nap te Kwarén yopor napon’rá sénámp kar

¹ Yumo ou mek yoporrá kar yorowar nap te, apae fi kor fek i konapon? Yumokuráp kikiank ninikao yakria maok, am támao nkwakwe make ankankantá kikiankrá, kar séraria maok, am fek táman youpoukwaprá yorowar i konapon. Am te kare nie? ✧ ² Yumo te ankank kikiank napao maok, sámp moria, am fek arop tirá wour i konapon. Yumo te ankank kikiank nap támao, yumo sámp moria yopor yonkwae pwarámpará yorowar i konapon. Yumo ankank sámp mwaria te, Kwarén sér mo i konapara, am fi kor fek táman yumo am ankank sámp mo i konapon. ³ Yumo am ankank sámp mwaria Kwarén kar toropwap napao, am ankank sámp mo nap fi kor te, yumo Kwarén kar toropwapnap ninik te kwapwe kare mo napara napon. Am te yumoku mwanapan saráp sámp mwaria kikiankria napara, am fi fek táman sámp mo napon. ✧ ⁴ Yumo Kwarén pwar nap te, yupuao náráp poumarop pwar

✧ 3:10: Ef 4:29 ✧ 3:13: Ef 4:1-2 ✧ 3:17: Jop 28:28 ✧ 3:18: Mt 5:9 ✧ 4:1: Ga 5:17

✧ 4:3: Mt 6:9-13

akwapea, kokoporrá yárák nám̄p niampon. Ae te yumo aráte mér mori kwapon? Apárokamp ankankan kíkiank nap te, yumo Kwarén yopornap arop fákáreno. ✱ ⁵ Kwaromp Buk fekamp kar te arakrá sénámpon: “Kwaro wokwaek nomp ninik mek Spirit papámpan, nomwan yonkwae touweriaka, námoku náráponoriaka kárákáre nám̄pon.” Yumo má kar te kar mwar ritea nape? ✱

⁶ Aeno Kwar te nomwan aropomp tokwae konámpara, Kwaromp Buk fek kar arakrá sénámpon, “Arop námoku tokwae kar nampria waenámp arop te Kwaro man far-pwar konámpon. Aeno arop námokuráp e apárok anámpea porokwe feknám̄p aropan maok, aropomp i konámpon.” ✱

⁷ Yumo te sánánkar porokwe fek yakápria, ankár Kwaro sénámpaok tukupria maok, yumo Satanén far-pwar napo, yumwan pwarará farákapá akwap naenámpon. ✱ ⁸ Yumo ankár Kwaromp wonae fik kar tukup napo maok, nopok Kwaro kor yiráp wonae fik korop naenámpon. Kwatae ninikráp arop yumo te yiráp kwatae ninik pwar napo, yiráp ninik te yae ént mek yárár napo, yiki kwapwe konám̄p niamp araknám̄p naenámpon. Yumo anánkaopwe ninikráp arop, yumo te am yiráp ninik mek yaknám̄p kwatae ninik am te nkwampok tirá épéri pwar kipo. ⁹ Yumo te kwatae ninik fek paokop nap kwamp te am fek ninikriaka yonkwae touwea waeriaka ém tárae kip. Yumo oukoumwan amomoránk nap kwamp te, yumo te am amomoránk pwararea, yumo éménk kip. Yumo oukoumwan warákár nap kwamp te, am warákárap ninik te pwarará yonkwae touwea wae kipo. ¹⁰ Kwar Tokwaerao nke nám̄p fek yumo te sánánkar porokwe fek yakáp napo, Kwar Tokwaerao yumwan e tokwae nénk naenámpon.

Kwaro saráp arop yurukup naenámp kar

¹¹ Ononamp fákáre, yiráp ankwapyaenápén kwatae napria wouroump-séri kwapon. Arop ankwapnápén wouroumpria, ‘Amo te kwatae naponó’rá sénám̄p te, mao te loan kor kwatae kar séria wouroumprá sénámpon. Táte amo am loan wouroumprá sénap te, amo te lo ankore mek yak monap arop niampono. Amo te arop yurukup i konap arop niamp napon. ¹² Kwar ankárank námoku am lo pap nám̄para, námoku maok arop ponankor kotriaka yurukupia fákeyakrá, arop ankwap fárákapan warko éréképria maok, arop ankwap fákáreran kwatae pap naenámpon. Ae naenámpara, amo te wa nap kwamp, arop ankwap fárákapan wouroumprá sénanapon? ✱

‘Nomokunámpaok paokopi kwapono’rá sénám̄p kar

¹³ Yumo arop ankwap fárákapao arakrá sér i konapono: ‘Oukoumwan, tá oumpouran arake fek, nomo ankwap taun mek tukupea ankárank yopwar fek bisnis téreaka mani kápae kare sámp mwar’ ri konapon. Ono yumwan sér rae, ¹⁴ “Yumo te mér mo napon, oumpouran te apae ankank korop kun. Yumo te yiki yakáp mwanap te mokop nám̄pon? Yumo te yaomwi sourirao pokeaka fae tákáre ke fek yakea moyak konámpnám̄p taknám̄p mwarea napon.” ✱ ¹⁵ Aeno yumo te arakrá sér kipo: “Kwar Tokwaerao onan takaerianánko te, ono fwap yiki yakria am tére naerá niniknamp ankank takrá tére nanampon.” ✱ ¹⁶ Aeno yumo te yumokuráp ninik fek ‘Námo tére tokwae namp’rá warákár-sérar i konapono. Am take

✱ 4:4: 1 Jo 2:15 ✱ 4:5: Mt 6:24 ✱ 4:6: Jop 22:29; 1 Pi 5:5 ✱ 4:7: Ef 6:11-12; 1 Pi 5:8
✱ 4:12: Ro 2:1; 14:4 ✱ 4:14: Lu 12:18-21 ✱ 4:15: Ap 18:21

pourouráp kwekáp ninik te kwatae kareno. ¹⁷ Yumo fwapia ninik kip: Arop kwapwe kare ninik wae mér námpao, am ninikaok tére mo námp te, am arop Kwaro nke námp fek kwatae ninik námpon.

5

Ankank kápaeráp arop fákáreramp kar

¹ Oukoumwan ono ankank kápaeráp arop yumwan sér rae: Yumo te nkwakwe make ankank kwatae korop naerianámp aran ninikria éménkria fépénénka wae kipo. ² Yiráp ankank kápae kare te turupwiria, yiráp mopor i konap ankank te ponankor sárárao wae fépéri pwar námpono. ³ Yiráp mani gol ntiaka silva te sorok nánko, am mani támao yiráp kwatae ninik érik farákár nánko, mao yiráp pourou ponankor yaomwinámp wouroukoump naenámp. Oukoumwan wae pwarnámp yae wonae fik námpara, yumo maniráp ankank koupoukour nap te, kwaporok táman napon. ⁴ Yumo fwapia wawenke! Yiráp tére konap aropao yiráp yopwar mekamp fir tia koropea napo, yumo kwekáriaka, mani ponankor nénk moia, ankwapmwaek yumokuráp por pap konapono. Tá am ankwapmwaek pátenap mani támao yoporrá wumwi nánko, am tére arop fárakapamp wumwi karao kor Ponankor Kárákáre Tokwaeráp Tokwae Karamp woupwi mek akwap námpon. ⁵ Yumo mámá apárok yakáp nap fek warákáránk mwanap kokwapwe ankankan ti napon. Yumo fir tokwae fépérrá nununkwi nap te, bulmakauran tokwae kari yak nánko, yankop mwaria nánap nap niamp napon. ⁶ Yumo kwapwe kare aropan kotiaka ankank moráp arop arákarea pap napo, yumwan nopok am fek kar sér mo, wampwe kwaeria pwarará am fek sumpwi námpon. ✧

Kárákáre fek fokopeyakrá Jisasén yépék mwanámp kar

⁷ Aenámpara, kémpiyae tárápu, yumo te ankár Kwar Tokwae Kar warko ék naenámpara, yépékria kárákáre fek yakáp kipo. Yumo te wae méron: Aropao noump nánko yopwar yoroia pwatea taokeyakáprá yépékrá tukupéa, am fir kare nánko fári konapnámp taknámp mwanapon. ✧ ⁸ Kwar Tokwae warko ék naenámp yae te wae fápa námpara, yumo kor ankár ninik kárákáre sámpea, sánánkar yakápria yépék kipo. ✧

⁹ Ononamp fákáre, yumo te yiráp ankwapyaeenápen nonopok yoporrá e-poup sérari kwapon. Am tak nap fek te Jaso yumwan nopok touwe kwatae sánk naerámpon. Yumo fwapia wa kip: Jas ék naeria nánap námp te wae fae námpon. ✧ ¹⁰ Ononamp fákáre, yumo te fwapia nik kipo: Profet fákárerao wokwaek kar Kwar Tokwaeramp e fek kar farákápapo, épérepnap aropao man nkwakwe make napo kuri, mao te kárákáre fek yae-párak kare yakápon. Yumo kor am fárakapao takiap ninik táman sámpea mántwaok kipo. ✧ ¹¹ Nomo má kar te wae mér námpon: Manénkir farákápapo arop te, nkwakwe make kar koropriaka touwe tokwae sámpria kor, kárákáre yakápiakapan, wakmwaek warákárapon. Yumo te Jopomp kar te wae wawiapon. Mao nkwakwe make ankank náráp pourouk koropámpan kor ninik kárákáre sámpea fokopeyakeanánko maok, nánkár wakwmwaek Kwar Tokwaerao man yaewouriaka yae-páraki papámpon.

✧ **5:6:** Wkp 24:15; Mt 6:19-21; Mk 4:19; 1 Ti 6:9-10 ✧ **5:7:** Ga 6:9; Hi 10:36-37 ✧ **5:8:** Fl 4:5; 1 Te 3:12-13 ✧ **5:9:** 1 Ko 4:5 ✧ **5:10:** Mt 5:11-12

Am takimp te, yumo kor wae mér naponon. Kwar Tokwae nomwan kor yonkwae touweria aropomp saráp yak konámpon. ☆

Fou e sér i konámp kar

¹² Aeno ononamp fákáre, yumo fou e sér mwaria te, yámar mekamp ankankamp e, tá apárok mapekamp ankankamp e, tá ankwap ankankamp e fek kor fou e séri kwaponon. Taki nap fek Kwaro yumwan nopok kot naeane. Moan nap kwamp, párák ‘Mono’rá sér, tá karenoria nap kwamp, ‘Yeno’rá sér kip. ☆

Kwapwe kare aropao Kwarén sénámp kar

¹³ Aeno yumo ankwapao nkwakwe make kar korop nángo te, mao te Kwarén kar toropwap kun. Tá ankwapao warákarámp kwamp te, tár kar sámpeaka, Kwaromp e sakap kun. ☆ ¹⁴ Tá yumo ankwap ankáránk touwe sámpria te, siosén taokeyakáp konap aropan wumwi nángo maok, koropea Kwar Tokwaeramp e fek maomp pourouk wel papria maok, Kwarén ‘Man yaewourae’rá sér mwanapon. ¹⁵ Táte am fárákapao Kwarén mér nap fek kar toropwap napo te, Tokwae Karao am aropamp touwe fwapi pap naenámponon. Aeria mao kwatae ninik sámpá yak nángo te, Kwar Tokwaerao am kwatae ninik ponankor tirá épér naenámpon. ☆ ¹⁶ Ae naenámpara, yiráp kwatae ninik ankwapyaenápen nonopok érik farákápria maok, yumo Kwaro am fárákan yaewouranoria kar toropwap napo, Kwaro yumwan yaewouriaka yiráp touwe fwapi pap naenámpon. Yae-párák kare aropao Kwarén sénámp kar te kárákáre korara, arop ankwap fárákan fwap yaewour naenámpon. ¹⁷ Elaija te arop námoniamp makerao maok, Kwarén ‘Warákam sámp-kérép kwaponon’ ria kárákáre fek sérimpon. Aenko, yinink yopwariaka tokwampok yunk máte warákam ék moi yakánko maok, ¹⁸ warko Kwarén kar toropwapánko, warákam ékria maok, yopwar mekamp fir yae-párák forokorimpon. ☆

Arop mwae pwar nángo, warámp mwanap kar

¹⁹ Ononamp fákáre, yumonap mekamp arop ankárankao Kwaromp kar kare pwararea, mwar mwae yarak nángo, arop ankwapao man warko warámpea korop námp te, mao waeman kwapwe kare ninik námpon. ☆ ²⁰ Yumo te arakrá ninik kip: Arop kwatae mwae-párák akwapnámpon aropan warko Kwaronámpok warámp-sankorop námp te, maomp waemp te yaomwi mek akwap mono, Kwaro maomp kápae kare kwatae ninik tirá épéri námpon. ☆

Pita Manénkir Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Pita te Jisas éréképá yárákimp éntér-sámpramp arop ou mekamp arop ankwapono. Jisas pok tenánko, 34 yopwar niamp arake fek Pita mámá pas má kumwí námp te, pírikimpea tukupnap Kristen fárákapamp ninik mek kárákáre sánkria kumwimpon.

Mao Rom mek yakria, Rom taun tokwae táman wokwaek am mek kwatae ninik yakámp Babilon taun tokwaeran wounáp námpon. Am ke fek te arop fárákapao sios mekamp kounteouráp aropan sámpá yampourou napo, Pita arakrá sér, ‘Yiráp mér nap pwar kwapono. Kárákáre fek fokokeyakáp kipo. Aeria maok, Jisas “Ék nanamp”rá séri námpan ninikria, táman yépékrá yakáp kip’rá sénámpon.

¹ Ono Pita Jisas Kraisomp aposelono. Ono mámá pas kumwia yumo Kwaromp firáp arop fárákap, yiráp némp kare mek yakáp mono, ankwap apár Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia, Bitinia, ará mek yakápnáp arop, yumonapok sámp-kérép rae. ² Wokwaek kar Naropwar Kwar yumwan maonámpok korop mwanap wae méria náráponorá nánkárápámpon. Mao takinámp ninik te, maomp Yiki Kor Spiritao yumwan fwapokwapia amwar pwate nánko, yumo fwap Jisas Kraisomp karwaok napo, maomp yirirao yumwan yárárianánko, yumo yiki kukur napono. Onomp ninik te Kwaro námokuráp ninik fek yumwan yaewouria, yonkwae porokwe sánk nánko, yiráp ninik mek tokwae kari yakanoria nampon. ✧

Yiki yak kwapwe sámp mwanámp yámar mek yaknámp kar

³ Nomo Kwaromp e narek sampok mwaro. Mao te nomp Jisas Krais Tokwaeramp Kwar, tá maomp Naropwarono. Mao te nomwan aropomp tokwae námp te, mao Jisas Kraisén apár me mekamp fárámpea papria, am fek Kwaro nomwan wourékam yiki yak sáp námpon. Am wourékam yiki yak támao nomwan kárákáre sáp nánko, Kwaro nomwan warko érékép naenámp yépék námpono. Nomo te am táman Kwarén ‘Aesio’rá sénámpon. ⁴ Tá nomo yámar mekamp yiki yak sámp mwanámpria kor yépék námpono. Am yiki yak te turupwi naenámp pourou mono, ankár kwapwe kare ara, akwapea pwar mono. Am te Kwaro yumo sámp mwanápria yámar mek taokeyak námpono. ✧ ⁵ Yumo Kwarén mér napara, mao náráp kárákáre fek yumwan taokeyak nánko, yumo fwap yakáp mwanapon. Mao yumwan warko érékép nanampria ninik námp te, nánkár yae pwarnámp ke fek érik yak naenámpon. ✧

⁶ Yumo am sámp mwanámpria warákár napan maok, oukoumwan fae takáre ke fek Kwaro takanorianánko te, fwap yumwan nkwaekwe make touwe kwatae korop naenámpon. ⁷ Am taknámp ninik te Kwaro yiráp mér napan nke nae ritea námpon. Nomo wae mérámpon: Nánkár moyak naenámp gol wuri man yiki kukuranoria yankapá nki konapono. Yiráp Kwarén mérnáp te golan kámákarea kwapwe kare kare námpara, Kwaro am mér te kárákáre kwapweanorianánko, yumwan touwe kwatae korop námpon. Nánkár wakmwae Jisas Krais érik korop námp fek Kwaro yiráp

am méri yakáp nap nkea warákárria érik farákáp naenámpon. ✱ ⁸ Yumo Jisas Kraisén te nke moi napan maok, yumo man warákár tokwae napon. Oukoumwan kor yumo man te nke mo napao maok, yumo man méria warákára wae napon. Am warákár tokwae te apárokamp kápa kare warákár konap kámákár akwap námpara, nomo kar fek sér mwanámp pourou mo kareno. ✱ ⁹ Yumo Kraisén mér nap fek yumwan nopok Kwaro warko érékép námpon.

¹⁰ Wokwaek profet ✱ fákárerao Kwaro námokuráp ninik fek yumwan warko érékép nanamprianámp kar farákápapao maok, am kar fi mér mwaria ninika waeapon. ✱ ¹¹ Kraisomp Spirit am fárakapamp ninik mek yakrá am Kwaro arop érékép naenámp karan ninikia yénképria sérrá, “Kraiso nkwakwe make touwe tokwae sámpea, wakmwaek yámar mek pokeaka e tokwae sámp naenámpon.” Aerámpnan maok, am fárakapao turunkrá, “Mae ke fek mao korop naenámpon? Am ke fek te apae ankank korop naenámpon?” ✱ ¹² Kwaro am profet fákáreran wae yénképrá, am fárakapao tére nap táman man yaewouranoria mono. Yumwan táman yaewour mwanapria ninámpon. Kwaromp kar farákápnep aropao oukoumwan yumwan am kar táman farákáp napo, yumwan yaewour naenámpria niapon. Kwaro yámar meknámp Yiki Kor Spirit sámp-kérépeanánko, maomp kárákáre fek am fárakapao Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáp napon. Ensel fárakapao kor am kar táman wawia mér mwar kar napon. ✱

Nomp ninik yiki kukur yak naenámp kar

¹³ Kwaro yumwan takrá érékép námpara, yumo ankár yiráp ninik fwapokwapia yérék kour kip. Yumo ankár Jisas Krais érik korop námp fek, Kwaro yumwan ninikria yaewour naenámp kwapwe aran kárákáre fek méria niki-samp yakáp kipo. ✱ ¹⁴ Yumo te Kwaromp tárápu ara, yumo wokwaek Kwaromp kar oukoumwan mér moap ke fek te, kikiank ninik kwatae yaknámp mwae paokopiapaok paokopi kwapon, ✱ ¹⁵ mono. Kwaro yumwan koropenkria érékép námp te yiki kukurono. Aenámpara, yumo kuri ankár yiki kor kare fek paokop kipo. ✱ ¹⁶ Kwaro námoku náráp Buk fek sérrá, “Ono yiki kare yak nampara, yumo kuri ankár yiki kare yakáp kipo.” ✱

Kwaro nomwan Kraisomp yiri fek yamokwapnámp kar

¹⁷ Am Kwarén yumo ‘Ayao’rá sér i konap te, mao te aropamp pourou yipi fekampan nkea yurukup mo i konámpon. Mao te nomp ankákárank ninik mek yaknámp ankankan nkerá yurukup i konámpara, yumo ankár táman ninik tokwaeaka, man apápria mámara apár mek yakápnep ke fek yae-párak kare paokop kip. Am te yiráp fi kor némpe kare mono. ✱ ¹⁸ Yumo wokwaek te yiráp appeyaenámpomp kwatae ninik yumwan yaewour mo námp yumo táman sámpea ampaok paokopiapon. Aeno oukoumwan te Kwaro yumwan am mekamp yamokwapea érékép námpan yumo wae mér napon. Mao te apárokamp tomoro naenámp ankank, silva ntia gol niamp arake fek yamokwap mono. ¹⁹ Mao te Kraiso sumpwiaka yiri kwarákari námp fek nomwan yamokwap námpon. Am Jisasomp yiri

✱ **1:7:** Jop 23:10; Hi 12:11; Je 1:3; 1 Pi 5:10 ✱ **1:8:** Jo 20:29 ✱ **1:10:** Profet: “Juda Tére Konámp Ninik” Buk 2 fekamp Kware 44 fek nkeae. ✱ **1:10:** Ais 53:1-12 ✱ **1:11:** Lu 24:26-27 ✱ **1:12:** Mt 13:16-17; Ef 3:10 ✱ **1:13:** Ro 12:2 ✱ **1:14:** Ro 6:19; Ef 4:17-18 ✱ **1:15:** 2 Ko 6:16-18; 7:1 ✱ **1:16:** Wkp 19:2 ✱ **1:17:** Lo 10:17

te arean tokwae fekamp niampon. Krais te ofa sánk mwanap sipsip morokao, maomp pourouk ankáráp youwae kánanke yak mo, ankár yiki kor kare niampono. ²⁰ Kwaro me koum sik oukoumwan apár yoro momp fek, Kraiso takrá tére naenámpria nánapi pwararámpon. Aeno oukoumwan mámá yae pwar naenámp fek, yumwan yaewour nanampria, oukoumwan kar táman Kraiso érik korop námpon. ✧ ²¹ Mao yumwan yaewour nánko maok, yumo Kwarén mér napon. Kwaro námoku Kraisén apár me mekamp fárámpea paprá, man e tokwae sánk námpon. Aenámpan yumo Kwarén mérria, mao yumwan éréképa pok naenámpria yépékrá yakáp napon.

Kristen nonopok nounouroup mwanámp kar

²² Yumo kar kare wawia mántwaok napo, támao yiráp ninik mek yiki kwapwe námpon. Aeria maok, yumo Kristen fárákapan nouroup nap te kwekár fek nouroup mono. Tak napara, oukoumwan yumo ankár kárákare fek yiráp ankwapyaenápén nonopok warákáránk kipo. ✧ ²³ Am te apae riteanápe yumwan te yiráp sumpwi naenámp naropwaro i konámpnám oupouroukia pap mono. Yumo Kwaromp yiki yak sánkria yaká yak konámp karan wawia mántwaok napo, yiki yaká yak konámp Naropwar Kwaro yumwan oupouroukia pap námpono. ✧ ²⁴ Am táman Kwaromp Buk fekamp karao sérrá, “Arop fárákap ponankor apwar pwae niampono. Mao ti-fákeyakápnep ankank ponankor te apwar fu niampono.

Apwar pwae te yonkwae nánko, fu te apárok pikrink i konámpono.

²⁵ Aeno Kwar Tokwaeramp kar te ankár yaká yak konámpono.” Mámá kar te am Kwapwe Kare Kar yumwan farákáp nap támaono. ✧

2

Jisas te yumwi kwapwe yiki yak námp niamp kar

¹ Yumo am wourékam yiki yak sámp napara, nkwaekwe make kwatae ninik, kwekárá sérarria, nkwaekwe make poupwékáp i konap ninik ponankor te pwar kipo. Tá arop ankwapamp kápae kare ankankantá kokwarok, tá e-poup sérar i konap, am táman kor pwar kip. ✧ ² Nomo wae mérámpono, táráp yink te moman saráp warákár konámpono. Yumo kuri taknámp Yiki Kor Spiritamp ninikan momnámp taknámp kikiank karrá sámp kip. Am te kwekár i konap ankanként tárapokwamp mono. Am mom te yiráp waempén yaewour nánko, yumo téképa yakápria Kwarént yae-párak yakáp napon. ³ Kwaromp buk fek wounáp kar sérrá, “Yumo Tokwae Karamp aropomp te wae mi nkia, am te nape kwapwe nánko yumo wae mér napon.”

⁴ Yumo te ankár maonámpok korop kipo. Mao te yumwi * ankwapao yiki yak námp niampon. Koumteouráp aropao man te kwataean mpweria fár-sinapon. Aenapan maok, Kwaro man nkea ninik nánko, kwapwe kare kare námpantá waeman nánapi pwara námpon. ⁵ Yumo kuri

✧ 1:20: Jo 1:29; 1 Ko 6:20 ✧ 1:22: Jo 13:34 ✧ 1:23: Jo 1:13; 1 Pi 1:3 ✧ 1:25: Ais 40:6-8

✧ 2:1: Ef 4:22; Je 1:21 * 2:4: Taun Jerusalem wonae fik te yumwi mwar pourouráp tankáp námpon. Am yumwi te sámpea ankwapént koump napo te, kárakaprá akwapea, ankárankamp yumwi niampi yakáp konámpam am fek wounápra sénámpno.

Kwaromp yiki yak námpráp yumwi niampara, Kwaro ‘Yiki Kor Spiritamp yumwi fekamp nap niamp yakápenk’rá ninik námpon. Aenámpara, yumo te fwap yiki kor pris fákáre yakápria Jisas Kraiso yumwan yaewouri námp fek yiráp waemp Kwarén ofa námp sánk napo, warákár kare naenámpon.

✧ ⁶ Kwaro náráp Buk fek táman arakrá sénámpon:

“Yumo wawenke!

Ono yumwi ankárankamp nánapia pwate nanko,

nap am fek kárákáre yak naenámpon.

Am te kwapwe kareno.

Oukoumwan ono am yumwi te Saion † mek páte nampono.

Aeno arop man mér námp te,

nomwan fwapia yaewour moantánia ninik tokwae kwapono,

fwap tak naenámpon.” ✧

⁷ Yumo Kwarén mérnáp arop te Kraisen kwapwe kare karenorá ninik

napon. Aeno Kwarén mér monap aropao nke napo,

“Nap ti konap aropao am yumwi far-sirari nap te

oukoumwan am yumwi te kwapwe kare kareria

nap woupwi yirip-fákeyak námpon.” ✧

⁸ Tá ankwap kar Kwarén mér monap aropan ninikia sérrá,

“Mao nke nap fek am te yumwi kánanke-táráp

arop pu kwae mek pépér i konámp niampon.

Tá yumwi tokwaeran

arop am fek téréképria sikirip konap niampon.”

Am arop fárákáp Kwaromp kar ták-sinap te, am fárákapao am fek táman sikirip napon. Wokwaek Kwaro ‘Mao tak mwanap’rá sérimpon. ✧

Nomo Kwaromp firáp yakápnámp kar

⁹ Aeno yumwan te wae Kwaro náráponoria nánkáráp tenánko, yumo maomp firáp koumteouráp arop yakáp napon. Yumo Kingén loturá tére konap pris fákáre yakáp napon. Yumo te yiki kare yakápnáp koumteouráp arop fákárenono. Yumo te Kwaromp fákáre kareno. Mao yumwan wumwiria kwatae ninikamp kirikip mekamp éréképá koropea náráp wae kwapwe fek párakop tenámpon. Aenángo maok, yumo fwap mao kápae kare kwapwe kare ninik yumwan yaewour námp táman fárákáp mwanapono. ✧ ¹⁰ Yumo wokwaek te kwaporok yakápiapono. Aeno oukoumwan te yumo Kwaromp firáp arop yakáp napon. Wokwaek te Kwaro yumwan aropomp tokwae námp sámp moi napon. Aeno oukoumwan te wae sámp napon. ✧

Nomo ankár Kwaromp yae ankore me yakáp mwanámp kar

¹¹ Ononamp fákáre, yumo te ankwap némpoukamp aropao koropea mámá apár mek kánanke kwarok ke fek yakáp nap niampon. Aenapantá ono yumwan kárákáre fek arakrá sér rae: Pourou fekampan niniknap ninik kwatae yiráp waempént yorowar námp am te younkwe mwae sir kipo. ✧ ¹² Aeria maok, yumo ankár Kwarén mér monap arop ou mek yae-párak kare paokop kip. Táte am arop fárákapao ‘Yumo kwatae nap’rá sénapo kor, yumo ankár kwapwe kare ninik fek paokopia napo, am táman nkea méria Kwaro koropnámp yae fek maomp e sakap mwanapono. ✧

✧ **2:5:** Ro 12:1; 1 Ko 3:11 † **2:6:** “Saion’rá sénap te, taun tokwae Jerusalem am Saion faonkwek yak námpon. ✧ **2:6:** Ais 28:16 ✧ **2:7:** Sng 118:22 ✧ **2:8:** Ais 8:14 ✧ **2:9:** Kis 19:5-6; Ais 9:2; Ef 5:8 ✧ **2:10:** Hos 1:10; Ro 9:25; 1 Pi 1:3 ✧ **2:11:** Ga 5:16-17,24 ✧ **2:12:** Mt 5:16

13-14 Yumo ankár aropamp kápae kare lo karwaok paokop kip. Kingo tokwae kari yak námpono. Yumo ankár maomp karwaokria, gavmanén kuri mao sénámpaok mwanapono. Am arop fárákap te kingo tirá kérép nánko, koropea sokoronap arop fárákapan nopok touwe kwatae nénkria, kwapwe karenap aropamp e sakap mwanapono. Yumo te ankár Tokwae Karan ninikria, am fárákamp yae ankore mek yakáp napo maok, mao Kwaromp e sakap mwanapon. ¹⁵ Kwaro yumwan takenkria warákár námp te ará: Yumo kwapwe kare ninik fek paokop napo, épépérép aropao yumwan épérépnámp kar sér mwaria napao kuri, yumwan nkea wampwe pwar mwanapono. ✧ ¹⁶ Yumo te ankár kwatae ninikao yumwan sámp-fákápnámp naeane. Amwar kar yakáp kip. Yumo te, nomo wae-man amwar yakáp námpara, nomo e-poup fwap kwatae ninik mwarrá niniki kwapono. Yumo te ankár amwar yakápria maok, Kwaromp tére arop yakáp kipo. ¹⁷ Arop ankwapan kokwae kwapono. Yumo arop kápae karean ponankor warákárria yiráp Kristen ankwapyenápén nounouroup kipo. Yumo ankár Kwarén apáppria, ankár gavmanén e tokwae sánk kipo. ✧

Kraisoinámpaokria touwe sámp mwanámp kar

¹⁸ Yumo tére konap arop yumo te ankár yumwan éréképá yakápnap aropamp yae ankore mek yakáppria, maomp kar wará ampaok kipo. Yumwan kwapwe kare porokwe fek éréképá yakápnap arop fárákapan sarápi kwapono. Yumwan kwatae sokororá éréképá yakápnap arop fárákapan kor maomp yae ankore mek yakáp kip. ¹⁹ Tá kare, yumo Kwaromp ninikaok paokoprá am arop fárákamp tére napo, am fárákapao yumwan kwaporok touwe kwatae sánk napo te, yumo am táman sámp nap te, Kwaro take táman warákár námpono. ✧ ²⁰ Tate yumo kwatae sokoro napo, am arop fárákapao yumwan am fek fupuk napo, yumo touwe sámpria te, yumo am fek apae ankank sámp mwanapanáp, mono. Aeno táte yumo kwapwe kare ninik fek tére napan maok, yumwan am arop fárákapao fupuk napo, yumo touwe sámp nap te, Kwaro am táman warákár námpon. ✧ ²¹ Kwaro yumwan wumwiri námp te am take pourouráp ninikaok mwanapria ninámpon. Am te apae riteanápe, Kraiso yumwan yaewour nanampria touwe sámpámpon. Aenámpara, ami námp támao yumwan yénkép nánko, yumo fwap ampaok mwanapono. ✧ ²² Mao te kwatae ninik moria, arop wawap fek maomp táp meknámp kwekár kar kwatae oukur moimpon. ✧ ²³ Man kar wouroumpapo, nopok kuri kar wouroump moimpon. Mao touwe sámpámpao maok, am fek yopor moria, am ponankor kápae kare ankank yae-párák kare Kwaromp yaek sánkámpon. ✧ ²⁴ Kraiso nomp kwatae ninik maomp pourouk sámpea, yaopwae porokopramp fek sumpwimpon. Mao takimp te nomo kwatae ninik ponankor pwararea yiki yak sámpea Kwaromp yae-párák kare ninikaok saráp paokop mwanámpni námpon. Mao pourouk touwe sámp námp fek táman yiráp pourouk amp touwe fwapokwapi námpono. ✧ ²⁵ Wokwaek te yumo sipsipaoi kwapnámp mwae kup nke moia épépéréprá paokop napon. Aeno oukoumwan te yumo wae yiráp waemp taokeyak naenámp Kraisonámpok arári koropea yakáp napon. ✧

✧ 2:15: 1 Pi 3:15-17 ✧ 2:17: Ro 13:1-7 ✧ 2:19: Ef 6:5-7 ✧ 2:20: 1 Pi 4:14 ✧ 2:21: Mt 16:24 ✧ 2:22: Ais 53:9 ✧ 2:23: Ais 53:7; Ro 12:19 ✧ 2:24: Ais 53:5-6; 2 Ko 5:21 ✧ 2:25: Jo 10:11

3

Poumou anánkwapou yae-párák tankáp mwanap kar

¹⁻² Tá taknámp yumo poumou nap mekamp kounteou yumo ankár yiráp poumou-tárápuamp yae ankore mek yakáp kipo. Táte yiráp poumou-tárápu ankwap fárákap Kwaromp karwaok mo napao kor, kounteou yiráp kwapwe kare ninikan nkeria, yumo ankwap kar sér mo napo kor, fwap Kwaronámpok korop mwanapon. ✧ ³ Érik arop nke nap fek pourou yipi fek saráp pwi yak naenámp ankank, me pwae mek mopor i konap, tá gol yumukwap konap, tá waempyam kwapwe yirimp konap ninik fek ninik tokwae kwapon. ⁴ Kwaro nke námp fek pwi yaknámp mopor ankank te yonkwae porokwe fekria sánámp kar yakáp konap am te turupwi mo naenámpara, yumo ankár am táman yiráp ninik mek tirá kák kipo. ✧ ⁵ Wokwaekamp kounteou Kwarén méria yiki kare yakáprá, náráp poumou-tárápuamp yae ankore mek yakápria, am take pourouráp ninik mekamp ankank mopor kwapwe niamp am takiapon. ⁶ Wokwaek kar Sara kor take pourouráp ninik fek yakria Abrahamomp karwaok akwaprá Abrahamén 'Náráp Tokwae Kar'rá sérímon. Yumo kwapwe kare ninik nap ara, yiráp poumou-tárápuan te apaeran apáp mwanapanáp, yumo te Saramp tárápu niampon.

⁷ Yumo kounteou tinap arop fárákap, yumo kor yiráp kounteouran yurukupia kárakáre mo nap wae mér napon. Aenapan maok, Kwaro náráp yiki yak sánk naenámp am te mao kuri yumont sámp mwanapara, yumo ankár yiráp kounteouran yae-párák kareria yaewour kip. Táte yumo am ninikaok yakáp nap te, yumo Kwarén kar toropwap mwanap ke fek kour-sinaenámp ankank yak mono. ✧

Kristen ankárankamp pourouráp ninik fek yakáp mwanámp kar

⁸ Ono oukoumwan mámá kar má wae táman séri pwar nae rae: Yumo ponankor ankár pourouráp ninik fek yakápria, ponankor aropan aropomp kip. Yumo ankár yiráp Kristen ankwapyaenápén nounouroup karria, yumo sárán ankwapan ninikria yaewourria, yumokunap ninik te wampwe pwar kipo. ⁹ Táte arop ankwap fárákapao yumwan kwatae sokoro napo kor, yumo nopoki kwapon. Táte yumwan wouroump kar sénapo, nopok kuri yumo am fárákapan kar kwatae séri kwapon. Yumo nopok am fárákapan 'Ourour kwapwe sánkae' ria Kwarén sér kip. Am te apaerianápe Kwaro yumwanmékir ourour sánkámpara. ✧ ¹⁰ Am te Kwaromp Buk fekamp karao kor arakrá sénámpon:

“Arop kwapwe kare yakrá
warákár fek yak naeria námp kwamp te,
maomp táp meknámp ankwapan kar kwatae sérrá,
ankwapan kwekár kar sér mo i konámpono.

¹¹ Mao te ankár kwatae ninik te younkwek sánkea
kwapwe kare ninikaok saráp kun.

Mao te ankár náráp ankwapyaenápént
ankárankamp ninik fek
yonkwae porokwe fek yak naenámp ninik táman
kárakárerá sámp kun.

¹² Am te apae riteanápe?

✧ 3:1-2: 1 Ko 7:12-16; Ef 5:22-24; Ta 2:4-5 ✧ 3:4: 1 Ti 2:9-10 ✧ 3:7: Ef 5:25-30; Kl 3:19

✧ 3:9: Mt 5:44; Ef 4:32; Ro 12:16-18; 1 Te 5:15

Kwaro yae-párák yakápnap aropan taokeyakria
am fárákapao kar toropwap napo,
woupwi pátea wawi konámpon.
Aeno kwatae ninik fek paokopnap arop fárákan te
Kwaro man warákár mo i konámpon.” ✧

Nomo kwapwe kare ninikaok paokop nâmp fek touwe sâmp mwanâmp kar

¹³ Táte yumo kwapwe kare ninikaok paokop mwaria kárákáre napo te, yumwan wa kwatae sokoro naenámpon? Mono. ✧ ¹⁴ Táte yumo yae-párák kare ninikaok paokop nap fek, yumwan touwe kwatae sánk napo te, yumo táman warákár kip. Tá yumwan apáp mwanap kar sénapo, am táman korokopea ninik tokwae kwapono. ✧ ¹⁵ Yumo ankár Krai ankárankampan yiráp ninik mek tokwae kar papea paokop kip. Aenapo, yumo Kwaromp kwapwe kare ankank sâmp mwaria yépék nap táman yumwan turunk napo te, koupour nopok sér mwanap kar nânap i ko sér kip. ¹⁶ Takria maok, yumo kar tae fek séri kwapono, sánánkar kwapwe kare ninik fek sér kip. Tá yumo am sénap mek kwatae ninik yak mo nâmp mér mwanapon. Takria maok, yumo Kraiomp ninikaok kwapwe kare ninik fek paokop nap fek arop fárákapao yumwan wouroump séri napao, warko yumwan nkea pwarápa sâmp mwanapon. ¹⁷ Aeno táte Kwaro nomo kwatae ninikaok paokopria am fek touwe sâmp nánko te, Kwar te nomwan warákár mono. Aeno táte Kwaro nomo kwapwe kare ninikaok nâmp fek nomo fwap touwe sâmp mwanaprianánko te, am te fwapono.

Kraiso sumpwianâmp kwatae ninik torokorinâmp kar

¹⁸ Tak nâmpara, nomo Kraisen kor ninik mwaro. Mao te yae-párák kare aropao maok, nomp kwatae ninik tirá épéria, Kwaronâmpok éréképá korop naeria, kwatae ninikráp arop nomo niampia, nomwan ér-pwarará sumpwi nâmpon. Mao te ankárank por sumpwi nâmp támaono, warko sumpwi mono. Mao te apárok arop kare yak nánko, faropá papea napo, warko fárámpea, maomp waemp te ankár yiki yaká yak nâmpon. ¹⁹ Mao te waemp yakria maok, akwapeaka fákápá yakápnap waemp fákáreran Kwaromp Kwapwe Kare Karan fárákápâmpon. ✧ ²⁰ Am waemp fákáre te wokwaek Noa sip yoroianâmp ke fek yakápap fek Kwaromp kar ták-sirapan maok, Kwaro nopok am fárákan koupour touwe kwatae sánk mono. Mao am fárákan yépékrá akwapâmpon. Táte am sip mek te, arop náre mono, yukupuk kounteouráp aropao saráp am mek yae-párák yakápria, ént mek sumpwi moiapon. ✧ ²¹ Am éntenk tokwae te nomwan oukouwman aropao ént mek néria érik foroprá kák napan wounáp nâmpon. Am ént mek nérap fi te yiráp pouroukâmp ouman yárar mono. Am te yumo Kwarén ‘Yinomp ninik mek yiki kukarrá papamp’rá toropwapnap kar támaono. Jisas Kraiso mao sumpwiaka fárâmp nâmp fek maok, Kwaro nomwan érékép nâmpono. ²² Mao wae yámar mek pokea Kwaromp yae-párák mwaek tank nánko, kápae kare nkwakwe make kárákárenap ensel, eráp ensel maomp yae ankore mek yakáp napono. ✧

4

Nomo wokwaekamp ninik ankár pwar mwanâmp kar

✧ 3:12: Sng 34:12-16 ✧ 3:13: Snd 16:7; Mt 10:28; Ro 13:3 ✧ 3:14: Kl 4:6; Hi 10:5-6; 1 Pi 2:15
✧ 3:19: Ef 4:9-10; Fl 2:9-10 ✧ 3:20: Stt 7:7 ✧ 3:22: Jo 3:5; Ro 6:4; Ef 1:20-21; Ta 3:4-5

¹ Kraiso náráp pourouk touwe sámpámpara, yumo kuri ankár kárákáre fek mao touwe sámpámp niamp ninik sámp mwanap nánap kipo. Am te apae riteanápe, arop náráp pourouk touwe kwatae sámpeanámp kwamp te, mao kwatae ninik i konámp ninik te waeman ankár pwar konámpon. ✧

² Aenapara, yumo oukoumwan yiki yakápnáp ke fek warko yumokunap ninikaok paokopi kwapono, mono. Yumo ankár Kwaro warákár konámp ninikaok saráp paokop kip. ✧ ³ Yumo Kwarén mér monap aropao warákár konap kwatae ninikaok te wae paokopia pwi napon. Am ninik te ará: Koumteouén yi fek nkea kikiankrá kokopor i konap ninik, táte toupour fek mwaek fir kikiankrá paokop i konap ninik, mánmán ént kwatae fépérrá, mánmánria kwatae sokoro i konap ninik, tá pwarápa mwanap yaknámp ankank méntér kwekár kwarén lotu i konap ninik kwatae kare. ✧ ⁴ Aeno yumo oukoumwan te am take pourouráp ninik am arop fárákapént tak mo nap ara, am fárákapao yumwan nkea korokopria am fek yumwan wouroump kar sénapon. ⁵ Aeno nánkár wakmwaek te am arop fárákapao námokuráp kwatae ninik fi Kwarén farákáprá sér mwanapon. Am Kwar Tokwae te yiki yakápnáp arop fárákap, sumpwinap arop fárákap méntia am fárákapan ponankor fwap yurukup naenámpon. ⁶ Sumpwinap arop fárákapao wawanáponoria, Kraiso am fárákapan Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápámpono. Wokwaek yiki yakápap ke fek, Kwaro kápae kare aropanimpnám taknámp am fárákapan touwe kwatae sánkámpan, oukoumwan te wae Kwaromp Kwapwe Kare Kar wawiaka, maomp waemp te fwap yiki yak konámp Kwaro yak námpnám taknámp mwanapon. ✧

Spiritao sánkánáp ourouramp kar

⁷ Kápae kare ankank ponankor pwar naenám te wae wonae fik námpon. Aenámpara, yumo ankár yonkwae kour fek mér karrá Kwarén kar toropwap saráp yakáp kip. ⁸ Yumo Kristen ponankor ankár kárákáre fek nonopok aropomp kip. Am aropompnáp ninik tokwae támao maok, ponankor kwatae ninikan oupouroup konámpon. Am ninik te ankár kápae kare ninik kwapwe kwe-pwarámpon. ⁹ Yiráp Kristen ankwapyaenáp yiráp némpouk korop napo, yumo éréképea man yae-párák kare yaewour kip. Yumo am tére te kokwae kwapono. ✧ ¹⁰ Yumo ankákárank ponankor Kwaromp ourour wae sámp napara, am ourour táman fwapia taokeyakáprá, am fek yiráp Kristen ankwapyaenápén yaewour kipo. ¹¹ Táte arop Kwaromp kar farákáp nám te am ourour fek tapek ankár Kwaromp kar kareran farákáp kuno. Táte arop ankwap, ankwap fárákapan yaewour nám kwamp te, ankár Kwaro ourour sánkám kárákáre fek tapek yaewour kuno. Yumo Jisas Kraisompara, takrá tére napo, arop fárákapao táman nkea mao Kwaromp e sakap mwanapon. Jisas Krais mao te wae tokwaerápao ponankor arop fi oupouroupea yaká yak námpono. Máte kareno. ✧

Nomo Kraisompara, touwe sámpria warákár mwanám kar

¹² Ononamp fákáre, yumo Kristeni nap fek aropao yumwan kwatae sokoro napo, yumo am táman nkeria korokopea yumo am te nomo sámp mo mwanámpan mpwe ninikitea yonkwae touwe fopoi kwapono. ¹³ Mono. Kraiso sámpámp niamp touwe tokwae sámp napara, yumo am

✧ 4:1: 2 Ko 5:15 ✧ 4:2: 1 Jo 2:16-17 ✧ 4:3: Ef 2:2-3; Ta 3:3 ✧ 4:6: Ro 8:10 ✧ 4:9: Ro 12:9-13 ✧ 4:11: Ro 12:6-8; 1 Ko 12:4-7

táman warákár kipo. Nánkár wakmwaek mao náráp wae tokwaerént érik korop nánko, yumo nkea yonkwae kárámpria warákár tokwae mwanapono. ¹⁴ Yumo Kraisompara, arop fárákapao am fek yumwan wouroump kar sénapo te, yumo fwap warákár mwanapono. Am te apae riteanápe, Kwaromp Spiritamp wae kwapwe yumont yak námpan nkeria napon. ✱ ¹⁵ Takria yumo ou mekamp arop ankwap ankárankampao arop sámp-wouroump, oukun, nkwaekwe make kwatae ninik, ankwapao tére nap mek akwapea énoukoupá maomp ninik sámpá yampourourá, mak nánko, am fek touwe sánk mwanape. ¹⁶ Aeno táte yumo arop Kristen yakáp kour nap fek touwe sámp nap kwamp te, yumo am táman pwarápa kwapono. Yumo waeman e Kristen yakáp napara, Kwarén aesioria warákár kipo. ✱

¹⁷ Arop ponankor kot mwanap ke te wae korop námpon. Am ke fek te Kwaro náráp firápanmékir kot naenámpon. Aeno mao nomwanmékir kotrá akwapria Kwaromp Kwapwe Kare Kar ták-sir konap arop fárákan te mokop naenámpon? ¹⁸ Am te Kwaromp Buk fekamp karao sénámpon:

“Tá yae-párak kare arop fárákan érékép naenámp,
wuriman kour-sir tae morok nánko te,
Kwarén younkwe sirarea
kwatae ninik i konap arop fárákan te
mokop naenámpon?” ✱

¹⁹ Aenámpara, arop ankwap fárákap Kwaro yumwan takanorianánko, touwe sámp nap kwamp te, yumoku yae-párak kare ninik fek yakápria yiráp pourou ponankor Kwaromp yaek sánk kip. Mao námoku yumwan yoroi námpara, mao yumwan sénámpaokrá ankár taokeyak námpon.

5

Kwaromp firáp taokeyakáp konap arop fárákan sénámp kar

¹ Taknám ono kuri sios taokeyak konampara, Kwaromp sios taokeyakáp konap arop fárákap yumwan sénae rae: Ono wae onokump yi kare fek nke nanko, Krais touwe sámp námpon. Aenámpara, nánkár wakmwaek ono kuri yumont nomo ponankor Krais Jisasént wae tokwae fek yakáp mwanámpon. Aeria namp kwamp, ono yumo Kristen taokeyakáp konap yumwan ‘Arakrá tére kip’ ria sér rae: ² Kwaro náráp sios yiráp yaek sipsipnám araknám párapop tenámp te, yumo ankár fwapia taokeyakáp kip. Takria yumoku te tére kokwae napo, aropao saráp yumwan fopwaok mwanape. Ankár yumoku támao Kwaromp ninikaokria am tére táman warákárrá tére kipo. Yumo te téreria, am fek mani sámp mwanap ninik tokwae kwapono. Yiráp ninik te am arop yaewourrá tére mwanap támanmékir warákárrá tére kipo. ✱ ³ Yumo te arop nununkwi niampi yakápria, Kwaro náráp firáp arop yiráp yaek párapop tenámp apárok nérrá kák mwanape, mono. Yumo te ankár Kwaromp arop fákáreran kwapwe kare paokopan yénkép napo, am fárákapao kor táman nkea mántwaok mwanapono. ✱ ⁴ Yumo takia napo te, sipsip taokeyakápnáp fákáreramp Arop Tokwae mao námoku érik koropnám ke fek yumwan nopok yaká yak naenámp ankank nénk naenámpon.

✱ 4:14: Mt 5:11 ✱ 4:16: Ap 5:41

✱ 4:18: Snd 11:31

✱ 5:2: Ap 20:28

✱ 5:3: Jo

13:14-15; Fm 1:14; 1 Ti 4:12; 5:1

Nomokunámp ninik wampwe pwar mwanámp kar

⁵ Táte taknámp arop ménki-tarápu yumo kor manénkir mérnáp arop fárakapamp yae ankore mek yakáp kipo. Aeria yumo ponankor yumoku te wampwe pwarará, yiráp Kristen ankwapyaenámp yae ankore mek yakáp i konap ninik fek saráp yakáp kip. Am te Kwaromp Buk fekamp karao arakrá sér:

“Námo mwar kwapwe kare namponoria waenámp aropan te

Kwaro man far-pwar konámpono.

Aeno námoku te wampwenorianámp aropan maok,

Kwaro man aropomp i konámpon.” ☆

⁶ Ae konámpara, yumo ankár yumokuráp ninik te wampwe pwarará, Kwaromp kárakáre kor yae ankore mek yakáp kip. Tak napo maok, mao námoku pátenámp yae fek yumwan e kwapwe sánk naenámp. ☆

⁷ Mao námokuráp aropomp ninik fek yumwan taokeyak konámpara, yiráp touwe kwatae sámp nap, tá yiráp nkwakwe make ninik tokwae nap am te ankár Kwaromp yaek pap kipo. ☆

⁸ Yumo ankár yae-párak kare ninik fek yérék kour kip. Satan te yiráp yopor aropono. Mao laionao mémenkip kar fek aráp tokwaerá arop yampá fánaeriaka oupourounkrá yarak i konámp niampono. ⁹ Yumo te ankár Kwarén mér nap kárakáre fek fokokeyakápria Satanén kwe-pwar kip. Yumo wae mér naponno, yiráp Kristen ankwapyaenámp ponankor kápae kare apárok yakáp napao kor yumonapnámp taknámp touwe kwatae sámprá yakáp naponno. ☆ ¹⁰ Kwar te ponankor aropomp fi kor támaono. Mao yumwan wumwiria érékép námp te, yumo Kraisompara, ankár Kwaromp wae kwapwe fek yaká yakáp mwanapon. Aenámpara, yumo fae tákáre ke fek touwe sámp nap te, nánkár wakmwaek mao námoku yiráp waemp warko fwapokwapi kákeaka, yiráp mér nap mek kárakáre nénk nángo, yumo kárakáre fek fokokeyakáp mwanaponno. ☆☆

¹¹ Kwar te yaká yak konámp kárakáre tokwaerápono. Kare karonno.

Pwar naerianámp kar

¹² Ono Sailasén máma kar fae tákáre fek farákáp nanko, yiráp por kumwi námpono. Ono man ninik namp te, mao te nomp Kristen ankwapnámp karenno. Máma pas fek te, ono yumwan Kwaro aropompria tére konámp ponankor ninikan yumwan yénkép námpa sénaria nae. Onomp ninik te yumo am Kwaro nénknámp ninik ponankor tia am fek kárakáre fek fokokeyakáp kipria nampon. ☆

¹³ Babilon mek yakápnáp Kristen fárakap te Kwaro yumont naráponoria nánkáráp tenánko yakáp nap, am fárakapao yumwan ‘Gude’rá sénaponno. Mako Kwaromp tére námpara, onomp táráp niamponno. Mao kor yumwan ‘Gude’rá sénámp. ☆ ¹⁴ Yiráp nounourounpámp ninik yénkrá yiráp ankwapyaenámp yae koukoupwiyak kip.

Onomp ninik te yumo Kraisént yakáp napara, yiráp ninik porokwe fek yakanoria nampon.

☆ 5:5: Snd 3:34; Lu 22:26 ☆ 5:6: Fl 2:8-9 ☆ 5:7: Mt 6:25-26 ☆ 5:9: Ef 6:11-13; Je 4:7
☆ 5:10: 1 Te 5:23-24 ☆ 5:10: Ro 8:18; 2 Ti 4:17-18 ☆ 5:12: Ap 15:22 ☆ 5:13: Ro 1:7; 2 Ti 4:11

Pita Wakmwaek Kumwimp Kar Mekia Akwapnámp Kar

Pita mámá pas ankwap por kumwi námp te, kwekár tisa ankwap fákáre sios mekamp kounteouráp aropan ankwap pourouráp kar yénkrá farákáp napantá, 'Am fárákapamp kar wawi kwapono'rá kumwimpon. Am kwekár kar sérarap arop fárákapao arakrá sér, "Kwatae ninik te kwatae mono, fwapono." Ankwap te, "Jisas te warko ék mono." Aerá sénapan maok, Pita sérrá, "Jisas te 'Arop ankwap yaomwi mek pik te mono. Ponankor kwatae ninik pwarará, námonámpok koropanápono' ria porokwe fek yépékrá yak námpon." (Sapta 3:9 fek nkeampo.)

Mao sérrá, "Yino aposel fárákapao maok Jisasén wae yi fek nkea, mao yénkrá farákápámp wawi námpara, yumo te yinomp karan saráp wawia Jisasén mér kipo."

¹ Ono Saimon Pita, ono Jisas Kraisomp tére konamp, maomp aposel yumo Kwarén mér kwapwe sámpea yakáp nap, yumonapok mámá pas kumwia kérép rae. Yumo Kwaro sánknámp mér nap kwapwe kare am te yinomp mér niampono. Jisas Kraís te yae-párák kare ara, nomo am mérámp sámp námpon. Mao te nomp Kwar; mao nomwan warko éréképnámp aropono. ² Oukoumwan te yumo Kwar ntia nomp Jisas Tokwae Karamp ninik nep wae mér. Aenapara, ono warákáramp ninik te Kwaro yumwan ninikia yaewourianánko, maomp yonkwae porokwe yumont tokwae kari yak naenámpon. ✧

Kristen fákáre paokop mwanap ninik

³ Kraís te Kwaromp kárákáre fek nomwan maomp kápae kare ankank ti-sáp nángo, nomo fwap Kwaromp ninikaok paokop mwanámp pwi námpono. Nomo Kwarén méria ninik námpara, nomo am ankank ponankor fwap sámp mwanámpon. Mao nomo mént náráp wae kwapwe ntia náráp yae-párák kare kwapwe kare ninik sámp mwanámpria wumwi námpon. ✧ ⁴ Am tak námp fek táman maok, mao nomwan námokuráp kápae kare kwapwe kare ankank wokwaek ti-sáp nanamprimpan ti-sáp námpono. Kwatae ankankan kikiank i konámp ninik te aropan kwatae pap konámpono. Aeno am kápae kare kwapwe kare ankank Kwaro nomwan ti-sáp námp te fwap yumwan yaewour nángo, am kwatae pap konámp ninik am warákár tará, fwap Kwaromp ninikaokiaka mao niamp yakáp mwanapono. ✧ ⁵ Yumo ankár am táman ninikria maok, kwapwe kare ninik te kárákáre fek téreria, am te yiráp Kwarén mér napént tapokwap kip. Tá yumo ankár Kwaro i konámp ninikan mér sámpea, am mér te yiráp kwapwe kare niniként tapokwap kip. ⁶ Tá yumo yiráp pourou ankár poukwap kouria maok, Kwaro i konámp ninikan mér sámp napént tapokwap kip. Tá yumo ankár nkwakwe make kar korop nángo, kárákáre fek fokopeyakápria maok, am yiráp pourou poukwap kour napént tapokwap kip. Tá yumo Kwaro i konámp niamp pourouráp ninik fek paokopria maok, kárákáre fek fokopeyakáp i konap niniként tapokwap kip. ✧ ⁷ Aeria yumo ankár yiráp Kristen ankwapyaenápén ponankor nouroupi yakápria, ankár ponankor aropan aropomp kar kip.

⁸ Táte am take pourouráp ninik yiráp ninik mek tokwae kari yak nánko te, yumo Jisas Kraiss Tokwae Karamp ninikan mérap te tokwae kari akwap námpara, am mér te kwaporok yak mono. Am te fwap kápae kare tére kwapwe naenámpón. ⁹ Aeno arop am take pourouráp ninik mo námp te, maomp yi sukupi yaknám námpara, wakmwaek korop naenámp ankank panek yak námp te nke mono. Mao te Kwaro maomp kwatae ninik ponankor tirá épérímp te wae nik mo, pwar námpon. ✧
¹⁰ Ononamp fákáre, Kwaro wae yumwan wumwiria, mao naráponoria nánkáráp tenámpon. Aenámpara, yumo ankár kárákáre fek am wumwiri námpaok tukup kip. Yumo takria te, yumo kwatae ninik fek tukup mo, fwapono. ¹¹ Táte yumo am ninikaok napo te, yumwan taokor naenámp ankank yak mono. Yumo fwap Kwaromp wonae fik yámar mek tukupea yakáp mwanapono. Nomwan warko éréképámp nomp Tokwae Kar Jisaso am yámar mekamp némp taokeyak námpon. ¹² Aenángo, yumo am ankank wae méria Kwaromp kar kare sámpea, yumo wae kárákáre fek fokopeyakáp napan maok, wampweno, ono ankár yumwan kápae kare por sénanko, yumo am táman niki yakáp mwanapono. ¹³ Ono ninik namp te ono oukoumwan yiki yak namp fek, yumo nik moantánoria ankár yumwan farákáp saráp yak nanamp, am te kwapwe kare ninikono. ¹⁴ Nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso onan sérrá, “Amo sumpwi nanap ke te wae wonae fik námpono.” ✧ ¹⁵ Aeri námpara, ono mwae kárákáre fek oupouroukria, nánkár wakmwaek ono sumpwi tenanko, yumo fwap kápae kare por mámá ankank ponankor niki-samp yakáp mwanapono.

Pita Kwaromp wae Jisasomp pouroukamp nkemp kar

¹⁶ Yino nomp Jisas Kraiss Tokwae Karao maomp kárákáre fek wakmwaek korop naenámp karan, am kar yumwan farákápámpono. Aempan maok, yino te kwaporok kar mwar karan farákáp mono. Yino yinokump yi kare fek nke nánko, maomp pourouk Kwaromp wae tokwae yak nánko, nkeanámpan, yumwan sénámpon. ¹⁷ Naropwar Kwaro man e tokwae sánkria, man am wae kwapwe kare sánkámpon. Kwar námokuráp yámar mekamp wae tokwae kwapwe meknám Jisasnámпок kar sámp-kérépria sérrá, “Támáte onomp Tárápono. Ono man warákár tokwae nampono.” ¹⁸ Aenángo, yino méntér Kwaro námoku nánapitenámpon faonkwek yakáprá wa nánko, am kar yámar meknám takrá sérimpon. ✧

¹⁹ Aempan yino am táman nkea wokwaek yakápap profetomp karan mér kárákáre námpono. Yumo kuri am profet fákáreramp kar kárákáre fek niki-samp yakáp nap te, kwapwe kareno. Am fárákápamp kar te lamao kirikip mek wae puri yakrá akwapea wakor nánko, Wap Kumur aok konám niamp te nánkár pwarnám yae fek Jisas Kraiss ék nánko, maomp wae yiráp ninik meknám yokor nae-námpono. ✧ ²⁰ Aeno yumo ankár aranénkir mér kip: Nomo te nomoku nomp ninikaokria Kwaromp Buk fek yaknám profet kar fi fek farákáp mwareano, mono. ²¹ Am te apae riteanápe, wokwaek te am profet kar arop ankwap ankárankampao námokuráp ninikaokria profet kar farákáp moimpon. Yiki Kor Spiritao námoku am arop fárákápamp ninik mek farákápánko, mao am Kwaro sánkámpon kar táman arop fárákápan farákápapon. ✧

2

Kwekár tisamp kwatae ninik

¹ Wokwaek kar kwekár profet fárákap Israel fi mek téreapon. Aeno tá taknámp yumo ou mek kor kwekár tisa fárákap tére mwanapon. Am fárákapao kánánkámp námokuráp kwekár ninik fek farákápria, yiráp waemp kwatae pap mwanapon. Am fárákap te Jisas Tokwae Karao man kor yamokwapea érékép námpan warko man younkwe sir mwarea napon. Am fárákap takria te námoku támao koupour touwe kwatae sámp mwarea napon. ☆ ² Aeria kápae kare arop am kwekár tisa fárákapamp kokopor ninikaok tukup napo, arop ankwap fárákap nkea Kraisomp ninikaok tukup konap ninikan te wouroump kar sér mwanapon. ³ Am kwekár tisa fárákap te maniantá kikiank kar i konap arop fárákapara, kápae kare kwekár kar sérarrá paokoprá, yiráp maniráp ankank ti mwanape. Tak napan maok, wokwaek kar Kwaro yae nánapi pwate námp fek am fárákapan kot nánko, am fárákapao touwe kwatae sámp mwanapon. Am touwe sánk naenámp ankank te apae ampnámp námpanápe, mono. Am te érik karaok yakrá yépék námpón. ☆

⁴ Wokwaek ensel ankwap fárákap kwatae ninikapo te, Kwaro námoku mwar takanáponoria yépék mono, mao te am fárákapan me tokwae kirikip támáre mek éperi tenánko, am mek yakáprá mao támao kot naenámp yaeran yépék napon. ☆ ⁵ Wokwaek kar Noa kounteouráp aropan 'Kwaromp ninikaok araki yakápenk'rá sérimpon. Aerámpán maok, am fárákap Kwarén younkwe sirapo kor, námoku mwar takanáponoria yépék mono, mao éntenk tokwae sámp-kérépánko, am fárákap ponankor ént mek faokarapono. Aeno Noa te am fárákapan yae-párák kare ninik farákápámp aropara, Kwaro Noa ntia maomp fákánek séraroan taokeyakánko, yae-párák yakápiapono. ☆

⁶⁻⁸ Sodom ntia Gomora te taun tokwaenono. Am mekamp kwatae kare arop fárákap poumou kok kokoporrá paokop napara, Kwaro séránko, yaomwirao fári pwatenánko, yaomwi ntu mwar yakámpon. Am taun anánkaopwe mekamp aropan touwe kwatae sánkámp te, nánkár wakmwaek Kwarén younkwe sinámp aropan touwe kwatae am fárákapan kor korop naenámpan yénkép námpón. Loto am Sodom, Gomora mekamp kwataenap arop ou mek yakria am fárákapamp kwatae ninik nkerá, kumur méntép kwatae kar sérarapo, wawimpon. Aenámpao maok, maomp ninik te yae-párák kare yakria maok, am fárákapao lo kwe-sirarrá, kwatae sokoro nap táman nkea, kokwae kareria, tak te mon karrá ninik tokwae námpón. Aenámp fek, Kwaro am yae-párák kare Lotén am yaomwi wouroukourámp mekamp warámpánko, fwap yakámpon. ☆ ⁹ Kwaro tak i konámpara, nomo wae mér, arop Kwaromp ninikaok tukup napo, man ankank kwatae korop nánko te, Kwaro am wae nkea mérianámpán man yaewour i konámpóno. Táte kwataenap aropan kor Kwaro wae nkea mér námpara, nopok am fárákapan touwe kwatae nénk nanampria oukoumwan ti-fákeyakrá akwapea kot naenámp yae fek naenámpón. ☆ ¹⁰ Táte kounteouráp arop pourouk énoukoupá kikiankáprá kwatae kare ninik fek kokoporria, Kwaromp lo karan te kánanke kwataeran mpwenap arop fárákapan Kwaro youpoukwap tokwaeke touwe tokwae kar nénk naenámpón.

☆ 2:1: Lo 13:1-5; Mt 24:24 ☆ 2:3: Ro 2:24; 16:18 ☆ 2:4: Mt 25:41 ☆ 2:5: Stt 6:13,18; Hi 11:7 ☆ 2:6-8: Stt 19:12-13,24 ☆ 2:9: 1 Ko 10:13

Tá am yiráp ou mek yakápnep kwekár tisa fárakapao ták-sirirá paokoprá námokuráp ninikaok sarápria, kárakáre kor enselén te wouroump kar sérria apáp mo i konapono. ¹¹ Aeno am ensel fárakapamp kárakáre tokwae te am arop fárakapan kámákár akwap námpan maok, Kwaro nke námp fek am kárakáre kor ensel fárakapao am fárakapan wouroump kar sérria kot mo i konapono.

¹² Am arop fárakap te yao pwae mekamp nape firao yonkwae kour moria námokuráp ninik fek kwaporok paokop i konapnám, arop ankwap fárakapao kor kar karean sénapo te, am mér moria wouroump-sér i konapono. Am nape fir éntupwaro morok fékériánángo, arop yénképrá fári konapono. Am arop fárakapao kor nape firao i konapnám taknám wour mwanapono. ¹³ Am fárakap arop ankwap fárakapan nkwakwe make kwatae ninik napo, nopok touwe kwatae sámp mwanapon. Námokuráp pouroukamp ninikaok nap te kumuruk saráp mono, wae fek kuri takrá paokoprá, kwapwe kare ritea warákár konapono. Takria am fek yumont koupoukarrá fánapao maok, maomp kwatae ninik nap yumo ou mek yakápria, yumwan oumi papria, yiráp eran kor kwatae pap napon. Aenapao maok, am fárakap te námokunap kwekár ninik táman warákáránk i konapono. ¹⁴ Am fárakapamp yi te kápae kare por kounteoump pourouk énoukouprá kokopor mwanap ninikan sámpa paokopria, kwatae ninik te pwar mwanap pourou mo námpono. Táte arop ankwap fárakap ninik kárakáre mo napan, kar porokwerá kwatae ninik mwaría érékép-tukup konapon. Am fárakap te ankwapamp ankank kikiank mwanap ninik waeman mákia maránki yakáp napon. Nánkár Kwaro am fárakapan touwe kwatae kare nénk naenámp. ¹⁵ Am fárakap kwapwe kare ninikaok paokop i konap te pwararea, yiki mwaek tukupria épéréprá paokop napon. Am fárakap te Beoromp táráp profet Balamomp ninikaok tukup napon. Mao te kwatae ninikria am fek mani sámp naeria kikiankimpon. ✧ ¹⁶ Donki kar sér mo i konámpao maok, Balamo am tak námp fek mao aropnám kar sérria Balamomp kwatae ninikan yoporimpon. Am donki taknám ninik te profet Balamomp ninik am épépérép naerianám táman taokari námpon.

¹⁷ Am kwekár tisa fárakap te ént merao torokwari yak námp niampono. Táte warákam támárenám kounweran ouwi tokwaerao sámpea yarak námp niampon. Am taknap arop fárakapampor te Kwaro kirikip tokwae mek tukup mwanap némp nánapi pwate nángo yak námpon. ✧ ¹⁸ Am arop fárakap te nkwak mak mwanámpá épéprá námpon. Am fárakap arop ankwap fárakapan, kokoporrá pouroukamp nkwakwe make kwatae ninikanáponoria kar porokwerá sérar i konapono. Am fárakap tak nap támao, arop ankwap oukoumwan kar táman kwatae ninikao fákapá yak námp mekamp pwarará Kwaronámpok korop nap arop fárakapan poupwékáp napo, warko am kwatae ninik mek tukupea fákapá yakáp napon. ¹⁹ Am kwekár tisa fárakap am arop fárakapan sérrá, “Yumwan te apae ankankao fákapá fákeyak námpanáp, fwapon.” Aerá sénapao maok, mao námoku kare te kwatae ninikao fákapá fákeyak námpon. Am te arak i konámpon: Ankwap ankankao aropan poukeyak nángo te, am arop te man poukeyaknám ankankamp yae ankore mek yak konámpono. ✧ ²⁰ Tá kare, am fárakap waeman nomp Tokwae Kar

námwan warko éréképnámp Jisas Kraisen mér kareria, am apárokamp kwatae ninikao fákapá yak námp pwarará, Jisas Kraisonámpok korop napon. Aenapan maok, am fárákap warko arári tukupea, am mek fákapá fákeyák nap te araki yakáp napon: Manénkir kwatae ninik fek fákaea, kwatae yakápiapan maok, táte warko tukupea fákapá yakápria kwatae kare yakáp napon. ²¹ Aeno am fárákapao yae-párák kare paokopnap ninik mér mo nap te, am te kwatae napon. Aeno táte am fárákapao Kwaro sánknámp yiki kukur sánk konámp lo sámpea napao, am táman younkwe sánk nap te, waeman kwatae kare napon. ✱ ²² Amnap ankank te as ntia kouao nepo, sér i konámp. As youpouki pwatea, warko arákarrá akwapá youpouk fári konámp niamp. Táte ankwap kar sérrá: Kou ént mek éntupia pourou yiki kwapwe námpao maok, warko akwapea kwar takére mek énou i konámp niampono. ✱

3

Kwaro korop naenámp yae yaknámp kar

¹ Onomp fákáre kare! Má pas máte yiráp por ono anánkan kumwi nampono. Yumo yae-párák kare ninik mwanapria kárákáre fek sérria, mámá pas anánkaopwe kumwi namp te, yumo am táman nkea warko ninikia niki yakáp mwanapon. ✱ ² Onomp ninik te, yumo Kwaromp wokwaek yakápap e tokwaeráp profet fákáreráo wadmwaek korop naenámp ankankan farákáap aran warko ninik kipria nampon. Yumo ankár nomwan warko éréképnámp Jisas Krais Tokwae Karamp lo yiráp aposel fárákapao yumwan farákáap napo wawi nap, am fwapi niki-samp kip.

³ Aeno yumo ankár tokwae kar ankank aran mér kip: Pwar naenámp ke fek kwatae ninik mwar karrá kikiankria ankár táman saráp paokop i konap arop fárákap koropea, wouroumprá arakrá sér mwarea napon: ⁴ “Mao te warko arákarrá korop naenámp nie? Mao te maok yak námpono? Mao te korop mono. Wokwaek nomp tékénou fárákap wouri nap feknámpia koropea oukoumwan námp te, kápae kare ankank wokwaek kar forokarámp feknámpia taki yak námpono.” ⁵⁻⁶ Kwaro wokwaek kar séránko, yámar me tokwae yak, apár tokwae ént meknámp aokea yak námp, am táman ninik mwarea, ninik mono. Tá wadmwaek Kwaro séránko, am ént támao nákará aokria, apár ponankor oupouroupea kwatae papámpono. Aempan maok, arop fárákap te am táman ninikia mér mwanapan, mo napon. ✱ ⁷ Am kar támao yámar ntia apár taokor fákeyak nángo, oukoumwan yakria, yaomwi koropria ponankor wouroukour naenámp kean yépék námpon. Yámar ntia apár Kwarén younkwe sinap arop fárákap kotia touwe sámp mwanap ke táman yépék námpon. ✱ ⁸ Kwaro nke námp fek kápae kare yopwar akwap námpao kor, ankárankamp yae niampono. Tá ankárankamp yae te 1,000 yopwar niampono. Ononamp fákáre, yumo am ninik ník moi kwapon. ⁹ Takria arop ankwap fárákap, Tokwae Karao ék nanampri námp te mae ékénrá ninik mwanape. Mao te arop ankwap ankárankamp yaomwi mek pik te mono. Ponankor arop kwatae ninik pwarenk ritea yumwan ninikria porokwe fek yépékrá yak námpon. ✱

Mámá apár ntia yámar me pwar naenámp kar

✱ **2:21:** Mt 12:43-45; 26:24; Hi 6:4-6 ✱ **2:22:** Snd 26:11 ✱ **3:1:** 1 Ti 4:1; Ju 17-18 ✱ **3:5-6:** Stt 1:2,6-9; 7:11,17,23 ✱ **3:7:** 1 Ko 3:13 ✱ **3:9:** Sng 90:4; Ese 18:23; 1 Ti 2:4

¹⁰ Aeno Jisaso Tokwae Kar ék naenámp yae te nomo oukoumwan sikan mpwe nángo, oukun aropao i konámpnám kwaporok koupour ék naenámp. Am ke fek yámar mek pourounk tokwaeria, yámar moyak nángo, ankank kápae kare ponankor yaomwirao fári pwar naenámp. Apár ntia kápae kare ankank am mek yakáp nám, am táman kor ponankor yaomwirao fépér naenámp. ☆ ¹¹ Aeno am ankank taki pwar nángo te, yumo ankár mokoep arop yakáp mwanapono? Yumo ankár yiki kare ninik fek Kwaro niniknám taknám paokop kip. ¹² Yumo ankár amnap ninik fek tapek am Kwaromp Yae yépék kip. Tá yumo ankár kárákáre fek tére napo, am yae koupour korop naenámp. Am yae fek táman yámar me tokwae yaomwi wouroukoumpia tomoromp nángo, touwe kare yaomwirao ankank kápae kare ponankor wouroukoumpianángo, énténti akwap naenámp. ¹³ Mao wokwaek sérimp te ará: “Námo yámar me wourékam yoro, apár wourékam yoroia nanko, am fek te yae-párák kare ninik mwar yakáp mwanapon.” Aerimpan nomo am ankank táman saráp yépék námpon. ☆

Nomo ankár yiki kor yakápria Jisasén yépék mwanám kar

¹⁴ Ononamp fákáre e, yumo am ankank táman yépék napara, yumo ankár tére kárákárerá yiki kukur yakáp napo, kwataenámp ankank yak moria, yumo ankár Kwarént ankárankamp pourouráp ninik fek yakáp kipo. Aenapo, nánkár wakmwaek Kwaro yiráp yae-párák yakápnáp ninik nke naenámp. ¹⁵ Yumo nomp Tokwae Kar oukoumwan yépék nám nkeaka arakrá ninik kip: Aropao man mér nángo, fwap am fárákapan érékép nanampria yépék námpon. Kwaro nomp Kristen ankwapnáp kare Polén ninik kour kwapwe sánk nángo, mao kuri yiráp por make pourouráp kar kwapwe kumwia kérépámpono. ☆ ¹⁶ Polomp kápae kare pas fek te mámara kar táman sér i konámpon. Maomp kar ankwapmwaek am pas fekamp te érik farákár mo nángo, nomo fwapia ninik mwanám pourou mo námpono. Arop ankwap fárákap yonkwae kour moria, kárákáre fek fokopeyakáp mo nap, am kar sámpea yiki mwaek tukupria, Kwaromp Buk fekamp kar ankwapmwaekan kuri tak napono. Taknap arop fárákap am fek touwe kwatae sámp mwanapon. ☆

¹⁷ Ononamp fákáre, yumo am wakmwaek korop naenámp ankank te wae nik napono. Aenapara, yumoku támao ankár fwapia mér fek yakáp kip. Takria lo kwe-sir konap arop fárákapamp kwekár karao yumwan éréképá akwap nángo, yumo warko mér kárákáre fek fokopeyakáp mo mwanape. ☆ ¹⁸ Yumo ankár Jisas Tokwae Kar nomwan warko érékép konám, maomp aropomp tokwae mek yakáp kipo. Aeria maomp aropomp ntia man méria ninik nap táman sámp-sámp napo, yiráp ninik mek tokwae kari yak naenámp. Nomo oukoumwan, tá nánkárap kuri Kraisomp e ankár warákarrá sakap saráp yakáp mwanámpon. Kare tak mwanámpono.

☆ **3:10:** Mt 24:35,43-44 ☆ **3:13:** Ais 65:17; Yé 21:1,27 ☆ **3:15:** Ro 2:4; 10:21 ☆ **3:16:** 2 Ko 4:3; Hí 5:11 ☆ **3:17:** 1 Ko 10:7-11; Hí 2:1

Jon Manénkir Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Jon te Jisas éréképá yárákimp éntér-sámpramp arop ou mekamp ankwapono. Mao taun Efesus mek yaká yakea, wae mér pourouria, Jisas pokámp yopwar 60 yopwar niamp arake fek mámá pas má kumwimpon.

Mao wanánko, arop ankwap fárákap kwekárrá sérrá, “Apárokamp aropamp pourou te kwataeria, kwatae ninik am mek yak námpara, Jisas te Kwaromp Tárápara, apárokamp arop pourou kare sámp naenámp pourou mono.” Aerá sénapantá, mao te kounteouráp aropamp ninik fwapokwapi pap naeria, mámá pas kumwimpon.

Tá ankwap kar te ará: ‘Kwar te ponankor aropan nouroup námpara, yumo kor ankár ponankor aropan nounouroup kip’rá sénámpon.

Yiki yak sánk konámp kar

¹ Mámá yiki yak sánk konámp kar te me kum sik yakámpan yino wae maomp kar wa, tá yinomp yi kare fek man wae nke, tá yino man tokoreyakáprá, tá yinomp yae korao maomp pourouk wae sámp, maki námp kwamp, yino mámá kar farákámp konámpono. ✧ ² Am yiki yak konámpao érik koroceanánko yino waeman kare nke námpan, yumwan am yiki yaká yakámp mwanámp kar érik farákámp konámpon. Am yiki yak te wokwaek kar Naropwarént yakámpan maok, oukumwan te wae érik koroceanánko yino nke námpon. ✧ ³ Yino nkeaka wawinámp karan yumwan farákámp nángo, yumo kor má kar wariaka yinont ankár pourouráp ninik fek yakápra, nomo énéngi Naropwar ntia maomp Táráp Jisas Kraisént ankár pourouráp ninik fek yakámp mwanámpon. ⁴ Yino mámá kar má kumwi námp te, nomp warákár te tokwae kari yak naenámpria námpono.

Nomo ankár wae fek paokop mwanámp kar

⁵ Yino maomp Tárápao sérimp karan wawianámpan yino yumwan farákámp námp te ará: Kwar te ankár wae tokwaerápara, man te kirikip kánanke yak mono. ✧ ⁶ Táte nomo sérrá, ‘Ono Kraisént ankár pourouráp ninik nampono’rá sénámpao maok, nomo am ninikaok paokop moria, nomo kirikip mek paokop námp te, nomp kar te kwekárámpara, nomo te kare kar ninikaok paokop mo i konámpon. ✧ ⁷ Táte Kwaro wae fek yak námpnámp taknámp nomo kor wae fek paokop námp te, nomo ankár pourouráp ninik fek nounourouprá yakámp nángo maok, Kwaromp Táráp Jisasomp yirirao nomp kwatae ninik ponankor yárári pwaránko, nomo yiki kor kwapwe yakámp i konámpon.

⁸ Táte nomo ‘Ono kwatae ninik te yak mono’rá sénámp te, nomoku támao kwekárrá sénámpara, kare kar sér i konap ninik te nomp ninik mek yak mo námpon. ⁹ Aeno táte nomp kwatae ninik Kwarén érik sénánko te, Kwar te ‘Námoku tak nanámp’rá séritenámp kar ták-pwar mono, yae-párak kare ninik fek nomp kwatae ninik ponankor torokorrá épéria nik mo, pwar nángo, nomp ninik yiki kukur kwapwe naenámpon. ¹⁰ Táte nomo sérrá, ‘Ono te kwatae ninik moi nampono’rá sénámpao maok, nomo

takrá sénámp kar támao 'Kwar te kwekár i konámp aropono'rá sénámp niampon. Aenámpara, Kwaromp kar te nomp ninik mek te yak mono.

2

Krais nomwan yaewour i konámp kar

¹ Onomp tárápu * o! Ono ankár yumo kwatae niniki kwaponoria yiráp por má kar kumwi nampono. Aeno táte arop ankwap warko kwatae ninik fek akwap nángo te, nomwan yaewouranoria Kwarén sér i konámp arop Naropwar Kwarént yak námpon. Am te yae-párak kare arop Jisas Kraisono. ² Kwaro nomp kwatae ninik fek nomwan yonkwae pwarámp námp te, Jisas námoku térea nomp kwatae ninik tirá épéri námpon. Mao taki námp te, nomwan saráp yaewour naeria tére mono, má apár mekamp arop ponankor yaewour naeria sumpwi námpon. *

³ Nomwan Kwaro sénámp lo kar wawia mántwaok saráp paokop námp te, am támao nomo Kwarén mér karnámp yéncép námpon. ⁴ Aeno arop ankwap ankárakao 'Ono Kwar te wae mér nampono'rá sénámpao, Kwaromp lo karaok yarak monámp arop te kwekár námpara, kare kar sér i konap te maomp ninik mek yak mono. * ⁵⁻⁶ Aeno arop ankwapao Kwaromp karwaok akwap námp te, mao tak námp támao nomwan yéncéprá: Maomp Kwarén warákárnámp ninik te wae pwi kare yak námpon. Tá arop ankwapao 'Ono Kwarént yak namp'rá sénámp te, ankár Kraiso yáraki námpnámpon taknámp yarak nángo maok, mao Kwarént yak námp mér mwanámpon. **

'Arop ankwapyaenápnén nouroup námp te, Kwaromp wae fek yak námp'rá sénámp kar

⁷ Ononamp fárakap, ono yiráp por kumwinamp lo kar máte wourékam lo kar mono, épi lo kar wokwaek kar yumo sámnap támaono. Am épi lo te yumo wokwaek wawiap kar támaono. * ⁸ Aeno am lo ono warko yiráp por kumwi namp máte, wourékam lo niampono. Nomo wae mér námpon: Má wourékam lo máte Krais námokuráp ninik mek yakriaka, yiráp ninik mek kor tére námpon. Am te apae riteanápe, kirikip te wae pwar naeria nángo, Kwaromp wae karerao koropá yak námpon. *

⁹ Táte arop ankwapao 'Ono te Kwaromp wae fek yak nampono'rá sénámpao maok, Kristen ankwapyaenápnén kokwarokria warákár mo námp te, mao oukoumwan kirikip mek yak námpono. * ¹⁰ Aeno arop Kristen ankwapnápnén warákár konámp te, mao te waeman wae fek yak námpara, apae ankankao man náncáráp nángo sikirip naenámpánáp? * ¹¹ Tá Kristen ankwapyaenápnén kokwarok i konámp arop te, kirikip mek yak námpon. Mao te kirikip mek yarak námpara, kirikipao yi náncarápeyak nángo, mao te apae mwae-páraok akwap raerá mér mo i konámpon. *

¹² Onomp tárápu o! Yumwan Kraisomp e kárakáre fek Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épéri námpantá, yiráp por kumwi nampon. * ¹³ Naropwaryaenápnén fákáre, yumo māmá arop wokwaek kar yakeanámpao, oukoumwan taki yak námp wae mér napon. Aenapantá ono yiráp por kor má kar má kumwi nampon. Menkou-tárápu, yumo

* **2:1:** Jono 'Tárápu'rá sénámp te, mao kar farákáp nángo, wawia Kraisonámpok koropea Kristen yakápnep síos fákáreran sénámpon. * **2:1:** Hi 9:24 * **2:2:** Jo 1:29; 11:52; Ro 3:25

* **2:4:** 1 Jo 1:6,8 * **2:5-6:** Jo 14:21,23; 1 Jo 4:12,17; 5:3 * **2:5-6:** Jo 13:15 * **2:7:** 2 Jo 5-6 * **2:8:** Jo 1:9; Ro 13:12 * **2:9:** 1 Jo 3:10,15; 4:20 * **2:10:** Ro 14:13 * **2:11:** Jo 12:35

* **2:12:** 1 Ko 6:11

waeman Satanén kwe-pwate napantá yumwan kor má kar má kumwi nampon.

¹⁴ Tárápu, yumo te Naropwar Kwarén waeman mér napantá, ono má kar kumwi nampon. Naropwaryaenáp fákáre, yumo kor mámá arop wokwaek kar yakeanámpao oukoumwan taki yak námp wae mér napantá, ono má kar má kumwi nampon. Menkou-tárápu, yumo te kárakáreria Kwaromp kar yiráp ninik mek yak nángo, Satanén waeman kwe-pwate napon. Aenapantá ono yiráp por mámá kar kumwi nampon.

Nomwan 'Apárokamp ninikan warákár kwapono'rá sénámp kar

¹⁵ Yumo te apárokamp ninikan warákárriaka apárokamp ankankan kor ponankor mént warákár mwanape. Arop ankwapao apárokamp ninikan warákárámp te Naropwarén te warákár mo i konámp. ✧ ¹⁶ Apárokamp arop ponankor sámpá paokop i konap ninik te, námokuráp ninik mek poup kikiank i konap ninik, tá yi fek nkea kikianknep ninik, tá, námo nkwakwe make kokop namprianámp ninik, má ankank máte Naropwar Kwaronámpoknámp korop mono, apárokamp ninikono. ¹⁷ Mámá apár ntia am mek yaknámp kikiank ninik méntér pwar naenámpon. Aeno arop Kwaromp kar wawia mántwaok yárák námp te fwap yaká yak naenámpon. ✧

Kraisomp kar kwe-pwar naenámp arop korop naenámp kar

¹⁸ Tárápu, oukoumwan te apár pwar naenámp yae wae wonae fikono. Yumo wokwaek te, 'Krais namponoria poupwekápnámp arop korop naean'rá sénap kar wae wawiapon. Táte wae oukoumwan kápae kare, Kraiso namponoria poupwekápnámp mwanap arop wae korop napon. Aenapara, nomo wae mér: Am te wae yae fae nángo napon. ✧ ¹⁹ Manénkir te am fárákap nomont yakápi napao maok, nomwan pwarará tukup tenapon. Am fárákap te kare kar nomp kare mono. Táte am fárákap nomp kareraoia te fwap nomont yakápnámp mwanapan maok, mao nomwan pwar napo, nomo wae mér: Am fárákap te nomp kare mono. ✧

²⁰ Aeno yumwan Kwaro waeman yiráp pourou mek Yiki Kor Spirit kwarákari námpara, yumo ponankor waeman mér kwapwe sámpá yakápnámp napon. ²¹ Aenapara, ono te yumwan, kare kar kar mér mo napon ninikria yiráp por má kar kumwi mono. Yumo waeman kare kar kar méria, am kare kar karao kwekár kar sámp-pap mo i konámp te, yumo wae mér napantá, ono yiráp por mámá kar kumwi nampon.

²² Kwekár i konámp arop te wanono? Am arop 'Jisas te Krais mono'rá sénámp arop te támaono. Am arop te Naropwar Kwar ntia maomp Táráp younkwe sánk konámpara, Kraisén yopornámp aropono. ✧ ²³ Aropao Tárápan younkwe sánk námp te, Naropwarén kor younkwe sánk námp. Aropao Tárápan méria ninik mek sámp námp te, Naropwarén kor méria ninik mek sámp námp. ✧

Yiki Kor Spiritao nomwan kare kar karan yénknámp kar

²⁴ Yumo wokwaek wawiap kar ankár kárakáre fek niki-samp kip. Yumo am wokwaek wawiap kar am niki-samp napo te, Táráp ntiaka Naropwar yumont yaká yak nerepon. ²⁵ Kraiso nomwan sérinámp kar te 'Yae-párak kare yiki yaká yakápnámp mwanapono'rá séri námp támaono. ✧

✧ 2:15: Ro 8:7; Je 4:4 ✧ 2:17: Mt 7:21 ✧ 2:18: Mt 24:5,24; 2 Jo 7 ✧ 2:19: Ap 20:30
✧ 2:22: Mt 10:32-33; 1 Jo 4:3; 2 Jo 7 ✧ 2:23: Mt 10:32-33; Jo 5:23; 2 Jo 9 ✧ 2:25: Jo 3:15; 6:40

²⁶ Ono yiráp por kumwinamp kar máte yumwan poupwekáp naenámp aropamp ninikan érik farákarrá kumwi nampon. ²⁷ Aeno Kraiso náráp Yiki Kor Spirit yumwan kwarákarea pwar nánko, am yumont yak námpara, arop ankwapao yumwan Kwaromp ninikan yénkép naenámp tére yak mono. Am te apaerianápe, Yiki Kor Spiritao yumwan waeman kápae kare ankank farákáp námpara, yumo te ninik fae tákáre mono. Am Yiki Kor Spiritamp kar te kwekár mono, kare sénámpon. Aenámpara, Spiritao yumwan yénkép námpnám taknám, yumo ankár Kraiséen ninik mek fákapea sámpá paokop kipo. ✧

²⁸ Onomp tárápu, yumo te ankár Kraiséen koumpá yakáp kipo. Tak napo maok, nánkár wakmwaek mao érik korop nánko, nomo man nkea pwarápe mo, yae-párák kare kárákáre fek warákárrá yakáp mwanámpon. ✧ ²⁹ Táte yumo Kraiséen, mao te yae-párák kare aroponoria mér nap kwamp te, yumo nke napo, arop ponankor yae-párák kare ninik fek paokop nap te, mao kor Kwaromp tárápunorá mér mwanapon. ✧

3

Nomo oukoumwan Kwaromp tárápu yakápnám kar

¹ Wakwe! Naropwaro námokuráp ninik fek yonkwae touwe kateria maok, nomwan 'Onomp tárápu'rá sénámpara, nomo te waeman kare kar Kwaromp tárápunon. Apárok mapekamp arop te Kwarén mér mo napara, taknám nomwan kor mér mo napon. ✧ ² Ononamp fárákáp, nomo oukoumwan te Kwaromp tárápu yakáp námpon. Aeno nánkár wakmwaek te mokoprá yakáp mwanámpaoean, am te nomo fwapia mér mo námpon. Aeno nomo wae mér námpon: Nánkár wakmwaek te Krai érik ék nánko, nomo wae mao karean nkea maok, nomo kor Krai námoku yak nám niamp taknámpi yakáp mwanámpon. ✧ ³ Arop ponankor Kraiséen yépékrá yakáp i konap te, Kraiso yiki kare yak námpnám taknám am fárákapao kor námokuráp ninik fwapokwaprá yiki kare yakáp i konapon.

⁴ Kwatae ninik te ankár lo kar kwe-sinámpara, arop kwatae ninik fek yarak i konám te, Kwaromp lo kar ták-sinámpon. ⁵ Yumo te waeman mér napon: Krai te nomp kwatae ninik ti-akwap naeria, korop námpao maok, mao námoku kare te kwatae ninik yak mono. ✧ ⁶ Arop Kraiséen koumpá yak nám te, mao te kwatae ninik fekamp ninikaok yarak mo i konámpon. Aeno arop ankwap námokuráp kwatae ninikaok yarak nánko te, nomo waeman wuri nkea mér námpon: Am arop te Kraiséen nke mo, tá Kraiséen mér mo námpon. ✧

⁷ Onomp tárápu o! Yumo fwapia mér kip: Arop ankwapao yumwan kwekárrá sér mwanape. Arop yae-párák kare ninik fek tére nám te, am arop te yae-párák kare arop Krai niampono. ✧ ⁸ Wokwaek kar Satano kwatae ninik sámpámpara, arop kwatae ninik fek yak nám te, mao te Satanomp aropono. Kwaromp Táráp te Satanomp téieran kwatae papea kwe-pwar naeria érik ék námpon. ✧ ⁹ Arop ankwap Kwaromp táráp yoro nám te, kwatae ninikaok akwap mo i konámpon. Waeman Kwaromp ninikao am aropamp ninik mek yak nánko, Kwaro maomp Naropwar yak námpara, mao te warko kwatae ninikaok yarak mo i konámpon. ✧ ¹⁰ Aeno

✧ 2:27: Jo 14:26 ✧ 2:28: 1 Jo 4:17 ✧ 2:29: 1 Jo 3:10 ✧ 3:1: Jo 1:12-13; 16:3 ✧ 3:2: 2 Ko 3:18; Fl 3:21 ✧ 3:5: 2 Ko 5:21; 1 Pi 2:22-24 ✧ 3:6: Ro 6:1-2,14 ✧ 3:7: 1 Jo 2:29 ✧ 3:8: Jo 8:44 ✧ 3:9: 1 Jo 5:18

nomo wa mokop Kwaromp tárápaoean, tá wa Satanomp tárápaoean mér mwaria te, arop kwapwe kare ninik fek yárák nánko nkeaka, ‘Mao te Kwaromp tárápono’rá sér mwanámpon. Aeno arop kwatae ninik fek yárákra, maomp Kristen ankwapyaeenápén warákár mo nánko te, mao te Kwaromp monorá mér mwanámpon.

Kristen ankwapyaeenápén warákár konap ninik

¹¹ Yumo wokwaek te kar arakrá wawiapon: Nomo ankár nomp ankwapyaeenápént nonopok nounouroup mwanámpon. ✧ ¹² Nomo te Kenoimp niamp ninik fek yakáp mwareano. Ken te Satanomp arop yakámpara maok, náráp nánaeran námoku sámp-wouroumpámpon. Am te apaeritea nánaeran sámp-wouroumpámpon? Nánaeramp ninik te yae-párák karenko, námokuráp ninik te kwatae námp kwamp yopor yonkwae pwarámpria sámp-wouroumpámpon. ✧

¹³ Ankwapyae fákáre, apárokamp arop yumwan, nke te mo karonoria yopora wae napo te, yumo am táman kokorokori kwapono. ✧

¹⁴ Nomo ankwapyaeenápén warákár námp kwamp te, am ninik táman mér mwanámpon, nomo waeman sumpwi mwanámp ninik te pwatea yiki yakáp mwanámp ninikaok yakáp námpon. Aeno arop Kristen ankwapyaeenápén warákár mo námp te, am arop te sumpwi konap ninik fek yak námpon. ✧ ¹⁵ Arop ankwapnápén, námo nke namp fek yak te monoria youpoukwap námp te, waeman arop sámp-wouroump nap niamp námpon. Yumo te waeman mér napon: Arop ankwapan sámp-wouroumpnámpon arop te, mao te yiki yaká yak naenám kwapwe te sámp mono. ✧ ¹⁶ Jisas te nomwan yaewourria náráp pourouk touwe sámpámpon. Takimp ninik te nomwan arop yonkwae touwe konap ninikan yénkép námpon. Ae námp te, nomo Kristenara, nomo kor nomp Kristen ankwapyaeenápén yaewourrá nomp pourouk touwe sámp mwanámpon. ✧ ¹⁷ Aeno arop ankwap apárokamp ankankrápao Kristen ankwapyaeenápén nke nánko, ankank mo nánko, man yonkwae touwe moria ankank sánk mo námp te, mao te ‘Ono te Kwarompono’rá sénaeane. ¹⁸ Onomp tárápu o! Nomo nomp ankwapyaeenápén párák kar fek saráp yonkwae touwe mwareano. Ankár am fárákan yonkwae touwe kareria ankár kwapwe kare ninik fek yaewour mwanámpon. ✧

‘Kwarén mérnáp arop te Kwaro nke námp fek apáp mono’rá sénámp kar

¹⁹⁻²⁰ Nomo am arop yonkwae touwe mwanámp ninikaok paokop námp kwamp te, nomo wae mér námpon: Nomo te waeman am kare kar karwaok paokop námpon. Kwar námoku maok tokwae karara, kápae kare ankank wae námoku méri yak námpara, nomo te, wae yae-párák kare ninikaok namp nierá ninik tokwae kwapono. Kwaro waeman nke námpara, sánánkar yonkwae porokwe fek yakáp mwanámpon. ²¹ Ononamp fárákap, nomp ninik mek kwatae ninik yak námpará mo námp kwamp te, nomo Kwaro nke námp fek apáp moria, yae-párák kárákáre fek yakáp konámpono. ²² Nomo Kwaromp loaok tukupria, Kwaro warákár konámp ninikaok paokop námpara, nomo Kwarén apae ankank ‘Sápae’rá sénánko te, fwap sámp naerámpon. ✧ ²³ Kwaromp lo te ará: Nomo maomp Táráp Jisas Kraisén méria maok, mao nomwan séri námpnámpon taknámpon nomo ankár nomp ankwapyaeenápén nonopok nounouroup

✧ 3:11: Jo 13:34-35 ✧ 3:12: Stt 4:8 ✧ 3:13: Mt 5:11-12; Jo 15:18-19 ✧ 3:14: 1 Jo 2:11
✧ 3:15: Mt 5:21-22 ✧ 3:16: Jo 13:1; 1 Te 2:8 ✧ 3:18: Lo 15:7; Je 2:15-16 ✧ 3:22: Mt 21:22

mwanámpon. ✧ ²⁴ Aeno táte arop ankwapao Kwaromp loaok saráp yáarak námp te, mao te Kwarén koumpá yak nángo maok, Kwaro kor mént koumpá yak námpon. Kwaro nomwan Yiki Kor Spirit sáap tari námpara, am Spiritao Kwaro nomont yak námp yéngép námpon. ✧

4

Spirit fákáreran yurukup mwanám kar

¹ Ononamp fákáre, kápaé kare kwekár profet apárok má paokop napon. Aenapara, arop ponankor 'Námo wae Kwaromp Spiritráp'rá sénánko te, tamak kare karonorá niniki kwaponono. Yumo ankár, máte Kwaromp Spiritaoeane, tá ankwap spirit kwataeraoi kanrá fwapia yurukup kipo. ✧ ² Yumo Kwaromp Yiki Kor Spirit yakánpap arop te, arakrá sénap aran wawia mér mwanapon: Arop ponankor 'Jisas Kraís te apárokamp arop kare arákari námpon'rá sénap te, am arop fárákap te Kwaromp Yiki Kor Spirit yakánpap arop támaonono. ✧ ³ Arop ankwap fárákapao 'Jisas arop kare arákár moi námp'rá sénap te, am arop fárákap te ankwap spiritrápono. Am te Kwaromp Spiritráp mono. Am spirit te yumo wokwaek wawapo, Kraísén yopornámp arop korop naenámponoríap te, oukoumwan wae apárok koropea yak námpon. ✧

⁴ Onomp tárápu o! Yumo te Kwarompara, kwekár i konap profet fákáreramp kar te waeman kwe-pwarari napon. Yiráp pourouk woukoupá yaknámp Yiki Kor Spirit te apárokamp aropamp pourouk woukoupá yaknámp spiritan kwe-pwar námpon. ⁵ Am arop fárákap te apárokamp aropara, am fárákapamp karao kuri apárokampono. Aenángo, apárokamp arop ankwap fárákap am fárákapamp kar táman wawi konapon. ✧ ⁶ Nomo te Kwarompara, arop Kwarén mér námp te, am arop te nomp kar wawi konámpon. Aeno arop Kwaromp firáp mo námp te, mao te nomp kar wa mo i konámpon. Aenapara, am taknap ninik táman maok, nomo nkea méria Yiki Kor Spiritao kar kare sér i konámp mér, tá kwekár i konámp spiritamp kar wawia mér mwanámpon. ✧

Kwaro nomwan nouroupnámp kar

⁷ Onomp nouroup fákáre, nomo te ankár nonopok nounouroup saráp yakáp mwaro. Am te apae riteanápe, nounouroup i konap ninik te Kwaromp ninik támaono. Arop ankár ankwapan nouroup i konap ninikaok yáarak námp te, Kwaromp aropara, mao te Kwaromp táráp támaono. ⁸ Kwar te am arop nouroup i konap ninik fi korara, aropao kor ankwapan nouroup mo námp te, Kwarén mér monámp aropao námpon. ⁹ Kwar te Táráp ankárankamp karean maok, am Táráp apárok mapek sámp-kérépámp te, nomwan Kraiso yiki yak ti-sáp nángo, am yiki yak sámpenkria sámp-kérépámpon. Am takimp te, Kwaro nomwan aropomp kare námpan yéngép námpon. ¹⁰ Aropomp i konap ninik te apae nomomékir Kwarén aropompi námpanápe. Aropomp i konap ninik te Kwaromékir nomwantá aropompiaka náráp Táráp Kraísén sámp-kérép nángo, mao ékia, nomp kwatae ninik fek sumpwianánko, Kwaro am kwatae ninik warko nik mo, pwarará, érékép námpon.

¹¹ Ononamp fákáre, má ninik máte Kwaro nomwan nouroup námpan yéngép námpara, nomo kor taknámp ankár nonopok nounouroupa wae

✧ 3:23: Jo 6:29; 13:34 ✧ 3:24: Ro 8:9 ✧ 4:1: Mt 24:11 ✧ 4:2: 1 Ko 12:3 ✧ 4:3: 1 Jo 2:18,22; 2 Jo 7 ✧ 4:5: Jo 15:19 ✧ 4:6: Jo 8:47

mwanámpon. ¹² Arop ankwap ankárankao Kwarén te nke mo kare námpao maok, nomo nomp Kristen ankwapyaenápén nouroup kare námp te, Kwaro nomont yak nángo, maomp nouroup i konámp ninik nomp ninik mek tokwae kari akwap námpan nkea mér mwanámpon.

¹³ Ae te mokopono? Nomo Kwarént koumpá yakáp nángo, tá nopok Kwaro kor nomont koumpá yak námp fwap mér mwanám nie? Nomwan waeman námokuráp Yiki Kor Spirit sápa tari námpara, wae mér námpon. ✧ ¹⁴ Naropwar Kwaro, apárokamp aropan warko ponankor éréképaeriaka, náráp Táráp sámp-kérép námp, yino wae nke námpan, yino am kar farákáp konámpon. ✧ ¹⁵ Tá arop ankwapao 'Jisas te Kwaromp Tárápono'rá sénánko te, Kwaro am aropént koumpá yak nángo, tá am aropao kor Kwarént koumpá yak námpon. ¹⁶ Aenámpara, Kwaro nomwan aropompi námpan, nomo am táman mér námpon.

Kwar námoku te ankár aropan aropomp i konámp fi korara, aropao kor ankwapan aropompnámp arop te, Kwarént koumpá yak nángo, te nopok Kwaro kor am aropént yak námpon. ✧ ¹⁷ Kristen ankwapyaenápén nouroup i konap ninik nomp ninik mek tokwae kari yak námp te ará: Nomo oukoumwan apárok mapek yakáp námp fek waeman Kraís niamp pourouráp yakápi námpara, nánkár wakmwaek kot mwanap yae tokwae fek te, nomo apáp mo, fwapono. ¹⁸ Kwaro nomwan nouroup kwapwe námpara, nomo apáp mono. Am te apaerianápe, am nouroup kwapwe te apáp ninik yérépera kérép konámpon. Aeno apápnámp fi kor te ará: Arop námokuráp kwatae ninik fek touwe sámp naenámpan ninikrianámpon. Táte arop apáp námp te, maomp arop nouroup i konámp ninik te maomp ninik mek tokwae kari yak mo námpan mér mwanámpon.

¹⁹ Am te Kwaromékir nomwan nouroup kare námpara, am fek táman nomp Kristen ankwapyaenápén nouroup námpon. ✧ ²⁰ Tá arop ankwapao 'Ono Kwarén nouroup kare nampono'rá sénámpao maok, tá warko ankwapnápen kokwarok námp te, maomp kar te kwekár námpon. Arop énéni tapokwapá yakápra wae yi fek nke námpan man kokwarok námp te, mao yi fek nke monámp Kwarén te mokopia nouroup naenámpon? ²¹ Nomo Kraisomp lo sámp námp te aráno: Arop Kwarén nouroup námp te ankár taknámp náráp ankwapyaenápén kor nouroup kuno. ✧

5

Kwarén mérnáp arop apárokamp kwatae ninikan kwe-pwar konap kar

¹ Arop ponankor Jisas te Kraisonorá mér nap te, am fárákap te Kwaromp tárápu yakáp napon. Arop ponankor naropwar ankárankan nouroup nap te, ankár maomp tárápuan kor nouroup i konapon. ² Nomo Kwarén nouroup kareria, nomo maomp loaok tukup námp te, nomo wae mér námpon: Am ninik fek táman maok, nomo Kwaromp tárápuran kor nouroup kare námpon. ³ Nomo Kwaromp lo karaok saráp paokop námp te, am támao yénképra: Nomo waeman Kwarén nouroup kare námpon. Aenámpara, am lo te nomwan kour-sir naenámp pourou mono, fwap ampaok paokop mwanámpon. ✧ ⁴ Arop ponankor Kwaromp tárápu yakáp nap te apárokamp kwatae ninik te kwe-sir konapon. Nomo waeman Kwarén mér námpara, am fek táman apárokamp kwatae ninik te yorowaria kwe-pwarará apárok sámp-anámp konámpon. ✧ ⁵ Wa apárokamp ninikan

✧ 4:13: 2 Ko 1:21-22 ✧ 4:14: Jo 3:17 ✧ 4:16: Jo 6:69 ✧ 4:19: 1 Jo 4:10 ✧ 4:21: Mt 5:44-45; Mk 12:29-31 ✧ 5:3: Mt 11:30; Jo 14:15,23-24 ✧ 5:4: Jo 16:33

kwe-pwar konámpon? Arop Jisasén Kwaromp Táráponoria mérnámp arop támao kwe-pwar konámpon. ✧

Kwaro Jisasoinámp ninikan érik sénámp kar

⁶ Jisas Kraís ékámp te, ént mek anámpeaka maok, tá yaopwae poroko-pramp fek námokuráp yirirao oupouroup naenámpria ékámp. Mao te ént mek anámp konap ninik fek saráp ék mono. Ént ntia yiriramp ninik fek ékámp. Yiki Kor Spirit mao te kare kar sér i konámp fi korara, mao kuri am Jisas Kraisoí námp táman farákápnámp. ✧ ⁷ Waeman yinínkaopwerao maoi námp farákáprá sénápono. ✧ ⁸ Yiki Kor Spiritao sénámp kar, éntao sénámp kar, yirirao sénámp kar, am yinínkaopweramp kar máte ankárankamp pourouráp kar sénápono. ⁹ Arop kotriaka am kar fi sénápo, wawia kareno ri konámpan maok, Kwaro sénámp kar te aropamp karan kámákár akwap námp. Am kar Kwaro farákáprá sénámp te mao náráp Tárápao tére námp nomwan sénámp. ✧ ¹⁰ Arop Kwaromp Tárápan mér námp te, waeman am Kwaro farákápnámp kar sámpeanánko, maomp ninik mek yak konámpono. Aeno arop Kwarén mér mo námp te, Kwar námokuráp Tárápao térenámp kar kare farákápnámp kor mér mo námp. Am tak námp támao mér naenámp kwe-sinámpara, am arop te 'Kwar te kwekár sér i konámp arop'rá sénámp niampon. ✧ ¹¹ Mámá kare kar kar Kwaro farákápnámp te ará: Kwaro nomwan yiki yakápnámp sápnámp. Am yiki yak fi te Kwaromp Tárápamp pourouk yak námp. ¹² Arop Kwaromp Tárápént saráp koumpá yakápnámp te, waeman am yiki yak sápnámp. Aeno arop Kwaromp Tárápént koumpá yakápnámp mo nap te, am yiki yak te mono. ✧

Nomo te wae yiki yak sápnámp mérnámp mwanámp kar

¹³ Yumo Kwaromp Táráp Jisasén mérap te, yumo wae yiki yak kwapwe sápnámp, am fwapiá mér mwanapria, yumwan má kar kumwia kérépnámp. ✧ ¹⁴ Kwaro nomwan yaewour naeria warákár námpara, nomo apápnámp mono, maomp wonae fik tukupria, mao waeman námoku sánk naeria nánápnámp ninik mek sénánko te, tá fwap nomp kar wa naerámpon. ✧ ¹⁵ Nomo wae mér námp: Nomo man kar toropwap námp te, mao wae wawi konámpon. Ae konámpara, nomo am táman wae méria, nomo man 'Ankwap ankank sápnámp' ria sénámp te, nomo am ankank te wae sápnámp mér námp.

¹⁶ Aropao náráp ankwapyenápén nke nánko, maomp waemp fwap warko Kwaromp wonae fik korop naenámpao, kwatae ninik fek akwap nánko te, Kwarén sénánko, Kwaro am aropan yiki yak naenámp sánk naenámp. Ono te am sumpwi pap mo i konámp pourouráp kwatae ninikan sénámp. Arop ankwap maomp waemp warko Kwaromp wonae fik akwap naenámp pourou monámp kwatae ninik nánko te, ono yumwan 'Kwarén "Maomp kwatae ninik sápnámp-sirae"rá sér kip'rá sér mono. ✧ ¹⁷ Ponankor ninik yae-párak mo námp te, am te kwatae ninikono. Aenámpan maok, ankwap pourouráp kwatae niniki tenánko, fwap Kwaro sápnámp-sir konámpani námp te, maomp waemp fwap Kwaromp wonae fik yak naenámp.

¹⁸ Nomo wae mér námp: Arop ponankor Kwaromp tárápu yakápnámp te, warko kwatae ninik i konap ninikaok saráp yakápnámp mo i konap.

✧ 5:5: Ro 8:37 ✧ 5:6: Jo 1:29-34 ✧ 5:7: Jo 15:26 ✧ 5:9: Jo 5:32-37; 8:18 ✧ 5:10: Ga 4:6 ✧ 5:12: Jo 3:36 ✧ 5:13: Jo 20:31 ✧ 5:14: Jo 14:13 ✧ 5:16: Mt 12:31

Waeman Kwaromp tárápao man taokeyak námpara, Satan te am aropamp pourouk yae pap mono. ☆

¹⁹ Satan te māmá apár poukeyak nánko, ponankor maomp yae ankore mek yakáp napo, nomo te mwar Kwaromp tárápu yakáp námp te, nomo wae mér námpon.

²⁰ Nomo wae mérámpon: Kwaromp Táráp waeman ék námpara, mao nomwan ninik sáp nánko, nomo fwap Kwar kare mérria waeman Kwar kare ntia maomp Táráp Jisas Kraisént yakáp námpon. Am Kwar te karenono. Tá mao te yiki yaká yak fi kor támaono. ☆

²¹ Onomp tárápu, ankwap ankankao yiráp kwar niamp yak naeane. Ankár younkwe sánk kipo. ☆

Jon Anáńkan Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Mámá pas te Jono warko ankwap por kumwimpon. Mao náráp e érik sér mono, párák ‘Sios taokeyak konámp arop’rá sénámpon.

Mao te kounteouráp aropan ‘Yumo fwapia ankwap aropan warákár kip’rá farákáp. Aeria ‘Kwekár kar sér i konap arop te Kwaromp Kar sámpá yampourou napon. Aenapara, yumo am fwapia yérék kor kip’rá sénámpon.

¹ Yupu * o! Ono sios taokeyak konampao, Kwaro amwan náráponoria náńkáráp námpantá, amo ntiaka waráp tárápuampor † mént má pas má kumwi nampon. Ono waeman kare kar yumwan warákár kare nampon. Tá ono saráp warákár mono. Kwaromp kar kare mérnáp arop fárákapao kor yumwan warákár kare napon. ² Am Kwaromp kar kare te nomont yakria, ankár yaká yak naenámpara, am fek táman yino yumwan warákára wae námpon. ³ Ono ninik namp te, Naropwar Kwar ntia maomp Táráp Jisas Kraiso nomwan kare kar ninik ntia nouroupnámp ninik fek aropompria námkuráp ninik fek yonkwae porokwe ti-sáp kipunoria nampono.

Nomo nonopok nounouroup i konap ninikaok mwanámp kar

⁴ Ono waráp tárápu ankwapmwaek Naropwar Kwaro nomwan ampaokenkrá sérinámp kare kar karwaok tukup naprá sénap wawiaka warákár kare nampon. ⁵ Yupu o! Ono amwan arakrá sér rae: Onomp ninik te nomo ankár nomp ankwapyaenápént nonopok nounouroup mwanámpan ampaokamporia sér rae. Mámáte apae oukounwan wourékam loan amwan sénampanápe. Wae manénkir sámpámp lo kar táman sénampon. ⁶ Nonopok nounouroup i konámp ninik te ará: Nomo ankár Kwaromp lo karaok paokop mwanámpon. Wokwaek kar yumo má lo kar wawiap te arakrá sénámpon: Yumo ankár yiráp ankwapyaenápént nonopok nounouroup mwanap ninikaok saráp paokop kipo.

Nomo Kraisomp karan kárákáre fek sámp-fákeyakáp mwanámp kar

⁷ Wawenke! Nomwan poupwékáp mwarianap kápae kare arop apárok má paokop napon. Am fárákap te, Jisas Krais te arop kare arákára námponorá mér mo napon. Taknap arop te poupwékápria Kraisén yopornap aropono. ⁸ Aenapara, yumo te ankár fwapia mér kipo: Yumo takrá am kwekár kar waria Kwaromp kwapwe kare ankank nopok sámp mwanámpria térea wae nap pwar mwanape. Yumo ankár kárákáre fek fokopeyakria maok, fwap ponankor ankank sámp mwanapon. ⁹ Aeno arop ankwap Kraisomp kar kárákáre fek niki-samp moria am pwarará ankwap kar fek akwap náńko te, Kwar te mént yak mono. Aeno arop ankwap Kraisomp kar kárákáre fek niki-samp náńko te, Naropwar Kwar ntiaa Táráp Jisas te am aropént yak nenepón. ¹⁰ Táte arop ankwap yumonapok koroepa Kraiso sénámp kar pwarará ankwap karan yumwan farákáp naerianáńko te, ‘Gude’rá sériaka, yiráp nap mek warámpá tukup kwapon. ☆ ¹¹ Am taknámp aropan ‘Gude’rá sénámp arop te am kwatae

* **1:1:** ‘Yupu’rá sénámp te siosén sénámpon. † **1:1:** ‘Waráp tárápu’rá sénámp te, am sios mek yakápnap kounteouráp aropan sénámpon. ☆ **1:10:** Mt 10:13-14; Ro 16:17

tére táman yaewournámp aropono. ✠

Ankwap kar kánanke

¹² Ono yiráp por kápae kare kar sénanampan maok, warko pepa fek te wampwenoria pwararae. Nánkár onoku yumwan koropá nkeaka nomoku énéki tankáprá warákárrá kar sérar mwanámpon.

¹³ Kwaro nárápria nánkárápnámp waráp naenápom ‡ tárapurao amwan ‘Gude’rá sénapon.

✠ **1:11:** 1 Ti 5:22 ‡ **1:13:** ‘Naená’rá sénámp te, Jon yaknámp siosao yaewour napo, forokarinap siosén sénámpon.

Jon Yininkan Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Jono náráp nouroup Gaiusompor māmá pas má kumwia sámp-kérépámp. Mao te námokuráp e érik sér mono, párák ‘Sios taokeyak konámp arop’rá sénámp. Gaius te ankwap Kristen fárákapán yaewour i konámpantá, man warákár konámp. Tá mao Gaiusén ankwap kar sérrá, “Amo ankár Diotrefesomp kwatae ninik fwapiá mérampo’rá sénámp.

¹ Onomp nánae Gaius e! Ono sios taokeyak konampao má pas má kumwiaka amonapok kérép rae. Ono waeman kare kar amwan warákár kare nampon.

² Onomp nouroup kwapwe e! Ono wae mér nampon: Waráp waemp te waeman kwapwe kare yak námpara, amo nkwakwe make tére nap ponankor kwapwe kare nángo, amokuráp pourou kareao kor yae-párák yakanoria nampon. ³ Wokwaek arop ankwap fárákapao koropea onan nkea, ‘Amo te Kwaromp kar kareaok saráp yarak i konapono’rá sénapo, ono am kar wawia warákára wae nampon. Kare karonó, ono wae mér nampon: Amo te kare kar karaok saráp yarak i konapon. ⁴ Onomp tárápua Kwaromp kar wawiaka mántwaok paokop napan, ono am kar wanamp ke fek te warákár tokwae konampono. Mámá warákár tokwae te, ankwap ankankan warákár konampan kámákár akwap námpon. ✧

Gaiuso kwapwe kare térenámp kar

⁵ Onomp nouroup kwapwe e! Amo waráp ankwapyenápén yaewourrá tére nap te, yae-párák kare tére napon. Tá amo panekamp ankwapyae fárákapán kor takrá yaewour napon. ✧ ⁶ Am mekamp arop ankwap fárákapao koropea mapekamp sios mekamp kounteouráp aropan waráp nourouprá yaewour i konap ninikan sénapono. Amo fwap Kwaromp ninikaok nap kwamp te, am arop paneknámp Kwaromp kar koropá farákápea tukup napo te mwaeao mank, am fárákapán fir yaewour nap, am te kwapwe karenono. ✧ ⁷ Am te apaeria, am arop Jisasomp kar farákáprá paokop nap fek te, Kwarén mér monap arop fárákapamp yaekamp ankank sámp mo i konapono. ✧ ⁸ Nomo Kwaromp kar farákáprá paokopnap arop fákáreran yaewour námpt te kare kar karan térenap yaewourrá énéngi tére námpon. ✧

Diotrefes ntia Demitrius

⁹ Ono kar ankwap wae yiráp siosompor kumwi nampan maok, Diotrefeso yiráp am sios námoku taokeyak naeri námpt kwamp, námokuráp ninikaokria yinomp kar wa mo námpono. ✧ ¹⁰ Aenámpantá nángár ono yumonapok korop nampt kwamp te, mao kwatae tére námpt am érik farákáp nanampon. Mao yinan nkwakwe make kar kwatae sérarrá yarak námpono. Am táman saráp mono. Arop Kwaromp kar farákáp mwaria korop napo, náráp nap mek éréképá akwap mo, tá arop ankwap fárákapao námokuráp nap mek éréképá tukup mwaria napo kor, monoriaka tárawampriaka waráp sios mek youmpantá yéréperá kérép i konámpono.

✧ 1:4: 1 Ko 4:14-15 ✧ 1:5: Ro 12:13 ✧ 1:6: Ap 15:3 ✧ 1:7: Ap 20:33,35 ✧ 1:8: Hi 13:2
✧ 1:9: Mt 20:27

¹¹ Onomp nouroup kwapwe e! Amo te takeniamp kwatae ninikaok yáraki kwapono. Amo ankár kwapwe kare ninikaok saráp yarakampo. Arop kwapwe kare ninik fek yarak námp te, mao te Kwaromp aropono. Aeno arop kwatae ninik fek yarak námp te, mao te oukoumwan Kwarén nke moria námpon.

¹² Arop ponankor te Demitriusomp ninikan érik farákáprá sér i kon-apon. Tá Kwaromp kare kar karao kor maomp kwapwe kare ninik érik sénámpon. Tá ono kor maomp kwapwe kare ninikan érik farákarrá sénamp te, ono waeman kare kar sénamp yumo wae mérapono.

Ankwap kar kánanke

¹³ Ono amwan kápae kare kar sénaeria nampan maok, wampweria pepa fek kumwi mo nampon. ¹⁴ Onomp ninik te, ono kareao koupour amonapok koropeaka nomo énénkér tankrá kar sénenempon.

¹⁵ Waráp ninik te sánánkar porokwe fek yak kuno. Waráp nouroup fárákapao amwan 'Gude'rá sénapon. Amo kor onomp 'Gude'rá sénamp kar má onomp nouroup arop fárákan sérarampo.

Jut Kumwimp Pas Mekia Akwapnám Kar

Jut te Jisasomp nánae ankwap. Jisas pok tenángo, 40 a, 50 yopwar ni-amp arake fek mao mámá pas má kumwimp te kápae kare sios mekamp koumteouráp arop fárákapao fwapia kárákáre fek yakáprá am Kwarén mér nap fwapia taokeyakáp mwanapria nimpon. Aeria mao 'Yumo kwekár kar sérarnap arop fárákapamp kar wawi kwapono'rá sénámpon.

¹ Kwaro wumwirinám arop fárákap e! Ono Jut, Jisas Kraisomp tére konamp arop, Jemsomp nánaerao, yiráp por má pas kumwi nampon. Naropwar Kwaro yumwan nouroup kare nángo, Jisas Krais námoku yumwan taokeyak konámpon. ² Onomp ninik te, Kwaro yumwan yae-wour nángo, maomp aropomp ninik ntia yonkwae porokwe ninik, tá ankwapyaenápént nonopok nounouroup i konap ninik, yiráp ninik mek top-pwarámpá yakanoria nampon.

Kwekár tisa

³ Ononamp fárákap, ono manénkir Kwaro nomwan ponankor warko éréképnám karan kumwi nae nampao, pwarará ono ankár ankwap kumwi namp máte aránon: Yumwan arop ankwapao youwén táman, Kwarén mérnap pwarenkria wouroumpnap kar te yumo ankár am kar far-pwar kipo. Kwaro náráp firáp arop nomwan mérenkria ankáránk por sápnám wae támao ara, yumo fwapia am mér taokeyakáp kipo. ⁴ Am te arakono: Kwaro ninik námpaok monap arop ankwap fárákap kánánkámp sios mek korop napon. Am fárákapao kokopor ninikaok paokopria arakrá kwekárá sér, "Nomo te Kristen ara, fwap námokunám ninikaok paokop nángo, Kwar te aropomp tokwae námpara, nomwan kot mono." Takrá sénap arop nomwan taokeyak konám Jisas Krais Tokwae Karan younkwe mwaek sitea paokop napon. Kwaromp Buk fekamp karao manénkir séri námpe te, 'Kwaro kotianángo, touwe tokwae sámp mwanap' ri námpon. ☆

⁵ Kwar Tokwaerao Israel firan apár Isip mekamp éréképea ankwap mek akwapámpan maok, am mekamp arop ankwap fákáre man mér mo napo, nkwakwe make touwe nénkángo, am fek faokarapon. Yumo amimp kar wae mér napan maok, yumwan 'Warko ninik kip'rá sénampono. ☆ ⁶ Wokwaek kar te ensel ankwap fákáreao kor námokuráp tére mwanap furu mek yakáp moria, Kwaro sánknám némp kwapwe pwararapono. Aeapantá maok, Kwaro am fárákap sen fek fápákampia kák tenángo, kirikip támáre mek yakápria Kwaro kot naenám yae tokwae táman yépékra yakáp napon. Aenapan onomp ninik te, yumo am táman ninikenkria nampono. ☆ ⁷ Tá Sodom ntia Gomora mek taun wonae fik am feknwaek yakápap aropao kor am ensel fákáreaoiapnám taknám kokoporrá paokopria maok, nkwakwe make sokororá kokopor mént takrá paokopapantá maok, Kwaro am fek táman yaomwi ankár yurunki yaknám mek fápákamánkia épér i tenámpon. Am takimp kar nomwan érik sénamp te nomwan kor 'Am takiap ninikaok paokopi kwapono' ria sénámpon.

☆ 1:4: Ro 6:15; 2 Jo 9-10 ☆ 1:5: Nam 14:32-35; 1 Ko 10:5-10 ☆ 1:6: Stt 19:1-10,15-16,24-25; 2 Pi 2:6-9

⁸ Aeno oukoumwan yumo ou mek yakápnap aropao kor nkwakwe make ankank yémén nke ko pwarará, am támao ninik nénk nánko, námokuráp pourouan kwatae papria maok, nomp Kwar Tokwaeramp kar tak-sirirá paokoprá, yámar mek yakápnap enselén kor wouroump napon. ⁹ Manénkir ensel tokwae Maikelo kor; Mosesomp yákáre te wa sámp kunoria Satanént nonopok kar yorowaria maok, Maikel te Satanén nopok wouroump-sér mono. Mao sérrá, ‘Nánkár Kwar Tokwae námoku amwan touwe sánk naenámpón.’ ✱ ¹⁰ Aeno am yumont yakápnap tisa kwatae te mao fi kor mér monap ponankor ankankan wouroump kar sérar napon. Am fárákap te yao pwae mekamp firao ninik kour sámp moitea, námokuráp ninik fek paokop nap niamp napara, am taknap ninik támao am fárákapán kwatae pap námpon. Am fárákap te koupoutáráp nape! ¹¹ Am fárákap te Kenomp ninik fek paokop napon. Ankwap te Balamoi námpnám taknám, mani sámp mwanap mwae kupan saráp ninikrá paokopria, Kora Kwaromp kar tak-sirirá yárákimpnám taknámpría am fek sumpwi mwarea naponó. ✱

¹² Yumo nounouroup i konap fir kékérourá fánap ke fek, am kwekár tisa fárákap te am fek koropriaka am fi ninik moria námoku saráp ninikria am fir mwar fára waeria maok, pwarápaé mo i konapon. Am taknap fárákap te yiráp koupoukournap ninikan oumi pap napon. Am fárákap te warákam korop naeria táamáre námpán ouwi koropria mankár-sakwap konám niamp taknámpi yakáp napon. Tá ankwap te, ankankoroao tanknám ke fek tank mo námp niamp. Tá ankwap te, am aopwe koran ouwirao tuk-sinánko, fi mokor-tankria yonkwae konám niamp naponó. ✱ ¹³ Am fárákapamp ninik te éntenk tokwae ékria kápae kare yao tiri ént you woupwi mek tirá fémpér nánko, am yao tiri ntiaka aroponk fokopa wae konám niamp napon. Tá ankwap te térme ankwap Kwaro pátenám mwae kup yak nánko, námokuráp ninik fek paokop nap niamp napara, Kwaro am fárákapao nopok touwe kwatae sámpá yakápi-yakáp mwanap kirikip tokwae nánapi pwate námpon.

Am arop fárákap touwe sámp mwanap kar

¹⁴ Adam feknámpría tokwampok kear akwapeanánko, fákánerao Inok profet téreria am fárákapamp ninikan farákáprá arakrá sér: “Yumo nkenke! Kwar Tokwae náráp kápae kare fopwakwap ensel fákárerént ék námpon. ¹⁵ Kwar Tokwae te apárokamp arop fárákapán kotriaka, náráp ninikaok paokop mo, kwatae ninik fek saráp yakria, man nkwakwe make kwatae kar sérarrá paokopria, man younkwe sitea paokop i konap arop fákáreran ponankor kotia touwe tokwae nénk naenámpón. Aenánko maok, námoku am takrá paokopi nap fekamp touwe tokwae sámp nap ninik mwanaponó.” ¹⁶ Am arop fárákapao apae-apae tére nap te, kwatae yak námpán énounkouprá ‘Kwatae nap’rá sérarria, ankwap ankankan warákár mo i konapon. Aeria námokunap ninikan saráp kikiank napon. Am fárákap te námokuráp eran sakaprá warákár-sér i konapon. Tá arop ankwap fárákapamp ankankan ti mwar ritea kar porokwerá kákámánkar i konapon.

‘Yumo mér kárákáre fek yakáp kip’rá sénámp kar

✱ **1:9:** Lo 34:6; Dan 10:13; Yé 12:7-8 ✱ **1:11:** Stt 4:8; Nam 16:1-3,16,19-21,25-33; 31:15-16; 2 Pi 2:15-16; 1 Jo 3:12; Yé 2:14 ✱ **1:12:** 1 Ko 11:20-22; 2 Pi 2:13

¹⁷ Ononamp fárákáp, yumo te nomp Jisas Krai Tokwae Karamp aposel fákáráo fárákápap kar táman warko ninik kip. ¹⁸ Am fárákáp te yumwan arakrá sériapon, “Nánkár yae pwarnámp ke korop námp fek arop ankwap fárákáp Kwaro i konámp ninikan wouroumprá, man younkwe sirarrá námokuráp ninik kwatae fek kikiankrá paokop mwanape.” ✧

¹⁹ Am taknap arop fárákáp sios fákáreamp ninik sámpá yampourou napo, ankárankamp pourouráp ninik fek yakáp mo i konapon. Apárokamp aropamp ninikaok saráp paokop napara, am fárákáp te Yiki Kor Spirit morápono.

²⁰ Aeno ononamp fákáre, yumo ankár kápae kare por yumokuráp ninik kárákáre fek yakápria, yiráp Jisasén mér nap am te yiki kare ara, fwapia sámp-fákeyakápria maok, Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek Kwarén kar toropwap kip. ²¹ Kwaro yumwan warákár kare námpara, yumo ankár maomp wonae fik kar yakápria, maomp warákárnámp ninik numwar yumwan oupouroupea yaká yakanoria yénképá yakáp kip. Aeria maok, nomp Jisas Krai Tokwae Karao yumwan aropompria yiki yaká yakáp mwanámp ti-sáp naenámpan yépékrá yakáp kipo. ✧

²² Yumo te arop ankwap fárákapan Kwarén mér nap fwapi kárákáre mo napan yonkwae touwe kip. ²³ Arop ankwap fárákáp te wae yaomwi mek piká yakáp nap niampnám, koupour kar yae topwe fek éréprá kák kipo. Arop ankwap fárákápao ankár kwatae kare ninikaok saráp tukupnap aropan aropomp kipo. Aeno am fárákapan yaewour mwaria nap kwamp te, maonap kwatae ankank yumwan korokwapantáno, mér fek kipo. ✧

Kwarén ‘Aesio’rá sér mwanap kar

²⁴ Kwar te yumwan fwap taokeyak námpara, yumo te sikirip mono. Mao te wae yumwan yiki kukarrá kák námpara, mao námokuráp wae kwapwe yaknám némpouk éréképá pokeanáno, yumo kwatae niniki nap yak mono. Yumo ankár warákár tokwae kwapwe mwanapon. ²⁵ Am Kwar ankárank támao nomp Jisas Krai Tokwae Karao tére námp fek, nomwan warko érékép námpara, nomo ankár maomp e ankárankan saráp sakap mwaro. Mao támao kárákáreráp wae tokwae fek yakria, nomp King Tokwae yakrá, kápae kare ankank te mao ponankor taokeyak námpon. Kwaromp am ankank te wokwaek kar ankank yoro mo fek kor taki yak, tá oukoumwan kor taki yak, tá nánkár wakmwaek kor taki yaká yak naenámpon. Am te kare tak námpono. ✧

Kraiso Jonén Wakmwaek Korop naenámp Ankank Érik Yénképámp Kar Mekia Akwapnámp Kar

Jisas pok tenánko, 60 a, 65 yopwar niamp arake fek, mao éréképá yarakimp arop Jono apár amor ke Patmos mek kalabusi yak nánko, Kwaro man ninik tokwaeráp yém yénkép.

Am yém te Kwaro kápae kare ankank wakmwaek korop naenámpan yénkép námpon. Am ke fek te, Kwarén mér monap arop fárakapao Kristen fákáreran touwe kwatae nénk napantá, am fárakapamp méran kárakáre sánkria, Jono máamá buk kumwi námpon.

Mámá buk fek te wakmwaek korop naenámp ankankan sénámp kápae kare wounáp kar am mek yak námpon. Wounáp kar fi kor te aránon: Jisas Kraiso te tokwae karara, maomp yae kor fek Kwaro kápae kare yopor arop apárok tirá néria, Satanén kor apárok anámpá pap naenámpon. Tá Jisas am takia pwar nánko, Kwaro kounteouráp arop kárakáre fek foukouri yakápi napan éréképeanánko, wourékam némpouk yae-párak kare yakáp mwanapan sénámpon.

¹ Mámá buk fek yaknámp kar te wokwaek mek wouroumpeyakámpan Jisas Kraiso érik farákáp námpono. Kwaro am kar Jisas Kraisen mao náráp tére aropan, ankank koupour érik farákárano yénképaeria sánk námpon. Mao Kwaromp tére arop Jon ononampok náráp ensel sámp-kérép nánko, mao te onan am ankank táman yénképria sénámpon. ² Ono am ankank wae nkea nampam am Kwaromp kar Jisas Kraiso yénkép námpon táman érik farákáp nampon. Mámá kar te kare karon.

³ Arop máamá Kwaromp ankank wakmwaek korop naenámpan sénámp kar nkea farákáp konap, tá arop máamá profet kar wawi konap, tá arop máamá kumwi tenámpaok i konap, am arop fárakap ponankoran Kwaro ourour sánk naenámpon. Am te apae riteanápe, am ankank korop naerianámp ke te oukoumwan Kwaro wae séri námpara, mao ankár tak naenámpon.

Jono fákánek sios mek kar kumwirá nénkámp kar

⁴ Ono Jon ono máamá kar kukumwia provins Esia mek kamp fákánek sios mek yakápnep kounteouráp arop, yumonapok tirá kérép rae. Onomp ninik te, Kwar oukoumwan yak námp, tá wokwaek kar yakámp, tá nánkár wakmwaek kor yaká yak naenámp, mao fwap námokuráp ninik fek yumwan ninikia yaewourria yonkwae porokwe nénkanoria nampon. Tá Kwaromp tére mwaria nánapnap fákánek spiritaio Kwaromp sia king éntér mwaek yakáp i konap, mao yumwan takanáponoria nampon. ⁵ Tá Jisas Kraiso te Kwaromp kar ponankor yae-párak farákáp konámp aropono. Mao te manénkir sumpwia fárámpea, mao apárokamp king fárakapamp Tokwae Kar yak námpon. Onomp ninik te am yininkaopwe támao yumwan ninikria yonkwae porokwe nénk mwanapon. ⁶ Aeriaka mao nomwan maomp Naropwar Kwaromp pris tére mwanámp káká pwar nánko, Kwar námoku te nomp King yak námpon. Maomp e tokwae, tá kárakáre tokwae te ankár yaká yak konámpono. Am te kareno! ☆

⁷ Yumo nkenk! Mao te kouwme mekia ék náńko, arop ponankor fwap mao námokuráp yi kare fek nke mwarea napon. Arop ponankor man oump fek faropap, tá nil fek pukupap, mao kuri nke mwanapon. Tá apárokamp kápae kare fi arop maniap táman ninikia, apae maoianria yonkwae touweria éménka wae mwarea napon. Ye! Am te waeman kare kar tak mwanapon. ✱

⁸ Kwar Tokwae Kar kárákáre tokwaerápao arakrá sénámpon: “Ono manénkir kar yak, tá wakmwaek kar yak nampon.” Am Kwar támao oukoumwan yak, wokwaek kar yak, tá náńkár wakmwaek kor yaká yak naenámpon.

Jono Kraisen nkenám kar

⁹ Ono Jon ono te yiráp ankwapnápono. Nomo énéńki Jisasomp aropono. Nomo énéńki nomwan sánpap touwe sámp konámpon. Nomo énéńki Kwaro taokeyak konám fi mek yakáp námpono. Tá nomo ponankor touwe sámpea kárákáre fek fokokeyakáp i konámpono. Ono Kwaromp kar farákápria, tá ono Jisasén mér namp farákáp nampono. Aenanko, am fek táman onan fákapea santukupea solwara aokokwampianáńko, yaknám apár amor ke káńanke Patmos mek páte napo yak nampon. ¹⁰ Jisas Tokwae Karamp yae Sande fek, Yiki Kor Spirit onan oupouroup náńko, am fek táman onomp younkwe mwaek arop kar niamp tékén wumwi náńko maok, am te wur kar niamp. ✱ ¹¹ Aenáńko am karao sérrá, “Ponankor ankank amo nke nap te, amo ankár buk fek kumwia fákáńek sios mek tirá kérépampo. Amo Efesus mekamp sios mek, tá Smerna mekamp sios mek, tá Pergamum mekamp sios mek, tá Taiataira mekamp sios mek, tá Sardis mekamp sios mek, tá Filadelfia mekamp sios mek, tá Leodisia mekamp sios mek arakrá tirá kérépampo.”

¹² Tak náńko, ono am onan kar sénám aropan nke naeria sámp-arákár. Ono sámp-arákarea nke nanko, fákáńek lam gol tankáp. ¹³ Tá ono nke nanko, arop ankárankamp am lam ou mek yak. Am arop te Aropamp Táráp niamp. Mao te waempyam tokwaeri * yirimp tenáńko, pikia pu kor yarápae fek tank náńko, am waempyam fek tapek parák gol † yumuntuk yirimp tenáńko yak. ¹⁴ Maomp me pwae te sipsip pwae niamp wupwi ‡ kor karia, tá kouwme wupwi niamp arake. Tá maomp yi te yaomwi yurunk niamp. § ¹⁵ Maomp pu kor te yaomwi tokwae mek yankapramp bras * waentar niamp. Tá ono maomp kar wa nanko te, ént tokwaerao souroukoup nám niamp. ¹⁶ Mao te fákáńek térme yae-parák mwaek tia fákeyak, tá baina énéńkér mwaek wirápa waenám maomp táp mek yakáp érik akár koropá yak. Maomp yimetáp te yámarao kárákáre fek tákapa waenám niamp. ✱

✱ **1:7:** Mt 24:30; Jo 19:34,37; Ap 1:11 ✱ **1:10:** Jo 20:1,19,26 * **1:13:** ‘Waempyam tokwaeri’ ran ninik mwanám te, pris tokwae, tá profet, tá king, arake pourouráp arop tokwaerao yirimp konapan Jisaso kuri takeniamp arop tokwae yak námpan yénképrá yirimp námpon. † **1:13:** ‘Gol’ te kingomp e tokwaeran wounáprá Kwaromp waentar kwapweran yénkép námpon. ‡ **1:14:** ‘Me pwae wupwi’ te ‘Yak sorokwap kor aropamp me korokamp wupwi pwae niamp’rá sénámpon. § **1:14:** ‘Yi yaomwi yurunk niamp’rá sénám te, Jisasomp yi te sios mek kápae kare ankank ponankor nkeria, ankákárak aropamp kwatae ninikan kor nkea yopor námpan yénkép námpon. * **1:15:** ‘Yaomwi tokwae mek yankapramp bras’ te Kwaro kwatae ninikráp koumteouráp aropan kot naenám kárákáre tokwaeran yénkép námpon. ✱ **1:16:** Hi 4:12; Yé 19:15,21

¹⁷ Aenánko, ono man nkea mao pu páte yak námp fek wonae fik piká parákapea wae arop sumpwi konámp niampi yak. Aenampán maok, mao náráp yae-párák mwaek yae onomp pourouk papria sérrá, “Amo te apápi kwaponó. Ono manénkir kar yakamp, ono wakmwaek kar kor yak nampon. ¹⁸ Tá ono yiki yak konampono. Wokwaek ono wae sumpwiampan maok, amo nkeae. Oukoumwan te ono yiki yaká yak nampon. Tá ono sumpwi mwanap ménkiamp ki, tá sumpwi aropamp némpoukamp ki te ono fákeyak nampon. ¹⁹ Aenampara, amo ankár māmá ankank oukoumwan yak námp nke nap, tá wakmwaek korop naenámp ankank nkeria kor kumwiampo. ²⁰ Amo wae māmá fákánek térme onomp yae-párák mwaek yak nánko nke naponó. Tá māmá fákánek lam gol nke naponó. Am te kar mek yak námpono. Tá am fi te ará: Am fákánek térme te fákánek siosomp ensel fákáre, tá fákánek lam te am fákánek siosono.”

2

Efesus mekamp siosnámпок sámp-kérépámp kar

¹ Am arop warko ankwap kar arakrá sér, “Amo ankár Efesus mekamp sios fákáreramp enselén kar ankwap kumwia sámp-kérépampo. Am kar te ará: ‘Ono te onomp yae-párák mwaek yae te térme fákánek ti-samp yak, tá fákánek lam gol ou mek yárá i konampao, ono amwan māmá kar sámp-kérép rae:

² Amo ponankor apae-apaenap ninik, tá waráp tére tokwae nap, tá amo kárakáre fek fokopeyaknap ninik te am te ono wae méri yak nampon. Tá amo kwatae niniknap aropan warákár mo kare napan kor wae mér nampon. Am arop fárákap amwan arakrá sér, “Yino kuri aposelono.” Aenapan maok, mao te aposel mono. Amo wae am fárákapamp kar youroukoupia am fárákapamp kwekárnap ninik nkea wae mér naponó. ✱

³ Arop fárákap te amo onomp e sámp-fákeyak napan nkea, am fek amwan touwe kwatae nénk napon. Aenapo amo am táman kokwae mo, am touwe sámpea kárakáre fek fokopeyak konaponó. Am te ono wae mér nampon.

⁴ Aeno ono amwan kar arakrá sénáe rae: Wokwaek amo wourékam mérap ke fek te, amo onan warákár kariapan maok, oukoumwan te mo naponó. ⁵ Wokwaek te amo kwapwe kare ninikiapan maok, oukoumwan te am ninik am pwate naponó. Aenapara, amo ankár wokwaekiap táman warko ninikia, oukoumwan kor kwatae ninik pwararea am kwapwe kare ninik fek akwapampo. Táte amo tak moria kwatae ninik younkwek sir mo napo te, ono amonapok koropea waráp lam warko pwarokwap nanae. ✱ ⁶ Aeno amo oukoumwan fákeyaknap yae-párák ninik te Nikolasomp firaonap kwatae ninik monoria yopor i konap te, am te kwapwe karenono. Ono kuri monoria yopor i konampono.

⁷ Ae konampara, arop waeman woupwirápara, māmá Yiki Kor Spiritao sios fákáreran farákápnámp kar má fwapia wa kuno. Táte arop yorowar kwe-pwarari námp te, ono fwap ‘Takae’rá sénanko, arop yiki yak sánk konámp yaoamp ki fwap sámpea fánaenámp. Am yao te yámar mek Kwaromp yopwar mek yak námpon.’ ” ✱

Smerna mekamp siosén sámp-kérépámp kar

⁸ Tá am arop warko ankwap kar arakrá sér: “Tá amo ankár Smerna mekamp siosomp enselén kar ankwap kumwia sámp-kérépampo. Am kar

te ará: ‘Ono manénkir kar yak, tá wakmwaek kar yak namp aropono. Ono wokwaek wae sumpwiampan maok, oukounwan te yiki yak nampao, ono amwan mámá kar sámp-kérép rae.

⁹ Amwan touwe korop námp, tá amo ankank moráp arop yak nap te ono wae mérampon. Aenampan maok, ono nke namp te, waráp waemp te Kwaromp ankank kápae kareráp námpono. Amwan Juda ankwap fárakapao wouroump sénap te ono wae mér nampon. Am arop fárakapao sérrá, “Yino te Juda fi mekamp”rá sénapao maok, mao te Juda fi kare mono, Satanomp arop fi kare támaono. ☆ ¹⁰ Nánkár wakmwaek tae morok yumwan touwe sámk mwanapan maok, yumo táman apápi kwapono. Yumo wawenk! Satano yumwan poupwékápria yumo yiráp méran mokop nap nke nae ritea arop ankwap fárakap tia fápákamánk naerámpon. Aenángo, yumo touwe sámprá tukupea fére-sámpramp yae * fek mwanapon. Aeno amo ankár Kwarén mér nap kárakáre fek sámpá yakrá akwapea amwan sámp-wouroumpnap ke fek napo kor, fwapon. Ono amwan foporakorria manénkir kámákár akwap námpo sámp konámp ankank niamp yiki yak sámk nanampono. ☆

¹¹ Aenanampara, arop te waeman woupwirápara, ankár Yiki Kor Spiritao sios fákáreran fárakápnámp kar mámá fwapia wa kuno. Táte aropao yorowar kwe-pwarari námp te anánk sumpwirao man sámp mo kareno.’” ☆

Pergamum mekamp siosén sámp-kérépámp kar

¹² Tá am arop warko ankwap kar arakrá sér: “Tá amo ankár Pergamum mek yaknámp siosomp enselén kar ankwapmwaek kumwia sánkamp. Am kar te ará: ‘Ono te bainat tokwaeri énékér mwaek wiráp kare námp sámp-fákeyak nampao, amwan mámá kar sámp-kérép rae: ☆

¹³ Ono waráp némp te wae mér nampon. Am némpouk Satano king yoroi yak námpono. Aeno amo onont kárakáre fek yakria, waráp mér nap mek wouroump mo i konapono. Wokwaek am arop Antipas onomp kar fárakáp konámp arop mao te amont yakria, onomp karwaok karrá tére nánko, yiráp Satano poukeyak námp am némpouk am fek am arop fárakapao man sámp-wouroumpapono. Aeapan maok, amo am fek onan mér nap pwar moiapono.

¹⁴ Aeno ono amwan kar ankwapmwaek sénae rae: Amont arop ankwap fárakap Pergamum mek kwatae profet Balamomp ninikan sámpea kárakáre napono. Am te ará: Mao wokwaek ankwap fi mekamp king Balakén Israel fi mekamp aropan kwekárá kwatae ninik fek tukup mwanap yénk naenámpria yénképeanángo, am Israel fi ponankor taki napono. Am te ará: Balak Israel firan, kwekár Kwarén ofainap nape fépérria, tá kokopor ninikaok tukupenkrá kwekárimpono. ☆ ¹⁵ Tá taknámp arop ankwap fárakap amont yakáp nap am fárakap te Nikolasomp firápamp kar sámpea mántwaok paokop napon. ¹⁶ Aenapara, amo ankár kwatae ninik younkwek pwarampo. Táte amo tak mo napo te, kánanke kwarok ke fek amonapok koropea ono amont onomp táp mek yaknámp bainat fek yorowar nanae. ☆

☆ **2:9:** 2 Ko 11:13-15 ☆ **2:10:** ‘Fére-sámpramp yae’rá sénámp te, ‘Fae tákáre ke fekia pwar naenámp’rá sénámpon. ☆ **2:10:** Lu 22:31-32; 2 Ti 4:8; Je 1:12; 1 Pi 3:4 ☆ **2:11:** Yé 20:14; 21:8
 ☆ **2:12:** Hi 4:12 ☆ **2:14:** Nam 25:1-9; 31:16 ☆ **2:16:** Yé 19:15; 22:12

¹⁷ Aeno arop te waeman woupwirápara, Yiki Kor Spiritao sios fákáreran farákápnámp kar mámá fwapi wa kuno. Táte arop yorowar kwe-pwarari námp te, ono man yámar mekamp fir ankwapmwaek mek yak námp nénk nanampon. Tá ono man woupwi kor yumwi sánk nanampon. Am yumwi te ono e wourékam am fek kumwi tenanko, arop ankwap am e mér mono. Arop yumwi sámp námp mao saráp mér naenámpon.’” ☆

Taiataira mekamp siosén sámp-kérépámp kar

¹⁸ Tá am arop warko ankwap kar arakrá sér: “Tá amo ankár Taiataira mekamp siosomp enselén kar ankwap kumwia kérépampo. Am kar te ará: ‘Ono te Kwaromp Táráp, tá onomp yi te yaomwi yurunk niamp, tá onomp pu te bras waentar kwapwe niampao, ono amwan mámá kar sámp-kérép rae: ☆

¹⁹ Amo apae-apae nap ninik ponankor ono wae méri yak nampono. Amo arop fárákan warákarrá, tá amo onan mér, tá amo arop fárákan yaewourrá tére nap te, ono wae mérampono. Tá amo kápae kare touwe sámpea kárakáre fek fokopeyak nap te, ono wae mér nampon. Tá nkwakwe make ninik amo manénkiri nap, am te kwapwe karean maok, oukoumwan nap támao kwapwe kare kareno.

²⁰ Aeno ono amwan oukoumwan mámá kar sénae rae: Amo mámá yupu Jesebel taki yakanoria pwate napo, amont yak námpono. Am yupu te arakrá sér i konámpon, “Ono te profetono.” Aerá sénámpao maok, mao te onomp tére konap arop fárákan kwekárrá, kokopor i konap ninikaok tukuprá, tá kwekár kwarén ofa sánknape nape fépér mwanap ninikaokenkria yénk námpono. ²¹ Ono te mao kwatae ninik am younkwek pwaranoria ankwap ke yépék nampam maok, mono. Mao te am kokopornámp kwatae ninik te younkwek sir mo námpono. ²² Aenámpara, wawenk! Ono am yupuan touwe sánk nanampono. Tá am arop fárákap méntér kokoporrá paokop napo kor, am kwatae ninik younkwek sir mo napo te, am fárákan kor touwe tokwae sánk nanampon. ²³ Maomp wakmwaek tukupnap aropan kor tirá wour nanampon. Aenanampara, sios ponankor wae mér mwanapon: Ono te ponankor aropamp ninik mek youroukoup karia fákeyakrá, ono nopok yumwan ankákárankrá aminap puri fek, take pourouráp touwe nénk nanampon. ²⁴ Aeno ono oukoumwan yumo ankwap fárákap Taiataira mek yakápap kounteouráp arop yumwan sénampono: Yumo am karwaok mo, tá yumo am ‘Satanomp ninik mek kar tukupenk’rá sénap mér mo nap, yumwan ono arakrá sér rae: Taknap arop fárákap yumwan te ono warko ankwap tére am yumuntuk pap mo, fwapon. ²⁵ Aeno ponankor ankank yumo ti-sámp nap te, ankár sámpá kárakárerá tukupea ono koropnamp ke fek kipo. ²⁶ Táte arop yorowar kwe-pwar, tá mao onomp ninikaokrá akwapea mao sumpwiria pwarnámp ke fek nánko te, ono man kárakáre sánk nanko, mao fwap arop fi ponankor taokeyak naenámpon. ²⁷ Tá mao fwap ain yaopwae sámpea am fek kápae kare arop fi kárakáre fek poukwap námp te, aropao kwar fek yoroinap sospenan porokwapá fouria tiri yui sir konap niamp naenámpon. Am tére ono man sánk nanamp te onomp Naropwaro onan kounteouráp arop poukwapaeria sámp námp niampono.

28 Tá ono man térme Wap Kumur sánk nanampono. ✧ 29 Aeno arop te waeman woupwirápara, ankár Yiki Kor Spiritao sios fákáreran farákápnámp kar má fwapia wa kuno.’ ”

3

Sardis mekamp siosén sámp-kérépámp kar

¹ Tá am arop warko ankwap kar arakrá sér: “Tá amo ankár kar ankwap kumwia Sardis mek yaknámp siosomp enselompör sámp-kérépámpo. Am kar te arakono: ‘Ono Kwaromp fákánek Spirit sámp-fákeyak namp, tá fákánek térme samp nampao, ono amwan mámá kar má sámp-kérép rae:

Amo apae-apaenap ninik ono wae méri yak nampono. Arop fárákapao amwan arakrá sér, “Mámá sios te fwap yiki yak námpo.” Aerá sénapan maok, mono, amo wae sumpwi yak naponono. ² Aenapara, amo te ankár amp nap pwarará fárámpae! Waráp kápae kare kwapwe kare ninik te oukoumwan fwap yak námpao maok, wae pwar naeria wae námp am amo ankár kárakáre fek fákeyakámpo. Am te apae riteanápe, ono nke nanko, kápae kare amonap ankank te onomp Kwaro nke námp fek ankwap ankárankamp yae-párák kare mono. ³ Amo wokwaek mámá Kwapwe Kare Kar wawia wae sámpaponono. Aenapara, amo ankár táman warko nikia mántwaokria kwatae ninik younkwek pwarampo. Táte amo fárámpria ampi tenap pwarará fárámp moia te, kánánkámp oukun naeria yáraknámp aropao i konámpnámp, ono amonapok korop nanko, amo ono korop naeramp ke mér mo nanape. ✧

⁴ Aeno amo te wae arop ankwap yinink oukoumwan Sardis mek yakáp nap maomp waempyam sámpá oumi pap moi naponono. Aenapara, am fárákap te fwap waempyam wupwi kor yiriria onont tukup mwanap pwi naponono. ✧ ⁵ Táte arop yorowar kwe-pwarari námp te, ono man take pourouráp waempyam wupwi yirimpá papria, maomp e yiki yakáp mwanapamp Buk fek yaknámp te torokor mo, fwaponono. Ono fwap maomp e onomp Naropwaro nke námp fek, tá maomp ensel fákáre nke nap fek érik farákápnanamponono. ✧

⁶ Aeno arop te waeman woupwirápara, mao te ankár mámá kar Yiki Kor Spiritao sios fákáreran farákápnámp kar má fwapia wa kuno.’ ”

Filadelfia mekamp siosén sámp-kérépámp kar

⁷ Tá am arop warko ankwap kar arakrá sér: “Tá amo ankár kar ankwap kumwia Filadelfia mek yaknámp siosomp enselompör sámp-kérépámpo. Am kar te arakono: ‘Ono yiki kare yakria ono kare kar ninik fi kor kareno. Ono te Devito sámp-yakámp ki sámp-fákeyak namponono. Ono ménki kikip nanko te, arop ankwap ankárankampao warko ménki kék mono. Tá ono ménki kéri tenanko te, arop ankwap ankárankampao warko kikip mono. Ae konampao ono amwan mámá kar má sámp-kérép rae: ✧

⁸ Amo apae-apaenap ninik ono wae méri yak nampon. Aeno amo nkeae! Amo nke nap fek ono ménki kik-pwate nanko yak námp te, arop ankwapao fwap kék naenámp pourou mono. Ono wae mér nampon: Amo te waráp kárakáre oukoumwan kánanke yak námp fek, onomp karwaok akwapria, apae-apaie koropánk nángo, amo onan mér nap pwar moi naponono. ⁹ Amo mámá arop fárákap Satanomp firápao ‘Yino te Juda fi mekamp’rá sénapan maok, mao te Juda fi monap wae mérapono. Aenapan

✧ 2:28: Sng 2:8-9; Yé 22:16 ✧ 3:3: 1 Te 5:2 ✧ 3:4: Lu 10:20; Ju 22-23 ✧ 3:5: Mt 10:32
✧ 3:7: Ais 22:22

maok, am fárakap te kwekár sérarrá, kwatae ninik fek paokop napon. Aeno amo wawae! Ono am fárakapan sénanko, waráp pu wonae fik me kor woukourria ono amwan warákár kare namp mér mwanapon. ✱ ¹⁰ Amo onomp karwaokria amo amwan koropnámptouwe ponankor sámpea kárakáre fek fokopeyak napon. Aenapara, ono fwap amwan taokeyak nanko, am kápae kare apár mekamp ponankor kounteouráp aropan mokop nap nke naerianámptankank korop námpao kor, amwan te korop mo fwapono. ¹¹ Ono amonapok koupour kar korop nanae. Amo sámp-fákeyaknap kwapwe kare ninik te ankár kárakáre fek fákeyakampo. Takria amo nopok sámp nanap ankank arop ankwap waráp kwapwe kare ninik kwe-pwarará, sámpantáno. ✱

¹² Táte arop yorowar kwe-pwarari námpt, onomp Kwaromp Yiki Kor Nap oumpwarani kwapnámpt sámp-fokop tenanko, mao te am yiki kor nap pwarará, warko ek akwap mo kareno. Ono fwap man onomp Kwaromp e, tá onomp Kwaromp taun e, maomp pourouk kumwi nanampono. Am némp te Jerusalem wourékam, am te onomp Kwaronámpoknámpt yámar mek pwararea ék naenámpon. Onokump wourékam e táman kor maomp pourouk kumwi nanampon. ✱

¹³ Aeno arop te waeman woupwirápara, Yiki Kor Spiritao sios fákáreran farákápnámpt kar mámá fwapi wa kuno.’ ”

Leodisia mekamp siosén sámp-kérépámpt kar

¹⁴ Tá am arop warko ankwap kar arakrá sér: “Tá amo ankár Leodisia mekamp siosomp enselén kar ankwap kumwia sámp-kérépampo. Am kar te ará: ‘Ono te kare kar fi kor yaknamp arop, ono Kwaromp kar ponankor yae-párak kare kare kar farákápnampono. Ono te Kwaro ponankor ankank yoroinámpt fi korao ono amwan mámá kar má sámp-kérép rae: ✱

¹⁵ Amo apae-apaenap ninik ponankor te ono wae méri yak nampono. Ono wae mér nampono, amo te námpare mo, amo te touwe fokor mono. Onomp ninik te amo fwap námpare yak nanap, tá amo fwap touwe fokor nanap. ✱ ¹⁶ Aenampan maok, amo te touwe fokor kare mo, tá námpare kare mono, amore mek námpare tae morok napon. Aenapantá ono te amwan táp mekamp ak-sinae rampono. ¹⁷ Amo te arakrá sér i konapon: “Ono te wae mani tokwae, tá ankank kápae kare tank nampon. Ono te ankank ankwap mo namp yak mono, ponankor fwap pwi nampon.” Aerá sénapao maok, mono. Amo kwatae kare yak napo, arop fárakapao amwan aropomp mwanap pourou námpon. Amo te ankank moráp arop yakria, yi wurumpi yakrá amo pourou mwar waempyam yirimp mó, yak napao maok, amo am te mér mo napon. ✱ ¹⁸ Aenapantá ono amwan mámá ninik sánk rae: Onomp gol te yaomwi mek yankapea nanko yiki kwapwe námpono. Amo fwap am táman mani fek sámpea amo fwap mani tokwaeráp arop yak nanampon. Tá amo fwap waempyam wupwi mani fek sámpea waráp pourouk oupouroup napo, arop fárakap fwap amo pourou saráp yak nap nke mo napo, amo fwap pwarápa mo nanampono. Tá amo fwap gris marasin mani fek sámpea waráp yi mek papae, fwap nke nanampono. ✱ ¹⁹ Táte ono ankwap arop fárakapan warákár namp kwamp te, am fárakapamp ninik kwatae fwapokwap naeria am

✱ 3:9: Ais 60:14 ✱ 3:11: Je 1:12 ✱ 3:12: Yé 14:1 ✱ 3:14: Kl 1:15; Yé 19:11 ✱ 3:15: Ro 12:11 ✱ 3:17: Lu 12:21; Je 2:5 ✱ 3:18: Ais 55:1

fárákapan yopor i konampono. Ae konampara, amo ankár amoku i konap ankankan ninikia am ankank kwatae te younkwe mwaeek sirampo. ✱
 20 Amo onan nkeae. Ono ménki fek fokoheyakrá poporokwaprá yak nampon. Táte arop ankwap onomp kar wuri wawia onan ménki kikipwar nánko te, ono am mek youmpea am aropént yakria, tá ono méntér fár, tá mao onont fánaenámp. ✱ 21 Táte arop yorowar kwe-pwarari námpté, ono fwap man sénanko, onont onomp sia king fek tank naenámp. Am te wokwaek ono kuri yorowar kwe-pwararea onomp Naropwarént maomp sia king fek tank namp niamp taknámpt naenámp. ✱

22 Ae naenámpara, arop te waeman woupwirápára, Yiki Kor Spiritao sios fákáreran farákápnámpt kar má fwapi wa kuno.’ ”

4

Yámar mek Kwarén lotunap kar

1 Am kar wae pwar nánko, ono yámar mek nke nanko, ménki ankárankamp kikir akwap nánko, am meknámpt arop kar wur fokop námpt niamp ono manénkir wawí namp niamp, take fek onan sérrá, “Amo narek mapek aokae! Ono amwan wakmwaeek koropánk naenámp ankank yénnk nae.” 2 Aeránko maok, ankár kar Yiki Kor Spirit onomp pourou mek kárákárea wae nánko, ono yámar mek nke nanko, kingomp sia ankárankamp tank. Aenángo arop ankárank am sia fek tank. ✱

3 Aenángo maomp wae te mani tokwae fek sámp konap yumwi jaspawaentar niamp, tá noumouri kor yumwi konilian niamp. Tá am fek fou yimpnámpt niampao sia king fek koropea arákari kimpá yak nánko, am te yiki kor yumwi emeral niamp pourouráp nke nampono. ✱ 4 Tá am fek nke nanko 24 sia am sia king tokwaeran íkir tankáp nánko, arop taokeyakáp konap arop 24 * sia fek tankáp. Am arop taokeyakáp konap aropamp pourouk te waempyam wupwi yiriria, maomp me korok gol fekamp kump woukouria tankáp. 5 Am sia king feknámpt mékér wae te fápákár akwap nánko, tá maomp pourounk tokwae te oukurér párákapnámpt niamp. Am sia wonae fik te fákánek sarom wae yakáp. Am sarom te Kwaromp fákánek spiritan wounáp námpon. 6 Am sia king wonae fik te ankwap ankank ént solwara tokwae niamp yak. Aenángo, am te glas mek nke napo, koukwe kwapwe konámpt niampono.

Tá yiaworaopwe ankank yiki yakáp nap amore mek yakápria am sia king wonae fik íkir yakáp. Am yiaworaopwe ankank yiki yakáp nap kápae kare yi † éntér mwaeek, tá younkwe mwaeek kuri oupouri yak. ✱ 7 Ankárankamp ankank yiki yak námpt te laion niamp. Anánk ankank yiki yak námpt te bulmakau touroup niamp. Yinink ankank yiki yak námpt te maomp yimetáp te arop niamp. Yiawor ankank yiki yak námpt te ant tu tokwaerao narek furukarea yarak námpt niamp. ‡ 8 Am yiaworaopwe

✱ 3:19: Hi 12:7 ✱ 3:20: Jo 14:23 ✱ 3:21: Mt 19:28 ✱ 4:2: Ais 6:1 ✱ 4:3: Ese 1:28

* 4:4: Arop ankwapao arakrá ninik i konapono: ‘Arop taokeyakáp konap arop 24’ te, ankwap 12 te Jekopomp tárápu éntér-sámpramp mwearoan wounáprá, tá ankwap 12 te éntér-sámpramp aposel fákáreran wounáprá. Takia tapokwapea te 24no. Kwar te arop ponankoramp Kwarono. Saptá 21:12,14 fek yaknámpt karan mént nkeae. † 4:6: ‘Kápae kare yi’rá sénámpt te, yérékrá yakáprá

pwar mo, tá ninik kour tokwae karrápono. ✱ 4:6: Ese 1:5-10 ‡ 4:7: Arop ankwap fárákapt arakrá ninik: Kwaro yoroimp ankank ponankor man lotu i konapono: Yao pwae mekamp fir ou mekamp fir tokwae kwapwe, tá aropao poukwap napo tére konap fir ou mekamp kárákáreráp fir, tá ant ou mekamp koupour kar furukur konámpt, tá ankank ponankor taokeyak konámpt yonkwae kourráp arop.

ankank yiki yakáp nap te am ankákárank námoku te tokwampok yowe pwaerápono. Tá kápae kare yi am fárákapamp pourouk oupoupouri yak nám p te pu-pwaek kuri yakáp, tá mek kuri yakáp námpon. Tá yámarao, tá kumuruk kuri am fárákap te arakrá sér i konapono:

“Kwar Tokwae Kar te
ponankor kárákáre tokwaeráp,
mao te yiki kare,
mao te yiki kare,
mao te yiki kare.

Mao te wokwaek kar yak,
tá oukoumwan yak nám p,

tá nánkár wakmwaek kor yakea korop naenámpon.”

Am fárákapao makrá sénap te anepér mo i konapono. ✧

⁹ Am yiki yakápnap ankank te yiki yaká yaknám p Kwaro sia king tokwae fek tank nám p táman warákárria man loturia, maomp e narek sampokrá ‘Aesio’rá sér i konapono. Tá kápae kare por am yiworaopwe yiki yakápnap ankank tak nap te, ¹⁰ am 24 arop taokeyakáp konap fárákap támao kor; Kwaro sia king tokwae fek tank nánko, wonae fik pourou méntér éntér mwaeknám tukupá pér i konapono. Tá am fárákap man lotu nap te, mao yaká yaknám aroponoria napon. Aeria am fárákap náráp gol fekamp kump sia king tokwae tanknám p wonae fik épéria sérrá,

✧

¹¹ “Tokwae Kar! Amo yinomp Kwarono.

Amo támao narek karaok yak napo,
amwan kápae kare aropao warákárria
waráp e narek sampokria,
waráp kárákáre ankore mek yakáp mwanap te
wae pwi kare yak nám p.

Am te apae riteanápe,

Amo ankank ponankor yoroi napon.

Amoku waráp ninik fek yoroia napo,
am ankank ponankor oukoumwan yak nám p.”

5

Jono buk ankwap moukoupramp nkenám p kar

¹ Kwaro sia king fek tankea, maomp yae-párak mwaek yaek buk ankárankamp sámpá tank nánko nke nampono. Am te pu-pwaek, tá éntér mek kuri kumwi tenapo yak nám p. Tá am buk te fákánek éntu torompia fápákamánkia pwate napon. ² Tá ono nke nanko, kárákáre kor ensel ankwap tékén arakrá wumwi, “Kwapwe kare arop te wa máná buk fekamp torompi tenap éntu má kwaráp naenám p fwap pwi nám p?”

³ Yámar mek kuri tak naenám p arop ankwap yak mo, apárok kuri yak mo. Kwar ankore mek kuri am buk aokoropea am buk mek nke naenám p te yak mo kareno. ⁴ Ono nke nanko, arop fárákap te am buk fwap aokorop-pwar naenám p arop nke mo mwanap pourou nám pantá, ono táman yonkwae touweria éma wae nampono. ⁵ Aenánko arop taokeyak konám p arop ankárankao onan arakrá sér, “Amo émi kwapono. Amo nkeae! Juda fi meknám p laion korop nám p te, mao king Devitomp

arák fekamp taonono. Mao te waeman yopor aropan yorowaria kwe-pwarará apárok anámpá pap námpara, mao fwap am buk fek éntu fákánek ke fek torompiramp kwaráprá fupukuraera akwap naenámpono.”

Jono Sipsip Morok nkenámp kar

⁶ Aerámpan maok, ono nke nanko, Sipsip Morok ankárank fokopeyak nángo, am te wokwaek faropea napo, sumpwi námp niamp pourouráp. Mao te sia king fek tank nángo, am fek am yiaworaopwe ankank yiki yakáp nap, tá arop taokeyakáp konap aropamp sia man ikarea napo, am kuk mek tank. Aenángo, am te souwe fákánek aokránkirámp, tá fákánek yi. Am yi te Kwaromp fákánek spiritono. Kwaro am fákánek spirit te ponankor apár mekmwaek tirá kérép námpono. ☆ ⁷ Am Sipsip Morok te mao akwapea Kwaromp yae-párak mwaek yaekamp buk am sámp. ⁸ Mao wae am buk sámpeanánko maok, am ankank yiki yakáp nap, tá 24 arop taokeyakáp konap arop, am fárákap Sipsip Morokamp wonae fik pourou méntér éntér mwaeknámp tukupá pér. Am fárákap ankákárank námoku gita niamp sámp, tá dis gol ankárankamp am mek paura nánákare yankap konap top-pwarámpá yak námpráp sámp. Am te Kwarén kounteouráp aropao kar toropwap i konap wounápono. ☆ ⁹ Tá am fárákap takria maok, tár wourékam arakrá sámp:

“Amo fwap fákánek ke éntu torompiramp buk sámpea,
am kwaráp nanap pwi kar naponono.

Am te apae riteanápe,

wokwaek arop fárákapao

amwan faropea sumpwi pap napo,

waráp yiri fek amo arop fárákapan

yamokwapea Kwarén sánk naponono.

Ye! Amo te ponankor arop fi,

tá ponankor karráp,

ponankor apár mekamp,

tá nkwaekwe make pourouráp ponankor makia,

máte amo warko yamokwap naponono. ☆

¹⁰ Amo takia napo,

am fárákap yinomp Kwaromp

pris fákáre yakáp napo,

mao am fárákapamp King yak námpon.

Tá am fárákap te king yakápria,

apárokamp kounteouráp arop fárákapan

poukwap mwanapon.” ☆

Sipsip Morokamp e narek sampoknap kar

¹¹ Tá ono warko tokoreyakria, kápae kare enselomp kar wawi nampono. Am fárákapan te kouroump mwanap pourou mono, kápae kare fopwakwap-fopwakwapono. Am fárákapao kingomp sia, tá am ankank yiki yakápnap ankank, tá arop taokeyakáp nap aropan kor ikiri yakápria maok, ☆ ¹² am fárákapao tékén arakrá wumwi:

“Mámá te Sipsip Morok wokwaek faropea sumpwi papaponono.

Mao te waeman e tokwae,

tá ponankor kwapwe kare ankank,

☆ 5:6: Sek 4:10

☆ 5:8: Sng 141:2; Yé 8:3-4; 15:2

☆ 5:9: Sng 98:1

☆ 5:10: Ais 61:6; 1 Pi

2:5,9; Yé 20:6; 22:5

☆ 5:11: Dan 7:9-10

kwapwe kare yonkwae koukour,
 tá kárákáre tokwae kar sámp naenámp te,
 waeman pwi kare yak námpono.
 Kápae kare arop maomp e narek sampokria
 man warákarrá 'Aesio'rá sér mwanap te,
 waeman pwi kari yak námpon!"

¹³ Tá ono kápae kare nkwakwe make ankank Kwaro yoroi námp yámar mek yak námp, tá apárok yak námp, tá némp mek yak námp, tá solwara mek yak námp, maomp kar wawi nampono. Ye! Ponankor ankank ponankor mekmwaekamp yakáp nap, ono wa nanko, am fárákapao arakrá sér:

"Am arop te náráp sia king fek tank nánko,
 tá Sipsip Morokao kuri am yawor
 fwap kápae kare 'Aesio'rá sénap kar,
 tá e tokwae sánknáp,
 tá warákár,
 tá kárákáre am te waeman
 fwap kápae kare por
 sámp saráp yaká yak nenepón."

¹⁴ Tá am yiaworaopwe yiki yakápnáp ankank támao sérrá, "Am te kare tak mwanapon." Tá arop taokeyakáp konap fárákapao maomp wonae fik tukupá pérrá man lotu napon.

6

Sipsip Morokao buk fekamp éntu kwarápnámp kar

¹ Tá ono nke nanko, Sipsip Morok mao am buk éntu fek fákánek ke torompi tari nap ankárankamp ke kwarokwap. Aenáńko, am fek ono wa nanko yiaworaopwe ankank yiki yakápnáp am ou mekamp ankwap ankárankampao kar sénánko, maomp kar te oukuréao párákapnámp ni-ampria mao sérrá, "Amo koropae!" ✧ ² Aerá sénánko ono nke nanko, wupwi kor hos, tá am fek arop tankria pir sámpá tank. Aenáńko, yorowar kwe-pwar konap kump man sánk napo, yorowar kwe-pwarará akwapria mao am yorowar kwe-pwarnámp tére oukoumwan térea waerá akwap námpon.

³ Tá Sipsip Morok buk fek éntu niamp torompi tenap anánk ke fekamp kwarokwap nánko, am fek ono wa nanko, anánk ankank yiki yak námp mao sérrá, "Amo koropae!" ⁴ Tá am meknámp hos ankwap korop. Am te noumouri kor. Am fek tanknámp aropan kárákáre sánk napo, mao fwap apárokamp koumteouráp aropamp kwapwe kare ke tirá épéri pwar nánko, am fárákap fwap arop ankwap fárákapán tirá wour mwanapon. Aeria man bainat tokwae kar am tére naenámp sánk napono.

⁵ Tá Sipsip Morok buk fekamp éntu niamp torompinap yininkan kwarokwap nánko, am ke fek ono wa nanko, yiaworaopwe ankank yiki yakáp nap yininkao sérrá, "Amo koropae!" Aeránko, ono hos yákáre kor ✧ nke nampono. Am fek te arop firamp kápae purump konap skel yaek samp-tank. ⁶ Tá ono wa nanko, yiaworaopwe ankank yiki yakáp nap meknámp arop kar niamp ankwap arakrá sér, "Amo sospen kánanke mek

✧ 6:1: Yé 5:1 ✧ 6:5: 'Yákáre kor hos' te nánkár wakmwaek pwar naenámp yae fek nánko, yae-porokwe tokwae korop naenámpán yénkép námpon.

wit ankárankamp yámar fek térea sámp konámp mani fek purumprá yokwapá papae! Tá amo yininkaopwe sospen kánanke mek bali ankárankamp yámar fek térea sámp konámp mani fek purumprá yokwapá papae. Aeno amo wel ntia wain souroumpouri kwapono.”

⁷ Tá Sipsip Morok buk fekamp yiawor éntu kwar-pwar nángo, am ke fek yiaworaopwe ankank yiki yakáp nap mekamp yiaworao sérrá, “Amo koropae!” ⁸ Aerángo ono nke nanko, pourou yar faokor akwapnámp hos ankwap am meknámp korop. Aenángo, am fek arop tank. Maomp e te Sumpwi. Tá arop ankwap maomp e te Yaomwi mek Pik mwanap maomp wakmwaek tank. Am anánkaopwean takenkria kárákáre sánk napo, mao koumteouráp arop ponankor yiawor mwaekamp ankárank mwaekamp kirikiri ponankor tirá wour nenepo. Tá am anánkaopwerao tirá wour nenep te bainat fek, tá yae-porokwe tokwae fek, tá nkwaekwe make touwe fek, tá apárokamp yao pwae mekamp nape firao, arake fek tirá wour nenepo. ☆

⁹ Tá Sipsip Morok buk fekamp éntik éntu kwar-pwar nángo, ono nke nanko, waemp fákáre alta ankore mek yakáp. Am arop fárákap te wokwaek Kwaromp kar sámpea kárákáreria arop ankwap fárákapan am kar fárákápapo, táman yoporap arop fárákapao tirá wouriap aropono. ☆ ¹⁰ Am waemp fákáre tékén arakrá wumwi, “Kárákáre Tokwaeráp Tokwae Kar e! Amo yiki kareno! Waráp ninik te ponankor kare karonó! Apaekamp ke akwapea pwate nángo, amo apárok yakápnap arop fárákapan kotria yinan tirá wouri nap fek am fárákapan nopok érou nanapono?” ☆ ¹¹ Aenapo Kwaro am fárákapan waempyam wupwi tokwaeri moumountukri nénkria mao am fárákapan arakrá sér, “Yumo ankár kánámpár anepér tae morokenke. Nánkár am yopor aropao yumont ankárankamp tére konap yiráp ankwapyaenáp arop fárákapan kor takrá tirá wouranápono. Nánkár am kouroumprá akwapea pwi nángo, Kwaro fwap am fárákapan nopok érou naenámpo.” ☆

¹² Tá Sipsip Morok éntu niamp nángo buk fekamp fákap tenap tokwaman kwarokwap nángo, ono nke nángo, némp yérur tokwae koropria apár ponankor oupouroup. Tá yámar te arákarea yam turupwi nokore niamp araknámp nángo, yunk te ponankor noumouri koría maok, yiri niampi akwap. ☆ ¹³ Yámar mekamp térme te ponankor apárok mukaria ékrink námp te yao fik kirao oukoumwan noumouri mo námpa ouwirao nángo, némpouk ponankor ékrink i konámp niamp. ¹⁴ Yámar me tokwaerao kor kwanpae moukoupá pap konap niamp rá akwap te. Tá faonkwe, ént mekamp apár amor ke fárákapao kor am yakáp i konap pwarará érérekéri tukup. ¹⁵ Tá apárokamp king fárákap ntia e tokwaeráp arop fárákap, tá soldia fákáreamp kepten fárákap, tá mani tokwaeráp arop fárákap, tá kárákáre kor arop, tá kápae kare arop kwaporok tére konap, tá kápae kare arop fwap párák yakáp i konap, am fárákap énéni ponankor pirikimpea apár mekmwaek, tá kounk fi mekmwaek wouri yakáp. ☆ ¹⁶ Tá am fárákapao kápae kare faonkwe tokwae, tá péri wi aran wumwirá, “Yumo ankár yinomp pourouk mapek koropá péria Kwaro sia king fek tankrá nke naenámp fek, tá Sipsip Morokamp yonkwae pwarámp korop naenámp fek yinan oupoupourenke. ¹⁷ Am te apae riteanápe, am Yae Tokwae fek te am anánkaopwerao arop fárákap kwatae niniki nap

☆ 6:8: Ese 14:21 ☆ 6:9: Jo 16:2 ☆ 6:10: Yé 16:5-7 ☆ 6:11: Yé 3:4-5; 7:9,13-14 ☆ 6:12: Mt 24:19 ☆ 6:15: Ais 2:19

fek nopok touwe kwatae nénk nenep yonkwae pwarámp te wae korop námpon. Aenámpara wa fwap am kwe-pwararea yak naenámpon?”

7

Kwaromp firáp yakápnap arop fárákan taok káknámp kar

¹ Ono am yém niamp nkea pwarará, ankwap yém nke nanko ensel yiworaopwe apár mek yiwor woupwi mwaek fókouri yakáp. Am fárákap te apárokamp yiwor mwaekamp apár mwaekamp ouwipár sámp-fákeyakáp napo, ouwipár apár mek korop naenámp pourou mo, solwara mwaek kuri korop naenámp pourou mo, yao yowe mek kuri korop naenámp pourou mo. ² Tá ono nke nanko, ankwap ensel yámar aok konámp mwaeknámp yámar meaok korop. Mao te yiki yak konámp Kwaromp taok pap konámp sámpea am yiworaopwe ensel Kwaro apár ntia solwara souroumpouri siranáponoria kárákare sánknámp ensel táman kárákare fek tékén wumwi. ³ Aeria mao arakrá sér, “Yumo te apár ntia solwara, tá yao aráte koupour souroumpouri kwapono. Nánkár yino Kwaromp tére aropamp yépe kor fek maomp taok kákea pwar nángo maok, wakmwaek yumo am ankank fwap souroumpour mwanapono.” ✧ ⁴ Tá ono wa nanko, kounteouráp arop fárákan Kwaromp taok kákrámp kouroump napan ‘Arakae’rá sér, “Mao 144,000 ankákárank Israel fi mekamp ponankor kounteouráp aropan Kwaromp taok káká pwar.” ⁵ Aenapo maok, Judamp fekamp 12,000 taok sámp, ta Rubenomp fekamp 12,000, tá Gatomp fekamp 12,000, ⁶ tá Aseromp fekamp 12,000, Naptalaimp fekamp 12,000, tá Manasamp fekamp 12,000, ⁷ tá Simionomp fekamp 12,000, tá Livaimp fekamp 12,000, tá Isakaromp fekamp 12,000, ⁸ Sebulunomp fekamp 12,000, tá Josepomp fekamp 12,000, tá Bensaminomp fekamp 12,000. Mámá arop fákare mao Kwaromp taok sámp napono.

Kápae kare arop ou tokwae Kwarén lotunap kar

⁹ Ono am ankank ponankor nkea pwarará, ono warko tokoreyakria nke nanko, kápae kare kounteouráp arop fárákap koupoukour yakáp napo, am arop fárákap te kouroumpea pwi mwanap pourou mono. Am kounteouráp arop fárákap te nkwaekwe make pourou yipiráp, tá kápae kare arop fi ponankor, tá ponankor apár mekamp, tá ponankor mounmountukri karráp, am fárákap sia king wonae fik, tá Sipsip Morok nke námp fek fókouri yakáp. Am fárákap te wupwi kor waempyam tokwaeri yiriria, tá oupuk pwae yaek tia, ✧ ¹⁰ arakrá tékén wumwi, “Nomp Kwar sia king fek tank námp, tá Sipsip Morok am yaworao nomwan warko éréképea nepo, nomo oukoumwan yae-párak yakáp námpono.”

¹¹ Tá ensel fákare ponankor, tá arop taokeyakápnap arop fákare ntia yiworaopwe ankank yiki yakáp nap, am fárákap sia king ikarea yakáp. Tá am fárákap sia king wonae fik pourou méntér éntér mwaeknámp tukupá pérria Kwarén lotu. ¹² Aeria arakrá sér, “Kare karono, nomo nomp Kwarén warákara wae mwaro. Aeria nomo maomp e tokwae érik sér mwaro. Mao te ponankor kwapwe kare ninikrápara, nomo man fáparákrá maomp e narek sampok mwaro.

Mao te kárákáre karenó.
 Ye! Ponankor kárákáre tokwae te
 maomp pourouk yak námpono.
 Mámá ponankor ankank te maomp sarápono.
 Kare karono.”

Am fárákápao touwe sámpnap ke wae pwarnámp kar

¹³ Tá taokeyak konámp arop ankwapao onan sérrá, “Mámá wupwi kor waempyam tokwaeri yirirnap arop fárákáp máte wanon? Tá am fárákáp te maoknámp korop napon?” ☆

¹⁴ Tá ono nopok man sérrá, “Tokwae Kar e! Amoku támao amo mér napon.” Tá mao onan sérrá, “Mámá arop fárákáp te wokwae touwe tokwae yopor aropao nénkapo, tia yakápiap arop fárákápono. Am fárákápamp waempyam te Sipsip Morokamp yiri fek yáraria napo, maomp waempyam wupwi kwapwe námpono. ☆ ¹⁵ Aenapara, am fárákáp Kwaromp sia king wonae fik fokouri yakáp napon. Tá yámarao, tá kumuruk kuri maomp Yiki Kor Nap mek maomp tére tére konapono. Tá Kwar am sia king fek tank konámp, mao námoku am fárákápént yakria taokeyak naenámpono. ☆ ¹⁶ Aenánko am fárákáp te mwae touwe mo, éntantá níkip mo mwanapono. Am fárákápan yámar touwe fokor mo, tá ankwap ankank man pourou touwe fokor mo naenámpon. ¹⁷ Am te apae riteanápe, Sipsip Morok sia king amore mek yakria am fárákápan sipsip taokeyak konámp aropnámp taokeyak námpono. Mao te fwap am fárákáp éréképea ént oukurnámp fik akwap nánko, am fárákáp yiki yak sánk konámp ént fár mwanapono. Tá am fárákápamp yi mekamp émti Kwaro torokor nánko, am fárákáp warko éménk mono.” ☆

8

Sipsip Morokao buk fekamp fákánek éntu kwar-pwarnámp kar

¹ Tá Sipsip Morok buk fekamp fákánek tompnámp éntu kwar-pwar nánko, am ke fek te pourounk kánanke yak mo, tá yámar mek kar sérar mo, akwapea hap aua fek. ² Aenánko, wakmwae on o nke nanko, ensel fákánek Kwaromp wonae fik fokouri yakáprá fákánek wur tia fákeyakáp. ³ Tá ensel ankwap koroepa alta wonae fik fokokeyak. Mao te gol fekamp dis am mek paura nánákáre souri pokanoria yankap konap yaek sámp-fákeyak. Aenánko man kápae kare paura nánákáre nénk. Am enselo am tia, kápae kare Kwaromp firáp aropamp kar toropwap i konap koupoukarea mént tapokwapea Kwarén ofa i konap golráp alta fek paprá Kwarén sánk. Am alta te Kwaromp sia king wonae fik yak námpon. ⁴ Tá am yaomwi souri paura nánákáre yankap nap, ntia Kwaromp kounteouráp aropamp Kwarén kar toropwap i konap, am ponankor enselomp yaek pwarará narek pokea Kwaromp nás mek. ☆ ⁵ Aenánko ensel paura nánákáre yankap konap dis am sámpea alta fekamp yaomwi am dis mek top-pwarámpea am yaomwi sámprá apárok sir. Mao apárok sirarrá pwaránko oukurér tokwae párákapria pourounk tokwae nánko, mékéer wae fápárákár akwap nánko, apár némp yérur tokwae.

Ensel yia woraopwerao wur fukurnap kar

⁶ Tá am fákánek ensel fákánek wur kor tia yakáprá wae wur fokour mwaria nánap. ⁷ Tá ensel ankárankamp mao náráp wur fokop nánko maok,

☆ 7:13: Yé 7:9 ☆ 7:14: Mt 24:21 ☆ 7:15: Ais 49:10 ☆ 7:17: Sng 23:2; Ais 25:8; Yé 21:4

☆ 8:4: Yé 5:8

warákam ais, tá yaomwi ntia yirirént tapokwapea apárok kwarokor pik. Aenánko, ponankor apár yinink mwaekamp ankwap ankárank mwaek kirikiri mwaekamp apár, tá am mwaekamp yao ponankor, tá yiki kor apwar pwaeran kor ponankor yaomwirao fári pwar. ✱

⁸ Tá ensel anánkao náráp wur fokop nánko, faonkwe tokwae fek yaomwi yurunknám niamp sinapo, solwara mek piká párákap. Am solwara te yinink mwaek fékerrá oumwi kákea pwate napo, ankwap ankárankamp mwaek te yiri arákarrá yak. ⁹ Aenánko am solwara mek yiki yakápnám ankank yinink mwaek pir-pwara nap am te ankárankamp mwaek fi te ponankor surumpwi pwar. Tá sip yinink mwaek pirékarea pwaranap, ankárank mwaek ponankor tokopá akwap. ✱

¹⁰ Tá ensel yininkao náráp wur fokop nánko maok, térme tokwae ankárankamp yaomwi kare saromnám yurunkia am yámar mek pwararea apárok piká párákap. Ént yinink mwaek pir-pwarará oumwi kák tenap am térme ankárankamp mwaek ént oukurnám mek, tá ént kar mek piká párákap. ¹¹ Am térmeamp e te Top i konám Marasin. Am ént yinink mwaek pirékarea pwatenap ankárankamp mwaek te, am ént wae top kwatae kare. Aenánko kápae kare arop am ént fánapo, am fárákapamp yare mek topa wae nánko, am fek surumpwi naponu.

¹² Tá ensel yiaworao náráp wur fokop nánko, yámar ntia yunk, tá térme ponankor yinink mwaekamp ankárank mwaek ponankor souroumpouri yakáp napo, wae yokor konap am táman kor yinink mwaek pirékarea napo, ankárank mwaek kirikiri wae yokor konám akwapea kirikip. Aenánko, yámar ntia kumur ankárankamp mwaek kirikiri te wae yokor mono.

¹³ Tá ono nke nanko, tu tokwae ankárankamp yámar mek amorik furukarea akwap. Ta ono wa nanko, mao tékén arakrá wumwi, “Koupoutáráp nap, koupoutáráp nap, koupoutáráp nape, apárokamp kounteouráp arop koupoutáráp nape! Am te apae riteanápe, ankwap yininkaopwe ensel mao náráp wur foupour mwarea nap te, touwe tokwae kounteouráp arop fárákapan korop naenámpou.” ✱

9

Ensel éntirao wur fokopnám kar

¹ Ensel éntirao náráp wur fokop nánko maok, ono nke nanko, térme ankárankamp yámar mek pwarará, apárok piká párákap. Aenánko, Kwaro man am apár me tokwaeri fi tikipnám yak monám ménki kikip naenámp ki sánk. ² Am térmeao am me kik-pwaránko, am me meknám yaomwi tokwae yanknap souri niamp aok. Aeria am souri te yámar ntia ouwipáran oupouroup nánko, yámar ntia ouwipár akwapea kirikip. ³ Aenánko, kápae kare tákár oumpwe niamp am yaomwi souri meknám apárok pikrink. Tá am fárákapao sámpnap kárákáre te kaoamp touwe sánk konám kárákáre niampria, am te arop yamp nánko touwe tokwae naenámp ankankono. ✱ ⁴ Tá am fárákapan kar arakrá sér, “Yumo te apwar pwae, tá apárokamp nkwaekwe make ankank némpouk forokor konám, tá yao ankwap aráte kwatae pap kwaponu, mono. Yumo ankár am arop fárákap Kwaro naráponoria yépe kor fek taok paprá kumwi nám yak monám aropan sámpá kwatae pap kipo. ✱ ⁵ Yumo am arop fárákapan

✱ 8:7: Kis 9:23; Jol 2:30

✱ 8:9: Kis 7:20-21

✱ 8:13: Yé 9:12; 11:14

✱ 9:3: Kis 10:12

✱ 9:4: Yé 6:16

touwe sánk nap te akwapea éntik yunk napao maok, am arop fárákapan te tirá wouri kwapono.” Tá am arop touwe kwatae nénknámp kao niamp am támao arop yourounkwe nángo, touwe tokwae naenámp. ⁶ Am taknámp ke fek arop wae sumpwi mwaria mwae kup oupourounk napao maok, am sumpwi wwanap mwae kup te nke mono. Ye, arop sumpwi mwar kar napao maok, sumpwi te am fárákapan sámp mono.

⁷ Ono nke nanko, am takár fákáre te hos fákáreao yorowarrá tukup mwaria nánap nap niampono. Am ankank fárákapamp me korok te gol fekamp kump niamp woukouri yakáp. Tá am fárákapamp yimetáp te arop yimetáp niamp. ⁸ Tá am fárákapamp me pwae te kounteouramp me pwae éréri niamp pourouráp. Tá am fárákapamp yu kor te laionomp yu kor niamp. ⁹ Am fárákapamp éntér kor fek te kapa fekamp kárae yiriria yakáp. Tá maomp yowe pwae énk te yorowar mek tukup mwanap kápae kare hosráp karisamp ounk niampono. ¹⁰ Am fárákapamp kore te kao kore kor niampria, aropan touwe sámp naenámp marasin am meknámp sánk konámp kore kor wiráp yak námpon. Tá am fárákapamp kore kor te arop touwe sánkrá akwapea éntik yunk fek naenámp kárákáre samp napon. ¹¹ Am fárákap te waeman taokeyak naenámp king yak námpon. Am king te apár me éri fi tikipnámp yak mo, ankár piknámpamp enselono. Am ensel te Hibru kar fek maomp e ‘Abadon’ ri konapono. Tá nomp Grik kar fekamp e fi te ‘Kápae kare ankank kwataerá kák naenámp aropono’.

¹² Má manénkir koropnámp touwe tokwae kwatae te wae pwar námpon. Wakmwaek korop naenámp touwe tokwae oukouwman anánkaopwe yak námpon. ✧

Ensel tokwamao wur fokopnámp kar

¹³ Tá ensel tokwamao náráp wur fokop nángo, ono wa nanko, Kwaromp wonae fik yaknámp alta gol fek yiawor woupwi meknámp kar sér. ¹⁴ Mao am wur fákeyaknámp ensel tokwaman arakrá sér, “Am ensel yiaworaopwe ént Yufretis mwaek fákápá yakáp nap amwar pwar napo tukupanápono.” ¹⁵ Aeránko maok, mao wae am yiaworaopwe ensel pwar nángo, wae am fárákapao ponankor kounteouráp arop yinink mwaekamp pirékara nap ankárank mwaek kirikiri ponankor paoki pwar naenámp. Am ensel fárákap te am tére mwanámpria am ke korop naenámp am yae, tá am yunk, tá am korop naenámp yopwar táman yépékrá nánapi yakáp napon. ✧ ¹⁶ Tá soldia fákáre hos fek tankáp nap te 200 milion. Ono am kouroumpéa sénapo, wawi nampono. ¹⁷ Tá ono yém niamp arakria hos fákáre am fek arop tankáp nap nke. Am arop fárákapao yiririna kárae fek yaknámp te noumouri kor, tá muru kor, tá yar kor. Am hosamp me kor te laionomp me kor niamp arake, tá yaomwi yurunk ntia souri, tá yumwi salfa fekamp yaomwi maomp táp meknámp koroprá fápákár akwap. ¹⁸ Am fárákapao kounteouráp arop ponankor yinink mwaek pirékarea pwar napan ankárank mwaek te mámá yininkaopwe ankank kwatae fek paoki pwar napon. Am mámá yaomwi, tá souri, tá salfa yumwi fek yaomwi yurunk nám, hosamp táp meknámp korop nám, am fek paoki pwar napon. ¹⁹ Am hos fákáreamp touwe sánk naenámp kárákáre te táp mek yak, tá maomp kore kor fek yak námpon. Maomp kore kor te takam niamp me korrápao am me kor fek táman aropan touwe sánk konámp.

²⁰ Arop ankwapmwaek ponankor oukoumwan am yaomwi ntia souri ntia yumwi salfa fekamp yaomwi fek sumpwi mo nap te, kwatae ninik younkwek sir mono. Am námokuráp yae fek yoroia man lotu mwanap ankankan pwar mono. Tá kare! Am fárákap te kwatae spirit fárákan, tá kwekár kwar mao námoku gol, silva, tá bras, tá yumwi, tá yao am fek yoroinap ankank nke naenámp pourou mo, kar wa mo, yarak mo, mak i konámp táman lotu napon. ✧

²¹ Am arop fárákap arop ankwap fárákap tirá wourrá, foupourá, koko-porrá, oukunrá, mak i konapan maok, am pwarará kwatae ninikan kor younkwe mwaek sir mo napon.

10

Jono enselo buk sánk nánko fárinámp kar

¹ Ono am ankank nkea pwarará, ono warko nke nanko, ensel kárákáre kor ankwap yámar meknámp ék. Maomp pourouk te koumweráo oupouroupa yak nánko, fou yimpnámp yépe kor fek kámpá yak. Maomp yimetáp te yámar wae niamp, tá maomp pu kor te oumpwar fokokeyak nánko, ponankor yaomwi yurunk aowarámp námp niamp. ² Mao buk kánanke ankárankamp yaek fákeyak nánko, am buk fupukurae yak. Mao te yae-párák mwaek pu solwara yumuntuk pumpur, tá yae-mánkwan mwaek pu apár kar fek pumpuri yak námpono. ³ Maomp wumwi kar kárákáre te laionomp kar tokwae niampono. Mao arakrá wumwi nánko, fákánek oukurér párákaprá nopok kar sérar. ⁴ Am fákánek párákapnámp oukurér kar sérar napo, ono koupour am kumwi naeria nampán maok, ono wa nanko, yámar meknámp kar ankwap onan sérrá, “Am fákánek párákapnámp oukuréramp kar am te amo ankár waráp ninik mek fákapea papae. Amo kumwi kwapon.”

⁵ Tá am ensel ono wokwaek nke nanko, solwara yumuntuk, tá apár kar fek fokokeyak námp, mao yámar mek náráp yae-párák mwaek yae ka-sampok. ⁶ Aeria mao narek yiki yaká yak konámp Kwaromp e fek fou e sér. Am Kwar te yámar me ntia am mek yakápnámp ankank ponankor; tá apár ntia am mek yakápnámp ankank, tá solwara ntia am mek yakápnámp ankank ponankor yororoimp Kwarono. Am enselo arakrá sér, “Pwar naenámp ke wae korop námpono. Kwar te warko yépék naenámp pourou mono. ⁷ Warko wakmwaek ensel fákáneráo wur fokop nánko, am wur kar korop nánko, am ke fek am ankank Kwaro nanampria wokwaek sérimp kar te mek yakámpán mao wae tére nánko, érik korop naenámp. Am kar mao náráp tére konap profet fákárean wokwaek kar sérimp támaono.”

⁸ Tá am aropamp kar manénkir wawi namp, warko yámar meknámp koropria onan arakrá sér: “Amo akwapea ankwapmwaek pu solwara mek, tá ankwapmwaek pu apár kar fekia fokokeyaknámp enselomp yaek fupukurae yaknámp buk sámpae.” ⁹ Aeránko, ono akwapea enselonámpokria ono man sérrá, “Amo onan támá buk kánanke sápe.” Tá mao onan sérrá, “Amo sámpea fárae. Am te fária napo, waráp yare mek te yorowan naenámpán maok, waráp táp mek te hani nape kwapwe niamp naenámp.” ¹⁰ Mao takrá séri pwar nánko, ono am buk kánanke enselomp yaekamp sámpea, ono fár. Tá onomp táp mek hani nape kwapwe niamp námpao maok, ono fári pwate nanko, onomp yare mek te

yorowara wae. ¹¹ Tá Kwaro onan sérrá, “Amo kápae kare apár mekamp arop firan, tá kápae kare pourou yipiráp aropan, tá kápae kare karráp aropan, tá kápae kare king fákáreran korop naenámp ankank má profet kar warko farákápae.”

11

Arop anánkaopwerao kar farákáp nep kar

¹ Ono am fek purump konap yaopwae mear yaopwae niamp sápria onan sérrá, “Amo fárámprá Kwaromp Yiki Kor Nap ntia alta purumpae! Tá amo am mek lotu i konap kounteouráp arop kouroumpae! ² Aeno amo yár Yiki Kor Nap pu-pwaek yak námp te purump kwapono. Amo ankár pwarampo. Am yár te ankwap fi aropampono. Nánkár am fárákapao koropea am Yiki Kor Ném pumpuri yakáprá tukupea 42 yunk fek mwanapono. ✱ ³ Aenapo, ono mámara arop anánkaopwe sámp-kérép nanko, onomp kar farákáp nenepono. Am arop yawor te yonkwae touweria yirimp konap waempyam yirimpea onomp kar farákáprá akwapea 1,260 yae ✱ fek nenepon. ⁴ Am anánkaopwe te yao oliv † yawor niamp, tá lam anánkaopwe apár ponankoramp Tokwae Karamp wonae fik yak nepon. ✱ ⁵ Táte arop ankwap fárákap am arop yaworan sámpá yampourou mwaria napo te, am arop yaworamp táp meknámp yaomwi koropria am arop yaworan yopornap arop fárákapan wouroukoupwi pwar naenámp. ⁶ Am arop yawor Kwaromp kar farákáp nenep ke fek te, waeman yámar mek warákam ékantá kér nenep kárákáre yak námpon. Tá am arop yawor te ént ponankor yiri arákarrá kák nepo, am támao apárokamp kounteouráp aropan nkwakwe make kwatae ankank fek kwatae pap nenepon. Kápae kare ke fek am arop yawor tak neria te, fwap tak nenep kárákáre yak námpon.

⁷ Am arop yawor Kwaromp kar farákápnep tére wae pwar nepo, yao pwae mekamp fir am fi tikip monámp apár me éri meknámp narek aokea am arop yaworént yorowar. Yorowaria am arop yaworan kwe-pwararea faoporia kák nánko, sumpwi nenepon. ✱ ⁸ Aetenánko, am arop yaworamp yákáre te taun tokwae kar mek akwapnámp mwae kupuk tank nenepon. Am ‘Taun’rá sénap te mek wounáprá ‘Sodom’ tá ‘Isip’rá sénapon. Am taun tokwae mek táman wokwaek am arop yaworamp Tokwae Karan yaopwae porokopramp fek faropá papapono. ⁹ Arop ankwap fárákap ponankor apár mekamp, tá ponankor arop fi, tá ponankor karráp, tá nkwakwe make pourou yipiráp ponankor, makia am arop yaworan, fwaprá kar sumpwi neponoria am yákáre nkerá tukupea yinink yae akwapea yiawor yámar kuk námp fek mwanapon. Tá arop fárákap am arop yaworamp yákáre ‘Apár me mek pap kwapono’rá sér mwanapono. ¹⁰ Tá apárokamp kounteouráp arop am arop yawor sumpwi nep táman warákáránkrá tár sámprá fir féperrá nouroup arop fárákapan ankank nénk. Am te apae riteanápe, am profet yawor apárok yakápnep kounteouráp aropan ponankor touwe nénk konepantá mwanapon.

¹¹ Yinink kumuria yiawor yámar kuknámp yae fek táman Kwaro yiki yak naenámp néké am arop yaworamp yákáre mek sámp-kérép nánko,

✱ **11:2:** Lu 21:24; Yé 13:5 ✱ **11:3:** 1,260 yae te 42 yunk, tá yinink yopwaria yiawor amore mekan sénámp. † **11:4:** ‘Yao oliv’ te kantri Israel firan wouná námp. ✱ **11:4:** Sek 4:11,14 ✱ **11:7:** Yé 13:1

am arop yawor fárámpea fokokeyak. Aenepo, arop fárákap am arop yaworan nkea apáp tirinka wae. ¹² Tá am arop yaworao wa nepo, kar ankwap yámar meknámp tékén am arop yaworan arakrá wumwi, “Yumo narek mapek aokenke!” Aeránko maok, am arop yawor kouwme mekia yámar mek pok nepo, am arop yaworan yopornap arop fárákap mao pok nep wae nke. ✧ ¹³ Tá am ke fek táman némp yérur tokwae korop nánko, am taun ankárank mwaek kirikiri kwatae akwap nánko, sarakok mwaek oukoumwan fwap yak. Tá 7,000 koumteouráp arop am némp yérur fek tapek ponankor surumpwi. Tá ankwap koumteouráp arop fárákap fwap yakáp nap apáp tirinka waeria, yámar mekamp Kwaromp e sámpá sakap.

¹⁴ Anánkaopwe touwe tokwae kwatae korop námp wae pwarane. Aeno koupoutaráp nap, wawenk! Yininkan korop naenámp touwe tokwae te wae wonae fik kar námp. ✧

Ensel fákánearao wur fokopnámp kar

¹⁵ Tá ensel fákánearao náráp wur fokop nánko, ono wa nanko, yámar meknámp kar ankwap tékén arakrá wumwi: “Nomp Tokwae Kar ntia maomp Kraiss am anánkaopwe te apár-apár ponankoramp Kingono. Tá mao ankár King yaká yak naerámpon. ✧ ¹⁶ Tá am 24 arop taokeyakáp i konap arop Kwaro nke námp fek sia fek tankáp i konap, am fárákap Kwaromp wonae fik apárok tukupá pérrá Kwarén lotu. ✧ ¹⁷ Am fárákapao sérrá,

“Tokwae Kar, amo Ponankor Kárakáreráp Kwarono!

Amo oukoumwan yak nap,
wokwae kar amo yakap,
amo wae waráp kárakáre tokwae sámpea,
amo King yak napon.

Aenapantá yino amwan ‘Aesio’rá séreano.

¹⁸ Ankwap fi arop, waráp kar wa te monoria yonkwae pwarámp napan maok,
nopok waráp yonkwae pwarámp te wokwae korop námp.

Oukoumwan má ke fek te,
sumpwinap arop kot mwanapono.
Oukoumwan má ke fek te,
nopok kwapwe kare ankank
waráp tére aropan nénk nanap keno.

Am te profet fákáre,
tá waráp koumteouráp arop fárákap ponankor
amwan apápria,
waráp yae ankore mek yakáp i konap,
eráp arop fárákap,
e moráp arop fárákan kor
ponankor mént nopok nénk nanapono.
Oukoumwan te apár kwatae pap
konap arop fárákan
kwatae pap nanap kenono.” ✧

¹⁹ Am taokeyakáp konap arop fárákap takrá séri pwar napo, yámar mek yaknámp Kwaromp Yiki Kor Nap ménki kik-pwar napo, Kwaromp kontrak tanknámp bokis am Yiki Kor Nap mek tank konámp érik tank.

Aenánko, mékér wae fápárákár akwap nánko, pourounkria oukurér párákap nánko, apár némp yururria kápae kare aisráp warákam ék námpon.

12

Yupu ntia wunépir wounápnámp kar

¹ Tá yámar mek wunéri tokwae akwap korop námp te arake: Yupu * ankárankamp yakria, yámar te mao náráp pourouk waempyamnámp yirimp. Tá yunk maomp pu ankore mek yak. Tá kump mek éntér-sámpramp térme yak námp maomp me korok woukwap. ² Mao te táráp † yakria, táráp fárákap naenámp touwe tokwae sámpria tékén apánka wae. ³ Aenánko, ankwap wunéri yámar mek korop. Am wunéri te ará: Wunépir niámp ankwap yak. Am te noumouri korao maok, fákánek me kor, tá fére-sámpramp souwe aokránkirámp, tá kump fákánek kingao woukour i konámp niámp am fákánek me korok yakáp. ⁴ Maomp kore kor fek ankárank mwaek kirikiri térme yámar mekamp yaokwampia apárok épér. Aenánko, anánk mwaek kirikirikamp térme mwar yámar mek yak. Tá am wunépir yupu-táráp sámp naerianámp, maomp wonae fik yakria am yupu-táráp sámpeanánko, man am táráp sámp-nonkorop nanampria yépékrá yak. ⁵ Tá yupu poumou-táráp sámp. Am táráp te nánkár téképa yakria wakmwaek kounteouráp arop fárákap ponankor kárákáre fek poukeyak naenámp ain yaopwae sámp naenámp. Am yupu wae táráp sámpeanánko, koupour kar am táráp sámpea narek pokea Kwaronámpok maomp sia king fek sámpá tukup. ⁶ Aenapo, tá am yupu farákapea kwar saráp mek akwap. Ampok te wae Kwaro maompór némp nánapi pwate nánko, man ampok taokeyakápria man fir nénkrá tukupea 1,260 yae fek mwanapon.

⁷ Oukoumwan te yámar mek yorowar tokwae korop nánko, Maikel ntia maomp ensel fákáre wunépirént yorowar. Tá am wunépir ntia maomp ensel fákáre nopok kor yorowaria maok, * ⁸ mao te yorowar kwe-pwar mwanap kárákáre te yak mono. Aenapara, am fárákap te warko yámar mek yakáp mwanap pourou mono. ⁹ Tá Kwaromp ensel fákáre am wunépir apárok far-sinapon. Mao te am wokwae kar yakámp takam Satan, ponankor aropan kot i konámp arop, tá ponankor kounteouráp aropan poupwekáp i konámp aropono. Man apárok far-sirarrá maomp ensel fákáreran kor méntér fárarámprá épér napon. *

¹⁰ Tá ono wa nanko, yámar meknámp tékén arakrá wumwi: “Oukoumwan te nomp Kwaro nomwan wae warko érékép námpono. Maomp kárákáre wae érik korop nánko, mao King yak námpono. Tá maomp Krai wae kárákáre tokwae sámp námpono. Am te apae riteanápe, am nomp ankwapyáenáp fákáreran kot i konámp arop nomp Kwaro nke námp fek wae fek, tá kumuruk, am fárákapan kot i konámpman maok, oukoumwan te wae ensel fákárerao apárok far-sinapon. * ¹¹ Nomp ankwapyáenáp fákáre wae Sipsip Morokamp yiri fek kárákáre sámpea, maomp kar kare farákápria amnap ninik fek yopor aropan yorowar kwe-pwararea yérépea pwar napon. Am fárákap te apárok kwapwe kare yakáp mwaria ninik mono. Numwar yopor aropao tirá wouranáponoria yénképa yakápi napon. ¹² Aenapara, yámar me amo, tá yumo ponankor

* **12:1:** ‘Yupu’rá sénámp te, Israel firan sénámp. † **12:2:** ‘Táráp’rá sénámp te, Jisaso Israel fi mek ékianámpman warko yámar mek pokea Kwaromp sia king fek tank námpan sénámp. * **12:7:** Ju 9 * **12:9:** Stt 3:1; Yé 20:2-3 * **12:10:** Jop 1:9-11; Sek 3:1

yámar mek yakáp nap, yumo te warákár kipo! Aeno amo apár, tá amo solwara yumo mér kipo! Yumwan touwe tokwae kwatae korop naeane. Satan te wae yumonapok pik tenámpono. Mao te náráp ke wae fae tákáre nánko, táman mér námp kwamp, yonkwae pwarámp tokwae námpon.”

¹³ Am wunépir te nke nánko, námwan apárok far-sinapantá, akwapá am poumou-táráp sámpnám yupu táman yérépe. ¹⁴ Tak námpantá maok, am yupu furukarea náráp némpouk kwar saráp mek farákap akwapea am wunépir panek yak nánko, fwap yakanoria, tu tokwaeramp yowe pwae yawor nénk. Tá am ampok man taokeyakáprá fir nénkrá tukupea, yinink yopwaria yawor táman amore mek. ¹⁵ Tá am wunépir táp meknám ént ayam nánko, am ént tokwae am yupuamp wakmwaek kwarákarrá akwap. Am wunépiramp ninik te éntao akwapea am yupu sámp nánko, yupu sumpwianoria. ¹⁶ Aenámpan maok, kwarao am yupuan yaewouria kwar mek tákár pik nánko, ént am mek piká pwar. ¹⁷ Tá am wunépir te am yupuan yonkwae pwarámpea yárakia maomp ankwap tárápuan † yorowar naeria. Am koumteouráp arop fárákap te Kwaromp ponankor loaok tukupria Jisaso farákápnám kar kárákáre fek sámp-fákeyakápnap arop fárákapon. ✱ ¹⁸ Tá am wunépir te solwara woupwi mek fokopeyak námpan.

13

Yao pwae mekamp fir anánkaopwe koropnep kar

¹ Tá ono nke nanko, yao pwae mekamp fir solwara * meknám korop. Mao te souwe fére-sámpramp, tá fákánek me korráp. Am souwi fek fére-sámpramp kump kingao woukwap konám am fek woukouri yak. Tá maomp me kor fek te e ankwap yakáp. Am e fi te ‘Kwarén nkwakwe make wouroump séri konap’ enono. ✱ ² Am yao pwae mekamp fir oukoumwan ono nke nanko te, lepat niamp, tá maomp pu kor te beamp pu kor niamp. Tá maomp top kor te laionomp top kor niamp. Tá am wunépirao náráp kárákáre am yao pwae mekamp firan sánk námpono. Man mao námoku niamp king yakanoria papria, man kárákáre tokwae sánk námpon. ³ Am yao pwae mekamp firamp me kor ankwap te wae yankopea sumpwi pap nap niamp pourouráp. Aenám pao maok, maomp me kor fekamp ankáráp te wae aoporea warko fwap námpon. Tá arop ponankor am yao pwae mekamp firan kokorokoria maomp wakmwaek tukup napon. ⁴ Am wunépirao náráp kárákáre yao pwae mekamp firan sánk námpara, arop ponankor am méria wunépiran lotu napon. Tá am yao pwae mekamp firan kor loturia arakrá sér, “Wa mámá yao pwae mekamp fir niamp make pourouráp yak námpon? Wa fwap méntér yorowar naenám pwi námpon?”

⁵ Tá Kwaro am yao pwae mekamp firao numwar takanoria pwate nánko, mao kara waerá Kwarén wouroump kar sénámpon. Tá mao wae take pourouráp térerá akwapea 42 yunk fek naenámpon. ⁶ Mao náráp top kor kununkarrá Kwarén wouroump-séria, Kwaromp e fek, tá Kwaromp némpouk, tá Kwaromp firáp yámar mek yakáp nap man kor wouroump-sénámpon. ⁷ Kwaro ‘Mao numwar takano’ ria pwate nánko, mao Kwaromp koumteouráp aropént yorowaria kwe-pwararea am fárákapan

† 12:17: ‘Tárápu’rá sénám te Jisasomp wakmwaek tukupnap arop fárákapan sénámpon.

✱ 12:17: 1 Pi 5:8 * 13:1: ‘Solwara’rá sénám te, arop fi ponankoran wounáp námpon.

✱ 13:1: Yé 17:3,7,12

apárok tirá nér námpon. Tá mao fwap kárakáre sámpea ponankor arop fi, ponankor apár mekamp, tá ponankor karráp, tá ponankor pourou yipiráp arop makia ponankor aropan poukwap naenámpon. ✱
 8 Apárokamp ponankor kounteouráp arop, am fárakapamp e yiki yak sám mwanap aropamp eráp buk fek wokwaek Kwaro apár yoro mo námpek kumwi moimp, am fárakap yao pwae mekamp firan lotu napon. Am buk te wokwaek sám-p-wouroumpap Sipsip Morokamp bukono. ✱

9 “Arop te waeman woupwirápara, mao ankár māmá kar fwapi wa kuno. 10 Táte Kwaro ankwapan fákápá yakanorianánko te, ankár akwapea fákápá yak naenámpon. Táte Kwaro arop ankwap bainat fek sumpwianorianánko te, mao ankár bainat fek sumpwi naenámpon. Táte am take pourouráp ankankorop nánko te, Kwaromp kounteouráp arop ankár kárakáre fek Kwarén mér nap sám-fákeyakáp kip.” ✱

11 Tá ono nke nanko, yao pwae mekamp fir ankwap, kwar meknámp narek aok. Mao te sipsip morokamp souwe anánkaopwe niamp pourouráp, tá maomp kar te wunépiramp kar niamp pourouráp. 12 Am wakmwaekamp yao pwae mekamp fir te manénkirkamp yao pwae mekamp firamp kárakáre sámpea, am kárakáre fek manénkirkamp yao pwae mekamp firao nke námpek tére námpon. Mao te kounteouráp aropan kárakáre fek poukeyakrá fopwaoka wae nánko, apár ntia kounteouráp arop fárakap am mek yakáp nap, am manénkirkamp yao pwae mekamp firan lotu napon. Man te wokwaek sumpwi pap mwaria porokwapnap ankáráp kwatae wae aopore tenámpon. 13 Wakmwaekamp yao pwae mekamp fir te nkwaekwe make kárakáre yénkép námpon. Ankwap pourouráp kárakáre te ará: Kounteouráp aropao nke nap fek mao nánko, yaomwi yámar meknámp apárok éká párákap. 14 Kwar te numwar manénkirkamp yao pwae mekamp fir nke námpek fek, nkwaekwe make kárakáre yénkria amnámp ankank támao némpoukamp kounteouráp aropan yankar sérarano ritea yépékrá yak. Mao kounteouráp aropan arakrá sér, “Yumo ankár yao pwae mekamp firamp wunéri yorororá maomp e narek kakap mwanapono.” Am yao pwae mekamp fir wokwaek bainat fek porokwapá pap napan maok, mao oukoumwan yiki yak námpon. ✱ 15 Tá Kwaro numwar takanorianánko, mao am wunérian yiki yak naenámpek nékér sánk nánko, am wunéri kar sér. Táte arop ankwap fárakap man lotu mo napo te, mao sénánko, tirá wour mwanapono. 16 Tá wakmwaekamp yao pwae mekamp firao sérrá, “Wuri nke mwanap ankank yae-párak mwaek yae, tá ponankor aropamp yépe kor fek taok paprá kukumwirá párapopia, e kánankeráp arop fárakap, ntia e tokwaeráp yakápnap arop fárakap ntia mani tokwaeráp arop ntia ankank moráp arop fárakap, tá párák yakápnap arop fárakap ntia slev térenap arop fárakap man kor kukumwirá párapo kipo.” 17 Aenámpara, táte yao pwae mekamp firamp e, tá maomp e fi kouroump námp am aropamp pourouk yak mo nánko te, mao arop ankwapan ankank mani fek sámpek mo, tá arop fárakapao maonámpek ankank mani fek sámpek mono. ✱ 18 Nomo ankár táman fwapi ninik mwaro. Arop wae mér námpek kwamp te, yao pwae mekamp firamp e fi kouroumpéa kumwi tenámpek fwapia mér kuno. Am kouroump námp te arop ankwapamp enono. Am aropamp eramp fi ponankor tapokwap námp te 666.

14

144,000 arop fárákap tár wourékam sámpnap kar

¹ Ono warko nke nanko, Sipsip Morok Saion faonkwek fokopeyak náńko, 144,000 kounteouráp arop fárákap méntér foukouri yakáp. Aenapo, am fárákapamp yépe kor fek Kwaro Sipsip Morokamp e, tá maomp Naropwaromp e makia kukumwia pwatenámp yakáp. ✧ ² Tá ono wa nanko, yámar meknámp ounk korop náńko, am te ént souroukoup tokwaenámp niamp, tá oukuréao párákap námp niamp. Am ounk te aropao gita porokwapnap ounk niamp. ✧ ³ Am fárákapao Kwaromp sia king wonae fik, tá yíaworaopwe ankank yiki yakáp nap, tá arop taokeyakáp konap fárákapao nke nap fek tár wourékam ankwap sámp. Am 144,000 kounteouráp arop te wae Kwaro apárokamp kounteouráp arop ou mekamp warko yamokwap námp, am fárákap támao saráp am tár kar fwap mér mwanaponono. Tá arop ankwap am tár kar mér mwanap pourou mono. ✧ ⁴ Am arop fárákap te kounteou fárákapént kwatae ninik moi naponono. Am fárákap yiki kare yakápi naponono. Apae-apae némpouk Sipsip Morok akwap naerianáńko te, am arop fárákap maonámpaok tukup konaponono. Kwaro wae am arop fárákan apárokamp kounteouráp arop ou mekamp warko yamokwapeanáńko, am fárákap te nae-tárápu niamp Kwaro námoku náráponoria Sipsip Moroként warko yamokwapeanáńko yakáp napon. ✧ ⁵ Am fárákap te kwekár sér moi nap, tá kwatae ankanki nap yak mono.

Ensel yininkaopwerao kar sénap kar

⁶ Tá ono nke nanko, ensel ankwap yámar mek furukarea akwap. Mao te yaká yak konámp Kwapwe Kare Kar samp námpao, am Kwapwe Kare Kar apárokamp kounteouráp aropan farákáp. Mao am kar farákáp námp te ponankor pourou yipiráp, ponankor arop firan, tá ponankor karrápan, tá ponankor apár mekamp aropan farákáp námpono. ⁷ Mao tékén arakrá sér, “Kwaro ponankor aropan youroukoupá kot naenámp ke te wae korop námpono. Aenámpara, yumo te ankár man apápría maomp e narek sampok kipo. Yumo ankár yámar me ntia apár, tá solwara, tá ént oukurnámp ponankor yoroinámp Kwarén lotu kipo.”

⁸ Ensel ankwap manénkirkamp enselén éntér paprá korop. Am wakmwaek koropnámp enselo sérrá, “Némp tokwae Babilon te wae kwatae akwap námpon. Ye, am te wae kwatae akwap námpon. Am némp Babilon támao ponankor kounteouráp aropan náńko, maomp kárákáre kor kokopor ninikaok tukup naponono. Am tak námp te mao kárákáre kor wain ént néńk náńko, am fárákapao fánap niamp. ✧

⁹ Tá ensel ankwap am anánkaopweramp wakmwaek korop. Am yinink ensel támao tékén arakrá wumwi, “Táte arop ankwap yao pwae mekamp fir ntia maomp wunériran loturia, maomp taok paprá kumwi námp maomp yépe kor fek, tá maomp yaek sámp námp te, ¹⁰ mao te Kwaromp yonkwae pwarámpnámp wain ént ankwap fánaenámp. Kwar te am wain ént ént karént tapokwapea pap moi námpon. Mao te náráp yonkwae pwarámpnámp kap mek kwarákárria am arop fárákan nopok néńk náńko, ankár fár mwanapon. Tá am arop fárákap, yiki kor ensel fárákap nke nap fek, tá Sipsip Morokao kor nke námp fek yumwi salfa fek

yurunknámp yaomwi mek touwe kwatae sámp mwanapon. ✧ 11 Tá am yaomwi meknámp aoknámp sourirao am fárákapan touwe sánkria am te narek pok saráp yaká yak naenámpon. Am arop fárákap am yao pwae mekám fir ntia maomp wunériran loturá, tá maomp e fekám kumwi sámprá, mak i konap arop fárákap te anepér mono. Wae fek, tá kumuruk ankár touwe sámpá yakáp mwanapon.”

12 Táte take pourouráp ankank korop nánko te, Kwaromp kounteouráp arop fárákap te ankár kárákáre fek fokopeyakáp mwanapon. Am kounteouráp arop fárákap te Kwaromp loaok tukupria Jisasén mér nap kárákáre fek sámpá yakáp mwanapon. ✧

13 Tá ono wa nanko, yámar meknámp kar ékria arakrá sér, “Amo kar arakrá kumwiae: Kounteouráp arop fárákap oukouwman, tá wakmwaek, Tokwae Karamp tére téerá tukupria am meknámp sumpwi nap te, am fárákap fwap warákár mwanapon.” Yiki Kor Spiritao kor sérrá, “Ye! Am fárákapao tére tokwae nap fek te fwap anepér sámp mwanapon. Am fárákap te kwaporok tukup mono. Kwapwe kare niniki nap te am fárákapént yak nánko Kwaronámpok tukup napon.” ✧

Kwaromp yonkwae pwarámp apárok ék naenámp kar

14 Ono warko nke nanko, kouwme wupwi kor yak nánko, am mek arop ankárank tank námpao maok, maomp pourou te Aropamp Táráp niamp. Maomp me korok te gol fekám kump woukwapá yakria, mao asmaok wiráp kare yaek fákeyak. ✧ 15 Tá ankwap ensel Yiki Kor Nap meknámp ek korop. Mao am kouwme mek tanknámp aropan tékén arakrá wumwi: “Amo waráp asmaok fek fir fékérae! Apárokamp fir ponankor wae noumouri námpono. Aenámpara, oukouwman má ke fek te fir tére mwanap kenono.” 16 Aeránko am kouwme mek tanknámp aropao náráp asmaok fákeyakrá apárokamp fir wae yápae námp am kar féké.

17 Tá ankwap ensel yámar mek yak námp Yiki Kor Nap meknámp ek korop. Mao kuri asmaok wiráp kare yaek sámp. 18 Tá yaomwi poukwapnámp kárákáre sampnámp ensel ankwap alta pwarará korop. Mao asmaok wiráp kare sampnámp enselén tékén wumwiria sérrá, “Amo am waráp asmaok wiráp kare fek ponankor apár mekám wain ki fékéria ankwap fek koupoukourae. Maomp ki te wae ponankor noumouri námpono.” ✧ 19 Aeránko maok, am enselo náráp asmaok sámp-fákeyakrá wain ki fékéria koupoukour. Tá am wain ki yumwi fekám tang tokwae mek pumpurékamprá fákap mwaria am mek tirá épér. Am te Kwaromp yonkwae pwarámpo. ✧ 20 Tá ensel fárákapao am tang taun tokwae younkwe mwaek yak námp mek wain ke pumpurékamprá ént fápámp. Aenapo, am yiri tang younkwe mwaek kwarákárria fopweanápi akwapea 300 kilomita fek, tá narek poka hos top kor fek yaknámp ain fek yak.

15

Fákánek enselo fákánek ankank kwatae fákeyakápnap kar

1 Tá wunéri tokwae ankwap yámar mek korop nánko, ono nkea am táman ninik tokwae. Ono am nke namp te ará: Fákánek ensel fákáre arop kwatae pap mwanap fákánek ankank kwatae ti-fákeyakáp. Táte nánkár am ankank kwatae pwar nánko te, wakmwaek ankwap korop mono. Am

✧ 14:10: Yé 13:11-17; 19:20; 20:10,15; 21:8 ✧ 14:12: Yé 13:10 ✧ 14:13: Hi 4:10 ✧ 14:14: Yé 1:13 ✧ 14:18: Mt 13:36-40 ✧ 14:19: Yé 19:15

fákánek ankank kwatae fek waeman Kwaromp yonkwae pwarámp wae pwar námpon. ✱

² Tá ankwap ankank solwara tokwae niamp nke. Am te yaomwi yurunkao glas mek yak nángo, nke nap niamp. Tá ono nke nanko, arop fárákap am yao pwae mekamp fir ntia maomp wunériran yorowaria kwe-pwarará, tá am yao pwae mekamp fir, maomp e fi kouroumprá kumwi nap apárok sámp-anámpapono. Am fárákap glas niamp solwara fik fougouri yakáp napo, Kwaro warákárria am fárákapan gita nénká pwate nángo, tá am fárákapao tia yakáp. ³ Aeria am fárákapao Kwaromp tére arop Moses ntia Sipsip Morokamp tár sámp. Am tár te ará:

“Tokwae Kar, amo ponankor kárákáre tokwaeráp Kwarono.

Ponankor tére amo tére nap te tokwae kar nángo,
yino nkea ninik tokwae námpon.

Amo ponankor arop firamp King,

tá waráp ninik am te ponankor yae-párákria kare karonó. ✱

⁴ Tokwae Kar e!

Amo ankárankampao saráp amo yiki kare yak napon.

Aenapara, arop ponankor amwan apápria,

waráp e narek sampok mwanapon.

Ponankor arop fi koropea amwan lotu mwanapon.

Am te apae riteanápe,

waráp yae-párák kare ninik te wae érik korop námpon.”

⁵ Am pwar nángo, ono warko nke nanko, yámar mek yaknámp Yiki Kor Nap yak. Am yaknámp Nap Aokore Yiki Kor Kare ménki kikir akwap. ✱ ⁶ Tá am fákánek ensel fákánek ankank kwatae arop kwatae pap mwanámpria nap sámp-fákeyakáp nap, am Yiki Kor Nap pwararea ek mank. Am fárákap te waempyam kwapwe kare yinka waeria waentar kwapwe námp képéria, tá mao parák gol par-sorowaria yakáp. ⁷ Tá yiworaopwe ankank yiki yakápnep ou mekamp ankwap ankárank, mao fákánek dis gol fákánek enselén nénk. Tá ankár yiki yaká yaknámp Kwaromp yonkwae pwarámp, am te am fákánek dis mek top-pwarámpá yak námpon. ⁸ Tá Kwaromp kárákáre ntia maomp waeramp souri Yiki Kor Nap mek top-pwarámpá yak. Tá arop ankwap am Yiki Kor Nap mek yoump naenámp pourou mono, nánkár am fákánek enselo fákánek ankank kwatae térea pwaranápono.

16

Fákánek dis mek Kwaromp yonkwae pwarámp yaknámp kar

¹ Tá Yiki Kor Nap meknámp kar ankwap korop nángo, ono wa. Mao arakrá tékén am fákánek ensel táman wumwiria sérrá, “Yumo ankár tukupea am fákánek dis Kwaromp yonkwae pwarámp am mek yak námp tirá apárok kokorarenke!” ✱

² Aeránko, ensel ankárankao akwapea náráp dis sámprá apárok kwarákár. Aenánko, nkwakwe make kárákáre kor ankáráp kwatae kare yao pwae mekamp fir ntia maomp wunériran lotu i konap taok papnámp kumwi yaknámp aropamp pourouk koropánk. ✱

✱ 15:1: Yé 15:6-7 ✱ 15:3: Lo 32:3-4; Yé 16:7 ✱ 15:5: Hi 9:3 ✱ 16:1: Sef 3:8; Yé 16:17

✱ 16:2: Kis 9:10; Yé 13:11-17

³ Tá ensel anánkao náráp dis solwara mek kwarákár. Tá solwara sumpwi aropamp pouroukamp yiri niampi akwap nánko, solwara mek yakápnap ankank ponankor surumpwi pwar. ✱

⁴ Tá yinink enselo náráp dis ént tokwae mek, tá ént oukurnámp mek kwarákár nánko, am ponankor yiri niampi akwap. ⁵ Tá ono wa nanko, am ént taokeyaknámp enselo sérrá,

“Amo oukoumwan yak nap,
tá wokwaek kar amo yakaponono.

Amo yiki kareno.

Waráp kot te waeman pwi kare yak námpon.

⁶ Am arop fárákap te
waráp koumteouráp arop fárákapan,
tá profet fákáreran tirá wour napo,
am fárákapamp yiri kwarákari námpono.

Aenapan, amo am kwatae arop fárákapan

am yiri nénk napo,

mao fár mwanaponono.

Am fárákap te waeman nopok kwatae ankank sámp napon.” ✱

⁷ Tá ono wa nánko, alta fek yaknámp ensel arakrá wumwi:

“Kare! Tokwae Kar,
amo te Ponankor Kárákáre Tokwaeráp Kwarono.

Amo koumteouráp arop fárákapamp ninikan

youroukouprá kot nap,

tá waráp kot te kare kar,

tá ponankor yae-párák kareno.” ✱

⁸ Tá yiawor enselo náráp dis yámaran kwarákár nánko, Kwaro am arop fárákapan yámaramp yaomwi touwe fek numwar nánakáranorianánko, tak námpon. ⁹ Am yámaramp yaomwi tokwae te kéntia waeria am arop fárákapan nánakár námpono. Aenámpao maok, am fárákapao am Kwar kárákáre tokwaerápao am ankank kwatae tére námp man wouroump-séria, kwatae ninik pwarará Kwaromp e narek sampok mo napon. ✱

¹⁰ Tá éntik enselo náráp dis yao pwae mekamp firamp sia king fek kwarákár. Aenánko, maomp yae ankore mek yakápnap arop firan kirikip tokwae korop. Aenánko, am fárákap touwe kwatae sámpria am táman námokuráp sérékam fek yourounkwe. ✱ ¹¹ Am fárákapao náráp pouroukamp touwe, tá ankárápan ninikria yámar mekamp Kwarén wouroump sérar. Aenapao maok, náráp kwatae ninik nap younkwe sirarrá Kwaronámpok korop mono.

¹² Tá tokwam enselo náráp dis ént tokwae Yufretis mek kwarákár. Aenánko, ént ponankor torokwari pok nánko, yámar aoknámp mekamp king ntia ami fákáre korop mwanap mwae kup nánapi yak. ¹³ Tá ono nke nanko, kwatae spirit yininkaopwe péni niamp ankwap wunépiramp táp meknámp korop, tá ankwap yao pwae mekamp firamp táp meknámp korop, tá ankwap kwekár profetomp táp meknámp korop. ¹⁴ Am kwatae kare spirit te nkwakwe make kárákáre yorororia, mao te apárokamp ponankor aropamp kingonámpok tukup. Mao te tukupea am fárákap ntia maomp ami fákáreran ankára mek koupoukarea pwate nánko, am

ponankor kárakáréráp Kwaromp yae tokwae fek yorowar mwanapri-anámpon. ✱

15 “Wawenke! Ono arop mér monámp ke fek oukun naenámp aropao koupour korop konámp araknámp yumonapok korop nanae! Aenanko, táte arop amp moria, maomp waempyam fu fwapi poporakor karia yáarak námp te, arop fárakapao maomp pouroukump ankank nke moi napara, am arop te fwap warákár naenámpon.” ✱

16 Tá am kwatae spirit fákáre king ntia ami fákáre éréképá koropea Hibru kar fek ‘Armagedon’rá sér i konap fek koupoukarrá pwar.

17 Tá fákánek enselao náráp dis sámprá ouwipár yak námp mek kwarákár. Aenánko, Yiki Kor Nap mek Kwaromp sia king feknámp kar ankwap tékén arakrá sér, “Oukoumwan te wae pwarane.” ✱ 18 Tá mékér wae pouri akwap nánko, tá pourouk tokwae korop nánko, oukurér tokwae párákap, tá némp yérur tokwae korop. Am némp yérur te yoporop tokwae, tá kápae kare por apárok yakápnap arop wokwae take pourouráp koropámp nke moi napan korop námpono. ✱ 19 Aenánko, am taun tokwae yinink mwae torokopi akwap nánko, kápae kare arop firamp taun tokwae apárok torokopi pikria kwatae akwap. Tá Kwaro taun tokwae Babilonomp ninikan ninikria nopok man kap wain fáraeria fopwaoka wae námpono. Am wain te Kwaromp yonkwae pwarámp tokwae karono. ✱ 20 Tá solwara mekamp apár amor ke ént mek wae fopweri pikrink. Tá faonkwe ankwap ankáránk warko yak mono. 21 Tá warákam ais tokwae kar ékrink. Ponankor am ais faokore ankákáránk kápae te 50 kilogram niamp arakeno. Am yámar meknámp arop pourouk éká pépér nánko, arop fárakap am warákam ais fek tapek touwe kwatae sámp napon. Tak nánko, am arop fárakap námwan ais warákamao fupuknámp fek táman Kwarén wouroump-sérar napon. ✱

17

Kwaro kokopor yupuan kot naenámp kar

1 Ensel fákánek, fákánek dis fákeyakápnap ou mekamp ankwap ankáránk koropea onan sérrá, “Amo koropae! Mámá kokopor tokwae konámp yupu, mao te narek kápae kare ént tokwae yumuntuk tank námp, nopok touwe kwatae sámp naerianámp, ono amwan yénkép nae rae.

2 Apárokamp king fákáre méntér kokoporrá paokopi napon. Tá apárokamp arop ponankor mao kuri méntér kokoporrá paokopria, mánmán ént fépéria ni konapnámp épépérép napon.” ✱

3 Tá Yiki Kor Spirit onomp pourou mek koropá kárakáreria onan kakapea kwar saráp mek sakwap. Aenánko, ampok ono nke nanko, yupu ankáránkamp yao pwae mekamp noumouri kor firamp yumuntuk tank. Am yao pwae mekamp firamp pourouk te kápae kare e kárámpá top-pwarámpá yakáp. Am e ponankor te Kwarén nkwakwe make wouroump-sénap eno. Tá am yao pwae mekamp fir te fákánek me korráp, tá fére-sámpramp souwe fákánek me korok aokránti rámp. ✱

4 Am yupu te anánkaopwe pourouráp waempyam noumouri yirimpea, tá nkwakwe make gol fekamp mopor yiri; tá kwapwe kare yumwi

✱ 16:14: 1 Ti 4:1; Yé 19:19 ✱ 16:15: Lu 12:37-40; 1 Te 5:2; Yé 3:3 ✱ 16:17: Yé 16:1 ✱ 16:18: Yé 8:5 ✱ 16:19: Yé 14:8-10 ✱ 16:21: Kis 9:24; Yé 16:9,11 ✱ 17:2: Yé 18:3 ✱ 17:3: Yé 18:24

ntia mani tokwae fekamp anani kor * yirimp. Tá mao gol fekamp kap yaek samp-tank. Tá nkwakwe make ninik Kwaro nke námp fek mákáre kare námp, tá nkwakwe make ounámp ankank am yupuamp kokopor ninik fekamp, am ponankor am kap mek top-pwarámpeyak.⁵ Tá maomp e mao námokuráp yépe kor fek kumwi tenapo yak námp te am e fi te wounáp karonó. Maomp e kare te ará: “Taun tokwae Babilon. Mao te ponankor kokopor kounteou, tá Kwaro nke námp fek mákáre kwatae konap apárokamp ninikamp éntupwar karenono.”⁶ Am yupu te Kwaromp kounteouráp arop fárakap, tá arop fárakap Jisasén méria maomp e fárakápnar arop fárakapan tirá wouri námpon. Tá ono am yupuan nke nanko, am fárakapamp yiri fária mánmán nánko nke nampono. Ono am nkea korokop tokwaeria ono ninik tokwae.

⁷ Tá enselo onan sérrá, “Amo apaeritea ninik tokwae rape? Ono amwan am yupuamp kar fi mek yak námp yéńkép nae. Tá am yao pwae mekamp fir fákánek me korráp, tá souwe fére-sámprampráp mao am yupu sámpea akwap námp yéńkép nae.”⁸ Am yao pwae mekamp firan wae nkeapan maok, oukoumwan te yak mono. Aenámpan maok, nánkár wakmwaek am fi tikip monámp me éri tokwae pwarará narek aokea ponankor moyak naenámpon. Apárokamp arop ankwap fárakap Kwaro am fárakapan e wokwaek apár yoro mo námp fek yiki yakáp mwanap aropamp buk fek kumwi mo námp, am arop fárakap am yao pwae mekamp firan nkea ninik tokwae mwanapon. Am te apae riteanápe, mao wokwaek yakámpao maok, oukoumwan yak moitea, nánkár wakmwaek korop naenámpon. *

⁹ Yonkwae kourráp arop te fwap máma ankank mér kare naenámpon. Máma fákánek me kor te fákánek faonkwéan wounáp niamp nánko, am yupu narek fákánek faonkwe wi fek tank námpon. Tá am fákánek me kor te fákánek kingén wounáp námpon.¹⁰ Éntik te wae moyakáp napo, ankárakamp mwar oukoumwan king yak nánko, ankwap ankárakamp te oukoumwan king yak mono, nánkár wakmwaek kánanke kwarok ke fek saráp king yakea pwar naenámpon.¹¹ Tá am yao pwae mekamp fir wokwaek yakámp, oukoumwan yak mo námp, am te yukupao yaknámp kingono. Aenámpao maok, mao te fákánek kingént ankárakamp fi ara, ponankor kwatae akwap naenámpon.

¹² Tá amo fére-sámpramp souwe nke nap am te fére-sámpramp kingén wounáp námpon. Am fárakap te oukoumwan king yakáp mo napao maok, man kárakáre sánk napo, yao pwae mekamp firént tapokwapea ankárakamp ke fek saráp king yakáp mwanapon.¹³ Am king fárakap te námoku ankárakamp ninikráp sarápon. Am fárakap te e tokwae ntia kárakáre tokwae te am yao pwae mekamp firan ponankor sánk mwanapon.¹⁴ Am fárakap te Sipsip Moroként yorowar napo, Sipsip Morokao am fárakapan kwe-pwar naenámpon. Am te apae riteanápe, mao te ponankor tokwae kar yakápnar arop fárakapamp Tokwae Kar, tá ponankor king fákáreramp Kingara námpon. Tá arop ponankor méntér yakáp nap te mao wumwiria nárápono ritenánko, am fárakap maomp karwaok kar tukup konap, am fárakapao kor Sipsip Moroként yorowar kwe-pwar mwanapon.” *

* 17:4: ‘Mani tokwae fekamp anani kor’rá sénámp fi te Matyu 13:45 fekamp kar fi nkeampo.

☆ 17:8: Yé 13:8 ☆ 17:14: Yé 19:11-16,19-20

15 Tá am enselo onan sérrá, “Amo wae nke napono, mámá kápae kare ént tokwae kokopor yupu am yumuntuk tank námp te, am te ponankor apár mekamp arop fi, tá tokwae kar arop fi koupoukarea yakáp nap, ponankor pourou yipiráp, tá ponankor karráp arakia yakáp nap támaono. 16 Am fére-sámpramp souwe amo nkenap, am te ponankor am yao pwae mekamp firént tapokwapea kokopor yupuan ampwae sámp napon. Am fárákapao man sámpá yampourouria maomp waempyam ankank ponankor pouroukoup napo, pourou mwar yak naenámp. Tá am fárákapao maomp pouroukamp émi fária man ponankor yaomwi mek yankap mwanapon. ☆ 17 Ye! Kwaro am fárákapamp ninik mek tak mwanap ninik nénk nánko mwanapon. Wokwaek tak mwanaprá séri tari námpan napon. Am fárákap te ponankor ankár pourouráp ninik fek saráp am kárákáre kingo námpan sámpea am ponankor yao pwae mekamp firan nénk mwanapon. Am fárákap te ankár takrá tukupea napo, Kwaro tak nanamprá sérinámp ankank pwi naenámp. 18 Tá am yupu amo nke nap te, am taun tokwae apárokamp ponankor kingén poukwap námpan wounáp námp.”

18

Babilon kwatae akwapnámp kar

1 Wakmwaek am pwar nánko, ono nke nanko, ensel ankwap yámar mek pwarará apárok ék. Mao te kárákáre tokwaerápao, maomp mopor te apárok wae tákapa wae. 2 Mao tékén kar arakrá sér, “Taun tokwae Babilon wae kwatae akwapáne.

Mao te wae kwatae akwap teane.

Oukoumwan te am taun te kwatae-spirit fákáreramp taun yak námp.

Kwatae-spirit fákáre,

tá oumnámp ant fákáre,

tá kwatae kare ant fákáre,

támao kuri am mek yakáp napon.

3 Am te apae riteanápe, ponankor fi méntér kokopori napono.

Am te ará:

Am ponankor arop fi méntér kokopor ninik nap te, am fárákap kárákáre kor wain ént fánap niampon.

Tá apárokamp king fákáre

mao kor mént kokopori napono.

Tá apárokamp bisnis arop fárákap

mani sámp mwanap térerá

am yupuamp nkwakwe make kikiank ninik tokwae fek

mani tokwae ti napono.”

4 Tá ono wa nanko, yámar meknámp kar ankwap arakrá sér,

“Onomp koumteouráp arop fárákap,

yumo ankár am taun pwararea ek koropenke!

Takria yumo maomp kwatae niniként

tukupá tapokwap mwanape.

Tá yumo méntér tapokwapria yumo énénti

kwatae ninik fek nopok sámp mwanape. ☆

⁵ Maomp kwatae ninik te
yu tokwae koupoukarrá pokea yámar mek námpono.
Kwar te am taunamp kwatae ninik ponankor te
waeman niki yak námpon.

⁶ Yumo ankár am kokopor yupuamp
nkwakwe make kwatae ankank fek
ankár nopok kor, take pourouráp fek pwi pap mwanapon.
Mao yumwan mokope pourouráp kwatae niniki námp te,
nopok kuri am yumuntuk ankwap koukoumoumpia sánkenke.
Mao te wae kárakáre kor mánmán ént
kap mek ouroukoupea yumwan sánk námpon.
Yumo ankár maomp kap mek
kárakáre kor mánmán ént ankwap
koukoumoumpia sánk napo, fárano. ✱

⁷ Mao námokuráp e sakapria
kápa kare nkwakwe make ankank
námokuráp pourouk warákár sánk naenámpan saráp
tére konámpon.
Aenámpara, yumo ankár kápa kare touwe sámpea
éma wae naenámp nopokinámp niamp take sánk kipo.
Mao te námokuráp ninik mek sérrá,
‘Ono te Kwin yakria
sia kwin fek tank namp’rá sér i konámpon.
‘Námo te kae yupu niampao kwaporok yak nampanápe.
Námwan te touwe kwatae korop nángo,
námo ém mo kareno’rá sér i konámpon.

⁸ Aenámpan maok,
nkwakwe make kwatae kare ankank
man ankárankamp yae fek saráp korop naenámpon.
Nkwakwe make touwe tokwae korop nángo,
kápa kare arop éménka wae,
tá yae-porokwe tokwae korop naenámpon.
Tá Babilon te ponankor yaomwirao fánaenámpon.
Ye! Am te apaeritea námpanápe,
Kárakáre Tokwaeráp Kwar Tokwaerao
maomp kwatae ninik waeman youroukoupi námpan,
‘Nopok touwe kwatae sámp naenámp’rá sénámpon.’ ✱

⁹ King fákáre mao am taun tokwaerént méntér kokopori nap, tá méntér
nkwakwe make kápa kare ankank sámp napan saráp tére napon. Aena-
para, am king fárakap man yaomwirao fánánko souri korop námp nkea,
am fárakap náráp éntér kor fek yae poporokwaprá éménk mwanapon.

¹⁰ Mao am touwe kwatae sámp nángo, am fárakap námoku kor am take
touwe sámp mwanapara, apáp tirinka waeria panek foukouri yakáprá
arakrá sér, “Koupouteane, koupouteane, Babilon koupouteane. Am taun
tokwae, amo kárakáre kor taun nono. Ankárankamp ke fek saráp nopok
touwe kwatae amwan koropáne.” ✱

¹¹ Tá apárokamp bisnis arop fárakap am taun támantá éménkrá yonkwae
touwe napon. Am te apae riteanápe, arop maomp ankank tirá, mani
nénk mwanap arop warko yak mono. ¹² Am ankank te gol, silva, kwapwe

kare yumwi, mani tokwae fekamp anani kor, tá wupwi kor waempyam kwapwe, tá nkwakwe make noumouri kor waempyam, tá waempyam waenter fekamp aráno. Tá kápae kare nkwakwe make nánákáre kwapwe konámp yao, tá ankank ponankor elefan souwe fek yoroinap, tá ankank ponankor mani tokwae fekamp yao fek yoroi nap, tá bras, tá ain, tá kukumwi kwapweráp yumwi fek yoroi nap. ¹³ Tá ankwap te ará ankank: Sinamon, tá fári konap far, tá yankap konap paura nánákáre, tá nkwakwe make wouri nánákáre, tá sanda kwapwe, tá wain, tá wel, tá pan kwapwe, tá wit, tá bulmakau, tá sipsip, tá hos ntia karis, tá slev yak naenámp arop, maomp ninik ntia pourou mani fek sámp konap. Mámá ankank warko mani fek te mono. ¹⁴ Bisnis tére konap arop fárakap arakrá man sér mwarea napon: “Am kwapwe kare ankank amo sámp nae kar ri konap te, waeman ponankor amwan pwar-akwap tenámpom. Waráp mani tokwae fekamp kwapwe kare ankank ntia waráp kwapwe kare mopor ankank te, wae ponankor amwan pwar-akwap námpom. Amo am ankank warko sámp mono.”

¹⁵ Tá bisnis arop fárakap am ankank takrá téreteria am taun mek mani kápae kare tákap konap arop fárakap te am taun tokwaerao touwe tokwae sámp nánko, nkea námpwan am touwe kwatae korop naenámpan apáp tirink mwanapon. Tá am fárakap panek foukouri yakáprá éménkrá yonkwae touwe tokwae mwanapon. ¹⁶ Am fárakapao sérrá, “Koupouteane, koupouteane, am taun tokwae koupouteane! Wokwaek mao te wupwi kor waempyam yirimp, tá nkwakwe make noumouri kor waempyam, tá maomp pouroukamp mopor kwapwe, gol, tá yumwi kwapwe ntia mani tokwae fekamp anani kor yiriria yakámpom! ¹⁷ Aempan ankárankamp ke fek saráp takánko, maomp ponankor mani, tá am mopor ankank ponankor kwatae akwap tenámpom!”

Tá sip mekamp kepten ponankor, tá ponankor arop mani fek sip mek kounkouria ankwap némpouk tukup konap, tá sip mek tére konap arop ponankor; tá arop ponankor solwara mek mani tákap mwanap tére konap, am arop fárakap panek foukouri yakámp mwanapon. ¹⁸ Tá am fárakapao nke napo, am taun wouroukour-námp yaomwi souri nkea arakrá wumwi, “Apae taun mámá taun tokwae niamp yak námpom?” ¹⁹ Aeria am fárakap woup kwar yokwaprá námokuráp me korok épérrá yonkwae touweria éménk. Tá am fárakapao wumwirá, “Koupouteane! Mámá taun tokwae koupouteane! Kápae kare sip solwara mek paokop nap, mámá taun tokwae mekamp mani tokwaeráp yakámp i konapono. Koupoute kare, ankárankamp ke fek saráp am ponankor kwatae akwapáne!”

²⁰ Ankwapao kar arakrá sér: “Yumo yámar me ntia Kwaromp koumteouráp arop fárakap, tá yumo aposel, tá profet, yumo ponankor fwap oukoumwan mámá ankank am taun mek korop námp warákáránk mwanapono. Kwaro man youroukoupia nopok touwe kwatae sámk námpono. Tá amnámp ninik te am taun támao yumwan kwatae sokoroi nap fek námpon.” ☆

²¹ Am kar pwar nánko, kárakáre kor ensel ankwap yumwi tokwae ankárank wit yámk nounounkrá aokop konámp tokwae niamp sámpea, mao am yumwi tokwae kakapea solwara mek sir. Aeria mao sérrá, “Ono mámá yumwi sinamp máte nánkárap taun tokwae Babilon mámaknámp

kárakáre kare fek sinapo, arop fárakap warko nke mo mwanapono. ²² Aeria gita aráp, tá nkwaekwe make musik, tá poum ke mek fokop nap, tá wur fokour nap, take pourouráp arápánk te, arop fárakapao warko amo yak nap meknámp tak nángo, wa mono. Tá arop ponankor nkwaekwe make tére méria yakápnap aropao amo yak nap mek warko take pourouráp arop nke mono. Wit sokwapnámp yumwi ounk te warko yak nángo, arop fárakap wa mono. ²³ Aropao amo yak nap mek amp lam wae te nke mono. Tá amo yak nap mek tameknámp poumarop yupu sámp naenámp kar, tá yupu poumou nap mek tank naenámp kar wa mono. Wokwaek waráp bisnis térenap arop fárakap apárokamp arop nununkwi yakápi naponon. Ta kápae kare arop fárakapan amo foupourrá kwekár sérari naponon.”

²⁴ Ta Kwaro am taun nke nángo te, profet fákáre, tá maomp koumteouráp arop tirá wourinap kwatae ninik te am taun mek yak námpon. Apárokamp arop ponankor yopor aropao tirá wouri nap am támao kor am Babilonomp pourouk sarápi yak námpon.

19

Yámar mek arop fárakap warákár tokwaenap kar

¹ Am takianánko, wakmwaek ono wa nanko, yámar mek yakápnap koumteouráp arop ou tokwaeramp wumwi kar tokwae korop. Am fárakapao sérrá, “Nomo Kwaromp e narek sampok mwaro! Nomp Kwar te mao ankárakamp támao saráp námwan warko érékép námpon. Mao e tokwae, tá kárakáre tokwaerápono. ² Kot mek te Kwaro arop fárakapan kwapwe kare ninik fek yae-párak kare youroukoup i konámpon. Am kokopor yupu am te apárokamp kápae kare aropan náráp kokopor ninik fek kwataerá kák námpono. Aenámpantá, Kwaro nopok man touwe kwatae sánk námpono. Am yupu támao Kwaromp tére arop fárakap tirá wouri tae rinámpantá Kwaro nopok mao kwatae niniki námp fek érou námpono.” ☆

³ Tá am fárakapao warko arakrá wumwi, “Nomo Kwaromp e narek sampok mwaro. Am némp tokwae wouroukournámp yaomwi souri yámar mek pok saráp yak námpon.” ☆ ⁴ Tá 24 taokeyakáp konap arop ntia yiaworaopwe ankank yiki yakáp námp am fárakap Kwaromp wonae fik pourou méntér éntér mwaeknámp tukuprá Kwaro sia king fek tank nángo, man lotu. Aeria am fárakapao sérrá, “Kare karonon. Nomo Kwaromp e narek sampok mwaro.” ☆ ⁵ Tá Kwaromp sia king feknámp wumwinámp kar koropria arakrá sér, “Yumo Kwaromp tére arop, tá yumo párak kar yakápnap arop, ntia yumo e tokwaeráp arop fárakap yumo Kwarén apáp i konap, yumo ponankor Kwaromp e narek sampokenke!”

Sipsip Morokao yupu sámpria fir kékérounámp kar

⁶ Tá ono wa nanko te, koumteouráp arop kápae kare fi koupoukarra yakáprá kar ounka wae nap niamp korop. Tá ént ounk kápae karerao souroukoup tokwae námp niamp, ta oukurér tokwaerao pourounka wae námp niamp. Am wumwi kar arakrá sér, “Nomo Kwaromp e narek sampok mwaro! Tokwae Kar te

mao nomp Kwar Ponankor Kárákáre Tokwaerápono!

Oukoumwán te mao King Tokwae yak námpon! ☆

⁷ Oukoumwán te nomo fwap yonkwae kárámpria

warákára waerá maomp e narek sampok mwanámpono!

Sipsip Morokao yupu sámp naerianámp ke te

wae korop námpon!

Tá maomp yupuao kor wae nánapi yak námpon. ☆

⁸ Tá Kwaro man waempyam wupwi korao

yiki kareria waentar kwapwe námp man sánk nánko,

maomp pourouk yirimp.”

Am kwapwe kare wupwi kor waempyam te Kwaromp kounteouráp arop fárákapaoinap yae-párák kare ninikan sénámpon. ☆

⁹ Tá onan enselo sérrá, “Amo mámá kar kumwiae: Am arop fárákap Kwaro Sipsip Morokao yupu sámpria fir kékérou námp fek koropenkria wumwinámp arop fárákap te fwap warákár mwanapono.” Tá mao onan sérrá, “Mámá kar te Kwaromp kare kar karonó.” ☆ ¹⁰ Aenánko, ono enselomp puk wonae fik piká párákapria man lotu naeria nanko maok, mao onan sérrá, “Amo taki kwapono! Ono te amo ntia waráp ankwapyaenáp Jisaso farákápnámp kar kárákáre fek sámp fákeyak nap, yumont ankáránkamp tére aropono. Amo ankár Kwar ankárankan saráp lotuampo. Am kare kar kar Jisas námoku farákáp námp táman, Yiki Kor Spiritao sámpea profet fákáreran ninik nénk nánko, Jisasomp e érik farákáp konapono.” ☆

Arop wupwi kor hos fek narek tanknámp kar

¹¹ Tá ono nke nanko, yámar me kikir akwap nánko, wupwi kor hos ankáránkamp yak. Arop am fek tank námp maomp e te ará: ‘Arop námoku térenámp ankár pwar mo i konámp’, tá ‘Kwapwe kare ninik fek saráp i konámp Arop’. Táte mao kounteouráp aropan kotrá youroukoup námp, tá mao yorowar naerianámp, mao te ankár yae-párák kare ninik fek saráp i konámpon. ¹² Maomp yi te yaomwirao yurunk námp niamp, tá mao te kingamp kump kápae kare maomp yépe kor fek yakáp námpon. Maomp pourouk e kumwi tenapo yak námp, am te mao námoku saráp mér námpono. Arop ankwap te mér mono. ☆ ¹³ Maomp waempyam éri te yiri forokwap rámpán yirimp námpono. Tá maomp e te ‘Kwaromp Kar’. ☆ ¹⁴ Yámar mekamp ami fákáre te náráp wupwi kor hos fek tankápria, am fárákap maomp wakmwaek tukup. Am fárákapamp pourouk yirirínáp waempyam te wupwi korria yink kwapwe námpono. ¹⁵ Maomp táp meknámp bainat wiráp kare yak námp, am bainat ek oukur korop. Aenánko, mao ponankor arop firan am bainat fek tapek yorowaria kwe-pwar naenámpono. Tá mao ain yaopwae sámpea kounteouráp aropan kárákáre fek poukeyak. Mao yumwi fekamp wain ki fákap konap tang mek pumpurékamprá wain ént fákap naenámpono. Am te Ponankor Kárákáre Tokwaeráp Kwaromp yonkwae pwarámp tokwaeran wounáprá sénámpono. ☆ ¹⁶ Mao te maomp e maomp waempyam fu fek, tá maomp punampore kor mwaekamp waempyam fek e kumwi tenap yak námpono. Am e te ará: “Ponankor kingamp King, tá ponankor tokwae kar yakápnáp arop fárákapamp Tokwae Karono.” ☆

☆ 19:6: Yé 11:15-18; 14:2-3 ☆ 19:7: Yé 21:2,9 ☆ 19:8: Ais 61:10 ☆ 19:9: Lu 14:15

☆ 19:10: Yé 22:8-9 ☆ 19:12: Yé 1:14 ☆ 19:13: Jo 1:1,14 ☆ 19:15: Yé 1:16 ☆ 19:16: Yé

17:14

¹⁷ Tá ono nke nanko, ensel ankwap yámar yokor námp mek fokopeyak. Mao ant fákáre amorik furukarea paokop napan tékén wumwia sérrá, “Yumo koropea Kwaromp fir kékérou tokwae fek koupoukourénke!
¹⁸ Aeria yumo fwap king fákáreramp pouroukamp émi fár, tá ami kepten tokwae, tá kárákáre kor aropamp émi fár, tá hos fákáre ntia am fek tankápnáp arop fárákapamp émi fár mwanaponon. Yumo ponankor aropamp émi fépéria amwar yakápnáp arop fárákap ntia slev térenámp arop fárákap, tá kwaporok yakápnáp arop fárákap, ntia e tokwaeráp arop fárákapamp émi fár mwanaponon.”

¹⁹ Tá ono nke nanko, yao pwae mekamp fir, tá apárokamp king fákáre, ntia am fárákapamp ami fákáre wae koupoukour yakáp. Am fárákap te am hos fek tanknámp aropan yorowarrá, tá maomp ami fákárerént yorowar mwarea napon. ✧ ²⁰ Aenapan maok, mao am yao pwae mekamp fir ntia kwekár profetén ‘Fápákampi kák námpon. Am profet mao te wokwaek yao pwae mekamp firao nke námp fek nkwaekwe make kárákáre yororia kounteouráp aropan poupwekáp námponon. Aenáńko, arop fárákap te manénkir yao pwae mekamp firamp e fek náráp pourouk kumwi tiria, maomp wunérian lotuiapon. Yao pwae mekamp fir ntia kwekár profet, am yawor te oukoumwan yiki yak nep fek yumwi salfa fek yaomwi yurunk náńko, kéntia waenámp me aokore mek épéri pwar naponon. ✧
²¹ Tá am hos fek tanknámp arop, mao am yao pwae mekamp firamp wunérian lotunap ami fákárean am bainat éri maomp táp meknámp korop námp am fek paoki pwar námpon. Aetenáńko, ant fákáre am arop fárákapamp émi fépéria yare tokwae napon. ✧

20

Satan 1,000 yopwar fek fákápá yak naenámp kar

¹ Tá ono nke nanko, ensel ankwap yámar mek pwarará apárok ék. Mao te me fi tikipnámp yak monámp ménkiramp ki, tá sen tokwae makia yaek sámpá ék námpon. ✧ ² Mao am wunépiran sámpea yarokwap námp am te wae wokwaek karkamp tákamono. Am arop támao kápae kare aropan kot i konámp nao te Satan nono. Tá ensel man sen fek 1,000 yopwar fek yak naenámpria yarokwapea pap. ³ Enselo man fi tikip monámp me tokwae mek sámp-sírarrá yumuntuk ménki kéria kárákáre fek fárákapea pwar. Aetenáńko, Satan te warko kounteouráp arop fárákap poupwekáp mono. Mao te náńkár yépékia 1,000 yopwar pwar náńko, wakmwae man aokor-pwar napo, mao fae tákáre ke fek saráp yarak naenámpnon. ✧

⁴ Tá ono nke nanko, sia king ankwap yakáp náńko, am fek arop ankwap fárákap tankáp. Kwaro am fárákapan arop youroukouprá kot mwanap kárákáre nénk. Tá ono nke nanko, kápae kare Jisasén méria maomp e érik fárákápria Kwaromp kar kárákáre fek fárákáp napo, am fek yápare kor fápákárrá épériap aropamp waemp yakáp. Am fárákap te yao pwae mekamp fir ntia maomp wunérian lotu mo, tá maomp taok papnámp kumwi am fárákapamp yépe kor fek ntia yaek yak monap arop fárákap támaono. Am sumpwinap arop fárákap warko yiki yak sámpea Kraisént king yakáprá tukupea 1,000 yopwar fek napon. ✧ ⁵⁻⁶ Am te manénkir arop fárákap apár me meknámp warko ferámpnap keno. Am arop fárákap manénkir ferámp nap te fwap Kwaro námokuráponorá náńkáráp námpara,

✧ 19:19: Sng 2:2 ✧ 19:20: Yé 13:11-17; 20:10 ✧ 19:21: Yé 19:17-18 ✧ 20:1: Yé 9:1

✧ 20:3: Ju 6; Yé 12:9 ✧ 20:4: Dan 7:27; 1 Ko 6:2; Yé 6:9; 13:16-17

fwap amwar kar yakáprá warákár mwanaponon. Anánk por sumpwi te am fárákapan apárok tirá nér naenámp kárakáre yak mono. Waeman Kwar ntia Kraisomp pris fákáre yakápria, waeman Kraisént am 1,000 yopwar fek king yakáp mwanapon. (Aeno ankwap sumpwi arop fárákap te am ke fek ferámp mono. Nánkár am 1,000 yopwar yépékia pwar nángo mwanapon.) ☆

Satan touwe tokwae sámp naenámp kar

⁷ Wakmwaek am 1,000 yopwar wae pwar nángo, am kalabus nap ménki kikir akwap nángo, Satan fákápá yaknámp wae pwar naenámp. ⁸ Tá mao érik aokea ponankor apár mekamp yakápnap arop fárákap Gok ntia Magokomp arop firan poupwekáp naenámp. Satan te am fárákapan akwapea koupoukarea éréképea yorowar naenámp. Am fárákap te kouroump mwanap pourou mono, ént mekamp kárak niampono. ⁹ Tá am fárákapao kápae kare apárok mwaek koropánkria Kwaromp koumteouráp arop fárákap ntia am Kwaro warákár konámp taun sámp-saokarrá souroumpour mwanaponon. Aenapan maok, yaomwi yámar meknámp ékria am ami fárákapan ponankor wouroukoup naenámp. ¹⁰ Satano am fárákapan poupwekápianámpara, Kwaro man me aokore tokwae mek salfa yumwi fek yurunknámp yaomwi touwe mek sinaenámp. Yao pwae mekamp fir, tá kwekár profet am yawor wae am mek yak nepan, am yininkaopwe te wae fek, tá kumuruk kuri, ankár touwe tokwae sámprá yakápi-yakáp mwanapon.

Kwaro kot tokwae naenámp kar

¹¹ Tá ono nke nanko, wupwi kor sia king tokwae tank nángo, am fek Kwaro tank. Tá apár ntia yámar me wokwae fárákap akwap teria, warko yak mo. ¹² Tá ono nke nanko, sumpwi arop fákáre yakáp nap te, am arop fárákap te e tokwaeráp arop fárákap, tá kwaporok yakápnap arop fárákap, takia sia king wonae fik foukouri yakáp. Tá arop sia fek tank námpao, mao buk ankwapmwaek tia aokop. Mao buk ankwapan kor aok-pwar námp, am te yiki yak sámp mwanap aropamp eráp bukono. Tá mao tankrá ponankor sumpwi aropainap Buk fek yak námp am kumwi nkerá am fek maoianap ankank puri fek youroukoup námpono. ☆ ¹³ Solwara warko am mekamp sumpwi arop yakáp nap tirá kérép, tá apár me ntia Waempomp Némp te am mek yakápnap waemp warko tirá kérép. Aenángo, youroukoup i konámp arop am fárákapan ponankor maoianap ankank puri fek yurukup námpon. ☆ ¹⁴ Mao Sumpwi ntia Waempomp Némp am yaomwi tokwaeráp me tokwae éri mek tirá épér námpon. Am yaomwiráp me tokwae mek pik námp te anánk sumpwino. ☆ ¹⁵ Táte arop ponankor maomp e yiki yakáp mwanap aropamp eráp buk fek tank mo nángo te, am aropan yaomwiráp me tokwae mek tirá épér mwanapon. ☆

21

Kwaro yámar me ntia apár wourékam yoronámp kar

¹ Oukoumwan te ono nke nanko, yámar me wourékam, tá apár wourékam yak námpono. Manénkirkamp yámar me ntia apár waeman ponankor akwap tenámpono. Solwara warko yak mono. ☆ ² Tá ono am Yiki Kor Taun nke nanko maok, am te wourékam Jerusalem. Am

☆ **20:5-6:** 1 Pi 2:9; Yé 2:11 ☆ **20:12:** Ap 17:31; 2 Ko 5:10; Yé 13:8; 19:5 ☆ **20:13:** Ro 2:6; Yé 22:12 ☆ **20:14:** 1 Ko 15:24-26,54-55 ☆ **20:15:** Mt 25:41 ☆ **21:1:** 2 Pi 3:13

taun te Kwarént yakeanámpao, yámar me pwarará apárok ék. Am te yupurao poumou nap mek tank naeria nánapria mopor i konámp ni-ampono. ✱ ³ Tá ono wa nanko, sia king feknámp tékén arakrá wumwi, “Nkeae! Oukoumwan te Kwaromp nap koumteouráp arop fárákapént yak námpono! Am te am fárákapamp ou mek yak nángo, mao te Kwaromp koumteouráp arop yakáp mwanapon. Ye! Kwar námoku am fárákapént yakea, maomp Kwar yak naenámpo. ⁴ Mao fwap am fárákapamp yi mekamp émti ponankor torokor naenámpo. Aenánko arop fárákap te warko sumpwi mo, yonkwae touwe mo, éménk mo, touwe sámp mono. Am wokwaekamp ankank te waeman ponankor pwate námpon.” ✱

⁵ Tá am Arop sia king fek tank námp mao sérrá, “Yumo nkenke! Ono ponankor ankank te waeman wourékam yoroi pap nampono.” Tá mao warko onan sérrá, “Mámá kar te ponankor waeman kare kar ara, ponankor arop fwap mér kare mwanapon. Kumwiae!” ⁶ Mao onan warko sérrá, “Mámá ponankor ankank wae korop námpon. Máte ono támao ono meki yak, tá ono wakmwaek kar yak nampono. Ono kápae kare ankankamp fi kor, tá ono kápae kare tére ponankor térea pwar konampono. Táte arop ént níkip nángo te, ono fwap yiki yak konámp ént oukurnámp mekamp ént man sámk nanko, fánaenámpo. ✱ ⁷ Táte arop yorowar kwe-pwarareanángo te, Ono fwap am ankank nénk nanampon. Aeria ono maomp Kwar yak nanko, mao onomp táráp yak naenámpo. ✱ ⁸ Aeno arop apápria arári tukup, tá arop Kwarén mér te monoria younkwe sámk konap, tá nkwaekwe make kwatae kare nínikráp arop, tá arop tirá wour, tá kokopor nínik, tá foupou, tá kwekár kwarén lotu, tá kwekár i konap, arak i konap arop fárákap te, maomp némp sámp mwanap te yaomwiráp me tokwae salfa yumwi fek yurunknámp am kénti mek pik mwanapon. Am te anánk sumpwino.”

Jerusalem wourékaman sénámp kar

⁹ Tá ensel ankwap ononampok korop. Am te fákánek ensel arop kwatae pap mwanap fákánek ankank kwataeráp dis samp nap ou mekamp ankwapono. Tá am ensel onan sérrá, “Amo koropae! Ono amwan Sipsip Morokan yupu oukoumwan táman maomp nap mek tank námp yéknép nae.” ¹⁰ Yiki Kor Spirit onomp pourou mek koropea kárakáre nángo maok, enselo onan kakapea faonkwe tokwae fek narek karaok sampok. Tá mao onan am Yiki Kor Taun Jerusalem Kwarént yakea yámar me pwarará ék námp yéknép. ✱ ¹¹ Aenánko, Kwaromp wae tokwae am taun mek wae pouri yak. Am wae te mwar pourourápria mani tokwae fekamp yumwi wae niamp pourouráp. Ye! Am te yumwi jasper niampria glas niamp pourouráp koukwe kare. ¹² Am taun te yár tokwae narek karaok pok námpon. Am éntér-sámpramp ménki te yár mek yakáp nángo, éntér-sámpramp ensel am ménki ponankor wonae fik foukouri yakáp napon. Tá éntér-sámpramp Israel firamp e am ménki fek yakáp námpon. ¹³ Yámar aoknámp mwaekamp yár te ménki yininkaopwerápono. Tá yae-párák mwaek kirikiri yár te taknámp ménki yininkaopweno. Tá yae-mánkwan mwaek kirikiri yár mek te taknámp yininkaopwenono. Tá yámar piknámp mwaek kirikiri yár mek te taknámp yininkaopweno. ¹⁴ Am taun yár fi mek te éntér-sámpramp yumwirao yár fi mek kárakáre sámk námpon.

✱ **21:2:** Hi 11:16; Yé 3:12 ✱ **21:4:** 1 Ko 15:24-26; Yé 7:17 ✱ **21:6:** Ais 55:1; Jo 7:37; Yé 1:8; 22:13,17 ✱ **21:7:** Ro 8:14-17 ✱ **21:10:** Ef 5:27; Yé 15:1; 21:2

Tá Sipsip Morokamp éntér-sámpramp aposel fákáreramp e am yumwi fek yakáp námpono.

¹⁵ Am ensel onont kar sénámp te, am taun purumpria yár ntia ménki pupur naenámp gol fekamp yaopwae sámp-fákeyak. ¹⁶ Am yár fwe yiawor mwae te ankárankamp puri fekampono. Ensel te náráp yaopwae am fek némp purumprá akwapeanámp te 2,200 kilomitanono. Am taun tokwaeran purump námp te top yawor ntia aop yawor, tá narek pok námp te, ankárankamp puri fekampono. ¹⁷ Mao am yáran kor purumpea am yár ouwou te 144 metano. Am meta te arop fárákapao náráp ankank pupur i konap niampono. Tá ensel am yár purump námpao kor, am meta támaono.

¹⁸ Am taunamp yár te Kwaro jasper yumwi fek yoroi námpon. Tá mao taun táman kor gol fek saráp yoroianánko, am taun te glas wae niamp wae tokwae námpono. ¹⁹ Yár fi mek te Kwaro nkwakwe make yumwi mani tokwae fekamp fek moporia pwate námpon. Ankárankamp yumwi kwapwe am yár fi mek yaknámp te jasper. Anánk te muru kor yumwi sapaia. Tá yinink te wupwi kor yumwi aget. Yiawor te yiki kor yumwi emeral. ²⁰ Éntik te sadoniks yumwi am te noumouri wupwi méntérnámp. Tá tokwam te noumouri kor yumwi konilian. Tá fákánek te yar kor yumwi krisolait. Yukup te ankwap pourouráp yiki kor yumwi beril. Sárak te mwar pourouráp yar kor yumwi topas. Tá fére te yumwi krisopres. Am te yiki kor niamp, tá yar méntérámp. Mom te mwar pourouráp muru kor yumwi jasint. Tá éntér te mwar pourouráp noumouri kor yumwi ametis. ²¹ Am éntér-sámpramp ménki fek te éntér-sámpramp mani tokwae fekamp anani kor yak námpono. Ménki ponankor te ankárankamp anani kor tokwae mwarono. Am taun mekamp mwae kup te ponankor gol fekamp saráp nánko, glas wae niamp koukwe faokor akwap námpon.

²² Aenámpan maok, ono te am némpoukamp Yiki Kor Nap nke mono. Ponankor kárákáreráp Kwar Tokwae ntia Sipsip Morok am yawor námoku támao am mekamp Yiki Kor Nap yak nepon. ²³ Tá am taun mek te yámar ntia yunkamp wae te warko tére mono. Am te apaeria, Kwaromp wae tokwae támao am mek wae sánk námpon. Tá Sipsip Morok mao námoku am mek yokor konámp lamono. ✧ ²⁴ Ponankor arop fi te am némpoukamp wae fek saráp paokop mwanapon. Tá apárokamp king fákáre náráp mopor ankank am mek ti-korop mwanapon. ²⁵ Yámaraok am yár ménki te kér mono. Tá kirikip te am némpouk korop mono. ²⁶ Ponankor arop firamp mopor ankank ntia mani am mek ti-korop mwanapon. ²⁷ Aeno ankank oumnámp, tá arop nkwakwe make pwarápaie sánk konámp ninik kwatae konap, tá arop kwekár ninik i konap, am te am mek yink mo kareno. Sipsip Morokao arop ankwap fárákapamp e Yiki Yak sámp mwanap Buk fek kumwi tenámp am arop fárákap mao saráp fwap am némpouk tukup mwanapon. ✧

22

Yiki yaknámp ént ntia yaoan sénámp kar

¹ Tá am ensel onan ént tokwae yéńkép námp, am te yiki yak sánknámp éntao maok, ént te glas niamp koukwe kare. Am ént te Kwar ntia

Sipsip Morokamp sia king feknámp oukarea, ² am némpoukamp mwae-párak akwap námpon. Am ént woupwiaok te maomwaek fi mwae, tá nkamwaek fi mwae kor yiki yak nénknámp yao yakáp námpon. Am yao te ankárankamp yopwar fek éntér-sámpramp por ki tank konámpon. Ankár yunk méntép tank konámpon. Tá am yao pwae te ponankor kounteouráp arop firamp pourou mekmwaek fwapokwap i konámpon. ☆ ³ Tá kápae kare ankank Kwaro warákár moria kwatae akwapanoria námp te, maomp taun mek yak mo kareno.

Kwar ntia Sipsip Morokamp sia king te am taun mek yak naenámpon. Tá Kwaromp tére arop man lotu mwanapon. ☆ ⁴ Tá am fárakap takria Kwaromp yimetáp nke mwanapon. Tá mao am fárakapamp yépe kor fek náráp e kukumwi naenámpon. ☆ ⁵ Kirikip te warko korop mono. Tá Kwar Tokwae Kar mao saráp am fárakapan wae sánk naenámpara, lam wae, tá yámar wae warko tére mono. Tá am fárakapao king yaká yakáp mwanapon. ☆

Jisas te koupour ék naenámpono'rá sénámp kar

⁶ Tá ensel onan arakrá sér, “Mámá kar te waeman kare karono. Ponankor arop fwap táman mér kare mwanapon. Kwar Tokwae Karao profet fákáreran náráp kar fárakáp mwanap kwapwe kare ninik maomp ninik mek kákria, náráp ensel sám-kérép nánko, maomp tére arop ponankoran wakmwaek koupour kar korop naenámp ankank ponankor yénk námpono.” ⁷ Tá Jisaso sérrá, “Yumo wawenk! Ono yumonapok koupour kar korop nanae! Táte arop ankwap mámá buk fek yaknámp profet kar wawia mántwaok námp te, Kwaro man ourour sánk naenámpon.”

⁸ Ono Jon ono am kar wawia, tá am ankank nke nampono. Ono wae wawia nkea pwarará, ono am ankank yénknámp enselomp puk piká párakaprá man lotu naeria. ⁹ Aenanko maok, mao onan sérrá, “Amo taki kwapon. Ono te amo ntia waráp ankwapyaenáp profet fákáre, yumont nomo ankárankamp tére konámpono. Tá ono ponankor arop fárakap mámá buk fek yaknámp karwaok i konap, maomp ankárankamp tére aropono. Aeno amo ankár Kwar ankárankampan saráp lotuampo.” ¹⁰ Tá mao onan sérrá, “Mámá Kwaromp kar mámá buk fek yak námp te amo mek wouroump kwapon. Mono! Kwaro am ankank tére naenámp ke te waeman wonae fik námpono. ¹¹ Aenámpara, arop kwatae ninik i konámp te, waeman ankár kwatae niniki námp támao yak naerámpon. Arop oumnámp ninik i konámp te, waeman oumnámp ninik támao yak naerámpon. Tá arop yae-párak kare ninik i konámp te wae fwap yae-párak kare ninik támao yak naenámpon. Tá arop yiki kukarrá yak námp te waeman fwap am yiki kukarea yaknámp ninik támao yak naerámpon.”

¹² Jisaso sérrá, “Yumo wawenk! Ono te koupour korop nanampon! Tá ono kápae kare aropan nopok nénk nanamp tia korop nanampon. Aeria arop ponankor ankákárankrá ankank maoínap ninik puri fek nénk nanampon. ¹³ Ono saráp ono mekia akwap, ono saráp wakmwaek kar yak nampon. Ono támao manénkir ankárank feknámpia akwapea wakmwaek kar pwar námp fekono. Ono te kápae kare ankank ponankor fi korara, ono ponankor térea pwar konampon.

☆ 22:2: Stt 2:9; Ese 47:1,12; Sek 14:8 ☆ 22:3: Yé 7:15 ☆ 22:4: Mt 5:8; Yé 14:1 ☆ 22:5: Yé 21:22,25

¹⁴ Koutmouráp arop fárakap náráp waempyam yárar korrá yakáp nap te, Kwaro man ourour nénk naenámpon. Am fárakap yiki yak sánknámp yao ki fár mwanap te fwap pwi námpon. Tá am fárakap Kwaromp taun mek youmpnámp ménki-páraok yink mwanap te fwap pwi námpon. ¹⁵ Aeno asao i konámp niamp ninik fek kápae kare kokopor i konap arop fákáre, foupou i konap arop fákáre, tá kokopor ninik i konap arop fákáre, tá arop tirá wour i konap arop fákáre, tá kwekár kwarén lotu i konap arop fákáre, tá arop ponankor kwekár ninikan warákarrá mántwaok i konap, am arop fárakap te Kwaromp taun mek tukup mo, ek yakáp mwanapon. ¹⁶ Ono Jisas onomp ensel yumonapok sámp-kérép nanko pikia mao yumo sios fákáreran am kar farákáp námpon. Ono támao Devitomp yao arák fek taoi nampono. Tá ono maomp fi mekamp tárápono. Tá am térme Wap Kumur aokrá wae tákap konámp te ono támaono.”

¹⁷ Yiki Kor Spirit ntia Sipsip Morokamp yupu am anánkaopwerao sérrá, “Amo koropae!” Tá arop am kar wanámp arop mao kor ankár sérrá, “Amo koropae!” Tá arop éntantá nikip námp kwamp te ankár koropano. Arop ént fáneria námp kwamp te, ankár koroepa Kwaro kwaporok sánk konámp yiki yak sánknámp ént am sámpano.

Jono mámá buk fekamp kar wanap aropan kárakáre fek sénámp kar

¹⁸ Am profet kar mámá buk fek yak námp wanap arop ponankoran ono Jono kar kárakáre fek sénampon: Táte arop ankwap am fek ankwap kar ke paprá sérianámp te, kápae kare kwatae niniki námp fek méntér tapokwapea mámá buk fek sénámp ankank kwatae tárapokwampia am maomp pourouk akwap naerámpon. ☆ ¹⁹ Táte arop ankwap mámá buk fek yaknámp Kwaromp kar ankwapmwaek tirá épéri námp te, maomp yiki yak sámp naenámp yao ki te Kwaro sámp-sinaerámpon. Tá mao te am Yiki Kor Taun mámá bukao sénámp mek te youmpá yak naenámp pourou mono.

²⁰ Am arop kápae kare ankank ponankor korop naenámp farákáprá sénámp arop támao oukoumwan sérrá, “Kare karono. Ono koupour kar korop nanae.”

“Yé! Jisas Tokwae Kar, amo koropae!” ☆

²¹ Ono ninik namp te, Jisas Tokwae Karao námokuráp ninik fek yumwan yaewourria ponankor yumont yakanoria nampon. Am te kare takano.